Κυρίῳ Ι. Μεσολωρᾷ, Πρυτάνει του Πανεπιστημίου

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΝ ΘΡΑΚΗ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑΣΙΑ

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΕΚΚΛΗΣΕΙΣ
πρὸς τὸ ἑλληνικὸν γένος καὶ τὴν δημοσίαν Γνώμην τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΥΠΟ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ»
11 — Ὁδὸς Ἀριστείδου — 11
1915

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΝ ΘΡΑΚΗ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑΣΙΑ

ΑΥΘΕΝΤΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

πρὸς τὸ ἑλληνικὸν γένος καὶ τὴν δημοσίαν Γνώμην τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

ΥΠΟ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ»
11 — Ὁδὸς Ἀριστείδου — 11
1915

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΟΜΟΕΘΝΕΙΣ

ΤΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΛΥΤΡΩΤΟΥΣ

Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶνε ξηρά, ἀλλὰ πιστὴ ἀφήγησις τῶν κακουργηθέντων ὑπὸ Βουλγάρων καὶ Τούρκων, ἰδίᾳ τῶν τελευταίων, κατὰ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μικρασίας.

Τὰ ἀναγραφόμενα κακουργήματα εἶνε ἐλάχιστα ἐκ τῶν τελεσθέντων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1914 καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης συντελουμένων, καταστρέψαντα καὶ ἐκμηδενίσαντα πληθυσμὸν ἑκατομμυρίων, διαγράψαντα ἀπὸ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος παλαιοτάτας τοῦ ἑλληνικοῦ γένους ἑστίας, τὴν Θρᾴκην καὶ τὴν Μικρασίαν, ἐφ' ὧν ἐπροφήτευσεν ὁ Ὀρφεύς, ἐξύμνησεν ὁ Ὅμηρος κλέα ἀνδρῶν τε θεῶν τε, ἠρεύνησαν τὰ πρῶτα αἴτια, τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῶν ὄντων, ὁ Θαλῆς καὶ ὁ Ἡράκλειτος, ὁ Ξενοφάνης καὶ ὁ Ἀναξαγόρας καὶ ἤκμασαν πρὸς τοῖς ἄλλοις κατὰ τὴν ἠῶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ κέντρα, οἷα ἡ Μίλητος, ἡ Ἔφεσος καὶ ἡ Φώκαια, βραδύτερον δὲ ἡ Πέργαμος.

Βασιλεύει ἤδη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτῶν ἡ σιωπὴ καὶ ἡ φρίκη. Θέλει περικαλύψῃ αὐτὰ ἐντὸς ὀλίγου ὁ κονιορτὸς τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς λήθης. Θέλουσι καταστῇ γεωγραφικὴ ἀνάμνησις ὑπὸ τὴν παγκόσμιον ἀδιαφορίαν.

Τὸ ἑλληνικὸν γένος, ἐλεύθερον καὶ ἀλύτρωτον, τὸ περισωθὲν ἐκ τῆς τελευταίας στυγερᾶς πανωλεθρίας, ἥτις ἐπέσκηψεν ἐπὶ τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μικρασίας, πανηγυρίζει τοὺς κατὰ τὴν διαρρεύσασαν διετίαν τοῦ 1912 καὶ 1913 συντελεσθέντας κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν περιφανεῖς αὐτοῦ ἀγῶνας. Πολλαχοῦ τῶν

ἀπελευθερωθέντων τμημάτων τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος ὑπερήφανος ἀναθάλλει ἡ δάφνη, ἡ προωρισμένη νὰ στέφῃ τῶν νικητῶν τοὺς κροτάφους. Δόξα καὶ χαρά!

Ἀλλὰ φεῦ! Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μικρασίας κυριαρχεῖ ὁ ἀ σ φ ό δ ε λ ο ς, τὸ πένθιμον φυτὸν τοῦ θανάτου. Εἶνε τῶν νεκρῶν τὸ σύμβολον, τὸ βλαστάνον ἐπὶ τοῦ μορσίμου λειμῶνος, καταβρεχόμενον ὑπὸ τῶν δακρύων τῶν ἀπῳχημένων, περιλουόμενον ὑπὸ τῶν κελαινῶν τοῦ Ἀχέροντος ναμάτων...

Ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὸ ἑλληνικὸν γένος.

Εἶνε ἄξιαι καταδίκης καὶ καταστροφῆς αἱ δύο αὗται παλαίγονοι ἑστίαι τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ Μικρασία καὶ ἡ Θρᾴκη, καὶ τοῦτο ὅπως προστεθῇ ἐλάχιστος πληθυσμὸς ὁμοεθνῶν εἰς τὰ ἐλεύθερα ἐδάφη τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους;

Γινώσκουσιν οἱ Ἕλληνες ὁπόσας καὶ ὁποίας ὑπηρεσίας πνευματικάς, ἠθικάς, ἐκπολιτιστικάς, προσήνεγκον τὰ δύο ταῦτα τμήματα τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, οὐ μόνον εἰς τὸ ἑ λ λ η ν ι κ ό ν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος:

Ἀποκρινόμεθα διὰ τῶν ἀριθμῶν:

Ὑπολογίζομεν εἰς π ε ν τ ή κ ο ν τ α τοὺς μεγίστους, τοὺς ρηξικελευθοτάτους τῶν φιλοσόφων τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου ἀπὸ τοῦ Μιλησίου Θάλητος μέχρι τοῦ Θρᾳκὸς Γεμιστοῦ Πλήθωνος.

Ἐκ τούτων ε ἴ κ ο σ ι δ ύ ο εἶνε Μικρασιᾶται, οἱ ἑπόμενοι: Θαλῆς, Ἀναξίμανδρος, Ἀναξιμένης, Ἀρχέλαος, οἱ Μιλήσιοι· Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος· Ἀναξαγόρας ἐκ Κλαζομενῶν· Πυθαγόρας ἐκ Σάμου· Ξενοφάνης ἐκ Κολοφῶνος· Παρμενίδης ἐξ Ἐλαίας· Ξενοκράτης ἐκ Χαλκηδόνος· Θεόφραστος ἐκ Λέσβου· Ζήνων ὁ Κιτιεύς· Κλεάνθης ἐξ Ἄσσου· Χρύσιππος ἐκ Ταρσοῦ· Παναίτιος ἐκ Ῥόδου· Ποσειδώνιος ἐξ Ἀπαμείας· Ἀρκεσίλαος ἐκ Πιτάνης· Ἐπίκτητος ἐξ Ἱεραπόλεως· Πορφύριος ἐκ Τύρου. Νεμέσιος ἐξ Ἐμέσσης· Βησσαρίων καὶ Γεώργιος Τραπεζούντιοι.

Εἰς τὴν Θρᾴκην ἀνήκουσιν οἱ ἀκόλουθοι ἑ π τ ά:

Λεύκιππος, Δημόκριτος, Πρωταγόρας ἐξ Ἀβδήρων, Πρόκλος,

Φώτιος, Γεννάδιος, Γεμιστὸς Πλήθων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν Ἀθήναις ἐγεννήθησαν οἱ ἑπόμενοι π έ ν τ ε:

Σωκράτης, Πλάτων, Ἀντισθένης, Κράτης, Ἐπίκουρος.

Ἡ Ἀνατολικὴ Μακεδονία διεκδικεῖ ἕνα, ἀλλὰ λέοντα, τὸν Σταγειρίτην Ἀριστοτέλη. Θεόδωρος ὁ Γαζῆς ἐγεννήθη ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἐκ Σικελίας κατήγοντο ὁ Ἀκραγαντῖνος Ἐμπεδοκλῆς καὶ ὁ ἐκ Λεοντίνων Γοργίας.

Ἐκ Μεγάρων ὁ Εὐκλείδης καὶ ὁ Στίλπων.

Ἐκ Κυρήνης ὁ Καρνεάδης, ὁ Θεόδωρος καὶ ὁ Ἀρίστιππος.

Ἐκ Πελοποννήσου ε ἷ ς — Πύρρων ὁ Ἠλεῖος.

Ἐκ Κρήτης ὁ Αἰνεσίδημος.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐγεννήθησαν ὁ Ἡγησίας, ὁ Ἀμμώνιος Σακκᾶς, ὁ Πλωτῖνος, ὁ Κλήμης, ὁ Ὠριγένης.

Προσθετέον εἰς πάντας τούτους Διογένη τὸν Βαβυλώνιον.

Ἐν τῇ Λογοτεχνίᾳ (ποιήσει καὶ λογογραφίᾳ) διέπρεψαν κατὰ χώρας οἱ ἑπόμενοι. Ἐν τῇ Ποιήσει:

Ἐκ Μικρασίας Ὅμηρος, Ἀλκαῖος, Σαπφὼ (ἡ Δεκάτη Μοῦσα), Ἀνακρέων, Μίμνερμος, Ἀρίων, Τέρπανδρος.

Ἐξ Ἀθηνῶν Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης, Ἀριστοφάνης, Μένανδρος.

Ἐκ Βοιωτίας ὁ Ἡσίοδος καὶ ὁ Πίνδαρος.

Ἐκ Σικελίας ὁ Ἴβυκος.

Ἐκ Κέω ὁ Σιμωνίδης.

Ἐν τῇ Λογογραφίᾳ:

Ἐκ Μικρασίας Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος, Ἑλλάνικος ὁ Μυτιληναῖος, Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεύς, Κτησίας ὁ Κνίδιος, Θεόπομπος ὁ Χῖος καὶ ὁ ἐκ Σαμοσάτων τῆς Συρίας Λουκιανός.

Ἐξ Ἀθηνῶν ὁ Θουκυδίδης, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Λυσίας, ὁ Ἰσοκράτης, ὁ Δημοσθένης, ὁ Αἰσχίνης, ὁ Λυκοῦργος, ὁ Ὑπερίδης.

Ἐκ Πελοποννήσου Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης καὶ ἐκ Σικελίας ὁ Διόδωρος.

Ἐν ταῖς καλαῖς τέχναις.

'Εκ Μικρασίας ὁ Παρράσιος, ὁ 'Απελλῆς, ὁ Πρωτογένης καὶ ὁ ἐν 'Εφέσῳ ἐξ 'Ιταλίας μορφωθεὶς Ζεῦξις.

'Εξ 'Αθηνῶν ὁ Φειδίας, ὁ Μύρων, ὁ 'Αλκαμένης, ὁ Πραξιτέλης.

'Εκ Θάσου ὁ Πολύγνωτος, ἐκ Σικυῶνος ὁ Πολύκλειτος· ἐκ Πάρου ὁ Σκόπας.

'Εν ταῖς φυσικαῖς 'Επιστήμαις.

'Ο Ἱπποκράτης ἐκ Κῶ· ὁ Ἵππαρχος ἐκ Νικαίας· ὁ 'Αρίσταρχος ἐκ Σάμου· ὁ Γαληνὸς ἐκ Περγάμου. Ἅπαντες Μικρασιᾶται.

'Εκ Συρακουσῶν ὁ 'Αρχιμήδης καὶ ἐκ Κυρήνης ὁ 'Ερατοσθένης.

'Εν τῇ χριστιανικῇ ἐπίσης Λογοτεχνίᾳ ἅπαντες οἱ διαπρέψαντες εἶνε Μικρασιᾶται. Πρώτιστοι πάντων Βασίλειος ὁ Μέγας, οἱ δύο Γρηγόριοι, ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Ναζιανζηνός, 'Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος.

'Αλλὰ καὶ τὸ ἄριστον τῶν ποιημάτων τῶν βυζαντινῶν αἰώνων, ὁ 'Ακρίτας, παρήχθη ἐν Μικρασίᾳ.

Τελευταῖος πάντων ἐν τῇ χαραυγῇ τῆς ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας δύναται νὰ καταλεχθῇ ὁ Χιοσμυρναῖος 'Αδαμάντιος Κοραῆς.

'Εκ τῶν ἀριθμῶν τούτων δῆλον καθίσταται, ὅτι ἡ Μικρασία καὶ ἡ Θράκη, ἐφ' ὧν ἐβασίσθη κατ' ἐξοχὴν ὁ βυζαντινὸς πολιτισμός, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τμῆμα τοῦ 'Ελληνισμοῦ ἐξυπηρέτησαν τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸν καὶ ἐξέθρεψαν τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ τῆς φιλοσοφίας, τῶν γραμμάτων, τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, διὰ τῆς ὑπερφυοῦς ταύτης πάσης γνώσεως καὶ πάσης σοφίας μυσταγωγίας.

Καὶ ἡ Θράκη καὶ ἡ Μικρασία προσφέρονται σήμερον τραγικὰ ὁλοκαυτώματα πρὸς αὔξησιν κατὰ πληθυσμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους...

Πανηγυρίζετε, ἀδελφοί, τὸν διπλασιασμὸν τοῦ ἐλευθέρου κράτους, τὴν ἐπέκτασιν τοῦ γεωγραφικοῦ σας ἐδάφους. 'Αλλὰ

πρὸς Θεοῦ! Μὴ λησμονῆτε καὶ ἡμᾶς, τοὺς ἀδίκως σφαγιασθέντας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς πατρίδος.

Περισυλλέξατε τοὐλάχιστον ἀπὸ τοῦ ἀσφοδελοῦ λειμῶνος τῶν καταστραφεισῶν ἑστιῶν ἡμῶν, τῶν βεβηλωθέντων ἐθνικῶν βωμῶν, ὀλίγα ἄνθη καὶ ῥίψατέ τα ἐπὶ τῶν τύμβων τῶν ταλαιπωρημένων, τῶν ἀνὰ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου περιπλανωμένων ἀδελφῶν σας, μετ' ἀγωνίας ζητούντων κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην π ο ῦ τ ὴ ν κ ε φ α λ ὴ ν κ λ ῖ ν α ι.

Δὲν σᾶς φθονοῦμεν, δὲν σᾶς ζηλεύομεν ἐπὶ τοῖς ἀπολαμβανομένοις ἀγαθοῖς. Ἔστω ὑμῖν ἁβροτάτη ἡ ζωὴ καὶ ἡ εὐημερία. 'Αλλὰ σᾶς ἐξικετεύομεν. Μὴ ἐπιλάθησθε τῶν συντετριμμένων ἀδελφῶν ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν καὶ ταῖς εὐωχίαις.

'Αναμιμνήσκεσθε τὴν ἐκ τῶν αὐτῶν προγόνων καταγωγὴν ἡμῶν, ἔχετε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ὑπήρξαμεν ἀτυχεῖς, ἀλλ' οὐδέποτε ἀνάξιοι τῆς γενετείρας, τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς πατρίδος, ἐξ ἧς ἀπεσπάσθημεν διὰ τῆς βίας καὶ τῆς ἀδικίας, πρὸς ἣν θ' ἀποπτῇ ὁ τελευταῖος ἡμῶν στεναγμὸς κατὰ τὴν μοιραίαν στιγμὴν τῆς ἀπὸ τοῦ ἐπιγείου βίου θλιβερᾶς ἀποδημίας.

Φρικτὸν εἰπεῖν. 'Απειλούμεθα ν' ἀπεμπροληθῶμεν καὶ ν' ἀνταλλαγῶμεν πρὸς ἀλλοφύλους πληθυσμοὺς δίκην ἀνδραπόδων. Μὴ ἐπιτρέψητε νὰ ὑποστῶμεν τοιαύτην συμφορὰν καὶ ἀτίμωσιν. Ἡ ἐπαπειλουμένη ἀνταλλαγὴ ἔσται ὁ τελικὸς θρίαμβος τῆς μᾶλλον ἐπαισχύντου καὶ ἐγκληματικῆς βίας, καταστροφὴ ἐπὶ τέλει ἑκατομμυρίων πληθυσμῶν καὶ ὁλοτελὴς ἐρήμωσις ἀρχαιοτάτων ἑστιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους.

Ὡς μὴ ὤφειλε, καὶ ὀφείλομεν νὰ καταγγείλωμεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὁμογένειαν τὸ γεγονός, παρὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς φιλοξενίας καὶ τοῦ ἐλευθέρου κράτους καὶ πολλῶν ἰδιωτῶν, πολλαχοῦ τυγχάνομεν οἱ πρόσφυγες ἀδιαφορίας καὶ ἀστοργίας. Καὶ θεωροῦμεν ἐθνικὸν καθῆκον νὰ καταγγείλωμεν τὸ ἀπὸ 21 Αὐγούστου παρελθόντος ἔτους ἐκδοθὲν ψ ή φ ι σ μ α τοῦ ἐν τῇ ἑλληνικῇ πρωτευούσῃ ἐ ρ γ α τ ι κ ο ῦ κ έ ν τ ρ ο υ, ἀποτελουμένου ἐκ τῶν Συμβουλίων ὑπερείκοσιν ἐργατικῶν σωματείων, ἀποσταλὲν πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν καὶ τὰ ἐν τῷ ἐλευθέρῳ κράτει ἐργατικὰ σωματεῖα.

Κατὰ τὴν $7^{ην}$ διάταξιν τοῦ ψηφίσματος τούτου, καθ' οὗ δυστυχῶς οὐδεμία ἠκούσθη φωνὴ ἀγανακτήσεως καὶ καταδίκης, ἀνεκοινώθη εἰς τὰ ἐργατικὰ τοῦ ἐλευθέρου κράτους σωματεῖα «νὰ μὴ ἐπιτρέπηται εἰς τοὺς πρόσφυγας νὰ ἐργάζωνται εἰς τὰς ἐργασίας ἐντοπίων ἐργατῶν, ἀφοῦ πέρνουν σιτηρέσιον ἀπὸ τὸ κράτος, διότι στεροῦν τὸ ψωμὶ εἰς τοὺς ἐνταπίους ἐργάτας, τοὺς αὐριανοὺς ἐλευθερωτὰς τῶν προσφύγων αὐτῶν»!...

Ἀλλ' εἶνε δυνατὴ ἡ συντήρησις ἡμῶν διὰ τοῦ παρεχομένου ἐλαχίστου σιτηρεσίου, καταδικαζομένων οὕτω νὰ ὑποστῶμεν τὸν ἐξ ἀσιτίας θάνατον;

Ἐπὶ τῶν εὐρέων νώτων τοῦ Πόντου ὁ βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος, ἐγκαταλιπὼν τὴν κατεστραμμένην Τροίαν, «ἀνώγει τοὺς Ἀχαιοὺς νόστου μιμνήσκεσθαι».

Ἡ ἀνάμνησις τῆς γενετείρας, τῶν βωμῶν καὶ ἑστιῶν. Δὲν ὑπάρχει ἐπιθυμία καὶ εὐχὴ ταύτης ποθεινοτέρα. Ἡ παλινόστησις. Τοῦτο καὶ μόνον εὐχόμεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν, ὦ ἐλεύθεροι ἀδελφοί. Οὐδ' ἔχομεν ἄλλην ν' ἀπευθύνωμεν πρὸς ὑμᾶς παράκλησιν καὶ ἱκεσίαν ἢ ταύτην καὶ μόνην:

Συντελέσατε εἰς τὴν παλινόστησιν ἡμῶν, εἰς τὴν ἐγκατάστασιν ἐπὶ τῶν πατρῴων ἑστιῶν καὶ βωμῶν. Μὴ ἐπιτρέψητε τὴν δίκην ἀνδραπόδων ἀνταλλαγὴν τῶν ἀδελφῶν σας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Ὁ Τοῦρκος εἶνε προωρισμένος νὰ διοικῇ, ὁ δὲ Ραγιᾶς νὰ ὑπακούῃ. Τοιοῦτο τὸ κρατοῦν ἀξίωμα, ἀφ' ὅτου ὑπάρχει Τουρκία.»

Τοιαῦτα ἔγραφεν ὁ κ. Γαβριὴλ Ἀνοτὼ τὴν 22 Αὐγούστου 1908 ἐν τῇ «Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει» τῶν Παρισίων ὀλίγας ἑβδομάδας ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει. Πλέον ἢ βέβαιον τοῦτο, πιστοποιούμενον ἤδη ἀπὸ αἰώνων. Τὸ Κοράνιον, ὁ θεμελιώδης θρησκευτικός, κοινωνικὸς καὶ πολιτικὸς νόμος τοῦ μουσουλμανικοῦ κόσμου, οὐδεμίαν οὐδέποτε παρεδέχθη ἰσότητα καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ μὴ τοιούτων. Ἄρχων εἶνε ὁ Μουσουλμᾶνος, ὑποτελὴς ὁ Χριστιανός, ραγιᾶς, οὐδὲν κεκτημένος δικαίωμα αὐτονόμου καὶ ἐλευθέρου ἀνθρώπου καὶ πολίτου, ἢ μόνον τὴν ὑποχρέωσιν τῆς φορολογίας. Ἰσότης, ἐλευθερία διὰ τὸν μὴ Μουσουλμᾶνον εἶνε ἄγνωστα ἀγαθά. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀπαρχὴ καὶ ἡ ἐξέλιξις τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τῆς ἱδρύσεως καὶ ἐπικρατήσεως αὐτῆς ἐν Ἀσίᾳ, ἐν Ἀφρικῇ, ἐν Εὐρώπῃ μέχρι σήμερον. Αἱ λεγόμεναι μεταρρυθμίσεις, αἱ ἐκ τῆς ἀνάγκης μᾶλλον τῶν πραγμάτων ἐπιβληθεῖσαι, οὐδέποτε ἐφηρμόσθησαν· ἀπέμειναν γράμμα νεκρόν. Ὁ μουσουλμανικὸς κόσμος δὲν ἐνόησεν αὐτάς, οὐδ' εἶχε προετοιμασθῇ πρὸς τοῦτο. Ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ μισαλλοδοξία δὲν ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὴν ἀποδοχὴν δογμάτων, ἀλλοτρίων πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὸν χαρακτῆρα.

Φανατικὸς Νεότουρκος, ὁ δόκτωρ Ναζὴμ βέης, ἐπαγγελλό-

μενος συγχρόνως καὶ τὸν κοινωνιολόγον, εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον πεφυσιωμένων καὶ ἐνθουσιωδῶν ἐπιτελῶν τῆς Νέας Τουρκίας, ἀνεκοίνου κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1908, ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει τοῦ Συντάγματος, τὰ ἑπόμενα εἰς Ἕλληνα δημοσιογράφον τῆς Σμύρνης :

«Ὅσῳ πολυπληθεστέρα τυγχάνει μὴ μουσουλμανική τις Ἐθνότης ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει, κατὰ τοσοῦτον θὰ προκαλέσῃ τὴν δυσπιστίαν τῶν Τούρκων... Ἐννοοῦμεν (οἱ Νεότουρκοι), καὶ τὸ ἐννοοῦμεν ἀντὶ πάσης θυσίας, ν' ἀφομοιώσωμεν ὑπὸ μίαν ἐθνικὴν ὀθωμανικὴν ἰδέαν τὰ ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν στοιχεῖα, ὥστε νὰ μὴ γίνηται πλέον λόγος περὶ πλειονοψηφίας ἢ μειονοψηφίας, περὶ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, Ἀρμενίων καὶ Ἰσραηλιτῶν, νὰ μὴ λέγηται «ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς», νὰ μὴ πρωτεύῃ καὶ χωρίζῃ τὰ ἄτομα καὶ τὰς ὁμάδας ὁ Χριστιανισμός, ὁ Μωαμεθανισμός, ὁ Ἰουδαϊσμός, ἀλλὰ νὰ πρωτεύῃ καὶ νὰ τὰ ἑνόνῃ ἡ ἰδέα τῆς μιᾶς ὀθωμανικῆς πατρίδος, ἧς ὅλοι ἀνεξαιρέτως πρέπει νὰ εἴμεθα ἀφωσιωμένα τέκνα... Θ' ἀναγάγωμεν εἰς τοιαύτην τελειότητα τὰ ἡμέτερα (μουσουλμανικὰ) σχολεῖα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εὐρωπαϊκῶν προγραμμάτων καὶ τῇ συνδρομῇ Εὐρωπαίων ὀργανωτῶν, ὥστε οὐ μόνον οἱ Μουσουλμᾶνοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες θὰ πυκνώσωσι τὰς φάλαγγας τῶν ὀθωμανικῶν σχολείων... Στηριζόμεθα ἐπὶ τῶν φυσικῶν νόμων. Αἱ φαινομενικῶς ὡραῖαι ἔννοιαι, ἐλευθερία, ἅμιλλα, ἐθνικὴ ἐθελοθυσία, αἱ ἐκπροσωποῦσαι τὴν τεχνητὴν ζωὴν τῶν λαῶν, εἶνε λέξεις μόνον. Ἡ διάρκεια αὐτῶν, ἡ κυριαρχία θὰ εἶνε πενταετής, δεκαετής, τὸ πολὺ θὰ διαρκέσῃ μίαν γενεάν. Ὁ λαὸς ῥέπει πρὸς τὴν εὐημερίαν, πρὸς τὸν θερμογόνον ἥλιον τῆς ὑλικῆς εὐδαιμονίας. Ὅταν παράσχῃ εἰς αὐτὸν τὴν εὐημερίαν ταύτην τὸ κράτος, θὰ σπεύσῃ νὰ τὴν ἀποδεχθῇ, καὶ τότε θὰ ἔχῃ ἄλλα ὑλικώτερα στάδια, εἰς ἃ θ' ἀπασχοληθῇ. Τὰ ἐργατικά, τὰ συνδικατικά, τὰ κοινωνιολογικὰ καὶ τὰ συναφῆ ἐν τοῖς εὐνομουμένοις κράτεσι ζητήματα θ' ἀπορροφήσωσιν ὅλα καὶ ὅλους, ἐν δὲ τῷ μωσαϊκῷ τούτῳ τῆς

οἰκονομικῆς πάλης, καθ' ἣν θὰ διευθύνῃ ἀναμίκτους τὰς κεχωρισμένας σήμερον ὁμάδας τὸ συμφέρον, δὲν θὰ ἔχῃ καιρὸν τὸ ἄτομον νὰ σκεφθῇ περὶ αἰσθηματικῶν ἐννοιῶν (ἐλευθέρας ἐθνότητος καὶ πατρίδος).»

Περὶ τοῦ ζητήματος τῆς γλώσσης, δι' ἧς ἐκδηλοῦται κατ' ἐξοχὴν ἡ συνείδησις τῆς φυλῆς, συνεχίζων τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ ὁ φανατικὸς Νεότουρκος, ἐπεπρόσθετε τὰ ἑπόμενα :

«Ἐθνικὴ γλῶσσα ἔσται ἡ ἐπίσημος ὀθωμανική, ἣν ἄλλως ἐπιβάλλει ὁ *φυσικὸς νόμος*. Τὸ νέον κράτος ἐννοεῖ νὰ ζήσῃ ὁμόγλωσσον, ὁμοειδὲς καὶ συμπαγές. Δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι οὐδέποτε ὠνειρεύθημεν νὰ ἴδωμεν, *οὔτε θὰ ἴδωμεν* τὴν Τουρκίαν μεταβαλλομένην εἰς Αὐστρίαν μὲ τὰς πολυπλόκους φυλετικὰς καὶ γλωσσικὰς αὐτῆς διαιρέσεις. Τὸ νεοτουρκικὸν πνεῦμα θ' ἀντιταχθῇ ἀπὸ τῆς σήμερον κατὰ πάσης ἐναντίας ἐφέσεως ἢ ἐκδηλώσεως τοιαύτης ἰδέας. Θὰ καταρρίψωμεν ἐξ ὁλοκλήρου τὰ ὅρια τοῦ τοιούτου γλωσσικοῦ καὶ φυλετικοῦ χωρισμοῦ, καὶ πλειότερον ἀκόμη, αὐτὰς τὰς διακρίσεις καὶ διαιρέσεις τῶν συνοικιῶν, τῶν ἤδη σημειουμένων εἰς τοὺς χάρτας καὶ ὑπὸ τῆς συνηθείας, ὡς μουσουλμανικῶν, ἑλληνικῶν, ἀρμενικῶν καὶ ἰσραηλιτικῶν, καὶ θὰ ἰσοπεδώσωμεν ἐθνικῶς τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα πρὸς ὄφελος τῆς μιᾶς κοινῆς πατρίδος. Ἄλλως προκειμένου περὶ γλώσσης, ἡ ὀθωμανικὴ γλῶσσα εἶνε ἀπάνθισμα (!) τῶν ἄλλων γλωσσῶν, καὶ αὐτῆς ἔν τισι τῆς ἑλληνικῆς ἀκόμη, οὐδὲ πιστεύω νὰ τὴν θεωρῆτε ἀκατάλληλον διὰ τὴν πάγκοινον ἐν τῷ κράτει χρῆσιν.»

Αἱ κοινωνιολογικαὶ αὗται θεωρίαι τοῦ ἐπιφανοῦς Νεοτούρκου ἀπὸ καιροῦ ἤδη εἶχον ἀποκρυσταλλωθῇ ἐν τῷ περιφήμῳ νεοτουρκικῷ Συντάγματι. Ἀντιγράφονται τὰ κυριώτατα τῶν ἄρθρων αὐτοῦ, δι' ὧν ἐπιδιώκεται ἡ καταστροφὴ τῶν ἀλλογενῶν, ἀλλογλώσσων καὶ ἀλλοθρήσκων, πληθυσμῶν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους Καὶ τοῦτο χάριν τῆς ἐθνικῆς ἀφομοιώσεως.

«"Αρθρ. 8. Πάντες οἱ ὑπήκοοι τοῦ κράτους ἄνευ ἐξαιρέσεως καλοῦνται *Ὀθωμανοί*, οἱονδήποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ θρήσκευμα αὐτῶν. Ἡ ἰδιότης τοῦ Ὀθωμανοῦ ἀποκτᾶται καὶ ἀπόλλυται κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας περιπτώσεις.

»"Αρθρ. 11. Θρησκεία τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους εἶνε ὁ ἰσλαμισμός. Σὺν τῇ τηρήσει δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης τὸ κράτος προστατεύει τὴν ἐλευθέραν ἄσκησιν πάντων τῶν ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ ἀνεγνωρισμένων θρησκευμάτων καὶ τὴν ὡς μέχρι τοῦδε τήρησιν τῶν εἰς τὰς διαφόρους Κοινότητας χορηγηθέντων προνομίων, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ *μὴ προσβάλλωνται ἡ δημοσία τάξις καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη*.

»"Αρθρ. 16. Πάντα τὰ σχολεῖα διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ κράτους. Ληφθήσονται δὲ τὰ κατάλληλα μέτρα, ὅπως ἡ πρὸς τοὺς Ὀθωμανοὺς ὑπηκόους διδασκαλία ἐνεργῆται κατὰ σύστημα ὁμοιόμορφον καὶ κανονικόν. Οὐδόλως ὅμως παραβλαβήσεται ἐκ τούτου ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία τῶν διαφόρων Κοινοτήτων.»

Τοιαύτη εἶνε ἡ νέα θεωρία, ἡ διὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ συνταγματικοῦ Χάρτου τιθεμένη εἰς ἐνέργειαν, ἧς τὰ ἀποτελέσματα τοσοῦτον τραγικῶς ἐξεδηλώθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἑξαετίαν. Γλωσσικὴ καὶ σὺν τῷ χρόνῳ θρησκευτικὴ ἀφομοίωσις τῶν πληθυσμῶν. «Ὁ θέλων ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει νὰ εἶνε Ἕλλην, Βούλγαρος, ἢ Σέρβος, θὰ ἐκδιώκηται εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Βουλγαρίαν, τὴν Σερβίαν. Ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει εἴμεθα μόνον Ὀσμανλῆδες, ἴσοι, καὶ θὰ ζῶμεν ὡς ἀδελφοὶ Μουσουλμᾶνοι, Χριστιανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι».

Τοιαῦτα ἐκήρυττεν ἐνθουσιωδης Νεότουρκος τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰς Ἕλληνα δημοσιογράφον ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει τοῦ παραδόξου τούτου Συντάγματος ὡς θεμελιώδους πολιτικοῦ Χάρτου τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, πάντες

οἱ λαοὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου, ἂν μὴ καὶ αἱ κυβερνήσεις, ἔρρηξαν κραυγὴν ἀνακουφίσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ γηραιά, ἡ ἁμαρτωλή, ἡ καλιφική, ἡ ἀπολυταρχικὴ Τουρκία εἰσήρχετο εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος, τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Θαυμαστὴ μεταμόρφωσις προσώπων καὶ πραγμάτων, ἐν διαστήματι ὀλίγων ὡρῶν ἐπιτελεσθεῖσα. Τίς ὁ τολμήσων ν' ἀμφισβητήσῃ, ἢ νὰ φανῇ σκεπτικὸς καὶ ἀπαισιόδοξος ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς ὀθωμανικῆς ταύτης σκηνογραφίας, ὑποσχομένης πάντα τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ εἰς τοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς ἀπίστους;

Μόνος ὁ διευθύνων τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἐπερωτώμενος ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων περὶ τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος, δυσθύμως, ἀλλὰ καὶ μετὰ δυσπιστίας ἀπεκρίνετο εἰς τὸν ἐπερωτῶντα: *Πρέπει νὰ περιμένωμεν.*

Ἀλλ' ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος, πρωτοστατοῦντος τοῦ ἐπιφανοῦς Γάλλου Κοινωνιολόγου I. Jaurés, ἄνευ περιστροφῶν καὶ ἐπιφυλάξεων ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῆς *Νέας Τουρκίας*. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἔγραψεν ἐν τῇ ἐφημερίδι αὐτοῦ, «*Humanilé*», τὰ ἑπόμενα:

«Ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Εὐρώπης ἔγκειται ἡ μετὰ συμπαθείας ἐνίσχυσις τοῦ κινήματος τούτου, τοῦ συμφιλιοῦντος πρὸς ἀλλήλας πάσας τὰς φυλὰς τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἵμου. Ἐν τούτοις ἐπὶ τοσοῦτον διατελεῖ τεταραγμένη ἡ εὐρωπαϊκὴ συνείδησις, ὥστε εἶνε φόβος μὴ ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῶν δὲν ἐνισχυθῶσιν ἱκανῶς οἱ Τοῦρκοι μεταρρυθμισταί. Θέλει συγκατατεθῇ εἰς τὰς ὀθωμανικὰς ταύτας μεταρρυθμίσεις ἡ Γερμανία, ἡ ἐκμεταλλευομένη τὸ ἀποτρόπαιον χαμιτικὸν παθεστώς, ἡ Ἀγγλία, ἡ συνένοχος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τῆς καταστροφῆς τοῦ περσικοῦ λαοῦ, θέλει συμπαθήσῃ πρὸς τὴν ἐξέγερσιν τοῦ τουρκικοῦ λαοῦ ἡ Γαλλία, ἐπίσης ἔχουσα πολλαχοῦ τοῦ μουσουλμανικοῦ κόσμου ἀντίθετα συμφέροντα, θέλει ὑποστηρίξῃ ἐν Τουρκίᾳ τὴν ἐθνικὴν μεταρρύθμισιν; Θέλει προσίδῃ εὐμενῶς αὐτὴν ἡ Ρωσσία, ἡ παν-

ταγοῦ ἐπιδιώκουσα τὴν ἐξάντλησιν καὶ τὴν καταστροφήν ; Ἀλλ᾽ ἐὰν ἡ Εὐρώπη συμφωνῇ καὶ κατ᾽ ἐλάχιστον, ἐὰν θέλῃ ν᾽ ἀποφύγῃ τὰς περιπλοκὰς καὶ τοὺς κινδύνους, οὓς ἐπιφυλάσσει εἰς αὐτὴν τὸ ζήτημα τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἵμου, εὐμενῶς θέλει ἀποδεχθῇ τὸ ἐθνικὸν καὶ μεταρρυθμιστικὸν τοῦτο γεγονός, τὸ προπαρασκευάζον ἐν Τουρκίᾳ καθεστὼς δικαιοσύνης εἰς ἅπαντας τοὺς λαούς, Χριστιανούς τε καὶ Μουσουλμάνους, ἀποσοβοῦν πᾶσαν ἀφορμὴν ἰδιοτελῶν ἐπεμβάσεων εἰς τὰ ἐσωτερικὰ αὐτῆς πράγματα.»

Οὕτως ἐσκέπτοντο καὶ τοιαύτας ἐξεδήλουν εὐχὰς οἱ ἰδεολόγοι καὶ οἱ ἐνθουσιασταὶ τῆς νεοτουρκικῆς ταύτης μεταμορφώσεως τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ κόσμῳ. Τίς ἠδύνατο ν᾽ ἀντείπῃ εἰς τὰ διθυραμβικὰ ταῦτα ἔπη τῶν χαιρετιζόντων τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει ὡς ἀπαρχὴν νέας τάξεως πραγμάτων ὑπὸ τὰς συνθήκας τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας; Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐγράφοντο ὑπὸ Ἕλληνος ἐν Παρισίοις ὀλίγαι σελίδες θλιβερῶν προφητειῶν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὀθωμανικοῦ Συντάγματος, καὶ αἱ προρρήσεις αὗται, παραφωνία ἐν μέσῳ τῆς παγκοσμίου ὁμοφωνίας, ἔμελλον νὰ λάβωσιν ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι τραγικὴν πραγματικότητα. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐγράφετο : «Πρέπει νὰ εἴμεθα οὐχὶ λίαν αἰσιόδοξοι ὡς πρὸς τὰ τελεσθέντα ἐν Τουρκίᾳ γεγονότα. Δὲν ἀμφισβητῶ τὰς ἀγαθὰς προθέσεις τῶν Νεοτούρκων, οὐδὲ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν πρὸς τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμούς, ἐν τούτοις, πρὶν ἢ ἀποφανθῶμεν ἐκ τῶν προτέρων περὶ τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης, ἠθικῆς, πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς, καλὸν εἶνε ν᾽ ἀναμένωμεν τὰ πράγματα καὶ τὰ γεγονότα.» (Les Grecs sous le nouveau régime Ottoman).

Ἐλάχιστον παρήρχετο χρονικὸν διάστημα καὶ ἐξεδηλοῦτο διὰ τῶν πραγμάτων ἡ ἀνειλικρίνεια καὶ τὸ ψεῦδος τῆς θεατρικῆς παραστάσεως, ἥτις ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν τοῦ τουρκικοῦ Συντάγ-

ματος μὲ τὰς πομπώδεις λέξεις *Ἕνωσις, Πρόοδος*, ἐπελαμβάνετο τῆς ἀπάτης τοῦ πεπολιτισμένου εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου. Ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει τοῦ νέου συνταγματικοῦ καθεστῶτος, ἐνεκαινίζετο ὡς πρῶτον αὐτοῦ ἔργον ἡ ἐν ταῖς βουλευτικαῖς ἐκλογαῖς καταπολέμησις τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ἐπρωτοστάτησε κατὰ τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν τὸ κομιτᾶτον τῆς *Ἑνώσεως καὶ Προόδου*. Αἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑποδιαιρέσεις αὐτοῦ, συνεννοούμεναι ἀπ᾽ εὐθείας μετὰ τοῦ κέντρου τοῦ κομιτάτου, οὐχὶ δὲ μετὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἐξέλεγον καὶ καθώριζον καὶ ἐπέβαλλον εἰς τὴν ψῆφον τῶν ἐκλογέων διὰ τῆς βίας καὶ τοῦ τρόμου τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἀντιπροσώπους. Καὶ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἐπεδιώκετο ὁ καταρτισμὸς τῆς πολιτικῆς ἀντιπροσωπείας διὰ προσώπων, τὸ μὲν μουσουλμανικῆς ἐθνότητος, τὸ δὲ ὑποτελῶν εἰς τὰς αὐταρχικὰς καὶ μισαλλοδόξους ἀξιώσεις τοῦ κομιτάτου. «Ἔχομεν ἀνάγκην, ὡμολόγει τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπιφανὴς Νεότουρκος, νὰ παρουσιάσωμεν πλειονότητα κοινοβουλευτικὴν ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἐθνικοτήτων ἐν τῇ πρώτῃ τοὐλάχιστον ὀθωμανικῇ Βουλῇ, τοῦτο δὲ δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν, πολεμοῦντες τὸν μόνον λαόν, ὃν πρέπει νὰ πολεμήσωμεν, ὡς ἐκ τῆς ὑπεροχῆς του μεταξὺ τῶν ἄλλων, τῶν δυναμένων νὰ πολεμηθῶσι χριστιανικῶν συνοίκων.

«Μεταξὺ τριάκοντα ἑκατομμυρίων πληθυσμοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἴμεθα μόνον ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἑκατομμύρια Τούρκων καθαρῶν. (Βεβαίως δὲν ὑπολογίζομεν καὶ τοὺς λοιποὺς Μωαμεθανούς, τοὺς ἀλλοεθνεῖς ἡμῶν, οἷοι εἶνε οἱ Ἄραβες, οἱ Ἀλβανοὶ κ.λ. καὶ οἱ ὁποῖοι οὐδόλως παράδοξον νὰ ἐγείρωσιν ἀξιώσεις ἄλλας, καὶ ἀντὶ ὠφελείας μᾶλλον βλάβης πρόξενοι νὰ καταστῶσιν ἐν τῇ Βουλῇ.» Ἀλλὰ καὶ σεῖς οἱ Ἕλληνες ἀριθμεῖσθε εἰς τόσα περίπου ἑκατομμύρια, ἂν μὴ καὶ περισσότερα. Τότε τί πρέπει νὰ πράξωμεν ; Πρέπει νὰ σᾶς ἀφήσωμεν ἐπικρατοῦντας ἐν τῇ Βουλῇ ; Τετέλεσται ! Ἵνα ὑπερισχύσωμεν τοὐλάχιστον τῶν Χριστιανῶν ἐν τῇ Βουλῇ, θὰ προσπαθήσωμεν

παντὶ σθένει νὰ μὴ ἐκλεγῶσιν οἱ ἀντιστοιχοῦντες εἰς τοὺς Ἕλληνας βουλευτάς.»

Καὶ ἤρξατο ἀμέσως τιθεμένη εἰς ἐνέργειαν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ καταχθονίου προγράμματος. Ἡ τοπικὴ διοίκησις, διατελοῦσα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κομιτάτου, κατέστη ἀπολυταρχικωτέρα τῆς ἐπὶ ἀπολυταρχίας. Ἐν ταῖς ἐκλογικαῖς ἐκείναις περιφερείαις, ἐν αἷς οἱ Ἕλληνες ἐκέκτηντο τὴν πλειονότητα ἐπὶ τῶν Ὀθωμανῶν, αὐθαιρετώτατα ἠκυροῦντο αἱ εἰς τὸ κομιτᾶτον ἀπαρέσκουσαι ἐκλογαί. Οὐαὶ τῷ ἀντιφρονοῦντι καὶ διαμαρτυρομένῳ! Ὁ μέχρις αἵματος ῥαβδισμός· τὸ *ξυλοκόπημα*...

Διὰ τῶν μεθόδων τούτων ἐνεκαινίζετο τὸ νεοτουρκικὸν Σύνταγμα ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει καὶ αἱ συναφεῖς πρὸς αὐτὸ πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ μεταρρυθμίσεις. Καὶ εἶχε δίκαιον ὁ Ρῶσσος ἀρχικαγγελλάριος πρίγκηψ Γορτσακώφ, ἐν προηγουμένοις χρόνοις ἀναλύων τὴν ψυχολογίαν τῶν ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει μεταρρυθμίσεων, νὰ εἴπῃ τὰ ἑπόμενα:

«Le Hatti Houmayoun est une lettre de change qui est restée et qui restera *impayable*; c'est moins qu'un Assignat...»

Οὕτως ἐξελισσομένων τῶν πραγμάτων ἐν τῇ ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ, πᾶσα ἀρχὴ ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας τῶν ἐνοίκων πληθυσμῶν παρεβιάζετο θρασύτατα καὶ αὐθαιρετώτατα. Ἀπετελέσθη ἡ πρώτη Βουλὴ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἀθροίσματος νευροσπάστων. Ἀπηγορεύθη ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου εἰς τοὺς μὴ Μουσουλμάνους βουλευτάς. Ἐκράτει τῶν πάντων καὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τὸ κομιτᾶτον τῆς *Ἑνώσεως καὶ προόδου*, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ προγράμματός του μὴ διστάζον νὰ προβῇ καὶ μέχρι δολοφονιῶν τῶν ἀντιφρονούντων. Ἐπεδιώκετο διὰ παντὸς τρόπου, θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου, ἡ ἑνοποίησις τῶν λαῶν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, ἐξ ἧς καὶ μόνης ἔμελλε νὰ ἐπιτελεσθῇ τὸ μέγα ἔργον τῆς τουρκικῆς ἀναγεννήσεως, κατ'

ἐπίφασιν μὲν διὰ τῆς συνταγματικῆς ἐλευθερίας, ἀλλ' ἐν τῇ πραγματικότητι διὰ τοῦ μᾶλλον αὐθαιρέτου δεσποτισμοῦ καὶ τῆς φυλετικῆς μισσαλλοδοξίας τῶν περὶ τὸ Κομιτᾶτον, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ὁποίων ἔμελλε νὰ χρεωκοπήσῃ πᾶσα ἀρχὴ ἐλευθερίας, ἰσονομίας καὶ προόδου.

Δὲν παρήρχετο πολὺς χρόνος ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος, καὶ οἱ «Times» τοῦ Λονδίνου ἐν ἄρθρῳ, ἐμποιήσαντι αἴσθησιν ἐν Εὐρώπῃ, παρετήρουν ἐν τέλει τὰ ἑπόμενα:

«Ἡ ὕπαρξις τοιαύτης δυνάμεως καὶ ἐξουσίας (τοῦ Κομιτάτου) εἶνε ὀλεθρία εἰς τὴν ὑγίειαν καὶ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῶν πολιτευμάτων, ὡς καὶ εἰς τὴν αὔξησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐλευθέρας δημοσίας γνώμης, ἥτις πρέπει νὰ εἶνε ὁ ὁδηγὸς αὐτῶν.»

Ὁ Χαμίτ, ἐκβιασθεὶς ὑπὸ τῆς ἀνάγκης νὰ ὀμόσῃ πίστιν καὶ ὑποταγὴν εἰς τὸ Σύνταγμα, ἐκαραδόκει τὴν κατάλληλον στιγμὴν πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων δημιουργηθέντος πολιτικοῦ καθεστῶτος. Ἡ παλαιὰ Τουρκία ἐπεκράτησε καὶ πάλιν ἐπί τινας ἡμέρας, ἐνισχυομένη ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ ὄχλου, τῶν σοφτάδων καὶ τῶν δερβισσῶν, παντὸς ἐνδιαφερομένου ὑπὲρ τῆς χαλιφικῆς ἰδέας. Ἀλλ' ἐνῷ τοιαῦτα συνέβαινον ἐν τῇ ὀθωμανικῇ πρωτευούσῃ, ὁ στρατὸς τῆς Θεσσαλονίκης ἐξανίστατο, κηρύττων τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου καθαίρεσιν τοῦ ἐρυθροῦ Σουλτάνου. Ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι κατελαμβάνετο καὶ ἡ πρωτεύουσα. Ὁ Χαμὶτ καθῃρεῖτο, μετὰ βραχεῖαν ἀντίστασιν, ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἀντιπροσωπείας.

Πλήρης θρίαμβος τοῦ κομιτάτου.

Διὰ τῆς ἐπικρατήσεως ταύτης φανατικῆς ὁμάδος, ἥτις κατ' οὐσίαν ἐπεβλήθη ἐν τῇ πολιτικῇ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ὡς βδελυρὰ συμμορία κακοποιῶν καὶ ἐπιβούλων πάσης ἠθικῆς ἀρχῆς, τὸ πρόγραμμα τῆς Νέας Τουρκίας ἐξεδηλοῦτο ἀνοσιώτερον καὶ καταστρεπτικώτερον. Ἐπεδιώκετο ἤδη ἐνεργότερον καὶ δη-

μοσιώτερον ἡ διὰ τοῦ τρόμου καὶ τῆς βίας ἀπορρόφησις πάντων τῶν ἐν τῷ κράτει λαῶν καὶ ἡ ἀφομοίωσις αὐτῶν εἰς ἕνα καὶ μόνον, τὸν *ὀθωμανικόν*. Ἤρξατο πολλαχοῦ τοῦ κράτους διὰ τοῦ τρόμου καὶ τῆς βίας ἐφαρμοζόμενον τὸ πρόγραμμα. Τραγικαὶ σφαγαὶ ἐν τοῖς ἀρμενικοῖς Ἀδάνοις, διωγμοὶ ἐν τῇ ἑλληνικωτάτῃ πόλει τῶν Κυδωνιῶν. Ἐν αὐτῇ τῇ ὀθωμανικῇ πρωτευούσῃ ἄνευ ἀνάγκης ἐκηρύσσετο ὁ στρατιωτικὸς νόμος. Ὁ νόμος τῶν ὑπόπτων ἐτίθετο εἰς ἐνέργειαν. Πλήρης τρομοκρατία.

Ἰδίᾳ ἡ νεοτουρκικὴ πολιτικὴ ἐστρέφετο κατὰ τοῦ ἐν τῷ κράτει ἑλληνικοῦ στοιχείου. Πανοθωμανισμὸς καὶ σὺν τῷ χρόνῳ πανισλαμισμός. Τοιοῦτο ἦτο τὸ κήρυγμα καὶ τῶν φιλελευθέρων συντηρητικῶν καὶ τῶν ἀδιαλλάκτων Νεοτούρκων. Ὁ βουλευτὴς Ἀδριανουπόλεως Ριζᾶ Τεφφὶκ βέης ἐν Διαλέξει αὐτοῦ, γενομένῃ ἐν τῇ θρᾳκικῇ ταύτῃ πόλει, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐκήρυττε καὶ τὰ ἀκόλουθα, συντελεστικὰ πρὸς τὴν ἀναβίωσιν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ὑπὸ τοὺς οἰωνοὺς τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας :

«Τὸ ἔργον ἡμῶν δὲν ἐπερατώθη. Τὸ Σύνταγμα δὲν κατασκευάζεται ὅπως τὸ ἔνδυμα. Πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει τὰ ἤθη, αἱ ἕξεις τῶν ἀνθρώπων. Δὲν εἴμεθα ἀλχημισταί, δὲν δυνάμεθα νὰ μεταμορφώσωμεν τοὺς λαοὺς ἀπὸ μιᾶς ἡμέρας εἰς ἄλλην. Ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο καιρός. Ὑφίστανται πράγματι δυσχέρειαι ἐν Τουρκίᾳ, διότι εὑρισκόμεθα μεταξὺ δύο φανατισμῶν, τοῦ φανατισμοῦ τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ φανατισμοῦ τῶν Μουσουλμάνων, ἐξηρεθισμένων καὶ τῶν δύο ἀπὸ τὰς ξενικὰς ραδιουργίας. Οὗτοι εἶνε οἱ δύο κίνδυνοι.

«Καθ' ἡμᾶς ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ τελῆται ἐν τῇ μητρικῇ γλώσσῃ, ἑλληνικῇ, σερβικῇ, ἀρμενικῇ κλ. Ἀλλ' εἰς τὰ ἀνώτερα σχολεῖα, τὰ καταρτίζοντα τοὺς λειτουργοὺς τοῦ κράτους, ἀξιωματικούς, καθηγητάς, δικηγόρους, ἰατρούς, πρέπει νὰ διδάσκωνται ἐν τουρκικῇ γλώσσῃ. Ἄλλως ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ διοίκησις».

Ἰδίᾳ ὁ νεοτουρκικὸς φανατισμὸς ἐστράφη κατὰ τοῦ ἑλληνι-

κοῦ κράτους καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι καὶ Ἑλλὰς κηρύσσονται ταὐτόσημα τῇ Ἑλληνισμῷ. Ὁ Ἰσλαμισμὸς εἶνε ἄρνησις αὐτοῦ. Ὡς καὶ αὐτὰ τὰ *Ὁμηρικὰ ἔπη* προεγράφησαν ὑπὸ τῆς λογοκρισίας τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἀπηγορεύθη ἡ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς Σχολείοις διδασκαλία τῆς *Ὀδυσσείας* ὡς παιδικοῦ ἀναγνώσματος. Καὶ τοῦτο, διότι κατὰ τὸν λογοκριτὴν ὑπῆρχον ἐν αὐτῷ περικοπαὶ ὑβριστικαὶ διὰ τοὺς Τούρκους !

Χείρονα ἔτι μέτρα ἔθηκεν εἰς ἐνέργειαν ἡ Νέα Τουρκία πρὸς καταστροφὴν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ὑπὸ τὸν ἀρχιληστὴν Σανδάσκην ληστρικῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν διὰ τῆς παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἀφαιρέσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων τῶν Κοινοτήτων καὶ τῆς παραχωρήσεως αὐτῶν εἰς τοὺς Βουλγάρους. Ὡς τὸ παλαιοτουρκικόν, οὕτω καὶ τὸ νεοτουρκικὸν καθεστὼς ἐβάσισε τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ *διαίρει καὶ βασίλευε*.

Πρὸ τῶν συμβαινόντων τούτων ἐκτρόπων τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προέβη εἰς ἐπανειλημμένας διαμαρτυρίας, μηδεμιᾶς τυχούσας προσοχῆς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην τὴν ἑπομένην σφοδρὰν διαμαρτυρίαν. Ἀντιγράφεται τὸ κυριώτατον αὐτῆς μέρος :

«Ὅσον καὶ ἂν εἶνε τὸ γενόμενον θλιβερὸν καὶ ἄδικον, τὸ Πατριαρχεῖον φρονεῖ, ὅτι εἶνε πρωτοφανές, καθ' ὅσον εἰθίσθη ἤδη εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ πείσμονα καὶ ἐμπαθῆ πολιτείαν τῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως· διότι ἀτυχῶς ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἢ παρίσταται διαφορὰ μεταξὺ Βουλγάρων καὶ Ἑλλήνων, πάντοτε ἡ ἐτυμηγορία αὐτῆς ἐκδηλοῦται ὑπὲρ τῶν προστατευομένων Βουλγάρων. Ὅτι δὲν λέγομεν λόγους κενούς, ἀπόδειξις ὅτι ἀπωλέσθη μεγάλη περιουσία ἐκκλησιαστικὴ καὶ κατεστράφη ὁλόκληρος πληθυσμὸς ἐν τῷ νῦν λεγομένῳ Βασιλείῳ τῆς Βουλ-

γαρίας, χωρὶς οὐδέποτε ἡ αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις νὰ εὐαρεστηθῇ ἵνα προστατεύσῃ τὸ Πατριαρχεῖον.»

Τὰ ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων διαπραττόμενα φοβερὰ ταῦτα κακουργήματα κατὰ τῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς αὐτοκρατορίας δὲν καταγγέλλονται μόνον ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς (ρούμ μιλέτ), τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐγκρίτων, εἰλικρινῶν καὶ φιλελευθέρων Μουσουλμάνων. Πεφωτισμένος Ὀθωμανὸς διπλωμάτης, ὁ Ἀσσὴμ πασσᾶς, ἐν διαθεσιμότητι διατελῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπικρατήσεως τοῦ νεοτουρκικοῦ κομιτάτου, ἐδημοσίευσε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ρωμαϊκῷ «Βήματι» (Tribuna) μακροτάτην ἐπιστολήν, ἐξ ἧς ἀποσπῶνται τὰ ἑπόμενα μέρη :

Θὰ ἤμην ὁ ἀθλιέστερος τῶν Τούρκων, ἂν ἔλεγον, ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ ὁλοψύχως τὸν θρίαμβον τῆς συνταγματικῆς πολιτικῆς διοικήσεως τῶν Τούρκων.

»Οἱ Παλαιότουρκοι καὶ οἱ Νεότουρκοι οὐδέποτε ὡμολόγησαν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῆς χώρας. Τὸ Σύνταγμα θὰ δημιουργήσῃ ἰσχυρὰν Τουρκίαν, ὅταν τὰ εἴκοσιν ἑκατομμύρια τῶν Μουσουλμάνων κατανοήσωσιν, ὅτι ὁ Μωάμεθ καὶ ὁ Χριστὸς οὐδαμῶς σχετίζονται πρὸς τὴν πολιτικὴν τῶν ἐθνῶν. Ὁ θέλων νὰ διαψεύσῃ τοῦτο προδίδει τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ...

»Οἱ Νεότουρκοι, ἀναλαβόντες τὴν ἐξουσίαν, ἐξετράχυναν τὸ μῖσος τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν καὶ ἐξήγειραν τὸν φανατισμὸν τῶν Μουσουλμάνων ὁρμητικώτερον κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

»Μεγαλομανεῖς φαντάζονται ἐφικτὴν τὴν στρατολογίαν καὶ τὴν ὀθωμανικὴν διδασκαλίαν τῶν μὴ Μουσουλμάνων, προσπαθοῦσι δὲ νὰ καταργήσωσι τὰ προνόμια, ἅτινα ἐχορήγησαν μεγάλοι Σουλτᾶνοι εἰς τὰ ζωτικώτερα στοιχεῖα τῆς Αὐτοκρατορίας, ἤτοι εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον...

«Ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Τουρκίας οὐδεμίαν ὑπέστη μεταβολὴν ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀβδοὺλ Χαμίτ. Ἐξετάζων τις τὸ νῦν κυβερνητικὸν σύστημα ἐν συνόλῳ, δύναται ν' ἀποφανθῇ, ὅτι κατὰ μέγα μέρος δὲν εἶνε ἣ συνέχεια τοῦ παρελθόντος. Ἐτροποποιήθη πως ἡ μέθοδος, ἀλλ' ὁ σκοπὸς μένει ὁ αὐτός, ὅ περ ἀποδεικνύει τὴν ἀληθῆ ἐνσάρκωσιν τῆς προφητείας μεγάλου ἀνδρός, εἰπόντος, ὅτι ἡ Τουρκία εὑρίσκεται εἰς τὴν φάσιν τῆς τελευταίας αὐτῆς ἀγωνίας...

«Οὐδὲν εὐκολώτερον τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος. Τὸ πᾶν εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ τούτου διὰ πράξεων καὶ ἔργων, δι' ὧν καὶ μόνων θὰ πεισθῇ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος, ὅτι οἱ συντάκται εἶνε μεμυημένοι εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς οὐσιώδεις αὐτοῦ διατάξεις. Ἀλλ' ἀντὶ τούτου τὸ νῦν Σύνταγμα χρησιμεύει ὡς ἀσπὶς εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας τῆς Τουρκίας, ὑφ' ἧς προφυλάσσεται σύστημα, ὅ περ ἀποτελεῖ αἶσχος τῆς ἀνθρωπότητος.»

Κατὰ τοιοῦτον ἀνελεύθερον καὶ τραγικὸν τρόπον, ὁμολογούμενον καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν εὐσυνειδήτων καὶ πεφωτισμένων Ὀθωμανῶν, ἐφηρμόζετο τὸ νεότουρκικὸν Σύνταγμα. Τὴν μονοκρατορίαν τοῦ Χαμὶτ παρηκολούθησε διὰ τῆς ἐπελθούσης μεταβολῆς ἡ ὀλιγαρχικὴ τυραννὶς τῶν Νεοτούρκων. Ἡ γαλλικὴ τρομοκρατία ἀνεβίωσεν ὑπὸ τραγικωτάτας συνθήκας. Ἐφηρμόσθη καθ' ἅπασαν τὴν αὐτοκρατορίαν ὁ διαβόητος νόμος τῶν *ὑπόπτων*. Καὶ ἐκηρύχθησαν ὕποπτοι πρὸς τὸ ἀρτίτοκον συνταγματικὸν καὶ φιλελεύθερον κράτος πάντες οἱ μὴ Μουσουλμᾶνοι, καὶ πρώτιστα πάντων οἱ Ἕλληνες.

Ἀποτέλεσμα τῶν ἀντιλήψεων τούτων τῆς Νέας Τουρκίας ὑπῆρξεν ἡ φονικὴ τραγῳδία τῶν Ἀδάνων καὶ τῶν Κυδωνιῶν.

Περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Ἀδάνων δημοσιεύονται τὰ ἀκόλουθα ἔκ τινος περιγραφῆς :

«Ὀρδαὶ Μουσουλμάνων, ὡπλισμέναι διὰ γιαταγανίων καὶ ροπάλων ὁμοιομόρφων, ἐξεχύθησαν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἤρξαντο νὰ φονεύωσι συστηματικῶς τοὺς Ἀρμενίους, νὰ τοὺς ἀκρωτη-

γαρίας, χωρὶς οὐδέποτε ἡ αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις νὰ εὐαρεστηθῇ ἵνα προστατεύσῃ τὸ Πατριαρχεῖον.»

Τὰ ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων διαπραττόμενα φοβερὰ ταῦτα κακουργήματα κατὰ τῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς αὐτοκρατορίας δὲν καταγγέλλονται μόνον ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς (ρούμ μιλέτ), τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐγκρίτων, εἰλικρινῶν καὶ φιλελευθέρων Μουσουλμάνων. Πεφωτισμένος Ὀθωμανὸς διπλωμάτης, ὁ Ἀσσὴμ πασσᾶς, ἐν διαθεσιμότητι διατελῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπικρατήσεως τοῦ νεοτουρκικοῦ κομιτάτου, ἐδημοσίευσε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ρωμαϊκῷ «Βήματι» (Tribuna) μακροτάτην ἐπιστολήν, ἐξ ἧς ἀποσπῶνται τὰ ἑπόμενα μέρη :

Θὰ ἤμην ὁ ἀθλιέστερος τῶν Τούρκων, ἂν ἔλεγον, ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ ὁλοψύχως τὸν θρίαμβον τῆς συνταγματικῆς πολιτικῆς διοικήσεως τῶν Τούρκων.

»Οἱ Παλαιότουρκοι καὶ οἱ Νεότουρκοι οὐδέποτε ὡμολόγησαν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῆς χώρας. Τὸ Σύνταγμα θὰ δημιουργήσῃ ἰσχυρὰν Τουρκίαν, ὅταν τὰ εἴκοσιν ἑκατομμύρια τῶν Μουσουλμάνων κατανοήσωσιν, ὅτι ὁ Μωάμεθ καὶ ὁ Χριστὸς οὐδαμῶς σχετίζονται πρὸς τὴν πολιτικὴν τῶν ἐθνῶν. Ὁ θέλων νὰ διαψεύσῃ τοῦτο προδίδει τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ τὴν θρησκείαν τοῦ Μωάμεθ...

»Οἱ Νεότουρκοι, ἀναλαβόντες τὴν ἐξουσίαν, ἐξετράχυναν τὸ μῖσος τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν καὶ ἐξήγειραν τὸν φανατισμὸν τῶν Μουσουλμάνων ὁρμητικώτερον κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

»Μεγαλομανεῖς φαντάζονται ἐφικτὴν τὴν στρατολογίαν καὶ τὴν ὀθωμανικὴν διδασκαλίαν τῶν μὴ Μουσουλμάνων, προσπαθοῦσι δὲ νὰ καταργήσωσι τὰ προνόμια, ἅτινα ἐχορήγησαν μεγάλοι Σουλτᾶνοι εἰς τὰ ζωτικώτερα στοιχεῖα τῆς Αὐτοκρατορίας, ἤτοι εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον...

«Ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Τουρκίας οὐδεμίαν ὑπέστη

μεταβολὴν ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀβδοὺλ Χαμίτ. Ἐξετάζων τις τὸ νῦν κυβερνητικὸν σύστημα ἐν συνόλῳ, δύναται ν' ἀποφανθῇ, ὅτι κατὰ μέγα μέρος δὲν εἶνε ἢ συνέχεια τοῦ παρελθόντος. Ἐτροποποιήθη πως ἡ μέθοδος, ἀλλ' ὁ σκοπὸς μένει ὁ αὐτός, ὅ περ ἀποδεικνύει τὴν ἀληθῆ ἐνσάρκωσιν τῆς προφητείας μεγάλου ἀνδρός, εἰπόντος, ὅτι ἡ Τουρκία εὑρίσκεται εἰς τὴν φάσιν τῆς τελευταίας αὐτῆς ἀγωνίας...

«Οὐδὲν εὐκολώτερον τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος. Τὸ πᾶν εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ τούτου διὰ πράξεων καὶ ἔργων, δι' ὧν καὶ μόνων θὰ πεισθῇ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος, ὅτι οἱ συντάκται εἶνε μεμυημένοι εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς οὐσιώδεις αὐτοῦ διατάξεις. Ἀλλ' ἀντὶ τούτου τὸ νῦν Σύνταγμα χρησιμεύει ὡς ἀσπὶς εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας τῆς Τουρκίας, ὑφ' ἧς προφυλάσσεται σύστημα, ὅ περ ἀποτελεῖ αἶσχος τῆς ἀνθρωπότητος.»

Κατὰ τοιοῦτον ἀνελεύθερον καὶ τραγικὸν τρόπον, ὁμολογούμενον καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν εὐσυνειδήτων καὶ πεφωτισμένων Ὀθωμανῶν, ἐφηρμόζετο τὸ νεοτουρκικὸν Σύνταγμα. Τὴν μονοκρατορίαν τοῦ Χαμὶτ παρηκολούθησε διὰ τῆς ἐπελθούσης μεταβολῆς ἡ ὀλιγαρχικὴ τυραννὶς τῶν Νεοτούρκων. Ἡ γαλλικὴ τρομοκρατία ἀνεβίωσεν ὑπὸ τραγικωτάτας συνθήκας. Ἐφηρμόσθη καθ' ἅπασαν τὴν αὐτοκρατορίαν ὁ διαβόητος νόμος τῶν *ὑπόπτων*. Καὶ ἐκηρύχθησαν ὕποπτοι πρὸς τὸ ἀρτίτοκον συνταγματικὸν καὶ φιλελεύθερον κράτος πάντες οἱ μὴ Μουσουλμᾶνοι, καὶ πρώτιστα πάντων οἱ Ἕλληνες.

Ἀποτέλεσμα τῶν ἀντιλήψεων τούτων τῆς Νέας Τουρκίας ὑπῆρξεν ἡ φονικὴ τραγῳδία τῶν Ἀδάνων καὶ τῶν Κυδωνιῶν.

Περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Ἀδάνων δημοσιεύονται τὰ ἀκόλουθα ἔκ τινος περιγραφῆς :

«Ὀρδαὶ Μουσουλμάνων, ὡπλισμέναι διὰ γιαταγανίων καὶ ροπάλων ὁμοιομόρφων, ἐξεχύθησαν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἤρξαντο νὰ φονεύωσι συστηματικῶς τοὺς Ἀρμενίους, νὰ τοὺς ἀκρωτη-

ριάζωσι καὶ νὰ λεηλατῶσι καὶ καταστρέφωσι τὴν ἀγοράν. Τὴν ἑνδεκάτην πρὸ μεσημβρίας ἔφθασεν ἐκ Μερσίνης, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὁ Ἄγγλος πρόξενος Δοὺνκ Οὐέλλης. Ἀμέσως φορέσας τὴν στολήν του, ἔστειλε τὴν σύζυγόν του εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διερμηνέως, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ἐνωμοτίας στρατιωτῶν περιῆλθεν ἐπὶ δύο ἡμέρας συνεχεῖς τὰ κέντρα τῶν σφαγῶν, προσπαθῶν νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὰς καὶ μάλιστα ἐτραυματίσθη εἰς τὸν βραχίονα.»

Ὁ Ἰταλὸς δημοσιογράφος Scarfolio, περιελθὼν τοὺς τόπους τούτους κατὰ τῆς ἡμέρας τῆς καταστροφῆς ἐπὶ κινδύνῳ τῆς ζωῆς του, περιγράφει τὰ τῆς καταστροφῆς ὡς ἀκολούθως: Ἐλάχιστα ἐκ τῆς περιγραφῆς:

«Φθάνω εἰς τὸ χωρίον Μίσσις. Μὴν παρῆλθεν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς. Διακόσιοι περίπου Ἀρμένιοι ἔζων ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία. Ἐξ αὐτῶν ἐναπελείφθησαν τρεῖς μόνον. Οἱ ἄρρενες ἐκρεουργήθησαν, αἱ παρθένοι παρεβιάσθησαν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεστάλησαν μακρὰν τοῦ πατρίου ἐδάφους διὰ νὰ πωληθῶσιν ὡς δοῦλαι· ἔγκυοι γυναῖκες ἐξεκοιλιάσθησαν καὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ποταμὸν μὲ τὰ ἐντόσθια αὐτῶν ἔξω.

«Βδελυρὸν θέαμα. Συνελαμβάνοντο μικρὰ παιδία καὶ ἐξεδέροντο ζωντανά· ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπωλοῦντο καὶ ἀνθρώπινα ἐντόσθια. Σειρὰ ἐρειπίων. Ἐκ τῶν τεσσαράκοντα χωρίων τῆς περιφερείας οὐδὲν ἔχει ἀπομείνῃ.»

Τοιαύτη ἡ καταστροφὴ τῶν Ἀδάνων. Μεταξὺ τῶν αὐτοπτῶν αὐτῆς, τῶν διηγηθέντων εἰς τὸν κ. Scarfolio τὰ ἐπεισόδια τῆς τρομερᾶς τραγῳδίας, ἦτο καὶ γυνή, ἧς ὁ σύζυγος περιηλείφθη διὰ πετρελαίου καὶ ἐκάη ἐνώπιόν της, οἱ δύο αὐτῆς υἱοὶ ἐξεδάρησαν ζωντανοί, ἡ θυγάτηρ ἠτιμάσθη καὶ ἐξεκοιλιάσθη, ἡ οἰκία της ἐπυρπολήθη, ἡ ζωὴ αὐτῆς καὶ ἡ εὐτυχία κατεστράφη.

Ἁπανταχοῦ τῆς χώρας διεξήχθησαν αἱ αὐταὶ φρικαλέαι σκηναί. Γυναῖκες ἀτιμαζόμεναι ἐνώπιον τῶν συζύγων αὐτῶν καὶ μετὰ ταῦτα παραδιδόμεναι εἰς τὸν θάνατον. Ὡσαύτως παρθένοι

πρὸ τῶν γονέων καὶ τῶν ἀδελφῶν· βρέφη ἐρρίπτοντο εἰς τὸν ποταμόν, ἢ πρὸς βορὰν τῶν κυνῶν καὶ τῶν σαρκοβόρων θηρίων. Ἀλλὰ τὸ φρικαλεώτερον τῶν φρικαλέων σκηνῶν εἶνε ἡ πρὸ τῶν θεμάτων ὄρχησις τῶν δημίων [1].

Πάντα ταῦτα διεπράττοντο ἐν ὀνόματι καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν θεσμῶν τοῦ φιλελευθέρου συνταγματικοῦ Χάρτου. Οὐδεμία κραυγὴ ἀγανακτήσεως ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ ἐξηνέχθη κατὰ τῶν θηριωδιῶν. Ἐν προηγουμένῃ ἱστορικῇ περιόδῳ, ἀρχομένου τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, ἡ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης συνεκινήθη ὅπως δήποτε ἐπὶ τοῖς φρικαλέοις κακουργήμασι, τοῖς διαπραχθεῖσιν ὑπὸ τῶν Τούρκων τούτων ἐν Χίῳ, ἐν Ναούσσῃ, ἐν Κασσάνδρᾳ καὶ βραδύτερον ἐν Βουλγαρίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Bulgarian Horrors. Ἀλλ' ἤδη, κατὰ τὴν πρώτην δεκαετίαν τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, εὗρε τὰ γενόμενα ἄξια συγγνώμης καὶ ἐπιεικείας. Διεπράχθησαν ἐξ ὀνόματος τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνικοτήτων, καὶ μάλιστα τῆς ἀναγεννωμένης ὀθωμανικῆς, φερούσης ὡς σύμβολον τὴν *Ἕνωσιν καὶ* τὴν *Πρόοδον!* Οἵα εἰρωνεία!!

Μετὰ τὰ Ἄδανα ἕτερον ἐξιλαστήριον θῦμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς ὀθωμανικῆς παλιγγενεσίας ἔμελλε να προστεθῇ· ἡ πολυθρύλητος ἐν Μικρασίᾳ πόλις τῶν Κυδωνιῶν, ἡ καὶ ἐν προηγουμένοις καιροῖς, ἀρχομένης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, καταστραφεῖσα ἐκ θεμελίων καὶ πάλιν μετά τινα χρόνον ἀνοικοδομηθεῖσα καὶ ἀναγεννηθεῖσα ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσιν. Ἡ πόλις αὕτη ἐν διαστήματι δύο γενεῶν μόλις ἐκτήσατο πληθυσμὸν 35—40,000 κατοίκων, ἁπάντων Ἑλλήνων τὸ φρόνημα καὶ τὸν χαρακτῆρα. Τούτου ἕνεκα τὸ κατ' αὐτῆς μῖσος καὶ ἡ ἀντιπάθεια τῶν Τούρκων, ἐπισήμων καὶ ἀνεπισήμων.

Τὴν ἐπέτειον τῆς πρὸ τριῶν γενεῶν γενομένης καταστροφῆς τῆς πόλεως ἐτελεῖτο τὸ ἐτήσιον θρησκευτικὸν μνημόσυνον ἐν

---

1. Ἴδε λεπτομερεστέραν περιγραφὴν ἐν τῷ «Hellenisme» τοῦ 1909 (Mai-Juin pag. 343-461). Les Massacres en Asie Mineure.

μέσῳ βαθυτάτης συγκινήσεως· ἀλλὰ ταὐτοχρόνως ἀπεβιβάζετο εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα στρατιωτικὴ δύναμις, προερχομένη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐκηρύσσετο δὲ ὁ στρατιωτικὸς νόμος, προσκαλουμένων τῶν πολιτῶν νὰ παραδώσωσιν εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς τὰ ὅπλα αὐτῶν. Πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ στρατιωτικοῦ ἀρχηγοῦ μετέβη παραχρῆμα ὁ Μητροπολίτης Κυδωνιῶν πρὸς ὃν οὗτος προσηνέχθη θρασύτατα καὶ βαναυσότατα. «Σεῖς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ὁ κλῆρος, τῷ εἶπεν ὀργίλως, τρέφετε τὴν μεγάλην ἰδέαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐρεθίζετε τὸν λαόν, ἐν ᾧ πρέπει νὰ περιορίζησθε εἰς τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα καὶ νὰ προσπαθῆτε νὰ καταρρίψητε διὰ τῆς διδασκαλίας τὸ μεταξὺ τῶν δύο λαῶν ἀνεγερθὲν μεσότοιχον. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφονεύσαμεν πεντακοσίους χοτζάδες, δὲν σημαίνει δὲ ἂν κόψω καὶ ἐδῶ ἕνα Μητροπολίτην καὶ μερικοὺς ἱερεῖς. Ἂν δὲ νομίζητε, ὅτι θ' ἀναμιχθῇ ἡ Εὐρώπη, ἀπατᾶσθε· οὐδεὶς θὰ κινηθῇ. Καὶ ἐὰν ὅμως συνέβαινε τοῦτο, ἐγὼ θα ὁπλίσω τοὺς πέριξ χωρικοὺς διὰ τῶν φονικωτάτων ὅπλων, καὶ οὕτω σεῖς πρῶτοι θὰ καταστραφῆτε». Οἱ στρατιῶται, μαινόμενοι ἐκ τοῦ φανατισμοῦ, ἐπετίθεντο κατὰ τῶν πολιτῶν, πολλοὺς τῶν ὁποίων ἐφόνευσαν καὶ ἐκακοποίησαν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης αἰτίας.

Προσφορώτατον μέσον ἀφομοιώσεως τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν ἐθεωρήθη καὶ ἡ στρατολογία. Κατὰ τοὺς παλαιοτέρους τῆς ὀθωμανικῆς κατακτήσεως καιρούς, καθ' οὓς ἐκράτει ἀνισότης μεταξὺ πιστῶν καὶ ἀπίστων, Μουσουλμάνων καὶ Χριστιανῶν, ἦτο ἀπηγορευμένη ἡ κατάταξις τῶν τελευταίων τούτων ἐν τῷ ὀθωμανικῷ στρατῷ, ὡς ἀντικειμένη εἰς τὸν θρησκευτικὸν νόμον. Ἀλλὰ τὸ ἀρτισύστατον τουρκικὸν κράτος εἶχεν ἀνάγκην στρατιωτικῶν δυνάμεων, ὡς ἐκ τούτου δ' ἐξευρέθη ἐπὶ τῶν χρόνων ἀκόμη τοῦ Ὀρχάν, κατὰ σατανικὴν ἐπίνοιαν τοῦ Χαλὴλ Τσενδερελῆ, ἡ ἰδέα σχηματισμοῦ στρατοῦ Χριστιανοπαίδων, ἐκβιαζομένων εἰς ἀποδοχὴν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ.

«Οἱ ἡττημένοι εἶνε δοῦλοι τοῦ νικητοῦ, οὗ νόμιμος περιουσία τυγχάνουσι καὶ κτήματα, καὶ γυναῖκες, καὶ παῖδες αὐτῶν. Προσελκύοντες τούτους εἰς τὸν Ἰσλαμισμὸν καὶ ἐγγράφοντες ὡς μαχητὰς ὑπὲρ αὐτοῦ, παρέχομεν αὐτοῖς τὴν πρόσκαιρον καὶ τὴν αἰωνίαν σωτηρίαν. Διότι, κατὰ τὸ λόγιον τοῦ προφήτου, πᾶν νεογνὸν πέφυκε πρὸς τὸ Ἰσλάμ (Küllou mewleuloum ala fitretil-islam), ἐκπαιδευόμενον ἐν τῷ στρατῷ ὑπὸ Χριστιανοπαίδων, ἐξάπτει τὸν ζῆλον τῶν ἀπίστων πρὸς ἐπιστροφὴν εἰς τὸν Ἰσλαμισμόν. Οὕτω δὲ ὁ νέος στρατὸς πληρωθήσεται οὐ μόνον ἐκ τῶν παίδων τῶν ἡττημένων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων ὁμοεθνῶν καὶ ἐξωμοτῶν». Σὺν τῷ χρόνῳ ἐπήρχετο ὁ ἐξισλαμισμός, διὰ τῆς πειθοῦς ἢ διὰ τῆς βίας, πάντων τούτων τῶν στρατολογουμένων Χριστιανοπαίδων διὰ τῆς μετὰ τῶν τουρκικῶν στοιχείων ἐπικοινωνίας. Ἐντεῦθεν τὸ *παιδομάζωμα*, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου ἡ ἐντελεστέρα αὐτοῦ ἐξέλιξις, ὁ *Γιαννιτσαρισμός*, «τριπλῆ ἀποστασία, ὡς εἶπεν ὁ Χάμμερ, ἀπὸ πατρίδος, γονέων καὶ θρησκείας».

Μέχρι τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Γιαννιτσάρων ἐν ἔτει 1824 δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἡ στρατολογία· ὑπεχρεοῦντο νὰ καταβάλλωσι τὸν στρατιωτικὸν φόρον. Ἀλλ' ἤδη διὰ τοῦ Συντάγματος τὸ Ἰσλὰμ ἀντικατέστησεν ἡ πατρίς, ἡ *ὀθωμανικὴ πατρίς*. Ὡς ἐκ τούτου πᾶς Ὀθωμανὸς πολίτης, Χριστιανὸς ἢ Μουσουλμᾶνος ἀδιάφορον, ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Πράγματι τὸν Μάρτιον τοῦ 1909 ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς Βουλῆς ὁ περὶ στρατολογίας τῶν μὴ Χριστιανῶν νόμος καὶ ἐτίθετο εἰς ἐνέργειαν. Ἀλλ' ἀμέσως κατεδεικνύετο ὁ σατανικὸς αὐτοῦ σκοπός, τὰ ἄτοπα καὶ αἱ ἀδικίαι κατὰ τῶν μὴ Μουσουλμάνων. Ἐκ τούτων λαμβάνον ἀφορμὴν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνεκοίνου τὰ ἑπόμενα πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων :

«Τὸ ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν ἔθνος προθύμως ἔχει ἵνα καταβάλῃ τὸν πρὸς τὴν κοινὴν πατρίδα ὀφειλόμενον φόρον τοῦ αἵματος,

καθῆκον ὅμως καὶ δικαίωμα ἀπορρέον ἐκ τῶν συνταγματικῶν τοῦ κράτους θεσμῶν, ἔχει νὰ ἐξαιτήσηται ὅπως, τόσον ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ὑπὸ τὰ ὅπλα προσκλήσεως αὐτοῦ, ὅσον καὶ ἐν τῷ τῆς ἐκτελέσεως τῆς στρατιωτικῆς θητείας ἐξασφαλισθῇ τοῖς Χριστιανοῖς πλήρης ἰσότης, ἰσονομία καὶ δικαιοσύνη, εἰς τρόπον ὥστε καὶ οὗτοι, ὥς τε ἄτομα καὶ ὡς ἐθνότης, ν' ἀπολαύωσι τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, ἅπερ οἱ Μουσουλμᾶνοι, κατ' οὐδὲν βεβαίως ἐλαττούμενοι καὶ ἐν τοῖς καθήκουσι καὶ ἐν τοῖς δικαιώμασιν.»

Ἐν ἄλλῳ δ' αὐτοῦ γράμματι πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον γράφει τὰ ἑπόμενα ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἠθικὴν τῆς στρατολογίας :

«Νέοι ἁβροὶ καὶ ἁπαλοὶ τῶν πόλεων, ἔχοντες οἰκογενειακὴν καὶ σχολειακὴν μόρφωσιν, δὲν δύνανται ἀπροσκόπτως νὰ συναυλίζωνται μετὰ χωρικῶν ἐστερημένων τοιαύτης μορφώσεως. Ἂν τοῦτο συμβαίνῃ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, τὰ πράγματα ἐκεῖ διαφέρουσι τῶν ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει.»

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη οὐδεμίαν παρέσχε προσοχὴν εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας καὶ διαμαρτυρίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐξηκολούθησε τὴν αὐτὴν πολιτικὴν τοῦ ἐκμηδενισμοῦ τῶν Ἑλλήνων τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους διὰ παντὸς καταπιεστικοῦ μέτρου, πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ. Κατ' ἀνάγκην οἱ ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ προσέφυγον εἰς τὴν μετανάστευσιν ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους, εἰς τὸν ἐκπατρισμόν. Καὶ ἐξηκολούθει ἡ αἱμορραγία αὕτη ἐπὶ προφανεῖ ζημίᾳ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, μόνον εἰς τοὺς κυβερνῶντας μὴ αἰσθητή, μέχρις οὗ ἐπῆλθεν ἕτερος, ὁ τελευταῖος, ἀθρόος τραγικὸς διωγμὸς τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μικρασίας, οὗ τὰ ἀποτελέσματα ἔσονται δυσυπολόγιστα οὐ μόνον διὰ τὸ ἑλληνικὸν γένος τῶν χωρῶν τούτων, ὡς καὶ τὸ καθόλου, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πολιτικὴ τοῦ νεοτουρκικοῦ ὀθωμανικοῦ

κράτους ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος πρὸς ἅπαντας μὲν τοὺς Χριστιανούς, ἀλλ' ἰδίᾳ πρὸς τοὺς Ἕλληνας : ἡ ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ἐθνικότητος αὐτῶν, ἡ διὰ παντὸς θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου τρόπου καταστροφή. Ἐν τῇ καταστροφῇ παντὸς ἐπικινδύνου λαοῦ ἐξειλίχθη ἡ νεοτουρκικὴ δρᾶσις καθ' ἅπασαν τὴν αὐτοκρατορίαν. Ὁ πρόεδρος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ κομιτάτου, ἐκθέτων εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν πιστῶν τὰς προόδους τῆς πολιτικῆς ταύτης ἐν ἔτει 1911 ἔλεγε μεταξὺ ἄλλων περὶ τῶν μακεδονικῶν πραγμάτων :

«Αἱ Δυνάμεις ἐγκατέλιπον πᾶσαν ἰδέαν ἐπεμβάσεως, ἐπειδὴ δὲ ἡ Εὐρώπη παρατηρεῖ καὶ ἐξετάζει τὰς ὑποθέσεις τῆς Τουρκίας διὰ χριστιανικῶν διοπτρῶν (;) ἀνάγκη νὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια πρὸς κατασύντριψιν τῆς προπαγάνδας τῶν χριστιανικῶν ἐθνικοτήτων, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἑφελκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν Εὐρωπαίων πολιτικῶν. Ἡ πολιτικὴ τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν Χριστιανῶν καὶ ὁ κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου πόλεμος μεγάλως ἔχουσιν ἤδη συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἀλλ' εἶνε ἀναγκαῖον νὰ ἐνισχυθῇ περαιτέρω τὸ μουσουλμανικὸν στοιχεῖον. Δωδεκακισχίλιοι Βόσνιοι Μουσουλμᾶνοι ἔχουσιν ἐγκατασταθῇ ἐν Μακεδονίᾳ, θὰ ἐγκατασταθῶσι δ' ἀκόμη περισσότεροι, ἀλλ' ἡ μελετωμένη ἐγκατάστασις μεταναστῶν ἐκ Περσίας, Ρωσσίας καὶ Τουρκεστὰν ἔχει ἀναβληθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος.»

Ἀλλὰ δὲν συνέβαινε τὸ τοιοῦτο μόνον ἐν Μακεδονίᾳ. Πολλαχοῦ τῶν λοιπῶν ἑλληνικῶν τμημάτων τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, ἐν Θρᾴκῃ, ἐν Μικρασίᾳ, ὡς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου, ἰδίᾳ ἐν Μυτιλήνῃ, κατεβάλλετο σατανικὴ ἐνέργεια πρὸς ἐγκατάστασιν μουσουλμανικῶν πληθυσμῶν, ἐκδιωκομένων διὰ παντὸς τρόπου τῶν ἐντοπίων, ἐξαναγκαζομένων νὰ καταλίπωσι τὸ πάτριον ἔδαφος, πρωτίστως διὰ τῶν μεθόδων τῆς στρατολογίας.

Προβαίνων ὁ πρόεδρος τοῦ κομιτάτου ὁμολογεῖ τὰ ἑπόμενα ὡς πρὸς τὰ καταστρεπτικὰ σχέδια τῆς Νέας Τουρκίας :

«Ἡ ὕπαρξις τοῦ κράτους ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ νεοτουρκικοῦ κόμματος καὶ ἀπὸ τοῦ ὀλέθρου τῶν ἀνταγωνιζομένων ἰδεῶν. Πλήρης ἡσυχία δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ, ἐφ᾽ ὅσον δὲν κατασυντρίβονται τελείως οἱ ἑλληνικοὶ καὶ βουλγαρικοὶ πόθοι. Ἡ Τουρκία, καλῶς ὡπλισμένη, δύναται νὰ κρατῇ τὰ κράτη τοῦ Αἵμου εἰς ἀπόστασιν καὶ ν᾽ ἀποκόψῃ τὰς πτέρυγας τῶν ἐθνικομανῶν ροπῶν, αἵτινες ὡρίμασαν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλβανίᾳ. Ἀνάγκη ν᾽ ἀναπτυχθῇ σθεναρωτέρα ἐνέργεια καὶ δραστηριότης κατὰ τῶν ραδιουργιῶν τῶν γειτονικῶν κρατῶν, οὕτως ὥστε, ὅταν ἐκτελεσθῇ τελείως ὁ ἀφοπλισμός, ὅταν ὁ ἐμπορικὸς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀποκλεισμὸς ἐπιτύχῃ τελείως τοῦ σκοποῦ του, ὅταν οἱ ἐθνικόφρονες ταραχοποιοὶ πληθυσμοὶ ἀντικατασταθῶσι διὰ μεταναστῶν Μουσουλμάνων, αἱ ἰδέαι περὶ ἐξηλληνισμένης Μακεδονίας, περὶ Μείζονος Βουλγαρίας καὶ περὶ ἀνεξαρτήτου Ἀλβανίας θὰ λησμονηθῶσιν. Ἐὰν δὲ μὴ ἐπιτευχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ ἔνοπλος δύναμις καὶ ν᾽ ἀποδειχθῇ, ὅτι τὰ εἰς τὸν στρατὸν ἀφιερωθέντα ἑκατομμύρια δὲν ἐδαπανήθησαν ἐπὶ ματαίῳ.»

Ὁ Λόγος οὗτος ἐδημοσιεύθη ἐν τοῖς «Καιροῖς» τοῦ Λονδίνου πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς πολιτικῆς, τῆς διεπούσης τὰ πράγματα τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ὑπὸ τὴν αἰγῖδα τῶν Νεοτούρκων. Παρῆλθεν ἀπαρατήρητος καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἵμου, τὰ κράτη τῆς ὁποίας ἠπειλοῦντο ἑκάστοτε. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐνεχειρίσθη εἰς τὰ μέλη τοῦ κομιτάτου λεπτομερὴς ἔκθεσις τοῦ ἔργου αὐτοῦ κατὰ τὴν διαρρεύσασαν ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος τριετίαν. Τὰ κυριώτατα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦσαν ἡ ἐνέργεια περὶ νομοθετικῆς ἀπαγορεύσεως εἰς τοὺς μὴ Μουσουλμάνους Ὀθωμανοὺς τοῦ ἱδρύειν ἰδίους ἐθνικοὺς συνεταιρισμούς, ἐπίσης τοῦ διορισμοῦ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ εἰς πάσας τὰς σπουδαιοτάτας θέσεις ἐν τῷ κράτει. Ἐγένοντο προσπάθειαι πρὸς κατάργησιν ἢ τροποποίησιν τῶν Διομολογήσεων (Capitulations). Ἐν δὲ τῷ ἀγῶνι αὐτοῦ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, τῶν Βουλ-

γάρων καὶ τῶν Σέρβων, οἵτινες προσεπάθησαν νὰ ἐπωφεληθῶσι τῶν προτέρων συμβάσεων, ἐπεκράτησαν οἱ Νεότουρκοι.»

Καὶ τὸ συμπέρασμα :

«Θᾶττον ἢ βράδιον ἀνάγκη νὰ ἐπιτελεσθῇ πλήρης καὶ τέλειος ὁ *ἐξοθωμανισμὸς* πάντων τῶν Ὀθωμανῶν ὑπηκόων, ἀλλὰ καθίσταται ἤδη πρόδηλον, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς πειθοῦς, τούτου δ᾽ ἕνεκα ἀνάγκη προσφυγῆς εἰς τὴν *ἔνοπλον βίαν*. Αἱ μὴ μουσουλμανικαὶ ἐθνικότητες δὲν πρέπει νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα ὀργανώσεως, διότι ἀποκέντρωσις καὶ αὐτονομία εἶνε προδοτικαὶ ἐν τῷ κράτει. Αἱ ἐθνικότητες ἄρα εἶνε ἀξιοπεριφρόνητοι ὡς ὑλικὴ δύναμις, δύνανται δὲ νὰ διατηρήσωσι τὴν θρησκείαν αὐτῶν, ἀλλ᾽ οὐχὶ καὶ τὴν γλῶσσαν. Ἡ διάδοσις τῆς τουρκικῆς γλώσσης εἶνε ἓν τῶν κυριωτάτων μέσων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς τουρκικῆς ἐπικρατήσεως καὶ πρὸς ἀφομοίωσιν τῶν ἄλλων φυλετικῶν στοιχείων.»

Τοιαύτην ἐλάμβανεν ἐξέλιξιν ἡ νεοτουρκικὴ πολιτική, ἀποβαλοῦσα σὺν τῷ χρόνῳ πᾶν συνταγματικὸν πρόσχημα καὶ καταλήξασα εἰς πλήρη ἀπολυταρχίαν μιᾶς συμμορίας, λυμαινομένης τὸ κράτος καὶ παραβιαζούσης πάντα θεμελιώδη θεσμὸν δικαίου τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ὁμάδων. Καὶ διεμαρτυρήθησαν μὲν ἐπανειλημμένως κατὰ τῆς ἀπολυταρχικῆς ταύτης ἐξουσίας τό τε Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ οἱ ἐν τῇ ὀθωμανικῇ Βουλῇ Ἕλληνες βουλευταὶ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, ἀλλ᾽ οὐδεμία ἐδόθη προσοχὴ εἰς τὰς δικαίας αὐτῶν ἀξιώσεις καὶ διαμαρτυρίας.

Ἔχομεν ὑπ᾽ ὄψει Ὑπόμνημα τῶν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ Βουλῇ Ἑλλήνων βουλευτῶν, ἀπευθυνθὲν πρὸς τὸν Σεΐχ-ουλ-ἰσλάμην κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1910, διετίαν μόλις ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος.

Κατὰ τὸ ὑπόμνημα τοῦτο, ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις δὲν περιεφρούρησε προσηκόντως τὴν ἐλευθερίαν τῆς ψήφου κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, διὰ δὲ τῶν ὀργάνων αὐτῆς μετέτρεψε τ᾽

ἀποτελέσματα αὐτῶν κατὰ τὰς ὑποδείξεις ἀνευθύνων πολιτικῶν κύκλων. Ἐκ τούτου ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεγέντων Ἑλλήνων βουλευτῶν ἠλαττώθη, πολλαὶ δ' ἐκλογικαὶ περιφέρειαι δὲν ἀντεπροσωπεύθησαν, ὡς ἐδικαιοῦντο.

Ἐν τῇ νομοθετικῇ ἐργασίᾳ οὐδὲν ἐγένετο νομοθέτημα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς συμμετοχῆς τῶν Χριστιανῶν εἰς τὰ πράγματα τοῦ κράτους. Ἰσχύει δ' ἀκόμη ἀμετάβλητος ὁ παλαιὸς νόμος, μόνον Μουσουλμάνους ἔχων ὑπ' ὄψει, οὐδὲ μετεβλήθη ὁ κανονισμὸς τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ Χριστιανῶν ἱερέων ἐν τῷ στρατῷ, ὅπως ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ ἰμάμαι, οὐδ' ἔλειψαν νομοθετήματα, εἰδικῶς μεριμνῶντα ὑπὲρ τῶν Μουσουλμάνων, χαρακτηριστικώτατον δὲ τούτου παράδειγμα τὸ τοῦ κονδυλίου τοῦ προϋπολογισμοῦ πρὸς παροχὴν δώρων εἰς ἐξισλαμιζομένους!

Ἐν τῇ διοικήσει τοῦ κράτους ἐνεργεῖ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία πολλάκις ἄνευ νόμου. Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ δὲ ὑπάρχοντος νόμου ὑπερβάλλει τὸν ζῆλον αὐτῆς, ἂν ἐκ τοῦ νόμου ὠφελῶνται Μουσουλμάνοι, κυρίως δὲ Τοῦρκοι, ἔστω καὶ ἂν οὕτω ζημιῶνται ἄλλης ἐθνότητος πολῖται Ὀθωμανοί.

Ἡ ἐγκατάστασις τῶν Μουσουλμάνων προσφύγων γίνεται οὕτως, ὥστε νὰ ζημιῶνται ἐξ αὐτῆς οἱ αὐτόχθονες Χριστιανοί. Εἰς διαφορὰς δὲ περὶ ἰδιοκτησίας μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ Χριστιανῶν, παρὰ τὸ περιεχόμενον τῶν τίτλων τῆς ἰδιοκτησίας, διοικητικῶς ἀσφαλίζεται ἡ νομὴ τῶν γαιῶν εἰς τοὺς Τούρκους.

Παρὰ τὰς ἑκάστοτε διαβεβαιώσεις τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας περὶ τῆς ἀπαραβιάστου τηρήσεως τοῦ θρησκευτικοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ καὶ κοινοτικοῦ τῶν Χριστιανῶν καθεστῶτος, οἱ νόμοι καὶ τὰ διατάγματα θέτουσιν εἰς ἥττονα μοῖραν τὰ σχολεῖα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἐν τῷ κράτει δικαιώματα τῶν μαθητῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν ἵνα ἐξαναγκάσωσιν αὐτοὺς νὰ προτιμῶσιν ἄλλα σχολεῖα. Ἡ δὲ κυβέρνησις ἐπιτρέπει οὐ μόνον νὰ ἐξυβρίζηται ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ἀλλὰ

καὶ πρωτοφανῆ προσβλητικὴν διέπραξε παρανομίαν, ἐπιστρέψασα ἔγγραφον αὐτοῦ ἐν τάξει καὶ ἁρμοδίως ὑποβληθέν...

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἐτήρησε καὶ πάλιν περιφρονητικὴν σιγὴν εἰς τὰς αἰτιάσεις ταύτας καὶ τὰς ἀξιώσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ γένους· καὶ ἐξηκολούθησε τὸ αὐτὸ σύστημα τῆς καταπιέσεως καὶ παραβιάσεως παντὸς ἀνθρωπίνου καὶ πολιτικοῦ δικαίου. Οὐδέποτε ἡ κατάστασις τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει ὑπῆρξε χειροτέρα. Ἐπὶ τῶν ἀγριωτέρων καὶ αὐθαιρετωτέρων Σουλτάνων τοῦ παρελθόντος ἀνεγνωρίζοντο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ προνόμια, τὰ ἀπὸ τοῦ κατακτητοῦ κυρωθέντα ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ γένους. Ἀλλ' ἡ Νέα Τουρκία κατεφρόνησεν αὐτά, ἀμφισβητοῦσα καὶ ἀρνουμένη εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς πᾶν ἀνθρώπινον δίκαιον ἐν ὀνόματι τῆς ἐθνικῆς ἀφομοιώσεως τῶν κατοίκων τοῦ κράτους, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ Ἕλληνες διετέλουν ἐν τῇ πρώτῃ μοίρᾳ.

Ξένος πολιτικός, παρακολουθήσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ὀθωμανικῶν πραγμάτων ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος, ἀπεφήνατο τὰ ἑπόμενα ἐν ἔτει 1911: «Τριετὴς διοίκησις τοῦ νεοτουρκικοῦ κομιτάτου ἀπειργάσατο εἰς τὸ ὀθωμανικὸν κράτος μείζονα κακὰ καὶ καταστροφὰς τῶν τελεσθεισῶν ἐπὶ Χαμὶτ κατὰ τὸ διάστημα ὁλοκλήρου τριακονταετίας.»

Ὁ δὲ Κάμιλλος Πελλετάν, τέως ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τοῦ νέου καθεστῶτος, ἐπισκεφθεὶς τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τὴν ὀθωμανικὴν πρωτεύουσαν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας τοῦ κράτους, ἔγραφε πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ ἑπόμενα ἐν τῇ «Πρωΐᾳ» τῶν Παρισίων:

«Ἀνάγκη νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τῆς Νέας Τουρκίας οὐδαμῶς ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ἐλπίδας, ἃς ἐνέπνευσαν αἱ θαυμάσιαι αὐτῆς ἀρχαί. Ὁ ἐξετάζων τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν τῆς μυστικῆς ἐξουσίας καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἀλγεινοτάτων καταπλήξεων. Ἡ ἐξουσία διατηρεῖται μόνον καὶ μόνον διὰ τῆς βίας, ἀφοῦ δηλοῖ, ὅτι δὲν δύναται νὰ κυβερνᾷ

εἰμὴ διὰ *καταστάσεως πολιορκίας* καὶ διὰ τῶν *στρατοδικείων*. Συγκρατεῖ τὴν Κωνσταντινούπολιν μόνον διὰ τῆς τρομοκρατίας. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ προΐδῃ πρὸς ποίους σπαραγμοὺς δύνανται νὰ ὠθήσωσιν αὐτὴν οἱ νέοι κύριοι τῆς Τουρκίας.»

Παρὰ τὴν ἔκτροπον ταύτην καὶ αὐθαίρετον πολιτικὴν τοῦ νεοτουρκικοῦ κομιτάτου πρὸς τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, τὸ ἑλληνικὸν γένος διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν αὐτοῦ ἀντιπροσώπων κατὰ τὴν διαρρεύσασαν χρονικὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1908 ὑπῆρξε νομοταγέστατον. Ἠρέσκετο νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι παρερχομένης τῆς πρώτης ὁρμῆς τοῦ νεοτουρκικοῦ φανατισμοῦ, ὀνειροπολοῦντος τὴν ἵδρυσιν ἑνιαίου καὶ ὁμοιογενοῦς ὀθωμανικοῦ κράτους ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν μὴ μουσουλμανικῶν στοιχείων, ἀποδεικνυομένου ἀπραγματοποιήτου τοῦ τραγικοῦ τούτου προγράμματος, ἤθελον ἀνατείλῃ ἡμέραι αἰσιώτεραι ὑπὸ κρείττονα ἀντίληψιν τῶν πραγμάτων ἐκ μέρους τῶν κυβερνώντων. Ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ. Ἡ ἀδυσώπητος εἱμαρμένη ἀφήρεσε τὸν *νοῦν τὸν ἐσθλὸν* τῶν κυβερνώντων, οἵτινες ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ὑπὸ τοὺς οἰωνοὺς τῆς ἑνώσεως καὶ προόδου, τῆς ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας. Οὐδέποτε κυβερνητικὸν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ πρόγραμμα ἔσχε τοιαύτην τραγικὴν διάψευσιν. Ἡ ἀντίληψις τῆς πραγματικότητος διεξέφυγεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν νοητικότητα τῆς Νέας Τουρκίας, ἧς οἱ πρωταγωνισταὶ ἀπέβλεψαν μόνον εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ἰδίων συμφερόντων ἢ τῶν συμφερόντων τοῦ συνόλου. Συμβουλαὶ καὶ νουθεσίαι ἀπηυθύνθησαν πανταχόθεν, ἐξ αὐτῆς τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας, κατὰ τῆς κρατούσης καταστάσεως, *μοιραίως* ἐξωθούσης τὴν χώραν εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ὄλεθρον. Οὐδεὶς ὁ ἀντιλαμβανόμενος καὶ ἀκούων.

Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1912 ἡ δημοσία γνώμη τῆς Εὐρώπης κατελήφθη ἐξ ἀπαισιοδοξίας περὶ τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος

τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους· ἐκρούσθη ὁ κώδων τοῦ κινδύνου. Ἐπίσημος ἐφημερὶς τῆς Βιέννης, τέως εἰς φιλικωτάτας σχέσεις διατελοῦσα πρὸς τοὺς ἐπιτελεῖς τῆς Νέας Τουρκίας, μετὰ δυσθυμίας ἔγραφε τὰ ἑπόμενα πρὸς τοῖς ἄλλοις, οἱονεὶ ἐπικήδειον τῆς ἐπικειμένης καταστροφῆς.

»Ἴσως οὐδέποτε χώρα, διατελοῦσα ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει, παρέστησε τὸ θέαμα, ὅ περ παρίστησιν ἤδη ἡ Τουρκία. Πνοὴ τραγικότητος ἐπέπνευσεν ἰδίᾳ κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ Κοινοβουλίου συνεδρίας. Ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἐξῆλθε λέξις, ἀπηχοῦσα ὡς ἡ προαίσθησις καταστροφῆς. Ἐκάλεσε τὴν Βουλὴν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὴν τύχην τῆς Περσίας, τὴν τοῦ Μαρόκου, νὰ σκεφθῇ τί λέγει ἡ ἱστορία περὶ τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Πολωνίας.»

Καὶ συμπεραίνων ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὁ συγγραφεὺς ἐν προρρήσει θλιβερᾷ περὶ τῶν ἐπαπειλουμένων δεινῶν ἐπιλέγει :

«Μεταγενέστεροι ἱστοριογράφοι θὰ μάθωσιν, ἂν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς μας συντελεῖται ἀδυσώπητος νόμος, καθ' ὃν πάντα τὰ μωαμεθανικὰ κράτη θὰ ἐξαφανισθῶσιν ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν διχονοιῶν. Τί συνέβη ἐν Περσίᾳ ; Κατ' ἀρχὰς ἐξερράγη ἐπανάστασις, ἐπηκολούθησαν διχόνοιαι ἕνεκα τοῦ θρόνου καὶ ἐπὶ τέλους ἐνέσκηψεν ἐκ βορρᾶ καὶ νότου ὁ ἐχθρὸς καὶ καταστρέφει τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ παναρχαίου τούτου μωαμεθανικοῦ κράτους. Τί συνέβη ἐν Μαρόκῳ ; Τὴν ἀφορμὴν τῆς πτώσεως τοῦ παλαιοῦ σεριφικοῦ κράτους προὐκάλεσαν αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπαναστάσεις, ἡ ῥῆξις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν χάριν τοῦ θρόνου. Τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν ἀποτελοῦσιν ἐπαρκῆ παραδείγματα διὰ τοὺς Τούρκους πολιτικοὺς καὶ δὲν πρέπει νὰ φοβῶνται μὴ προκύψῃ καὶ διὰ τὴν Τουρκίαν ἡ αὐτὴ τύχη ἐκ τῆς αὐτῆς ἀφορμῆς ;

Ἡ ὀργὴ τῶν δαιμόνων ἀφήρεσε τὸν νοῦν τὸν ἐσθλὸν τῶν διευθυνόντων τὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. Αἱ παραβιάσεις παντὸς θείου καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου, οἱ διωγμοί, αἱ καταστροφαί,

ἀνεγράφησαν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῆς νεοτουρκικῆς πολιτικῆς. Τὸ πρὸς στιγμὴν *χαϊδεμμένο παιδὶ* τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας, καὶ δὴ τῆς γερμανικῆς, ἀνακτησαμένης καὶ πάλιν τὴν προτέραν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου ἐπιρροήν, ἐγκατελείπετο ὁσημέραι εἰς τὴν τύχην. Ἠπειλεῖτο ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἀγγλικοῦ ὑπουργείου ἡ δημοσίευσις *Κυανῆς Βίβλου*, περιλαμβανούσης τὰς Ἐκθέσεις τῶν προξένων αὐτῆς καὶ πρακτόρων περὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ ὀθωμανικοῦ τελουμένων πραξικοπημάτων ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ κομιτάτου, ἐκηρύσσετο ἀναφανδὸν προσεγγίζον τὸ *μόρσιμον ἦμαρ* τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

Οἱ Νεότουρκοι ἀπετυφλώθησαν. Ἐν ἔτει 1912 ἀνελάμβανον ἐπί τι χρονικὸν διάστημα τὴν ἐξουσίαν οἱ τιτλοφορούμενοι Παλαιότουρκοι. Ὑπὸ τὴν σατανικὴν ἐπιρροὴν τῆς Αὐστριακῆς Μοναρχίας, ἐκδηλούσης τὰς βλέψεις αὐτῆς πρὸς τὸ Αἰγαῖον καὶ τὴν Θεσσαλονίκην, διενηργεῖτο ὁ ἐξαλβανισμὸς τῶν τριῶν εὐρωπαϊκῶν βιλαετίων, τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ Μοναστηρίου καὶ τῶν Ἰωαννίνων. Οὕτως ἐξελισσομένων τῶν πραγμάτων ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει, ἐνεφανίζετο ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ ὁρίζοντος τῆς Εὐρώπης τὸ εἴδωλον τῆς *Ὁμοσπονδίας τοῦ Αἵμου*. Ἀπίστευτον, ἀκατανόητον! Οἱ Ἕλληνες, οἱ Σέρβοι, οἱ Βούλγαροι, οἱ Μαυροβούνιοι, λησμονήσαντες ἐπί τινας στιγμὰς παλαιὰς ἱστορικὰς ἔριδας καὶ μίση, ἔτεινον ἀλλήλοις τὴν χεῖρα. Τίς ὁ ἐξαπατῶν, τίς ὁ ἐξαπατούμενος ἐκ τῶν παραδόξων τούτων συμμάχων καὶ ἐλευθερωτῶν ἀπὸ τῆς τουρκικῆς τυραννίας τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἵμου: Οὐ τοῦ παρόντος.

Ὁ πόλεμος διεξήχθη μεταξὺ τῶν Συμμάχων τοῦ Αἵμου καὶ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους μετὰ περισσῆς ταχύτητος. Ἐν διαστήματι ὀλίγων μηνῶν ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς κατελάμβανε τὴν μακεδονικὴν πρωτεύουσαν Θεσσαλονίκην καί τινα τμήματα τῆς Μακεδονίας, τὴν Ἤπειρον καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ὁ βουλ-

γαρικὸς μέρη τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θρᾴκης, προβὰς μέχρι τῶν προθύρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ σερβικὸς καὶ ὁ μαυροβουνιωτικὸς τὸ μακεδονικὸν τμῆμα τοῦ Μοναστηρίου καὶ ἅπαντα τὸν νομὸν τοῦ Κοσσυφοπεδίου, τὴν Ἀλβανίαν μέχρι τοῦ Ἀδρίου, ὁπόθεν ἐξεδιώκετο ὑπὸ τὰς ἀπειλὰς τῆς Αὐστριακῆς Μοναρχίας.

Τὸ ὀθωμανικὸν κράτος ἐξηναγκάζετο ὑπὸ τῶν πραγμάτων ν' ἀποχωρήσῃ ἐκ τῆς Ἀλβανίας, τῆς Ἠπείρου, τῆς Μακεδονίας, τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου, νὰ καταλίπῃ εἰς τοὺς Βουλγάρους ὁλόκληρον τὸ βιλαέτιον τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἐθελουσίως ἐγκαταλειφθείσης τῆς Θρᾴκης εἰς παλαιοὺς καὶ νέους δυνάστας ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Μετ' ὀλίγον ἐπήρχετο ὁ πόλεμος μεταξὺ τῶν Συμμάχων, τῶν Ἑλλήνων, τῶν Σέρβων, τῶν Μαυροβουνίων, βοηθούντων καὶ τῶν Ρωμούνων, κατὰ τῶν Βουλγάρων. Συνέπεια τοῦ πολέμου ὑπῆρξεν ἡ ἐκδίωξις τῶν τελευταίων τούτων ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ἥτις ἐπίσης ἀνεξετάστως παρεχωρήθη αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, ἐκ τῆς Ἀδριανουπόλεως, περιελθούσης καὶ πάλιν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν, καὶ ἐκ τῆς Δοβρουτσᾶς, περιελθούσης εἰς τὴν Ρωμουνίαν.

Διὰ τῶν Συνθηκῶν τοῦ Λονδίνου, τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τῶν Ἀθηνῶν διεξήχθη ἱκανὴ ἐργασία μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων Συμμάχων καὶ ἐμπολέμων πρὸς διακανονισμὸν νέας πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς τάξεως ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἵμου ἀναλώμασι τῆς Τουρκίας καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων καὶ λειψάνων τοῦ ἄλλοτε φοβεροῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. Ἡ τιμὴ τῆς τελευταίας ταύτης καταστροφῆς προσήκει τοῖς Νεοτούρκοις, οἵτινες καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἐξακολουθοῦσι τὸ ἀνόσιον καὶ καταστρεπτικὸν αὐτῶν ἔργον.

Διὰ τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν ἐγένετο ἀπόπειρα λύσεως τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων, τῶν ὑφισταμένων καὶ μὴ λυθέντων, μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Συνθήκη, μετὰ

πολλὰς παρελκύσεις καὶ διαπραγματεύσεις, ὑπεγράφη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἀλλ' ἐγράφη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν διεθνῶν Συνθηκῶν τὸ πολυθρύλητον τοῦ ποιητοῦ: «*ἡ μὲν γλῶττ' ὀμόμοκεν, ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.*»

Ἡ μελάνη, δι' ἧς εἶχε τεθῇ ὑπὸ τὴν Συνθήκην ἡ ὑπογραφὴ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν δύο κρατῶν, δὲν εἶχεν ἔτι ἀποξηρανθῇ, καὶ ἐνεκαινίζετο ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει, ἐν τοῖς εἰς αὐτὸ ἀπομείνασιν ἑλληνικοῖς τμήμασι τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μικρασίας, φοβερός, πρωτοφανὴς διωγμὸς τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, ἀναγκαζομένων εἰς ἐκπατρισμόν. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ οἱ Τοῦρκοι συνηδελφώθησαν μετὰ τῶν Βουλγάρων πρὸς ἐκμηδενισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους ἐν τῇ ἑλληνικωτάτῃ ἐπαρχίᾳ τῆς Θρᾴκης.

Ἀκόμη χειροτέρα καὶ ἀπαισιωτέρα ἐδημιουργήθη κατάστασις ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς τμήμασι τῆς Μικρασίας. Ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν ἐξεδιώχθησαν ἐκ τῶν ἑστιῶν αὐτῶν, καὶ σήμερον περιφέρονται ἄστεγοι καὶ πένητες καθ' ἅπασαν τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ἐξειτούμενοι τὸν ἄρτον τῆς συντηρήσεως. Οἱ διωγμοὶ ἐξακολουθοῦσιν. Ὅ τι δὲν ἐτολμήθη κατὰ τοὺς προηγουμένους ζοφεροὺς αἰῶνας, ἐτελέσθη πανηγυρικώτατα κατὰ τὸν εἰκοστόν, παρισταμένης ἀδιαφόρου τῆς πεπολισμένης Εὐρώπης, πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ κράτους, τοῦ ἱδρυθέντος ἐπίσης καὶ μεγαλυνθέντος διὰ τῶν αἱμάτων καὶ τῶν θυσιῶν τῶν τε Θρᾳκῶν καὶ τῶν Μικρασιατῶν, ἀνεχθέντος τὴν ἐλευθέραν ἐνάσκησιν τῶν διωγμῶν τούτων διὰ τῆς περιβοήτου μεθόδου τῆς *ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν καὶ τῶν κτημάτων*. *Nous molesterons les populations*, εἶπεν ὁ ἐν Ἀθήναις ἀντιπρόσωπος τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος τηρεῖ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης σιγὴν καὶ ἀδιαφορίαν.

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

ΕΝ ΘΡΑΚΗ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑΣΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΝ ΘΡΑΚΗ

Α΄.

ΤΟ ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ ΑΝΘΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΙΝΗΜΑ

ΕΚ ΣΟΦΙΑΣ.

Ἡ ἀνθελληνικὴ κίνησις ἐν Πύργῳ ἤρχισε δι᾽ ἐρευνῶν εἰς τὰς ἑλληνικὰς οἰκίας δι᾽ ὕβρεων παντὸς ἑλληνικοῦ καὶ δι᾽ ἐπιδείξεων ροπαλοφόρων εἰς τὰς ὁδούς. Ἡ Κυβέρνησις ὑπεβοήθησε τὸ φιλόπατρι ἔργον τοῦ «Ἐθνικοῦ Συνδέσμου».

Ἐν Πύργῳ, ὡς γνωστόν, τὸ 1906 κατελήφθησαν, ὡς βουλγαρικά, ὁ περικαλλὴς ἑλληνικὸς ναός, τὰ λαμπρὰ μέγαρα τῶν Σχολῶν, ἀνεγερθέντα δαπάναις γνωστῶν ὁμογενῶν, καὶ τὰ κοινοτικὰ κτήματα, δωρεαὶ φιλογενῶν ἀνδρῶν.

Ἔκτοτε οἱ Ἕλληνες, ὡς νὰ ἔζων κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους, ἐκκλησιάζοντο εἰς ἓν δωμάτιον τῆς οἰκίας τοῦ Ἕλληνος ἱερέως, μερικαὶ διδασκάλισσαι τῶν ἁρπαγεισῶν σχολῶν ἐδίδασκον τὰ τέκνα τῶν ὁμογενῶν τὴν γλῶσσάν των, ἐνῷ τὰ περισσότερα ἐφοίτων εἰς τὰ καθολικὰ γαλλικὰ σχολεῖα.

Οἱ πατριῶται, ὡς προχειρότερον μέσον φανανισμοῦ τοῦ ὄχλου, διὰ νὰ μεταχειρισθοῦν ὡς ὄργανόν των, εὗρον τὰ σχολεῖα αὐτά, ὁ δὲ ἐπαρχιακὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολῶν, συνοδευόμενος ὑπὸ δεκάδος ἀστυνόμων καὶ πατριωτῶν, περιῆλθε τὰς οἰκίας δυστυχῶν διδασκαλισσῶν καὶ προέβη εἰς ἐρεύνας πρὸς ἀνακάλυψιν μυστικῶν σχολείων. Ἔρευναι ἐγένοντο ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Π. Ζαχαριάδου καὶ ἔν τινι ἄλλῃ, ὅπου ἐδίδοντο

ἰδιαίτερα μαθήματα εἰς τὰ τέκνα τῶν μᾶλλον εὐπόρων ὁμογενῶν. Ὁ ἐπιθεωρητὴς ἰσχυρίζεται, ὅτι εἰς τὰς οἰκίας ταύτας εὗρεν εἰκόνα τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Βουλγαροκτόνου καὶ ὅτι εἰς τὸ ἕν, τὸ ὁποῖον εἶχε 4 τάξεις, ἐφοίτων 26 ἑλληνόπαιδες, εἰς δὲ τὸ σχολεῖον τοῦ Ζαχαριάδου, ὅπου ἐδίδασκε διδασκάλισσά τις 55 ἐτῶν, 12 μεγαλειτέρας ἡλικίας παιδία. Εἰς ἀμφότερα τὰ σχολεῖα, λέγουσι τὰ ὄργανα τοῦ Συνδέσμου, ἐδιδάσκετο εἰς τέκνα Βουλγάρων ὑπηκόων τὸ μῖσος ἐναντίον παντὸς βουλγαρικοῦ.

Εἰς τὸ ἀνθελληνικὸν κίνημα πολὺ ὀρθῶς ἐδόθη κομματικὸς χαρακτήρ, διότι ἐδημιουργήθη πρὸς πατριωτικὴν δημοκοπίαν καὶ ἐξαπάτησιν τοῦ δημοσίου, τὸ ὁποῖον προηγουμένως ἀπησχολεῖτο μὲ τὴν δίκην τῶν Σταμπουλωφικῶν, τὸ δάνειον, τὸ μονοπώλιον τῶν καπνῶν κτλ.

Ἡ σοβαρὰ ἀντιπολίτευσις οὐδόλως ἀναμειγνύεται εἰς τὴν κίνησιν, μερὶς μόνον αὐτῆς προσπαθεῖ, ὅπως τὸ κίνημα λάβῃ μεγάλας διαστάσεις, διὰ νὰ εὑρεθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς δύσκολον θέσιν.

Τοῦτο ἀκριβῶς φοβεῖται ἡ Κυβέρνησις. Φοβεῖται μήπως οἱ πατριῶται ὠθήσουν τὰ πράγματα εἰς τὸ ἀπροχώρητον καὶ τότε ἡ θέσις αὐτῆς καταστῇ δύσκολος οὐ μόνον ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος, ἥτις τόσον ἐνδιαφέρον δεικνύει διὰ τὰ γεγονότα, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ὑπάρχουν οἱ φρονοῦντες, ὅτι οἱ πατριῶται τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου ἔχουν πολλὰ διδόμενα νὰ μὴ ὑπακούσουν εἰς τὰς περὶ ἐπιφυλακτικότητος συστάσεις τῆς Κυβερνήσεως.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ κυβερνητικὸς τύπος προσπαθεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἀνθελληνικὸν διωγμὸν ὡς ἐπικροτούμενον ὑφ' ὅλων τῶν Βουλγάρων, ἡ ἀντιπολίτευσις κατακρίνει τὰ βίαια μέσα, τὰ ὁποῖα τίθενται εἰς χρῆσιν, οἱ δὲ σοσιαλισταὶ ἐπερωτοῦν τὸν πρωθυπουργὸν Ροδοσλαύωφ περὶ τῶν γεγονότων.

Ἡ σοσιαλιστικὴ κοινοβουλευτικὴ ὁμὰς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν κ. Ραδοσλαύωφ τὴν ἑπομένην ἐπερώτησιν :

«Τὰ λυπηρὰ ἐπεισόδια, ἅτινα συνέβησαν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐν Βάρνῃ, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἑλληνικὰς ἐκκλησίας καὶ σχολάς, παραβλάπτουν τὰ καλῶς ἐννοούμενα συμφέροντα τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους καὶ δεικνύουν, ὅτι ἐν Βουλγαρίᾳ δὲν ὑπάρχει ἀσφάλεια διὰ τοὺς πολίτας, ὡς καὶ διὰ τὰς περιουσίας των. Ὁποῖα μέτρα ἐλάβετε, κ. ὑπουργέ, διὰ νὰ προληφθοῦν αἱ καταπιέσεις αὗται καὶ διὰ νὰ ἐπανορθωθοῦν τὰ γενόμενα ;».

Βεβαιοῦται ὅτι οἱ σοσιαλισταὶ θὰ προβοῦν εἰς πολλὰς ἀποκαλύψεις

καὶ θὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῆς κυβερνήσεως διὰ τὸν ὑποθαλπόμενον διὰ κομματικοὺς λόγους ἀνθελληνικὸν διωγμόν.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλγαρίας διὰ νὰ προλάβῃ δυσαρέστους συνεπείας ὡς ἐκ τῆς ἐλεεινῆς ἐντυπώσεως, ἣν θὰ ἐπροξένει ὁ ἀνθελληνικὸς διωγμὸς εἰς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς κύκλους, διέταξε τοὺς ἐν Εὐρώπῃ Βουλγάρους πρεσβευτάς, ὅπως «διαφωτίσουν» τὰς ξένας Κυβερνήσεις καὶ δηλώσουν, ὅτι τὰ ἐν Βάρνῃ ἦσαν συνέπειαι τῆς ἑλληνικῆς τρομοκρατίας ἐπὶ τῶν Βουλγάρων τῆς Μακεδονίας.

Ἡ «Οὔτρο» γράφει, ὅτι ἡ κυβέρνησις Ραδοσλαύωφ κατέστησε γνωστὸν εἰς τοὺς ἐν Σόφιᾳ πρεσβευτὰς τῶν Δυνάμεων, ὅτι ἐὰν ἐξακολουθήσουν αἱ καταπιέσεις τῶν Βουλγάρων ἐν τῇ ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ, ὑπάρχει φόβος τὰ ἐν Βάρνῃ γεγονότα νὰ ἐπαναληφθοῦν καὶ μάλιστα μὲ περισσοτέραν ὀξύτητα καὶ εἰς ἄλλας πόλεις, ἡ δὲ κυβέρνησις εἶνε ἀνίσχυρος ν' ἀντισταθῇ κατὰ τῆς «λαϊκῆς» ἐξεγέρσεως, διότι ὑπάρχει φόβος μὴ δημιουργηθοῦν ἐπεισόδια δυνάμενα νὰ ἐπιφέρουν καταστροφάς.

Ἐν Βάρνῃ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ πατριωτικοῦ ἔργου κατελήφθη καὶ τὸ ἑλληνικὸν νεκροταφεῖον.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν καταληφθέντα λουτρῶνα τῆς Κοινότητος ἐξακολουθοῦν τὰ ἐπεισόδια, διότι ὁ λουτρὼν πρὸ πολλοῦ ἔχει πωληθῇ.

Οἱ αὐστρόφιλοι κυβερνητικοί, θεωροῦντες κατάλληλον τὴν περίστασιν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ρωσσοφίλου Μητροπολίτου Βάρνης κ. Συμεών, ἐθεώρησαν καλὸν κατόπιν τόσων ἐτῶν νὰ καταγγείλουν τὸν Μητροπολίτην ὡς Ἕλληνα, ἀπειλοῦν δὲ κατόπιν αὐτὸν ὅτι θὰ τὸν ἀποδιώξουν, ἐὰν δὲν λειτουργήσῃ εἰς τὸν καταληφθέντα ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου.

Ἐν Βάρνῃ ἐξακολουθοῦν αἱ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων συκοφαντίαι. Μεταξὺ ἄλλων κατηγοροῦν καὶ τὸν ἐκ Φιλιππουπόλεως Δημητρίου, διευθυντὴν τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου Βάρνης, ὡς μεταδίδοντα εἰδήσεις εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον ! !

Οἱ διοργανωταὶ τοῦ συλλαλητηρίου Βάρνης ἐν τῇ σπουδῇ των πρὸς κατάληψιν τῶν ἑλληνικῶν ἐκκλησιῶν εἶχον λησμονήσῃ τὰ προσχήματα, μόλις δὲ μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν ἀπέστειλαν πρὸς τὰς κυβερνητικὰς ἐφημερίδας τὸ ψήφισμα τοῦ συλλαλητηρίου των ἐπεξειργασμένον καὶ πλῆρες μὲ ὕβρεις κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου. Ποταποί, ἐλεεινοί, ῥαδιοῦργοι εἶνε κοσμητικὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα δίδονται εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Ἰδιαιτέρα παράγραφος ἀφιεροῦται περὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Βουλγαρίας, οἵτινες οὐ μόνον δὲν διεμαρτυρήθησαν διὰ τὰς καταπιέσεις τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Βουλγάρων, ἀλλὰ καὶ προητοίμαζον δοξολογίας ὑπὲρ μακροημερεύσεως τοῦ Βουλγαροκτόνου.

Διαμαρτυρόμεθα, λέγεται ἐν τῷ ψηφίσματι, διὰ τοὺς βανδαλισμοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τὴν ποταπὴν διαγωγὴν τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλλήνων καὶ ἐκφράζομεν τὴν περιφρόνησιν ἡμῶν πρὸς τὸ Ἔθνος τοῦτο.

Κάμνομεν ἔκκλησιν πρὸς τὴν δημοσίαν εὐρωπαϊκὴν γνώμην καὶ τὸν μὴ ἐξαγορασθέντα τύπον, ὅπως τεθῇ τέρμα εἰς τὸν ἑλληνικὸν κυνισμὸν καὶ τὴν βαρβαρότητα, ἅτινα εἶνε αἶσχος διὰ τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα. Προσκαλοῦμεν τοὺς Βουλγάρους ν' ἁρπάσουν τὰς ἑλληνικὰς ἐκκλησίας καὶ σχολάς, νὰ σπάσουν τὰ ἑλληνικὰ καταστήματα κτλ. πρὸς θρίαμβον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς μεγάλης βουλγαρικῆς ἀνεκτικότητος.

Ὡς τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη, συνεκροτήθη ἀνθελληνικὸν συλλαλητήριον καὶ ἐν Πύργῳ. Ὁ «Ἐθνικὸς Σύνδεσμος» διὰ προκηρύξεων πλήρων ὕβρεων κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ προσεκάλεσε τοὺς φιλοπάτριδας εἰς τὴν δημοσίαν αἴθουσαν «Τσὰρ Συμεών». Συνῆλθον ἰδίως ἀρκετοὶ Βουλγαρομακεδόνες καὶ κατεστρώθη τὸ σχέδιον τῆς δράσεως. Πρὸς τὸ ἑσπέρας οἱ διαδηλωταὶ παρήλασαν ἀνὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν καὶ τὰς ἐχούσας Ἐκκλησίας συνοικίας. Τὰ καταστήματα ἦσαν κλειστά. Οἱ διαδηλωταὶ ἠρκέσθησαν εἰς τὸ θραύσιμον μερικῶν. Ἐθραύσθησαν καὶ οἱ ὑελοπίνακες τῆς οἰκίας τοῦ ὀδοντοϊατροῦ κ. Παρασκευοπούλου καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ καφενείου «Πετρουπόλεως». Ἀρκετὰ ἐπεισόδια συνέβησαν εἰς τὰς ἀποκέντρους συνοικίας. Χάρις εἰς τὰ διαβήματα τῶν προξένων ἐλήφθησαν μέτρα τινά. Ἡ ἀστυνομία, ἐνισχυθεῖσα ὑφ' ἑνὸς λόχου τοῦ 24ου συντάγματος, δὲν ἐπέτρεψε παρεκτροπάς.

Ἀνθελληνικὸν συλλαλητήριον συνεκροτήθη καὶ ἐν Στενημάχῳ. Τὴν πρωτοβουλίαν ἔσχεν ὁ «Ἐθνικὸς Σύνδεσμος». Ἡ συγκέντρωσις ἐγένετο παρὰ τὴν βουλγαρικὴν Σχολὴν «Πατριάρχ Εὐθύμα», ὅπου ἐξεφωνήθησαν ἀνθελληνικοὶ λόγοι μὲ τὰ συνήθη ἐπιχειρήματα καὶ τὴν φρασεολογίαν. Μετὰ ταῦτα ὁ ὄχλος κατέλαβε τὰς ἑλληνικὰς ἐκκλησίας, «Ἅγιον Γεώργιον», «Ἁγίαν Μαρίνην» καὶ «Παναγίαν». Τὰ ἱερὰ βιβλία κατεξεσχίθησαν. Οἱ Ἕλληνες ἱερεῖς κατεδιώχθησαν καὶ ἐπροπηλακίσθησαν ἐν μέσῳ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ τοῦ ὄχλου.

Ἐν Σόφιᾳ ἐγένετο τὸ ἑξῆς λίαν χαρακτηριστικὸν ἐπεισόδιον : Ἐν τῷ μεγάλῳ καφενείῳ «Πανάχ», τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ Τοκατλιὰν τῆς βουλγαρικῆς πρωτευούσης, ἐδάρη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων Ἑλληνίς, Γαλλὶς ὑπήκοος, σύζυγος τοῦ ἐκ Νύσσης τῆς Σερβίας ἐμπόρου κ. Βόμ. Ἡ κ. Βὸμ ἦλθεν εἰς Σόφιαν διὰ κτηματικὰς ὑποθέσεις της καὶ παρέμενεν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ «Βουλγαρία». Εἶνε ἀδελφὴ τῆς συζύγου τοῦ ἐφέδρου συνταγματάρχου Θεοδωρώφ. Ἐκάθητο εἰς τὸ «Πανὰχ» μὲ ἄλλας Ἑλληνίδας. Τουμπαλάκωφ τις, γνωστὸν κάθαρμα εἰς τὴν ἀστυνομίαν καὶ πρώην ἀρχισυμμορίτης, ἤκουσε νὰ ὁμιλοῦν ἑλληνικά. Τὸ πατριωτικόν του αἴσθημα προσεβλήθη καὶ ὥρμησε νὰ δείρῃ τὰς κυρίας. Ἔδειρε τὴν κ. Βὸμ καὶ τὴν ἐπέταξεν ἔξω τοῦ καφενείου. Εἰς τὰς φωνὰς καὶ διαμαρτυρίας τῆς κ. Βὸμ συνηθροίσθη ἄπειρον πλῆθος. Ἡ κυρία ἐλιποθύμησε, μετηνέχθη δὲ ὑπὸ ἀστυνόμων εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Ἡ κ. Βόμ, διαμαρτυρομένη γαλλιστὶ διὰ τὴν ἐπίθεσιν ταύτην, ἀπεκάλεσε κακούργους καὶ βαρβάρους τοὺς Βουλγάρους, ὡς γράφει ἡ «Οὗτρο».

Ὁ τύπος ἀναγράφει ἐκτενῶς τὸ ἐπεισόδιον, χαρακτηρίζει δὲ τὴν κ. Βὸμ ὡς κατάσκοπον τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία καὶ ἄλλοτε ἐπεσκέφθη τὴν Σόφιαν. Ἡ «Οὗτρο» μυθιστορηματοποιεῖ τὸ ἐπεισόδιον· μεταξὺ δὲ ἄλλων γράφει, ὅτι ἡ κ. Βὸμ εἶνε ἐκ Κρήτης, ἔχει δὲ ἀδελφὸν βουλευτὴν ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ Ἀθηνῶν. Ἡ σοφιανὴ ἐφημερὶς γράφει, ὅτι ἡ κ. Βὸμ ἐζήτει, ὅπως οἱ ὑπάλληλοι τοῦ καφενείου ὁμιλοῦν ἑλληνικά. Ἡ «Οὗτρο» παρουσιάζει τὴν κ. Βὸμ ὡς ὑστερικὴν θορυβοποιόν, λέγει δὲ ὅτι ἄλλοτε, ὁπόταν εὑρίσκετο εἰς Σόφιαν, ἐν τῇ μανίᾳ της, ἔδειρε μερικούς. Ἡ γαλλικὴ πρεσβεία διεμαρτυρήθη διὰ τὴν ἐπίθεσιν ταύτην καὶ ἐζήτησε τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν αὐτουργῶν.

Καθὰ ἐξηκριβώθη, οἱ καταλαβόντες τὰς ἑλληνικὰς Ἐκκλησίας Βάρνης εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ Βούλγαροι κατεπάτησαν τὰς ἱερὰς εἰκόνας, κατόπιν δέ... παρηκολούθησαν τὴν λειτουργίαν. Ὁ Μητροπολίτης Βάρνης Συμεὼν ἐλειτούργησεν εἰς τὴν καταληφθεῖσαν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Ἡ «Οὗτρο» γράφει, ὅτι ἐξηναγκάσθη νὰ τὸ κάμῃ καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ 1906 οὐδέποτε ἐλειτούργησεν εἰς τὰς καταληφθείσας τότε ἑλληνικὰς Ἐκκλησίας. Μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνέγνωσε τὰς καταλλήλους εὐχὰς βουλγαριστί, οὐχὶ δὲ σλαυϊστί. Ἀποθανὼν Ἕλλην τις Βαρναῖος ἐκηδεύθη διὰ τῆς βίας ὑπὸ Βουλγάρων ἱερέων.

Οἱ πρεσβευταὶ Γαλλίας καὶ Ρωσσίας προέβησαν εἰς διαβήματα πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν κ. Ραδοσλαύωφ.

Ὁ κ. Ραδοσλαύωφ ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἔλαβε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὅπως προληφθοῦν δυσάρεστα ἐπεισόδια.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν καταληφθέντων ἑλληνικῶν ναῶν εἶπεν, ὅτι θὰ ἀσχοληθῇ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον.

Ἐξηκριβώθη, ὅτι ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου Βάρνης, τὸν ὁποῖον ἐκατηγόρουν ὡς κατάσκοπον τῆς Ἑλλάδος καὶ μεταδίδοντα εἰδήσεις εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον, εἶνε Βούλγαρος.

Διὰ νὰ δικαιολογηθοῦν οἱ συκοφάνται του γράφουν εἰς τὰς σοφιανὰς ἐφημερίδας, ὅτι οὐχὶ αὐτός, ἀλλ' ἡ σύζυγός του εἶνε Ἑλληνὶς καὶ ὅτι αὐτὸς ἔχει σχέσεις μὲ τοὺς φανατικωτέρους Ἕλληνας τῆς Βάρνης.

Ἡ ἀνθελληνικὴ κίνησις ἐπεξετάθη, ὅπως κατὰ τὸ 1906, καὶ εἰς τὰ πλέον ἀπόκεντρα χωρία, ὅπου ἔτυχε νὰ ὑπάρχῃ Ἕλλην. Δι' οὐκαζίου τοῦ πρώτου τυχόντος ἐξημμένου πατριώτου ἢ ἠλιθίου χωρικοῦ δημάρχου ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καταργεῖται. Εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ ὁμιλῇ «τὸζ τσίγκανσκι ἐζίκ», τὴν ἀθιγγανικὴν αὐτὴν γλῶσσαν, διατάσσουν οἱ ἀργυρώνητοι πατριῶται, οἵτινες μὲ πολλὰς ἐλπίδας ὑλικῆς ἐπιτυχίας καθ' ἑκατοντάδας ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰς ὑπὸ Ἑλλήνων κατοικουμένας πόλεις, ρυπαρὸν ἔχοντες ἐξωτερικόν, πωγωνοφόροι καὶ κρατοῦντες ρόπαλα εἰς τὰς χεῖρας. Ἀπειλοῦν καὶ νομίζει τις ὅτι ἀκούει μυκηθμοὺς ἄρκτου. Ἡ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἐκλογῶν ἐνισχυθεῖσα ἀστυνομία τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Ραδοσλαύωφ οὔτε κἂν φροντίζει ν' ἀπαλλάξῃ τὸ φιλήσυχον βουλγαρικὸν κοινὸν ἀπὸ τῆς παρουσίας τῶν ἀνθρώπων τούτων, οἵτινες ὡς ἐπὶ τῷ πλεῖστον κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐχρησίμευον ὡς ραβδοῦχοι τῶν κυβερνητικῶν. Οἱ περιοδεύοντες οὗτοι πατριῶται ἀπεθρασύνθησαν.

Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ κατάστασις αὐτή, θὰ ἀρχίσουν νὰ ἐπιτίθενται καὶ νὰ διαρπάζουν καὶ τὰς λέσχας τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἰδίως τὰς σοσιαλιστικάς, τὰς ὁποίας θεωροῦν ὡς κέντρα ἀντιπατριωτικὰ καὶ ἐπικίνδυνα διὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ αὐτῶν τῶν πατρώνων των.

Ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας τῆς ἀνθελληνικῆς κινήσεως πρὸς τὸ παρὸν ἐπιτυγχάνεται. Πανταχοῦ μόνον περὶ Ἑλλήνων γίνεται λόγος. Ἡ τιμωρία τῶν καταχραστῶν σταμπουλωφικῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν ἐγκληματιῶν τῆς 16ης Ἰουνίου, τὸ ζήτημα τοῦ μονοπωλίου τῶν Καπνῶν, ἡ ἀκυ-

ρωσις ἐκλογῶν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀφέθησαν κατὰ μέρος. Τὸ δημόσιον ἀπασχολεῖται μὲ τὴν ἀνθελληνικὴν κίνησιν. Οἱ ἐκδικηταὶ τῶν Ἑλλήνων εὑρίσκουν τὴν μεγαλειτέραν ὑποστήριξιν ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων ἐμπόρων, παντοπωλῶν καὶ λοιπῶν, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν ν' ἀπαλλαγοῦν ἑνὸς ἰσχυροῦ συναγωνιστοῦ, τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου.

Ὁ πρωθυπουργὸς κ. Ραδοσλαύωφ νίπτει τὰς χεῖρας. Οὐδεμίαν γνῶσιν τοῦ πράγματος εἶχεν, ἀμέσως δὲ διέταξε νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα καὶ ἐξέφρασε τὴν λύπην του πρὸς τὸν Ἕλληνα ἐπιτετραμμένον κ. Τσαμαδὸν διὰ τὴν προσβολὴν τῆς ἑλληνικῆς σημαίας, τὴν ὁποίαν κατεβίβασεν ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς ἑλληνικῆς πρεσβείας Σόφιας αὐτὸς ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας τῆς βουλγαρικῆς πρωτευούσης κ. Πετρώφ, ἓν τῶν πιστοτέρων ὀργάνων τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Ἡ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ κινήματος οὐδόλως ὑπῆρξεν εὐχάριστος καὶ εἰς μεγάλην μερίδα τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ. Οἱ λογικοὶ Βούλγαροι, πολὺ περισσότερον πατριῶται τῶν ὑποκινητῶν τοῦ κινήματος, ἐκφράζουν μεγάλας ἀνησυχίας, φρονοῦν δὲ ὅτι τὰ πράγματα ἔχουν μεταβληθῇ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ 1906. Τώρα ἁπλῆ ἐνίσχυσις τῶν ἑλληνικῶν φρουρῶν τῆς ἑλληνοβουλγαρικῆς μεθορίου ἀρκεῖ νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν κ. Τόνιτσεφ νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τῶν συνοδῶν του τελείως ἄπρακτος ἐκ Βερολίνου, εἶνε δὲ γνωστὸν ὁποία μεγάλη ἀνάγκη τοῦ δανείου ὑπάρχει.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκλογεῖς τοῦ Ραδοσλαύωφ, οὗτοι βραδέως συνησθάνθησαν τὸ λάθος, ὅπερ διέπραξαν, ὑποστηρίξαντες τὸ «ἔνδοξον κόμμα», ὅπως αὐτοκαλεῖται τὸ ραδοσλαυϊκόν, καθ' ἣν στιγμὴν συνειργάζετο μετὰ τῶν πυρπολητῶν τῆς Ἀγχιάλου.

Ἡ ἡμιεπίσημος «Νaρόδνι Πράβο» ἀποφεύγει νὰ κάμῃ λόγον περὶ τοῦ ἐπεισοδίου τῆς σημαίας, τὸ ὁποῖον συνέβη ὀλίγον μακρὰν τῶν γραφείων της. Ἡ «Μὶρ» γράφει τὰ ἑξῆς :

Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Κωνσταντίνου ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Σόφιας ἐψάλη δοξολογία καὶ ὑψώθη ἡ ἑλληνικὴ σημαία.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον πέριξ τῆς ἑλληνικῆς σημαίας συνηθροίσθησαν περίεργοί τινες καὶ ἀπὸ λόγου εἰς λόγον ὁ ὄχλος ἀπεφάσισε νὰ καταβι-

βάση τὴν σημαίαν, διότι ἐν Μακεδονίᾳ ὅλαι αἱ βουλγαρικαὶ Ἐκκλησίαι ἡρπάγησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Πρὸς παρεμπόδισιν σκανδάλων ἀνεμίχθη ἡ ἀστυνομία, ὁ δὲ διευθυντὴς αὐτῆς κατεβίβασε τὴν σημαίαν. Κατόπιν ὅμως κατὰ διαταγὴν τοῦ κ. Ραδοσλαύωφ, καὶ τοῦτο ὡς λέγεται κατόπιν διπλωματικοῦ διαβήματος, ἡ ἑλληνικὴ σημαία ὑψώθη ἐπὶ τοῦ ναοῦ ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας. Ἡ «Οὖτρο» κατόπιν μικρᾶς φλυάρου εἰσαγωγῆς ἀφηγεῖται, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ σημαία κατεβιβάσθη, διότι δὲν ὑψώθη ἐπὶ τοῦ ναοῦ καὶ ἡ βουλγαρική.

Ἀπὸ πρωΐας, γράφει, ὁ ναὸς εἶχε πληρωθῆ Ἑλλήνων μὲ ἑορτασίμους στολάς. Ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐκυμάτιζε μεγάλη ἑλληνικὴ σημαία. Παρουσίᾳ τοῦ Ἕλληνος ἐπιτετραμμένου καὶ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς πρεσβείας τρεῖς ἱερεῖς ἐτέλεσαν δοξολογίαν ὑπὲρ μακροημερεύσεως τοῦ Βουλγαροκτόνου. Ἡ δοξολογία ἔληξε τὴν 10 π. μ., ὅλοι δὲ ἀπῆλθον. Μόνον ἡ σημαία ἐκυμάτιζεν ἐπὶ τοῦ ναοῦ.

Ἡ καρδία τοῦ Βουλγάρου πονεῖ ἀκόμη ἀπὸ τὰς καταπιέσεις τῶν ὁμοεθνῶν του ὑπὸ τῶν ποταπῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν ὑποδουλωθεῖσαν Μακεδονίαν. Διαρκῶς καταφθάνουν εἰδήσεις περὶ ἀνηκούστου τρομοκρατίας ἐναντίον παντὸς βουλγαρικοῦ ἐν Μακεδονίᾳ. Καὶ ἐν τοιαύτῃ στιγμῇ ὁπόταν αἱμάσσουν αἱ καρδίαι ἡμῶν, οἱ ἐλεεινοὶ Ἕλληνες ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ εὑρίσκουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαδηλώσουν τὴν ἐθνικότητά των καὶ μὴ ἀρκούμενοι μόνον εἰς πομπώδεις δοξολογίας, ὑψόνουν καὶ σημαίας. Ὁ συγκεντρωθεὶς ὄχλος παρ᾽ ὀλίγον νὰ ἐπιτεθῇ. Ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, πληροφορηθεὶς τὴν συγκέντρωσιν τοῦ λαοῦ, μετέβη εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ συνέστησεν εἰς τοὺς ἱερεῖς πρὸς κατεύνασιν τῶν πνευμάτων νὰ ὑψώσουν πλησίον τῆς ἑλληνικῆς καὶ τὴν βουλγαρικὴν σημαίαν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ ὄχλος διελύθη.

Ἀμέσως οἱ Ἕλληνες μετὰ ταῦτα εἰδοποίησαν τὴν πρεσβείαν των, ὅτι ἐξαναγκάζονται νὰ ὑψώσουν καὶ βουλγαρικὴν σημαίαν. Ἡ ἑλληνικὴ πρεσβεία διεμαρτυρήθη εἰς τὸν Πρωθυπουργόν, ὁ ὁποῖος ἀσφαλῶς διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἀπαίτησιν τῶν Ἑλλήνων, διέταξε τὰς ἀρχὰς νὰ μὴ παρεμποδίσουν τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἑλληνικῆς σημαίας.

Τὸ λυπηρὸν τοῦτο γεγονὸς δεικνύει πόσον ἐγκληματικὴ εἶνε ἡ ἀνεκτικότης τῆς βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως. Οἱ πολῖται ἐξηρεθίσθησαν. Ἐζήτουν νὰ ὑψωθῇ καὶ ἡ βουλγαρικὴ σημαία, ἀλλ᾽ οἱ Ἕλληνες δὲν ἐδέχοντο. «Ζητοῦμεν νὰ σεβασθῆτε τὴν βουλγαρικὴν σημαίαν», ἐφώναζον οἱ πολῖται. Οἱ Ἕλληνες τοὺς ἔβλεπον ἀπαθῶς. Ἡ ἀστυνομία εἶχεν ἐνισχυθῇ διὰ νὰ προλάβῃ ἐπίθεσίν τινα. Τότε ὁμὰς πολιτῶν ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ναοῦ καὶ κατεβίβασε τὴν σημαίαν.

Ἐκδίωξις τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ τελευταῖον γενόμενον ἐν Βουλγαρίᾳ κίνημα πρὸς κατάληψιν τῶν σχολείων καὶ Ἐκκλησιῶν ὡς καὶ ἐν γένει τὰ ἀνθελληνικὰ γεγονότα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μεμονωμένα, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι παρεσκευάσθησαν διὰ συστηματικῆς ἐνεργείας, διότι ἐπὶ κεφαλῆς τῶν συλλαλητηρίων καὶ τῶν καταλαβόντων διὰ τῆς βίας ἐκκλησίας καὶ σχολεῖα εὑρίσκοντο διοικητικοὶ καὶ δημαρχικοὶ ὑπάλληλοι. Μάλιστα δὲ ἐν Σόφιᾳ κατὰ τὴν κατάληψιν τοῦ ναΐσκου τῆς πρεσβείας ἐθεάθησαν μεταξὺ τῶν ἁρπάγων ἀνώτεροι ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι μὲ πολιτικὴν ἐνδυμασίαν. Οὐδόλως ἔπαυσαν οἱ κατὰ τῶν Ἑλλήνων διωγμοί.

Ἐξακολουθοῦσι δὲ νὰ λαμβάνωνται κατ᾽ αὐτῶν μέτρα, ὥστε νὰ τοὺς ἐξαναγκάσουν πρὸς ἀναχώρησιν.

Διενεργοῦνται βιαιοπραγίαι κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ καλουμένου ἐθνικοῦ κομιτάτου, διακλαδώσεις ἔχοντος εἰς ὁλόκληρον τὴν Βουλγαρίαν καὶ ὅπερ εἶνε τόσον ἰσχυρόν, ὥστε νὰ ἐνεργῇ ἐναντίον τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς Κυβερνήσεως.

Τελευταίως μόνον ἠναγκάσθη ἡ βουλγαρικὴ κυβέρνησις νὰ λάβῃ αὐστηρὰ μέτρα κατὰ τοῦ κομιτάτου τούτου, καθόσον ἐκ τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ διενεργηθέντων ἐζημιώθησαν καὶ ξένοι ὑπήκοοι.

Ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀνώνυμοι ἐπιστολαί, φέρουσαι καὶ ὑπογραφὴν «Ἐθνικὸν κομιτάτον».

Ἐπιβάλλονται εἰς αὐτοὺς φόροι ἀνώτεροι τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοὺς Βουλγάρους, καίτοι ἔχουσι τὴν αὐτὴν περιουσίαν.

Αἱ ἐνστάσεις ἐπὶ τούτων ἐναντίον τῶν φορολογικῶν καταλόγων μένουσι συστηματικῶς ἄνευ ἀποτελέσματος. Πανταχοῦ οἱ Βούλγαροι ἀναφανδὸν διακηρύττουσι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι θὰ μεταχειρισθῶσι πᾶν μέσον, ὅπως τοὺς ἐξαναγκάσωσι πρὸς ἀναχώρησιν.

Ἐγείρονται κατὰ τῶν Ἑλλήνων παντελῶς φανταστικαὶ δίκαι. Σύ-

στημα διωγμοῦ διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ. Οἱ Βούλγαροι ἀναμένουσι τὴν κατάλληλον στιγμήν, ὅπως ἀρχίσωσιν ἐκ νέου τὸν διωγμόν.

Τὸ Δεδέαγατς ἐγυμνώθη.

Κατ' ἀξιοπίστους πληροφορίας ἐπιστήμονος παραμένοντος ἐν τῇ βουλγαρικῇ Θρᾴκῃ, παρὰ τὰς ἐπισήμους διαβεβαιώσεις, οἱ Βούλγαροι προέβησαν πρὸ ἡμερῶν, ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῶν 1500 Βουλγάρων ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς Δεδέαγατς, εἰς νέας καταστροφὰς καὶ διαρπαγὰς κατὰ τῶν ὀλίγων ἐκεῖ ἀπομεινάντων Ἑλλήνων.

Ἀπὸ τοὺς τελευταίους διωγμοὺς δὲν εἶχον ἀπομείνῃ ἢ 120—130 τὸ ὅλον Ἕλληνες ἐκ τῶν 4,500—5,000 χιλ.

Ἔκτοτε, ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐπιδρομῆς τῶν Βουλγάρων, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος δηλ. 8)βρίου, ἔζων μὲ παντοίας στερήσεις καὶ ἐξευτελισμούς, ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ὀλιγοστεύοντες καὶ ἀναμένοντες μετ' ἀγωνίας τὴν ἄφιξιν τοῦ Ἕλληνος Προξένου καὶ τὸν ὁριστικὸν διακανονισμὸν τῶν περιουσιακῶν ζητημάτων, ὅστις θὰ ἔθετε προσωρινὸν τέρμα εἰς τὰ βασανιστήρια μέχρι τῆς ἐκποιήσεως τῶν ἀκινήτων.

Καθ' ὅλον δὲ τοῦτο τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς, ὄχι μόνον δὲν τοῖς ἐπετρέπετο νὰ ἐργασθῶσιν, ἀλλ' οὔτε νὰ ὁμιλῶσιν ἑλληνιστί, ἦσαν δὲ ὑποχρεωμένοι νὰ μὴ κυκλοφορῶσιν εἰς τοὺς δρόμους ἀπὸ τὸν φόβον τῶν κομιτατζήδων, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐλήστευον ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ.

Μεταξὺ αὐτῶν τῶν 130 Ἑλλήνων ὑπῆρχον καὶ ἔμποροί τινες ἐκ Δεδέαγατς, οἱ ὁποῖοι ὑπεχρεώθησαν νὰ συνεταιρισθῶσι μετὰ Βουλγάρων ἀέργων καὶ κακοποιῶν ἄνευ καταθέσεως κεφαλαίου, τὴν ἐπαύριον δὲ τοῦ ἀναγκαστικοῦ τούτου συνεταιρισμοῦ εὑρέθησαν ἔξω τοῦ καταστήματός των καὶ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν εἶδον ἀναγραφόμενον τὸ ὄνομα τοῦ Βουλγάρου συνεταίρου ὡς ἰδιοκτήτου τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματός των.

Εἷς, διατηρῶν τὸ καλλίτερον καὶ κεντρικώτερον καφενεῖον τοῦ Δεδέαγατς, ὑπεχρεώθη νὰ βρέχῃ τὰ πατώματα μέ... ἔλαιον διὰ νὰ μὴ σηκώνεται δῆθεν σκόνη! Ἡ ἀξία τοῦ ἐλαίου ἐν Δεδέαγατς εἶνε 3—4 φράγκα ἡ ὀκᾶ. Ὅλα δ' αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ παραπλήσια μεθ' ὑπομονῆς ὑφίστανται οἱ δυστυχεῖς, ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ ν' ἀσφαλίσωσι μέρος τῶν περιουσιῶν των.

Δυστυχῶς ἡ νέα ἄφιξις τῶν τελευταίων 1500 Βουλγαρομακεδόνων

ἐξήγειρε τὰ φιλετικὰ μίση τῶν ἐκεῖ εὑρισκομένων ἀέργων καὶ τῶν νεοαφιχθέντων, οἱ ὁποῖοι μετὰ ῥοπάλων ἐπετέθησαν ἐναντίον των καὶ ἀφοῦ τοὺς ἐφυλάκισαν καὶ εἰς πλῆθος ἐξευτελισμῶν τοὺς ὑπέβαλον, τοὺς ἐξεδίωξαν ἐπὶ τέλους μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, καθ' ὃν χρόνον ἄλλοι ἐξυπνότεροι τοὺς ἀπεγύμνωσαν τῶν περιουσιῶν των, μὴ ἐπιτρέποντες οὐδὲ καὶ αὐτὰ τὰ κλινοσκεπάσματά των νὰ συμπαραλάβωσι!

Ἄξιον ἀπορίας εἶνε, ἐφ' ὅσον ἡ ἄφιξις νέων Βουλγαρομακεδόνων πάντοτε ἐν Βουλγαρίᾳ δίδει ἀφορμὴν εἰς νέους διωγμοὺς τῶν ὀλίγων ἐκεῖ εὑρισκομένων Ἑλλήνων, τόσον ἐν Παλαιᾷ Βουλγαρίᾳ, ὅσον καὶ ἐν τῇ Νέᾳ, πρὸς ποῖον σκοπὸν ἡ Γεν. Διοίκησις Μακεδονίας—ἀφοῦ μάλιστα δὲν καθωρίσθησαν ἀκόμη τὰ ζητήματά μας—ἐπιτρέπει ἐλευθέρως εἰς αὐτοὺς ν' ἀναχωρήσωσι, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι οὔτε καὶ αὐτὰς τὰς ἀδεσπότους περιουσίας των χρησιμοποιεῖ καὶ συνεπῶς οὐδὲν ὄφελος ἐκ τῆς ἀναχωρήσεως ἔχει. Οἱ κύριοι πρόσφυγες, ἅπαξ εὑρεθέντες ἐν Βουλγαρίᾳ, γίνονται οἱ θανάσιμοι διῶκται παντὸς ἑλληνικοῦ καταστήματος καὶ παντὸς Ἕλληνος καὶ ζῶσι κατὰ τὰ 9)10 εἰς βάρος ἡμῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀναγκάζει ἄνευ λόγου νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν Μακεδονίαν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ νομίζομεν, ὅτι εἶνε μεγίστη ἀνάγκη, ὅπως ἡ Γεν. Διοίκησις Μακεδονίας μὴ ἐπιτρέπῃ πλέον εἰς ξένους ὑπηκόους μεταγραφὴν τῶν βουλγαρικῶν ἀκινήτων, καθ' ὅσον οὗτοι ἐγκατασταθέντες τώρα εἰς τὰ ἀκίνητά μας σχεδὸν ὁριστικῶς, ζητοῦσι διὰ τῆς μεταγραφῆς αὐτῶν εἰς ξένους ὑπηκόους νὰ σώσωσι καὶ τὰ ἴδικά των ἐν Θεσσαλονίκῃ ἢ ἀλλαχοῦ, ἵνα κατὰ τὸν διακανονισμὸν τοῦ περιουσιακοῦ ζητήματος μείνωμεν ἐκτεθειμένοι ἄνευ πραγματικοῦ ἀντισταθμήματος καὶ ἀφεθῶμεν εἰς τὴν καλὴν διάθεσιν αὐτῶν, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ δυνάμεθα νὰ τοὺς ἐξαναγκάσωμεν διὰ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ ἀντίποινα. Ὑπάρχουσιν ἐν Δεδέαγατς Βούλγαροι, οἱ ὁποῖοι πλουτίζουσιν εἰς βάρος μας διὰ τῆς ἐκμισθώσεως τῶν ἀκινήτων καὶ ἐκποιήσεως τῶν κινητῶν, καθ' ὃν χρόνον δὲν ἀμελοῦσι νὰ εἰσπράττωσι καὶ τὰ ἴδικά των εἰσοδήματα ἐν Θεσσαλονίκῃ ἢ ἀλλαχοῦ καὶ νὰ διατηρῶσι τὰ ἐμπορικά των! Συνέβη δὲ ἐν Θεσσαλονίκῃ πρὸ μηνῶν Ἕλλην, ἱκανὴν ἔχων περιουσίαν κτηματικὴν καὶ μὴ ἐν Γκιουμουλτζίνῃ κατοικῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ νὰ ὑποχρεωθῇ ὑπὸ τῆς Γεν. Διοικήσεως νὰ πληρώσῃ ἐνοίκια εἰς τὸν ἴδιον Βούλγαρον, ὅστις ἐν Γκιουμουλτζίνῃ ἐπλούτιζεν εἰς βάρος του!!

ΕΚ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ. 9 Σεπτεμβρίου.

Αἱ βουλγαρικαὶ ἀρχαὶ ἐξακολουθοῦσι τὸν διωγμὸν κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Νέας Βουλγαρίας καὶ τὴν ἀπέλασιν τοῦ ὑγιοῦς στοιχείου, τῶν ἱερέων, ἐπιστημόνων, βιομηχάνων καὶ ἐμπόρων. Ὁ ἱδρυθεὶς μετὰ τὸν δεύτερον πόλεμον «Ἐθνικὸς Σύνδεσμος» ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τῇ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ραδοσλάυωφ. Πᾶσα ἀπόφασις τοῦ ἐγκληματικοῦ τούτου «Συνδέσμου» εἶνε ἀνέκκλητος καὶ ἡ ἀστυνομία ἐκτελεῖ αὐτὴν μετ᾽ ἀγριότητος διαπιστούσης τὴν ἐθνικότητα αὐτῆς. Ὁ «Ἐθνικὸς Σύνδεσμος», ὅστις πρὸς εἰρωνείαν ὀνομάζεται καὶ «Ἐκπολιτιστικὸς» (Κουλτοῦρεν), συγκείμενος ἀπὸ ὅλα τὰ σωβινιστικὰ στοιχεῖα τῶν διαφόρων κέντρων, προγράφει, πλὴν τῶν ἱερέων, οἵτινες ἀπελαύνονται τῇ διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως ἐπισήμως, ὑπὸ τῶν Νομαρχῶν καὶ Ἐπάρχων, τοὺς «ἐπιφόβους» διὰ τὴν Βουλγαρίαν Ἕλληνας, δίδει τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἥτις πάραυτα προβαίνει εἰς τὴν ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν ἀπέλασιν τῶν προγραφέντων.

Οὕτως ἀπηλάθησαν ἐκ Παλαιᾶς Βουλγαρίας Ἕλληνες βιομήχανοι καὶ ἔμποροι εὐρωπαϊκῆς φήμης, ἀναπτύξαντες τὸ βουλγαρικὸν ἐμπόριον ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν, τιμήσαντες τὴν Βουλγαρίαν διὰ τῆς ἐντιμότητος, ἰδιοφυΐας καὶ δραστηριότητος αὐτῶν καὶ εὐεργετήσαντες τὸν βουλγαρικὸν λαόν, δώσαντες διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου ἐργασίαν εἰς χιλιάδας Βουλγάρων ἐργατῶν. Οἱ τοιοῦτοι βιομήχανοι καὶ ἔμποροι, ἂν ἦσαν ἐγκατεστημένοι εἰς πεπολισμένον κράτος, θὰ κατεῖχον τιμητικὰς καὶ ἐμπιστευτικὰς θέσεις ἐν αὐτῇ τῇ ὀργανώσει τοῦ κράτους. Καὶ ἐν τούτοις ἐν Βουλγαρίᾳ, εἰς ἣν ἐγήρασαν ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τοῦ τόπου, ἐν τῇ διεκδικούσῃ θέσιν πεπολιτισμένου κράτους ἐν Εὐρώπῃ Βουλγαρίᾳ, ἐκδιώκονται ὡς οἱ τελευταῖοι ἀλῆται, οἱ εὐεργέται τοῦ λαοῦ, τὸ αἷμα τὸ δίδον τὴν κυκλοφορίαν τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ τῆς χώρας. Καὶ ἐκδιώκονται ὑπὸ τίνος; Ὑπὸ τῆς ***Κυβερνήσεως τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων*** (οἷα εἰρωνεία!). Καὶ τῇ εἰσηγήσει καὶ ὑποδείξει τίνος; Τοῦ ***«Ἐθνικοῦ Ἐκπολιτιστικοῦ Συνδέσμου»***, ἀπαρτιζομένου ἀπὸ ἐπήλυδας ἀγνώστου παρελθόντος καὶ προελεύσεως, οὐδένα δεσμὸν πρὸς τὸν τόπον ἔχοντας καὶ μόνον σκοπὸν ἐπιδιώκοντας τὴν ἐκδίκησιν, τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν χρηματισμὸν διὰ τῆς ληστεύσεως τῆς περιουσίας καὶ ἐργασίας τῶν ἀπελαυνομένων.

Ἐξεδιώχθησαν καὶ ἐκδιώκονται ἐπιστήμονες ἰατροὶ καὶ δικηγόροι
ἐγνωσμένης μορφώσεως, ἀξίας, ἱκανότητος καὶ τιμιότητος, γέννημα καὶ
θρέμμα τοῦ τόπου, διὰ ν᾽ ἀνοιχθῇ θέσις εἰς ἐπήλυδας χωρικοὺς καὶ μέ-
χρι χθὲς χοιροβοσκούς, ἐπιτυχόντας, πρὸς ζημίαν τῆς βουλγαρικῆς γεωρ-
γίας καὶ κτηνοτροφίας, νὰ διδαχθῶσιν εἰς τὴν νομικὴν σχολὴν τῆς Σό-
φιας τὰ στοιχεῖα τῆς νομικῆς ἐπιστήμης, ἢ εἰς τινα ἰδιωτικὴν σχολὴν
τῆς Εὐρώπης τὰ στοιχεῖα αὐτῆς ἢ ἄλλης ἐπιστήμης καὶ φέροντας τὸν
τίτλον «δόκτωρ».

Ἐξεδιώχθησαν ἀνώτεροι στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι ὑπη-
ρετήσαντες ἐπὶ 25 καὶ 30 ἔτη πιστῶς τὴν Βουλγαρίαν καὶ παρασχόντες
αὐτῇ μυρίας ἐκδουλεύσεις διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν φώτων των, πολ-
λοὶ δὲ χύσαντες καὶ τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας, δι᾽ ὃ ἐτιμήθησαν
ὑπὸ τῶν προκατόχων Κυβερνήσεων δι᾽ ἀνωτέρων παρασήμων, διὰ νὰ
τοὺς ληστεύσουν κυριολεκτικῶς, διὰ νὰ μὴ τοὺς δώσουν τὴν νόμῳ ἀνή-
κουσαν αὐτοῖς σύνταξιν καὶ διὰ ν᾽ ἀνοίξουν καὶ πάλιν θέσιν εἰς ἀνικά-
νους ἐπιτηδείους.

Καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τίνος κατηγορίας, ποίου φοβεροῦ ἐγκλήματος ὑπ᾽
αὐτῶν διαπραχθέντος; Ἐπὶ τῇ βάσει τίνος νόμου ἀπελαύνονται οἱ ἄν-
θρωποι οὗτοι; ***Ὅλοι εἶνε κατάσκοποι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως,***
δόλοι προδόται, ἀπαντᾷ ὁ «Ἐθνικὸς Ἐκπολιτιστικὸς Σύνδεσμος», φο-
βεροὶ καὶ ἐπίφοβοι ἄνθρωποι. Οὐδεὶς δέ, οὔτε Κυβέρνησις, οὔτε ἀστυ-
νομία, οὔτε εἰσαγγελία, λαμβάνουν τὸν κόπον νὰ ἐξετάσουν, διότι ὅλοι
αὐτοὶ ἀντιπροσωπεύουν τὸν φοβερὸν αὐτὸν ληστρικὸν ***Σύνδεσμον τῆς βουλ-***
γαρικῆς μιαρᾶς. . . . Ἐξετάσεως. Ὅσον δ᾽ ἀφορᾷ εἰς τὸν νόμον, ἐπὶ
τῇ βάσει τοῦ ὁποίου γίνονται αἱ ἀθρόαι αὗται ἀπελάσεις, περὶ αὐτοῦ ἐπλη-
ροφορήθην τὰ ἑξῆς: Κατὰ τὸν βουλγαρικὸν νόμον οὐδεὶς ***Βούλγαρος***
ὑπήκοος ἐπιτρέπεται ν᾽ ἀπελαθῇ ἐκτὸς τοῦ βουλγαρικοῦ ἐδάφους, ἀλλ᾽
ὑποβάλλεται εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένας ποινὰς διὰ τὸ δια-
πραχθὲν ὑπ᾽ αὐτοῦ ἔγκλημα ἢ πταῖσμα, ἀφοῦ νομίμως δικασθῇ καὶ
καταδικασθῇ ἀποδειχθείσης τῆς ἐνοχῆς του. Ἂν δ᾽ εἶνε ἄεργος καὶ ἀλή-
της, ἀποστέλλεται εἰς τὴν γενέτειραν πόλιν ἢ χωρίον, ὁπόθεν κατάγεται
καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἀστυνομίας. Τὸ δὲ Σύνταγμα ἐξα-
σφαλίζει τὴν τιμὴν καὶ τὴν περιουσίαν παντὸς πολίτου ὡς καὶ τὴν θρη-
σκευτικὴν ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκεύ-
ματος. Ὡς πρὸς τοὺς ξένους ὑπηκόους ὁ βουλγαρικὸς νόμος προβλέπει

τὴν ἀπέλασιν αὐτῶν, ἂν διὰ τῆς διαγωγῆς των ἤθελον καταστῇ ὕποπτοι καὶ ἐπίφοβοι εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν δημοσίαν τάξιν. Καὶ τοῦτο δὲ ἀφοῦ ἀποδειχθῇ καὶ γίνῃ ἡ δέουσα παρατήρησις εἰς τὸν ξένον τὸν καταχρώμενον τῆς παρεχομένης αὐτῷ φιλοξενίας.

Ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τίνος νόμου ἀπηλάθησαν οἱ Ἕλληνες τῆς Θράκης, γέννημα καὶ θρέμμα τοῦ τόπου, τοὺς ὁποίους διεκήρυττον οἱ Βούλγαροι ὅτι ἀπηλευθέρωσαν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ; Δυνάμει τίνος νόμου κατέσχον τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν των; Δὲν θ' ἀναφέρω τὴν λῄστευσιν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἐπισήμων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὀργάνων τῆς Κυβερνήσεως. Δυνάμει τίνος νόμου ἀπήλασαν καὶ ἐξεδίωξαν ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν ἐπιστήμονας, βιομηχάνους, ἐμπόρους, ἀνωτέρους πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς ὑπαλλήλους, *πάντας Βουλγάρους ὑπηκόους*; Διατὶ δὲν τοὺς συνέλαβον, διατὶ δὲν τοὺς κατηγόρησαν, δὲν τοὺς ἐδίκασαν, δὲν κατεδίκασαν, δὲν ἐτιμώρησαν; Δυνάμει τίνος νόμου, ποίας ἀποδειχθείσης κατηγορίας, ποίας συνθήκης ἀπηλάθησαν ἐκ Βουλγαρίας ἐπιστήμονες, βιομήχανοι καὶ ἔμποροι *Ἕλληνες ὑπήκοοι*, ἐγκατεστημένοι καὶ ἐργαζόμενοι ἐν Βουλγαρίᾳ ἀπὸ δεκάδων ἐτῶν ἐντίμως καὶ πρὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς, ἀναπτύσσοντες τὸ βουλγαρικὸν ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν, εὐεργετοῦντες δὲ τὸν τόπον καὶ τὸν λαόν; Τίς ποτε τοὺς κατηγόρησε, τίς τοὺς ἀνέκρινε, τί ἀπεδείχθη ἐναντίον των; Πῶς ὅλοι οὗτοι οἱ ἔντιμοι ἄνθρωποι τῆς πρώτης κοινωνικῆς τάξεως μετεβλήθησαν εἰς κατασκόπους καὶ προδότας;

Ἀφοῦ ὁ συρμὸς τῶν ἐπισήμων ἀνακοινωθέντων τῶν πρεσβειῶν ἐπεκράτησεν ἐν Ἀθήναις ἀπ' ἀρχῆς τοῦ πολέμου, νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τὴν βουλγαρικὴν πρεσβείαν τῆς πόλεώς σας νὰ διαφωτίσῃ τὴν ἑλληνικὴν κοινὴν γνώμην δι' ἐπισήμου ἀνακοινωθέντος. Αὐτὴν ἐρωτήσατε. Καθ' ἡμᾶς ὅλοι αὐθωρεὶ οἱ ἀπελαθέντες καὶ ἀπελαυνόμενοι μετεβλήθησαν εἰς προδότας καὶ κατασκόπους διὰ τῆς μαγικῆς ῥάβδου τοῦ περιφήμου καὶ ἰδιορρύθμου «Ἐθνικοῦ Ἐκπολιτιστικοῦ Συνδέσμου» τῇ ἐγκρίσει τῆς φιλελευθέρας. Κυβερνήσεως τοῦ Ῥαδοσλαύωφ, διὰ τὸν μόνον λόγον ὅτι εἶνε Ἕλληνες. Ἀλλ' ἂν ἡ Βουλγαρία δὲν θέλῃ νὰ φιλοξενῇ Ἕλληνας, ἔπρεπε νὰ τὸ δηλώσῃ ἐπισήμως. Ἔπρεπε νὰ δώσῃ προθεσμίαν εἰς αὐτοὺς πρὸς ἐκποίησιν τῆς περιουσίας των καὶ ἐκπατρισμόν, οὐχὶ δὲ νὰ μετέρχηται παντοῖα μέσα πρὸς λῄστευσιν αὐτῶν. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται, ὅτι σκοπὸς τῆς Κυβερνήσεως Ῥαδοσλαύωφ εἶνε ἡ ἀπογύ-

μνωσις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ταμείου τοῦ κράτους καὶ τοῦ βουλγαρικοῦ πληθυσμοῦ.

Ἀπελαυνόμενοι καὶ πρόσφυγες καθ' ἑκάστην ἀφικνοῦνται ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει εἰς τὴν πόλιν μας διὰ Σερβίας καὶ Ὀξιλάρ, μένουσι δὲ ἔκθαμβοι πρὸ τῆς ἐλευθερίας καὶ προστασίας, ἧς ἀπολαμβάνουν οἱ ἐν Μακεδονίᾳ βουλγαρίζοντες. Καὶ μένουσιν ἔκθαμβοι, διότι εἰς τὰ βουλγαρικὰ φύλλα ἀνέγνωσαν, ὅτι μέγας ἐπικρατεῖ διωγμὸς κατὰ τοῦ βουλγαρικοῦ στοιχείου καὶ ὅτι ὄργια διαπράττονται ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας κατ' αὐτοῦ, δι' ὃν λόγον καὶ ἐκδιώκονται. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ κινεῖ τὴν ἔκπληξιν πάντων, εἶνε ἡ ἐνταῦθα ὕπαρξις καὶ λειτουργία βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας καὶ Βουλγάρου ἱερέως, ἐνῷ ἐν Βουλγαρίᾳ οὐδὲν ἀπέμεινε. Πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ Ἐκκλησίαι, παρὰ τὴν θεμελιώδη διάταξιν τοῦ συνταγματικοῦ Χάρτου, κατελήφθησαν, οἱ δὲ ἱερεῖς ἀπηλάθησαν. Ἐσχάτως δὲ κατελήφθη καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Παναγίας τοῦ χωρίου Βοδενῶν, εἰς τὴν θαυματουργὸν δύναμιν τῆς εἰκόνος τῆς ὁποίας ὀφείλει τὴν ζωήν του ὁ Διάδοχος καὶ μέλλων Τσάρος Βόρις, ὅτε πρό τινων ἐτῶν παθὼν ἐκ σοβαρᾶς ἀσθενείας ἐπεκαλέσθη τὴν δύναμιν τῆς ἐν λόγῳ εἰκόνος. Τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην οἱ Βούλγαροι δὲν ἐτόλμων νὰ βεβηλώσωσιν, ὅμως κατόπιν τῶν λοιπῶν ἐγκλημάτων, πρὸ τῶν ὁποίων ὠχριᾷ ἡ βεβήλωσις αὐτή, ἀπεφάσισαν νὰ θέσωσι καὶ ἐπ' αὐτῆς χεῖρα βέβηλον.

10 Σεπτεμβρίου.

Εἰς τὴν πόλιν μας ἔφθασαν καὶ ἱερεῖς τῆς περιφερείας Καδακλῆ ἀπελαθέντες ἐπίσης. Ὥστε καὶ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ ἀμιγοῦς ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιφερείας ταύτης ἐξ 25—30 χιλιάδων ἔθεσαν χεῖρα οἱ Πρῶσσοι τῆς Ἀνατολῆς, ἤρχισαν δὲ καὶ ἀπελαύνοντες καὶ ἐκ ταύτης τὸ στοιχεῖον τὸ δυνάμενον ὡς ἐκ τῆς ἐπιρροῆς του νὰ συγκρατήσῃ εἰς τὰ πάτρια τὸν θαυμάσιον τοῦτον ἑλληνικὸν πληθυσμόν.

Χιλιάδες ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ μένουσιν ἄνευ ἐκκλησιῶν καὶ ἄνευ ἱερέων. Γάμοι καὶ βαπτίσεις δὲν τελοῦνται, κατ' ἀρχὰς δὲ καὶ ἡ ταφὴ τῶν νεκρῶν ἐγίνετο ἄνευ ἱερέως, ἀφοῦ ἀπηλάθη Ἑλληνὶς διδασκάλισσα, τολμήσασα ν' ἀναγνώσῃ τὸ ψαλτήριον ἐπὶ θανόντος Ἕλληνος, ἐπεβλήθη δὲ πρόστιμον εἰς τοὺς οἰκείους ἀποθανόντος Ἕλληνος ἐν Στενημάχῳ καὶ ἀλλαχοῦ, διότι προυτίμησαν τὴν ταφὴν τοῦ θανόντος ἄνευ ἱερέως, θ' ἀναγκασθῶσι δ' οὕτω οἱ ὁμογενεῖς νὰ θάπτωσι τοὺς νεκροὺς

των διὰ σχισματικῶν ἱερέων. Καὶ ὅμως ἡ βερολίνειος Συνθήκη καὶ τὸ βουλγαρικὸν Σύνταγμα ἐγγυῶνται τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ μειονοψηφιῶν!

Εἰς τὰ περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας γραφόμενά μου ἴσως θὰ θελήσωσι ν' ἀπαντήσωσι τὰ βουλγαρικὰ φύλλα, κατηγοροῦντα τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ἔπραξε τὸ αὐτὸ ἐν Μακεδονίᾳ κατὰ τοῦ βουλγαρικοῦ στοιχείου, καίτοι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἔχουν τόσα γραφῆ ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ τύπου, βοηθουμένου εἰς τὸν ψευδῆ δημοσιογραφικὸν θόρυβον καὶ ὑπὸ τοῦ ἀπομωρανθέντος ἀνταποκριτοῦ τῶν «Τάϊμς» Μπάουτσερ, ἵνα αἰτιολογήσωσι τὴν κατάργησιν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἐν Βουλγαρίᾳ. Ἀλλ' ἵνα μὴ λαμβάνωσι τὸν κόπον τῆς ἀπαντήσεως, προλαμβάνω ταῦτα καὶ διακηρύττω ὅτι ἐκ τῆς ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν ὁλόκληρον περιοδείας μου καὶ τῆς ἐπὶ τόπου ἐξετάσεως ὅπου ὑπῆρχε βουλγαρικὴ ἐκκλησία ἐπείσθην, ὅτι οὐδαμοῦ αἱ ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ προέβησαν εἰς κλείσιμον ἐκκλησιῶν καὶ ἀπέλασιν Βουλγάρων ἱερέων. Οἱ πλεῖστοι τῶν Βουλγάρων ἱερέων, καθ' ὃ ἀναμεμιγμένοι εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν κομιτάτων κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐν καιρῷ τοῦ ἀγῶνος, ἐνεχόμενοι δὲ εἰς φόνους καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐγκλήματα, ἅμα τῇ ἀποχωρήσει τῶν βουλγαρικῶν στρατευμάτων ἐγκατέλειψαν τὴν Μακεδονίαν πρῶτοι αὐτοί, ἄλλοι δὲ μένουσιν εἰς τὰ χωρία των καὶ ἱερουργοῦσιν ἑλληνιστί, ἀναγνωρίζοντες ἑκουσίως τὸ Πατριαρχεῖον, ἐξ οὗ εἶχον ἀποστῆ διὰ τῆς βίας, διὰ φόνου ἀπειλῆς ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου. Οὐδαμοῦ αἱ ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ ἐπέβαλον τὴν ἱερουργίαν δι' Ἕλληνος ἱερέως, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι κάτοικοι βίᾳ καὶ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου ἀποσπασθέντες ἐκ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, εὐθὺς ὡς ἀπηλευθερώθησαν ἀπὸ τὰ βουλγαρικὰ κομιτάτα μόνοι ἐπανελθόντες εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των ἐζήτησαν Ἕλληνας ἱερεῖς, τοὺς ὁποίους καὶ οἱ ἴδιοι συντηροῦσιν. Ἐκ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ δύο Ἐκκλησιῶν, ἡ τοῦ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου μένει κλειστὴ διὰ τὴν ἔλλειψιν ποιμνίου, ἡ δὲ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου λειτουργεῖ κανονικῶς ὑπὸ Βούλγαρον ἐφημέριον.

Οὐδενὸς Βουλγάρου κατεσχέθη ἡ κινητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία ὑπὸ τῶν ἀρχῶν. Οἱ ἀναχωρήσαντες ἢ ἐξεποίησαν τὰ κτήματά των ἢ τὰ ἐνοικίασαν.

Ἀπηλάθησαν ἐκ Μακεδονίας μόνον τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα τὰ διαφθαρέντα ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἡ περιουσία μένει σεβαστὴ διευθυνομένη ὑπὸ τῶν οἰκείων των.

Ἐξεπατρίσθησαν ἑκουσίως, προσκληθέντες ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, 3—4 χιλιάδες βουλγαρίζοντες διὰ νὰ ἐγκαταστοῦν ἐν Θράκῃ καὶ ἐκβουλγαρίσουν αὐτήν, πρὸς δὲ διὰ νὰ αἰτιολογήσῃ ἡ βουλγαρικὴ Κυβέρνησις τὴν κατάσχεσιν τῶν περιουσιῶν τῶν Ἑλλήνων τῆς Θράκης καὶ τὴν ἀπέλασιν αὐτῶν. Καὶ αὐτῶν ἡ περιουσία διατελεῖ ὑπὸ τὴν κατοχήν των καὶ διευθύνεται διὰ πληρεξουσίων, καίτοι οἱ ἴδιοι κατέσχον ἑλληνικὰς περιουσίας ἐν Θράκῃ.

Τὰ βουλγαρικὰ καταστήματα ἐργάζονται ἐλευθέρως. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἐμπόρων μένουσι καὶ διευθύνουσι τὰς ὑποθέσεις των, οἱ δὲ μὴ ἀνεχόμενοι τὴν ἑλληνικὴν διοίκησιν ἤνοιξαν ὑποκαταστήματα ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἐξ αὐτῆς διευθύνουσι τὰς ὑποθέσεις των.

Οἱ ἐπιστήμονες δύο ἰατροὶ ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν ἡμῶν πρὸ τοῦ δευτέρου πολέμου καταταχθέντες εἰς τὸν βουλγαρικὸν στρατόν. Μένουσι καὶ ἐργάζονται ἐλευθέρως οἱ ὀδοντοϊατροὶ Ζλατάνωφ καὶ Τόντσεφ, μολονότι ἡ διαγωγὴ αὐτῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ἡ δρᾶσίς των ὡς μελῶν τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου τῆς πόλεώς μας εἶνε γνωστή, ἰδίως ἡ τοῦ τελευταίου, τοῦ ὁποίου καὶ σήμερον οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐγκατασταθέντες ἐν Δεδεαγὰτς διευθύνουσι τὰ τοῦ ἀνθελληνικοῦ διωγμοῦ, καταλαβόντες καὶ ἑλληνικὰς περιουσίας ἐν συνεταιρισμῷ μετὰ τοῦ νομάρχου Ρόζενταλ. Μολαταῦτα οἱ ὀδοντοϊατροὶ οὗτοι ἔχουσι τὴν μεγαλειτέραν πελατείαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑλληνικὴν καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, ἐνῷ τὰ ὀδοντοϊατρεῖα τῶν Ἑλλήνων ἰατρῶν καὶ ὀδοντοϊατρῶν ἐν Φιλιππουπόλει καὶ Πύργῳ ὡς καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Θράκῃ κατεστράφησαν καὶ διηρπάγησαν ὑπὸ τῶν κομιτατζήδων, τῇ ὑποκινήσει τῶν Βουλγάρων ὀδοντοϊατρῶν ἀναγκάσαντα τοὺς ἀτυχεῖς Ἕλληνας νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος καὶ νὰ ἄρχωνται τοῦ σταδίου των ἀπὸ τὸ ἄλφα. Ἵνα δὲ σᾶς γνωρίσω καὶ μίαν λεπτομέρειαν, τὸ πλουσιώτατον ὀδοντοϊατρεῖον τῶν Ἀδελφῶν Νικολαΐδου ἐν Φιλιππουπόλει κατεστράφη τὴν 16 Ἰουλίου 1908 ὑπὸ τῶν κομιτατζήδων τῇ ὑποκινήσει τοῦ ὀδοντοϊατροῦ Κάμπλεσκωφ, ἀδελφοῦ τοῦ νῦν ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως ἀποστελλομένου ὡς στρατιωτικοῦ ἀκολούθου ταγματάρχου Κάμπλεσκωφ.

Ἐξ ὅλων τούτων καταφαίνεται τὸ φιλελεύθερον τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτεύματος καὶ ἡ ἀνεκτικότης τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ. Ἀλλ' ὅλα

ταῦτα ἔχουσι καὶ τὰ ὅριά των. Ἡ βουλγαρικὴ Κυβέρνησις, ἐκλαμβάνουσα ταῦτα καὶ τὴν μὴ ἔντονον διπλωματικὴν ἐνέργειαν τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως ὡς φόβον, ἀποθρασύνεται καὶ παρὰ πᾶσαν συνθήκην προβαίνει εἰς γενικὴν ἀπέλασιν καὶ τῶν *Ἑλλήνων ὑπηκόων* καὶ καταστροφὴν τῶν συμφερόντων αὐτῶν.

Ἀγγέλλεται ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι τὸ ἀνθελληνικὸν κίνημα ἐν Βουλγαρίᾳ λαμβάνει τρομακτικὰς διαστάσεις. Ἡ κυβέρνησις, ἐπωφελουμένη τὴν πολιτικὴν κατάστασιν, ἐνεργεῖ ὅπως ἐξαναγκασθοῦν οἱ Ἕλληνες εἰς ἐκπατρισμόν.

Οἱ σκοποί της ἐπιτυγχάνουν εὐκόλως, καθότι ὡς ἐκ τῆς ταραχῆς, ἥτις ἐπικρατεῖ ἐν Βουλγαρίᾳ ἐκ τοῦ φόβου ἐπεκτάσεως τοῦ αὐστροσερβικοῦ πολέμου, ἡ ἀντιπολίτευσις καὶ ἰδίως τὰ κόμματα τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς εἶνε ἀπησχολημένα μὲ τὴν στάσιν τῆς κυβερνήσεως Ραδοσλαύωφ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ῥήξεως καὶ δὲν παρακολουθοῦν καλῶς τὰ ἐν Βουλγαρίᾳ γενόμενα εἰς βάρος τοῦ φιλησύχου ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπίσης εἶνε δυνατὸν νὰ περιπλέξουν τὴν Βουλγαρίαν εἰς περιπλοκάς.

Ὁ ἀνθελληνικὸς διωγμὸς διενεργεῖται κυρίως ἐν Βουλγαρίᾳ. Οἱ ἐν Σόφιᾳ πατριῶται προσπαθοῦν ν' ἀποξενώσουν καὶ τὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῆς, ὡς ἔπραξαν καὶ καθ' ὅλην τὴν βουλγαρικὴν παραλίαν τοῦ Αἰγαίου. Τὸ κίνημα διευθύνεται ὑπὸ ἀνωτέρων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, λαμβάνουν δὲ εἰς αὐτὸ μέρος καὶ ὁλόκληροι λόχοι στρατοῦ. Οἱ κάτοικοι Ἀγαθουπόλεως, Βασιλικοῦ καὶ τῶν περιχώρων ἀποδιώκονται διὰ τῆς λόγχης. Ἐκ τῶν ἀφικνουμένων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν γυναικοπαίδων πολλὰ φέρουν τραύματα ἐκ τῶν λογχῶν καὶ τῶν ῥοπάλων τῶν Βουλγαρομακεδόνων.

Ἡ διατυμπανιζομένη ὑπὸ τοῦ σοφιανοῦ τύπου «μεγάλη βουλγαρικὴ ἀνεκτικότης» καὶ ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον.

Κατὰ τὰς αὐτὰς ἀνωτέρω πληροφορίας, διὰ τοῦ βουλγαρικοῦ ἀτμοπλοίου «Βόρις» ἀφίκοντο εἰς Κωνσταντινούπολιν νέα θύματα τῆς βουλγαρικῆς ἐμπαθείας καὶ θηριωδίας. Προέρχονται ἐκ Βασιλικοῦ. Ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων ἐκ τῶν οἰκιῶν των καὶ ἐπεβιβάσθησαν διὰ τῆς βίας ἐπὶ τοῦ βουλγαρικοῦ ἀτμοπλοίου. Ὁ ἐκεῖ πράκτωρ τοῦ ἀτμοπλοίου ἔλαβε παρὰ τῶν δυστυχῶν ὁμογενῶν ὅ τι ἦτο δυνατὸν νὰ εἰσπράξῃ. Παρὰ πολλῶν γυναικῶν ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν χειρῶν δακτυλίδια, διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ ποσὸν τῶν ναύλων οὐ μόνον αὐ-

τῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν νηπίων ἀκόμη. Πολλῶν γυναικῶν ἡρπάγησαν καὶ τὰ ἐνώτια.

Οἱ ναῦλοι ἐπληρώθησαν μέχρι Πειραιῶς, μόλις ὅμως τὸ ἀτμόπλοιον ἔφθασεν εἰς τὸν λιμένα Κωνσταντινουπόλεως, ὁ πλοίαρχος ἀπεβίβασε τοὺς πρόσφυγας, μὴ θέλων νὰ διευθυνθῶσιν οὗτοι εἰς Πειραιᾶ.

Οἱ ἀφιχθέντες πρόσφυγες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παραλάβουν μεθ' ἑαυτῶν οὔτε τὰς ἀπολύτως ἀναγκαίας ἀποσκευάς, διότι δὲν τὰς ἐδέχθη εἰς τὸ ἀτμόπλοιόν του ὁ πλοίαρχος καὶ τὰς ἐγκατέλειψαν διὰ νὰ διαρπαγοῦν ὑπὸ τῶν πατριωτῶν. Οἱ δυστυχεῖς ἀφηγοῦνται τὰ δεινοπαθήματά των μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ λύπη καὶ ἡ ἀγανάκτησις εἶνε ἐζωγραφημένη εἰς τὸ πρόσωπόν των. Ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, ὡς μᾶς εἶπον, ἔμειναν εἰς τὴν παραλίαν τῆς πατρίδος των, ἀναμένοντες τὸ τόσον φιλόξενον ἀτμόπλοιον «Βόρις» διὰ νὰ τοὺς παραλάβῃ.

Οἱ ἀφιχθέντες πρόσφυγες εἶνε 585, τὸ πλεῖστον γυναικόπαιδα, ἐπεβιβάσθησαν δὲ τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἔλδα» τῆς Ἀχαϊκῆς, ἀναχωρήσαντες εἰς Πειραιᾶ.

Ἐκ Ξάνθης ἐπιστέλλουσιν εἰς τὸ «βαλκανικὸν Βῆμα» τῆς Σόφιας ὑπὸ ἡμερ. 13 τρ. τὰ ἑξῆς ἀποκαλυπτικὰ περὶ τῆς δράσεως σπείρας τρομοκρατικῆς Βουλγάρων ψευδοπατριωτῶν.

«Ἀπό τινων ἡμερῶν ἐνεφανίσθη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει μυστηριώδης σπεῖρα, ἥτις ἀποστέλλει εἰς τινας Ἕλληνας ἀνωνύμους ἐπιστολὰς μὲ τὸ ἑξῆς περίπου περιεχόμενον: «Ἐὰν ἐντὸς τριημέρου δὲν μεταναστεύσητε εἰς Ἑλλάδα, θὰ φονευθῆτε καὶ σεῖς καὶ ὁλόκληρος ἡ οἰκογένειά σας!» Ἀφοῦ βεβαιωθῶσι περὶ τῆς λήψεως τῆς ἐπιστολῆς οἱ Ζιγκομάροι οὗτοι (τρομοκρατικοί), οἵτινες εἶνε κυβερνητικαὶ σπεῖραι, προστατευόμεναι ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, παρουσιάζονται δύο ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ θῦμα καὶ τῷ προτείνουσιν ἐντὸς 24 ὡρῶν ἢ νὰ καταθέσῃ 40 λίρας, ἢ νὰ ἐκπατρισθῇ εἰς Ἑλλάδα, ὑπὸ τὴν πρόφασιν, ὅτι εἶνε γραικομανὴς κτλ.

Τοιουτοτρόπως ἐλήφθησαν μεγάλα ποσὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων, τελευταίως δὲ ἤρχισαν ἐκβιαζόμενοι καὶ αὐτοὶ οἱ Βούλγαροι, ὡς τοῦτο συνέβη καὶ μὲ τὸν ἐνταῦθα ἔμπορον Πασκὰλ Φίλωφ καὶ ἄλλους. Εἶνε ἀναμεμιγμέναι καὶ αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ καί τινες μυστικοὶ ἀστυνόμοι. Μεγάλα ῥουσφέτια λαμβάνονται ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατὰ τὴν ἔκδοσιν διαβα-

τηρίων εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ταῦτα πάντα εἶνε ἐκβιασμοί, πρὸ τῶν ὁποίων καὶ αὐτὸς ὁ Ραδοσλαύωφ θὰ ἐξεπλήσσετο καὶ θὰ κατησχύνετο.»

Ἐκδίωξις Ἑλλήνων Ἀγαθουπόλεως.

ΕΝ ΚΩΝ]ΠΟΛΕΙ.

Τὸ ἀνθελληνικὸν κίνημα ἰδίως ἐν τῇ νέᾳ Βουλγαρίᾳ λαμβάνει μεγάλας διαστάσεις. Τοῦ κινήματος προΐσταται αὐτὸς ὁ στρατός.

Χθὲς κατέπλευσεν ἐνταῦθα τὸ βουλγαρικὸν ἀτμόπλοιον «Κύριλλος», φέρον 260 ἄτομα ἐξ Ἀγαθουπόλεως. Ἡ ἀστυνομία ἠμπόδισε τὴν ἔξοδόν των. Πληροφορηθέντα τὰ Πατριαρχεῖα διέταξαν τὸν διάκονον κ. Ἀθανάσιον Μηλιώτην, ὅπως προβῇ εἰς τὰ κατάλληλα διαβήματα παρὰ τῇ Κυβερνήσει. Οἱ πρόσφυγες οὗτοι ἦσαν τὸ πλεῖστον γυναικόπαιδα.

Τῳόντι δὲ κατόπιν διαβημάτων τοῦ ἱερολ. κ. Μηλιώτη ἡ ἀστυνομία ἐπέτρεψεν, ὅπως οἱ εἰρημένοι ὁμογενεῖς μεταβιβασθοῦν εἰς τὸ ἰταλικὸν τῆς γραμμῆς Θεσσαλονίκης.

Ἐκ τούτων οἱ 60 ἦσαν ἄποροι, τοὺς δὲ ναύλους κατέβαλε τὸ Πατριαρχεῖον. Ἀναμένονται δὲ καὶ ἄλλοι πρόσφυγες, καθότι ἐπίκειται ἡ ἐκδίωξις καὶ τῶν κατοίκων Βασιλικοῦ.

Πλὴν τοῦ κ. Μηλιώτου κατῆλθε καὶ ἐπεσκέφθη τοὺς ἐλθόντας καὶ ὁ Μητροπολίτης των κ. Δωρόθεος.

Ἐπίσης καὶ ἄλλοι πρόσφυγες ἐξ Ἀγαθουπόλεως ἀφίκοντο ἐνταῦθα δι' ἱστιοφόρων μικρῶν καὶ μεγάλων, τὰ ὁποῖα ἠγκυροβόλησαν πρὸ τοῦ Κομπᾶ Τάφ.

Εἴδομεν τοὺς δυστυχεῖς τούτους πρόσφυγας. Εἶνε τὸ πλεῖστον γυναικόπαιδα. Ἡ θέσις των εἶνε ἀπελπιστική. Ὁ βουλγαρικὸς στρατὸς τοὺς ἀπεδίωξεν ἐκ τῶν οἰκιῶν των, χωρὶς νὰ δυνηθοῦν νὰ λάβουν μεθ' ἑαυτῶν οὔτε τὰ πλέον ἀπαραίτητα ἐνδύματα. Κατὰ τὸ ταξείδιον μέχρι τοῦ λιμένος μας ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα. Ἰδίως ὑπέφερον ἐκ πείνης.

Ἐντὸς τῆς σήμερον καὶ αὔριον φθάνουν καὶ 18 ἄλλα μικρὰ καὶ μεγάλα ἱστιοφόρα ἐξ Ἀγαθουπόλεως μὲ πρόσφυγας. Ὅπου δὲν ἠδυνήθησαν, ἐλλείψει ἱστιοφόρων, ν' ἀπέλθουν, διανυκτερεύουν εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀγαθουπόλεως, ἐνῷ ἐντὸς τῶν πατρικῶν των οἰκιῶν ἀναπαύονται Βούλγαροι πρόσφυγες καὶ διάφοροι Βουλγαρομακεδόνες.

Οἱ ἀφιχθέντες πρόσφυγες ἀπῆλθον ἐκ τῆς πατρίδος των, ἀποδιωχθέντες ὑπὸ τῶν βουλγαρικῶν ἀρχῶν.

Πλεῖστοι ἐγκάθετοι τοῦ περιφήμου «Ἐθνικοῦ Συνδέσμου» μετὰ στρατιωτῶν καὶ χωροφυλάκων εἰσῆλθον εἰς Ἀγαθούπολιν καὶ διὰ τῆς βίας ἐξήγαγον τοὺς κατοίκους ἐκ τῶν οἰκιῶν των. Οἱ στρατιῶται ἔκαμνον χρῆσιν καὶ τῶν ξιφολογχῶν. Αἱ θύραι τῶν οἰκιῶν ἐθραύοντο καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπεδιώκοντο. Κάτοικοί τινες ἐτραυματίσθησαν. Ἄλλοι δ' ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ σωθοῦν. Ἔπρεπε ν' ἀπέλθουν ἐντὸς ὡρῶν τινων. Ἄλλως θὰ ἐφονεύοντο. Εἶνε ἀπερίγραπτος ὁ πανικός, ὅστις κατέλαβε τοὺς κατοίκους. Ἀφηγοῦντο τὰς γενομένας τραγικὰς σκηνάς, συχνὰ διακόπτοντες τὴν ἀφήγησίν των ἐκ τῶν δακρύων, τὰ ὁποῖα τοὺς ἔπνιγον. Τὰ παιδάκια καὶ αἱ γυναῖκες δὲν ἠμποροῦν εἰσέτι νὰ συνέλθουν ἐκ τοῦ φόβου.

Ἐξ ἑκάστου ἀναχωροῦντος ἐξ Ἀγαθουπόλεως ἱστιοφόρου μὲ θύματα τῶν κατακτητῶν αἱ ἀρχαὶ ἐλάμβανον 50 λίρας, τὰς ὁποίας οἱ πλοίαρχοι κατ' ἀνάγκην εἰσέπραττον παρὰ τῶν δυστυχῶν οἰκογενειαρχῶν.

Αἱ σκηναὶ αὗται ἐξετυλίχθησαν τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευήν.

Οἱ πρόσφυγες ἀφηγήθησαν, ὅτι τὰ αὐτὰ συνέβησαν καὶ εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἀγαθουπόλεως χωρία καὶ εἰς Βασιλικόν. Μερικοὶ ἐκ τῶν προσφύγων ἐβεβαίουν, ὅτι πρὶν ἢ ἀναχωρήσουν ἐξ Ἀγαθουπόλεως, ἔμαθον ὅτι ἐπυρπολήθησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων αἱ κωμοπόλεις Κωστῆ καὶ Προδόδο. Ἐλέγετο μάλιστα καὶ περὶ πολλῶν φόνων κατοίκων τῶν ἀναφερομένων χωρίων.

Ἐν Ἀγαθουπόλει οἱ πρόσφυγες ἀνέμενον ἀτμόπλοια διὰ νὰ τοὺς παραλάβουν. Ἡ θέσις των εἶνε οἰκτρά.

Ἀφίχθησαν χθὲς χίλια περίπου ἄτομα, τὸ πλεῖστον γυναικόπαιδα. Θύματα τῆς βουλγαρικῆς κακουργίας, ἔφθασαν ἐξ Ἀγαθουπόλεως διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου «Βουλγαρία». Ἡ κατάστασίς των εἶνε ἀπελπιστική. Ἐξεδιώχθησαν ἐκ τῶν χωρίων Κωστῆ καὶ Μπροδόβο τῆς Ἀγαθουπόλεως καὶ ἐν κακῇ καταστάσει ἔφθασαν εἰς Ἀγαθούπολιν, ὁπόθεν ἀνεχώρησαν διὰ νὰ σώσουν τοὐλάχιστον τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωήν των.

Ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῶν δύο ἀναφερομένων χωρίων ἐγένετο κατὰ τὸν κλασικὸν βουλγαρικὸν τρόπον. Ὅμιλοι κομιτατζήδων μετὰ χωροφυλάκων καὶ δασοφυλάκων εἰσῆλθον εἰς τὰ χωρία, ἔθραυον θύρας καὶ καταστήματα, διήρπαζον τὰ πάντα καὶ διέτασσον τοὺς κατοίκους ν' ἀναχωρήσουν

ἀμέσως. Θλιβερὰ ἡ κατάστασις τῶν κατοίκων. Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς λόγχης καὶ τοῦ περιστρόφου ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσουν, ἐγκαταλείποντες τὰ πάντα, οἰκίας, καταστήματα καὶ περιουσίας.

Ὅλη ἡ περιφέρεια τοῦ Βασιλικοῦ μὲ τὴν Ἀγαθοὐπολιν ἠρημώθη. Οἱ Ἕλληνες κάτοικοι αὐτῆς ἄνω τῶν 6 χιλ. ἀπεδιώχθησαν κακὴν κακῶς. Δὲν ὑπάρχουν πληροφορίαι περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χωρίου Γκαλδζάκ, ὑποτίθεται ὅμως ὅτι τὴν αὐτὴν οἰκτρὰν τύχην ὑπέστη. Ἐν Ἀγαθουπόλει ἀπέμειναν ἐλάχιστοι, οἵτινες ἀνέμενον ὅπως εὐαρεστηθοῦν αἱ βουλγαρικαὶ ἀρχαὶ νὰ φροντίσουν καὶ περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς των.

Οἱ κομιτατζῆδες, οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος οὗτοι πατριῶται, τὰ ἐγκληματικὰ ταῦτα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα πολλάκις ὑπῆρξαν ἡ μάστιξ καὶ αὐτοῦ τοῦ βουλγαρικοῦ πληθυσμοῦ, μὴ ἔχοντες ποῦ νὰ δράσουν τώρα, μὴ ἔχοντες τὰς ἄλλοτε ὠφελείας, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, μετ' ἐξαιρετικῆς χαρᾶς ἐκτελοῦντες τὰς διδομένας διαταγάς. Εἰσερχόμενοι εἰς τὰ χωρία διαρπάζουν τὰ πάντα, ἀπειλοῦν δὲ διὰ θανάτου ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δυσανασχετοῦν νὰ τοὺς παραδώσουν καὶ τὰ μικρότερά των ἀκόμη χρηματικὰ ποσά. Οἱ ἀνθιστάμενοι Ἕλληνες τραυματίζονται διὰ μαχαιρῶν. Ἐν Κωστῇ καὶ Μπροδόδῳ ἐκακοποίησαν πλείστους ἄνδρας καὶ γυναῖκας, διὰ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσουν νὰ φανερώσουν ποῦ εἶχον τὰ χρήματά των.

Μεταξὺ τῶν ἀφιχθέντων προσφύγων ὑπάρχουν πλεῖστοι φέροντες τραύματα μαχαίρας.

Ἡ σύζυγος τοῦ ἐκ Κωστῆ παντοπώλου Νικολάου Μαυρίδου Ἑλένη φέρει διάφορα ἐγκαύματα εἰς τὸ σῶμα. Τὴν ἔκαιον μὲ ἀνημμένον κηρίον διὰ νὰ εἴπῃ ποῦ ἔχει τὰ χρήματά της.

Οἱ κομιτατζῆδες ἥρπασαν τὸ τέκνον τοῦ Μαυρίδου Δημήτριον 16 ἐτῶν καὶ ἐζήτουν 2 χιλ. λίρας διὰ νὰ τὸ παραδώσουν. Ἐν τέλει τὸ ἐτραυμάτισαν διὰ μαχαίρας, ἔκλεψαν ὅσα χρήματα εὗρον ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἀπεδίωξαν.

Διὰ τοὺς αὐτοὺς πάντοτε λόγους ἐτραυμάτισαν τὸν ἱερέα Δημήτριον καὶ τὸν Νικόλαον Πουλημένον, ὅστις φέρει πέντε τραύματα. Οἱ τραυματίαι οὗτοι εἶνε ἐκ Κωστῆ.

Ἐν Μπροδόδῳ ἐτραυμάτισαν διὰ μαχαίρας τὸν Πεφτίττην Μανώλη, τὸν Γεώργιον Ραυέλη μὲ σφαῖραν ὅπλου, τὴν Ξανθὴν Πουλημένου, τὸν Νικόλαον Πατσίκου καὶ τὸν Κων. Μαγκουριώτην, ὅστις φέρει 18 τραύματα. Οἱ τραυματίαι ἔχουν ἀνάγκην ἀμέσου ἰατρικῆς περιθάλψεως.

Οἱ διωγμοὶ ἐν τῇ Τουρκικῇ Θράκῃ.

Πληροφορίαι ἐκ Δεδεαγάτς.

Ἡ ἀτυχὴς ἑλληνικωτάτη Θράκη ἔχει τὸ ἀτύχημα νὰ καταπολεμῆται ἀπὸ δύο λαοὺς ἐφαμίλλους ὡς πρὸς τὴν θηριωδίαν, τὰς βιαιοπραγίας καὶ τὴν μοχθηρίαν τῆς ψυχῆς : ἀφ' ἑνὸς μὲν τοὺς Τούρκους καὶ ἀφ' ἑτέρου τοὺς Βουλγάρους. Οἱ ἀτυχεῖς αὐτῆς κάτοικοι διατελοῦσι μεταξὺ δύο πυρῶν καὶ μόνον διὰ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα προσφυγῆς των σώζονται. Τοῦτο δὲ τυγχάνει καὶ ὁ κύριος πόθος Τούρκων καὶ Βουλγάρων.

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, οἱ χωρικοὶ Καραδὰχ τοῦ Καζᾶ Ἀδριανουπόλεως ἐξηναγκάσθησαν ὑπὸ χωροφυλάκων νὰ ὑπογράψωσι δήλωσιν, νὰ σφραγίσωσι καὶ ἀποστείλωσιν αὐτὴν πρὸς τὸν Βαλῆν καὶ Μητροπολίτην, δηλοῦντες ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως παράπονον ἔχουσι κατὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, διαμαρτύρονται δὲ διὰ τὸ κλείσιμον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ παρακαλοῦσι ν' ἀρθῇ τὸ μέτρον τοῦτο.

Σημειωτέον ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου εἶνε ἐκ τῶν ὑποστάντων βαρυτάτας πιέσεις, παρανομίας, φορολογίας καὶ συχνὰς χρηματικὰς ἀφαιμάξεις. Εἰδικώτερον δὲ τὸ χωρίον τοῦτο ἀπεκλείσθη διὰ διαφόρων ἀπαγορεύσεων νὰ ἐπικοινωνῇ μετὰ τῆς Μητροπόλεως.

Κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας καὶ ἄλλα χωρία θὰ ἐξαναγκασθῶσι πρὸς ὑπογραφὴν τοιούτων δηλώσεων καὶ διαμαρτυριῶν.

Κατ' ἀξιοπίστους πληροφορίας, ἅμα ἐγκατεστάθησαν εἰς Δεδεαγὰτς οἱ ἐκ Θεσσαλονίκης μεταναστεύσαντες ἐσχάτως 1500 Βούλγαροι, ἀμέσως προέβησαν εἰς νέας καταστροφὰς καὶ διαρπαγὰς κατὰ τῶν αὐτόθι ἐναπομεινάντων 120—130 Ἑλλήνων, ἐνῷ ἄλλοτε τὸ Δεδεαγὰτς περιελάμβανε 4,500—5000 Ἕλληνας κατοίκους. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ὀλίγοι Ἕλληνες ἔζων ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου μὲ παντοίας στερήσεις καὶ ἐξευτελισμούς, μὴ δυνάμενοι οὔτε νὰ ἐργασθῶσιν, οὔτε νὰ ὁμιλῶσιν ἑλληνιστί, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ κυκλοφορῶσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς, φοβούμενοι τοὺς Κομιτατζῆδες, οἱ ὁποῖοι ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ τοὺς ἐλήστευον.

Ἐν Θράκῃ ὁ διωγμὸς μετεβλήθη εἰς πόλεμον ἐνόπλων Τούρκων κατὰ Χριστιανῶν ἀόπλων. Ὁ διωγμὸς ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὴν Μάδυτον. Ὁ Καϊμακάμης Μαδύτου ἔγραφεν ἐπιστολὰς εἰς ὅλα τὰ τουρκικὰ χω-

ρία τῆς περιφερείας, καλῶν τοὺς Μωαμεθανοὺς τὴν 17ην πρὸς τὴν 18ην Μαΐου νὰ περικυκλώσουν τὴν Κριθίαν καὶ τὴν Μάδυτον. Τὸ σχέδιον ὑπεδείκνυε πρῶτον τὴν ἐκπόρθησιν τῆς Κριθίας καὶ ἀκολούθως τῆς Μαδύτου, συμβοηθοῦντος καὶ τοῦ πυροβολικοῦ τοῦ εὑρισκομένου εἰς Τσαμμπορούν.

Τριακόσιοι ἔνοπλοι περιέζωσαν πράγματι τὴν Κριθίαν, πυροβολοῦντες κατὰ τῆς κωμοπόλεως, ὁπόθεν δὲν ἤργησαν ν' ἀπαντήσουν οἱ κάτοικοι μὲ ὅσα πρόχειρα ὅπλα εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν των, διότι ἀντελήφθησαν πλέον, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ζωῆς καὶ θανάτου.

Τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας διήρκεσεν ἡ πολιορκία τῆς Κριθίας καί, ὡς ἐν πραγματικῷ πολέμῳ, αἱ ἐχθροπραξίαι ἐξακολουθοῦν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός. Μολονότι ὁ ὁπλισμὸς τῶν Κριθιωτῶν ἦτο ἀσήμαντος—οἱ περισσότεροι εἶχον παλαιὰ ρεβόλβερ—οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐτόλμων νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν κωμόπολιν. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ πολιορκούμενοι ἐξέπεμπον πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐπικλήσεις διὰ τοῦ τηλεγράφου, ἀλλ' οὐδαμόθεν ἐφαίνετο ἀντίληψις.

Ὁ Καϊμακάμης, πρὸς τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι κατέφυγον παραπονούμενοι, ἠρκέσθη ν' ἀπαντήσῃ :

— Τὰ ἴδια ὑποφέρουν καὶ οἱ Τοῦρκοι ἐν Μακεδονίᾳ.

Εἰδοποίησαν ἐπὶ τέλους τοὺς Προξένους Δαρδανελίων, ἀλλ' οὗτοι εἶχον χειροτέρας ἀσχολίας, διότι ἀλβανικαὶ ὀρδαὶ εἶχον προσβάλῃ τὸ Νεοχώριον, ἐκδιώξασαι τοὺς κατοίκους, ὧν 1500 ἀνεχώρησαν ἤδη.

Καὶ ἡ Μάδυτος, ἀκολουθήσασα τὴν τύχην τῆς Κριθίας, ἐπολιορκήθη ὑπὸ ἐνόπλων, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος.

Τὴν τρίτην ἡμέραν κατέφθασαν ἐκ Καλλιπόλεως ὁ διοικητὴς καὶ ὁ Μητροπολίτης καί πως καθησύχασαν τοὺς κατοίκους.

Σημειωτέον, ὅτι οἱ ἔνοπλοι δὲν κατώρθωσαν μὲν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὰς πόλεις, ἀλλ' ἐλῄστευσαν πάντα τὰ ποίμνια τῶν κατοίκων καὶ τὰ κτήματα ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ.

Ἀρχηγὸς τοῦ κινήματος εἶνε ὁ Καϊμακάμης Μαδύτου, ἔχων βοηθὸν τὸν Εἰσαγγελέα, ἀμφότεροι δὲ εἶνε ὄργανα τοῦ Βαλῆ Ἀδριανουπόλεως καὶ φανατικοῦ ἡγέτου τῶν Νεοτούρκων Χατζῆ Ἀδὴλ βέη.

Μόνον ὁ Καϊμακάμης Καλλιπόλεως Ἀζὴζ βέης ἐφάνη πως ἀνθρωπινώτερος, διατάξας νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τοὺς ἰδιοκτήσας πάντα τὰ κλαπέντα, ἀπειλήσας δέ, ὅτι πᾶς ὅστις ἤθελε φωραθῇ κατέχων κλοπιμαῖα,

θὰ τιμωρῆται διὰ φυλακίσεως τριῶν ἐτῶν. Οὕτως ἐπεστράφησαν πολλὰ κλοπιμαῖα.

Οἱ ὁμογενεῖς φοβοῦνται νέας ἐπιθέσεις καὶ ἤρχισαν ἐκπατριζόμενοι. Οὗτος δὲ εἶνε καὶ ὁ σκοπὸς τῶν Νεοτούρκων.

Κατ' αὐθεντικὰς πληροφορίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, 660 ὁμογενεῖς τοῦ χωρίου Ναῒτ τῆς περιφερείας Ραιδεστοῦ τῇ συμπράξει τῶν ὀθωμανικῶν Ἀρχῶν ἐπεβιβάσθησαν τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἄστυ τῆς Μαλάγας» ὑπὸ ἀγγλικὴν σημαίαν διὰ Θεσσαλονίκην. Ἡ ἀναχώρησις τῶν προσφύγων τούτων θὰ συνεπιφέρῃ πλήρη ἐρήμωσιν τῶν χωρίων καὶ τῶν παραλίων τῆς Ραιδεστοῦ.

Ἡ πόλις αὕτη τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπου ἀφαντάστως ἤκμαζε τὸ ἑλληνικὸν ἐμπόριον, εἶνε ἴσως τὸ μεγαλείτερον κέντρον καὶ ἡ ἀφετηρία τῶν τεράτων τῶν διασπειρομένων πανταχοῦ ὅπου ἡ ἑλληνικὴ φωνὴ λαλεῖται. Ἐκεῖθεν ἐκπέμπονται καθ' ἑκάστην εἰς Μάδυτον αἱ πλέον αἱμοβόροι ὕαιναι τοῦ ἐν Σταμποὺλ θηριοτροφείου, ἐκεῖθεν στέλλονται οἱ...ὀργανῶται εἰς τὰ καταστραφέντα ἑλληνικὰ χωρία τῆς Ἀνατολῆς, τὰ ὁποῖα νῦν κατέχονται ὑπὸ τῶν οἰκτρῶν τήν τε ὄψιν καὶ ψυχὴν μοχατζήριδων.

Τὰ Δαρδανέλλια ἴσως περισσότερον πάσης ἄλλης τουρκοκρατουμένης πόλεως, ὅπου μόνος ὁ Ἑλληνισμὸς κατεῖχε τὰ σκῆπτρα τῶν τῆς προόδου στοιχείων, ἔχουσι λάβῃ ὄψιν οἰκτράν, ἀξιοθρήνητον, ὄψιν τουρκικήν.

Σφριγῶντες ἑλληνικοὶ ἐμπορικοὶ οἶκοι, οἱ ὁποῖοι χιλιάδας λιρῶν ἔχουσι νὰ λαμβάνωσι παρὰ τῆς μυσαρᾶς Κυβερνήσεως, διαθρέψαντες ἐπὶ δύο ἔτη τὸν στρατὸν αὐτῆς, ὑπόκεινται τώρα εἰς τὸ μποϋκοτάζ, εἰς τὰς ὕβρεις καὶ τοὺς προπηλακισμοὺς τοῦ Κρητικοῦ μποϋκοτατζῆ καὶ ἐπὶ τέλους εἰς ὅλας τὰς συνεπείας τοῦ μυστικοῦ διωγμοῦ. Εἰς ἐπίμετρον ὅλων τούτων ἐζητήθησαν παρὰ τούτων, παρ' ἄλλου μὲν 100 λίραι διὰ τὸν στόλον, παρ' ἄλλου 50 καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Τὰ χρέη τῆς Κυβερνήσεως πρὸς αὐτούς ;—«Ἀλατζακλαρῆ ὀλσοὺν».

Τότε λοιπὸν πῶς θὰ ἐξακολουθήσωσι τὸ ἐμπόριόν των ; Πῶς θὰ διαθρέψωσι τὰς ἑκατοντάδας τῶν ψυχῶν, τὰς ὁποίας ἔχουσι πλησίον των ; Ἔτι δὲ πῶς θὰ θερίσωσι, πῶς θ' ἁλωνίσωσι, πῶς θὰ συλλέξωσι τὸν πλοῦτον, τὸν ὁποῖον ἀφειδῶς ἔχυσαν εἰς τὴν γῆν ;

Πῶς ἔπειτα ἀπὸ τόσην ἀχρηματίαν θὰ πληρώσωσι τὰ μεγάλα αὐ-

τῶν χρέη—διότι οἱ μεγάλοι ἔχουσι καὶ μεγάλα χρέη—τὰ ὁποῖα συνῆψαν διὰ νὰ εὐημερήσωσιν αὐτοὶ καὶ ἡ χώρα των;

Ἰδοὺ ὁ διωγμός! Καὶ ταῦτα περὶ τῆς τάξεως τῶν πλουσίων.

Εὐνόητος ἡ θέσις τῶν χειρωνάκτων· ἐν μιᾷ λέξει *πένονται.*

Οἱ μαστιγοφόροι Κρητικοὶ μπουκοτατζῆδες, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀσφαλεῖς πληροφορίας πληρώνονται 300 γρ. κατὰ μῆνα, περιφέρονται εἰς τὰς ὁδοὺς κομπάζοντες, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὸν ἀλλοεθνῆ ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε προσφέρῃ ἔστω καὶ ὀβολὸν εἰς ὁμογενῆ! Δέρουσιν, ὑβρίζουσι καὶ προσβάλλουσιν ἀκόμη καὶ τοὺς βαθμοφόρους των. Ἐν μέσῃ ἀγορᾷ Κρητικός τις, ἰδὼν ἀξιωματικὸν ν' ἀγοράζῃ κουκιὰ ἀπὸ ὁμογενῆ, ἔρριψε ταῦτα ἀπὸ τὰς χεῖράς του καὶ τὰ ἐποδοπάτησε.

Κρητικοί τινες πάλιν, ἰδόντες ὁμόθρησκόν των Ἄραβα νὰ πίνῃ εἰς κατάστημα ὁμογενοῦς, αὐθωρεὶ ἐφόνευσαν αὐτὸν καὶ ἐγένοντο ἄφαντοι. Οἱ ἁρμόδιοι δὲν ἐθεώρησαν ἄξιον λόγου νὰ ἐξετάσωσι τὴν ὑπόθεσιν.

Ἀλλ' ἂς διακόψω. Διὰ ν' ἀφηγηθῇ τις τὴν κατάστασιν ὅπως ἔχει, χρειάζεται μία *μαύρη βίβλος* ἐκ 2000 σελίδων δι' ἕκαστον χωρίον, ὅπου ἀκούεται χριστιανικὸν ὄνομα.

Ὁ πόλεμος μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἑνός, τῆς Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας ἀφ' ἑτέρου ἔληξεν; Αἱ Συνθῆκαι τῆς εἰρήνης τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἔθηκαν τέρμα εἰς τὰς ἐχθροπραξίας μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου καὶ τῶν δύο προμνησθεισῶν χωρῶν; Δὲν θὰ τὸ ἰσχυρισθῇ τις, ἀναγινώσκων καὶ μανθάνων τὰς διαπραττομένας φρικωδίας ἔν τε τῇ τουρκικῇ καὶ τῇ βουλγαρικῇ Θράκῃ.

Ὁ πόλεμος οὗτος εἶνε ἀληθὴς ἀγὼν ἐξοντώσεως, ὃν ἐκήρυξαν κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου Βούλγαροι καὶ Τοῦρκοι. Πάντα τὰ μέσα πρὸς τοῦτο εἶνε χρήσιμα. Προγραφαί, σφαγαί, βιασμοὶ παρθένων καὶ γυναικῶν, φόνοι, δῃώσεις καὶ ἐμπρησμοὶ ὁλοκλήρων χωρίων, διαδέχονται αἱ μὲν τὰς δέ, ἄνευ διακοπῆς.

Κακοποιούμενοι, πληττόμενοι διὰ πάσης ἀδικοπραγίας οἱ ἀτυχεῖς Ἕλληνες τῆς Θράκης, ἐγκαταλείπουσι τὰς πατρῴας ἑστίας, ζητοῦντες καταφύγιον εἰς ἑλληνικὸν ἔδαφος. Τοῦρκοι καὶ Βούλγαροι ἁμιλλῶνται ὅπως καταστήσωσι τὴν ζωὴν αὐτῶν σκληροτέραν.

Ἀνταγωνισμὸς τοῦ Κακοῦ.

Τὰ κακουργήματα ταῦτα πιστοποιοῦνται αὐθεντικῶς, ἐπισήμως,

παρ' αὐτῶν τῶν μαρτύρων τῶν βανδαλισμῶν τούτων. Πιστοποιοῦνται ὑπὸ τῶν θυμάτων, ἐγκαταλειπόντων πάντα τὰ ἀγαθά των, ὅπως διασώσωσι τὴν ζωήν των, τὴν τιμήν των. Αὐθεντικαὶ ἀνταποκρίσεις ἐκ Σόφιας βεβαιοῦσι ταύτας τὰς λεηλασίας, διαπραχθείσας ὑπὸ ἐπισήμων Βουλγάρων τῆς Θράκης, κατὰ τὴν ἐπιστολὴν ὑπὸ στρατολογηθέντων ἐκ τοῦ συρφετοῦ τοῦ βουλγαρικοῦ βασιλείου.

Καὶ αἱ φρικώδεις αὗται τραγῳδίαι δὲν διαπράττονται ἐν Ἀφρικῇ.

Ὄχι! Ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Θράκῃ τελοῦνται.

Καὶ ἡ Εὐρώπη, ἡ πεπολιτισμένη, δὲν ἐγείρει φωνήν, διὰ νὰ στιγματίσῃ τὰς βδελυρίας ταύτας.

Ποῦ εἶνε ἡ περίφημος προκήρυξις τοῦ βασιλέως Φερδινάνδου, ὑποσχομένου τελείαν ἰσότητα καὶ ἀπόλυτον δικαιοσύνην εἰς τοὺς πληθυσμοὺς ἐπὶ τῇ ἀνακαταλήψει τῆς Θράκης; Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος σέβεται τὰς διδομένας ὑποσχέσεις καὶ τιμᾷ ταύτας ὅσον καὶ τὰς ὑπογραφάς του κάτωθι τῶν Συνθηκῶν!

Αἱ ἐφημερίδες τῆς Σόφιας, ὅπως δικαιολογήσωσι τὰ διαπραχθέντα ἐγκλήματα ὑπὸ τῶν βουλγαρικῶν στρατευμάτων κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο βαλκανικῶν πολέμων, ἐπεκαλοῦντο τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐκδικήσεως, τὴν μέθην τοῦ πολέμου, τὴν λύσσαν, ἥτις προήρχετο ἐκ τῆς συρράξεως.

Αἱ δικαιολογίαι αὗται δὲν ἀξίζουσιν οὔτε ἓν δίλεπτον. Ἀλλ' ἂν καὶ τοῦτο ὑποθέσωμεν, πῶς δικαιολογοῦνται ἤδη τὰ διαπραττόμενα ἐγκλήματα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων διοικητικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἀκολούθων των κατὰ τὸν χρόνον τῆς εἰρήνης μὲ ψυχραιμίαν καὶ μὲ προθέσεις προμελετημένας; τ' ἀνοσιουργήματα ταῦτα δὲν καταδηλοῦσιν, ὅτι ἡ ἡδονὴ τοῦ ἐγκλήματος εἶνε ζυμωμένη μὲ τὸ αἷμα τῶν Βουλγάρων, τῶν νεωτέρων τούτων Βανδάλων;

Καὶ οἱ Τοῦρκοι; Διαπράττουσι τὰ ἴδια κακουργήματα, ἐξ ὧν ἐπῆλθεν ἡ ἀπώλεια τῶν εὐρωπαϊκῶν των ἐπαρχιῶν. Καὶ ἤδη ἐκ νέου θ' ἀποτίσωσι τὰ κακουργήματα ταῦτα πολὺ ἀκριβά.

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἐδικαιολόγησεν εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις τὴν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ αὐτῆς κατάληψιν τῆς Θράκης καὶ ἕνεκα τῶν κακουργιῶν τῶν Βουλγάρων. Ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν ἐδείχθησαν φιλανθρωπότεροι. Ἐπιστολὴ ἐκ Θράκης ἀφηγεῖται τὰ ἑπόμενα σπαρακτικὰ γεγονότα,

μαρτυροῦντα, ὅτι μεταξὺ Βουλγάρων καὶ Τούρκων κατ᾽ οὐσίαν οὐδεμία ὑφίσταται διαφορά. Τὰ κυριώτερα τῆς ἐπιστολῆς.

«Κυρίως ἐπρώτευσεν εἰς τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς ὁ τακτικὸς στρατός· μεμονωμέναι ὁμάδες βαζιβοζούκων καὶ λοιπῶν ἀτάκτων δὲν ἠδύναντο νὰ μεταβάλωσιν εἰς ἐρείπια ὁλοκλήρους συνοικισμούς. Ἐναπελείφθησαν ἐρείπια καπνίζοντα ἡ Κεσσάνη μετὰ τῶν περιχώρων αὐτῆς, ἡ Περίστασις, τὰ Μάλγαρα, τὰ Καλύβια, τὸ Οὐζοῦ Κιουπροῦ μεθ᾽ ὅλης τῆς περιοχῆς του, τὰ ἑλληνικώτατα χωρία τοῦ Παπᾶ Ἐσκί, τῆς Βιζύης, τοῦ Λουλὲ Μπουργὰζ καὶ ἅπασα ἡ μεταξὺ αὐτῶν ὕπαιθρος χώρα. Ἐν ἑνὶ τῶν συνοικισμῶν τούτων, τοῖς Καλυβίοις, ἐσφάγησαν ἤδηδὸν ὑπὲρ τοὺς τρισχιλίους κατοίκους μετὰ προηγουμένην ἀτίμωσιν τῶν γυναικῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἀνηλίκων κορασίων. Ἐν ἑτέρᾳ κωμοπόλει, τῷ Σχολαρίῳ, οἱ σφαγέντες καὶ βασανισθέντες ὑπερβαίνουσι τοὺς δισχιλίους. Ἐν δὲ τῇ Ραιδεστῷ, παραβιασθέντος τοῦ νεκροταφείου, ἐσυλήθη καὶ ἐμιάνθη τοῦτο, θραυσθέντων ὅλων τῶν σταυρῶν τῶν μνημείων καὶ καταστραφέντων ὅλων τῶν ἔργων τῆς τέχνης.

Κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐνεκαίνισεν ὁ τουρκικὸς στρατὸς τὴν νέαν αὐτοῦ ἐγκατάστασιν ἐν Θράκῃ.

Διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὁ ἡγούμενος Μύρων τῆς Λυκίας Ἀρχιμανδρίτης κ. Κύριλλος πληροφορεῖ ὅτι κυβερνητικοί τινες ὑπάλληλοι ἐκήρυξαν μετὰ τριῶν Τουρκοκρητῶν μποϋκοτατζήδων αὐστηρότατον ἐμπορικὸν ἀποκλεισμὸν ἐναντίον ὁμογενῶν, οἵτινες φοβούμενοι ἤρξαντο ἤδη βαθμηδὸν νὰ ἐκπατρίζωνται. Ὁ Φοίνικας σχεδὸν ἐξεκενώθη, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Ἀντίφελλος.

Ὁ Μητροπολίτης Ἡρακλείας κ. Γρηγόριος δι᾽ ἐκθέσεώς του ἀγγέλλει, ὅτι ἀνεχώρησαν καὶ οἱ τελευταῖοι κάτοικοι τοῦ χωρίου Ναΐπ-κιοϊ, τὸ ὁποῖον μετεβλήθη καθ᾽ ὁλοκληρίαν εἰς τουρκικόν.

Ἐπίσης ἀρκετοὶ κάτοικοι Κουμβάου ἠθέλησαν νὰ μεταναστεύσωσι μετὰ τῶν κατοίκων Ναΐπ-κιοϊ, ἀλλ᾽ ὁ νομάρχης, εἰς ὃν προσέφυγεν ὁ Μητροπολίτης, διέταξε τὸν μουδίρην Κουμβάου ὄχι μόνον νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀναχώρησιν, ἀλλὰ καὶ βίᾳ νὰ παρεμποδίσῃ τοὺς θέλοντας ν᾽ ἀναχωρήσωσιν. Οὕτω συνεκρατήθη τὸ Κούμβαον καὶ Πάνιδον.

Ὁ νομάρχης τῇ παρακλήσει τοῦ Μητροπολίτου διέταξε τὴν μεταφορὰν τῶν Ἀθιγγάνων εἰς Ραιδεστὸν καὶ ἐκεῖθεν διὰ Μυριοφύτου εἰς Ἀνατολήν.

Αἱ ἀρχαὶ ἐσύναξαν ἅπαντα τὰ ἐμπορεύματα τῶν κατασχεθέντων κτημάτων καὶ ἐναπεθήκευσαν αὐτὰ ἐντὸς μιᾶς ἀποθήκης, ἐνοικιάζουσαι τὰ καταστήματα διὰ πλειοδοσίας. Ὡσαύτως κατέσχον τὰ ἔπιπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς τῶν ἀπελαθέντων ὁμογενῶν. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν συνέταιροί τινες τῶν ἀναχωρησάντων ὁμογενῶν, ἀλλὰ δὲν ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν.

Δι᾽ ἑτέρας Ἐκθέσεως αὐτοῦ ὁ μητροπολίτης Ἡρακλείας ἀγγέλλει, ὅτι ἤρχισαν ν᾽ ἀναχωροῦν τὰ γυναικόπαιδα τῶν ἀπελαθέντων ἐκ διαφόρων χωρίων τῆς ἐπαρχίας του. Οἱ ἀπολυθέντες ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Θράκης φυλακισμένοι μεταβαίνουσιν εἰς Ραιδεστὸν καὶ ζητοῦσι νὰ μεταναστεύσωσιν. Ἡ Α. Σεβ. ζητεῖ, ὅπως τοῦ σταλῶσι 50 λίρας διὰ τοὺς ἀπόρους τῆς ἐπαρχίας, διότι καὶ αὐτὸς ἔχει ἐξαντληθῇ καὶ τὰ φιλανθρωπικὰ σωματεῖα τῆς ἐπαρχίας του ὑποφέρουν.

Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως :

Τὰ ἐπανειλημμένα διαβήματα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβευτοῦ κ. Πανᾶ πρὸς τὴν Πύλην διὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν διωγμῶν, ὅπως τοὐλάχιστον ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πραγμάτων, οὐδόλως λαμβάνονται ὑπ᾽ ὄψει. Ἡ κατάστασις ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν χειροτερεύει. Αἱ βάρβαροι ὀρδαί, τὰς ὁποίας οἱ Νεότουρκοι ἐξαπέλυσαν ἐναντίον τῶν ἀτυχῶν ὁμογενῶν πληθυσμῶν, ἀνισχύρων νὰ προβάλουν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἄμυναν, ἀποθρασυνόμεναι ὁλονέν, ἐπιδίδονται μετὰ μεγαλειτέρου φανατισμοῦ καὶ λύσσης εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ θηριώδους ἔργου των.

Χθεσιναὶ αὐθεντικαὶ πληροφορίαι ἀναφέρουν τὸ κάτωθι κομβολόγιον νέων βιαιοπραγιῶν καὶ ἀγριοτήτων.

Ἐκ τῆς πόλεως Διδυμοτείχου τὴν 2 Ὀκτωβρίου 28 οἰκογένειαι καὶ ἄλλαι προγραφεῖσαι διετάχθησαν ν᾽ ἀναχωρήσουν ἐντὸς 5 ἡμερῶν. Ἐκ Κουλελῆ-Μπουργὰς ἀπηλάθησαν 30 οἰκογένειαι ἐγκατασταθέντων Τούρκων εἰς τὸ οὕτω κενωθὲν χωρίον. Ἐκ Καζὰκ-Κιοϊ, ὅπου ὅλαι αἱ οἰκογένειαι εἶχον προγραφῆ, 116 ἄτομα ἠναγκάσθησαν ν᾽ ἀπέλθουν τὴν 2 Ὀκτωβρίου.

Ἐκ Σαλικλῆ ἀπηλάθησαν 40 οἰκογένειαι τὴν 3 Ὀκτωβρίου, αἱ λοιπαὶ 100 δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μείνουν. Ἐκ Δουνατζῆ 45 οἰκογένειαι ἀπηλάθησαν. Ἐπίσης καὶ ὁλόκληρον τὸ χωρίον Μάνδρα, ἐγκατασταθέντων προσφύγων Μωαμεθανῶν.

Τὴν 4 Ὀκτωβρίου 180 οἰκογένειαι ἀπηλάθησαν ἐκ Ψαθάδων. Ἐν

Κιουπλὶνκ κατὰ διαταγὴν τοῦ δημάρχου ὁλόκληρον τὸ χωρίον ἐκ 200 οἰκογενειῶν ἀνεχώρησε. Τὸ Τσιφλίκιοϊ ἐξεκενώθη ἐντελῶς, ἐγκαταστα-θέντων ἐκεῖ Μωαμεθανῶν προσφύγων. Ἡ αὐτὴ τύχη ἀναμένει καὶ τὴν Τυρολόην. Αἱ περιουσίαι τῶν ἀπελαυνομένων οἰκογενειῶν εἰς τὸ χωρίον Διδυμότειχον καταλαμβάνονται ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν.

Ἐπίσης ἀπὸ τὰ ἄλλα χωρία τῆς περιφερείας τοῦ Διδυμοτοίχου ἐξε-διώχθησαν 170 οἰκογένειαι. Οἱ πλεῖστοι τούτων ἀνέμενον παρὰ τὸν σταθμὸν γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι τὴν ἄφιξιν τῆς ἁμαξοστοιχίας.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀδριανουπόλεως πολλαὶ οἰκογένειαι ἐκ τοῦ μεγάλου Ζαλουφίου ἀνεχώρησαν εἰς Ἀδριανούπολιν.

Ἐν Καρασὴμ αἱ ἐναπομείνασαι 40 οἰκογένειαι ἔφυγον ἐπίσης εἰς Ἀδριανούπουλιν, ὁμοίως καὶ ἐξ Ἀζακξῆ.

Ἐν Τυρολόῃ ἡ αὐτὴ κατάστασις ἀποκλεισμοῦ, ἀπαγορευομένης εἰς πάντας τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου. Φόβοι λίαν προσεχοῦς ἀπελάσεως τῶν κατοίκων.

Ἐν Βιζύῃ ἀπηλάθησαν 10 οἰκογένειαι.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ραιδεστοῦ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Σουβάσκιοϊ ἀπηλάθησαν βίᾳ, χορηγηθείσης ὑπὸ τοῦ Μουδίρου προθεσμίας 3 ὡρῶν. Τὰ χωρία Σαχίνκιοϊ καὶ Ρεμπτῆ διηρπάγησαν ὑπὸ Τούρκων καὶ χωρο-φυλάκων.

Ἡ πόλις τῆς Ραιδεστοῦ ἀπειλεῖται σοβαρῶς, καθόσον ἀτμόπλοιον τουρκικὸν ἀπεβίβασε Μωαμεθανοὺς ἐκ Πανόρμου. Κατὰ ληφθείσας πλη-ροφορίας, πρόκειται νὰ ἐγκαταστήσωσιν ἐν τῇ Ραιδεστῷ περὶ τὰς δέκα χιλιάδας Μωαμεθανῶν.

Κατ' αὐθεντικὰς πληροφορίας ἀπὸ ἡμερῶν εὑρίσκονται συγκεντρω-μέναι εἰς τὸ Πάνορμον τῆς Προποντίδος περὶ τὰς 150 χιλιάδας τουρκι-κοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐκγυμνάζεται πυρετωδῶς ὑπὸ Γερμανῶν ἀξιωματικῶν.

Ὁ παρισινὸς «Χρόνος» ἐδημοσίευσε τὴν ἑπομένην ἐπιστολὴν περὶ τῶν ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως ὑποθαλπομένων ἐγκλημάτων καὶ διωγμῶν κατὰ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρα-σίας τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει ἰδιαιτέρου αὐτοῦ ἀπεσταλμένου κ. Δὲ Ζεσέν, ἔχουσαν ὡς ἑξῆς :

Κατὰ τὰς συνδιαλέξεις, τὰς ὁποίας ἔσχον ἐν Κων)πόλει πρὸς τὰ μέλη τῆς ὑφισταμένης Κυβερνήσεως, ἥτις, ὡς γνωστόν, εἶνε πιστὴ

ἔκφρασις τοῦ ἐθνικόφρονος ρεύματος παρὰ τοῖς Νεοτούρκοις, παρρησίᾳ μοὶ ὡμολογήθη, ὅτι ἡ ἐργασία τῆς ἀνασυστάσεως τῆς χώρας ἐπέβαλλε τὴν ἀποκατάστασιν ἐθνικοῦ φραγμοῦ μεταξὺ τῶν νέων συνόρων τῆς Εὐ-ρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ τῆς πρωτευούσης τοῦ Κράτους. Ἐν ἄλλοις λό-γοις, ἡ Κυβέρνησις ἠθέλησεν, ὅπως ἐδικαιοῦτο, νὰ ἐνισχύσῃ τὸ μεθο-ριακὸν στοιχεῖον ἐν Θράκῃ, μεταφέρουσα ἐκεῖσε μέρος τῶν προσφύγων, οἵτινες προσήρχοντο εἰς αὐτὴν κατὰ χιλιάδας ἐκ τῆς αὐστριακῆς Βοσ-νίας καὶ Ἐρζεγοβίνης, ἐκ τῆς Ἀλβανίας τοῦ πρίγκηπος Βὴδ καὶ ἐκ τῆς σερβικῆς, βουλγαρικῆς καὶ ἑλληνικῆς Μακεδονίας.

Αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς ἐθνικόφρονος τουρκικῆς πολιτικῆς ἐν Θράκῃ ἐσημειώθησαν διὰ τῆς Συνθήκης, ἥτις συνωμολογήθη μεταξὺ Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας, καθ' ἣν οἱ κάτοικοι 120 μουσουλμανικῶν χωρίων ἐπὶ βουλγαρικοῦ ἐδάφους ἀντηλλάγησαν πρὸς τοὺς 120 χριστιανικῶν χω-ρίων ἐν Τουρκίᾳ. Τοῦτο ἐξετελέσθη κανονικῶς καὶ χωρὶς νὰ δημιουργη-θοῦν σπουδαῖαι δυσχέρειαι. Ἴσως τὸ ἴδιον ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἀμέσως καὶ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς Ἕλληνας τῆς Θράκης καὶ τοὺς Μουσουλμάνους τῆς Μακεδονίας. Ἐν τοσούτῳ ἡ πραγματοποίη-σις τοῦ σχεδίου τούτου εὕρισκεν ἓν κώλυμα εἰς τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ζήτημα τῶν Νήσων ἐδέσποζε τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς τουρκικῆς πολιτικῆς ἀπέ-ναντι τῆς Ἑλλάδος.

Δυστυχῶς, παρὰ τὰς διαθέσεις πολλῶν ἐκ τῶν ἰθυνόντων τὴν Νέαν Τουρκίαν, οἷοι ὁ Ταλαὰτ βέης, πολιτικὸς τέλειος καὶ ὁ Δζεμὰλ πασᾶς, χαρακτὴρ ζωηρός, ὅστις φιλοδοξεῖ τὴν ἀναγέννησιν τῆς πατρίδος του, ὑπῆρξαν ὑπάλληλοι δευτερευούσης καὶ τριτευούσης τάξεως, οἵτινες γε-νόμενοι ἡγέται τοῦ κινήματος μετέπεσαν ἀμέσως εἰς τὰς παλαιὰς ἀνατο-λικὰς μεθόδους τῆς βιαίας πιέσεως καὶ ἐπικερδοῦς καταδιώξεως. Ἡ Ρώμη δὲν ἐκτίσθη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Ἡ Νέα Τουρκία, διὰ ν' ἀνακαινίσῃ τὸ διοικητικὸν αὐτῆς προσωπικόν, ἔχει ἀνάγκην χρόνου περισσοτέρου τῶν δέκα μηνῶν, οἵτινες διέρρευσαν, ἀφ' ὅτου ἀποκατεστάθη ἡ εἰρήνη ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἵμου.

Ἤδη κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ βαλῆς τῆς Ἀδρια-νουπόλεως διεπίστου εἰς ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν ἀπέστειλε πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι ἐν τῷ ἑλληνικῷ πληθυσμῷ τῆς Θράκης διεγράφετο κίνημά τι μεταναστευτικόν. Δὲν ἐξηγεῖ τοὺς λόγους· φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνακαλυφθῶσιν. Αἱ σχέσεις τῆς γειτονίας μεταξὺ

τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐκ τῆς φυγῆς ἐπανελθόντων Μωαμεθανῶν δὲν ἦσαν πολὺ φιλικαί. Αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἐζήτουν ἐπιμόνως λόγον περὶ τῶν γενομένων κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν εἰς τὸν μουσουλμανικὸν πληθυσμόν. Μωαμεθανοὶ πρόσφυγες ἐκ τῶν ἀπολεσθεισῶν ἐπαρχιῶν ἤρχισαν νὰ συρρέουν καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ τοποθετηθοῦν που. Ὑπάρχει ὡσαύτως τὸ σπουδαῖον ζήτημα τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Τὸ νέον πολίτευμα προσεκάλει πράγματι τοὺς Χριστιανοὺς νέους ὑπὸ τὰς σημαίας, ἢ ἐζήτει πρὸς ἐξαίρεσιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς θητείας ποσά, ἅτινα δὲν ἠδύναντο νὰ πληρώσωσιν ὅλοι. Ἤρχισαν λοιπὸν οἱ Ἕλληνες νὰ ἐγκαταλείπουν τὴν χώραν καὶ ἡ τιμὴ τῶν οἰκιῶν, τῶν ἀγρῶν, τῶν προβάτων καὶ τῶν μεγάλων ζώων ἐξέπεσε μεγάλως.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, αἱ διδόμεναι διαταγαὶ ἦσαν ἐθνικιστικαί. Εἰς τὴν μετανάστευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Θράκης συνέτεινε κατὰ πολὺ καὶ ἡ ἐγκατάστασις Μουσουλμάνων προσφύγων εἰς ἑλληνικὰς οἰκίας, ὅπου δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ συμβίωσις λόγῳ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐθίμων καὶ ἡ διάθεσις τῶν Μουσουλμάνων προσφύγων πρὸς εὔκολον πλουτισμόν.

Ὁ Ταλαὰτ βέης κατὰ τὸ ταξείδιόν του εἰς Θράκην συνήντησεν εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν μικροὺς Μουσουλμάνους πρόσφυγας. Ὁ ὑπουργὸς ἐσταμάτησε τὸ αὐτοκίνητόν του καὶ τοὺς ἠρώτησε ποῦ πηγαίνουν. Οἱ μουατζήριδες ἔδωκαν τὸ ὄνομα ἑνὸς πλησίον εὑρισκομένου χωρίου, ὅπου μεταβαίνουν διὰ ν' ἀγοράσουν πρόβατα. «Ἔχετε λοιπὸν χρήματα», ἠρώτησεν ὁ ὑπουργός. Ὄχι ἀπήντησαν οὗτοι. Μεταβὰς εἰς τὸ ἐν λόγῳ χωρίον ὁ ὑπουργὸς ἠρώτησε τοὺς Ἕλληνας κατοίκους νὰ τοῦ εἴπουν τί συνέβη καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπήντησαν, ὅτι διαρκῶς τοὺς ἐπισκέπτονται διάφορα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα τοῖς συνιστοῦν ν' ἀναχωρήσουν διὰ ν' ἀποφύγουν μεγάλας συμφοράς. Ὁ ὑπουργὸς συνέστησε τότε νὰ ὑπεραμυνθῶσι τῶν περιουσιῶν των ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐνόπλως.

Συνωμίλησα μετὰ τῶν Ἑλλήνων Μητροπολιτῶν τῆς Θράκης, οἵτινες μοὶ ἐξέθηκαν τὴν μεγάλην συμφοράν, ἣν ὑπέστη ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμός.

Ἀπὸ τῶν Μετρῶν μέχρι τῶν νέων βουλγαρικῶν συνόρων ἀνεχώρησαν 11,000 ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν ἀντιπροσωπευουσῶν πληθυσμὸν 60,000 ψυχῶν. Ὁ ἀναχωρήσας πληθυσμὸς ἀντικατεστάθη διὰ μουσουλμανικοῦ ἐκ προσφύγων τῆς σερβικῆς, βουλγαρικῆς καὶ ἑλληνικῆς Μακεδονίας.

Πᾶσαι αἱ μεταναστεύσεις αὗται τῶν Ἑλλήνων τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας ὤφειλον μοιραίως νὰ ἐπιδράσουν μεγάλως ἐπὶ τῆς κυβερνή-

σεως καὶ τῆς δημοσίας γνώμης τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι συμμερίζονται τὰ αἰσθήματα τῶν ἐν τῇ ξένῃ ἑλληνικῶν χωρικῶν. Ἐπειδὴ αἱ στρατιωτικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ δυνάμεις τῆς Τουρκίας δὲν ἐπέτρεπον νὰ περιφρονήσῃ τοὺς κινδύνους ρήξεως, ἥτις ἐφαίνετο ἀναπόφευκτος πρὸς τὴν Ἑλλάδα, φυσικὴν προστάτιδα τῶν ὁμοεθνῶν της, οἱ Τοῦρκοι πολιτικοὶ ἐνόησαν, ὅτι ὤφειλον νὰ σταματήσωσι τὸ κίνημα τὸ ὁποῖον —ἐν ἀγνοίᾳ των, εἶμαι πεπεισμένος— εἶχε διαστάσεις τρομακτικὰς καὶ ἀνεπτύχθη μετὰ προϊούσης ταχύτητος.

Ὁ Ταλαὰτ βέης μοὶ ἔλεγε κατὰ τὴν συνδιάλεξιν, τὴν ὁποίαν ἔσχον πρὸς αὐτόν, πρὶν ἡ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Μικρασίαν, ὅτι ὁ ἴδιος ἦτο κατατεθλιμμένος (;) ἀπὸ τὴν εὐρύτητα, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ ἑλληνικὴ μετανάστευσις καὶ ἔβλεπε σαφῶς τὰς δυσχερείας, αἵτινες ἀντετίθεντο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αὐστηρῶν διαταγῶν, τὰς ὁποίας ἡ κυβέρνησις εἶχε δώσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ περιορίσῃ τὸ κίνημα.

Ἐφαίνοντο πιστεύοντες ὅτι ἐδόθησαν πρὸς τὸ θεαθῆναι, πρὸς καθησύχασιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρώπης, ἐνῷ πράγματι ἡ Κυβέρνησις ἐπεθύμει τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου, διὰ ν' ἀφήσῃ τὸ ἔδαφος ἐλεύθερον εἰς τοὺς μουατζήριδες τῆς Μακεδονίας. Ταὐτοχρόνως τὰ ἄμεσα ὠφελήματα, τὰ ὁποῖα προέκυπτον ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μεταναστεύσεως δι' ὅλας τὰς ἄλλας κατηγορίας τῶν κατοίκων, ἦσαν λίαν σημαντικὰ ἢ ὥστε νὰ εἶνε δυνατὸν νὰ τεθῇ τέρμα εἰς αὐτὴν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας. Καὶ ἰδοὺ πῶς αἱ στοιχειώδεις αὗται δυνάμεις, τὰς ὁποίας δύναταί τις χωρὶς νὰ εἶνε μέγας, νὰ θέσῃ εἰς κίνησιν εἰς μίαν χώραν, ἐξαπελύθησαν καὶ προυκάλεσαν ζημίας, συμφοράς, δεινὰ καὶ καταστροφάς, ἐνῷ ἡ ὑπεύθυνος κυβέρνησις ἐζήτει ματαίως τὸν μαγικὸν τρόπον διὰ νὰ τὰς σταματήσῃ.

Πολλοὶ ἐκ τούτων ἔλεγον : Ὑπάρχουν ἐπαρχίαι τινὲς εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν ἀνεκμετάλλευτοι, ἡ Σμύρνη δὲ καὶ ἡ Βηρυττός, μολονότι ἔχουν θαυμασίως ὠργανωμένον ἐμπόριον, παρέχουν ἀκόμη μέγα ἔδαφος εἰς τὴν δραστηριότητά μας, ὡσαύτως ἡ Δαμασκός, ἡ Βαγδάτη, ἡ Μερσίνη, ὁλόκληρος ἡ Ἀραβία καὶ ἡ Συρία.

Προσέθετον δὲ ἀκόμη εἰς τὰς σκέψεις των :

Ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἡ ἐμπορικὴ δραστηριότης εἶνε ἄγνωστος, μολονότι ἡ ἔκτασις τῆς ἐνεργείας εἶνε ἄπειρος, διότι οἱ ἔμποροι τῶν μερῶν τούτων ἐν τῇ ἀμαθείᾳ των προμηθεύονται τὰ ἐμπορεύματά των

ἀπὸ ὀλίγους τινὰς χονδρομεταπράτας, διότι ἀγνοοῦσι τὸ κέντρον τῆς πα-
ραγωγῆς καὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν εἰδῶν τούτων. Ἄς ὑπάγωμεν ἐκεῖ
ν' ἀνακατευθοῦμεν ὀλίγον.

Ἔκκλησις τοῦ Πατριάρχου.

Μεγαλειότατε,

Ὁ πιστὸς τοῦ ρωμαΐκοῦ Γένους Ἐθνάρχης, καθ' ὃ ἔλαβεν ὑπὸ τοῦ
Κατακτητοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὑπὸ τῶν διαδόχων αὐτοῦ κα-
θῆκον, ἀναγκάζεται νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος
τὴν ἀφόρητον θέσιν, εἰς ἣν ἀπό τινος χρόνου περιέστη, καθόλου μὲν τὸ
ρωμαΐκὸν ἔθνος, ἰδίᾳ δὲ οἱ ἐν Θρᾴκῃ οἰκοῦντες.

Ὁ πιστὸς καὶ ἀείμνηστος πατὴρ τῆς Υ. Μεγαλειότητος διέτασσε
διὰ τοῦ Χάττι Χουμαγιοὺν τῆς 10 Δζεμαζῆ οὐλ-ἀχὴρ 1272 τὰ ἐπό-
μενα, ἅ περ ἐφείλκυσαν τὴν ἀγάπην μὲν καὶ ἀφοσίωσιν τῶν πιστῶν
αὐτοῦ ὑπηκόων, τὴν ἐκτίμησιν δὲ καὶ ὑπόληψιν τῆς Εὐρώπης, ἥτις
ἀναγράψασα ἐν τῇ παρισινῇ Συνθήκῃ τὴν μεγίστην σημασίαν τῆς εἰς
αὐτὴν ἀνακοινώσεως τοῦ εἰρημένου Χάττι Χουμαγιοὺν, ἀπεδέχθη τὴν
Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν εὐρωπαΐκῶν Κρατῶν.

«Τὰ παρ' Ἡμῖν, καθορίζει τὸ αὐτοκρατορικὸν ἐκεῖνο Χάττιον,
ἐπαγγελθέντα διὰ τοῦ Χάττι Χουμαγιοὺν τοῦ Γκιουλχανὲ καὶ συμφώ-
νως τῷ Τανζιμὰτ εἰς πάντας τοὺς ὑπηκόους τῆς Αὐτοκρατορίας, ἀδια-
κρίτως τάξεως καὶ θρησκεύματος, ἐχέγγυα πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς καὶ
περιουσίας αὐτῶν καὶ διατήρησιν τῆς τιμῆς, ἐπικυροῦνται σήμερον καὶ
ἐμπεδοῦνται».

Αἱ διατάξεις αὗται, Μεγαλειότατε, αἵτινες ἔκτοτε ἀπετέλεσαν τὸ θε-
μελιῶδες δίκαιον τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐπανελήφθησαν ἐν πάσαις ταῖς
διεθνέσι Συνθήκαις, ἃς συνῆψεν ἡ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις, κινδυνεύ-
ουσι νὰ διαγραφῶσι τέλεον ὡς ἐκ τοῦ σφοδροῦ διωγμοῦ, τοῦ ἐκδηλωθέν-
τος κατὰ τοῦ πιστοῦ ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ ρωμαΐκοῦ ἔθνους διὰ τοῦ διε-
νεργουμέναυ ἀτιμωρητεὶ ἐμπορικοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἀποκλίνοντος πολλά-
κις εἰς διαρπαγὴν καὶ λεηλασίαν, διὰ τῆς ὑπὸ τύπον ἐράνων ἀπηνοῦς
καὶ παρὰ τοὺς κειμένους νόμους φορολογίας, δι' ἀπειλῶν καὶ ἐκβιασμῶν
καὶ δι' ἄλλων μυρίων μέσων.

Ἀλλ' ἰδίᾳ οἱ ἐν Θρᾴκῃ Ρωμαῖοι, ὡς δύναται ἡ Υ. Μεγαλειότης,
ἧς ἡ πατρικὴ καρδία ἀδύνατον νὰ μὴ συγκινηθῇ, νὰ ἴδῃ ἐκ τῆς ἀνα-
γνώσεως τοῦ ὑποβληθέντος ἐν καιρῷ εἰς τὴν Υ. Αὐτῆς Πύλην καταλόγου,
ἐκδιωκόμενοι ἐκ τῶν ἀπ' αἰώνων ἑστιῶν αὐτῶν ὑπὸ ἐνόπλων στιφῶν, πά-
σχουσι τὰ πάνδεινα καὶ ἀναγκάζονται, ἐγκαταλείποντες τὸ πάτριον
ἔδαφος, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξαν, ἀφ' ὅτου ὑπῆρξεν αὐτοκρατορία, οἱ ἄγρυπνοι
ἅμα φύλακες καὶ τὸ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Κράτους ἐργατικὸν στοιχεῖον, νὰ
καταφύγωσιν εἰς ξένας χώρας.

Ὡς ἡ Υ. Μεγαλειότης ἐκ τοῦ ἀναφερομένου καταλόγου θὰ πεισθῇ,
οὐδεμία πλέον ὑπολείπεται αὐτοῖς ζωῆς καὶ περιουσίας ἀσφάλεια, οὔτε
τιμῆς τήρησις, ὡς ἐπηγγέλλετο καὶ αὐστηρῶς διέτασσεν ὁ ἀείμνηστος
Ὑμῶν Πατήρ.

Ταῦτα πάντα ἔσπευσα ἐν καιρῷ νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ὑψηλῆς
Ὑμῶν Πύλης, ὑπείκων εἰς τὴν δοθεῖσαν τῷ προκατόχῳ μου Γερμανῷ τῷ
Δ' ὑπὸ τοῦ σεπτοῦ Ὑμῶν Πατρὸς διαταγὴν διὰ τοῦ κατὰ μῆνα Σαμπὰν
τοῦ 1269 (Μαΐου τοῦ 1853) ὑψηλοῦ Αὐτοῦ φιρμανίου.

«Σὺ λοιπόν, διέτασσεν, ὅστις εἶσαι Πατριάρχης τῶν Ρωμαίων, ὅταν
λάβῃς γνῶσιν τοῦ ὑψηλοῦ Μου φιρμανίου, ἐνέργησον πάντοτε συμφώνως
ταῖς διατάξεσιν Αὐτοῦ, ἀπόφευγε πᾶσαν αὐτοῦ παράβασιν καὶ ἄν τι συμβῇ
ἐναντίον ταῖς ἐν αὐτῷ ἐκφραζομέναις ὁριστικαῖς ἀποφάσεσιν, σπεῦσον
νὰ φέρῃς ταῦτα εἰς γνῶσιν τῆς Ὑψηλῆς Μου Πύλης».

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀτυχῶς οὐδὲν ἐγένετο πρὸς διόρθωσιν τῆς ὀλεθρίας ταύ-
της διὰ τὸ ἡμέτερον Γένος καταστάσεως, ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου ὁ θεσμὸς τῆς
διαμονῆς τοῦ Πατριαρχείου ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς ἐθναρχείου τοῦ ρω-
μαΐκοῦ Γένους ἐθεσπίσθη ὑπὸ τοῦ Κατακτητοῦ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ,
προσφεύγω εἰς τὴν Υ. Μεγαλειότητα, ἐπικαλούμενος ἐκτὸς τῶν ὁριστι-
κῶν διαταγῶν τοῦ Σεπτοῦ Αὐτῆς Πατρὸς τὴν δικαιοσύνην καὶ φιλανθρω-
πίαν Αὐτῆς καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀληθῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους μέρι-
μναν, ἵνα μὴ ἡ πνευματικὴ ἀρχὴ τοῦ ρωμαΐκοῦ Ἔθνους ἀναγκασθῇ νὰ
σκεφθῇ, ὅτι, τοῦ Γένους αὐτῆς τοιαῦτα πάσχοντος, ἡ ἐνταῦθα παρουσία
αὐτῆς δὲν ἔχει λόγον ὑπάρξεως.

† *Ὁ Πατριάρχης* **ΓΕΡΜΑΝΟΣ**

ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝ ΔΙΩΓΜΩ

Ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

«Γερμανὸς ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κων)πόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα, ὑπέρτιμε καὶ Ἔξαρχε ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφέ, καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Αἱ ἀδιαλείπτως καταφθάνουσαι εἰδήσεις περὶ τοῦ διενεργουμένου ἐξοντωτικοῦ κατὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους διωγμοῦ, βαθύτατα καταθλίψασαι καὶ συγκινήσασαι τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, σύντονον προὐκάλεσαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν ὀφειλετικὴν πρόνοιαν καὶ μέριμναν αὐτῆς πρὸς προστασίαν τῶν Χριστιανῶν καὶ περιφρούρησιν τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν πολιτικῶν δικαίων αὐτῶν, ἅτινα κατὰ πρωτοφανῆ καὶ ἀνήκουστον τρόπον παρεβιάζοντο. Καίτοι ὅμως ἀδιακόπως ἐπὶ μῆνας ἤδη τὸ Πατριαρχεῖον ἀνεφέρετο εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν, ἐπικαλούμενον καὶ ἐκλιπαροῦν τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐνέργειαν καὶ προστασίαν αὐτῆς ὑπὲρ τῶν δεινῶς καταδιωκομένων καὶ διὰ Τακριρίων καὶ δι' Ἐπιτροπῶν κατηγγέλθησαν αἱ ἀνήκουστοι βιαιοπραγίαι, καταληστεύσεις καὶ ἀτιμώσεις καὶ διωγμοί, ὅμως οὐ μόνον βελτίωσίς τις ἄχρι τοῦδε τῆς θλιβερᾶς ταύτης καταστάσεως οὐδεμία παρετηρήθη, ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ ἐπὶ μᾶλλον τὸ κακὸν ἐπεξετάθη καὶ ηὔξησεν, ὄψιν ἤδη ἀπὸ ἱκανοῦ γενικοῦ καὶ συστηματικοῦ κατὰ τοῦ Γένους ἡμῶν διωγμοῦ λαβόν. Ἤδη γὰρ ἀπὸ μακροῦ τὰς πρώτας βιαιοπραγίας καὶ ἀδικοπραγίας κατὰ τῶν Ὀρθοδόξων, τὰς διὰ τοῦ ἐκθέσμου ἐμπορικοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ ἐκνόμων φορολογιῶν ἀρξαμένας, διεδέξατο ὁ ἀνήκουστος ἐξοντωτικὸς διωγμὸς καὶ ἐκπατρισμὸς τῶν κατοίκων ὁλοκλήρων Κοινοτήτων καὶ Χωρίων Ὀρθοδόξων ἐν Θρᾴκῃ, οἵτινες ληστευόμενοι πρῶτον παντοιοτρόπως ἐμμέσως καὶ ἀμέσως, καὶ ποικιλοτρόπως ἐκπτοούμενοι καὶ βιαζόμενοι ἠναγκάζοντο, ἵνα ἀπέλθωσι τῆς γενεθλίου Χώρας γυμνοὶ καὶ λιμώττοντες, καταλιμπάνοντες τὰ ἱερά, τοὺς οἴκους, τοὺς ἀγρούς, τὰ ζῷα καὶ πᾶσαν τὴν οἰκιακὴν καὶ λοιπὴν περιουσίαν αὐτῶν εἰς τοὺς ἔξωθεν ἐκ παντοίων μερῶν καὶ Χωρῶν ἐρχομένους, καὶ τῇ ἀρωγῇ τῶν Ἀρχῶν εἰς τὰ Χωρία καὶ τοὺς οἴκους τῶν

Χριστιανῶν ἐγκαθιδρυομένους πρόσφυγας Μουσουλμάνους. Ἐκ τῆς Θρᾴκης δὲ μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μείζονος ἔτι βιαιότητος καὶ ληστρικῆς διαθέσεως μετεδόθη καὶ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ὁ ἐξοντωτικὸς διωγμὸς καὶ ὁ ἐξαναγκασμὸς τῶν Ὀρθοδόξων πρὸς ἐκπατρισμόν, ὅπου καὶ φόνοι ἤδη Ὀρθοδόξων πλεῖστοι σὺν τῇ λοιπῇ λεηλασίᾳ, ταῖς ἀτιμώσεσι καὶ τῷ βιαίῳ ἐκδιωγμῷ πολλαχοῦ ἐσημειώθησαν, φωναὶ δὲ ἀπέλπιδες πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν συνεχῶς ἤδη καταφθάνουσι, τὴν ἔλλειψιν καὶ ἐκεῖ πάσης προστασίας ἐκ μέρους τῶν Ἀρχῶν τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ περιουσίας τῶν Ὀρθοδόξων διεκτραγῳδοῦσαι καὶ καταγγέλλουσαι.

Ἡ ἀνήκουστος αὕτη κατάστασις τῆς καταπατήσεως τῶν στοιχειωδεστάτων ἀνθρωπίνων καὶ πολιτικῶν δικαίων, ἥτις οὐδ' ἐν τοῖς ζοφερωτάτοις χρόνοις τῆς ἀχαλιναγωγήτου τυραννίας καὶ αὐθαιρεσίας ἐσημειώθη, σαφῶς πλέον ἀπέδειξε καὶ ἐπεβεβαίωσεν, ὅτι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ οὐχὶ περὶ τυχαίων καὶ μεμονωμένων πρόκειται ἐκρήξεων φανατισμοῦ καὶ μισαλλοδοξίας, οἷαι δυστυχῶς πολλάκις ἐν τῷ παρελθόντι εἰς βάρος τῶν Χριστιανῶν κατὰ τὰς δυστυχεῖς ταύτας Χώρας τῆς Ἀνατολῆς συνέβησαν, ἀλλ' ὅτι καθάπερ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔκ τε τῶν ποικίλων κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν βιαίων δημοσιευμάτων καὶ ἐξ ἄλλων ἐνδείξεων ὑπετοπάζετο, εὑρισκόμεθα ὄντως πρὸ γενικοῦ καὶ συστηματικοῦ σχεδίου ἐξοντώσεως σύμπαντος τοῦ Ὀρθοδόξου καὶ χριστιανικοῦ ἐκ τοῦ Κράτους τούτου πληθυσμοῦ, ὅπερ σχέδιον θαρραλέως ἐπινοηθὲν καὶ παρασκευασθέν, μετὰ θρασύτητος καὶ ἀναισχυντίας ἐφαμίλλου τίθεται ἤδη εἰς ἐφαρμογήν, οὐδενὸς νόμου οὐδὲ δικαίου ὑπ' ὄψιν λαμβανομένου. Ἐνώπιον τοίνυν τῆς φοβερᾶς ταύτης καταστάσεως, ἧς ὁμοίαν ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος ἡμῶν οὐδέποτε οὐδ' ἐν τῇ ἐσχάτῃ δυστυχίᾳ αὐτῶν ἐδοκίμασαν, τὰ δύο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Σώματα, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, ἐξαντλήσαντα πλέον ἀτελεσφόρως πάντα τὰ συνήθη μέτρα πρὸς προστασίαν τῶν ληστευομένων καὶ ἐκδιωκομένων ἐκ τῶν οἰκιῶν αὐτῶν καὶ τῆς γενεθλίου Χώρας Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καὶ εἰς ἀμηχανίαν τελείαν περιστάντα, διότι ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις, ἧς χρέος στοιχειῶδες ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει ἦν, ἵνα προστατεύσῃ φιλονόμους καὶ φιλησύχους πολίτας τοῦ Κράτους κατὰ τῶν παντοίων ἀλητῶν καὶ τῶν παρεκτρεπομένων κυβερνητικῶν ὀργάνων, ἐκτὸς ὑποσχέσεων καὶ ἐνθαρρυντικῶν, διὰ λόγων, διαβεβαιώσεων, οὐδὲν ἐξ ὅσων ἐπεβάλλετο ἔπραξε, τὰ δύο, λέγομεν, Σώματα, κατάπληκτα πρὸ τοῦ με-

γέθους τῆς ἐκραγείσης κατὰ τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν λαίλαπος καὶ ἐν συναισθήσει τῆς ἐπιβαρυνούσης αὐτὰ ὡς θεματοφύλακος τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς παρακαταθήκης εὐθύνης, συνῆλθον τῇ 25ῃ λήγοντος μηνὸς ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς, διὰ τὸ ἔκτακτον καὶ κρίσιμον τῶν καιρῶν, καὶ μετὰ βαθυτάτης ἀγωνίας καὶ θλίψεως τήν τε ὅλην ἄχρι τοῦδε σειρὰν τῶν ἀκατονομάστων ἀδικημάτων καὶ τὰ νεώτερα ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας φοβερὰ ἀγγέλματα ὑπ' ὄψει ἔχοντα, καὶ περὶ τοῦ πρακτέου διασκεψάμενα, ἀπεφάσισαν καὶ ὥρισαν τὰ ἀκόλουθα, ἤτοι, ***ἵνα πρὸς ἔνδειξιν τοῦ πένθους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν ἐπὶ τῷ ἀγρίῳ κατ' αὐτῶν διωγμῷ διακοπῇ ἡ λειτουργία τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Σχολῶν ἐν πάσαις ταῖς Ἐπαρχίαις,*** μέχρις οὗ βελτιωθῇ ἡ κατάστασις καὶ περιορισθῇ ἡ τῆς δημοσίας ἐκκλησιαστικῆς λατρείας ἐκτέλεσις εἰς τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν Χριστιανῶν, κατὰ τὸ ἔγκλειστον ὧδε σημείωμα, ἵνα ἐνεργήσῃ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πᾶσα ἡ τακτικὴ ὑπηρεσία, ἐξακολουθήσωσι δὲ ἐργαζόμενα καὶ φροντίζοντα τὰ Δύο Σώματα μόνον περὶ τοῦ ἐκραγέντος καὶ συνέχοντος οὕτω κινδυνωδῶς τὰ καθ' ἡμᾶς ζητήματος τοῦ διωγμοῦ, καὶ ἵνα τέλος γνωσθῇ ἐπειγόντως καὶ πρὸς τὰς ἀδελφὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας ἡ ἐκραγεῖσα κατὰ τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὴν πληρώματος μεγίστη καταστρεπτικὴ αὕτη λαῖλαψ καὶ ζητηθῇ ἡ συναντίληψις καὶ αὐτῶν πρὸς προστασίαν καὶ σωτηρίαν τοῦ κινδυνεύοντος χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ ἐν Τουρκίᾳ. Ὅθεν ἀγγέλλοντες καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, τοῦτο μὲν τὰς ἄχρι τοῦδε ἐνεργείας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν διενεργούμενον ἀπὸ ἱκανοῦ ἤδη κατὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους ἐξοντωτικὸν διωγμόν, τοῦτο δὲ καὶ τὰς ληφθείσας ὡς ἄνω ἐξ ἀνάγκης ἀποφάσεις, προτρεπόμεθα, ὅπως φροντίσῃ καὶ αὕτη ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς παρούσης πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ ἐν τῇ παροικίᾳ αὐτῆς τῶν ἀποφάσεων, συγχρόνως δὲ ἐντείνῃ μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς αὐτῆς ποιμνίου τὰς πρὸς τὸν Κύριον κατ' ἰδίαν ἐντεύξεις καὶ δεήσεις, ὅπως ἐπίδῃ ἵλεως ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν καὶ μὴ ἴδῃ, ἵνα ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἐξαλειφθῇ ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ πίστις ἐκ Χωρῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν ἡ κοιτὶς τῆς γενέσεως καὶ ἐξαπλώσεως τῆς ἁγίας καὶ ἀμωμήτου θρησκείας ἡμῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς Ἱερότητος αὐτῆς».

ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΝΩΛΕΘΡΙΑ ΕΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑ,

Τὰ ἐν τῇ κυρίως Βουλγαρίᾳ βουλγαρικὰ κακουργήματα κατὰ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, τὰ ἐν Θράκῃ ἐπίσης ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Τούρκων εἶνε ἐλάχιστα πρὸ τῶν τελεσθέντων ἐγκλημάτων ὑπὸ τῶν τελευταίων ἐν Μικρασίᾳ, καὶ ἰδίᾳ ἐν τῷ Ἀδραμυττηνῷ κόλπῳ καὶ ἐν Περγάμῳ κατέναντι τῆς Λέσβου, ἐν τῷ Τσεσμὲ καὶ τοῖς Ἀλατσάτοις κατέναντι τῆς Χίου, ἐν Φωκαίᾳ, ἐν Βρυούλλοις, ἐν Σμύρνῃ καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἀναγράφονται ἐνταῦθα τὰ κυριώτατα τοῦ πρωτακούστου ἀνθελληνικοῦ διωγμοῦ, καθ' ὃν πρωτοστατοῦσι τὰ ὄργανα τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας.

Ἀνταποκριτὴς τῶν «Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου, παρακολουθήσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ συμβάντα, ἐπιστέλλει τὰ ἑπόμενα, σχετικὰ πρὸς τὸ πρόγραμμα τῶν Νεοτούρκων, τεθὲν ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν πρὸς καταστροφὴν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν :

«Ἡ εἰς τὴν κωμόπολιν, λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις, Κάτω Παναγιά, 4 μίλια βορείως τοῦ Τσεσμέ, ἐγκατάστασις τοῦ ἐπήλυδος μουσουλμανικοῦ στοιχείου ὑπῆρξεν ὑποδειγματικὴ τοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἡ παραπαίουσα νεοτουρκικὴ πολιτική.

«Μόλις ἀπεβιβάσθησαν οἱ Μουσουλμᾶνοι πρόσφυγες εἰς τὴν ξηράν, προσεκλήθη ἀμέσως ὁ πρόκριτος τῆς κωμοπόλεως, ὁ ὁποῖος καὶ διετάχθη ἀποτόμως νὰ ἑτοιμάσῃ καταλύματα διὰ τοὺς νεοελθόντας. Πανικὸς ἐπηκολούθησεν ἀμέσως μεταξὺ τῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι ἐντὸς δύο ἡμερῶν ἐγκατέλειψαν ὅλοι—περὶ τὰς τέσσαρας χιλιάδας ψυχῶν—τὰς ἑστίας των, διαπεραιωθέντες εἰς Χίον.

«Χαρακτηριστικὸν εἶνε, ὅτι οὐδεμία βιαιοπραγία ἐγένετο ἐκ μέρους τῶν Μουσουλμάνων προσφύγων. Ἁπλῶς μόνον εἰσῆλθον εἰς τὴν κωμόπολιν, ἔλαβον κατοχὴν τῶν οἰκιῶν καὶ ἐγκατεστάθησαν, καταγοητευμένοι ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς εὐρυχωρίας καὶ τῆς κομψότητος τῶν νέων καταλυμάτων.

«Περιττὸν νὰ σημειωθῇ —ἐξακολουθεῖ ὁ Ἄγγλος ἀνταποκριτής— ὅτι ἡ παροῦσα κατάστασις τῶν ἀπορωτέρων τάξεων τῶν Ἑλλήνων ραγιάδων, τῶν κατοικούντων εἰς τὰ διαμερίσματα ταῦτα, εἶνε ἄκρως θλιβερά. Μέχρι τοῦδε ἦγον ἥσυχον βίον, καλλιεργοῦντες τοὺς μικρούς των ἀμπελῶνας, ἢ μετερχόμενοι τὸ ἁλιευτικὸν ἐπάγγελμα. Αἱ πλεῖσται τῶν γυναικῶν μεταβαίνουσιν ἤδη εἰς Σμύρνην καὶ εἰσέρχονται ὡς ὑπηρέτριαι εἰς τὰς οἰκίας τῶν πλουσιωτέρων αὐτόθι εὐρωπαϊκῶν οἰκογενειῶν.»

Τὸ τέλος τῆς ἀνταποκρίσεως ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἡ ἐγκατάστασις αὐτὴ Μουσουλμάνων προσφύγων ἐκ Μακεδονίας εἰς τὰ ἑλληνικὰ χωρία, τὰ κείμενα ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς, καὶ κυρίως εἰς ἐκεῖνα, ἅτινα εὑρίσκονται ἀπέναντι τῆς Χίου καὶ τῆς Μυτιλήνης, φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν γενικοῦ πολιτικοῦ προγράμματος, τὸ ὁποῖον τελευταίως παρεδέχθη ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις.

«Πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε ἐνδείξεις τείνουν ν' ἀποδείξουν, ὅτι σκοπὸς τῶν Νεοτούρκων εἶνε νὰ παρενθέσουν φραγμὸν μεταξὺ τῶν Νήσων καὶ τῶν ἀσιατικῶν μεσογείων ὑπὸ μορφὴν συμπαγοῦς μουσουλμανικοῦ πληθυσμοῦ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς παραλιακῆς γραμμῆς. Τὸ τοιοῦτον, κατὰ τὴν γνώμην ἐπιφανῶν Τούρκων, θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ καταπαύσῃ, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐλαττωθῇ σημαντικῶς ἡ πανελλήνιος προπαγάνδα (;), ἡ ὁποία ἐπὶ ἔτη διεξήγετο εἰς τὰ μέρη ταῦτα, λαβοῦσα ἐπ' ἐσχάτων καταπληκτικὴν ἐπίτασιν συνεπείᾳ τῆς γειτνιάσεως τῶν ἤδη ἑλληνοκρατουμένων νήσων Χίου καὶ Μυτιλήνης.

»Οἱ προπαγανδισταὶ εὗρον πάντοτε μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἑλλήνων ραγιάδων τῆς παραλίας γόνιμον ἔδαφος διὰ τὰς ἐνεργείας των. Ἤδη πρόκειται ν' «ἀποστειρωθῇ» τὸ ἔδαφος τοῦτο καὶ νὰ καταστῇ δύσκολος, ἂν μὴ ἀδύνατος, ἡ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν διείσδυσις.

»Τοιοῦτος, ἐν ὀλίγαις λέξεσιν, εἶνε ὁ τρόπος τοῦ νεοτουρκικοῦ σκέπτεσθαι, ἐὰν δὲ πρὸς τὸν τρόπον αὐτὸν συνδυάσῃ τις τὴν φυσικὴν ἐπιθυμίαν πρὸς ἀντεκδίκησιν καὶ τὸ ἔμφυτον πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν μῖσον τῶν Τούρκων ἐν γένει, θὰ κατανοήσῃ τὰ ἐλατήρια καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως, ὅπως εἰς τὰ ἑλληνικὰ χωρία γείνῃ βιαία ἡ ἐγκατάστασις Μουσουλμάνων προσφύγων.

»Ἐφ' ὅσον ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ἐφαρμόζεται, χωρὶς νὰ διαπράττωνται βιασμοὶ καὶ φόνοι, εἶνε δύσκολον νὰ φαντασθῇ τις πῶς δύναται ν' ἀποτολμηθῇ ἔξωθεν ἐπέμβασις μὲ εὐλόγους ἐλπίδας ἐπιτυχίας. Ἀλλ' ἐὰν αἱ

παρεκτροπαὶ αὗται ἤθελον ἐπεκταθῇ μεγάλως, τότε ἡ ξενικὴ ἐπέμβασις δύναται νὰ εἶνε καὶ ταχεῖα καὶ αὐστηρά, διότι, ἅπαξ ἐγγίζοντος τοῦ πυρείου εἰς τόσον εὔφλεκτον ὕλην, ὡς οἱ Μουσουλμᾶνοι πρόσφυγες τῆς Μακεδονίας, δύναται νὰ προκύψῃ πυρκαϊά, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἀφήσῃ ψυχὴν Χριστιανοῦ ζῶσαν ἀνὰ τὴν Μ. Ἀσίαν.

»Ἡ Κυβέρνησις κατενόησε τὸν κίνδυνον καὶ δὲν παραλείπει οὐδεμίαν προσπάθειαν, ὅπως συγκρατήσῃ ἐντὸς τῶν ἀναγκαίων ὁρίων τοὺς ὁμοθρήσκους τούτους λαϊκοὺς ὄγκους, μία ὅμως λέξις αὐστηρᾶς προειδοποιήσεως, προφερομένη παρὰ τῶν ἁρμοδίων κύκλων, δύναται τὰ μέγιστα νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν κινδύνων γενικῆς ἀναστατώσεως».

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΔΡΑΜΥΤΤΗΝΟΥ ΚΟΛΠΟΥ

(Κατ' ἀφήγησιν μάρτυρος αὐτόπτου).

Οἱ ἄγριοι τῆς Θράκης διωγμοί, γενόμενοι γνωστοὶ παρὰ τῷ ὁμογενεῖ τῆς περιφερείας ἡμῶν στοιχείῳ, ἐβύθιζον αὐτὸ εἰς θλῖψιν καὶ ἀπελπισίαν διὰ τὰς νέας ἐθνικὰς ταλαιπωρίας. Μετὰ προσοχῆς παρηκολουθοῦμεν τὰ κατ' αὐτούς, συμπάσχοντες διὰ τὰ δεινοπαθήματα τῶν ἀδελφῶν Θρακῶν, πλὴν δὲν ἐφανταζόμεθα ὅτι ἡ αὐτὴ τραγικὴ τύχη ἐπεφυλάσσετο καὶ εἰς ἡμᾶς, καθ' ὅτι ἀπεδίδομεν τοὺς θρακικοὺς διωγμοὺς εἰς μέτρα τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως, ἐπιθυμούσης νὰ συγκεντρώσῃ περὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν συμπαγεῖς καὶ καθαρῶς μουσουλμανικοὺς πληθυσμούς, ἴσως δὲ καθ' ἃ ἐπιθανολογεῖτο, καὶ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἐπιδιωκούσης τὴν συμπύκνωσιν τῶν παρὰ τὰ βουλγαρικὰ σύνορα ἑλληνικῶν πληθυσμῶν διὰ τῶν ὑπὸ τῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου ἀπεμπωληθέ των ὁμογενῶν τῆς Θράκης, καταλλήλων διὰ τοιαύτην ἐγκατάστασιν ἐν Μακεδονίᾳ, ὡς εὑρισκομένων ὑπὸ τὰς αὐτὰς κλιματολογικὰς συνθήκας, ἀσχολουμένων δὲ εἰς γεωργικὰς ἐργασίας, δι' ἃς ἦσαν προωρισμένοι καὶ εἰς τὴν νέαν αὐτῶν ἐγκατάστασιν. Εἴχομεν ἄλλως τε τὴν ἐνδόμυχον ἐλπίδα, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς ἡμῶν θέσεως, τῆς δυνατῆς προστασίας ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ὅν τινα μετὰ τὴν ἔνδοξον δρᾶσίν του κατὰ τοὺς δύο τελευταίους

πολέμους ἐθεωροῦμεν πάντοτε ἕτοιμον νὰ προστατεύσῃ τοὺς καταδυναστευομένους ἀλυτρώτους ἀδελφούς.

Ἀτυχῶς ὅλαι αἱ αἰσιόδοξοι αὗται σκέψεις καὶ ἐλπίδες διεψεύσθησαν, καὶ μάλιστα τοσοῦτον ἀπροσδοκήτως καὶ ἀκαριαίως, ὥστε δὲν ἐδόθη ἡμῖν κἂν ὁ καιρὸς τῆς ψυχραιμοτέρας σταθμήσεως τῶν πραγμάτων, ὁπότε ἴσως ἐξευρίσκετο ἄλλη τις τῆς ὑπὸ τῶν ἀλλοεθνῶν προτεινομένης καὶ ἐπιβαλλομένης λύσεως, τῆς διὰ τῆς φυγῆς δηλονότι σωτηρίας.

Οἱ διωγμοὶ τῆς Θράκης, ἐπεκταθέντες ἤδη εἰς τὴν ἀντίπεραν ἀσιατικὴν ἀκτὴν μέχρι τῆς πόλεως τῶν Δαρδανελλίων, τῆς ὁποίας ἐφείσθησαν, μετεπήδησαν εἰς τὰς παρακειμένας τῆς πόλεώς μας κωμοπόλεις, ὁπόθεν ἀνηγγέλλοντο ἀνησυχαστικαὶ εἰδήσεις περὶ δηώσεων, δαρμῶν καὶ τῶν τοιούτων. Πλὴν ἀποδίδοντες τὰ γεγονότα εἰς μεμονωμένα ἀδικήματα, ὑπὸ προσφύγων διαπραττόμενα, δὲν ἐταρασσόμεθα μεγάλως, ἐλπίζοντες ὅτι αἱ ἀταξίαι ἤθελον συντόμως παταχθῇ ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Τὰς τοιαύτας δ' ἡμῶν ἐλπίδας ἐπέτεινεν ἡ ἀγγελία, ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς περιφερείας ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ παρεκτροπῶν τινων ἐκ μέρους τῶν Μουσουλμάνων μεταναστῶν εἴς τι ἐγγὺς χωρίον μετέβαινε πρὸς παραδειγματικὴν τιμωρίαν, συνοδευόμενος ὑπὸ ὅλης τῆς δυνάμεως τῆς χωροφυλακῆς.

Ἀλλ' ὁποία διάψευσις τῶν ἐλπίδων μας ! Ἡ τοιαύτη φαινομενικῶς πατρικὴ μέριμνα τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν δὲν ἦτο ἄλλο τι ἢ σατανικὸν σχέδιον, καταστρωθὲν τὴν προηγουμένην νύκτα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Προέδρου τοῦ νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου, ὅπου μέχρι τῶν πρωϊνῶν ὡρῶν αἱ διοικητικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ μετὰ τῶν ὀργάνων τοῦ κομιτάτου συνεζήτουν τὰ τῆς ὀργανώσεως τῶν διωγμῶν. Συμφώνως πρὸς τὸ ἐγκριθὲν σχέδιον, ὁ διοικητὴς ἀνεχώρησε τὴν ἑπομένην, διευθυνόμενος εἰς παρακείμενον χωρίον, ὅπου εἶχον ἀρχίσῃ ταραχαί, ἐπιδιώξας ἐν αὐτῷ οὐχὶ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων βίᾳ ἐγκατάστασιν Μουσουλμάνων μεταναστῶν εἰς τὰς οἰκίας τῶν Χριστιανῶν ἀναμίξ, μὴ δεχθεὶς τὴν ὑπὸ τῆς δημογεροντίας προταθεῖσαν λύσιν, τῆς παραχωρήσεως τῶν ἀναγκαιούντων διὰ τοὺς μετανάστας χριστιανικῶν οἰκιῶν, ἀλλ' ἐπιμένων εἰς τὴν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ συγκατοικίαν Ἑλλήνων καὶ μεταναστῶν, ἐπιτυχὼν οὕτω τὴν ἐγκατάλειψιν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν τῶν ἑστιῶν των καὶ τὴν εἰς τὴν παραλίαν καταφυγήν των.

Ἐν τῷ μεταξὺ τῆς πόλεώς μας στερηθείσης τῆς πρὸς φύλαξιν αὐτῆς

χωροφυλακῆς, τὰ ἀπὸ ἡμερῶν συγκεντρωθέντα ἐν αὐτῇ ἀνταρτικὰ ἐκ μεταναστῶν κυρίως σώματα ἤρξαντο τοῦ ἔργου αὐτῶν. Ὅπως ματαιωθῇ πᾶσα μεταξὺ τῶν προκρίτων συνεννόησις πρὸς λῆψιν τῶν ἀναλογούντων διὰ τὴν περίστασιν μέτρων ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν, αἱ πρῶται ὑπὸ τῶν ταραξιῶν ἐπιθέσεις ἐγένοντο κατ' αὐτῶν. Μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς κακώσεις τοῖς ἐδηλώθη ἐπὶ ἀπειλῇ θανάτου καὶ καταστροφῆς πάντων τῶν ὑπαρχόντων, ὅτι ἀπηγορεύετο ἡ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν τῇ πόλει παραμονῆς ἔξοδος ἐκ τῶν οἰκιῶν των καὶ ἡ μετ' ἄλλων συνεννόησις, συγχρόνως δὲ τοῖς ἐδίδετο εἰκοσιτετράωρος ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ἀπειλαῖς προθεσμία πρὸς προετοιμασίαν διὰ τὴν ὁριστικὴν ἐκ τῆς χώρας τῶν πατέρων των ἀναχώρησιν.

Ἡ εἴδησις τῶν κατὰ τῶν προκρίτων ἀποπειρῶν, μεταδοθεῖσα εἰς τὴν πόλιν ἀστραπιαίως, μετέδωκε τὸν πανικὸν εἰς τοὺς ἀτυχεῖς Χριστιανούς, οἵτινες πάντες κατέφυγον εἰς τὰς οἰκίας των πρὸς περιφύλαξιν τῶν οἰκογενειῶν των. Εἰς ὀλίγας στιγμὰς αἱ ὁδοὶ ἠρημώθησαν Χριστιανῶν, δὲν ἔβλεπε δέ τις ἐν αὐταῖς ἢ ἀγρίας ὀρδὰς Μουσουλμάνων μεταναστῶν, οἵτινες περιτρέχοντες ἐν κραυγαῖς καὶ ἀλαλαγμοῖς, πυροβολοῦντες καὶ κακοποιοῦντες τοὺς ἐναπομείναντας τυχὸν ἐκτὸς τῶν οἰκιῶν των Χριστιανούς, θραύοντες θύρας, διαρπάζοντες καταστήματα, εἰσερχόμενοι εἰς τὰς διαρρηγνυομένας οἰκίας καὶ τὰ πάντα ἐν αὐταῖς διαπράττοντες, ἠπείλουν διὰ γενικῆς σφαγῆς καὶ καταστροφῆς τοὺς πάντας, ἐν ᾗ περιπτώσει οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι δὲν ἀνεχώρουν εἰς Ἑλλάδα ἐντὸς εἰκοσιτετραώρου τὸ βραδύτερον.

Ὁ διὰ τὴν συνήθη περιοδείαν του εὑρισκόμενος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει Μητροπολίτης Ἐφέσου, πληροφορηθεὶς τὰ συμβαίνοντα ἐζήτησε νὰ ὁρισθῇ εἰς αὐτὸν παρὰ τοῦ διοικητοῦ ὥρα ἐπισκέψεως. Ματαίως ἐπὶ πολύωρον ὁ Γέρων ἀνέμεινε τὴν ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ πρόσκλησιν.

Ἐπὶ τέλους πιεζόμενος ὑπὸ τῶν πανταχόθεν καταφθανουσῶν ἀπαισίων εἰδήσεων μετέβη παρ' αὐτῷ ἀπρόσκλητος καὶ ἐπιτυχὼν αὐτὸν ἐν τῷ γραφείῳ του, ἐξέθηκε τὰ γεγονότα. Εἰς ἀπάντησιν, ὡς ἄξιος ἀντιπρόσωπος τῆς κυβερνήσεώς του, ἐξέφρασε τῷ Σεβασμιωτάτῳ τὴν λύπην του διὰ τὰ συμβαίνοντα, ἐλάχιστα μετριοπαθῆ ἀντίποινα τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διωγμῶν, τῷ παρετήρησεν ὅτι ἀδυνατεῖ λόγῳ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως νὰ τηρήσῃ τὴν τάξιν, προσθέσας συνάμα, ὅτι τὸ κατὰ δύναμιν θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν

πρὸς ἐξασφάλισιν σχετικῆς τινος τάξεως. Δὲν εἶχεν ἐξέλθῃ τοῦ διοικητηρίου ἡ συνοδεία τοῦ Μητροπολίτου, εἰς ἣν παρὰ τὴν πολλάκις ἐπαναληφθεῖσαν αἴτησιν δὲν ἐδόθη πρὸς διαφύλαξιν ἀστυνομικόν τι ὄργανον, ὅτε ὁμὰς βαζιβουζούκων ἐπετέθη κατ᾽ αὐτῆς, ἔρριψε κατὰ γῆς ἕνα τῶν ἐκ τῆς συνοδείας προκρίτων, ὃν καὶ θὰ ἀπετελείωνεν, ἐὰν δὲν ἀπέσπα ἐκ τῶν χειρῶν τῶν κακούργων ἡ γενναιόψυχος παρέμβασις τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου.

Κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Μητροπολίτου οἱ κάτοικοι τῶν πτωχοτέρων χριστιανικῶν συνοικιῶν συνεκεντρώθησαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐκδιωχθέντες βίᾳ ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ὀργάνων, διισχυριζομένων ὅτι πράττουσι τοῦτο πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς τῶν ἀτυχῶν, καθ᾽ὅτι λόγῳ τοῦ εὐαλώτου τῶν πτωχικῶν οἰκίσκων των ἀδυνατοῦσι νὰ ἐγγυηθῶσιν, ὅτι κατὰ τὴν νύκτα θὰ κατώρθουν νὰ τοὺς διαφυλάξωσιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ἀνταρτικὰ τῶν μεταναστῶν σώματα, εἰς ἃ προσετέθησαν ἤδη καὶ ἐντόπιοι Μουσουλμᾶνοι, ὠργίαζον ἀνενοχλήτως, σφάζοντα, τραυματίζοντα, δέροντα, διαρπάζοντα, ὑπὸ τὴν προστασίαν σχεδὸν τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως, ἅτινα τότε μόνον ἐπενέβαινον, ὅταν Χριστιανοὶ ἀπεπειρῶντο διὰ τῶν ὅπλων νὰ προστατεύσωσι τὰς ἑστίας των, ὁπότε ἀμέσως συνελαμβάνοντο καὶ ἐρρίπτοντο εἰς τὰς φυλακάς, ἐπὶ τῇ κατηγορίᾳ τῆς παρανόμου διὰ τῶν ὅπλων διαταράξεως τῆς τάξεως.

Ἡ νὺξ ἤδη προσήγγισε καὶ τότε ἡ μανία τῶν λυμαινομένων τὴν πόλιν κακοποιῶν ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον. Στίφη βαζιβουζούκων περιέτρεχον τὰς ὁδούς, δὲν ἠκούοντο δὲ ἢ ἄγριοι ἀλλαλαγμοί, ἀδιάκοποι πυροβολισμοί, φωναὶ καὶ οἰμωγαὶ κακοποιουμένων, διαρπαζομένων, βιαζομένων οἰκογενειῶν, καὶ αἱ ἀπαίσιοι παροτρύνσεις: «Γιουνανᾶ γκίτινις», ἢ καὶ ἑλληνιστί: φύγετε εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐὰν θέλετε νὰ σωθῆτε, ἐξερχόμεναι ἀπὸ τὰ στήθη τῶν μαινομένων μεταναστατῶν κακούργων τῶν Νήσων καὶ τῆς Ρούμελης, οὓς ἴσως ὅλους τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια ἀφῆκαν ἀνενοχλήτους, ὡς συνέβη μὲ τοὺς δολοφόνους τῆς ἐν Λέσβῳ Πέτρας, ἀθωωθέντας ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς δικαιοσύνης, διὰ νὰ διαπράξουν τὰ αἴσχιστα κατὰ τοὺς διωγμοὺς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐτέθη καὶ ἄλλο μέσον εἰς ἐφαρμογὴν πρὸς ἐπίτασιν τοῦ κατέχοντος τοὺς ἀτυχεῖς Χριστιανοὺς πανικοῦ. Εἰς πλείστας οἰκίας μετέβαινον κρυφίως καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των δῆθεν διὰ τὸ τόλμημα, φίλοι τῶν Χριστιανῶν Μωαμεθανοί, οἵτινες ἐξώρκιζον ἐν ὀνόματι τῆς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν

φιλίας τοὺς περιφόβους Ἕλληνας, ὅπως πρὸς σωτηρίαν ἀναχωρήσωσι
τὴν ἑπομένην ἡμέραν εἰς τὰς γειτονικὰς Νήσους, διαδίδοντες συγχρόνως
πλείστας τρομακτικὰς εἰδήσεις περὶ γενικῶν σφαγῶν, δῃώσεων καὶ ἐμ-
πρησμῶν εἰς τὰ παρακείμενα χωρία καὶ τὴν δῆθεν διαβεβαίωσιν τῶν φίλων
αὐτοῖς διοικητικῶν ὀργάνων, ὅτι ὑπάρχει τοσαύτη πληθώρα κακοποιῶν
στοιχείων, ὥστε ἐπίκεινται καὶ εἰς τὴν πόλιν μας τὰ κακὰ τῶν γειτονικῶν
χωρίων, καθ᾽ ὅτι αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ εὑρίσκονται ἐν ἐντελεῖ ἀδυναμίᾳ
πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως.

Τὴν ἰδίαν ἀποφράδα νύκτα μέλη τοῦ Ν. Κομιτάτου εἰσήρχοντο εἰς
τὰς οἰκίας τῶν Προκρίτων συνήθως τῇ συνοδείᾳ τοῦ διοικητοῦ, τοῦ ἀρ-
χηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς, τοῦ δημάρχου ἢ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ
ἐπὶ ἀπειλῇ θανάτου, ἐμπρησμοῦ ἢ ἀδείας εἰς τὰ ἔξωθεν θορυβοῦντα
πλήθη πρὸς προσβολὴν τῆς κατοικίας τοῦ ἀπειλουμένου, ἐλάμβανον αὐτὰ
τὰ ὄργανα τῆς τάξεως, ὅσα ὑπῆρχον μετρητὰ ἢ κοσμήματα, καὶ ἐὰν δὲν
ἐπήρκουν ταῦτα διὰ τὰ ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένα λύτρα, ἐδέχοντο
καὶ πωλητήρια ἔγγραφα ἐμπορευμάτων καὶ οὕτω κατωρθώθη νὰ εἰσπρα-
χθοῦν παρὰ πολλῶν δύο χιλιάδες, χίλιαι, πεντακόσιαι ἢ καὶ ὀλιγώτεραι
λίραι ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς θέσεως ἑκάστου, ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει τῆς
ἐξασφαλίσεως τῆς ζωῆς, τιμῆς καὶ περιουσίας τοῦ πληρώσαντος λύτρα
μέχρι τῆς εἰς τὴν παραλίαν καθόδου.

Ἐπὶ τέλους ἡ ἀλησμόνητος διὰ τοὺς ἀτυχεῖς ὁμοεθνεῖς νὺξ παρῆλθε,
πλεῖστοι δὲ ἤρχησαν ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου κατερχόμενοι εἰς τὴν
θάλασσαν, παραπεισθέντες ὑπὸ τῶν φίλων αὐτῶν Μουσουλμάνων, οἵτινες
τοὺς διεβεβαίουν, ὅτι ὑπάρχουν τρία μεγάλα ἀτμόπλοια, ἐλθόντα ἐπὶ
τούτῳ πρὸς παραλαβὴν προσφύγων.

Μάτην ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου προσεπάθησε νὰ συγκρατήσῃ τοὺς
φεύγοντας, διαβεβαιῶν αὐτοὺς ὅτι οἱ διωγμοὶ θὰ παρέλθουν. Ἀτυχῶς τὰ
πρὸς περιφρούρησιν τοῦ ὑπερπληρωθέντος ἐκ γυναικοπαίδων ναοῦ καὶ
περιβόλου αὐτοῦ ἐλθόντα ἀστυνομικὰ ὄργανα ἀνεκοίνωσαν πλεῖστα ὅσα
τρομακτικὰ καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων τὴν ἐκ θεμελίων καταστροφὴν τῶν
Κυδωνιῶν, ὧν οἱ κάτοικοι ἐπεχείρησαν ν᾽ ἀντισταθοῦν καὶ μεταδώσαντα
οὕτω τὸν πανικὸν ἔτι περισσότερον, ἰσχυρίσθησαν, ὅτι ἀδυνατοῦν νὰ
παραμείνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἔχοντα ἐντολὴν νὰ περιέρχωνται τὴν
πόλιν καὶ οὕτως ἐγκατέλειψαν ὑπὸ τὴν πρόφασιν ταύτην ἀνυπεράσπι-
στους χιλιάδας γυναικοπαίδων. Ἂς φαντασθῇ ἕκαστος τὴν κατὰ τὴν

στιγμὴν ἐκείνην ψυχολογικὴν κατάστασιν τῶν ἀναριθμήτων ἀτυχῶν ὑπάρξεων. Περίτρομοι ἐκ τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον διαδόσεων, ἀπειλούμενοι ὑπὸ τοῦ φάσματος τῆς πείνης, τῶν ἀρτοποιείων ὅλων λεηλατηθέντων καὶ καταληφθέντων ὑπὸ τῶν Βαζιβουζούκων, ἀπεφάσισαν τὴν πανοικεὶ ἀναχώρησιν καὶ καταφυγὴν εἰς τὰς γειτονικὰς Νήσους. Ὁ Μητροπολίτης μὲ συντετριμμένην καρδίαν ἠναγκάσθη ν' ἀνεχθῇ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ποιμνίου του, διὸ καὶ ἔστειλε ν' ἀναγγείλῃ τὰ ἀποφασισθέντα εἰς τὴν Διοίκησιν, ζητήσῃ δὲ καὶ τὴν ἀνάλογον δύναμιν πρὸς περιφρούρησιν τῶν διὰ τὴν παραλίαν ἀναχωρούντων.

Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ, ὁ Διοικητής, ἀνακτήσας ὅλην τὴν δραστηριότητα καὶ ἐπιβολήν του, περιώρισεν ἀμέσως τὰ ἀτακτοῦντα στίφη, ἄχρηστα ἤδη εἰς αὐτὸν ὡς ἐκπληρώσαντα τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ προορισμοῦ των, τῆς ἐπιτεύξεως δηλονότι τῆς ἀναγκαστικῆς μεταναστεύσεως τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν, ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀναγκασθέντας ν' ἀναχωρήσωσι Χριστιανοὺς πρὸς φύλαξιν χωροφύλακας, ἐπειδὴ δ' οὗτοι ἦσαν ἀνεπαρκεῖς, συνέστησεν ἀμέσως πολιτοφυλακήν, ὁπλίσας ἀρκετοὺς ἐκ τῶν παρεχόντων ἐχέγγυα τιμιότητος πολιτῶν, διευκολύνας οὕτω τὴν ὅσον ἔνεστι ταχυτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν εἰς τὴν παραλίαν κάθοδον. Ἐννοεῖται ὅτι, παρ' ὅλα τὰ μέτρα ταῦτα, οἱ περισσότεροι τῶν ἀτυχῶν Χριστιανῶν κατὰ τὸ μέχρι τῆς παραλίας διάστημα τρὶς καὶ τετράκις ἐληστεύθησαν ἢ ἐκακοποιήθησαν ὑπὸ τῶν λυμαινομένων τὴν περιφέρειαν ἀτάκτων, τῶν εἰς οὓς ἀνετέθη ἡ συνοδεία τῶν διωκομένων εὐκόλως ἐρχομένων εἰς συνεννόησιν μετὰ τῶν ὁμοφύλων των. Ἐντὸς ὡρῶν τινων χιλιάδες κατῆλθον εἰς τὴν παραλίαν, μόνον δὲ ἡ ἐπελθοῦσα νὺξ διέκοψε τὴν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην φυγήν. Τὴν ἑπομένην οἱ παραμείναντες εἰσέτι εἰς τὰς ἑστίας των Χριστιανοὶ σχεδὸν ἅπαντες ἐξηναγκάσθησαν πρὸς ἀναχώρησιν, ἡ δὲ μεθεπομένη δὲν εὗρεν εἰμὴ τινας καθυστερήσαντας εἰσέτι εἰς τὰς οἰκίας των, πλέον τῶν 30 χιλιάδων Χριστιανῶν καταφυγόντων εἰς τὴν παραλίαν.

Ἐκεῖ ἐγένοντο γνωστὰ πλεῖστα ὅσα φρικιαστικὰ περὶ φόνων, βιασμῶν, τραυματισμῶν, διαρπαγῶν, μεταβολῆς Ἐκκλησιῶν εἰς σταύλους ἢ τζαμία, ἐξυβρίσεων ἱερέων, ἐκβιασμῶν πρὸς πληρωμὴν λύτρων, πωλήσεων ὁλοκλήρων κινητῶν περιουσιῶν ἀντὶ τοῦ δεκάτου ἢ καὶ ὀλιγωτέρου τῆς πραγματικῆς ἀξίας. Ἐκεῖ ἀπεσπάσθη παρὰ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων ἡ ἔγγραφος ὁμολογία τῆς ἑκουσίας μεταναστεύσεως τῶν διωχθέντων, τῶν τυχὸν ἀρνουμένων τὴν ὑπογραφήν, κακοποιουμένων καὶ ἀπειλουμένων μὲ θάνατον, μόλις ὡς ἐπέστρεφον εἰς τὰς οἰκίας των.

Ἐπὶ τέλους ἤρχισαν νὰ προσεγγίζουσι τὰ πρῶτα πρὸς παραλαβὴν προσφύγων ἀτμόπλοια.

Ἕκαστος ἔσπευδε νὰ ἐπιβιβασθῇ τούτων· ἀλλὰ νέαι δυσκολίαι. Ὁ ἀστυνόμος μετὰ τῶν λεμβούχων ἐζήτει πρὸς ἐπιβίβασιν δῆθεν ὑπὲρ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου ὑπερβολικὰ λεμβουχικά, κατωρθώσας νὰ εἰσπράξῃ οὕτω χιλιάδας λιρῶν καὶ νὰ φορολογήσῃ μέχρι τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα λιρῶν πολλοὺς ἐκ τῶν προκρίτων, ἀναλόγως δὲ τοὺς πτωχοτέρους, ἀφαιρέσας ἀπὸ τοὺς πενεστέρους διὰ διαρκῶν μαστιγώσεων καὶ τὰ τελευταῖα μετζίτια, ὅσα εἶχον κατορθώσῃ νὰ διασώσωσιν. Ἐντὸς ἡμερῶν τινῶν ἡ ἀνθοῦσα ἐπαρχία τοῦ Ἀδραμυττίου τελείως ἠρημώθη τοῦ χριστιανικοῦ αὐτῆς στοιχείου, μὴ ἀπομεινάντων ἐκ τῶν τριάκοντα καὶ πλέον χιλιάδων Χριστιανῶν, εἰμὴ δύο ἢ τριῶν ξένων ὑπηκόων καὶ ἑνὸς ἀρνησιπάτριδος μέλους τοῦ νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου, πάντων καταφυγόντων εἰς τὴν γειτονικὴν Νῆσον Λέσβον, μετὰ πραγματικὰ μαρτύρια, ἐκτεθειμένοι ἐπὶ ἡμέρας εἰς τὰς καιρικὰς μεταβολὰς καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως ταλαιπωρούσης αὐτοὺς ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς νύκτας δι' ἀκαταπαύστου ραγδαίας βροχῆς διαπερώσης μέχρι μυελοῦ ὀστέων τὰ κατεπονημένα σώματά των.

Ὅπως συνέβη ἐν Θράκῃ, μετὰ τὴν παντελῆ ἐρήμωσιν τῆς προγραφείσης ἐπαρχίας, κατέφθασε πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως ! ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ταλαὰτ βέης. Θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ σχολιάσω τινὰ τῶν μέτρων, ἅτινα ἔλαβεν, ἐξ ὧν βεβαίως δὲν θὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα τῆς μὴ συνενοχῆς εἰς τοὺς διωγμοὺς καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς κεντρικῆς τουρκικῆς ἀρχῆς.

Ἐξηγγέλθη πομπωδῶς ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἐφημερίδων ἡ ἀπόλυσις τῶν ἐπιδειξάντων ἀνικανότητα πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως Διοικητῶν τῶν Κυδωνιῶν, Δαρδανελλίων, τῶν περιφερειῶν δηλ. ἐκείνων, εἰς ἃς δὲν κατωρθώθη ἡ ἐντελὴς ἐξολόθρευσις τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου, ἐν ᾧ τοὐναντίον οἱ ὀργιάσαντες διοικηταὶ Ἀδραμυττίου, Κεμέρ, Περγάμου κλπ., εἰς τὰς περιφερείας τῶν ὁποίων ἐπῆλθε τελεία ἐρήμωσις, οὐ μόνον δὲν ἐπαύθησαν, ἀλλ' οὐδὲ κἂν μετετέθησαν, ἐπικειμένης ἴσως τῆς προσεχοῦς προαγωγῆς των.

Ἐπίσης ἐγνωστοποιήθη ἡ σύλληψις καὶ φυλάκισις τῶν πρωταιτίων τῶν διωγμῶν κακοποιῶν. Οὐδὲν τὸ ἀνακριβέστερον. Συνελήφθησαν καὶ

ἐρρίφθησαν εἰς τὰς φυλακὰς μόνον ὅσοι, εἴτε λόγῳ τῆς ἰδιότητός των ὡς «γιασακτσίδων» (φυλάκων) προκρίτων Χριστιανῶν, εἴτε λόγῳ ἄλλων δεσμῶν ἢ ὑποχρεώσεων, ἐφάνησαν χρήσιμοι τοῖς Χριστιανοῖς, περισώσαντες τὴν ζωήν, τιμὴν καὶ περιουσίαν τῶν οἰκογενειῶν τῶν προστατῶν των.

Διεσαλπίσθη ὁμοίως, ὅτι περισυνελέγησαν τὰ κλοπιμαῖα· ἀλλ' ἐὰν τοῦτο εἶνε ἀληθές, εἶνε ἐξ ἴσου βέβαιον, ὅτι τὰ πλεῖστα τούτων, ὡς καὶ πάντα τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὰ καταστήματα τῶν ὁμογενῶν φαγώσιμα, ἐξετέθησαν εἰς πλειστηριασμὸν καὶ ἐπωλήθησαν εἰς τιμὰς μόλις ἀντιπροσωπευούσας πολλάκις τὸ τριακοστὸν ἢ τεσσαρακοστὸν τῆς πραγματικῆς των ἀξίας, τὰ δὲ εἰσπραχθέντα χρήματα βεβαίως δὲν περιῆλθον εἰς χεῖρας τῶν τῆδε κἀκεῖσε διεσκορπισμένων δικαιούχων.

Πρὸς ἐπίμετρον τῶν ψευδοανακοινωθέντων ὑπὸ τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ ἀνηγγέλθη, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ διωγμοῦ, ἀλλ' ἑκουσίας μεταναστεύσεως τῇ προτροπῇ τῶν ὀργάνων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἀφιχθέντος Μητροπολίτου Ἐφέσου, οὗ τὴν στάσιν ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω.

Βεβαίως ἐκ τῆς ξηρᾶς ἀφηγήσεως τῶν γεγονότων θὰ ἐγένετο ἀντιληπτὴ καὶ εἰς τὸν πλέον δυσκολόπιστον ἡ αἰτία τῆς ἐνσκηψάσης εἰς τὰς ἀνθούσας ἑλληνικὰς ἡμῶν Κοινότητας συμφορᾶς. Τοῦτο μόνον προσθέτομεν τελευτῶντες, ὅτι βεβαίως οἰκειοθελῶς δὲν μεταναστεύουν πληθυσμοί, ἀντιπροσωπεύοντες τὰ $^{9}/_{10}$ τῆς ὅλης οἰκονομικῆς κινήσεως, ἀποτελοῦντες τὰ μοναδικὰ στοιχεῖα πολιτισμοῦ, ἔχοντες εἰς χεῖρας σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας τῆς περιφερείας, ὑπολογιζομένης εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια λιρῶν, καίπερ ἀποτελοῦντες τὴν μειονότητα τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ τῶν ὁποίων κατὰ κανόνα καὶ αἱ πτωχότεραι σχετικῶς τάξεις, πλὴν τῆς κατοικίας καὶ μικρῶν τινῶν κτημάτων, ἐκέκτηντο καὶ χρηματικὸν ἀποταμίευμα ἀρκετῶν δεκάδων λιρῶν.

Λεπτομέρειαι ἐκ τῆς καταστροφῆς.

Αἱ ποικίλαι διαδόσεις περὶ ἐπικειμένου πραξικοπήματος ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν, ἡ ἐπίτασις τοῦ ἀπὸ μηνῶν ἀρξαμένου μποϋκοτάζ, κατέληξαν εἰς τὸ κίνημα τῆς 21ης Μαΐου, διὰ τοῦ ὁποίου κατεδείχθη ἡ θαυμασία διοργάνωσις τοῦ νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου τῆς «Ἑνώσεως καὶ Προόδου», διότι δέον νὰ γνωσθῇ καὶ νὰ πεισθῇ περὶ τούτου ἥ τε ἑλληνικὴ

Κυβέρνησις καὶ αἱ εὐρωπαϊκαὶ τοιαῦται, ὅτι ἡ ἐξακολουθοῦσα συστηματικὴ ἔξωσις τῶν Χριστιανῶν ἐκ πάσης τουρκικῆς χώρας εἶνε ἔργον τοῦ Κομιτάτου. Ἡ διοργάνωσις αὐτοῦ εἶνε θαυμασία. Ἐκ τοῦ Κέντρου δίδονται ἑκάστοτε αἱ ὁδηγίαι καὶ αἱ διαταγαί, καὶ ἄνευ τοιούτων εἰς οὐδὲν προβαίνουσιν οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἰθύντορες. Ἀφ' ὅτου διεδόθη, ὅτι ἐνσφράγιστοι διαταγαὶ εἶχον δοθῇ εἰς τοὺς Μουχτάρηδες τῶν συνοικιῶν — καὶ τοῦτο ἐγένετο ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου ἐν Ἀδραμυττίῳ — ὑπόνοιαι κατέλαβον πάντας τοὺς Χριστιανούς, ὑποψιαζομένους ὅτι αἱ διαταγαὶ αὗται ἀπέβλεπον εἰς πραξικόπημα ἐναντίον αὐτῶν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἤρξατο αὐστηρότερον ἐφαρμοζόμενον τὸ κατὰ τῶν Χριστιανῶν μποϋκοτὰζ ἐν Ἀδραμυττίῳ κατ' ἀρχὰς καὶ βραδύτερον. Ἔμμισθα πρόσωπα, ἀνθρωπόμορφα ὄντα τῆς ἐσχάτης κοινωνικῆς ὑποστάθμης, ἔνοπλα καὶ ῥόπαλα φέροντα ἀνὰ χεῖρας, περιήρχοντο ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας παρακωλύοντα τὴν εἴσοδον Τούρκου εἰς κατάστημα χριστιανικόν. Τοὺς ἀγοράζοντας ἀντικείμενον παρὰ Χριστιανῶν ὕβριζον καὶ ἐκακοποίουν ποικιλοτρόπως καὶ κατέστρεφον τὰ εἰς χεῖρας αὐτῶν ἀντικείμενα.

Ἡ κατάστασις ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπεδεινοῦτο, καὶ εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε οὔτε χαιρετισμὸν ἀντήλλασσε πλέον Ὀθωμανὸς μὲ Χριστιανὸν καὶ μὲ τὸν πλέον γνωστόν του καὶ ἄλλοτε φίλον.

Πολλοὶ ἀντελαμβάνοντο τοῦ κινδύνου καὶ ἐσκέπτοντο περὶ ἐγκαίρου ἀπομακρύνσεως. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ πράξῃ τοῦτο καὶ διὰ πολλοὺς μὲν εὐνοήτους λόγους, ἀλλ' ἰδίᾳ καὶ κυρίως ἵνα μὴ γίνῃ πρόξενος πανικοῦ, ἢ κατηγορηθῇ ὡς τοιοῦτος, καὶ ἐνῷ ἀπὸ δύο καὶ πλέον ἑβδομάδων παρετηρήθη, ὅτι οἱ προεξέχοντες τοῦ κομιτάτου, ὡς ὁ διάσημος Χακκὴ βέης, Σαΐτ Ζαδές, Ἀλῆ βέης καὶ τόσοι ἄλλοι ἔκ τε τοῦ Ἀδραμυττίου καὶ τῶν πέριξ εἶχον ἀπομακρύνῃ τὰς οἰκογενείας των, ἀποστείλαντες αὐτὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν, οἱ Ἕλληνες ἐξηκολούθουν ἂν ὄχι ὑπνώττοντες, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἐν φαινομενικῇ ψυχραιμίᾳ ἀναμένοντες τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων, μὴ φανταζόμενοι ποτέ, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ λάβωσι τοιαύτην ἀπαισίαν τροπήν.

Ἀπὸ τῆς 21ης διεδόθη ἐν Ἀδραμυττίῳ, ὅτι ἀπόπειρα ἐξώσεως τῶν κατοίκων χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Κεμερίου ἐγένετο. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ ἡμερῶν ἐγένοντο ἐξώσεις 15—20 προσώπων ἐξ Ἀδραμυττίου καὶ τῶν

λιμένων αὐτοῦ Ἄκ-τσάϊ καὶ Λούτζα, αἱ νέαι μετ' ἐπιτάσεως διαδόσεις ἐθεωρήθησαν ὡς παρόμοιαι πράξεις.

Τὴν ἐπομένην ὅμως ραγδαῖα ἐπῆλθον τὰ γεγονότα καὶ διωργανωμένα τοιουτοτρόπως, ὥστε δὲν ἔμεινε καιρὸς οὔτε πρὸς συνεννόησιν περὶ τοῦ πρακτέου, οὔτε περὶ εἰδοποιήσεως τῶν Πατριαρχείων περὶ τοῦ ἐπικρεμαμένου κινδύνου. Ὁ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν χάριν τακτικῆς τοῦ τμήματος ἡμῶν περιοδείας ἀφιχθεὶς Μητροπολίτης Ἐφέσου εὑρίσκετο εἰς Φρένελι, ὁπότε εἰδοποιηθεὶς λίαν πρωῒ τῆς 21 Μαΐου, ἔσπευδε νὰ φθάσῃ εἰς Ἀδραμύττιον καὶ ἔφθασεν εἰς στιγμήν, καθ' ἣν ἀκριβῶς τὸ κίνημα ἐξερρηγνύετο. Ἐπλησίαζε μεσημβρία καὶ ἀστραπιαίως διεδόθη, ὅτι Τοῦρκοι ἄγνωστοι, εἰσελθόντες εἰς τὰ γραφεῖα τῶν ἀδελφῶν Καζάζη, ἀνηλεῶς ἐκακοποίησαν αὐτούς. Συγχρόνως ἀπὸ ὅλας τὰς ἀρτηρίας τῆς πόλεως μορφαὶ ἀπαίσιαι ἐξεχύνοντο εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς χριστιανικὰς συνοικίας καὶ φοβεραὶ κραυγαί : «κλείσατε τὰ καταστήματα ! φύγετε, κρυφθῆτε !» Συγχρόνως κῆρυξ Ὀθωμανὸς διελάλει ἑλληνιστί : «οἱ Χριστιανοὶ νὰ φύγωσιν ἐντὸς 24 ὡρῶν, ἄλλως θὰ φονευθῶσιν».

Τί συνέβη τὰς στιγμὰς ἐκείνας ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ. Ἡ ἅμαξα, ἡ φέρουσα τὸν Μητροπολίτην Ἐφέσου ἐκ Φρένελι, ἐπλησίαζε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὁπότε πλῆθος Τούρκων ὥρμησε κατ' αὐτῆς καὶ ὡς ἐκ θαύματος διεσώθη, τοῦ ἁμαξηλάτου ἐγκαταλείψαντος τὴν θέσιν του. Τὰ ἐκμανέντα ἄγρια πλήθη, διατρέχοντα δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἔδερον ἀνηλεῶς πάντα καθ' ὁδὸν συναντώμενον καὶ διήρπαζον τὰς οἰκίας, ἀπογυμνοῦντα αὐτάς.

Ἡ κατάστασις ἐξηκολούθησε τοιαύτη μέχρι νυκτός, ὁπότε ὅλοι ἐκλείσθημεν εἰς τὰς οἰκίας, ἀγνοοῦντες ὁποία τύχη ἐπεφυλάσσετο εἰς αὐτάς, μὴ δυνάμενοι νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ ἀρχιερέως, οὔτε μετ' ἀλλήλων. Ἐγνώσθη, ὅτι καὶ ὁ Μητροπολίτης ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν Ὑποδιοικητὴν ἢ τὸν ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν ἢ μόνον πρὸς τὸ ἑσπέρας, ὁπότε καὶ ἐπέδωκεν urgent τηλεγραφήματα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀμφιβάλλομεν ἂν θὰ ἐστάλησαν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, διότι ἄλλως θὰ ἐλάμβανεν ἀπάντησιν τινά, ἀφοῦ καὶ ἐκ Βουρχανιὲ διὰ τὴν ἐκεῖ κατάστασιν τρὶς εἶχε τηλεγραφήσῃ διὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου του Γούναρη, ὅστις ὀλίγου δεῖν νὰ πέσῃ θῦμα τοῦ καθήκοντός του, τρὶς πυροβοληθεὶς ἀνεπιτυχῶς. Ἀπὸ τὰς πρώτας στιγμὰς ἐγένετο ἀντιληπτόν, ὅτι τὸ κίνημα ἦτο διωργανωμένον ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν, ἀφ'

τοῦ χωροφυλακὴ οὐδαμοῦ ἀνεφαίνετο, οὔτε ἄλλη τις ἀρχή, ἀπ' ἐναντίας δ' ἐγνώσθη, ὅτι ὅλαι αἱ ἔξοδοι τῆς πόλεως ἐφυλάσσοντο ὑπὸ χωροφυλάκων, μὴ ἐπιτρεπόντων εἰς οὐδένα τὴν εἴσοδον ἢ ἔξοδον.

Μόλις πρὸς τὸ ἑσπέρας ἐπῆλθε μικρά τις ἡσυχία καὶ ἀνεφάνησαν περιπολίαι χωροφυλάκων. Ὡς δὲ βραδύτερον ἐγένετο γνωστόν, κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡσυχίας τὰ κακοποιὰ καὶ ἁρπακτικὰ στοιχεῖα εἶχον σταλῆ διὰ τὸ αὐτὸ ἔργον καὶ εἰς τὰς πέριξ Κοινότητας τοῦ Ἀδραμυττίου.

Μέχρι τῆς 1 $^1/_2$ μετὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς ἀποφράδος ἡμέρας 22ης Μαΐου ἐπεκράτει φαινομενικὴ ἡσυχία, ὁπότε ἠκούσθησαν πυκνοὶ πυροβολισμοὶ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, προκαλέσαντες τὸν τρόμον τῶν μὴ κοιμωμένων Χριστιανῶν, περὶ τὴν χαραυγὴν δὲ ὄπειρα καὶ πάλιν στίφη κατέκλυσαν τὰς συνοικίας, διαρπάζοντα διὰ ῥήξεως τῶν θυρῶν τὰς οἰκίας καὶ κακοποιοῦντα ποικιλοτρόπως τοὺς ἐν αὐτῇ οἰκοῦντας. Κραυγαὶ ἀπαίσιοι ἐπλήρουν τὸν ἀέρα καὶ κίνησις ἔκτακτος. Παρετήρει τις Τούρκους πάσης ἡλικίας φορτωμένους μὲ διάφορα εἴδη καὶ πηγαινοερχομένους. Διήρπασαν πάντα τὰ ζῶα, ἵππους, βόας, ἀγελάδας, αἶγας, πρόβατα, ἁμάξας. Ἡ διαρπαγὴ αὕτη διήρκεσεν ἐπί τινας ὥρας, ὁπότε καὶ πάλιν ἀνεφάνησαν περίπολοι, χωρὶς ὅμως νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν κακούργων νὰ ἐγκαταλείπωσι τὰς οἰκίας των καὶ νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν ὁ ἀπέραντος ναὸς μετὰ τοῦ γυναικωνίτου καὶ τοῦ ἱεροῦ, ὁ αὐλόγυρος καὶ ἡ ἐν αὐτῷ Σχολὴ ὑπερεπληρώθη κόσμου πεφοβισμένου καὶ ὀδυρομένου.

Ὁ Μητροπολίτης ἐξακολουθεῖ νὰ ζητῇ τὸν Καϊμακάμην, μεταβαίνει αὐτοπροσώπως εἰς τὸ Τηλεγραφεῖον, ἀψηφῶν πάντα κίνδυνον παρὰ τὴν δὶς κατ' αὐτοῦ χθεσινὴν ἐπίθεσιν καὶ τηλεγραφεῖ καὶ πάλιν ἐπειγόντως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ἀλλ' εἰς μάτην ἀναμένει ἀπάντησιν. Ἀναγκάζεται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγωνιῶντος πλήθους, συνιστῶν ψυχραιμίαν καὶ ἀναμονήν, μὴ δυνάμενος ἕτερον νὰ πράξῃ. Ὀλίγοι εὑρίσκοντο ἐν ταῖς οἰκίαις των, παραμένοντες· καὶ εἰς τούτους ὅμως διεδιβάζοντο φιλικῶς δῆθεν συμβουλαὶ ἐκ μέρους φίλων Τούρκων νὰ μὴ μένωσιν ἐν ταῖς οἰκίαις, διότι ἐπέκειτο τὸ κίνημα τὴν νύκτα. Οἱ πάντες ὅθεν εἶχον συναθροισθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὁπότε αἱ ἀρχαὶ αἱ ἐπίσημοι, προεξάρχοντος τοῦ Καϊμακάμη καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ἤρχισαν νὰ βιάζουν τὸν λαὸν νὰ φεύγῃ πρὸς τὴν θάλασσαν· οἱ ἴδιοι ἐδήλουν εἰς τοὺς

προῦχοντας τῶν Χριστιανῶν, ὅτι οὐδεμίαν ἀσφάλειαν ἠδύναντο νὰ ἐγγυηθῶσι καὶ ὅτι ἦτο προτιμώτερον νὰ κατέλθουν εἰς Ἀκ-τσάϊ.

Καὶ ὁ πολὺς λαός, ὁ μὴ ἔχων σπουδαῖα πράγματα ν' ἀφήσῃ ὄπισθέν του, ἤρξατο σωρηδὸν ν' ἀναχωρῇ, ἀποκομίζων ὅ τι ἠδύνατο νὰ φέρῃ, δέμα ἢ σακκίον μὲ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Διεδόθη ὅμως ὅτι καὶ τούτους κατερχομένους καθ' ὁδὸν ἐκακοποίουν καὶ ἀπεγύμνονον οἱ καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν παραμονεύοντες αἱμοβόροι. Οἱ δὲ κτηματίαι, μεγαλέμποροι καὶ ἐργοστασιάρχαι, πῶς νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς οἰκίας των, τὰ κτήματά των, τὰ καταστήματα τὰ πλήρη ἐμπορευμάτων, τὰ ἐργοστάσια καὶ τὰς πλήρεις ἐλαίου ἀποθήκας; Καὶ ὅμως τοιοῦτον τρόμον ἐπέβαλον αὐταὶ αἱ ἐπίσημοι ἀρχαὶ εἰς αὐτούς, ὥστε οὐδεὶς παρέμεινεν ἐν τῇ πόλει, καὶ πάντες ἔσπευδον νὰ εὕρουν σωτηρίαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἔνθα διεβεβαίουν, ὅ τε Καϊμακάμης καὶ ὁ Δήμαρχος, ὅτι τρία μεγάλα ἀτμόπλοια θὰ παρελάμβανον τοὺς κακοίκους πρὸς μεταφορὰν εἰς τὴν ἀπέναντι Λέσβον, ὑποστηρίζοντες ὅτι πολιτικὴ ἀνάγκη ἐπέβαλλε τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῆς ἀφορμῆς μελλούσης νὰ ἐκλείψῃ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ὁπότε θὰ κατωρθοῦτο δῆθεν ἡ ἐπάνοδος τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς ἑστίας του!

Διὰ τούτων ὑπενόουν, ὅτι αἰτία ὅλης αὐτῆς τῆς καταστάσεως εἶνε τὸ ζήτημα τῶν Νήσων καὶ ὑπάρχει ἐλπὶς παρὰ τοῖς Νεοτούρκοις, ὅτι διὰ τῶν πιέσεων τούτων θ' ἀναγκασθῇ νὰ ὑποχωρήσῃ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν ἄποψιν αὐτῶν καὶ τότε θὰ γείνῃ δυνατὴ ἡ παλινόστησις!

Δυσχερὴς ἡ ἀφήγησις τῶν ἐπεισοδίων, τῶν κακουχιῶν καὶ ἀπογυμνώσεων, ἃς ὑπέστησαν οἱ ἐκδιωχθέντες, ἡ ἐντελὴς ἀνέχεια, εἰς ἣν πάντες περιῆλθον. Τί γενήσεται ἤδη; Τί γενήσονται αἱ οἰκίαι μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς ἐπίπλων καὶ ἐνδυμάτων, τί γενήσονται τὰ καταστήματα μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐμπορευμάτων, τί γενήσονται αἱ ἀποθῆκαι μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς ἑκατομμυρίων ὀκάδων ἐλαίου, τί γενήσονται τὰ ἐργοστάσια; Εἰς δεκάδας ἑκατομμυρίων λιρῶν ἀνέρχεται ἡ ἀξία αὐτῶν. Τί γενήσονται ὅλα ταῦτα;

Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐκ Ζεϊτινλῆ Γιώργη Κοτζᾶ Παρᾶ εἰσέβαλον ἄγριοι Πομάκοι καὶ ἤρχισαν νὰ βασανίζουν τὴν οἰκογένειάν του. Ἡ κόρη του Ἀνδρονίκη μὴ ἀνθέξασα, παρεφρόνησεν.

Εἰς τὸ Φρέν-κιοϊ ἔλαβον χώραν φοβεραὶ λῃστεῖαι. Οἱ πρωτουργοὶ τῶν κακουργημάτων ἦσαν Λέσβιοι Τοῦρκοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο διὰ τὴν ἀγριότητά των μονόχειρ τις Τσολὰκ-Χασὰν ὀνόματι, ἕτερος Σεφκέτ, γνωστὸς κακοῦργος ἐκ Μολύβου, καὶ κάποιος Μουσᾶς, ἐπίσης ἐνδόξου παρελθόντος ὑποκείμενον. Οἱ κάτοικοι εὐγνωμονοῦσι τὸν Χαμὴτ ἐφένδην, ἀπόστρατον ἀξιωματικὸν λυτρώσαντα πολλοὺς ἀπὸ τὴν λύσσαν τῶν ἐπιδρομέων.

Ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ μεταξὺ ἄλλων συνέλαβον τὸν Ἀθανάσιον Γιαννιτσαροχωρίτην, τὸν ὁποῖον ἔστρωσαν κάτω διὰ νὰ τὸν σφάξουν, ἀλλὰ τὸν ἄφισαν εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν ἀπὸ τὸ ξύλο, λῃστεύσαντες τὰ 40 πρόβατά του καὶ ἀρκετὰ βαρέλια τυροῦ.

Ἀληθινὰ μαρτύρια ὑπέφεραν αἱ νέαι Μαριάνθη Δήμου καὶ Ἀναστασία Ρουμελιώτου. Οἱ βασανισταὶ εἶνε Λέσβιοι Τοῦρκοι, οἱ Μεμὲτ Μουράτ, τοῦ Κουλοὺκ Οὐσᾶ ὁ υἱὸς καὶ ὁ Σαλατίν.

Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην γυνή, καταγομένη ἀπὸ τὸν Γκιουρέν, ἐγέννησε δίδυμα εἰς τὸ Ἂκ Τσάϊ, ὅπου ἔμενεν εἰς τὸ ὕπαιθρον. Ἡ δυστυχισμένη μητέρα καὶ τὸ ἕνα παιδάκι ἀπέθαναν, οἱ δὲ πρόσφυγες ἔθαψαν τὴν ἔρημον ἐγκαταλελειμμένην ἐντὸς τῆς ἄμμου τῆς παραλίας.

Τὰ κατωτέρω διηγήθη χθὲς ὁ ἐξ Ἀδραμυττίου ὁμογενὴς Γεώργιος Βατῆς:

Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην περὶ τὴν 6ην πρωϊνὴν ὥραν ἠκούσαμεν ταραχήν· βγήκαμε ἔξω ἀπὸ τὰ σπήτια μας καὶ μάθαμε, ὅτι δύο ἄτομα μὲ ρεβόλβερ στὰ χέρια στέκονται μπρὸς τὴν πόρτα τοῦ γραφείου τῶν ἀδελφῶν Καζάζη, ἐνῷ ἄλλοι μέσα τοὺς δέρνουν καὶ τοὺς βασανίζουν γιὰ νὰ τοὺς βγάλουν χρήματα.

Περὶ τῶν δεινῶν, τὰ ὁποῖα μετὰ τῶν ἄλλων ἔπαθον οἱ ἐν Ἀδραμυττίῳ γνωστοὶ οὗτοι μεγαλέμποροι ἠδυνήθημεν νὰ μάθωμεν τὰ ἑπόμενα:

Πρὸ μεσημβρίας ἔφθασαν εἰς τὰ γραφεῖά των πέντε ἐξ βασιβουζοῦκοι, οἱ ὁποῖοι ὑβρίζοντες καὶ βλασφημοῦντες τοῖς εἶπον: «καλὰ θὰ κάνετε νὰ πᾶτε στὴν Ἑλλάδα, ἀφοῦ τόσον πολὺ τὴν ἀγαπᾶτε.»

«Στὸ τούρκικο τὸ χῶμα δὲν πρέπει νὰ μένητε οὐδὲ στιγμήν.» Μετὰ ταῦτα ἐπιτεθέντες ἐναντίον αὐτῶν ἤρχισαν νὰ τοὺς δέρουν ἀνηλεῶς, ὁρίσαντες εἰς αὐτοὺς προθεσμίαν εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν διὰ νὰ φύγουν, ἂν ἤθελον νὰ σώσουν τὴν ζωήν των. Οἱ δυστυχεῖς ὁμογενεῖς ἐκρύβησαν ἐπὶ δύο ἡμέρας εἰς φιλικὰς οἰκίας καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησαν. Αἱ χρηματικαί των ζημίαι εἶνε ἀνυπολόγιστοι.

Ἦτο εὐτύχημα, ὅτι κατὰ τὰς τραγικὰς συμφορὰς τοῦ προοδευτικοῦ

καὶ ἀκμαίου ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ τοῦ Ἀδραμυττίου ἔτυχε νὰ εὑρίσκηται ἐκεῖ ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου, ὅστις ἀψηφῶν πάντα κίνδυνον ἐφρόντισεν ὅσον ἠδύνατο ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας, τῆς ζωῆς καὶ τιμῆς τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων τοῦ Ἀδραμυττίου, τὰ ὁποῖα ἐπέπρωτο νὰ ὑποστῶσι τόσα δεινά, διότι πάντοτε παρίσταντο ὡς κάρφος εἰς τοὺς Νεοτούρκους. Παρὰ πολλῶν ἠκούσαμεν νὰ λέγωσιν, ὅτι ἂν δὲν ἦτο ἐκεῖ ὁ Δεσπότης, ὄχι μόνον θὰ μᾶς κατέκαιον ζωντανούς, ἀλλὰ καὶ θὰ μᾶς ἠτίμαζον.

Πολλὰ τηλεγραφήματα, ἀποστελλόμενα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, κατεκρατοῦντο. Δὲν ἐπετρέπετο εἰς κανένα ἐκ τῶν προκρίτων νὰ τὸν πλησιάζῃ. Πάντα τὰ γυναικόπαιδα ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του, μὴ δεχόμενος ὄχι μόνον αὐτὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς Ἀδραμυττηνούς.

Αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ Ἀδραμυττίου δὲν ἐσεβάσθησαν καὶ τὴν Α. Σ. Ἐταλαιπωρήθη, ἐκακουχήθη καὶ ἐστερεῖτο καὶ αὐτῆς τῆς τροφῆς ἕνεκα τοῦ περιορισμοῦ, ὃν ἐξήσκουν αἱ ἀρχαί.

Ἐδήλωσε μετὰ πόνου ψυχῆς καὶ μετὰ δακρύων, ὅτι θὰ μείνῃ πάντων τελευταῖος καὶ ἀφοῦ μόνος καὶ τὴν τελευταίαν τελέσῃ θείαν λειτουργίαν, θ' ἀπέλθῃ τῆς ἀνθηρᾶς ταύτης πόλεως τῆς ἐπαρχίας του μὲ τὴν πλήρη συναίσθησιν καὶ παρηγορίαν, ὅτι ἐξεπλήρωσεν ἓν καθῆκον, χωρὶς βεβαίως νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψει τὰς τόσας πικρίας, τὰς ὁποίας ὑπέστη καὶ πάλιν ἐν μέσῳ ἀγαπημένων τέκνων του.

Καταφαίνεται ἐκ τῶν εἰρημένων ἡλίου φαεινότερον, ὅτι τὸ ἀπὸ 21 Μαΐου ἀρξάμενον κίνημα ἐν ὅλῃ τῇ παραλίᾳ τῆς Μικρασίας δὲν ἦτο ἀπόρροια λαϊκῆς ἐξεγέρσεως, ἀλλ' ἐφαρμογὴ προγράμματος πολιτικοῦ κόμματος, τοῦ τῆς «Ἑνώσεως καὶ Προόδου», ἤτοι τῆς ἐν τοῖς πράγμασι νεοτουρκικῆς Κυβερνήσεως.

Ἀναφέρομεν τὰ πράγματα, ὡς ἐξετυλίχθησαν, καὶ ἐξ αὐτῶν θὰ κρίνῃ ἕκαστος περὶ τῆς εὐθύνης τῶν διοργανωσάντων αὐτά.

Πρῶτον ἂς ἐρωτηθῇ ὁ ὑποδιοικητὴς Ἀδραμυττίου πρὸς τίνα σκοπὸν διέταξε τὴν πρωΐαν τῆς Πέμπτης ν' ἀποκλεισθῶσι διὰ χωροφυλάκων ὅλαι οἱ εἴσοδοι καὶ ἔξοδοι τῆς πόλεως Ἀδραμυττίου, καὶ διατί ἠμποδίσθησαν οἱ ἐργάται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰ συνήθη αὐτῶν ἔργα.

Ἐπίσης ἂς ἐξετασθῇ ὁ ἴδιος ὑποδιοικητής, διαταγῇ τίνος μετέβη τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς 22ας Μαΐου ἀπὸ ὄρθρου βαθέος εἰς Ζεϊτινλή, καὶ ἂς

ἀρνηθῇ ἂν δύναται, ὅτι αὐτοπροσώπως δὲν μετέβαινεν εἰς τὰς οἰκίας τῶν Χριστιανῶν, παραβιάζων αὐτὰς καὶ ἐγκαθιστῶν Πομάκους πρόσφυγας· πρὶν ἢ δὲ ἄρξηται τοῦ τοιούτου ἔργου, διέταξε νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἔξοδος ἐκ τοῦ χωρίου οἱουδήποτε Πομάκου ἐκ προνοίας, μὴ τυχὸν καὶ στερηθῇ τις ἐξ αὐτῶν τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἐν χριστιανικῇ οἰκίᾳ ἐπισήμου ἐγκαταστάσεως !

Συμπληρώσας τὸ ἔργον του, χωρὶς ν' ἀφήσῃ οὐδένα Χριστιανὸν ἀνενόχλητον, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν προὐχόντων, ἀπῆλθεν εἰς Ἀδραμύττιον, ἵνα ἐκεῖ δώσῃ τὸ σύνθημα τῆς διαρπαγῆς, τῶν βιασμῶν, τῆς ἐπιθέσεως τοῦ ἀπὸ μηνῶν πρὸς τοῦτο διοργανωθέντος συρφετοῦ ἐναντίον παντὸς χριστιανικοῦ ! Καὶ ὅταν ἐγένοντο αἱ πρῶται ἐπιθέσεις καὶ ἤρξατο ἡ διαρπαγὴ τῶν οἰκιῶν καὶ αἱ ἀπειλαὶ καὶ οἱ δαρμοὶ καὶ αἱ φωνασκίαι καὶ αἱ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς διαλαλήσεις περὶ ἀναχωρήσεως τῶν Χριστιανῶν ἐντὸς 24 ὡρῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἄλλως θὰ ἐφονεύοντο, ὁ Καϊμακάμης καὶ αἱ λοιπαὶ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ οὐδαμοῦ ἀνεφαίνοντο, ἐπὶ ὥρας ἀναζητούμενοι ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Γέροντος Ἐφέσου. Ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξευρεθῶσιν. Ἐνόμιζέ τις ὅτι καὶ οὗτοι κατελήφθησαν ἐκ πανικοῦ ὡς οἱ ἀτυχεῖς ὁμογενεῖς καὶ ἐκρύβησαν ἐν ταῖς κρύπταις αὐτῶν ! Ἡ περαιτέρω ὅμως πολιτεία αὐτῶν κατέδειξεν, ὅτι πᾶσα ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν ἦτο ἐκ τῶν προτέρων ἐσχεδιασμένη καὶ δὲν ἀπέβλεπε παρὰ εἰς ἕνα καὶ μόνον σκοπόν, εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν Χριστιανῶν ἐκ τῶν ἑστιῶν αὐτῶν.

Τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ἀντιληπτὸν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὰ ἐκμανέντα στίφη ἐνήργουν ὄχι διαρκῶς, ἄνευ διακοπῆς, ἀλλὰ κατὰ διαλείμματα, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἀνεφαίνετο περίπολός τις, ὡς καὶ ὁ Καϊμακάμης, ὁ ὁποῖος ἀπὸ σκοποῦ συνήντα προὔχοντά τινα καὶ ἄλλον γνωστὸν ἐκ τῶν μεγαλεμπόρων, καὶ δὲν ἔπραττεν ἄλλο τι παρὰ προσεπάθει νὰ τονίσῃ, ὅτι παρὰ τὰς προσπαθείας του ἀδύνατον νὰ περιορίσῃ τὰ ἐκμανέντα στίφη καὶ ὅτι τῆς καταστάσεως ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν χειροτευούσης, καθίσταται ἀδύνατον εἰς τὰς Ἀρχὰς ν' ἀναχαιτίσωσι τὸ κακὸν καὶ νὰ προλάβωσι χείρονα, καὶ ὅτι καλὸν θὰ ἦτο ἕκαστος νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἀσφάλειάν του, οὐδεμίαν δ' εὐθύνην ἐκεῖνος ἀνελάμβανεν, οὔτε νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἀπειλουμένους ἠδύνατο, διὸ καὶ ὑπεδείκνυε τὴν ταχεῖαν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς πόλεως καὶ τὴν ἀναχώρησιν εἰς Ἀκτσάϊ !

Τὰ τοιαῦτα δὲ συνεβούλευον εἰς τοὺς Χριστιανοὺς πάντες οἱ Τοῦρκοι,

οἱ εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτῶν ἐρχόμενοι καὶ ἄλλοτε φιλικῶς διακείμενοι, καὶ ὑποθέτομεν μάλιστα, ὅτι ἡ διοργάνωσις αὐτῶν ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἕκαστος ἀνέλαβε νὰ προσέλθῃ παρὰ γνωστῷ Χριστιανῷ, ἵνα τῷ ὑποδείξῃ τὴν ἀνικανότητα τῶν Ἀρχῶν πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ καὶ πρόληψιν τοῦ κινδύνου, νὰ συμβουλεύσῃ δ' ὡς μόνον μέσον σωτηρίας τὴν ταχεῖαν φυγήν! Ὁ γράφων τὴν παροῦσαν εἶχε τέκνον ἀσθενές, τοῦ ὁποίου ἡ μεταφορὰ ἦτο δύσκολος, ἵνα μὴ εἴπω ἀδύνατος.

Προσεκάλεσεν ὅθεν παρ' αὐτῷ γνωστὸν Τοῦρκον, μεθ' οὗ συνεδέετο φιλικώτατα καὶ τὸν παρεκάλεσεν, ἵνα τῷ κάμῃ τὴν καλωσύνην καὶ μεταφέρῃ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὴν οἰκίαν του πρὸς προφύλαξιν· καὶ τοῦτο χάριν τοῦ ἀσθενοῦντος τέκνου του. Ὁ ἄνθρωπος δακρύων ἀπήντησεν, ὅτι μὲ ὅλην τὴν καλήν του διάθεσιν καὶ τὸν πόθον τοῦ νὰ φανῇ χρήσιμος, δὲν ἠδύνατο, διότι ἐπὶ ἀπειλῇ θανάτου ἀπηγορεύθη τοῖς Τούρκοις νὰ δεχθῶσι Χριστιανοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις των καὶ ὅτι τότε μόνον ἠδύνατο τὸ τοιοῦτο νὰ γείνῃ, ὁπόταν θὰ ἐδίδετο ἡ πρὸς τοῦτο ἄδεια ὑπὸ τοῦ Καϊμακάμη! Καὶ προσεκλήθη οὗτος καὶ παρεκλήθη πρὸς τοῦτο, καὶ δὲν ἔπραξε παρὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ὀργήν του ἐναντίον τοῦ συμβουλεύσαντος ἢ ὑποδείξαντος τὴν ἐκζήτησιν τῆς πρὸς τοῦτο ἀδείας, καὶ ἡ μόνη συμβουλή του ἦτο νὰ φύγωμεν μίαν ὥραν ἀρχήτερα, διότι τὸ κακὸν ἐπετείνετο, διότι τὰ ἐκμανέντα στίφη ἐπολλαπλασιάζοντο, διότι αἱ ἐπιθέσεις καὶ τὰ ἄγρια ἔνστικτα ἐξετραχύνοντο καὶ ὅτι αὐτὸς οὐδὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ καὶ οὐδεμίαν εὐθύνην ν' ἀναλάβῃ διὰ πᾶν τὸ συμβησόμενον.

Καὶ ἡ κατάστασις διετηρεῖτο μετέωρος καὶ οὐδεὶς ἀπεφάσιζε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἑστίαν του, τὴν πόλιν, ἐν ᾗ τὸ πρῶτον εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὸν τόπον ὅπου ἀνέκαθεν αὐτός τε καὶ οἱ πρόγονοί του, ἐργαζόμενοι τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης, ἀπελάμβανον ἱκανὰ καὶ αὐτὸς ἐν εὐημερίᾳ νὰ ζῇ καὶ εἰς τὸ Κράτος νὰ συνεισφέρῃ καὶ τοὺς ἐπιβαλλομένους φόρους νὰ τελῇ καὶ τοὺς καθημερινοὺς τελευταῖον ἐράνους, νὰ συντρέχῃ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ὑπέρλαμπρον καὶ ἐξέχουσαν εἰς τὸ μέσον τῆς χριστιανικῆς Συνοικίας, τὴν μετὰ τόσων θυσιῶν ἀνοικοδομηθεῖσαν. Διετηρεῖτο ἡ κατάστασις μετέωρος μέχρι τῆς δείλης τῆς Παρασκευῆς, ὁπότε ἐγνώσθη, ὅτι πολλοὶ ἤρξαντο νὰ φεύγωσι πρὸς τὴν θάλασσαν!

Δύσκολον ἦτο νὰ κατανοηθῇ πῶς ἦτο δυνατόν, ἐν τῇ ἐπικρατούσῃ ὀχλοκρατίᾳ καὶ τῇ ἐλλείψει μέσων μετακομιστικῶν, νὰ κατέλθῃ τις εἰς Ἀκ-τσάϊ. Καὶ ὅμως ἡ νεοτουρκικὴ διοργάνωσις προὔβλεψε καὶ περὶ

τούτου. Ὁ δήμαρχος Χακῆ βέης ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς προστασίας τῶν γειτόνων του προσεκάλεσε πολλοὺς εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ μετὰ διαμονὴν μιᾶς σχεδὸν ὥρας ὑπέδειξεν αὐτοῖς, ὅτι ἀφοῦ ἤδη ἀνέπνευσαν, καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐφρόντιζον περὶ ταχείας εἰς Ἀκ-τσάϊ ἀναχωρήσεως, διότι τῷ ἦτο ἀδύνατον ἐπὶ πολὺ νὰ τοὺς ἔχῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὅπου πιθανώτατα νὰ ἐπετίθεντο οἱ κακοποιοί. Ἐν τοιαύτῃ ψυχολογικῇ στιγμῇ ἐμφανίζεται ἐν τῇ οἰκίᾳ του ὁ Καϊμακάμης καὶ ὑποστηρίζει τὰ λεγόμενα τοῦ συνενόχου του—διότι οἱ ἐκτελεσταὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διοργανωθέντος κινήματος ἐν τῇ περιφερείᾳ ἦσαν οὗτοι οἱ δύο, ὁ Καϊμακάμης καὶ ὁ Δήμαρχος Χακῆς, μεθ' ὧν συνέπραττε καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς Τσελὰλ βέης—καὶ προσφέρεται νὰ τοῖς προμηθεύσῃ ἁμάξας πρὸς ἀναχώρησιν καὶ χωροφύλακας πρὸς συνοδείαν! καὶ ὡς ἐκ θαύματος αἱ ἅμαξαι εὑρέθησαν αὐτοστιγμεὶ ἔξωθεν τῆς οἰκίας τοῦ Χακῆ καὶ βοηθούντων τῶν δύο ἐπισήμων κακούργων ἐπεβιβάζοντο εἰς αὐτὰς καὶ ἀπεστέλλοντο εἰς Ἀκ-τσάϊ, διαλαληθέντος ἀνὰ τὴν πόλιν, ὅτι ἀτμόπλοια ἔφθασαν εἰς τὸ ἐπίνειον τοῦτο καὶ ὅτι ὁ θέλων νὰ σωθῇ, ἂς φεύγῃ ὡς τάχιον. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης αἱ ἐπίσημοι ἀρχαὶ καὶ τὰ ὄργανα αὐτῶν δὲν ἔπραττον ἄλλο παρὰ νὰ ὑποδεικνύουν μέγαν ἐπικρεμάμενον κίνδυνον καὶ μόνην σωτηρίαν τὴν φυγήν· καὶ ὁ κόσμος ἤρξατο ἀκράτητος νὰ φεύγῃ, νὰ φεύγῃ πρὸς τὴν θάλασσαν μὲ ὅλην τὴν βεβαιότητα, ὅτι θ' ἀπεγυμνοῦτο καθ' ὁδόν, θὰ ἐδέρετο, θὰ ἠτιμάζετο!

Καὶ μετὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου, ὅ περ ἦν ὁ κύριος σκοπός, ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ἐκτέλεσιν τὸ ἕτερον μέρος τοῦ προγράμματος τοῦ ἐπισήμου, ἡ λῄστευσις τῶν Χριστιανῶν καὶ ἡ ἀφαίρεσις ὅλων τῶν χρημάτων αὐτῶν. Δὲν ἔπρεπε, διεκήρυττον, νὰ μεταφέρωσι τουρᾶν τουρκικόν,—ὑπενόουν λίραν τουρκικήν—εἰς ἑλληνικὸν ἔδαφος! καὶ πρὸς τοῦτο ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν ὅλα τὰ μέσα καὶ ἀφῃμάσσοντο οἱ πάντες ἐμμέσως τε καὶ ἀμέσως· διὰ μίαν φορτηγὸν ἅμαξαν ἐπλήρωνέ τις μίαν λίραν ὀθωμανικὴν καὶ διὰ σοῦσταν 2 λίρας μέχρις Ἀκ-τσάϊ. Τί ἐπεφυλάσσετο δὲ εἰς τοὺς ἐκεῖ ἀφικνουμένους, θ' ἀναγραφῇ περαιτέρω.

Τὴν νύκτα τῆς Παρασκευῆς ἡ ἐπίσημος τριανδρία, Καϊμακάμης, Δήμαρχος καὶ ἀρχηγὸς χωροφυλακῆς συνεπλήρουν τὸ ἔργον, μεταβαίνοντες παρὰ τοῖς εὐπόροις καὶ δηλοῦντες αὐτοῖς, ὅτι εἰς αὐτοὺς ἀπέκειτο ἡ σωτηρία ἢ ἡ καταστροφὴ αὐτῶν, βίᾳ καὶ δι' ἀπειλῶν ἀπο-

σπῶντες παρ' ἑνὸς ἑκάστου ποσὰ χρημάτων καὶ γυναικείων κοσμημάτων καὶ παντὸς πολυτίμου. Δὲν ἄφινον εἰς τοὺς ἀτυχεῖς, δεχομένους τὴν ἀπαισίαν ἐπίσκεψιν τῶν ἐπισήμων κακούργων ἢ ἐλάχιστον ποσὸν διὰ τοὺς ναύλους αὐτῶν! καὶ οὕτως ἀπειλούμενοι, βιαζόμενοι, ἐξηναγκάζοντο πρὸς ἐκπατρισμόν, ἐγκαταλείποντες τὰς οἰκίας αὐτῶν, τὰ καταστήματα, τὰ κτήματα, τὰς ἀποθήκας, τοὺς ἐσπαρμένους ἀγρούς, χωρὶς νὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν παρὰ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ἤτοι μίαν ἐνδυμασίαν, καὶ ταύτην ἐλλιπῆ ἐν τῇ ἐσπευσμένῃ φυγῇ, οὐδὲν δ' ἄλλο.

Ἐκεῖνοι, οἵτινες τελείως καταστρέφονται ἐκ τοῦ διωγμοῦ, χωρὶς ἐλπίδα ἀνακτήσεως τῶν ἀπολεσθεισῶν περιουσιῶν, εἶνε οἱ δυστυχεῖς Καρακατσαναῖοι.

Εἶνε φυλὴ ἠπειρωτική, ἀποτελουμένη ἀποκλειστικῶς ἀπὸ ποιμένας, μὴ ἔχοντας σταθερὰν κατοικίαν. Διακρίνονται διὰ τὴν ἁγνότητα τῆς γλώσσης, καθαρωτάτης δημοτικῆς, τὰ ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα μετὰ μεγίστης εὐλαβείας φυλάσσουν, καὶ τὴν γραφικὴν των στολήν. Ἡ παροῦσα ἐποχὴ εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐποχὴ τῶν ἀπολαυῶν τοῦ ἐπιπόνου ἐπαγγέλματός των. Διὰ τοῦτο ὅλοι ἔφερον ἐπ' αὐτῶν χρήματα, ἕκαστος ἀπὸ 100 λίρας καὶ ἄνω. Οἱ Τοῦρκοι γνωρίζοντες τοῦτο περιεκύκλωσαν αὐτοὺς πολυάριθμοι καὶ τοὺς ἀπεγύμνωσαν ἀπὸ πάντων. Εἰς 35.000 πρόβατα ὑπολογίζονται ὑπ' αὐτῶν τὰ κλαπέντα καὶ εἰς πολλὰς χιλιάδας λιρῶν τὰ ληστευθέντα χρήματα. Οἱ δυστυχεῖς εἶνε ἀπέλπιδες, διακρίνει τις αὐτοὺς κατηφεῖς καὶ συλλογισμένους νὰ κάθηνται ἐπὶ τῶν λιθοστρώτων τῆς πόλεως, ἢ νὰ περιέρχωνται καθ' ὁμίλους.

Πρόσφυξ ἐκ Μολύβου τῆς Λέσβου ἐπέστειλε τὰ ἑπόμενα εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Μυτιλήνης «Σάλπιγγα»:

«Ἀπὸ τῆς χθὲς ἡ βόρειος πλευρὰ τῆς νήσου πενθεῖ, πενθεῖ πένθος μέγα, πένθος οἷον οὐδέποτε ἐπένθησε. Τὰ τέκνα της, ἅτινα φιλοτίμως ἐργαζόμενα ἔτρεφον τὴν γηραιὰν μητέρα των, ἤτοι αἱ ἀνθοῦσαι Κοινότητες Ἀδραμυττίου, Φρένελι, Ζεϊτηνλῆ, Κεμερίου, Αὐτζιλάρ, Καραγάτζ καὶ πλεῖσται ἄλλαι, δὲν ὑπάρχουσι πλέον· ἀπέθανον θάνατον τραγικόν, οἷον δὲν περιγράφει ἡ παγκόσμιος ἱστορία· σὺν τῷ θανάτῳ δ' αὐτῶν μοιραίως θὰ ἐπέλθῃ καὶ ὁ θάνατος τῆς μητρός, ἐκτὸς ἐὰν θεία δύναμις ἐπιχύσῃ ἄλλην ζωὴν καὶ νέαν δύναμιν εἰς τὴν δυστυχῆ ταύτην χώραν. Αἱ Κοινότητες τῆς Ἀνατολῆς, δι' ἃς ἐκαυχώμεθα, ἃς μακρόθεν ὡς περικαλλεῖς νύμφας ἐθαυμάζομεν, δὲν ὑπάρχουσι πλέον· οἱ μέχρι τῆς χθὲς πλούσιοι καὶ εὐκατάστατοι σήμερον εἶνε πτωχοὶ καὶ πένητες· οἱ τῆς χθὲς δραστήριοι καὶ ἐργατικοὶ ἄνδρες σήμερον ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς εἶνε πτώματα.

Χθὲς καὶ σήμερον τὰ ἀτμόπλοια «Πύλαρος» καὶ «Ἐλισάβετ» ἔφερον ἐνταῦθα περὶ τοὺς χιλίους πεντακοσίους πρόσφυγας· εἰκόνες φρίκης καὶ ἀπελπισίας· ὁ μὴ ἰδὼν τὴν ἀποβίβασιν ἐνταῦθα τῶν ἀτυχῶν τούτων θυμάτων τῆς μουσουλμανικῆς βαρβαρότητος δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ ποτὲ τὸν βαθμὸν τῆς τουρκικῆς κτηνωδίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἐθνικῆς καταστροφῆς ἀφ' ἑτέρου· οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἀδελφοὶ ἔφθασαν εἰς κατάστασιν ἐλεεινήν, καὶ αὐτὸς ὁ οὐρανὸς συνώμοσε φαίνεται κατ' αὐτῶν, διότι βροχὴ ραγδαία καὶ νότιος ἄνεμος κατὰ τὴν ἀποβίβασιν συνεπλήρωσε τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς.

Ἀρχηγοὶ τῶν διωγμῶν, λεηλασιῶν καὶ ἀτιμώσεων ἦσαν οἱ περίφημοι κακοῦργοι τῆς ἐν Λέσβῳ Πέτρας, οὓς τὸ στρατοδικεῖον κατεδίκασεν εἰς θάνατον, ἀλλ' ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ ἠμνήστευσε καὶ ἀπέλυσεν, ἵνα σπείρωσι πανταχοῦ τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἀτίμωσιν· οἱ ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ ἐκ Μολύβου εἰς Ἀνατολὴν καταφυγόντες, τὰ τέρατα ἀκριβῶς αὐτά, τὰ ὁποῖα σώσαντες καὶ διαφυλάξαντες χάριν ἀνθρωπισμοῦ ἡμεῖς, συνετηρήσαμεν εἶτα καὶ χρηματικῶς καὶ πολλαχῶς ἀρωγοὶ ἐγενόμεθα.

Ὑπῆρχον καὶ ἐπισημότεροι ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω ἀρχηγοί· οὗτοι ἦσαν ὁ καϊμακάμης, ὁ γνωστὸς λωποδύτης Χακῆ βέης καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, οἱ ὁποῖοι ἐπεσκέπτοντο κατ' οἶκον τοὺς ὁμογενεῖς καὶ τοὺς ἐλῄστευον μὲ ὅλην των τὴν ἡσυχίαν καὶ ἄνεσιν. Ἀφυπνίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἔκριναν καλόν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ εἶνε πτωχοί, εὗρον δὲ πρόχειρα τὰ χρήματα τῶν Χριστιανῶν, τὰ ὁποῖα οὗτοι ἐκέρδησαν μὲ τὸν ἱδρῶτα τοῦ προσώπου των, ἐργαζόμενοι ἐπὶ ἔτη τιμίως μακρὰν τῶν οἰκογενειῶν των, ὑποβαλλόμενοι εἰς παντοειδεῖς στερήσεις, ὑποφέροντες τὰ πάνδεινα, καθ' ὃν χρόνον οἱ ἀφυπνισθέντες οὗτοι βέηδες δι' οὐδὲν ἄλλο ἦσαν κατάλληλοι ἢ μόνον διὰ τὰς ὀρέξεις τῶν πασσάδων τῆς Σταμποὺλ ἢ τῶν ἀχθοφόρων τοῦ Γαλατᾶ.

Καὶ ἤδη ἃς ἀναμένωμεν τί θὰ πράξῃ ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ ποῖος θ' ἀποζημιώσῃ τοὺς παθόντας.

Καταστροφὴ τῆς Περγάμου.

Ἡ ἀνθηροτάτη, ἡ περίλαμπρος καὶ ἀρχαιοπρεπὴς ἑλληνικὴ Πέργαμος δὲν ὑφίσταται πλέον ὡς τοιαύτη, παρακολουθήσασα τὴν τύχην τοῦ λοιποῦ τῆς Μικρασίας Ἑλληνισμοῦ. Τὸ ἐξοντωτικὸν πρόγραμμα τοῦ νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου ἐδοκίμασε καιρίως, καὶ ἤδη οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐκδιωχθέντες ἀπὸ τῶν βωμῶν καὶ ἑστιῶν αὐτῶν, ἀπὸ τῶν τάφων τῶν προγόνων των καὶ τῶν λειψάνων τοῦ προγονικοῦ μεγαλείου, γυμνοί, ρακένδυτοι καὶ ἐκτετραχηλισμένοι περιφέρονται ἀνὰ τὴν Μυτιλήνην, προσβλέποντες μὲ δακρύβρεκτα ὄμματα πρὸς τὴν κοιτίδα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν πατρίδα αὐτῶν, ἣν ἀπὸ τόσων αἰώνων καὶ μετὰ τόσους διωγμούς, μετὰ τόσας προηγουμένας σφαγὰς δὲν ἐνόησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι.

Ἀπαίσιαι καὶ φρικιαστικαὶ διαδόσεις καὶ πληροφορίαι διαφόρων συμβάντων, λαβόντων χώραν ἐν τῇ περιφερείᾳ Περγάμου, ἐνέβαλον εἰς στενοχωρίαν τὴν πόλιν λίαν ἐνωρίς. Οἱ φόνοι, οἱ ἐμπρησμοί, αἱ λῃστεῖαι, αἱ διαπραττόμεναι ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς Κυβερνήσεως, κατετάραξαν τοὺς κατοίκους, ὁπότε τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ὁ ἱερεὺς τῆς πόλεως Οἰκονόμος κ. Ἰγν. Γουναρόπουλος Ἀρχ. Ἐπίτροπος ἐλάμβανε συστάσεις παρὰ τοῦ Καϊμακάμη, ὅτι πρὸς πρόληψιν μεγαλητέρων καταστροφῶν δέον οἱ Χριστιανοὶ τῆς Περγάμου ἐντὸς δύο ἡμερῶν ν' ἀναχωρήσωσι. Τὴν Δευτέραν, ἡμέραν ἀγορᾶς, ἤρχισαν νὰ κλείουν τὰ καταστήματα, φόβος δὲ καὶ ταραχὴ ἐβασίλευεν εἰς τὰς ψυχὰς πάντων. Καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν οἱ Κυβερνητικοὶ προέβησαν ἀμέσως εἰς συλλήψεις τοῦ ἰατροῦ κ. Δ. Παπασταύρου καὶ τῶν φαρμακοποιῶν Δ. Μωϋσόγλου καὶ Α. Βαλασίδου, ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ ἐπαναστάσεως, διενεργουμένης ἐκ μέρους τῆς πόλεως. Περὶ τὸ ἑσπέρας πάντες ἦσαν κατάκλειστοι εἰς τὰς οἰκίας των, ἀναμένοντες τὸ μοιραῖον, τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν κακούργων καὶ καταχθονίων σχεδίων, ἅτινα οἱ βασιβουζοῦκοι εἶχον καταστρώσῃ ἐπὶ ὡρισμένου προγράμματος.

Ἦτο ἡ 11η ἑσπερινὴ ὥρα καὶ αἱ καρδίαι ὅλαι ἔπαλλον ἐκ τοῦ τρόμου, ἀνέμενον δὲ τὴν ἔναρξιν τῶν πυροβολισμῶν, ὁπότε ἠκούσθη δαιμονιωδῶς συρίζον τὸ ἐργοστάσιον τοῦ κ. Θ. Στεφανίδου. Τί συνέβαινεν ; Ἦτο ἡ ἀρχὴ τοῦ δράματος. Βασιβουζοῦκοι ὡπλισμένοι ἐπήδων τοὺς τοίχους τῆς αὐλῆς καὶ εἰσήρχοντο διὰ ν' ἀρχίσωσιν. Εὐτυχῶς ἡ ἐπέμβασις τῆς στρατιωτικῆς περιπολίας, ἣν πρὸς τοῦτο εἶχε καθορίσῃ ὁ στρα-

τιωτικὸς διοικητής, ἀπεσόβησε προσωρινῶς τὸν κίνδυνον. Ἀποσπάσματα ὡπλισμένων βασιβουζούκων, ἑτοίμων ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἰσελάσωσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν συνοικίαν, ἀνεχαιτίσθησαν προσωρινῶς. Οἱ ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ πυροβολισμοὶ διέλυσαν τοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς εἰσελάσαντας πρὸς λεηλασίαν. Νὺξ ἀλησμόνητος, νὺξ τρομακτική!

Λίαν πρωῒ ἔντρομοι τινὲς τῶν προκρίτων συνήρχοντο εἰς τὸν αὐλόγυρον τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα μάθωσί τι, ὁπότε ὁ Μουφτῆς προσεκάλει τοὺς ἱερεῖς, ἵν' ἀνακοινώσῃ αὐτοῖς ρητὴν διαταγήν, ὅτι ἐντὸς δύο ὡρῶν οἱ κάτοικοι πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πόλιν, ἄλλως οὐδεὶς ἐγγυᾶται περὶ τῆς τύχης αὐτῶν !

Ἡ εἴδησις διαδοθεῖσα ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἀνεστάτωσε τὴν πόλιν. Ἤρξατο ἡ Ὀδύσσεια αὐτῆς. Ὁ τρόμος ἐκορυφοῦτο, τὰ δάκρυα τῶν ἀπεγνωσμένων ἔρρεον κρουνηδόν, οἱ ὀλοφυρμοὶ καὶ οἱ κοπετοὶ τῶν γυναικῶν, ἐφ' ὅσον προσέβλεπον πρὸς τοὺς ἱερεῖς, κατηφεῖς καὶ συντετριμμένους, κομιστὰς τῆς θλιβερᾶς ἀγγελίας, εἶχόν τι τὸ φρικιαστικόν, τὸ τραγικόν. Ὤφειλον πάντες ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ πάντα.

Καὶ συνήρχοντο πάντες θρηνοῦντες καὶ ὀλολύζοντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἵν' ἀσπασθῶσι διὰ τελευταίαν φορὰν τὰς εἰκόνας τῶν Ἁγίων των. Καὶ ἔτρεχον λυσίκομοι γυναῖκες καὶ νεάνιδες, κλαίοντα τέκνα, συντετριμμένοι ἄνδρες, γέροντες ὑποβασταζόμενοι ὑπὸ τῶν τέκνων των, ἵνα ἐγκαταλείψωσι τὰς ἑστίας, τὰ ἱερά, τοὺς βωμούς, τὸ πάτριον ἔδαφος. Τὸ πλῆθος ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἐξωγκοῦτο, ἐφ' ὅσον προσήγγιζε πρὸς τὴν ἀγοράν, ὑπὸ τοὺς γέλωτας καὶ τοὺς καγχασμοὺς τῶν ἑκατέρωθεν καθημένων Τούρκων, οἵτινες μόλις συνεκρατοῦντο διὰ νὰ τραπῶσιν εἰς τὸ ἀπαίσιον ἔργον των.

Ἡ πένθιμος καὶ φρικιαστικὴ πομπὴ ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ Διοικητηρίου καὶ προχωρεῖ κατακλύζουσα τὴν πρὸς Δικελῆ ἄγουσαν. Καὶ ὁποία πομπή ! Μήπως ἐπρόκειτό τις νὰ κλαύσῃ καὶ θρηνήσῃ τὴν ἀπώλειαν συγγενῶν, φίλων, προστατῶν ; Δυστυχῶς εἶχε νὰ θρηνήσῃ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πατρίου ἐδάφους, περιουσίας, ἱερῶν. Καὶ τί ἀποκομίζων ; τί κρατῶν ἀπὸ τῶν ἱδρώτων τοσούτων ἐτῶν ; Ἕνα ψωμὶ καὶ ἓν σκέπασμα ! Τὰ χρήματα τῶν πλουσίων εὑρίσκονται εἰς τὰ ταμεῖα τῶν καταστημάτων των. Ἀντικείμενα ἀξίας ἦσαν κατακεχωσμένα ἐκ φόβου εἰσβολῆς καὶ λεηλασίας. Τελεία ἰσοπέδωσις. Δὲν ὑπῆρχε πλέον πλού-

σιος καὶ πτωχός. Περιουσίαι ἑκατομμυρίων ἐγκατελείποντο. Πλουσιώτερος ἦτο ἐκεῖνος, ὅστις εἶχεν ἰσχυροτέρας τὰς κνήμας, ἵνα κατορθώσῃ νὰ διανύσῃ 8 1)2 ὡρῶν ὡρῶν πεζοπορίαν μέχρι Δικελὶ καὶ καρδίαν μεγαλητέραν, ἵνα ὑποστῇ τὴν παροῦσαν συμφορὰν καὶ ἀντιμετωπίσῃ τὸν κίνδυνον.

Ἀλλ' ὁ φόβος μή τι καθ' ὁδὸν συμβῇ; Πόσαι ἐπιθέσεις, πόσοι φόνοι ὄντως ἐτελέσθησαν τὰς προηγουμένας ἡμέρας ἐπὶ τῆς ἰδίας ὁδοῦ! Πρόκειται καὶ οὕτως οἰκτρῶς ἐκδιωκόμενοι ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως καὶ τόπου ἀπὸ αἰώνων χρησιμεύσαντος ὡς κοιτίδος τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ Ἑλληνισμοῦ, νὰ σφαγῶμεν καθ' ὁδόν ;

Εὐτυχῶς κάπου κάπου διεκρίνομεν εἰς κορυφὰς λόφων καὶ ἀνὰ ἕνα στρατιώτην διατεταγμένον διὰ τὴν ἀσφαλῆ ἔξοδον. Ἀσφαλῆ ἔξοδον; Ἀλλ' εἰς ἀπόστασιν τρίωρον κακοσμία ἀναδιδομένη ἀπὸ πτωμάτων ἐπιμαρτυρεῖ κακουργήματα. Ποία ἡ τύχη τῆς πρωτοπορείας ; Εἴς τινα χάνδακα συναντῶμεν τὸ πτῶμα τοῦ Βλαχοπούλου, ὅστις ἔφιππος εἶχε τὴν πρωτοπορείαν. Ἐσπεύσαμεν οἱ τυχόντες νὰ τὸ καλύψωμεν, ἵνα μὴ τὸ πλῆθος ὅλον λάβῃ γνῶσιν τοῦ πράγματος. Ὀλίγον κατωτέρω ἦτο φονευμένος ὁ Μελισσηνός, παρέκει ὁ ἵππος του.

Τίς ἐτόλμα νὰ σκεφθῇ ποῖος μᾶς λείπει ; Αἱ τάξεις ἠραιοῦντο, διότι οἱ γέροντες καὶ τὰ παιδία δὲν ἠδύναντο νὰ περιπατῶσι, διότι πατέρες καὶ μητέρες ἔφερον ἐπ' ὤμων τὰ τέκνα των, νεανίαι καὶ νεάνιδες τοὺς γέροντας γονεῖς των, γυναῖκες ἐγκυμονοῦσαι καθ' ὁδὸν ἐγέννων καὶ ἔρριπτον τὰ βρέφη των εἰς τοὺς ἀγρούς. Τί ἠδύνατό τις νὰ σκεφθῇ πρὸ τοῦ θεάματος ἐκείνου τοῦ ἀσυλλήπτου εἰς φαντασίαν, τοῦ ἀνωτέρου πάσης περιγραφῆς.

Κατεφθάσαμεν ἐπὶ τέλους μετὰ ὀκτάωρον κόπωσιν εἰς Δικελῆ. Συσσωρεύονται εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ τοὺς δρόμους τῆς παραλίας σωρηδὸν οἱ ἄνθρωποι. Οἱ κάτοικοι εἶχον ἐγκαταλείψῃ τὰς οἰκίας των, συνεπείᾳ ὡρισμένης διαταγῆς, εἰς τὰς χεῖρας τῶν προσφύγων καὶ βασιβουζούκων καὶ εὑρίσκοντο εἰς τὴν παραλίαν. Ἕκαστος προσεπάθει ν' ἀνεύρῃ τοὺς συγγενεῖς του. Τί εἶχον ἀπογείνῃ οἱ ἀπομείναντες ; Ἐκ τῶν τελευταίων ἦσαν οἱ κάτοχοι τοῦ αὐτοκινήτου, οἱ ἀναμένοντες παρὰ τοῦ Καϊμακάμη, κατὰ ρητὴν ὑπόσχεσίν του, ἵνα παραλάβωσιν αὐτὸ μέχρι Δικελῆ καὶ τὸ παραδώσωσιν εἰς τὰς Ἀρχάς. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ Διοικητηρίου ἐληστεύθησαν, ἀφῃρέθησαν παρ' αὐτῶν δέματα, ὡρολόγια, χρήματα καὶ ἀντὶ αὐ-

τοκινήτου ἀπεδόθη εἰς «σικτιρτισμός!» Ἀλλ' ἡ τύχη ἄλλων οἰκογενειῶν, αἵτινες εἶχον ἐναπομείνῃ : Ἡ τύχη τῶν φαρμακοποιῶν ἀποσταλέντων δεσμίως εἰς τὰς φυλακάς ; Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ ἔλεος οὐδαμόθεν εἰμὴ ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐπρόκειτο περὶ συμβάντων πρωτοφανῶν, περὶ τραγῳδιῶν, αἵτινες οὐδαμοῦ καὶ οὐδέποτε οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς ζοφώδεις ἡμέρας, ἃς τὸ Ἔθνος διήνυσεν, οὐδὲ μεταξὺ τῶν ἀγριωτέρων τοῦ κόσμου λαῶν ἐτελέσθησαν.

Νὰ φύγωμεν. Ἡ θέα τοῦ ἐκ τῶν διδασκάλων κ. Ρίζου, ἐπιστρέφοντος τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἔκ τινος χωρίου καὶ δοκιμάσαντος τὴν ἐπίθεσιν καὶ λῃστείαν διὰ δρεπάνων καὶ μαχαιρῶν, ἡ ἐκ τῶν τραυμάτων ἠλλοιωμένη μορφὴ ἑνὸς ἐκ τῶν διδασκάλων, δὲν ἄφινε καιρὸν εἰς σκέψεις. Νὰ φύγωμεν! Αὕτη ἦτο ἡ ἀπὸ τὰ στόματα πάντων ἐκπεμπομένη φωνή. Ἂς μὴ στρέψωμεν τὰ βλέμματα ἡμῶν νὰ ἴδωμεν τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος. Ὁ τρόμος δὲν ἐπέτρεπε νὰ σκεφθῇ τις οὔτε τὸ παρελθόν, οὔτε τὴν προτέραν του θέσιν, οὔτε τοὺς εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κακούργων βασιβουζούκων ἐγκαταλειφθέντας ἱδρῶτας καὶ μόχθους.

Καὶ ἤδη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἑλληνικῶν Ἀρχῶν πάντες ἐν ἰσοπεδώσει τελείᾳ ἐκφυγόντες τὸν σπαραγμόν, ἀποβλέποντες πρὸς τὰ ἐγκαταλειφθέντα ἱερά, πρὸς τὰς διαρπαγείσας περιουσίας, κατηφεῖς καὶ συντετριμμένοι, περιβεβλημένοι τὸ βαθὺ ἔνδυμα τοῦ πένθους καὶ τῆς ὀδύνης, ἄστεγοι, γυμνοί, μέχρι τῆς χθὲς εὐημεροῦντες καὶ σήμερον πεινῶντες καὶ ἀπέλπιδες σκέπτονται : τί θ' ἀπογείνωμεν ;.. Ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει...

Ἀλλ' ὁ πεπολιτισμένος κόσμος τί λέγει πρὸ τῶν φρικιαστικῶν τούτων τραγῳδιῶν ; Καὶ ἐνῷ τὴν αὐτὴν τύχην ὑφίστανται καὶ αἱ περιουσίαι ξένων ὑπηκόων, πρὸς τί ἡ τοιαύτη ἐκ μέρους τῆς ἀδιαφόρου Εὐρώπης καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ἀσπλαγχνία καὶ ἀναλγησία ;

Ἡ «Σάλπιγξ» τῆς Μυτιλήνης μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἀναγράφει :

Κατέπλευσεν ἡ «Σπάρτη» κατάμεστος προσφύγων ἐκ Δικελῆ. Φοβερὸν θέαμα ! Μᾶζα ἀνθρώπων. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, σωροὶ ἐπίπλων. Κλάμματα μητέρων, φωναὶ πεινώντων παιδιῶν.

Τρόμος, ἀπελπισία, ἀπορία κατεῖχε τοὺς πάντας. Οἱ πρόσφυγες οὗτοι ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Περγαμηνοί. Ὁ ἐκ τῶν δημογερόντων Περγάμου κ. Π. Σάββα μᾶς διηγήθη τὰ καθ' ὁδὸν παθήματά των. Μη-

τέρες, νεάνιδες, γραῖαι, ὅλοι σχεδὸν ἐκτὸς τῆς πεζοπορίας εἶχον καὶ ἀπὸ ἓν φορτίον. Εὐτυχῶς καθ' ὁδόν, ἐκτὸς μερικῶν φόνων καὶ πολλῶν ληστειῶν, δὲν εἶχον ἄλλας ἐνοχλήσεις. Ἔσωσαν τὴν τιμήν.

Ὁ κ. Ἠλίας Παπασταύρου, δημαρχιακὸς ἰατρὸς τῆς Περγάμου, ἀφηγήθη, ὅτι ὁ καϊμακάμης πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ ἔδωκε φύλακα, ἵνα τὸν συνοδεύσῃ μέχρι Δικελῆ.

Καθ' ὁδὸν ὁ φύλαξ τὸν ἐλήστευσεν. Ἀφήρεσε τὰς πέντε λίρας, τὰς ὁποίας ἔφερε καθὼς καὶ τὸ ὡρολόγιόν του.

Ἕτερος Περγαμηνὸς ὁ κ. Ἰγ. Λοφτσῆς ἀφηγήθη, ὅτι διὰ νὰ διέλθῃ καὶ περάσῃ εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. ἐδώρησεν (;) εἰς ἕνα ἀξιωματικὸν τὸν ἵππον του ἀξίας εἴκοσι λιρῶν τουρκικῶν.

Ἡ ἐπιβίβασις ἐγίνετο μὲ δύο μόνον λέμβους τοῦ ἀτμοπλοίου. Ὡς ἐκ τοῦ πολλοῦ συνωστισμοῦ πολλοὶ ἔπιπτον εἰς τὴν θάλασσαν, ἀνασυρόμενοι λιπόθυμοι καὶ εἰς κακὴν κατάστασιν.

Βασιβουζοῦκοι ἔφιπποι καὶ ἔνοπλοι διήρχοντο διὰ μέσου τῶν προσφύγων λίαν ἐπιδεικτικῶς.

Τὸ θέαμα ἦτο τραγικόν. Ὁ δὲ καϊμακάμης ἵστατο βλέπων ὅλα αὐτά, καγχάζων εἰς βάρος τῶν προσφύγων, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἄστεγοι, πεινασμένοι, κατατρομαγμένοι, μὲ τὴν ψυχὴν στὰ δόντια, ἐπερίμενον ἀτμόπλοια διὰ νὰ τοὺς παραλάβῃ.

Ὅλοι οἱ ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ μίαν εὐχήν, μίαν παράκλησιν διετύπουν διὰ τοὺς δυστυχεῖς ὑπολειπομένους, ἀνερχομένους εἰς ὀκτὼ χιλιάδας. Τὴν ταχεῖαν ἀποστολὴν ἀτμοπλοίων.

Δυστυχῶς ἐλάχιστα διατίθενται διὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν.

Τὴν Πέργαμον ἐπεσκέφθησαν ἀλληλοδιαδόχως ὁ Ραχμῆ, ὁ Ταλαὰτ καὶ ὁ Ἐμβέρ, ὅπως καθησυχάσωσι καὶ ἐμποδίσωσι δῆθεν τὸν μεταναστεύοντα ὁμογενῆ πληθυσμόν, καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς ἐξεπατρίζετο οὗτος βίᾳ ὑπὸ τῶν κυβερνητικῶν ἀρχῶν.

Ἀλλ' οἱ τρεῖς οὗτοι σφαγιασταὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Τουρκίας, εὑρεθέντες πρὸ τετελεσμένου γεγονότος! ἐφρόντισαν νὰ ἐξασφαλίσωσι τοὐλάχιστον τὰς περιουσίας τῶν ὁμογενῶν τοῦ τμήματος Περγάμου; Αἱ διαταγαὶ ἐδόθησαν καὶ αὐστηρῶς μάλιστα. Φαίνεται ἀντιστρόφως ἐξέλαβον αὐτὰς αἱ κυβερνητικαὶ ἀρχαὶ τῆς Περγάμου, διότι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ τοῦ τελευταίου ἐπισκεφθέντος τὴν Πέργαμον Ἐμβέρ, τὰ περισσότερα

σχεδὸν καταστήματα καὶ αἱ πλουσιώτεραι οἰκίαι ἐληστεύθησαν τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου.

Πάντα τὰ ζῷα καὶ τὰ πρόβατα, βόες καὶ λοιπὰ περιεμαζεύθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀγάδων. Εἴκοσι χιλ. πρόβατα σιδηροδρομικῶς μέσον Πανόρμου μετεφέρθησαν εἰς Κων)πολιν, ἴσως διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ.

Τὰ κλαπέντα ὑφάσματα ἐπωλοῦντο μεταξὺ τῶν ἀγάδων «γιὰ ἕνα κομμάτι ψωμί». Οὕτω φορεσιὰ τουρκικὴ ἀξίας 5—10 λιρῶν ἐπωλεῖτο 1 μετζ. Ἡ τσόχα ἐπωλεῖτο μόνον πρὸς 4 μεταλλικὰ τὸν πῆχυν, ὡρολόγια τοῦ τοίχου μόνον 16 μεταλλίκια.

Οἱ ἐπήλυδες πρόσφυγες ἐνεδύθησαν μὲ τὰ εὑρεθέντα ἐνδύματα τῶν Περγαμηνῶν, παρουσιάζοντες κωμικώτατον θέαμα μὲ τὰ ἀδεξίως φορούμενα πανταλόνια καὶ καπέλλα.

Ἕκαστος Τοῦρκος ἀγᾶς ἐπεξέτεινε τὰ ὅρια τῶν χωραφιῶν του, παραλαβὼν καὶ τὰ παραπλεύρως κείμενα ἑλληνικά. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ὑπῆρχον ἐργατικαὶ χεῖρες διὰ νὰ θερίσωσιν ὅλα αὐτὰ τὰ χωράφια, προσέφερον εἰς βουλομένους νὰ πράξωσι τοῦτο τὸ ἥμισυ τῆς συγκομιδῆς.

Πάντα τὰ εἰς τὰ καταστήματα εὑρεθέντα γραμμάτια ἐξεσχίσθησαν.

Πολυτιμότατα δῶρα ἐδόθησαν εἰς τοὺς διελθόντας τῆς Περγάμου Ραχμῆ, Ταλαὰτ καὶ Ἐμβέρ.

Τὸ δὲ παραδοξότερον ὅλων αὐτῶν εἶνε ὅτι εἰς τὰς κλοπὰς καὶ ἁρπαγὰς συμμετέχει καί τις ὁμογενὴς δικηγόρος, Ἰωάννης Καπτσίδης ὀνόματι, ὅστις ἀπέμεινε μόνος ἐν Περγάμῳ καὶ ὅστις λέγεται ὅτι ἀπέκτησεν ἀρκετὰ οἰκιακὰ ἔπιπλα διὰ τῆς μεθόδου ταύτης.

Εἰς τὸ χωρίον Σικλὴκ ἐπὶ τοῦ Γιοῦν-δάγ, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κοτζᾶδερέ, παρέμεινε μία γυναῖκα Διαμαντὼ Νικ. Ζουμπούλη ἐκ Περγάμου μετὰ 2 τέκνων της. Τὴν ἀτυχῆ ταύτην Περγαμηνὴν διὰ τῆς βίας ἐξισλάμισαν.

Αὐτὴ ὅμως κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ τῶν χειρῶν τῶν δημίων της καὶ πεζοποροῦσα ἐπὶ δύο ἡμέρας, κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς Σμύρνην καὶ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν Μητρόπολιν Σμύρνης, ὅπου τῇ προσεφέρθησαν αἱ ἀναγκαῖαι περιποιήσεις.

Οἱ ἐν Περγάμῳ καὶ τοῖς πέριξ ἀγάδες φοβούμενοι ἀντίποινα, σχηματίζουσιν ἐθελοντικὰ σώματα διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Μέχρι σήμερον ἐνεγράφησαν 1000.

Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην ἀφίκετο εἰς Δικελῆ ἀτμόπλοιον μεταφέρον δύο χιλιάδας προσφύγων ἐκ Μακεδονίας, οἱ ὁποῖοι εἶνε προωρισμένοι διὰ τὰς οἰκίας τῶν ἐκπατριοθέντων Περγαμηνῶν.

Παρὰ τὰς λῃστείας καὶ τὰ κακουργήματα, σύσσωμος ὁ τουρκικὸς τύπος Σμύρνης καθ' ἑκάστην ἀναγράφει περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς περιουσίας τῶν Περγαμηνῶν.

Κατὰ τὴν βιαίαν καὶ ἀγρίαν ἔξωσιν τῶν Περγαμηνῶν ἐκ τῆς πατρίδος αὐτῶν, Περγαμηνός τις, ὁ Νικόλαος Χατζηγιώργογλους, εὑρίσκετο εἴς τι τουρκικὸν χωρίον χάριν εἰσπράξεων τοῦ καταστήματός του.

Κατὰ τὴν περιοδείαν του ταύτην δὲν ἔβλεπε τοὺς Τούρκους χωρικοὺς ὅπως ἄλλοτε.

Εὑρίσκοντο εἰς ταραχὴν καὶ τοιαύτην ψυχολογικὴν κατάστασιν, ὥστε ἠναγκάσθη παρὰ τοῦ γνωστοτέρου του νὰ ζητήσῃ τοὺς λόγους τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Ὁ Τοῦρκος ἐμπιστευτικῶς τοῦ εἶπεν, ὅτι πρέπει ν' ἀναχωρήσῃ, καθότι πάντες ἔχουν διαταγὰς ἀπὸ τὰς ἀρχὰς ὅπως ἐκδιώξουν τοὺς Ἕλληνας.

Χάριν δὲ τῆς ἀσφαλείας προσεφέρθη οὗτος νὰ τὸν προστατεύσῃ δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων. Τὸν ἐνέδυσε τουρκικὰ ἐνδύματα καὶ τὸν ὡδήγησε μέχρι τῆς Περγάμου, ὁπότε ἔβγαλε τὰ τουρκικὰ ἐνδύματα.

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν περὶ τὴν 7ην ὥραν μ.μ. Εἰς τὴν θέσιν μηχανὲ μπουγάζ, ὅπου εἶνε κέντρον ἑλληνικόν, εὑρέθη πρὸ Τούρκων τινῶν, οἱ ὁποῖοι ἐν ἀπορίᾳ τὸν ἠρώτησαν τί θέλει, ἐνῷ πάντες οἱ συμπατριῶται του ἐξεδιώχθησαν;

Ὁ Περγαμηνὸς οὗτος ἔμεινεν ἐκστατικὸς καὶ ἐζήτησε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν οἶκόν του. Μετὰ δυσκολίας ἐπετράπη αὐτῷ τοῦτο. Διήρχετο τὰς συνοικίας τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης.

Τὰ πάντα ἔρημα. Τὰ πάντα κατεῖχε βαθὺ σκότος. Ἐνόμιζέ τις ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ φύσις ἔκλαιε.

Αἱ Ἐκκλησίαι κατάκλειστοι. Ὁ ἀέρας ἐφυσοῦσε δυνατὰ καὶ ἕνας ὑπόκωφος βόμβος διεχύνετο ἀπὸ τοὺς σιωπηλοὺς κώδωνας ὡς μυστικὸς θρῆνος.

Κατελήφθη ἀπὸ ῥῖγος. Τὰ μάτια του χωρὶς νὰ θέλῃ ἐβούρκωσαν.

Ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν του. Τὴν εἶδε κατάκλειστον καὶ ἐσφραγισμένην.

Τὰ δάκρυά του ἔρρεον ἄφθονα. Οὐδὲν ἔβλεπεν εἰς τὰς συνοικίας,

παρὰ γάτες, σκυλιὰ καὶ ὄρνιθες νὰ περιφέρωνται μέσα στὴν τρομερὴ μοναξιά.

Μέγα πένθος περιέβαλε πᾶσαν τὴν πόλιν. Νεκρικὴ σιγὴ ἐβασίλευεν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον.

Ρίψας τελευταῖον βλέμμα ἀπεχωρίσθη τῆς φιλτάτης του οἰκίας καὶ μετέβη εἰς τούρκικο χάνι, ὅπου ἐκοιμήθη νηστικός. Τὴν ἄλλην ἡμέραν μαζὶ μὲ τοὺς Κονιαλῆδες ἔφθασεν εἰς Δικελῆ.

Μετά τινας ἡμέρας ἡ Α.Σ. ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου μετέβη εἰς Πέργαμον. Ὡς ἦτο ἑπόμενον, οὐδένα εὗρεν ἐκ τῶν πνευματικῶν του τέκνων. Παντοῦ ἐρήμωσις. Ἐφιλοξενήθη παρά τινος Τούρκου Κιρκασίου, παρὰ τοῦ ὁποίου ἔτυχε πλείστων περιποιήσεων. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς του ἦτο ἀπαρηγόρητος. Ἔκλαιε τὴν τύχην τῶν Περγαμηνῶν, οἵτινες ἐπέπρωτο νὰ ὑποστῶσι τόσα δεινὰ καὶ νὰ ἐγκαταλείψωσιν ὑπὸ συνθήκας τόσον τραγικὰς τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῶν ἐνδόξων Ἀτταλιδῶν καὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀντύπα.

Μετὰ τὰ ἀκατονόμαστα ἔκτροπα τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ταλαὰτ καὶ Ραχμῆ, μετὰ τὴν ὁλοσχερῆ καταστροφὴν τοῦ ἐμπορίου, ἡ ἑταιρεία τοῦ σιδηροδρόμου Σμύρνης—Κασαμπᾶ ἀπεφάσισε νὰ καταργήσῃ τὸ ἐν Περγάμῳ γενικὸν αὐτῆς Πρακτορεῖον. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἀπεστάλη εἰς Πέργαμον ὁ ἐκ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων αὐτῆς κ. Amedée Toucas, ἵνα παραλάβῃ πάντα τὰ σχετικὰ ἀρχεῖα τῆς Ἑταιρείας.

Ὁ κ. Toucas παρέμεινεν ἐν Περγάμῳ δύο ἡμέρας, ὅπου εἶδε καὶ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν, εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ Πέργαμος. Ἐπίσης ἰδίοις ὄμμασιν εἶδε καὶ πολλὰς οἰκίας λεηλατηθείσας παρὰ τῶν Νεοτούρκων.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἐνεποίησε λίαν ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν εὐγενῆ καὶ φιλέλληνα Γάλλον, ὅστις πάντα ταῦτα θὰ διαβιβάσῃ ὅπου δεῖ.

Αἱ λεηλατούμεναι οἰκίαι ἐσφραγίσθησαν διὰ τῶν ἐπισήμων σφραγίδων τῆς Κυβερνήσεως.

Πάντα τὰ ξενοδοχεῖα κατέλαβεν ἡ δημαρχία.

Πολλὰ ἑλληνικὰ καφενεῖα μετετράπησαν εἰς στρατῶνας.

Τί λέγει δι' ὅλα αὐτὰ ὁ Ταλαάτ, ὅστις τηλεγραφεῖ, ὅτι ἡ περιουσία τῶν Περγαμηνῶν ἐξησφαλίσθη;

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς χθὲς κατέπλευσεν εἰς Μυτιλήνην ἐκ Δικελῆ ἱστιοφόρον μὲ μερικὰς Περγαμηνὰς οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν λίαν

καταβεβλημέναι λόγῳ τῆς ἀϋπνίας, πείνης, δίψης, κωταπιέσεων καὶ τοῦ τρόμου. Εἰς πάντων τὰ πρόσωπα ἦτο ἐζωγραφημένη ἡ κακουχία, ὁ τρόμος καὶ τὰ βάσανα.

Οὗτοι μετὰ δακρύων ἀφηγήθησαν πῶς ἐπέρασαν εἰς Δικελῆ:

«Τρεῖς βραδιὲς τώρα δὲν ἐκαλύψαμεν τὸ μάτι μας, ψωμὶ δὲν εἴχαμεν, διότι τίς ἐφαντάζετο ποτὲ ὅτι εἰς τὸ Δικελῆ, τὸ ὁποῖον ἀπέχει δύο ὥρας ἀπὸ τὴν Μυτιλήνην, δηλ. μέσα εἰς τὰ μάτια της, θὰ ἐπεριμέναμεν τρεῖς ἡμέρας; Τίς ποτὲ ἐφαντάζετο, ὅτι οἱ ἐλεύθεροι ἀδελφοί μας θὰ διέθετον τόσον ἀνεπαρκέστατα μέσα μεταφορᾶς διὰ χιλιάδας ὁμογενῶν, οἱ ὁποῖοι τόσον ἀγρίως καὶ ἀπανθρώπως ἐξεδιώχθημεν;

Ἡμεῖς προελάβομεν καὶ ἐφύγαμεν, ἀφοῦ ἐπληρώσαμεν τριάκοντα λίρας αὐτὸ τὸ πλοιάριον, διὰ νὰ γλυτώσωμεν τὴν ζωήν μας.

Ἡ κατάστασις τῶν ἐν Δικελῆ εἶνε ἀξιοθρήνητος. Πολλοὶ ἄνθρωποι, καὶ δὴ γυναῖκες, μετέβαλον φυσιογνωμίαν, ἔγιναν σκελετοί.

Δύο ἀρτοποιεῖα τροφοδοτοῦν ἕως ὀκτὼ χιλ. κόσμου μὲ κακίστης ποιότητος ἄρτον.

Δὲν ἀκούεις εἰς τὸ Δικελῆ ἄλλο τι παρὰ διαρκὲς μοιρολόγι.

Αἱ ἀπώλειαι μόνον τῆς πόλεως Περγάμου κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς εἶνε:

Πρόβατα 50,000. Αἶγες 20,000. Κάμηλοι 500. Βόες 7,900. Ἄλογα 2,000. Ὄνοι 3,000, ἀξίας φρ. χρ. 3,000.000. Χωράφια καλλιεργημένα 200,000 στρέμ. (γεννήματα, βάμβαξ, ἄμπελοι) ἀξίας 4,000.000.

Κτηματικὴ περιουσία	ἀξίας	6,000.000
Ἐμπορεύματα	»	2,500.000
Ἔπιπλα καὶ φορέματα	»	2,500.000
Μετρητὰ ἐγκαταληφθέντα	»	1,500.000
Τὸ ὅλον		12,500.000

Ὅσον παρέρχονται αἱ ἡμέραι ἀπὸ τῆς βαρβάρου καὶ ἀτίμου ἐξώσεως τῶν Περγαμηνῶν ὑπὸ τῶν παραφρόνων ἀρχῶν, τόσα ἀποκαλύπτονται φρικιαστικὰ γεγονότα.

Κατὰ τὰς ὁμολογίας τοῦ ἐκ Κοζὰκ παλαιοτούρκου χότζα Νασὴφ πρὸς φίλον του Περγαμηνὸν οἱ πέντε αὐτοῦ Ἕλληνες ἐκ Κυδωνιῶν ὑπάλληλοι, δύο μυλωνᾶδες, εἷς κηπουρὸς καὶ δύο κτίσται, ἐξηφανίσθησαν καθ'

ὁδὸν ὑπὸ τῶν εἰς βασιβουζούκους μετημφιεσμένων στρατιωτῶν. Ταῦτα ὁ εἰρημένος χότζας μετὰ δακρύων ὡμολόγει εἰς τὸν Περγαμηνόν.

Αἱ λῃστεύσεις τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων ἐξακολουθοῦν συστηματικαὶ παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῶν ἀρχιλῃστῶν Ταλαὰτ καὶ Ραχμῆ.

Οὕτως ἐξ ἐπιστολῆς διαβιβασθείσης ἀπὸ ἔγκριτον Περγαμηνὸν γίνεται γνωστόν, ὅτι αἱ οἰκίαι λῃστεύονται μὲ τὴν σειρὰν τῇ ἐπιστασίᾳ τοῦ Μάλ-Μουδοὺρ καὶ τῶν ἀξιωματικῶν!!! Τὰ χρηματοκιβώτια ἀνοίγονται ὑπὸ τοῦ Ἀρμενίου σιδηρουργοῦ Ζαρέ. Δὲν ἀρκοῦνται δὲ εἰς ταῦτα μόνον, ἀλλὰ προβαίνουσι καὶ εἰς ἀνασκαφὰς ἐντὸς τῶν οἰκιῶν. Ἐργασία συστηματικὴ διὰ τὴν ἀπογύμνωσιν τῶν ἑλληνικῶν οἰκιῶν. Ἐντὸς φρέατος ὀλίγον κατωτέρω τοῦ διοικητηρίου εὑρέθησαν δέκα *ἀκέφαλα!* πτώματα.

Τοιαῦτα κατὰ τὰς ὁμολογίας Ἀρμενίων ὑπάρχουν καὶ ἄλλα εἰς διάφορα σκοτεινὰ μέρη τῆς πόλεως.

Ἐν τῇ περιοχῇ Περγάμου, Τσανταρλῆ καὶ Δικελῆ ἐμετρήθησαν πλείονα τῶν ἑκατὸν πτωμάτων.

Ὁ ἐκ Κιρκλὰρ ὁμογενὴς Σταῦρος Μιχαήλ, ἀφοῦ πρῶτον ἀπήχθη, ἐσφάγη κατόπιν.

Πλεῖστα κλοπιμαῖα ἐκ Περγάμου μετὰ τῶν περιχώρων μέσον Δικελῆ μεταφέρονται εἰς Σμύρνην καὶ ἀποθηκεύονται εἰς ἰδιαιτέραν κυβερνητικὴν ἀποθήκην.

Ἐξ ἄλλης ἐπιστολῆς ἀνακοινοῦται, ὅτι τὰ καταστήματα τῶν Γ. Τσαξαρίδου καὶ Α. Κουκουβάγια ἐπωλήθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, τὸ μὲν ἀντὶ χιλίων ἑκατὸν ἑξήκοντα λιρῶν, τὸ δὲ ἀντὶ τριακοσίων.

Τί ἔχει νὰ εἴπῃ εἰς ὅλα αὐτὰ ὁ Ταλαάτ, ὅστις τόσον πομπωδῶς διεκήρυξε τὴν ἀσφάλειαν τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων τῶν Περγαμηνῶν;

Τί ἔχει νὰ εἴπῃ διὰ τὰ τόσα δῶρα, ἅτινα ἔλαβεν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς εἰς λαφυραγωγημένα ἐκ τῶν ἑλληνικῶν οἰκιῶν εἴδη;

Ἡ ἀπάντησίς του θὰ εἶνε πάλιν βεβαίως τὸ τρίψιμο τοῦ μύστακός του δι' ὅλα τὰ εὐχάριστα δι' αὐτόν, ὡς ἔκαμε καὶ εἰς Δικελῆ, ὅτε παρηκολούθει τὰ ἔκτροπα τῶν βασιβουζούκων.

Τὰ κατωτέρω διηγήθη ὁ ἐκ Γενιτσαροχωρίου καταγόμενος καὶ ἐν Μακαρονίᾳ διαμένων ὁμογενὴς Ἀπόστολος Δαβλᾶκος:

Τὴν Τρίτην ἑσπέρας ἦλθαν στὴ Μακαρονία βασιβουζοῦκοι νὰ πατή-

σουν τοῦ Μπεμπέλα τὸ τσιφλίκι. Ἄμα εἰδοποιήθησαν οἱ ἐργάται, τρέξανε νὰ τοὺς διώξουν· ἀμέσως πέντε στρατιῶται ποῦ βρισκότανε στὸ τσιφλίκι κατὰ σύμπτωσιν ἔρριξαν καὶ αὐτοὶ ἓξ πιστολιὲς εἰς τὸν ἀέρα γιὰ νὰ τοὺς φοβερίσουν. Ὅταν ἐνύκτωσε, οἱ στρατιῶται ποῦ ἦσαν εἰς τὸ τσιφλίκι πήρανε ἀπὸ τοὺς ἐργάτας τὰ τουφέκια, δὲν τοὺς ἄφησαν μήτε ἓν μαχαιράκι ἐπάνω τους καὶ τὰ ἔδωσαν εἰς ἕνα Ἀτσίγγανον ποῦ παρεπονεῖτο, ὅτι δὲν εἶχεν ὅπλον.

Τὴν ἰδίαν νύκτα ξαναπήγανε οἱ Μουατζίρηδες καὶ πατήσανε τὸ ἴδιο τσιφλίκι, ἀλλὰ τότε οἱ στρατιῶται δὲν κινηθήκανε καθόλου ἀπὸ τὸν τόπον των. Ἀπὸ τὸ τσιφλίκι οἱ Μουατζίρηδες τραβήξανε εἰς τὸ Καμπακούμ. Ὅλας τὰς θύρας τοῦ Καμπακοὺμ ἔθραυσαν καὶ τὰ καταστήματα ἐπάτησαν, παρθένους ἠτίμασαν καὶ ἐφόνευσαν ἀνθρώπους.

Τετάρτη ξημέρωμα πλακώσανε τὴν Μακαρονία. Ἡμεῖς φοβηθήκαμε, μαζευτήκαμε ἕως τριακόσιοι, πήραμε καὶ πέντε στρατιώτας καὶ τὸν φροντιστὴ τοῦ Ἠλιοπούλου Ἰσμαὴλ καὶ τραβήξαμε γιὰ τὸ Γενιτσαροχῶρι.

Οἱ στρατιῶται ποῦ μᾶς συνωδεύανε μᾶς γύρεψαν πέντε λίρες γιὰ νὰ μᾶς πᾶνε εἰς τὸ Γενιτσαροχῶρι. Μαζέψαμε λοιπὸν ἀπὸ ὅλους τὸ ποσὸν καὶ τοὺς δώσαμε.

Ὅταν φθάσαμε στὸ Ἁγιασμάτι, μᾶς σταματήσανε μπροστὰ στὸ κονάκι. Ἐκεῖ κοντὰ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν Ἁγίαν Παρασκευὴν βλέπομεν πανταλόνια κοριτσιῶν σχισμένα, φουστάνια, τὸ πετραχῆλι τοῦ παπᾶ, κανδήλια καὶ εἰκονίσματα κομμάτια καμωμένα.

Ἔπειτα μᾶς πήρανε ἄλλοι στρατιῶται γιὰ νὰ μᾶς φέρουν στὸ Ἀϊδαλῆ. Ξεκινήσαμε. Κοντὰ στὸ ποταμὸ Ἰσκιᾶ βρήκαμε ἕναν ἄνθρωπον φαγωμένον ἀπὸ τσάκαλους. Ἅμα φθάσαμε στοῦ Γονατᾶ τὸν κῆπο, οἱ στρατιῶται ἔστρεψαν τὰ τουφέκια τους κατ' ἐπάνω μας καὶ γύρευαν χρήματα. Τότε ὁ Γαβριὴλ Τσάκαλος ἐγύρισεν ἕνα δίσκο καὶ μάζεψε ἀπὸ ὅλους μας ἕως τρεῖς λίρας. Οἱ στρατιῶται ὅμως δὲν τὰς δέχθηκαν, διότι τοὺς φάνηκαν ὀλίγαι. Τὸν βάλανε καὶ μάζεψε κι' ἄλλα χρήματα καὶ ἔτσι χορτάσανε.

Ξακολουθήσαμε τὸν δρόμο μας καὶ ἐφθάσαμε στὴν Ἀλυκή, ὅπου βρήκαμε ριχμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ παπλώματα, ροῦχα γυναίκεῖα καὶ ὑποδήματα, τὰ ὁποῖα πήρανε οἱ στρατιῶται.

Ἐπίσης βρήκαμε καὶ δύο σκοτωμένους, τοῦ ἑνὸς μάλιστα εἶχον κομμένα τ' αὐτιὰ καὶ τὴ μύτη. Ἐπὶ τέλους φθάσαμε στὸ Γενιτσαροχῶρι καὶ σταθήκαμε στὸ στρατῶνα ἀπ' ἔξω μέσα στὸν ἥλιο. Τὸ στόμα μας ἀπὸ τὴν δίψα δὲν εἶχε σάλιο. Νὰ πιοῦμε δὲν μᾶς ἄφιναν. Ἕνα τὸν λιώσανε στὸ ξύλο, ἐπειδὴ πῆγε κρυφὰ καὶ ἤπιε.

Ἀπὸ κεῖ ἄλλοι στρατιῶται μᾶς φέρανε στὸ Ἀϊδαλῆ καὶ μᾶς κλείσανε σὰν τὰ γίδια μέσα στὸ περιβόλι τοῦ στρατῶνος ποῦ εἶνε κοντὰ στὸ Νοσοκομεῖο.

«Αὐτοῦ μέσα θὰ ψοφήσετε σκυλιά, φώναζαν, οὔτε ψωμὶ θέλετε, οὔτε νερό».

Μετὰ μισὴ ὥρα ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος μὲ δύο τρεῖς τῆς ἀστυνομίας ἀξιωματικοὺς καὶ μᾶς εἶπε νὰ μποῦμε στῆς βάρκες γιὰ νὰ μᾶς πᾶνε στὸ διοικητὴ ποῦ εἶνε στὸ τελωνεῖον νὰ μᾶς ἐξετάσῃ.

Μᾶς βάλανε στὲς βάρκες καὶ μᾶς ἔφεραν στὸ βαπόρι καὶ ἤρθαμε.

Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Δικελῆ εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα τῆς Λέσβου:

Νέα θλιβερὰ καὶ ἀπερίγραπτα γεγονότα ἔχομεν ν' ἀναγράψωμεν πάλιν. Οἱ νοθογενεῖς καὶ παράφρονες Νεότουρκοι δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὸν ἄτιμον καὶ βίαιον ἐκπατρισμὸν ἡμῶν, ἀλλὰ διὰ ν' ἀποδείξωσιν ἀκόμη εἰς ποῖον ἀφάνταστον βαθμὸν γελοίας πωρώσεως φθάνουσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, προβαίνουσιν εἰς διαβήματα ἐκδικήσεως δῆθεν καὶ κατ' αὐτῶν ἔτι τῶν ἀψύχων πραγμάτων. Σχίζουσιν εἰκόνας, ὑβρίζουσι βιβλία καὶ ἀνδρείως κατασπαράσσουσι τὰ... φύλλα των.

Οὕτως ἐξ ἐπιστολῆς ἀπὸ 20 λήγοντος πληροφορούμεθα, ὅτι εἰς Πέργαμον διήρπασαν καὶ αὐτὰ τὰ βιβλία, φωτογραφίας, κατάστιχα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ ἐξέσχισαν, ἐπέταξαν εἰς τοὺς δρόμους, καὶ οὕτω πάντα ταῦτα μετὰ τῶν συντριμμάτων τῶν ἱερῶν εἰκονισμάτων παρουσιάζουσι θέαμα οἰκτρῶν βανδαλικῶν πράξεων.

Ὁ φεδαῆς Ραχμῆ ἀπό τινων ἡμερῶν εὑρίσκεται εἰς τὴν Πέργαμον, ἀναμένων τὴν ἔλευσιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Διερμηνέων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον, ὡς εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν κάλλιστα, συνεβούλευσε τοὺς ὀλιγίστους παραμένοντας ἐν Περγάμῳ καὶ Δικελῆ ὁμογενεῖς, ὅπως δηλώσωσιν, ὅτι πάντες οἱ ὁμογενεῖς τοῦ τμήματος Περγάμου ἀνεχώρησαν **οἰκειοθελῶς καὶ ἀπαραβιάστως καὶ παρὰ τὰς συστάσεις** τῶν κυβερνητικῶν ἀρχῶν...

Εἰς πάντα ταῦτα τὰ τερατουργήματα δυστυχῶς μετέχουσι καὶ Ἀρ-

μένιοι καὶ ἰδίως Ἑβραῖοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνεται ὁ Νινὶμ Ναβάρος, δερματέμπορος· λυπηρότατον δ' εἶνε, ὅτι καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς τελευταίας στιγμῆς ἦτο ἀχώριστος ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Περγαμηνούς. Εἰς τὰς σφαγὰς τοῦ Ἀλῆ-Ἀγᾶ ἔπαιξε τὸ κύριον πρόσωπον.

Εἰς Κινίκιον τὸν ἅγιον Ἐπιτάφιον μετέβαλον εἰς ἅμαξαν, τὴν ὁποίαν περιφέρουσιν εἰς τὰς συνοικίας πρὸς ἐμπαιγμὸν τοῦ ἱεροῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν.

Εἰς Δικελῆ πάντα τὰ ἐν ἀποθήκαις δημητριακὰ κατέσχεν ἡ νεοτουρκικὴ Κυβέρνησις. Ἐπίσης τὰ κουκιὰ καὶ κριθάρια τοῦ τέως διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης Ἀνατολῆς ἐν Περγάμῳ κ. Εὐστ. Εὐστρατίου κατέσχον αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαί. Τὰ περισσότερα χωράφια θὰ μείνουν ἀθέριστα.

Ἐν Κεμὲρ ἡ κατάστασις τῶν ὀλίγων ἀπομεινάντων ὁμογενῶν εἶνε κρισιμωτάτη.

Ἐξ ἐπιστολῆς ἐπισήμου φίλου ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς λίαν χαρακτηριστικά: «Ἕνεκα τῶν γραφομένων τῶν ὀθωμανικῶν ἐφημερίδων, ὅτι δῆθεν εἰς Μυτιλήνην ἔγιναν σφαγαὶ κτλ. ἡ θέσις μας εἶνε κρισιμωτάτη. Ἔνοπλοι διατρέχουσιν οἱ Τοῦρκοι τὰς ὁδοὺς ἀπειλοῦντες. Ἡ ἀπελπισία κατέλαβε πάντας. Οὐδεμία προστασία. Φαίνεται ὅτι εἴμεθα μάρτυρες καὶ φυλαττόμεθα ὡς Ὅμηροι. Πεῖνα καὶ δυστυχία. Δὲν περιγράφονται ὅσα βλέπομεν καὶ ἀκούομεν. *Σῶστέ μας*».

Ὁ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καϊμακάμης δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Ἄγγλον δημοσιογράφον Φέριμαν νὰ περιέλθῃ τὴν πόλιν. Τὰς διαμαρτυρίας τοῦ Ἄγγλου δημοσιογράφου ὁ καϊμακάμης ὄχι μόνον περιεφρόνησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὕβρισε σχεδὸν διὰ τῶν ἑξῆς:

«Νὰ κρεμισθῇς, νὰ ξεκουμπισθῇς μαζὶ μὲ τὸν βρωμόπαπα τοῦ Μητροπολὶτ-βεκιλί». Ὡς γνωστόν, εἰς τὸν ἱκανώτατον ἀρχιερ. ἐπίτροπον Κεμερίου αἰδ. οἰκονόμον κ. Γεώργ. Παπαδόπουλον, ὁ ὁποῖος πολλάκις ἔθεσε τὸν καϊμακάμην εἰς τὴν θέσιν του διὰ τοῦ θάρρους του, δὲν ἐπέτρεψε ν' ἀποβιβασθῇ ἐν μέσῳ τῶν ὀλίγων πνευματικῶν τέκνων του δι' εὐνοήτους λόγους.

Ἐν γένει ἡ δρᾶσις τοῦ ἀρχιερατικοῦ τούτου Ἐπιτρόπου κατὰ τὰς μαύρας ταύτας περιστάσεις ἦτο λίαν ἐθνική. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἐπίσης ἡ διάσωσις δύο ἀτυχεστάτων νεανίδων ἐκ Καραγάτς, διὰ τὰς ὁποίας ἔθεσεν εἰς κίνδυνον καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν του, καθότι παρ' ὀλίγον θὰ συνεπλέκετο ἐνόπλως ὄχι μετὰ βασιβουζούκων, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν·

ΒΙΑΙΟΠΡΑΓΙΑΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΔΩΝΙΩΝ

ΕΡΗΜΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Ἡ ἱστορικὴ πόλις τῶν Κυδωνιῶν, ἡ προσενεγκοῦσα ἑαυτὴν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ προκαλέσῃ τὴν καταστρεπτικὴν βουλιμίαν τῶν Νεοτούρκων. Καὶ πρὸ ἐτῶν ἤδη, ἅμα τῇ ἀνακηρύξει τοῦ Συντάγματος, ἐγένετο ἀπόπειρα, εὐτυχῶς ματαιωθεῖσα, καταστροφῆς αὐτῆς. Ἀλλ' ἤδη, μετὰ τὴν πανωλεθρίαν τοῦ ἀδραμυττηνοῦ κόλπου καὶ τῆς Περγάμου, ἤρχετο ἡ σειρὰ τῆς ἐνδόξου ταύτης πρωτευούσης τῆς μικρασιατικῆς Αἰολίδος. Εὐτυχῶς, ἐκτὸς τῆς ἐπελθούσης ἐρημώσεως ἐκ τοῦ πανικοῦ τῆς καταστροφῆς, ἀναγκασθέντος τοῦ πλείστου μέρους τῶν κατοίκων ν' ἀπέλθῃ εἰς τὰς παρακειμένας Νήσους, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν Λέσβον, ἡ καταστροφὴ τό γε νῦν ἔχον ἀπεσοβήθη, συντελεσάντων πρὸς τοῦτο πολλῶν κατοίκων τῆς πόλεως, ἐν οἷς ὁμολογουμένως προέχουσιν ὁ Μητροπολίτης καὶ ὁ τῆς Γαλλίας ἀντιπρόσωπος κ. Ν. Σαπουντσόγλους.

Δημοσιεύονται ἐνταῦθα ἀποσπάσματα ἐκτενεστάτης Ἐκθέσεως περὶ τῶν καταβληθέντων μέσων πρὸς σωτηρίαν τῆς ἀκμαίας ταύτης πόλεως, ἧς ὁ πληθυσμὸς μετὰ τῶν παρακειμένων Μοσχονησίων ἐγγίζει τὰς πεντήκοντα χιλιάδας κατοίκων.

Τὸ σύνθημα τοῦ τρόμου περιήχησεν ἀσαφὲς καὶ μυστηριῶδες κατὰ τὴν 21 Μαΐου, ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. Τρεῖς ἡμέρας πρότερον εἶχε καταπλεύσῃ εἰς τὸν λιμένα μας τὸ ἀντιτορπιλλικὸν «Πελέγκι-Δεριά», προερχόμενον ἐκ τοῦ ἀδραμυττινοῦ κόλπου. Αὐτὸ ἦτο τὸ σύνθημα τοῦ ὀλέθρου, διότι ἐκόμισε τὰς μυστικὰς ἐνσφραγίστους διαταγὰς τοῦ κομιτάτου. Ἔμεινε καὶ τὴν δευτέραν, ὅτε ἡ τρικυμία ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸ συντρίψῃ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἂν παρετείνετο ἐπὶ δέκα εἰσέτι λεπτά. Δυστυχῶς ἐκόπασε καὶ ἔδωκε καιρὸν εἰς τοὺς τρομεροὺς ἀπογόνους τοῦ Βαρβαρόσσα ν' ἁλιεύσωσι μὲ τὸν **ἐργάτην**! τὰς περιπλεχθείσας ἀγκύρας τοῦ ἀντιτορπιλλικοῦ, τύπου «Λέοντος».

Τίποτε ἀπὸ τὴν κίνησιν αὐτὴν δὲν εἴχομεν ἐννοήσῃ! Οὐχ ἧττον αἱ

πρῶται φῆμαι μᾶς ἦλθον ἀσαφεῖς ἐξ Ἁγιασματίου καὶ Γκιουμέτς, ὅπου μετέβη καὶ ὁ Μητροπολίτης ἀπὸ πρωΐας τῆς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. Τῷ ἐδόθησαν ἐκεῖ διαβεβαιώσεις, ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως ὑπάρχει καὶ καθησύχασε τοὺς περιφόβους Χριστιανοὺς τοῦ χωρίου.

Τὴν ἑσπέραν, ἀπελθόντος τοῦ Μητροπολίτου, ἤρχισεν ἡ ἐπίθεσις ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀρχῆς καὶ τῶν βασιβουζούκων τοῦ Γκιουμὲτς καὶ τοῦ πλησιοχώρου Γιαγιά-κιοΐ. Πλεῖστα φορτηγὰ ἁμάξια διήλαυνον καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὰς ὁδοὺς τῶν Κυδωνιῶν. Οἱ δυστυχεῖς Χριστιανοὶ τοῦ Καραγὰτς καὶ Γκιουμὲτς ἔφευγον προτροπάδην, ληστευόμενοι ἢ ἐν ταῖς οἰκίαις των ἢ καθ' ὁδόν. Νεάνιδες ἡρπάγησαν καὶ ἠτιμάσθησαν, ἄλλοι ἔφθασαν κακὴν κακῶς, μόλις διασώσαντες τὴν ζωήν, ἐν ᾧ ἔχασαν ὅ τι εἶχον εἰς χρήματα καὶ κοσμήματα.

Τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα λείψανα τῶν πρώτων διωγμῶν ἐνέσπειραν τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὸν τρόμον εἰς τὴν πόλιν μας, ἡ ὁποία ὅμως ἐβαυκαλίζετο μὲ τὰς γλυκείας ἐλπίδας, ὅτι τὰ ἔκτροπα ταῦτα ἦσαν παντελῶς ξένα πρὸς τὴν πατρικήν μας ! Κυβέρνησιν.

Τρεῖς ἡμέρας πρότερον εἶχε συναντηθῆ ὁ ἀπαίσιος Διοικητής μας μὲ τὸν Διοικητὴν τοῦ Βουρχανιὲ εἰς τὸ Καραγὰτς καί, μέσα εἰς ἓν τζαμίον ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀλλάχ, ὤμοσαν καὶ ἐξέδωκαν τὴν διαταγὴν τῶν σφαγῶν, τῶν ἀτιμώσεων, τοῦ διωγμοῦ. Εὐτυχῶς τὴν δευτέραν μ. μ. ἀπέπλευσε τὸ ἀντιτορπιλλικὸν ἐκ τοῦ λιμένος μας, ἴσως ἐκ τοῦ φόβου τῆς τρικυμίας, δι' ἄγνωστον διεύθυνσιν. Πολλοὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι περιεπόλει τὴν νύκτα τὰς ἀκτὰς τοῦ ἀδραμυττηνοῦ κόλπου, ἐπιτηροῦν τὴν ἐπιβίβασιν τῶν χιλιάδων προσφύγων τοῦ Ἀκ-τσάϊ.

Τὴν Πέμπτην, Παρασκευὴν καὶ Σάββατον ἐξεκενώθησαν ἐντελῶς τὰ παράλια ἀπὸ Βουρχανιὲ μέχρι Κυδωνιῶν. Τὴν Κυριακὴν μετὰ μεσημβρίαν ἔφθασε δι' αὐτοκινήτου ὁ Μουτεσαρίφης Καρασῆ, προσενεχθεὶς σκαιότατα πρὸς τὸν Μητροπολίτην ἐν τῷ τελωνείῳ, ὅπου κατέστρωνε τὸ σχέδιον τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως μετὰ τῶν ὀργάνων τοῦ Κομιτάτου.

Ζοφερὰ ἀνέτειλεν ἡ Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς. Οὐδὲν ἐγνωρίζομεν περὶ τῆς τύχης τοῦ Ἀδραμυττίου, τοῦ Δικελῆ, τῆς Περγάμου.

Ὁ Μητροπολίτης μας ἐκήρυξεν εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως, παραμυθήσας τὰς ψυχὰς καὶ ἀνυψώσας τὸ φρόνημα μὲ τὸ ἀτρόμητον θάρρος του. Ἤξευρεν ὅτι ἦτο ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπετέλει ὕψιστον πατριωτικὸν ἔργον. Ἡ ἰσχυρὰ αὕτη ἀφοσίωσις τοῦ Ἱεράρχου

πρὸς τὸ ὑψηλόν του ἀξίωμα καὶ ἡ ἀδάμαστος θέλησίς του καὶ ἡ ἐθελοθυσία, τὴν ὁποίαν κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας ἡμέρας ἐπέδειξε, χωρὶς νὰ κλονισθῇ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον εἰς τὰς σθεναρὰς ἀποφάσεις του, ὑπῆρξε διὰ τὴν πόλιν ἡμῶν εὐεργετικωτάτη.

Τὴν ἑσπέραν τοῦ Σαββάτου, ὁμιχλώδη, βροχερὰν καὶ μελαγχολικὴν ἑσπέραν, περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν, κατέπλεεν εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεώς μας τὸ πρῶτον μὲ πρόσφυγας ἐκ τοῦ ἀδραμυττηνοῦ κόλπου ἀτμόπλοιον. Ἦτο τὸ «Δικελῆ». Ὅλοι οἱ πρόσφυγες ἦσαν ἀπὸ τὴν παραλίαν τοῦ Βουρχανιὲ—Καραγάτς. Ἐχαιρέτων τεθλιμμένοι μὲ τὰ λευκὰ μανδύλια τοὺς πολυπληθεῖς θεατὰς τῆς παραλίας. Θλιβερώτατον θέαμα ! Εἶχον ἀπολέσῃ τὰς οἰκίας, τὰ κτήματα, τὴν περιουσίαν, τὸ ἔδαφος τῆς προσφιλεστάτης πατρίδος ! Τί ἐσκέπτοντο κατὰ τὴν τραγικὴν ἐκείνην στιγμήν; Θὰ ἐπανήρχοντο καὶ πάλιν εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ;

Ὁ λιμενάρχης ἀπηγόρευσεν εἰς τὸν πλοίαρχον νὰ ἐκπλεύσῃ διὰ Μυτιλήνην καὶ διέταξεν αὐτὸν ν' ἀποβιβάσῃ εἰς φορτηγίδας ὑπὸ τὴν βροχὴν τοὺς πρόσφυγας.

Ἀλλ' ὁ γενναῖος πλοίαρχος, περιφρονήσας τὰς ἀπειλὰς καὶ εἰπὼν ὅτι ἀναλαμβάνει αὐτὸς ὁλόκληρον τὴν εὐθύνην, μετὰ δέκα λεπτὰ ἐξέπλεεν ὁλοταχῶς πρὸς τὴν Μυτιλήνην. Τὴν ἐπαύριον Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς κατέπλευσε καὶ ἡ «Ἀμαλία» τοῦ Μαρκέτου μὲ ὑπερχιλίους πρόσφυγας ἐκ τοῦ ἀδραμυττηνοῦ κόλπου. Ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τῶν παραλιακῶν καφενείων χιλιάδες θεατῶν παρίσταντο εἰς τὸ ἀξιοδάκρυτον θέαμα τῶν ἐκπατριζομένων, μὴ ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἡ αὐτὴ σκληρὰ μοῖρα ἠδύνατο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ πλήξῃ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους !

Ἐν τοσούτῳ κατὰ τὴν ὕπαιθρον, πέριξ τῆς πόλεως, αἱ ἐπιθέσεις, οἱ πυροβολισμοί, αἱ ἀπειλαί, οἱ φόνοι, οἱ ἐξαφανισμοί, ὁσημέραι ἐγίνοντο συχνότεροι καὶ θρασύτεροι, ἐνῷ αἱ ἀρχαὶ δὲν ἔπαυον νὰ προτρέπουν τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως πρὸς τὴν ἔξοδον καὶ νὰ ἐνθαρρύνουν μάλιστα αὐτοὺς εἰς **ἀντεπίθεσιν !** Ἀλλ' ἐάν τις εἶχε τὴν ἀφέλειαν, τὴν τόλμην νὰ παραπονεθῇ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς, συνελαμβάνετο καὶ ἐτιμωρεῖτο ὡς **στασιαστής !**

Ὁσημέραι συνεσφίγγετο ὁ σιδηροῦς κρίκος τοῦ ἀποκλεισμοῦ περὶ τὴν πόλιν. Φοβεραὶ φῆμαι διεδίδοντο ἀστραπιαίως καθ' ἑκάστην. Ὅλαι ἀπεδεικνύοντο ἀληθεῖς, πλὴν μόνον ἐκείνων, ὅσαι ἐμαρτύρουν δῆθεν τὴν καλὴν θέλησιν ἢ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν ἀρχῶν. Εἶχον δὲ τὸ θράσος πολλο

ἐκ τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων νὰ λέγωσι κατὰ πρόσωπον ἐγκρίτων συμπολιτῶν μας, ὅτι οἱ ἐκπατριζόμενοι φεύγουν παρασυρόμενοι ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς προπαγάνδας !

Τοιοῦτό τι ἐπέρριψεν ἐν ὀργῇ καὶ ὁ μουτεσαρίφης Καρασῆ κατὰ πρόσωπον τοῦ Μητροπολίτου. Καὶ ὅμως ἤρχισαν οἱ δῆθεν καλοθεληταὶ ἐξ αὐτῶν νὰ ψυθιρίζωσιν εἰς τὰ ὦτα συμπολιτῶν μας, ὅτι καλὰ θὰ κάμουν νὰ φύγουν ! Εἷς μάλιστα, πρώην ὑπάλληλος, ἐμφανισθεὶς αἰφνιδίως ἐκ Βουρχανιέ, ὅπου διέμεινε, ἦλθε καὶ ἀπεχαιρέτα ἀναφανδὸν εἰς τὰ καφενεῖα τοὺς πρώην φίλους του καὶ γνωρίμους, διότι προσέθετε μὲ ἀλωπεκώδη ὑπουλότητα, ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἴδῃ πλέον ! Καὶ ἂν ἐπανέλθῃ, αὐτοὶ δὲν θὰ ὑπῆρχον εἰς τὴν πατρίδα των !

Αἱ φῆμαι αὗται ἐκορύφουν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἀγωνίαν τοῦ κόσμου. Τὴν Δευτέραν περὶ τὴν 2 μ. μ. κατέπλευσε τὸ «Ζαφέρ», οὗ ἐπέβαινεν, οἰκτρὸν λείψανον τῆς καταστροφῆς τῶν Κοινοτήτων τοῦ ἀδραμυττινοῦ κόλπου καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου Ἰωακείμ, ἀσθενῶν καὶ κακῶς διακείμενος. Τὸ «Ζαφὲρ» δὲν ἔφερε σημαίαν τιμητικὴν τοῦ ἱεράρχου, ὅστις, κατὰ τὴν ἱστορικὴν πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα ἔκθεσιν, παρέστη μάρτυς αὐτόπτης εἰς τὴν κηδείαν ἕνδεκα Κοινοτήτων τῆς ἀνθούσης εἰς ἑλληνισμὸν ἐπαρχίας του. Εἰς τὸν Μητροπολίτην ἡμῶν Γρηγόριον δὲν ἐπετράπη ἡ ἐπίσκεψις πρὸς τὸν Ἐφέσου.

Ἐν τοσούτῳ τὰ προξενεῖα, γαλλικόν, ἑλληνικόν, ἰταλικόν, εἰργάζοντο δραστηρίως, διαβιβάζοντα ἀλλεπάλληλα τηλεγραφήματα καὶ μακρὰς ἐκθέσεις. Διεδίδετο ὅτι ἔμελλε νὰ καταπλεύσῃ γαλλικὸς στόλος, ἀλλ' εἰς μάτην οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνεζήτουν εἰς τὸν ὁρίζοντα πέραν τοῦ λιμένος νὰ διακρίνωσι τὸν καπνὸν καὶ τὴν τρίχρουν σημαίαν τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, σύμβολον τῆς σωτηρίας τριάκοντα πέντε χιλιάδων Χριστιανῶν. Καὶ ἡ ἀγανάκτησις ἐκορυφοῦτο.

Τὴν Τρίτην, 27 Μαΐου, αἱ Ἀρχαὶ ἀπέρριψαν πλέον τὸ προσωπεῖον τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ὑποκρίσεως. Εἶχε γίνῃ ἡ πρώτη ἐπίθεσις τὴν νύκτα κατὰ τοῦ Γενιτσαροχωρίου, ***δοκιμαστική***, πρὸς ἐκφοβισμὸν τῶν κατοίκων. Περὶ ὥραν 8 π. μ. δύο πολυβόλα ἀνεβιβάσθησαν ἐπιδεικτικῶς ἐκ τοῦ στρατῶνος εἰς τοὺς ὑπερκειμένους λόφους τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ καὶ τῶν μύλων, χάριν γυμνασίων δῆθεν, καὶ ἔπειτα ἔσυραν αὐτὰ πανηγυρικῶς διὰ τῆς μεγάλης ὁδοῦ τῆς ἀγορᾶς, ἵνα ἐμπνεύσωσιν εἰς τοὺς Κυδωνιάτας τὸ αἴσθημα τοῦ τρόμου. Συγχρόνως συνελάμβανον πολλοὺς τῶν συμπο-

λιτῶν ὡς ξένους δῆθεν καὶ διὰ λακτισμάτων ἐπεβίβαζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τελωνείου πρὸς ἀπέλασιν. Ἦτο πρόδηλον ὅτι τρομερόν τι ἐτεκταίνετο.

Καὶ ὅμως οἱ Κυδωνιᾶται ἔμενον σταθεροὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις των. Περὶ ὥραν 6 μ.μ. ἐπανῆλθον ἐκ Μυτιλήνης τὰ συγχρόνως τὴν μεσημβρίαν ἐκπλεύσαντα κατάμεστα προσφύγων ἐκ τοῦ ἀδραμυττινοῦ κόλπου ἀτμόπλοια «Μοντάνα» καὶ «Σάμος». Τὸ δεύτερον οὐδένα ἀπεβίβασε, μετὰ παραμονὴν δὲ ἡμισείας περίπου ὥρας ἀπέπλεεν αὖθις χωρὶς νὰ ἐλευθεροκοινωνήσῃ. Τότε διεδόθη ἀστραπηδὸν ἡ φήμη, ὅτι ἔφερε ***μυστηριῶδες*** πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον συνενοήθη ὁ Ἕλλην Πρόξενος, καὶ ἡ φήμη αὐτη, ἀληθὴς ἢ ψευδής, ἐνεθάρρυνε μὲν τοὺς κατοίκους, ἐξεφόβισε δὲ τοὺς θρασεῖς ἐν τῷ τελωνείῳ ὑπαλλήλους τῆς Διοικήσεως.

Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐνέπνευσε πραγματικὸν τρόμον καὶ κατάπληξιν εἰς τοὺς βυσσοδομοῦντας καὶ ἐπισπεύδοντας παντὶ τρόπῳ τὸν ὄλεθρον τῆς πόλεως, ἦτο τηλεγράφημα τοῦ γαλλικοῦ Προξενείου, ληφθὲν περὶ τὴν 5 μ.μ. τῆς Τρίτης 27 Μαΐου. Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο ἀνεμένετο ἀπὸ ἡμερῶν ἐναγωνίως ὑπὸ τοῦ Προξένου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Νικολάου Σαπουντζόγλου, ὅστις κατὰ τὰς θλιβερὰς ἐκείνας ἡμέρας ἐπέδειξε καὶ σθένος, καὶ τόλμην, καὶ διορατικότητα, καὶ πατριωτισμὸν ὑπέρτερον παντὸς λόγου. Ὅλοι ἀνεμένομεν τὸν κατάπλουν ἑνὸς ἢ δύο γαλλικῶν πλοίων καὶ ἡ διάψευσις τῶν ἐλπίδων μας ἐβύθιζε τὰς ψυχὰς εἰς ἄλγος ἀμύθητον.

Ὅτε περὶ τὴν 5 μ. μ. τῆς Τρίτης εἶδον οἱ συμπολῖται πορευόμενον πρὸς τὴν Μητρόπολιν τὸν πρόξενον τῆς Γαλλίας μὲ τὸ ἐπιβλητικόν του παράστημα καὶ μὲ φαιδρὸν τὸ πρόσωπον, ἐνόησαν ὅτι σοβαρόν τι εἶχε ν' ἀναγγείλῃ ὁ ἐνθουσιώδης πατριώτης καὶ ἀκάματος ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας. Μετ' ὀλίγα λεπτὰ διεδίδετο μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα ἀνὰ τὰς ῥύμας καὶ τὰ κέντρα τῆς πόλεως, ὅτι αἱ Κυδωνίαι καὶ τὰ Μοσχονήσια διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας.

Ὁ κ. Ν. Σαπουντζόγλου, ἀποκαλυφθεὶς ἐνώπιον τοῦ Μητροπολίτου ἐπεφώνησε: ζήτω ἡ Γαλλία! καὶ ἀνήγγειλε τὴν χαρμόσυνον εἴδησιν. Ὀλίγα λεπτὰ πρότερον εἶχε συναντηθῇ πρὸς τὸν Διοικητὴν καὶ ἐξάγων τὴν οὐσίαν ἐκ τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Γεν. Προξενείου Σμύρνης, ἔσχε τὴν τόλμην νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ὑπεύθυνον διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως. Ἡ τόλμη αὕτη τοῦ ὑπερηφάνου προξένου τῆς Γαλλίας ἐπέδρασεν, ὡς ἀπέδειξαν τὰ μετέπειτα γεγονότα, ὁριστικῶς ἐπὶ τὴν τύχην τῆς πα-

τρίδος του κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην καὶ κατὰ τὰς δύο μεθεπομένας μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Ταλαάτ, τὴν Παρασκευὴν 30 Μαΐου.

Τὸ τηλεγράφημα ἔλεγεν, ὅτι ἐγένοντο ὑπὸ τῆς Πρεσβείας παραστάσεις πρὸς τὸν Μ. Βεζύρην καὶ ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Σουλτάνου διεβεβαίωσε κατηγορηματικῶς, ὅτι ἡ τάξις θὰ διατηρηθῇ ἐν Κυδωνίαις. Ὁ Σαπουντζόγλου δὲν ἐνέμεινεν εἰς τοὺς τύπους καὶ ἐξήγαγε τὴν βαθυτέραν ἔννοιαν τοῦ τηλεγραφήματος. Εἰς τοῦτο ἀπεδείχθη ἀληθῶς ἔξοχος κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμήν. Ποῖος θὰ εἶχε τὴν τόλμην νὰ ῥίψῃ κατὰ πρόσωπον ἑνὸς Διοικητοῦ ἀπειλὴν τόσον βαρεῖαν ; Ἡ συμπεριφορὰ αὕτη τοῦ φιλοπάτριδος προξένου, ὅστις ἀπέδειξεν ὅτι συνδυάζει ἐν καιροῖς κρισίμοις δύο ἐξ ἴσου σπουδαῖα προτερήματα, τὴν προορατικότητα καὶ τὴν τόλμην μετὰ θελήσεως **αὐτοβούλου**, ἐνέπνευσαν τὸν φόβον καὶ τὴν κατάπληξιν εἰς τὰ ἐπίσημα ὄργανα τῶν διωγμῶν καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Τὸ πολυπόθητον τηλεγράφημα ἔφθασεν ἐγκαίρως, ἵνα προλάβῃ τὸν ὄλεθρον. Ἦτο ἡ μόνη ἀπάντησις πρὸς σωρείαν κρυπτογραφικῶν τηλεγραφημάτων καὶ ἐκθέσεων ἐπισήμων, τὰ ὁποῖα καθ' ἑκάστην διεβίβαζεν ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας, ἐλπίζων ἐπὶ τὴν ἀντίληψιν τῆς μεγαλοψύχου Δημοκρατίας. Αἱ τραγικαὶ ἐπικλήσεις του ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τριάκοντα πέντε χιλιάδων Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦ ἐπικρεμαμένου κινδύνου εἰσηκούσθησαν ἐπὶ τέλους. Θὰ ἐθάπτετο ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ προξενικοῦ οἰκήματος, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τῆς Γαλλίας καὶ τῆς σημαίας τῆς Δημοκρατίας.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα ἐσώθη ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἐθνικωτάτη αὕτη τῶν Κυδωνιῶν πόλις.

Ἀλλὰ τὰ παθήματά της ἐξακολουθοῦσι μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης. Ὅ,τι δὲν κατωρθώθη διὰ τῆς βίας καὶ τῶν πιέσεων ἐπιτυγχάνεται ἐν εὐρυτέρᾳ κλίμακι διὰ τῆς μεθοδικῆς τρομοκρατίας ἐν τῇ πόλει καὶ ταῖς ἐξοχαῖς, εἰς ἃς δὲν τολμῶσι νὰ ἐξέλθωσιν οἱ Κυδωνιᾶται ἐκ φόβου φόνων, οἵτινες ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδας. Οὕτω τὸ πρόγραμμα τῆς ἐρημώσεως ἐξακολουθεῖ λειτουργοῦν ὑπὸ τὰς ὄψεις καὶ τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν. Ἐκ τῶν πολλῶν καταστρεπτικῶν γεγονότων παρατίθενται ἐνταῦθα ἐλάχιστα.

Ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ Ταλαάτ ὁ Μητροπολίτης ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ

τὸν ἐπισκεφθῇ. Τοῦ ἐξέθεσε τὴν κατάστασιν τῆς ἐπαρχίας, τοῦ ἐπέδωκε ταρκίριον καὶ ἐδήλωσεν, ὅτι οἱ Κυδωνιᾶται κατ' οὐδένα λόγον ἐννοοῦν ν' ἀφήσωσι τὴν πατρίδα των. Ὁ Ταλαάτ ἀπήντησεν αὐτῷ ἑλληνιστί, ὅτι θὰ δώσῃ διαταγάς, ὅπως ἀποκατασταθῇ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς εὐάνδρου χώρας καὶ ὅτι ὁ κόσμος νὰ εἶνε ἥσυχος, καθότι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ πάθουν τίποτε, ὄχι μόνον οἱ Ἀϊβαλιῶται, ἀλλ' ὅλοι οἱ Ἑλληνοθωμανοὶ τοῦ Κράτους.

Εἰς τὸ προξενικὸν σῶμα ἐφέρθη περιποιητικώτατος, ὑποδεχθεὶς τοὺς προξένους ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ διοικητηρίου, διεβεβαίωσε δὲ καὶ αὐτοὺς περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ὑπηκόων των καὶ τῶν Χριστιανῶν ἐν γένει. Διερχόμενος, λέγει, ἀπὸ τὸ Ἀδραμύττιον καὶ Βουρχανιὲ ἐφυλάκισε 300 ἐνόχους τοῦ διωγμοῦ καὶ **ἔδειρεν ὁ ἴδιος πολλοὺς** (sic). Οἱ πρόξενοι ἀνεχώρησαν, προέπεμψε δ' αὐτοὺς μέχρι τῆς θύρας.

Διὰ τῆς «Αὔρας» ἀνεχώρησεν εἰς Δικελῆ καὶ Σμύρνην ὁ ἀρχικομιτατζῆς Ταλαάτ, ἀφοῦ προέβη εἰς δηλώσεις, ἃς τὰ πράγματα διαψεύδουν καὶ εἰς ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας ἂν θέλωσιν οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν, ἃς πιστεύσωσιν. Ἡμεῖς οἱ ἀκούσαντες καὶ γράφοντες εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι μᾶς ἀπατᾷ, ὡς ἀπατᾷ ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Πλῆθος βοῶν, ἀγελάδων καὶ μόσχων τῆς περιφερείας μεταφέρουσι καθημερινῶς οἱ ἅρπαγες Τοῦρκοι τῶν περιχώρων καὶ πωλοῦσιν ἀντὶ εὐτελοῦς τιμῆς εἰς τοὺς ἐδῶ κρεοπώλας.

Τὸ μερίδιον τοῦ λέοντος ἐκ τῶν κλαπέντων τούτων κτηνῶν ἔλαβεν ὁ στρατιωτικὸς διοικητής, ὅστις διαπραγματεύεται ἤδη τὴν πώλησιν ὑπερδιακοσίων βοῶν, ἀγελάδων καὶ μόσχων, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς.

Τὸ ματαιωθὲν σχέδιον τῆς ἐπιθέσεως καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεώς μας, τὸ ὁποῖον ὡς ἀπεδείχθη ἐβυσσοδόμησαν ὁ παυθεὶς καϊμακάμης καὶ ἡ λοιπὴ σπεῖρα τῶν νεοτουρκικῶν ἐνταῦθα ὀργάνων (δηλαδὴ ὅλων τῶν ἀνωτέρων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων) ἀπεκαλύφθη πλέον καὶ ἐν ταῖς λεπτομερείαις του, χάρις εἰς τὴν ἀθυροστομίαν ἑνὸς σιδηρουργοῦ τοῦ Γιαννιτσαροχωρίου, μεμυημένου εἰς τὸ σχέδιον. Ἐκ τῶν ἀποκαλύψεων αὐτοῦ καὶ ἐξ ἄλλων ἀσφαλεστάτων πληροφοριῶν σᾶς παρέχω ἐν συντομίᾳ τὸ σχέδιον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ νεοτουρκικὴ μανία ἐσκόπει νὰ καταστρέψῃ τὴν ἑλληνικωτέραν πόλιν τῆς γῆς ὁλοκλήρου.

Ὁ ἀπελθὼν καϊμακάμης Νεδζουλλὰχ καὶ ὁ ἑκατόνταρχος, ὁ φανατι-

κώτερος τῶν παρ' ἡμῖν Τοῦρκος, μετέβησαν εἰς Καραγάτς, ὅπου ἐν μυστικῇ συνεδρίᾳ μετὰ τῶν διαφόρων τῆς περιφερείας ἐκείνης ὁπλαρχηγῶν κατηρτίσθη τὸ σχέδιον τῆς ἐπιθέσεως ἐκ τοῦ βορείου μέρους τῆς πόλεως καὶ ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν πληθυσμόν. Οἱ χωρικοί, μετ' ἀμφιβολίας προσβλέποντες εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐγχειρήματος τούτου καὶ περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὸ σαρκίον των, ἠρνήθησαν κατ' ἀρχάς, καὶ διὰ νὰ συναινέσωσιν ἐδέησε νὰ λάβωσι παρὰ τοῦ καϊμακάμη καὶ τοῦ ἑκατοντάρχου τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι καὶ ὁ στρατὸς θὰ συνενήργει μετ' αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ μυδραλλιοβόλα, ἅτινα πράγματι εἶχον στηθῇ εἰς ἐπίκαιρον ὕψωμα.

Οὕτω διωργανώθη ὑπὸ τοῦ καϊμακάμη καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς ἡ ἐκ τοῦ βορείου μέρους προσβολὴ τῆς πόλεως, ἐνῷ τὴν ἐκ νότου ἐπίθεσιν εἶχε διοργανώσῃ ὁ μουδίρης τοῦ τελωνείου Ἐμίν, Τουρκοκρῆς καὶ φανατικὸς νεότουρκος, μεταβὰς εἰς Ἁγιασμάτιον. Οἱ Ἁγιασματιανοὶ ἐφάνησαν ἐξ ἀρχῆς προθυμότεροι οὕτως, ὥστε ὁ ἀρχιτελώνης δὲν ἐκοπίασε πολὺ νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴν ἀποστολήν του.

Τοιοῦτον τὸ σχέδιον, ὅπερ χάρις εἰς τὴν Θείαν Πρόνοιαν καὶ τῇ σωτηριώδει μεσολαβήσει ἄλλων γνωστῶν παραγόντων ἀπέτυχε.

Ὁ ἀποκαλύψας τοῦτο σιδηρουργὸς εὑρίσκεται τώρα ἐν τῇ φυλακῇ καὶ πιέζεται νὰ ὁμολογήσῃ εἰς ποῖον ἀπεκάλυψε τὸ σχέδιον.

Ἀλλὰ τώρα διατελεῖ ἡ πόλις ἐκτὸς κινδύνου; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἐφαρμόζουν τώρα τὸν ἀποπνικτικὸν ἀποκλεισμὸν καὶ ποικιλοτρόπους πιέσεις, ἵνα μᾶς ἀναγκάσουν εἰς ἐκπατρισμόν, γνωρίζω δὲ θετικῶς ὅτι ἅμα τῇ διακοπῇ τῶν σχέσεων ἔχουσι σκοπὸν νὰ θέσωσι πῦρ εἰς τὴν πόλιν. Ἀλλ' ἔστι δίκης ὀφθαλμός. Θὰ πληρώσουν πολὺ ἀκριβὰ τὴν τοιαύτην ἐπιχείρησιν.

Συμπολίτης εἶδε προχθὲς τὸν ἵππον του, ὅστις τῷ ἐκλάπη ἐκ τῆς ἐξοχῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἵππευεν εἷς Ἀθίγγανος. Ἔσπευσε νὰ τὸν παραλάβῃ, ἀλλ' εἰδοποιηθεῖσα ἡ ἀστυνομία ἐπέστρεψε τὸν ἵππον εἰς τὸν Ἀθίγγανον, καταδιώκει δὲ τώρα τὸν... ἰδιοκτήτην.

Τινὲς ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν πέριξ περιφερομένων συμμοριῶν εἰσέρχονται ἐντὸς τῆς πόλεως ἔνοπλοι. Οὕτω διαβόητός τις Καραγιάτογλου, ὁ ἐπίσης διάσημος Δαλγκεράνης ἐκ Μουράντελη, ἀρχηγὸς δεκαμελοῦς ληστρικῆς συμμορίας, καὶ ἄλλοι ἐπισκέπτονται συχνάκις τὸ λιμεναρχεῖον, ὅπου προσκαλοῦνται καὶ μεταβαίνουσιν ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς. Ἐκεῖ γίνονται αἱ συσκέψεις

εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀρχηγοῦ, ὅστις διατελεῖ μὲ τοὺς προρρηθέντας εἰς τρυφερωτάτας σχέσεις.

Κάποιος Ἀλῆ Ριζᾶ, ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Ἀραπλάρ, ἐπροδόθη ὑπὸ τοῦ συγχωρικοῦ του Μπερπέρογλου, ὅτι κατὰ τὴν διαρπαγὴν ἐλήστευσε πληθὺν εἰδῶν καὶ χρημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν ἐδῶ ὁμάδα τοῦ κομιτάτου, ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς, ἀρχιτελώνην, ἀστυνόμον, πρόεδρον πρωτοδικείου κλπ.

Συνεπείᾳ τῆς καταγγελίας ταύτης ὁ ῥηθεὶς λήσταρχος συνελήφθη καὶ ἐστάλη εἰς Ἁγιασμάτιον, ὅπου φυλακισθεὶς πιέζεται νὰ φανερώσῃ τὰ κλοπιμαῖα, ἵνα λάβωσιν ἐξ αὐτῶν τὸ... δικαιωματικὸν μερίδιόν των αἱ ἐδῶ ἀρχαί!!!

Οἱ ἀπολυθέντες πρό τινος Κυδωνιᾶται νέοι, οἵτινες ὑπηρέτουν ἐν τῷ ἐνταῦθα Συντάγματι, ἐξηναγκάσθησαν ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ ν' ἀφιερώσωσι τρεῖς ῥαπτομηχανὰς Σίγγερ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν τριῶν ταγμάτων, ἀξίας 24 λιρῶν. Ἐλήφθη δὲ παρ' αὐτῶν καὶ μία λίρα διὰ νὰ γραφῶσι τὰ ὀνόματά των ἐπὶ τῶν μηχανῶν ὡς ἀφιερωτῶν. Μόνον κατόπιν τῆς ληστείας ταύτης ὁ ταγματάρχης τοῖς ἔδωκε τὰ ἀπολυτήριά των, ἀφοῦ ἐκράτησε καὶ τὰς δι' ἐξόδων των ἀγορασθείσας στολάς των.

Καθ' ἑκάστην αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεώς μας διὰ τῆς δημαρχίας ἐξαπολύουσι διαταγὰς καθησυχαστικὰς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν, οὐχὶ διὰ τὸν πραγματικὸν σκοπὸν τῆς ἀσφαλείας, ἀλλὰ διὰ νὰ μᾶς ἐξαπατήσωσι. Τὰ πάντα μηχανεύονται οἱ ἀπαίσιοι οὗτοι δήμιοι, ὅπως μᾶς στήσωσι παγίδα. Οὕτως ἐκ τοῦ δημαρχείου πάλιν μᾶς κοινοποιοῦσιν, ὅτι τὰ ζῷα μας, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς τὰ κτήματά μας καὶ τὰ ὁποῖα ἀδυνατοῦμεν νὰ περισυλλέξωμεν, διότι θὰ μᾶς εὕρῃ ἡ τύχη τόσων συμπολιτῶν μας, θὰ δημεύωνται ὡς ἀδέσποτα καὶ θὰ πωλῶνται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου δῆθεν ταμείου, ἐνῷ πραγματικῶς θὰ εἶνε ὑπὲρ τοῦ ταμείου μερικῶν δερὲ-βέηδων.

Ἡ ἐξακρίβωσις τῶν δῆθεν ἀδεσπότων τούτων ζῴων ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν προσκόπτει εἰς μύρια ὅσα ἐμπόδια καὶ οὕτως αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως εὐσχημότατα μᾶς παρουσιάζονται ὡς κλέπται ἐπίσημοι.

Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν πάντα τὰ ζῷα μας θὰ κατασχεθοῦν.

Ἑτέρα κοινοποίησις, διὰ τῆς ὁποίας κατηγοροῦνται οἱ Κυδωνιεῖς, ὅτι

πυροβολοῦν κατὰ τῶν ἀγροφυλάκων ὀπαδῶν τοῦ ἑκατοντάρχου, μᾶς ἀναγγέλλει, ὅτι πάντες οἱ ὁπλοφοροῦντες θὰ τιμωρῶνται.

Οἱ Τοῦρκοι ἀγροφύλακες, τοὺς ὁποίους παρανόμως καὶ σκοπίμως διώρισεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς, πυροβολοῦν πάντοτε κατὰ τῶν ἐξερχομένων συμπολιτῶν μας, τοὺς ὁποίους κατόπιν ἐκδιώκουν, καὶ ταῦτα πάντα πρὸς πιστοποίησιν τῶν καθ' ἑκάστην ἀπολυομένων διαβεβαιώσεων περὶ ἀσφαλείας ἡμῶν.

Ἂς ἴδωμεν ἀκόμη τί αἱ βδελυραὶ διάνοιαι τῶν κακούργων καὶ αἱμοχαρῶν Νεοτούρκων θὰ γενήσωσιν εἰς βάρος ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ τόσην καρτερικότητα ὑπομένομεν πάντα ταῦτα τὰ τερατουργήματα τῶν δημίων.

Ὅσοι τῶν ἐμπόρων μας μετεβίβασαν τὰ καταστήματά των εἰς ξένους ὑπηκόους καὶ ἀνήρτησαν ἐπιγραφὰς θὰ τιμωρηθοῦν, διότι οὕτω δὲν θὰ δυνηθοῦν οἱ ἐπίσημοι κλέπται νὰ πραγματοποιήσουν τοὺς σκοπούς των.

Ἐγένετο γνωστόν, ὅτι ὁ Π. Βουργαρέλης ἐξηφανίσθη· ἀλλ' ἤδη ἐμάθαμεν, ὅτι εὑρέθη φονευμένος. Τὸ πτῶμά του, τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο εἰς χειρίστην κατάστασιν, μετεφέρθη εἰς τὴν πόλιν μας καὶ ἐτάφη.

Προχθὲς ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν μας ὁ μέραρχος τῆς ἐν Πανόρμῳ ἑδρευούσης 8ης μεραρχίας Ἀλῆ Ριζᾶ βέης μετά τινων ἄλλων ἀξιωματικῶν. Ἡ ἄφιξίς του σχετίζεται πρὸς τὰ στρατιωτικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα λαμβάνονται εἰς τὴν πόλιν μας καὶ διὰ τὴν ἀντίστασιν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἀπόφασιν νὰ κάμωμεν ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως τῶν εἰς βασιβουζούκους μεταμφιεσθέντων στρατιωτῶν ἐν περιπτώσει νέου ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον περιμένομεν ὡς ἀπὸ μηχανῆς Θεόν.

Εἰς τὴν πόλιν μας ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ φαινομενικὴ τάξις καὶ ἀσφάλεια.

Ἐν τούτοις πολλοὶ τῶν συμπολιτῶν καθ' ἑκάστην ἐκπατρίζονται.

Ὁ ἐπίσημος καὶ ἀκατανόητος ἀποκλεισμὸς πάντοτε στενός. Ἡ πεῖνα καταμαστίζει τὸν ἐργατικὸν λαόν.

Ἡ Μητρόπολίς μας ἡτοίμασε διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Διερμηνέων ἔκθεσιν ὅλων τῶν γεγονότων.

Παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν περὶ τῆς ἐν ὑπαίθρῳ ἀσφαλείας, καθ' ἑκάστην καταγγέλλονται εἰς τὴν Μητρόπολιν διάφορα κακουργήματα.

Οἱ Τριαντάφ. Κοτζαμάνης, Εὐστ. Λημνιοῦ καὶ Εὐστ. Καρδάρα, μεταβάντες εἰς τὸ χωρίον Σαλανάρ, δὲν ἐπέστρεψαν. Ποιὸς ξεύρει εἰς ποιὸ πηγάδι ἢ χαντάκι θὰ κατάκηνται.

Οἱ Ν. Νικολαδῆς καὶ Ι. Κοφινᾶς, ἐνῷ ἔβοσκον τὰ ζῷά των, δώδεκα καμήλους καὶ δύο ἄλογα, ὑπέστησαν ἐπίθεσιν καὶ ἀφοῦ ἐξυλοκοπήθησαν, ἀπεπέμφθησαν ὑπὸ τῶν βασιβουζούκων, οἱ ὁποῖοι κατόπιν παρέλαβον τὰ ζῷά των.

Ἐπίσης κατηγγέλθη, ὅτι ἀνευρέθη τὸ πτῶμα τοῦ ἐκ Γενιτσαροχωρίου Νικ. Κοζακλῆ ἄνευ κεφαλῆς, χειρῶν καὶ ποδῶν.

Οὕτως ἡ τάξις βασιλεύει εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν, καὶ ἐπομένως οἱ κάτοικοι δὲν κάνουν καλὰ νὰ μὴ ἐξέρχωνται εἰς τὰς ἐργασίας των!

Συνέχεια νεοτουρκικῶν ἄθλων :

Ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους τώρα ἡ νεοτουρκικὴ βαρβαρότης κρατεῖ ὑπὸ τὸ βδελυρόν της πέλμα τὴν πολυπαθῆ καὶ ἡρωϊκὴν ταύτην πόλιν, κατὰ τῆς ὁποίας οὐδὲν βασανιστήριον, οὐδεμίαν μέθοδον ληστείας ἀφῆκαν ἐσχάτως ἀνεφάρμοστον.

Μὴ ἐξαρκεσθεῖσα εἰς ταῦτα, διότι δὲν ἐπετεύχθη ὁ διακαὴς πόθος τῶν ὀπαδῶν τῶν ἀρχιληστῶν τῆς Σταμπούλ, ἔκρινε καλὸν νὰ στερήσῃ τὴν πόλιν ἀπὸ τὰ ἐγκριτώτερα τέκνα αὐτῆς, ἵνα διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐπιφέρῃ τὸν πανικὸν καὶ κατὰ συνέπειαν τὸν ἐκπατρισμὸν τῶν πολιτῶν, διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τῶν Ἐμβὲρ καὶ Ταλαάτ.

Οὕτω προχθὲς ἐκλήθησαν μὲ τὸν σατανικώτατον τρόπον ὑπὸ τοῦ καϊμακάμη καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ δώδεκα ἐκ τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἐγκριτωτέρων πολιτῶν, οἱ κύριοι Ν. Γονατᾶς, ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀγγλικοῦ ὑποπροξενείου, Γ. Στρογγύλης, παυθεὶς δήμαρχος, Εὐάγ. Γιαλὰν δελῆς, διερμηνεὺς τοῦ ἑλληνικοῦ ὑποπροξενείου, Ν. Καλτῆς, Δημ. Γεωργαλᾶς, Μάρ. Σισμάνης, Σπ. Χ'' Ἀντωνίου, Ἀθαν. Καράλης, Ἕλλην ὑπήκοος, Μιχ. Στρογγύλης καὶ Θεοδ. Φωτιάδης νομομαθής.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκρίτων Κυδωνιατῶν μετέβησαν εἰς τὸν στρατῶνα οἱ ὀκτὼ πρῶτοι καὶ ἀμέσως δι' ἁμαξῶν καὶ ὑπὸ στρατιωτικὴν συνοδείαν ἀπεστάλησαν εἰς Βαλήκεσερ.

Μετὰ τὸ πραξικόπημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε κεραυνοβόλον καθ' ὅλης τῆς πόλεως, εὐνόητος εἶνε ἡ συγκίνησις καὶ ἡ ἀπογοήτευσις τῶν πολιτῶν καὶ δὴ εἰς τοιαύτην ἐποχήν. Τὸ ὀδυνηρὸν τοῦτο πλῆγμα ἀπο-

τελεῖ μίαν ἔτι ἀπὸ τὰς καιριωτέρας πληγάς, τὰς ὁποίας ἐπέφερε κατὰ τῆς πόλεως ἡ σπεῖρα τῶν Νεοτούρκων.

Τίς ἆρά γε ὁ σκοπὸς τῆς κακούργου ταύτης ἐνεργείας τῶν ἀρχῶν;

Οὐδεὶς βεβαίως δύναται μετὰ θετικότητος νὰ ὁρίσῃ.

Ἐν τούτοις πολλὰ καὶ ποικίλα ἐλέχθησαν· τὸ πιθανώτερον ὅμως πάντων εἶνε, ὅτι ταῦτα πράττουν ἢ διὰ νὰ ἐπιφέρωσι τὸν πανικὸν καὶ τὸν ἐκπατρισμὸν τῶν κατοίκων τῆς πόλεως, ἢ διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὅμηροι κατὰ τὰς προβλεπομένας περιπετείας.

Τὸ μᾶλλον βέβαιον εἶνε, ὅτι ἡ ζωὴ τῶν ἀτυχῶν τούτων θυμάτων τῆς νεοτουρκικῆς θηριωδίας εὑρίσκεται ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς.

Μετὰ τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνιῶν καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μοσχονησίων διεμαρτυρήθησαν παρὰ τῷ καϊμακάμῃ, ὅστις χαρακτηρίζεται ἐπὶ ἐλαφρότητι. Εἰς τὰς διαμαρτυρίας ταύτας τῶν πνευματικῶν τούτων ἀρχηγῶν ὁ καϊμακάμης ἀπήντησεν, ὅτι τοὺς θέλει ὁ μουτεσαρίφης Καρασῆ.

Κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας πληροφορίας τοῦ Ἐπισκόπου Μοσχονησίων πρόκειται νὰ συλληφθῶσι τριάκοντα προσέτι πρόκριτοι ἐκ τοῦ ποιμνίου του. Ἀνάλογοι θὰ συλληφθῶσι βεβαίως καὶ ἐκ Κυδωνιῶν· καὶ τότε;

Ἀπὸ τὴν ἀποθήκην τῶν πετρελαίων κατέσχον 1500 κιβώτια πετρελαίου, ἅτινα μετέφερον εἰς ἁγ. Βαρβάραν.

Ὁ σκοπὸς τῆς κατασχέσεως ταύτης εἶνε εὐνόητος. Δι᾽ αὐτῶν ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς μὲ τὴν πρώτην βολὴν τοῦ τηλεβόλου θὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ὄνειρόν του.

Γενικῶς ἡ κατάστασις τῶν Κυδωνιῶν εἶνε μαύρη καὶ σκοτεινή.

Τῇ 2 Αὐγούστου 1914.

Χθὲς μέχρι τῆς μεσημβρίας δὲν εἴχομεν κανὲν ἐπεισόδιον· ὅλοι ἦσαν ὀλίγον χαρούμενοι, διότι θὰ ἐπερνοῦσαν μίαν ἡμέραν ἥσυχον. Ἀλλὰ δυστυχῶς διεψεύσθησαν αἱ ἐλπίδες, καὶ μετὰ μεσημβρίαν ἤρχισαν νὰ κατέρχωνται ἐν τῇ πόλει οἱ λησταὶ καθ᾽ ὁμάδας. Πέντε ἕξ ὁμάδες, ἀποτελούμεναι ἑκάστη ἐξ ἑνὸς ἀξιωματικοῦ καὶ δύο στρατιωτῶν ἐνόπλων, περιεφέροντο εἰς πάντα τὰ καταστήματα καὶ ἐλεηλάτουν αὐτά, ἁρπάζοντες ὅ τι ἔκριναν καλὸν καὶ χρήσιμον. Ἐξήρχετο μία ληστρικὴ συμμορία ἔκ τινος καταστήματος φορτωμένη. Δὲν παρήρχοντο 10 λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ δευτέρα ληστρικὴ ὁμὰς εἰσήρχετο, κατόπιν τρίτη, τετάρτη, πέμπτη.

Καὶ οὕτω δὲν ἄφησαν κατάστημα τῆς ἀγορᾶς, χωρὶς νὰ τὸ ληστεύσωσι δύο τρεῖς φοράς. Τώρα ἐνοήσαμεν τὸν λόγον ὅπου ἐδήλωσαν πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν, ὅτι πρέπει ν᾽ ἀνοίξωσι πάντες τὰ καταστήματά των. Ἐκτὸς τῶν ἐπισήμων ληστρικῶν τούτων συμμοριῶν, αἵτινες περιεφέροντο εἰς τὰ καταστήματα, εὗρον καιρὸν καὶ οἱ στρατιῶται καὶ ἐγύριζαν μόνοι καὶ ἔκαμαν ἕτερον ξεγύμνωμα αὐτῶν. Μία συμμορία, εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ὑποδηματοπωλεῖον Ι. Ζερβοῦ καὶ μὴ εὑροῦσα ὑποδήματα τῆς ἀρεσκείας της, ἀνεχώρησε. Μετὰ παρέλευσιν 10 λεπτῶν ἐπιστρέφουν οἱ δύο στρατιῶται μόνοι, ἥρπασαν δύο ζεύγη χρωματιστὰ ὑποδήματα καὶ ἀνεχώρησαν.

Τὴν 5 μ. μ. ἐτοιχοκολλήθη ὑπὸ τῆς Διοικήσεως κοινοποίησις, ἀγγέλλουσα ὅτι πάντες οἱ μὴ Μουσουλμάνοι, οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὴν ἐφεδρείαν, θὰ πληρώσουν ἀντισήκωμα τῆς στρατιωτικῆς θητείας λίρας Τουρκίας 43, ὥστε τώρα φανερὰ πλέον ζητοῦν χρῆμα καὶ ὄχι στρατόν.

Σήμερον τὴν 5ην πρωϊνὴν ὥραν εἰς χότζας, ἀνελθὼν εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου Σταύρου Κασάπη, προσηυχήθη καὶ ὅλη ἡ συνοικία ἦτο ἀνάστατος, ἀκούσασα διὰ πρώτην φορὰν χότζαν νὰ φωνάζῃ. Εἴδομεν πολλὰς γυναῖκας νὰ κλαίουν λέγουσαι: «Τοῦτο δὲν εἶνε καλὸ πρᾶγμα!»

Σήμερον ἀπὸ τῆς πρωΐας ἤρχισαν αἱ ληστρικαὶ συμμορίαι τὸ ἔργον των, καὶ ἐπισκεπτόμεναι τὰ ὀλίγα καταστήματα, ἅτινα εὕρισκον ἀνοικτά, ἥρπαζον παντὸς εἴδους μικροπράγματα.

Τοῦτο ἰδόντες οἱ ἔχοντες ἀνοικτὰ τὰ καταστήματά των καταστηματάρχαι ἔκλεισαν καὶ αὐτοὶ καὶ ἠρημώθη ἡ ἀγορά. Δὲν ἔβλεπες παρὰ μόνον καταστήματα πωλοῦντα ἄρτον, λαχανικά, οἰνοπωλεῖα καὶ καφενεῖα ἀνοικτά. Στρατιώτης περιφερόμενος μόνος, ἥρπαζεν ὅ τι εὕρισκεν, φθάσας δὲ εἴς τι ὁποδηματοποιεῖον, ἐζήτησεν ὑποδήματα καὶ εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ καταστηματάρχου, ὅτι δὲν ἔχει ἕτοιμα, ἐρράπισεν αὐτόν. Φεύγων ἐκεῖθεν ὁ ληστὴς στρατιώτης, εἰσῆλθεν εἴς τι μικρὸν παντοπωλεῖον τῆς ἰδίας ὁδοῦ καὶ ἐζήτησε σακκοράφας. Θελήσας δὲ νὰ ἁρπάσῃ ὁλόκληρον τὸ κυτίον ἐξεδιώχθη ὑπὸ ἰδιοκτήτου. Ἀμέσως ἐσήκωσε τὸ ὅπλον ἐναντίον τοῦ καταστηματάρχου, ὅστις καὶ ἐξηναγκάσθη νὰ τοῦ δώσῃ ὅ τι ἤθελε.

Προεδρεύων ἀξιωματικὸς τῆς ληστρικῆς συμμορίας, εἰσελθὼν εἴς τι κατάστημα, ἐζήτησε τὸν λόγον τοῦ κλεισίματος τῶν καταστημάτων εἰπών: «Τί κακοὶ ἄνθρωποι ποῦ εἴσθε οἱ Κυδωνιᾶται! Ἐπειδὴ δὲν θέλετε

νὰ μᾶς πωλήσετε, κλείετε τὰ καταστήματά σας. Τί κακὸν εἴδατε ἀπὸ
ἡμᾶς; Εἴμεθα καλοὶ ἄνθρωποι· Χθὲς ἐφωνήσαμεν τόσα ἐμπορεύματα
καὶ ἐπληρώσαμεν πάντας προκαταβολικῶς. Τί παράπονον ἔχετε;»

Ὁ καταστηματάρχης τότε ἔσπευσε νὰ δικαιολογήσῃ τοὺς ἔχοντας
κλειστὰ εἰπών: «Ἔχομεν, βέη μου, ἑορτὴν σήμερον, γι' αὐτὸ ἔχομεν
κλειστά. Τώρα μάλιστα σκόπευα νὰ κλείσω καὶ ἐγώ!» Ἀναχωρήσαντος
τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἀμέσως ἔκλεισε καὶ ἀνεχώρησεν.

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΗΣ ΦΩΚΑΙΑΣ

Ἐκ Φωκαίας.

Ἦτο πεπρωμένον ἡ Παλαιὰ Φώκαια, πόλις ἣν ἐσεβάσθησαν ὁλόκλη-
ροι χιλιετηρίδες καὶ ἧς τὸν παρελθόντα βίον διὰ τῶν διενεργηθεισῶν
ἀνασκαφῶν ἠθέλησεν ἐσχάτως ν' ἀναγάγῃ εἰς φῶς ἡ Γαλλικὴ Κυβέρ-
νησις, νὰ καταστραφῇ ἐν πλήρει εἰκοστῷ αἰῶνι, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ
πολιτισμὸς ἔφθασεν εἰς τὸ ζενίθ, παρ' ἐκείνων, οὓς μέχρι σήμερον ἀνέ-
χεται ἡ χριστιανικὴ Εὐρώπη, μὴ πειθομένη ὅτι οἱ Τοῦρκοι εἶνε φυλή,
ἀνεπίδεκτος παντὸς εἴδους πολιτισμοῦ.

Διότι αἱ ἐν Παλαιᾷ Φωκαίᾳ διαπραχθεῖσαι σφαγαὶ ἀνδρῶν, μεθ' ὧν
μέχρις ἐκείνης τῆς ὥρας συνέζων ὡς ἀδελφοί, οἱ ἐμπρησμοί, αἱ λεηλασίαι
καὶ καταστροφαί, αἱ ἀπαγωγαὶ καὶ ἀτιμώσεις παρθένων καὶ ὁ κατόπιν
ἀπαγχονισμὸς αὐτῶν, οὐδὲν ἄλλο μαρτυροῦσιν, εἰμὴ ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐξα-
κολουθοῦσιν ἐμφορούμενοι τῶν αὐτῶν ἀγρίων ἐνστίκτων, ὡς καὶ ἀπὸ
500 ἐτῶν, οὕτω δὲ ἅπαξ ἔτι διέψευσαν τοὺς αἰσιοδοξοῦντας, ὅτι εἶνε δυ-
νατὸν νὰ ἐκπολιτισθῶσιν.

Ἦτο Τετάρτη 23 Μαΐου, καθ' ἣν ἀφίκετο ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ὁ περι-
βόητος σφαγεὺς τῶν 7 ἱερέων καὶ 70 ἄλλων ἀτόμων τῶν Σερβίων ἑκα-
τόνταρχος Μαινεμένης, ὑπὸ τὸ πρόσχημα συνδέσεως τῆς Φωκαίας μετὰ
τῆς Σμύρνης διὰ τηλεφωνικῆς γραμμῆς. Συστήσας δὲ ἐπιτροπήν, ἥτις θὰ
εἰσέπραττε 200 λίρας παρὰ τῶν Χριστιανῶν, ἀπεχώρησε τοῦ Δημαρχείου
καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ Διοικητήριον ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ Μουλαζίμη. Ἐκεῖ
πάραυτα προσῆλθον ὁ Μουδίρης τῶν ἁλάτων Ἀλὴ βέης, ὁ Μεμούρης
τοῦ Μονοπωλίου τῶν Καπνῶν Ἰμπραὴμ ἐφέντης, ὁ ἀστυνόμος, ὁ Καϊμα-

κάμης, ὁ πρῴην Μουφτῆς Σαΐμ ἐφέντης, ὁ Δήμαρχος Χασὰν βέης, ὁ
δημαρχιακὸς ἰατρὸς Σαΐμ βέης, ὁ Μουλαζίμης τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ
Ναζὴρ βέης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ρεσίτ, ὁ παντοπώλης Χασὰν ἀλτὶν μπαρ-
μάκ, καθὼς καὶ οἱ Μουχτάραι καὶ Ἀγιάννηδες (διαιτηταὶ) τῶν χωρίων
Ὁλὸν βουνάρ, Γενίκιοϊ, Κωζπεϊκῆ, οἵτινες εὑρίσκοντο εἰς Παλαιὰν Φώ-
καιαν προσκληθέντες ἐνωρίτερον, ὁ Κολιζίμπασης Μεναιμένης Ὀσμὰν
Καψαλῆς, ὅστις βεβαίως διὰ νὰ ἔλθῃ ἐκ Μενεμαίνης θὰ ἦτο μεμυημένος
καὶ οὗτος.

Ἐκεῖ τοὺς εἶδε πάντας συνηθροισμένους ὁ Μουχτάρης Παναγιώτης
Σκεπὲς καὶ ἐκεῖ κατεστρώθη τὸ ἐξοντωτικὸν σχέδιον, ὅπερ πάλιν οἱ
Μουχτάραι καὶ Ἀγιάννηδες Τοῦρκοι διεβίβασαν κατὰ τὴν νύκτα εἰς τοὺς
συγχωριανούς των, πότε καὶ πῶς ἤθελον προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ
καταχθονίου σχεδίου. Καὶ ὄντως ἡ μεσημβρία τῆς Πέμπτης μόλις
εἶχε παρέλθῃ, ὁ δὲ ἀπαίσιος ἑκατόνταρχος τῆς Μαινεμένης θὰ εὑρίσκετο
ὀλίγην ὥραν μακρὰν τοῦ Γκερὲν-κιοϊ, καὶ ἤρξαντο φθάνουσαι αἱ πρῶται
εἰδήσεις περὶ κερὲν-κιοϊ, ὅτι ἐλεηλατήθη, ἐκδιωχθέντων τῶν κατοίκων
αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον ὅτι ἐπίσης καὶ τὸ Βαγαρᾶς ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην.
Ἑπόμενον ἦτο ὅτι ὁ λαὸς ἤρξατο ἀνησυχῶν καὶ ἐπιβιβαζόμενος εἰς τὰ
ἐν τῷ λιμένι ὁρμοῦντα ἱστιοφόρα, ὅπερ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν ἐκ τῶν
προκρίτων κ. Παπαγιάννην νὰ παρουσιασθῇ παρὰ τῷ Καϊμακάμῃ καὶ νὰ
ὑποδείξῃ αὐτῷ, ὅτι ἡ πόλις ἀπειλεῖται καὶ νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα
μέτρα χάριν τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν. Συνάμα δὲ ἐὰν οἱ χωροφύ-
λακες δὲν ἐξαρκοῦν, νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ὁπλισθοῦν 100 ἄνδρες καὶ οὕτως
ἀμυνθοῦν ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων. Ὁ Καϊμακάμης ὅμως εἰς μὲν τὴν
δευτέραν πρότασιν τοῦ Παπαγιάννη ἀντέταξεν ἀπόλυτον ἄρνησιν, διὰ
δὲ τὴν πρώτην ἠρκέσθη μόνον νὰ δώσῃ ἀφειδῶς ὑποσχέσεις περὶ τῆς
ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν καὶ διὰ κήρυκος νὰ κηρύξῃ, ὅτι οἱ πολῖται
πρέπει νὰ ἡσυχάσωσι καὶ οὐδὲν ἔχουσι νὰ φοβῶνται. Πλὴν ἡ Δημογε-
ροντία, θεωρήσασα δολίας καὶ σατανικὰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Καϊμακάμη,
ἔσπευσε διὰ μικροῦ ἱστιοφόρου ν' ἀποστείλῃ δι' ἐμπίστου ἀνθρώπου
γράμμα εἰς τὸν Μητροπολίτην, ἐκθέτουσα τὸν κίνδυνον καὶ παρακα-
λοῦσα αὐτόν, ἵνα σπεύσῃ καὶ ἐνεργήσῃ ἐν τάχει.

Ὁ Μητροπολίτης ἅμα τῇ λήψει τῆς ἐπιστολῆς, ὡς ἦτο ἑπόμενον,
ἔσπευσε παρὰ τῷ Βαλῇ, ὅστις ἠδυνήθη νὰ καταπείσῃ αὐτόν, ὅτι οὐδεὶς
κίνδυνος ἀπειλεῖ τὴν Φώκαιαν. Πλὴν ὅμως εἰς τὰς ἐπιμόνους τοῦ Μη-

τροπολίτου ἀπαιτήσεις ἐνδούς, ἀπέστειλε διὰ τορπιλλικοῦ πρὸς τὸ θεαθῆναι 10 εἰσέτι χωροφύλακας, μεθ' ὧν ἐπεβιβάσθησαν ὁ Ἐπίσκοπος Ἀμβρόσιος καὶ ὁ γραμματεὺς Κορωνόπουλος, οἵτινες καὶ ἔφθασαν εἰς Φώκαιαν περὶ τὴν 5 1)2 μ. μ. τῆς ἑπομένης ἡμέρας Παρασκευῆς. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς δεκάτης τῆς πρωίας ἤρξαντο καταφθάνοντες ἀνὰ ὁμίλους οἱ ἐκ τοῦ Κερὲν-Κιοϊ ἐκδιωχθέντες.

Διηγοῦντο τὰ βασανιστήρια, ἅ περ ὑπέστησαν καὶ τοὺς φόνους, οὓς διέπραξεν ὁ ἐκ τοῦ Ὀλοῦ-βουνὰρ Τζαφὲρ-ἀγᾶς μετὰ τῶν ὀπαδῶν του, ὅστις ἀφοῦ ἀπεγύμνωσε τὸ Κερένκιοϊ, διαπράξας πλείστους ὅσους φόνους, κατῆλθε πρὸς τὸ Βαγαρᾶς, συνενούμενος δὲ καθ' ὁδὸν μετ' ἄλλων ἐντοπίων καὶ διαπράξας καὶ ἐκεῖ τὰ ὅμοια ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν ὥραν, καθ' ἣν ἤρχετο τὸ τορπιλλικόν, εὑρίσκετο ἄνωθεν τῆς Φωκαίας εἰς τὴν θέσιν Παπαθανάση Μῦλος, μὴ τολμῶν φαίνεται νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῷ ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἀφίξεως τοῦ τορπιλλικοῦ.

Ἀποβιβασθέντες εἰς τὴν ξηρὰν ὁ Ἐπίσκοπος καὶ ὁ Κορωνόπουλος ἤρξαντο νὰ ἐνθαρρύνωσι τὸν λαόν, ὅτι οὐδὲν ἔχει νὰ φοβῆται, ἀλλὰ νὰ μένῃ ἥσυχος. Πλὴν οἱ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν παρεπιδημοῦντες Γάλλοι, κ. κ. Σαρτιὼ ἀρχαιολόγος, Γεώργιος Καρνιέ, Μοννιὲ ζωγράφος καὶ ὁ Κος Ρ. Δάνδρια, Ἐπιθεωρητὴς τοῦ Δημ. Ὀθωμ. Χρέους, ἀνεπέτασαν ἀνὰ μίαν γαλλικὴν σημαίαν εἰς τὰς οἰκίας των καὶ σπεύσαντες ἐδήλωσαν τῷ Καϊμακάμῃ, ὅτι καθιστῶσιν αὐτὸν ἀτομικῶς ὑπεύθυνον δι' ὅ τιδήποτε ἤθελε συμβῇ εἰς τινα τῶν τεσσάρων οἰκιῶν. Ὁ Καϊμακάμης, θέλων νὰ ματαιώσῃ τοὺς εὐγενεῖς σκοποὺς τῶν Γάλλων, ἠθέλησε νὰ καταπείσῃ αὐτούς, ὅτι ἐὰν φοβῶνται δύνανται νὰ κοιμηθῶσιν ἐν τῷ Διοικητηρίῳ. Πλὴν ὡς ἦτο ἑπόμενον, οἱ λόγοι τοῦ Καϊμακάμη ἐξήγειραν ἔτι μᾶλλον τὰς ὑπονοίας τῶν Γάλλων, οἵτινες ἔσπευσαν ἀμέσως διὰ γλώσσης αὐστηροτέρας νὰ δηλώσωσιν αὐτῷ, ὅτι δέον νὰ περιφρουρηθῇ ἐπαρκέστατα ἡ τιμὴ τῆς γαλλικῆς σημαίας καὶ ν' ἀποστείλῃ ἀνὰ δύο χωροφύλακας εἰς ἑκάστην ἐκ τῶν οἰκιῶν.

Κατόπιν οἱ ἀναχωρήσαντες ἀμέσως εἰδοποίησαν τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν οἰκιῶν των, ὅτι δύνανται ν' ἀνοίξωσι τὰς θύρας καὶ νὰ εἰσέρχηται πᾶς τις ἐκ τῶν Χριστιανῶν, ὅστις ἐφρόνει ὅτι κινδυνεύει ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

Ὁ κόσμος ἀνεθάρρησε, πλὴν ἄνω τῶν χιλίων πεντακοσίων ψυχῶν ἔσπευσαν ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς γαλλικῆς σημαίας πρὸς περιφρούρησιν τῆς ζωῆς. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε περὶ τὴν 7ην μ. μ. ἐκ τῆς σκοπιᾶς

τῆς οἰκίας τοῦ κ. Σαρτίκ, ὁ σκοπὸς ἀναγγέλλει, ὅτι ὁ Νατὴρ βέης, ὁ Χασὰν βέης δήμαρχος καὶ τρίτος στρατιωτικός, οὗ δὲν ἐγνώριζε τὸ ὄνομα, πορεύονται πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα ἦσαν συνηγμένοι οἱ φονεῖς τοῦ Κερένκιοϊ καὶ Βαγαρᾶς. Ἡμίσειαν ὥραν διήρκεσεν ἡ συνομιλία των καὶ κατόπιν ἀπῆλθον. Τί ἐλέχθη ἄγνωστον. Τὸ γνωστὸν εἶνε, ὅτι περὶ τὴν 8 1)2-9 ἐρρίφθησαν οἱ πρῶτοι συνθηματικοὶ πυροβολισμοί. Δὲν παρέρχεται ἡμίσεια ὥρα, καὶ ὁμοβροντίαι πυροβολισμῶν ἀναστατόνουσι τοὺς πάντας, συγχρόνως δὲ οἱ θρῆνοι καὶ ἀλαλαγμοὶ τῶν ἀδικοσφαζομένων δονοῦσι τὸν ὁρίζοντα. Οὐδὲν ἄλλο ἀκούεται εἰμὴ πυροβολισμοὶ καὶ ποδοβοληταὶ ἵππων καὶ θόρυβος τῶν τρεχόντων κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, σπευδόντων νὰ προφθάσωσι τὴν λεηλατουμένην πόλιν.

Ὑπολογίζεται ὅτι ἄνω τῶν τριακοσίων ἵππων καὶ ὄνων μετέφερον ἀκαταπαύστως τὰ ἁρπαζόμενα ἐμπορεύματα. Νὺξ ἀπαισία, μαύρη καὶ σκοτεινή. Ἡ κατάστασις αὕτη διαρκεῖ μέχρι τῆς δωδεκάτης πρωϊνῆς ὥρας, καθ' ἣν οὐδὲν ἄλλο ἠκούετο εἰμὴ ὁ κοπετός, ὁ θρῆνος καὶ ὁ κλαυθμὸς τῶν σφαζομένων. Ἐκεῖ ἔβλεπέ τις νὰ τρέχωσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν οἰκιῶν τῶν Γάλλων παρθένοι λυσίκομοι, μητέρες γυμναί, ἄνδρες ἀνυπόδυτοι καὶ πληγωμένοι νὰ ταράττωσι τὴν ἀγρίαν συναυλίαν τῶν πυροβολισμῶν διὰ τῶν φωνῶν : «Ἔλεος ! ἀνοίξατε τὴν πόρτα καὶ μὲ κυνηγοῦν !» Ἡ θύρα ἀμέσως ἤνοιγε καὶ εἰσήρχετο ὁ καταδιωκόμενος, ὅστις ἅμα εἰσελθὼν ἤρχιζε τὰ μοιρολόγια. Καὶ ἐκ γρανίτου καρδία ἐὰν ὑπῆρχε, δὲν θὰ ἔμενεν ἀνάλγητος ἐπὶ τῇ θέᾳ τοιούτων ὀδυνηρῶν θεαμάτων. Ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν Γάλλων ἐγένετο φανερὸν παρὰ τῶν προσερχομένων κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὅτι ὁ δήμαρχος Χασὰν βέης ἔσφαξε τὸν συνέταιρόν του Δ. Πίτλιν, τὰ δύο τέκνα του καὶ τὴν σύζυγόν του.

Κατόπιν ἐφόνευσε τὸν Κεχαγιᾶ Σαρῆ Κρεμύδαν, τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τρία τέκνα του, καὶ ἔπειτα τὸν Ἀθανάσιον Τουτουντζῆν καὶ τὸν Δημ. Ταμβάκην καὶ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ, ἀπαγαγὼν συγχρόνως τὴν θυγατέρα τοῦ Ἐμμ. Κουϊμουτζῆ, ἣν ἀτιμάσας πρῶτον ἔσφαξε κατόπιν ὡς ἀρνίον, ἐπίσης δὲ τὴν Σοφίαν Γούναρη μετὰ τῶν δύο θυγατέρων της καὶ τῶν δύο υἱῶν της. Ὁ Ἀλτιμπαρμὰκ Χασὰν ἐφόνευσε τὸν Σταῦρον Μανώλογλουν καὶ τὸν Ἀθανάσιον Κουμαρᾶν, ὧν αἱ οἰκογένειαι ἄγνωστον τί ἀπέγειναν, καθὼς καὶ τοὺς ὑπηρέτας των. Ὁ Μουδίρης τῶν Ἀλάτων Ἀλῆ βέης κατεκρεούργησε κυριολεκτικῶς τὸν φαρμακοποιὸν Παπακώσταν καὶ τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως ἠσέλγησεν ἐπ' αὐτῆς. Ὁ Κολτζίμπασης

Μαινεμαίνης Φωκιανὸς ,Ὀσμὰν Κοτζαλῆς μετὰ τοῦ Μεμούρη τῶν καπνῶν Γερὰν ἐφένδη ἐφόνευσαν τὸν Βασίλειον Θεοδωράκογλουν, τὸν ἀνεψιόν του Παναγιώτην, ὡς καὶ τὴν ἀδελφήν του,τὸν μουχτάρην Παναγιώτην καὶ τὸν γέροντα Σαρίκαν. Οἱ δὲ Σουδὰν Κατζίδες τοῦ μονοπωλίου Τσὲρ κὲζ Ἀχμέτ, Σακὶρ Ἀρναοὺτ καὶ Ἀλῆς Μουμτζῆς ἔτρεχον ὡς λυσσαλέαι τίγρεις καὶ ἐφόνευσαν τὸν Εὐάγγελον Γαλάτην, τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν θυγατέρα του, τῆς δὲ Βαρβάρας Κουτσουδόντη τὸ τέκνον ἔρριψαν εἰς τὸ φρέαρ. Τῆς ἰδίας δὲ ἀπέκοψαν τοὺς μαστούς, ἐπίσης τὸν κρεωπώλην Ἐλευθέριον, τὸν Χαράλαμπον Φρατζέσκο καὶ τὸν Γιάγκο Χαψόγλου.

Ὁ Τὰς-Καφᾶς, ὁ Σερίφης καὶ ὁ Ἀζιμὲς ἐφόνευσαν τὸν Μῆτσον Σπανόν, τὸν Δῆμον Μπαρμπέρην ὁ Ἀχμέτ, ὁ Κρητικὸς τὸν Χ'' Δελάρδαν, τὴν Μαρίαν Φαρμακεμένογλου, ἀπήγαγε δὲ τὴν Ἀθηνᾶν Παναγιώτου καὶ ἀσελγήσας ἐπ' αὐτῆς, ἀπηγχόνισε κατόπιν ἐντὸς τῆς οἰκίας της.

Καθ' ἣν ὥραν ὁ Μεμούρης τοῦ μονοπωλίου ἐφόνευσε τὸν Μουχτάρην Παναγιώτην εἰς ἀπόστασιν 50 βημάτων ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ κ. Σαρτιῶ, ὁ ἀστυνόμος, ὅστις ἐφύλαττε παρὰ τὴν θύραν, ἐθεάθη ἄνωθεν ἐκ τοῦ παραθύρου τοῦ κ. Σαρτιῶ παρὰ τοῦ Ἀθανασίου Χαραμῆ, ποιῶν μορφασμὸν καὶ διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς ὡς νὰ τοῦ ἔλεγε : Εὖγε ! εἶσαι καλὸς σκοπευτής. Καὶ οὔτε κἂν ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του. Νῦν ἐὰν θελήσωμεν νὰ μάθωμεν, πόσα εἶνε τὰ θύματα τῆς τουρκικῆς θηριωδίας, οὐδέποτε θὰ φθάσωμεν εἰς τὸν ἀληθῆ ἀριθμόν, καθ' ὅτι μόνον οἱ λάκκοι, εἰς οὓς ἡ Δημογεροντία ἔσβυνε τὴν ἄσβεστον χάριν τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Σχολῆς καὶ οὓς ἐπλήρωσαν ἀπὸ πτώματα,μόνον λέγω οἱ λάκκοι οὗτοι δύνανται νὰ περιλάβωσιν ἄνω τῶν τριακοσίων πτωμάτων.Ἐὰν δὲ σκεφθῶμεν, ὅτι καὶ τὰ πλεῖστα τῶν φρεάτων ἐντὸς τῆς πόλεως ἐπληρώθησαν ἐπίσης πτωμάτων, διὰ νὰ φθάσωμεν πλησίον τῆς ἀληθείας, δέον νὰ ὁρίσωμεν τοὺς φονευθέντας εἰς ἄνω τῶν 600. Καὶ ἐὰν θελήσωμεν νὰ συμπεριλάβωμεν καὶ τοὺς εἰς τὰς ἐξοχὰς φονευθέντας, ὁ ἀριθμὸς δέον ν' ἀνέλθῃ εἰς πολλῷ περισσοτέρους.

Αὐτόπται μάρτυρες βεβαιοῦσιν, ὅτι ἡ ὁδός, ἡ ἄγουσα ἀπὸ Βαγαρᾶς εἰς Φώκαιαν, εἶνε πλήρης πτωμάτων. Ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ταύτης καταστροφῆς παρουσιάσθη ὡς ἀγοραστὴς ἐμπορευμάτων ὁ ἐκ Σμύρνης Ἑβραῖος Βαϊρακλῆς τῇ προσκλήσει τοῦ ἐνταῦθα συνεταίρου του Εὐφραΐμ Δεπᾶς, διαταγῇ τοῦ Κομιτάτου ἀγοράσας σχεδὸν ὅλα τὰ ἐμπορεύματα τῶν Καταστημάτων Κοντογιάννη καὶ Μαύρου.

Τοιοῦτον ἦτο τὸ τέλος τῆς Παλαιᾶς Φωκαίας, ἧς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Εἰρήνης μετέτρεψαν εἰς τζαμίον καὶ ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε ἤχει ὁ χαρμόσυνος κώδων τῆς χριστιανικῆς λατρείας, ἀκούεται σήμερον ἡ βραγχνώδης τοῦ Μουεζίνη φωνὴ ὡς ἐπικήδειος ἑξήκοντα πέντε θυμάτων, ἅτινα φεύγοντα τὸν θάνατον, εἶχον καταφύγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Σήμερον ὁ περιηγητὴς δὲν θὰ δύναται οὔτε κἂν νὰ φαντασθῇ, ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν κατεστράφη καὶ ἐπυρπολήθη,ἐκ δὲ τῶν κατοίκων της ἄλλοι ἐφονεύθησαν καὶ ἄλλοι ἐξεδιώχθησαν, καὶ θὰ ἀναγκάζηται ἀναδρομικῶς σκεπτόμενος νὰ φρονῇ,ὅτι ἡ καταστροφὴ αὕτη δὲν ἐγένετο τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸν δέκατον πέμπτον, ὁπότε πλεῖστα ὅσα παρόμοια συνέβαινον. Δικαίως ὁ Γάλλος Σαρτιῶ, ὁ εὑρεθεὶς παρὼν κατὰ τὴν τραγῳδίαν εἶπεν : «Ἀνεγίνωσκον τὰς περὶ θηριωδιῶν τῶν Τούρκων περιγραφάς, ἀλλ' ἀμφεταλαντευόμην νὰ πιστεύσω ταύτας. Νῦν ὅμως εἶμαι εἰς θέσιν νὰ διαβεβαιώσω, ὅτι τὰ περιγραφόμενα εἶνε ὡς σταγὼν ὕδατος ἀπέναντι ὠκεανοῦ». Καὶ κλαίων ὠδύρετο πῶς ν' ἀναγγείλῃ τὴν καταστροφὴν εἰς τὴν θυγατέρα τῆς Φωκαίας Μασσαλίαν, ἧς τὸν ὕπνον ἀπαίσιον ὄνειρον θὰ ἐτάραξε τὴν νύκτα τῆς τριακοστῆς Μαΐου, καθότι ἀδύνατον νὰ μὴ παρουσιάσθῃ μελανειμονοῦσα πρὸ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς ἡ Μητρόπολις, κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη ἐπὶ τῇ καταστροφῇ, ἣν ὑπέστη.

Περιγραφὴ Γάλλου δημοσιογράφου δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ ἐφημερίδι «Radical».

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου ἤρχισαν νὰ κυκλοφορῶσιν ἀνησυχητικαὶ φῆμαι ἐν Σμύρνῃ περὶ τῶν Χριστιανῶν τοῦ Νομοῦ. Διεδίδετο ὅτι συμμορίαι ληστῶν θὰ ἐφώρμων εἰς τὰ σπουδαιότερα μέρη διὰ νὰ συλλάβωσι καὶ ληστεύσωσι τοὺς πλουσιωτέρους τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ἐξώσωσι διὰ τῆς βίας τοὺς κατοίκους. Κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην ἡ διαταγὴ ἐδόθη ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως, προσκεκολλημένης καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὸ κομιτάτον τῆς «Ἑνώσεως καὶ Προόδου»,πρὸς μόνον τὸν πανθολογούμενον σκοπὸν νὰ ἐγκαταστήσῃ Μουσουλμάνους πρόσφυγας ἐκ Μακεδονίας, Κρήτης καὶ ἐξ ἄλλων χωρῶν, τὰς

ὁποίας ἀπώλεσεν ἡ Τουρκία κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, εἰς τὴν θέσιν τῶν κατεχόντων τὴν χώραν Ἑλλήνων. Αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἔσπευσαν νὰ διαψεύσωσι τὰς πληροφορίας ταύτας, διαμαρτυρόμεναι διὰ τὴν εὐμενῆ ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἔτρεφον πρὸς τοὺς Ἑλληνοθωμανοὺς τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ὑπηκόους τοῦ Σουλτάνου ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκείας.

Αἱ διαβεβαιώσεις αὗται κατεπράϋνον τοὺς φόβους τῶν κατοίκων, δεδικαιολογημένους βεβαίως, διότι ὀλίγον πρότερον εἶχον ἀφοπλισθῆ, καὶ οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν ἔμενον εἰς τὰς οἰκίας των, ὁπόθεν αὐτὸς ὁ Βαλῆς διέταξε βίᾳ νὰ τοὺς συλλάβωσι. Μετ' οὐ πολὺ ἐν τούτοις τὰ γεγονότα ἐδικαιολόγησαν τοὺς ἀπαισιοδόξους, καὶ μετὰ τὴν 10 Ἰουνίου ἔβλεπέ τις νὰ συρρέωσιν εἰς Σμύρνην ἐνδεεῖς, ὡς τρελλοὶ πράγματι, χιλιάδες δυστυχῶν ἐκδιωχθέντων ἀπὸ τῶν ἑστιῶν των ὑπὸ ἀγρίων συμμοριτῶν.

Τὸ ἀντιχριστιανικὸν ρεῦμα ἐξεδηλοῦτο μὲ ἀξιοσημείωτον σύμπτωσιν εἰς τὰ πολυάριθμα τῆς χώρας τμήματα καὶ αἱ ἐφημερίδες δὲν ἤργησαν νὰ διηγῶνται—μετὰ πολλῆς περισκέψεως—ὅτι συμμορίαι ὡπλισμέναι διέπραξαν χιλιάδας ὠμοτήτων εἰς τὰ πλούσια καὶ πολυάνθρωπα χωρία πέριξ τῆς Σμύρνης, εἰς Μαινεμένην, εἰς Τσεσμέν, εἰς Γκερένκιοϊ, εἰς Κυδωνίας καὶ εἰς τὴν Φώκαιαν. Ὁ Βαλῆς ἀπηγόρευσε τὴν δημοσίευσιν τῶν εἰδήσεων τούτων καὶ ἔπαυσε τὴν καθημερινὴν γαλλικὴν ἐφημερίδα «La Réforme», ἥτις δὲν ὑπήκουσεν. Ὁ πανικὸς δὲν ἔπαυε καὶ ἐπληροφόρει καλύτερον τὸν πληθυσμὸν τῆς Σμύρνης ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας.

Οἱ καταλείποντες τὰς ἑστίας των κατέφευγον καθ' ἑκάστην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κοινότητα ἐμβρόντητοι καὶ ἐν τελείᾳ ἀπογυμνώσει. Ἠδυνήθην νὰ ἴδω τὰς ἀξιοθρηνήτους μάζας τῶν δυστυχῶν τούτων εἰς τὸν διάδρομον τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Γέροντες, γυναῖκες, παιδία, κατακεκλιμένοι εἰς τὸ ἔδαφος. Ἔζων ἐξ ἐλεημοσύνης, κλαίοντες τὴν τύχην τῶν ἐξαφανισθέντων ἢ σφαγιασθέντων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των γονέων, ἀναλογιζόμενοι τὴν καταστροφὴν τῶν ἐλπίδων των διὰ τὴν εὐδαίμονα καὶ εἰρηνικὴν ζωήν των.

Τὴν Κυριακὴν 14 Ἰουνίου ὁ κ. Sartiaux, ὅστις ἀνέλαβε τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς εἰς Φώκαιαν, ἦλθεν εἰς Σμύρνην καὶ διηγεῖτο ἡμῖν τὰς τραγικὰς στιγμὰς τὰς πρὸ ὀλίγου ἐκτυλιχθείσας εἰς τὴν μικρὰν πόλιν. Οἱ κακοῦργοι εἰσέβαλον πρὸ τριῶν ἡμερῶν καὶ ἐφώρμησαν κατὰ

τῶν δυστυχῶν Φωκαέων, οἵτινες οὐδ' ἀνελογίσθησαν κἂν τὸν φόβον γενικῆς σφαγῆς, ὅπως προβάλωσι τὴν ἐλαχίστην ἀντίστασιν. Αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαὶ καὶ οἱ ἐπιφανεῖς Τοῦρκοι ἔμειναν ἀπαθεῖς πρὸ τῶν δολοφονιῶν, τῶν δηώσεων, τῆς πυρκαϊᾶς καὶ τῆς διαρπαγῆς. Περὶ τοὺς τριάκοντα ἐκ τῆς Παλαιᾶς Φωκαίας ἐφονεύθησαν εἰς τὴν Ν. Φώκαιον, τεσσαράκοντα πτώματα ἔμενον ἀκόμη μετ' ὀλίγας ἡμέρας συσσωρευμένα ἐντὸς τοῦ σχολείου. Παιδία καὶ γυναῖκες ἐπνίγοντο προσπαθοῦσαι νὰ φθάσωσι τὰς λέμβους, αἵτινες διηυκόλυνον τὴν φυγήν των. Οἱ λησταὶ ἀπεγύμνονον τοὺς ταλαιπώρους καὶ μέχρι τῆς παραλίας καὶ τοὺς ἐβασάνιζον φρικωδῶς. Τέσσαρες Γάλλοι παρέμενον τὴν στιγμὴν ταύτην ἐν Φωκαίᾳ. Οἱ κ. κ. Sartiaux, Carlier ἐπιβλέποντες τὰς ἀνασκαφάς, D'Andria, ἐπιθεωρητὴς τοῦ δημοσίου ὀθωμανικοῦ χρέους, καὶ ὁ Mansier, ζωγράφος καλλιτέχνης. Προσεφέρθησαν νὰ βοηθήσωσι τοὺς δυστυχεῖς καὶ κατώρθωσαν νὰ ἐμποδίσωσι μεγαλειτέραν συμφοράν.

Χίλιοι περίπου Ἕλληνες, οἵτινες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εὕρωσι μέρος ἐντὸς τῶν λέμβων, κατέφυγον εἰς τὰς οἰκίας των, ὑπερασπιζόμενοι ὑπὸ τῆς γαλλικῆς σημαίας· ἕκαστος ἠδυνήθη νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐνδύματά τινα καὶ τὰ πολυτιμώτερα τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα διέφυγον τὴν διαρπαγήν. Γεγονὸς ἀξιοσημείωτον, τὸ ὁποῖον καταδεικνύει τὴν ὑψηλὴν ἠθικὴν τῆς Γαλλίας ἐπιρροήν· οἱ ἀγριώτεροι δολοφόνοι ἵσταντο μὲ θρησκευτικὴν συστολὴν πρὸ τῆς τριχρώμου, καὶ πᾶς ὅστις ἠδυνήθη νὰ καταφύγῃ ὑπ' αὐτήν, εὑρίσκετο ἐν ἀσφαλείᾳ κατὰ πάσης βίας. Ἔπρεπέ τις νὰ φροντίσῃ νὰ βοηθήσῃ τὰς χιλιάδας τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες ἐσπευσμένως εἶχον φθάσῃ εἰς τὰς χαμένας ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης νησῖδας, περίτρομοι ἐκ τοῦ φόβου, ἐστερημένοι παντὸς πόρου. Τὴν δεκάτην πέμπτην Ἰουνίου πρὸς τὸ ἑσπέρας ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ ἐπεβιβάσθημεν τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἠλίας», τὸ ὁποῖον ἔφερε γαλλικὴν σημαίαν μὲ τὸν Μητροπολίτην καὶ μὲ προκρίτους Ἕλληνας, οἵτινες ἔσπευδον νὰ προσφέρωσι τὰς πρώτας βοηθείας.

Μετὰ δύο ὥρας ἐφθάσαμεν εἰς Ἐγγλεζονῆσι, σχεδὸν ἀκαλλιέργητον, πολυσχιδὲς δὲ μὲ κόλπους καὶ ὅρμους, οἵτινες ἀπαρτίζουσι μικροὺς λιμένας ἀβαθεῖς. Ἐπὶ τῆς προκυμαίας τοῦ σπουδαιοτέρου ἐξ αὐτῶν, κατοικουμένου ὑπὸ πτωχῶν ἁλιέων, πολλαὶ χιλιάδες Ἑλλήνων ἐκδιωχθέντων ἐκ Π. Φωκαίας, ρυπαροὶ καὶ ἀδημονοῦντες μᾶς ὑποδέχονται μὲ προθυμίαν

καὶ συστολήν. Ὁ Μητροπολίτης ἀποτείνει εἰς ὅλους καλοὺς λόγους, ἀκολουθουμένους ἀπὸ δαψιλῆ διανομὴν ἄρτου καὶ ἀλεύρου.

Ἀφοῦ διήλθομεν τὴν νύκτα ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῆς νήσου, τὸ μικρὸν ἡμῶν ἀτμόπλοιον ἀναλαμβάνει τὴν πρὸς τὴν Φώκαιαν ἄγουσαν, ἀλλ' ἀμέσως συναντῶμεν περὶ τοὺς τριακοσίους ἀθλίους καὶ ἐλεεινοὺς κεκρυμμένους ἐπὶ τρεῖς ἀτελευτήτους ἡμέρας εἰς τοὺς βράχους μιᾶς νησῖδος ἀπὸ λίθους ἑτοιμορρόπους, πεινῶντας, διψῶντας καὶ ἀστέγους. Λέμβος φέρει ἐπὶ τοῦ «Ἠλία» τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους, οἵτινες ὀλολύζουσιν· αἱ γυναῖκες σφίγγουσιν εἰς τὰς ἀγκάλας των τὰ τέκνα καὶ τοὺς συζύγους· ἅπαντες ἀσπάζονται μίαν εἰκόνα ἐπίχρυσον, τὴν ὁποίαν ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν κατὰ τὴν φυγήν. Ἐπὶ τέλους ἠδυνήθημεν ν' ἀνακουφίσωμεν τοὺς πειναλέους.

Ἡ συρίκτρα τοῦ «Ἠλία» συρίζει ἐπὶ μακρόν, μήπως καὶ ἄλλοι δυστυχεῖς ἔχουσι κρυβῆ εἰς τὴν παραλίαν· ἀλλὰ δὲν ἐφάνη τίποτε καὶ ἀπήραμεν. Περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν ἀφίχθημεν πρὸ τῆς Φωκαίας.

Ἡ πολίχνη ἐκτείνεται εἰς τοὺς πρόποδας μικρᾶς ὀροσειρᾶς, τὴν ὁποίαν ἀπαρτίζουσι λευκοὶ ἢ μελαφοὶ ἡφαιστειώδεις βράχοι, οἵτινες κατατέμνονται πρὸς τὴν παραλίαν ὡς μικραὶ νῆσοι ἀπότομοι, γραφικαί, ἀλλ' ἀκαλλιέργητοι καὶ ἄγονοι. Εἰσερχόμενοι εἰς τὸν ὅρμον, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου κρύπτονται ἡ πολίχνη μετὰ τοῦ μικροῦ της λιμένος, ἀνακαλύπτομεν κατὰ τὰς ἀρχὰς πρὸς τὰ δεξιὰ τὴν τουρκικὴν συνοικίαν, ἐξέχουσαν ἀπὸ μιᾶς ράχεως καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας ὑψοῦται μιναρές, ὅστις βυθίζεται εἰς οὐρανὸν ἀξιοθαυμάστου αἰθριότητος, οὐρανὸν ἀποικιακόν, οὐρανὸν χρώματος γαλανοῦ ὠχροτέρου τοῦ τῆς θαλάσσης. Ἐπὶ τῆς ἀμμώδους ἀκτῆς ἐκτείνονται αἱ ἑλληνικαὶ οἰκίαι, μεγαλοπρεπεῖς ἐπαύλεις περιστοιχιζόμεναι ὑπὸ κηπαρίων καὶ τῶν ὁποίων ἡ πρόσοψις βλέπει τὴν θάλασσαν.

Μεταξὺ τοῦ λιμένος καὶ τῆς τουρκικῆς πόλεως ἐκτείνεται ἡ ἐμπορικὴ συνοικία, ἐν ᾗ οἱ Ἕλληνες εἶχον ἱδρύσῃ πλούσια καταστήματα, ἐν ᾗ δραστήριοι χειρώνακτες εἶχον ἐργοστάσια καὶ φημισμένα καπηλεῖα. Καὶ πέραν πρὸς τὸν ὅρμον Μάρμαρο Γούρνα, μεταξὺ τῶν φυλλομανῶν ἀμπέλων καὶ τῶν ἀπεράντων ἐλαιώνων, ἐξοχικαὶ οἰκίαι ἀναφαίνονται ὡς λευκαὶ κηλῖδες εἰς τὸ βάθος τῆς πρασινάδας ἢ τῆς σκοτεινῆς σκιᾶς τῶν βράχων τῆς παραλίας. Εἶνε αἱ καλύβαι τῶν Φωκαέων, αἵτινες ζωογονοῦνται μὲ εὔχαριν βίον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ τρυγητοῦ.

Ὑπῆρξαν θλιβεραὶ αἱ ἡμέραι, καθ' ἃς διηρωτώμεθα μετ' ἀμφιβολίας, ἐὰν δὲν θὰ κατεπατεῖτο ὁ εὔθραστος οὗτος φραγμὸς καὶ δὲν ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰς θέσεις μας. Ἐπειδὴ ἡ ἐξακολούθησις τῶν ἐπιστημονικῶν μελετῶν περιωρίσθη παραδόξως, ἐπειδὴ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐξοχήν, ἠδυνήθην μετὰ τῆς συζύγου μου νὰ ἐπισκεφθῶ λεπτομερῶς καὶ νὰ ἴδω τί ἔγινεν ἡ Φώκαια.

Φρικτὸν θέαμα.

Οὐδεμιᾶς οἰκίας χριστιανικῆς, εἴτε πλουσίας εἴτε πτωχῆς, ἐφείσθησαν. Αἱ θύραι ἦσαν ἐρριμμέναι καὶ τεθραυσμέναι διὰ πελέκεων, ὅπως καὶ τὰ ἔπιπλα καὶ πᾶν ὅ τι ἀπετέλει τὸν πλοῦτον τῶν διωχθέντων. Τὸ ἔδαφος ἦτο πλῆρες ἀνεστραμμένων συρταρίων, μαγειρικῶν σκευῶν, ἅτινα φύρδην μίγδην ἐκυλίοντο πλησίον οἰκογενειακῶν ἀναμνήσεων, φωτογραφιῶν, ἐπιστολῶν καὶ θρησκευτικῶν εἰκόνων.

Ἐπὶ τῶν οὐδῶν τῶν λεηλατηθέντων καταστημάτων τὰ ἐμπορικὰ βιβλία ἐκολύμβων εἰς τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον, ἐξηπλωμένα εἰς τὴν δίνην, ἐν μέσῳ κόπρων παντὸς εἴδους. Ἑκατοντὰς καμήλων ἥρπασε τὴν μεγαλειτέραν μερίδα τῶν λαφύρων· πᾶν ὅ τι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μεταφερθῇ, κατεστράφη.

Ἡ δῄωσις ἐξηκολούθει ἐν τῷ φανερῷ, οἱ Τοῦρκοι τῆς Φωκαίας ἐπλούτων εἰρηνικῶς εἰς βάρος τῶν τῆς χθὲς συγχωρίων. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μας ἀπόσπασμα ἐφίππων ἦλθεν ἐκ Σμύρνης διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν τάξιν καὶ μετά τινας ὥρας μετέσχε τῆς διαρπαγῆς.

Τὴν 18 Ἰουνίου ὁ Ταλαὰτ βέης, ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐπισκέπτεται τὴν Φώκαιαν, προσκαλεῖ τὸν καϊμακάμην καὶ διατάσσει νὰ σφραγίσωσι τὰς ἐγκαταλειφθείσας οἰκίας καὶ νὰ συλλάβωσι τοὺς κατοίκους, οἵτινες θὰ ἐξηκολούθουν νὰ κλέπτωσιν.

Ἀλλ' αἱ λεηλατηθεῖσαι οἰκίαι δὲν ἔχουσι πλέον θύρας· ἀφοῦ δ' ἀνεχώρησεν ἡ Α. Ε. ἡ ἀταξία ἐξηκολούθησεν. Αἱ σφραγῖδες ἐτέθησαν ἐπὶ πινάκων, κρεμαμένων εἰς τὴν εἴσοδον τῶν οἰκιῶν τῶν ἐστερημένων θυρῶν, ἀφίνουσαι ἐλευθέραν τὴν δίοδον· θὰ ἦτο πρᾶγμα γελοῖον, ἐὰν δὲν ἦτο συνάμα καὶ τραγικόν.

Ἐν τούτοις ἀμηχανία κατέλαβε τοὺς Τούρκους, διότι ἐκυκλοφόρησεν ἡ εἴδησις, ὅτι οἱ Ἕλληνες οἱ μεταναστεύσαντες εἰς Μυτιλήνην σκέπτονται ἐκδίκησιν.

Ὁ Βαλῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ προστατεύσῃ τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμόν,

στέλλει ὅμως ὅπλα εἰς τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους του, οἵτινες περιπατοῦσι μὲ αὐτὰ ὑπὸ μάλης ἀνήσυχοι, αἰνιγματώδεις. Ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ Φωκαίας-Μαινεμένης καραβάνια ὁλόκληρα περιφρουροῦνται ὑπὸ ἐνόπλων· εἶνε αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἐκκενοῦσι τὸ ἐσωτερικόν.

Ἡ θέσις ἐπιδεινοῦται πέριξ ἡμῶν, οἱ κατάσκοποι πολλαπλασιάζονται.

Τὴν 20 Ἰουνίου ἐκδρομὴ χάριν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων εἰς τὴν νῆσον τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπόπειρα συγκοινωνίας μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

Καὶ τὴν ἐπαύριον οἱ δύο τελευταῖοι Ἕλληνες τῆς Φωκαίας, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Sartiaux, συνελήφθησαν ὑπὸ συμμορίας καὶ ὡδηγήθησαν εἰς τὸ δικαστήριον.

Ὁ Μουφτῆς, ἰσχυρὰ θρησκευτικὴ προσωπικότης, ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ καϊμακάμη, καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος διακηρύττει, ὅτι δὲν ἐγγυᾶται διὰ τὴν ἀσφάλειάν μας· πρέπει ν' ἀναχωρήσωμεν.

Τὴν Κυριακὴν 21 Ἰουνίου τὸ ρυμουλκὸν «Ἰώ», κληθὲν τηλεγραφικῶς, μᾶς μεταφέρει εἰς Μυτιλήνην, ὅπου φθάνομεν περὶ τὸ μεσονύκτιον. Ὁ λιμὴν εἶνε ἀκόμη ἀεικίνητος· τεσσαρακοντακισχίλιοι περίπου Χριστιανοὶ κατέφυγον ἐκεῖ καὶ οἱ περισσότεροι κοιμῶνται ἐντὸς πλοίων εἰς στοίχους κατὰ μῆκος τῆς προκυμαίας ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων καὶ ἐντὸς τοῦ δημοτικοῦ Κήπου. Ἡ ἀθλιότης τῶν δυστυχῶν τούτων εἶνε σπαραξικάρδιος, καὶ παρὰ τὸν ἀξιοθαύμαστον ἐνθουσιασμὸν τῆς ἀλληλεγγύης τοῦ πληθυσμοῦ εἶνε ἀδύνατον ν' ἀνακουφισθῶσιν.

Τραγῳδία τῆς Νέας Φωκαίας.

29 Ἰουνίου.

Ἦτο ἡ εἰκοστὴ ἐνάτη Ἰουνίου, ἡμέρα Πέμπτη, καὶ ἀπὸ βαθείας πρωΐας οἱ κάτοικοι ἤρξαντο εἰσερχόμενοι ἐκ τῶν πέριξ ἀμπελώνων ἔντρομοι καὶ περιδεεῖς εἰς τὴν πόλιν, ἕκαστος φέρων καὶ μίαν ἀπαισίαν ἀγγελίαν τραγικοῦ ἐπεισοδίου, ἐπισυμβάντος αὐτῷ ἐντὸς τοῦ πύργου του ἢ καθ' ὁδὸν συνεπείᾳ ἐπιθέσεως ἀγρίων τουρκικῶν στιφῶν ἐκ τῶν πέριξ χωρίων Κυζ-πεγλῆ, Ὀλοῦ-μπουνάρ, Ἰσί-κιοϊ, Μπόσ-κιοϊ κ.λ.π. Καὶ ὁ μὲν εἷς τρέμων διηγεῖτο τὴν λεηλασίαν, ἣν ὑπέστη εἰς ζῷα καὶ ἔπιπλα καὶ τὸν σκληρὸν δαρμόν, ὁ δ' ἄλλος ἔκλαιε τὴν ἀπώλειαν τούτου ἢ ἐκεί-

νου τῶν συγγενῶν, τὸν ὁποῖον πρὸ τῶν ὀμμάτων του κατέσφαξαν ἢ ἐτουφέκισαν οἱ αἱμοβόροι ἐπιδρομεῖς. Ἐν τῷ ἅμα ἡ πόλις ἐπληρώθη κατοίκων καὶ παρὰ τὰς παρόδους καὶ τὰ καφενεῖα πεφοβισμένοι, τρέμοντες, μὲ βλέμμα ἄπελπι καὶ δακρῦον, διηρωτῶντο περὶ τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ, οὐδαμῶς ἀποκρύπτοντες τοὺς φόβους των, μὴ ταχὺ ἢ βράδιον ὑποστῶσι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τὴν ἰδίαν ἐπίθεσιν καὶ λεηλασίαν.

Ἡ Δημογεροντία μετὰ τῶν προκρίτων ἀπὸ πρωΐας συνελθοῦσα καὶ διαβλέπουσα τὸν κίνδυνον, συνεσκέπτετο περὶ τοῦ πρακτέου καὶ ἐζήτει (φεῦ !! εἰς μάτην) μέσον ἀπαλλαγῆς καὶ σωτηρίας· δὶς ἀπεστάλη ἐπὶ ἁδρᾷ ἀμοιβῇ ἀπεσταλμένος τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει Ἐφέσου, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεφεν ἄπρακτος, τῶν δολοφόνων πανταχόθεν ἀποκλεισάντων τὴν μετὰ τῆς Σμύρνης συγκοινωνίαν. Ἐν τοσούτῳ μετὰ μακρὰν σύσκεψιν ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ τηλεγράφημα τῷ Μητροπολίτῃ Ἐφέσου, δι' οὗ θὰ ἐξετίθετο τὸ δεινὸν τῆς θέσεως καὶ θὰ ἐζητεῖτο ἐσπευσμένως ἡ ἀποστολὴ ἀτμοπλοίων πρὸς παραλαβήν μας, (καίτοι ἦτο γνωστὸν ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι τοῦτο θὰ κατεκρατεῖτο ἐν τῷ Τηλεγραφείῳ) καὶ ταὐτοχρόνως ἡ Δημογεροντία μεταβῇ παρὰ τῷ Διοικητῇ καὶ προβῇ εἰς τὰ δέοντα διαβήματα, ζητήσῃ δὲ παρ' αὐτοῦ, ἵνα ἐπιτραπῇ τοῖς κατοίκοις Χριστιανοῖς, ὅπως διὰ διακοσίων ὁπλοφόρων περιφρουρήσωσι τὴν νύκτα τὴν πόλιν.

Ἦτο ἡ ἑβδόμη ἑσπερινὴ ὥρα καὶ ὁ λαὸς ἔντρομος καὶ μὲ πλήρη συναίσθησιν τοῦ ἐπαπειλοῦντος κινδύνου ἤρξατο νὰ κατέρχηται εἰς τὴν παραλίαν, ὅπως ἐπιβιβασθῇ τῶν ὀλίγων ἱστιοφόρων καὶ σωθῇ.

Ὁ Μουδίρης, ἀπαθέστατα καὶ μὲ εἰρωνικὸν μειδίαμα δεχθεὶς τοὺς Δημογέροντας, οὐδὲν ἐκ τῶν αἰτημάτων αὐτῶν ἔλαβεν ὑπ' ὄψει, μᾶλλον δὲ θυμωθεὶς ἐναντίον αὐτῶν, ὅτι ἐζήτουν νὰ ὁπλοφορήσωσιν, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις διέθετεν ἐπαρκεῖς δυνάμεις χωροφυλάκων (τοὺς καθ' αὐτὸ σφαγεῖς) πρὸς περιφρούρησιν, διεβεβαίωσεν αὐτοὺς μὲ τὸν κατηγορηματικώτερον τρόπον, ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως ἔχουν νὰ φοβῶνται καὶ ὅτι ὤφειλον ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια ἥσυχοι, διότι ἐφρόντισε δι' ἀποστολῆς ἐπαρκοῦς δυνάμεως ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν εἰσβολήν.

Τοιαύτη ἦτο ἡ πειστικότης τῶν λόγων του καὶ μὲ τόσην εἰλικρίνειαν ἀναιδέστατα ὁ αἱμοβόρος οὗτος τοῦ Κράτους ὑπάλληλος ἐξεφράζετο, ὥστε ἀπαξάπαντες οἱ Δημογέροντες ἐπείσθησαν εἰς τοὺς λόγους του καὶ ἀνεχώρησαν ἀναθαρρήσαντες. Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ 8—9 πλοιάριά μας ἐπληροῦντο ἀσφυκτικῶς λαοῦ καὶ ἦσαν ἕτοιμα πρὸς ἀπόπλουν εἰς Μυτιλήνην,

ὁπότε διαταγὴ αὐτοῦ τούτου τοῦ πρὸ λεπτῶν τινῶν ἐπαγγελλομένου τὴν γαλήνην καὶ ἀποσόβησιν παντὸς κινδύνου, δὲν ἐπέτρεπεν εἴς τε τὰ πλοῖα ν' ἀναχωρήσωσι πρὸ τῆς πρωΐας, καὶ εἰς τοὺς ἐπιβάτας προτοῦ ὑπογράψωσι δήλωσιν, ὅτι οἰκειοθελῶς καὶ χωρὶς πίεσιν ἐξεπατρίζοντο.

Τοιουτοτρόπως ὁ ἀπαίσιος συνένοχος τῶν αἱμοβόρων θηρίων, τῶν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως ἐμφωλευόντων, περιέκλειεν ὡς ἐντὸς κλωβοῦ τοὺς πάντας ἐντὸς τῆς πόλεως, ἵνα τὴν ἐπομένην συντελεσθῇ ἡ θηριώδης τραγῳδία, ἡ ἀνήκουστος καὶ φοβερά, ἐν μέσῳ εἰκοστῷ αἰῶνι καὶ ὑπὸ τὴν ἀνοχὴν τῆς Χριστιανικῆς Εὐρώπης. Ἡ τρίτη πρωϊνὴ ὥρα τῆς ἀποφράδος Παρασκευῆς σημαίνει, καὶ μετ' αὐτῆς τὸ ἀπαίσιον σύριγμα, τῆς πρώτης δολοφόνου σφαίρας ριφθείσης κατὰ τοῦ πρώτου ἱστιοφόρου, ὅ περ ἀναπετάσαν τὰ ἱστία ἐξέπλεε τοῦ λιμένος· δὲν παρῆλθον ὅμως δύο λεπτά, καὶ ἀφοῦ πρῶτον ἀλλεπάλληλοι ἐκ διαφόρων τῆς πόλεως σημείων ἠκούσθησαν συνθηματικοὶ συριγμοί, ἤρχισαν πυκνότεραι καὶ κατόπιν ἀλλεπάλληλοι νὰ συρίζωσιν αἱ σφαῖραι καὶ ν' ἀκούωνται τρομερὰ καὶ ἀπαίσια τὰ διὰ σκαπανῶν καὶ σιδηρῶν ἐλασμάτων κτυπήματα κατὰ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων ὅπως τὰς διαρρήξωσιν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἤρξατο ἡ λεηλασία καὶ ἡ σφαγή... Ὁποῖον φοβερὸν τότε θέαμα ἐξετυλίχθη, ὁποία φρίκης εἰκών !

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τρέμοντες, κλαίοντες, πανικόβλητοι καὶ ὡσεὶ νεκροὶ ἐξῆλθον τῶν οἰκιῶν των· γυναῖκες λυσίκομοι καὶ ἀνυπόδυτοι, ἄνδρες καὶ παιδία ἀσκεπεῖς καὶ ἡμίγυμνοι, ἔσπευδον πρὸς τὰ ὄρη ἐν ἀπαισίοις ἀλλαλαγμοῖς, ἐν ἐκκωφαντικαῖς οἰμωγαῖς, ἐν κλαυθμοῖς καὶ ὀδυρμοῖς· ἡ μήτηρ φεύγουσα ἐγκατελίμπανε τὸ ἓν τῶν τέκνων της, ὅπως σώσῃ τὰ ἄλλα, σύζυγος ἔφευγεν ἀφίνων τὴν προσφιλῆ του σύζυγον κλαίουσαν ὄπισθεν καὶ ἐπικαλουμένην βοήθειαν, γέροντες καὶ ἀσθενεῖς κρατούμενοι ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν καὶ τῆς ἀσθενείας, λιποθυμοῦντες ἀνὰ πᾶν βῆμα καὶ καταπατούμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων, οἰμωγαὶ καὶ κραυγαὶ τῶν παιδίων σπαρακτικαί, θρῆνοι καὶ κοπετοί, φοβερὰ συναυλία τῶν κρότων καὶ τῶν συριγμῶν τῶν σφαιρῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἀλλαλαγμοὶ καὶ ὕβρεις καὶ ὠρυγαὶ τῶν σφαγέων. Αὕτη ἡ εἰκὼν τῆς συντελουμένης τραγῳδίας.

Καταλαβόντες ἐγκαίρως τὰς ἐξόδους τῆς πόλεως οἱ σφαγεῖς, πάντας τοὺς ἐξερχομένους συνελάμβανον, ἀδιακρίτως φύλου καὶ ἡλικίας, ὅπως ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ληστεύσωσι, κατόπιν κορέσωσι τὴν δίψαν των μὲ τὸ χριστιανικὸν αἷμα καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ὅστις διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν

ἄλλον λόγον δὲν θὰ εἶχε ἢ θὰ εἶχεν ὀλίγα χρήματα, τότε δαρμὸς καὶ τραυματισμὸς εἰς τὸν μέν, θάνατος εἰς τὸν δέ· εἰς τοὺς φεύγοντας καὶ μὴ ὑπακούοντας νὰ σταματήσωσι θάνατος διὰ τυφεκοβολισμῶν. Πανταχοῦ τῆς πόλεως ἡ αὐτὴ κατάστασις, ὁ αὐτὸς κίνδυνος· καθ' ὁμίλους οἱ βάρβαροι, ἐπὶ κεφαλῆς δ' αὐτῶν οἱ χωροφύλακες, οἱ πολιτοφύλακες, πάντες οἱ μεμούρηδες, πάντες οἱ ἐντόπιοι Τοῦρκοι διέτρεχον τὰς ὁδοὺς φονεύοντες καὶ καταστρέφοντες. Αἱ φρικαλεώτερον δράσασαι ὁμάδας ἦσαν αἱ τῶν πολιτοφυλάκων, τῶν χωροφυλάκων, τοῦ λιμενάρχου καὶ τῶν ἐκ τῶν προκρίτων Τζεμὰλ βέη, τοῦ πατρός του Ἀζὶζ ἀγᾶ, τοῦ Φεῒμ ἀγᾶ, τῶν υἱῶν Μπεκὴρ ἀγᾶ Κὸτς Μουσταφᾶ καὶ Μεχμὲτ ἀγᾶ, Μπαλτὶρ Κιουλδοὺρ Μουσταφᾶ, τοῦ μεμούρη τῶν δασῶν καὶ μεταλλείων Τζεμὰλ βέη, τοῦ μεμούρη τοῦ Δημοσίου Χρέους, τοῦ Σεβκὲτ βέη καὶ ἑνὸς Ἀθιγγάνου Μαχμούτ, καθὼς καὶ τοῦ γραμματέως τῆς Δημαρχίας Ἰζζὲτ ἐφέντη, αὐτοῦ τοῦ Μουδίρου καὶ ὅλων ἐν γένει.

Ὅλοι ἐλεηλάτουν, ὅλοι ἐλήστευον, ὅλοι ἐφόνευον, πτώματα ἐδῶ, πτώματα ἐκεῖ· οἱ δρόμοι γέμουσιν ἐπίπλων καὶ ἐμπορευμάτων παντὸς εἴδους, τὰ ὁποῖα ἀμέσως καὶ φορτόνονται διὰ τὸ ἐσωτερικόν, ὁ δὲ λαὸς τρέχει ὁλοὲν πρὸς τὰ ὄρη, ὅπως κατέλθῃ εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Μυτιλήνης παραλίαν ἔξαλλος, λιπόθυμος, γυμνός· οἱ σφαγεῖς διώκουν, ληστεύουν καὶ ἀκούονται ὠρυόμενοι πρὸς τὰ θύματα : «νὰ φύγητε εἰς τὴν Ἑλλάδα· δὲν θ' ἀφήσωμεν κανένα σας ἐδῶ πλέον· δὲν εἶνε γιὰ σᾶς τὰ μέρη αὐτά». Καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ μαίνηται ἡ λαῖλαψ καὶ πίπτουν τῇδε κἀκεῖσε τὰ πτώματα τῶν μαρτύρων ἐντὸς τῶν δρόμων, τῶν κήπων καὶ τῶν οἰκιῶν, ἐν αἷς τινες ἐνεκλείσθησαν προτιμήσαντες αὐτῆς τῆς φυγῆς. Καίτοι δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν σωμάτων δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ, οὐχ ἧττον θὰ εἶνε ταῦτα εἰς μὲν νεκροὺς περὶ τὰ 100 καὶ πλέον, εἰς δὲ τραυματίας πολλῷ περισσότεροι· ἀγριώτατα ἐσφάγησαν οἱ ἐκ τῶν προκρίτων Ἰωάννης Πουπος καὶ Ἐμμ. Τζεμενές. Μὴ κορεσθέντες δὲ οἱ Κανίβαλοι ἐκ τοῦ τόσου χριστιανικοῦ αἵματος ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐξῆλθον καὶ εἰς τὰ πέριξ, ἐνεδρεύοντες ὡς ἄλλαι τίγρεις καὶ φονεύοντες τοὺς σπεύδοντας νὰ σωθῶσι σποραδικῶς. Ἡ ἀγριότης καὶ ἡ λύσσα των κατόπιν ἐστράφη πρὸς πᾶν τὸ ἐθνικὸν καὶ ἱερόν μας κτῆμα. Εἰσελθόντες εἰς τὸν νεόδμητον καὶ πλουσιώτατον Ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὰς μὲν χρυσοποικίλτους εἰκόνας τῆς Παναγίας καὶ Χριστοῦ κατασπάσαντες ἐσύλησαν, τὰς δὲ λοιπὰς κατεκερμάτισαν, ὡς καὶ πᾶν τὸ ἐν τῷ

Ναῷ· ἐπὶ δὲ τῆς Ἁγίας Τραπέζης οἱ βρωμεροὶ σκῦλοι διέπραξαν τὸ βαρβαρώτερον τῶν ἐγκλημάτων, ἀπεφώδευσαν.

Τελευταῖαι εἰδήσεις βεβαιοῦν, ὅτι ἔθεσαν καὶ πῦρ εἰς τὰς συνοικίας τῆς Ἐκκλησίας Παναγίας, ὅπως συντελεσθῇ πλήρης ἡ καταστροφὴ τῆς χθὲς ἔτι ἀνθούσης ἑλληνικωτάτης Κωμοπόλεώς μας, ἀριθμούσης ἑπτὰ ὅλας χιλιάδας Ἑλλήνων. Ἡ καταστροφὴ προητοιμάσθη τῇ ἀνοχῇ, συνενοχῇ, ἢ κάλλιον εἰπεῖν ὑποκινήσει αὐτῆς ταύτης τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις λίαν τεχνηέντως διωργάνωσε τὴν χριστιανικὴν ἐξόντωσιν, εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα φέρουσα λευκὸν χειρόκτιον, εἰς δὲ τὴν ἄλλην ὀξὺ ἐγχειρίδιον.

Τὰ ἐκτυλιχθέντα εἰς τὴν ἀτυχῆ ταύτην πόλιν ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν καὶ τῶν ἀπαισίων ὀρδῶν τῶν ἀρχιληστῶν Ταλαὰτ καὶ Ραχμῆ, ἀποτελοῦν ἀνεξάντλητον σειρὰν δυσπεριγράπτων καννιβαλισμῶν, πρωτοφανῶν ἐν τῇ ἀγριότητί των.

Ἐκ τῶν φρικαλεοτήτων τουτων ἀναφέρομεν τὰς κυριωτέρας :

Αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Κοινότητος ἐλῃστεύθησαν, αἱ εἰκόνες κατεκερματίσθησαν, αἱ ἅγιαι Τράπεζαι ἀνετράπησαν.

Ἀπὸ τὸν Γρηγόριον Χ'' Ἀναστασιάδην ἔλαβον οἱ ἐπιδρομεῖς 3000 λίρας εἰς χρήματα καὶ ἀντικείμενα.

Ἀπὸ τὸν Νικόλαον Χ'' Καρκίλην 1000 εἰς χρήματα καὶ ἀντικείμενα.

Ἀπὸ τὸν Μανώλην Τσεμενὲν 2000 λίρας. Κατόπιν τὸν ἐφόνευσαν ἀγρίως.

Ἀπὸ τὸν Γιαννούλην Τσεμενὲν 350 λίρας, ἀφοῦ ἔσπασαν καὶ τὸ χέρι του.

Ἀπὸ τὸν Νικόλαον Ζέρβαν 251 λίρας.

Ἀπὸ τὸν Χ'' Κωστῆν 3000 λίρες.

Ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Ποῦπον 500 λίρας καὶ ὅλα τὰ κοσμήματα. Κατόπιν τὸν ἐτύφλωσαν, τὸν ἔσφαξαν καὶ τὸν ἔχωσαν εἰς τὸν κῆπόν του.

Ὁ Μαριανὸς Ψήτας ἐχάθη. Πολλαὶ γυναῖκες ἀπήχθησαν εἰς τὰ ὄρη. Ἡ τύχη αὐτῶν ἀγνοεῖται.

Εἰς τὴν θέσιν «Τρεῖς Γοῦρνες» ὑπάρχουν πολλὰ πτώματα, δύο πόδες, 2 κεφαλαὶ καὶ χεῖρες. Πάντας τοὺς τυφλούς, γέροντας, παραλύτους ἐφόνευσαν. Τὰ πτώματα αὐτῶν ἔμειναν ἄταφα.

Ἡ πόλις εἶνε γεμάτη ἀπὸ χεῖρας, πόδας καὶ κεφαλάς. Ὁ ἐν Ἀλῆ Ἀγᾶ ἱερεὺς Χριστόφορος Ρόδιος ἐσφάγη, τὸ χωρίον Τσακμαλὶκ τε-

λείως κατεστράφη, ὁ ἱερεὺς Παναγιώτης ἐφονεύθη ἐπὶ τοῦ ὄνου. Ἡ γυναῖκα του ἀπήχθη.

Τὰ τηλεγραφήματα τῆς Κοινότητος κατεκρατοῦντο. Μετὰ τὴν τε-
λείαν ἐρήμωσιν αὐτῆς Χότζας ἐφώναξεν ἐπ' ἐκκλησίας τὸ «Ἀλλάχ».
Οἱ Τοῦρκοι κάτοικοι ἑώρτασαν πανηγυρικῶς τὰ τερατουργήματα ταῦτα,
τῶν ὁποίων κύριοι μοχλοὶ ὑπῆρξαν ὁ Μουδίρης, ὁ διευθυντὴς τῆς χωρο-
φυλακῆς, ὁ μουλαζίμης τῆς Μαινεμένης καὶ 4 ἕτεροι Τοῦρκοι ἀπε-
σταλμένοι.

Πάντα τὰ ἔπιπλα καὶ ἐμπορεύματα μετεφέροντο διὰ καμήλων, ζώων καὶ ἀραμπάδων.

Πῶς δύνανται τώρα πάντα ταῦτα νὰ δικαιολογήσουν οἱ δήμιοι τῆς Τουρκίας Ταλαὰτ καὶ Ραχμῆ ;

Ὁ ἱερεὺς τῆς Νέας Φωκαίας Οἰκονόμος Κωνσταντῖνος διηγεῖται τὰ ἑξῆς :

Ἀπό τινων ἡμερῶν ἠκούομεν πυκνοὺς πυροβολισμούς. Τὴν Πέμπτην
παρουσιάσθη ἡ Δημογεροντία, τῆς ὁποίας προήδρευον, ἐνώπιον τοῦ Διοι-
κητοῦ καὶ ἐξέθεσε πρὸς αὐτὸν τοὺς φόβους τῶν κατοίκων τῆς Νέας Φω-
καίας.

Ὁ Διοικητὴς ἀφοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι πλήρης ἡσυχία θὰ ἐπικρατήσῃ, διέταξε καὶ περιεφέρετο ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ τὰ πέριξ σῶμα χωροφυλακῆς ἐκ 40 ἀνδρῶν.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς Δημογεροντίας, ἂν ἐπιτρέπῃ νὰ ὁπλισθοῦν οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι, ἐκεῖνος ἀπήντησεν, ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο προσβολὴ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐφύγαμε ἀπὸ τὸ Διοικητήριον, πεισθέντες εἰς τοὺς λόγους τοῦ Διοι-
κητοῦ. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον Παρασκευὴν πρωΐαν εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν
οἱ βασιβουζοῦκοι καὶ ἐπυροβόλουν δαιμονιωδῶς. Ἀφοῦ ἐλεηλάτησαν
τὰς οἰκίας καὶ τὰ καταστήματα, εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Μὲ ἐτυ-
ράννησαν, μὲ ἠπείλησαν, ὅτι θὰ μὲ σφάξουν γιὰ νὰ τοὺς δώσω χρήματα
δικά μου καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐγὼ τοὺς ἔλεγα, ὅτι δὲν ἔχω καὶ ἐκεῖνοι μὲ ἔσπρωχναν καὶ μὲ ἔσυ-
ρον ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τῆς κεφαλῆς μου. Ἐπὶ τέλους μὲ ἔρριψαν ἀνάσκελα
καὶ μὲ ἐξεγύμνωσαν. Εὑρῆκαν ἐπάνω μου 62 λίρας, τὰς ὁποίας ἔλαβον.
Ἐπειδὴ προηγουμένως τοῖς ἔλεγα, ὅτι δὲν εἶχα χρήματα καὶ τώρα

ἀνεκάλυψαν ὅτι ἐψευδόμην, ἐγέμισε τὸ γκρᾶ ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἔρριψε κατ' ἐπάνω μου.

Ἡ σφαῖρα μὲ βρῆκε λίγο στὸ κεφάλι, διότι ἔσκυψα.

Ἔπειτα ἡτοιμάζετο νὰ ρίψῃ καὶ ἄλλην, ἀλλ' ὁ λιμενάρχης ὁ ὁποῖος διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ τοῦ ἔνευσε καὶ οὕτως ἐσώθην.

Ὁ κ. Σαρτιὼ ἔλαβε πρόχειρον σημείωσιν τῶν ὀνομάτων τῶν φονευθέντων. Ὑπολογίζει τοὺς κατασφαγέντας Χριστιανοὺς εἰς 40—50. Ὀνομαστὶ ἀναφέρονται οἱ ἑξῆς :

Βασίλειος Θεοδωράκης, γέρων ὀγδοήκοντα ἐτῶν· Κυριᾶκος Κασιμάτης, Ἰωάννης Χιώτης χωλός, μὴ δυνάμενος νὰ φύγῃ, ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια Σαρῆ Κρομμύδα, ἀποτελουμένη ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς καὶ κορασίων. Οἱ σύζυγοι ἐφονεύθησαν οἰκτρῶς, τὰ κοράσια ἡλικίας ἕως εἴκοσι καὶ εἰκοσιδύο ἐτῶν ἀπήχθησαν ὑπὸ τῶν βασιζουζούκων, ἀγνοεῖται δὲ μέχρι τῆς ὥρας ἡ τύχη των· Ἰωάννης Καραμπιπέρης παράλυτος γέρων, Παναγ. Ἀντωνάκης ἠλίθιος, Βενετιᾶς ἀνάπηρος, Μιχ. Κοντομανώλης, παιδίον δεκατεσσάρων ἐτῶν, Λορέντζος, γέρων ἀνάπηρος ὀγδοήκοντα ἐτῶν, οὗτινος ἀπέκοψαν τοὺς δακτύλους. Ὁ Παναγ. Σκεμπὲς ἀρτοποιὸς ἀπηγχονίσθη, Ἀθ. Μημῖκος καὶ ἄλλοι· ὧν δὲν ἐξηκριβώθη ἡ ταυτότης.

Ὁ ναὸς τῆς Ἁγ. Εἰρήνης διηρπάγη καὶ ἐβεβηλώθη τὸ θυσιαστήριόν του. Τοῦρκος δὲ μουεζίνης ἀνελθὼν εἰς τὸ κωδωνοστάσιον προσηυχήθη ἰσλαμιστί. Αἱ 1800 οἰκίαι τῶν Χριστιανῶν ἠρημώθησαν. Ὀλίγα μόνον πτωχὰ καὶ πειναλέα καὶ γυμνὰ γυναικόπαιδα μένουσιν ἐν Παλαιᾷ Φωκαίᾳ, εἰς ἃ ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Κοινότητος Σμύρνης βοηθήματα.

Εἰς τὰ χωρία Κὸζ Μπεκλῆ καὶ Τσακμακλῆ ἐγένοντο παρόμοια.

Φρικωδεστέρα εἶνε ἡ ἀγγελθεῖσα σήμερον αἱματηρὰ τραγῳδία τοῦ Σερέκιοϊ, χωρίου χριστιανικοῦ μεταξὺ Μαινεμένης καὶ Σμύρνης. Ἐποποιΐα ἀνταξία τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων τοῦ 1821. Τὸ χωρίον περιεκυκλώθη, ἀλλ' οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐγκαταλείψωσιν αὐτό, πρὶν ἢ ἀμυνθῶσι μέχρις ἐσχάτων. Ἀφοῦ ἐξησφάλισαν τὰ γυναικόπαιδα Σερέκιοϊ καὶ τὰ καταφυγόντα εἰς αὐτὸ γυναικόπαιδα τοῦ χωρίου Γκερίνκιοϊ μὲ τὰ πρόχειρα ὅπλα, ἠμύνθησαν κατὰ τῶν ἐπελθόντων τουρκικῶν στιφῶν.

Ἡ νὺξ τοῦ Σαββάτου διῆλθεν ἐν ἀγωνίᾳ. Ἀραιοὶ πυροβολισμοὶ ἐκ μέρους τῶν Τούρκων ἠκούοντο. Τὴν 3 1)2 τῆς πρωΐας ὅμως χιλιάδες

ἐνόπλων Τούρκων ἐκ τῶν χωρίων Τουκουλοῦ, Χαρμανδαλῆ, Μπαλατζίκ, Κιδέκιοϊ, Μουσαμπέκιοϊ, Χαλδατζῆκιοϊ, Γιαμανλάρ, Τουρκελῆ, Τσαούσκιοϊ, Μπόσκιοϊ, Τσίκιοϊ, Γενίκιοϊ, ἁπάντων τουρκικῶν, περιεκύκλωσαν μετὰ λύσσης τὸ Σερέκιοϊ. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στιφῶν τούτων ἦτο δεκὰς χωροφυλάκων καὶ τρεῖς ἔφιπποι τοιοῦτοι, ὡς καὶ ἀγροφύλακες ἐκ Μαινεμένης. Παρὰ τὴν βεβαίαν καταστροφήν, οἱ γενναῖοι κάτοικοι τοῦ Σερέκιοϊ ἠμύνθησαν μετ' ἀπελπισίας μέχρις ἐσχάτων. Ἀληθὴς μάχη συνήφθη μέχρι τῆς 8 π.μ., ὅτε ἐξηντλήθησαν τὰ πολεμεφόδιά των. Τότε ἐσυνθηκολόγησαν νὰ παραδώσωσι τὰ ὅπλα των, νὰ γυμνωθῶσι τῶν περιουσιῶν των καὶ ν' ἀπέλθωσι πανοικεί. Οἱ Τοῦρκοι ὅμως παρεσπόνδησαν. Εἰσελθόντες εἰς τὸ χωρίον ἐφόνευσαν καὶ ἔσφαξαν ἀνηλεῶς. Ἐκ τῶν φονευθέντων ὀνομαστὶ ἀναφέρονται οἱ Μ. Λεωνιδάκης, Ἰωάννης Σκοῦφος, Ἀπόστολος Κολυμπάκης, Σταμάτιος Βουρλιώτης, Στέφ. Κόκκινος, Χαράλαμπος Παναγῆς, Ν. Βασιλείου, Ἀντ. Τσελέκας, Π. Μπογναζῆς, Ἀθαν. Γκερεγκιώτης, ἡ σύζυγός του καὶ τὸ τέκνον του, Νικ. Λαγός, Κόκκος Καφετζῆς, Ἀθαν. Κελνικένος, Παναγῆς Κατσούλης μετὰ τῶν δύο ἀνηλίκων τέκνων του, Ἰγνάτιος Καφετζῆς, Καραγεώργης, Ν. Κοῦκος, Ἰω. Τριάντης, Δημ. Δερμάντιος, κλινήρης πρὸ τριῶν ἐτῶν, φονευθεὶς διὰ ροπάλου. Εἰς τοὺς οἴκους τῶν Μιχ. Λεωνιδάκη καὶ Ἰωάν. Σκούφου ἐφονεύθησαν 20—30, ἐξ ὧν ἐγνώσθησαν μέχρι τοῦδε οἱ ἑξῆς : Στέλιος Κραγῆς, ὁ ἀδελφός του Θεόδωρος, Χρῆστος Τσαπάτος, Ἀπόστολος Σικᾶς, Ἰω. Σηπνᾶς, Μαριγὼ Τρούμπαινα, Κωστάκης Μπαλῆς, Τρύφων Δημητρίου.

Καὶ ἐκ τῶν Τούρκων ἐπιδρομέων κατὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Σερέκιοϊ ἐφονεύθησαν ἀρκετοί, ἐν οἷς καὶ τινες χωροφύλακες.

Οἱ κακοῦργοι μετὰ τοὺς φόνους ἔρριψαν πετρέλαιον εἰς τὰς οἰκίας τοῦ Σερέκιοϊ. Ὁλόκληρον τὸ χωρίον ἀπετεφρώθη, ἀφοῦ διηρπάγη καὶ ἐλεηλατήθη. Γυμνοὶ καὶ ἀλλόφρονες οἱ κάτοικοι ἔφθασαν φεύγοντες πεζῇ μέχρι Τσιλῆ παρὰ τὴν Περαίαν, καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν ἀγρίων τουρκικῶν ὀρδῶν. Εἰς Τσιλῆ ἔνοπλοι χωροφύλακες ἔφραξαν αὐτοῖς τὴν ὁδόν. Ἔμειναν ἀπέλπιδες μεταξὺ δύο πυρῶν. Ὅ τι ἠδυνήθησαν νὰ διασώσωσιν ἐν τῇ φυγῇ, ἡρπάγη. Μάτην ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου ἐζήτησε νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς ἀτυχεῖς φυγάδας τοῦ Σερέκιοϊ νὰ ἔλθωσιν εἰς Κορδελιὸ καὶ νὰ τύχωσι τῆς περιθάλψεως τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου καὶ τῶν Χριστιανῶν. Εἰς πᾶσαν αἴτησιν ὁ Νομάρχης ἀντέτασσε κατηγορηματι-

κὴν ἄρνησιν, διότι περιέμενε τὸν ὑπουργὸν Ταλαάτ, μέλλοντα ν' ἀποφασίσῃ. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς Τσιλῆ, ὅπου ἔμενον οἱ φυγάδες τοῦ Σερέκιοϊ, ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἕτεροι Χριστιανοί : ὁ Χαράλαμπος Παναγιώτου, οὗτινος διὰ ροπάλου συνετρίβη ἡ κεφαλὴ ἐπὶ παρουσίᾳ χωροφυλάκων, μία γυνὴ καὶ ἕτερος, οὗ τὸ ὄνομα δὲν ἐγνώσθη.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΘΗΡΙΩΔΙΩΝ ΕΝ ΙΩΝΙΑ.

Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Σμύρνης :

21 Μαΐου

Ὁ Ταλαὰτ βέης εἶνε ὁ ἡγέτης τοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων. Ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Τουρκίας πάντοτε ἐκπέμπονται αἱ διαταγαί, ὅταν πρόκηται περὶ ἐκτελέσεως σφαγῶν, ἐμπρησμῶν, καταπιέσεων, διωγμῶν κατὰ τῆς μειονοψηφίας τῶν ἐθνικοτήτων. Ἡ ἐκτελεστικὴ δὲ ἐξουσία εἶνε αὐτοὶ οἱ κατὰ τόπους βαλῆδες, μουτεσαρίφαι καὶ καϊμακάμαι, εἰς οὓς προσετέθησαν ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν καὶ τὰ μέλη τοῦ κομιτάτου, οὗτινος κύριος σκοπὸς εἶνε ὁ ἐκτουρκισμὸς πασῶν τῶν ἀνὰ τὴν χώραν φυλῶν.

Ὁ βαλῆς Σμύρνης, καθ' ἃς ὁδηγίας εἶχεν ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπὸ εἴκοσι καὶ πλέον ἡμερῶν, διεκήρυσσεν, ὅτι θὰ μεταβάλῃ εἰς τουρκικὰς πόλεις ὅλα τὰ παράλια τῆς Μικρασίας, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπὸ πολλῶν ἑκατοντάδων ἐτῶν ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς δεσπόζει, ὑποσχόμενος ἐντὸς διετίας ν' ἀναγκάσῃ καὶ τὴν Σμύρνην αὐτὴν νὰ μὴ ὁμιλῇ ἄλλην γλῶσσαν ἀπὸ τὴν τουρκικήν.

Τὸ πρόγραμμα ἐκτελεῖται κατὰ γράμμα· εἶνε δὲ βέβαιον, ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐφαρμοζόμενον μὲ ὅλην τὴν φαινομενικὴν δῆθεν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῆς κεντρικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐλπίζομεν ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει τόσον ἀφελής, ὥστε νὰ λαμβάνῃ ὑπὸ σημείωσιν τὰς ὑποσχέσεις περὶ καταπαύσεως τοῦ διωγμοῦ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰθυνόντων, οἵτινες ἔχουσι προδιαγεγραμμένον σχέδιον ἐξοντώσεως κατ' ἀρχὰς μὲν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἶτα δὲ τῶν Ἀρμενίων, ἀνέχονται δὲ μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ὁ Τοῦρκος πάντοτε ὑπόσχεται, ὅταν κυρίως ἔχῃ κατὰ νοῦν νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τίποτε ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις του. Τὸ ψεῦδος παρὰ τοῖς Τούρκοις εἶνε τὸ μέσον, δι' οὗ κατορθοῦσι ν' ἀπαλλαγῶσι δυσχεροῦς τινος θέσεως, ἔστω καὶ προσωρινῶς. Εἰλικρίνεια εἶνε λέξις, μὴ ἀπαντῶσα εἰς τουρκικὴν διάλεκτον.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Τουρκίας, ἀφοῦ ἄφησεν ἐλευθερίαν δράσεως εἰς τοὺς συμμορίτας του, ἵνα οὗτοι ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν ἀρχῶν ἁρπάσωσι τὰς περιουσίας τῶν Ἑλλήνων καὶ διὰ τοῦ τρόμου ἀναγκάσωσιν αὐτοὺς νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς οἰκίας καὶ τὰ κτήματά των, ἔρχεται τώρα νὰ ἴδῃ τ' ἀποτελέσματα καὶ ν' ἀντιληφθῇ ἰδίοις ὄμμασιν, ἂν αἱ διαταγαί του ἐκτελῶνται συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἀφυπνισθείσης ἐθνικῆς δράσεως. Ἀλλ' ὁ Ταλαὰτ βέης εἶνε Τοῦρκος κυβερνήτης· ἀνέλαβε τὴν ἐκδρομὴν ταύτην, ἵνα ἐπιβάλῃ τὴν δικαιοσύνην, ἥτις ἐξετροχιάσθη, ἵνα τιμωρήσῃ τοὺς ταραξίας καὶ ὑπερασπίσῃ τοὺς ἀδικουμένους !

Ὁ Ταλαὰτ βέης, ἀφοῦ πρὸ μηνὸς περίπου διετυμπάνιζε διὰ στόματος τοῦ πιστοῦ βαλῆ τῆς Σμύρνης, ὅτι θὰ ἐρημμώσῃ τὴν παραλιακὴν ζώνην τῆς Μικρασίας ἀπὸ παντὸς μὴ μουσουλμανικοῦ στοιχείου, ἔρχεται τώρα νὰ ἐπισκοπήσῃ τὸ πεδίον τῆς ἐρημμώσεως καὶ νὰ διατάξῃ μετὰ τὴν ὀλιγοήμερον ἀνάπαυσιν τὸν τρόπον τῆς περαιτέρω ἐνεργείας τῆς συμμορίας του.

Ἂς ἀναμείνωμεν τὴν ἐκ τῶν γεγονότων ἐντύπωσιν. Κατόπιν βλέπομεν ποῖον σημεῖον θὰ ἐκλέξωσι πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς μεθόδου τοῦ διωγμοῦ. Τὰ Πατριαρχεῖα διαμαρτύρονται· ἡ Ἐκκλησία κηρύσσεται εἰς διωγμόν· τὰ σχολεῖα τῶν Γκιαούριδων κλείουν. Ἐκτὸς τῶν ἀναξίων προσοχῆς τούτων γεγονότων, ὁ ἑορτασμὸς τῆς ἐπετείου τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως δέον νὰ διαλαλήσῃ εἰς τὸ Ἰσλάμ, ὅτι ἡ ἡμισέληνος νικᾷ. Ἡ εἰκοστὴ ἐνάτη Μαΐου εἶνε ἡ ἐπέτειος τῆς εὐτυχοῦς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ πορθητὴς προσηυχήθη διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸ τέμενος τῆς Ἁγίας Σοφίας. Τὴν μεγάλην ταύτην ἡμέραν ὁ Τοῦρκος δέον νὰ θεωρῇ ὡς Βαϊράμιον, ἡμέραν δόξης τοῦ Ἰσλὰμ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, καθ' ἣν οἱ κώδωνες ἐσίγησαν καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ αἱ φωναὶ τῶν μουεζίνων ἀντήχησαν. Τὰς ἡμέρας ταύτας διετάχθη νὰ παύσῃ ὁ διωγμὸς καὶ οὕτω ὁ Ταλαὰτ βέης, εἰς ὃν κατηγγέλθησαν τόσαι βαρβαρότητες, περιοδεύει εἰς Βαλουκεσέρ, εἰς Ἀδραμύττιον, εἰς Κυδω-

νίας, ἵνα κηρύξῃ τὴν ἰσοπολιτείαν, τὴν ἀδελφοσύνην μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων, ἵνα τιμωρήσῃ τοὺς ἐνόχους τῶν ἐκτρόπων σκηνῶν καὶ ἀποκαταστήσῃ τὴν τόσῳ ποθητὴν ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης τάξιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πληθυσμῶν. Ἀφ' ἑτέρου ὁ νομάρχης Σμύρνης, ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων ὁρμώμενος, μεταβαίνει εἰς Σόμα καὶ Πέργαμον, ὅπως ἐξετάσῃ αὐτοπροσώπως τὰ παράπονα τῶν διωκομένων καὶ καταπείσῃ τοὺς ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς προπαγάνδας ὑποκινουμένους πληθυσμούς, ὅπως παραιτηθῶσι τοῦ ἑκουσίου ἐκπατρισμοῦ.

Ὅλα ταῦτα εἶνε σημεῖα, ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡμέρας θ' ἀρχίσῃ ὁ διωγμὸς ἀνὰ τὴν περιφέρειαν τῶν Βρυούλλων, ὅπου κατ' ἐντολὴν τοῦ νομάρχου ἀπεστάλη ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου, ἵνα συστήσῃ εἰς τοὺς κατοίκους νὰ παραμείνωσιν εἰς τὰς ἑστίας των, βεβαιῶν αὐτοὺς ὅτι οὐδένα ἀπολύτως κίνδυνον διατρέχουσιν, ὅτι δὲν θ' ἀποσταλῶσι πρόσφυγες πρὸς ἐγκατάστασιν καὶ ὅτι διετάχθη ὁ στρατὸς νὰ τοὺς προστατεύσῃ (;) ἀπὸ πάσης ἐνδεχομένης ἀποπείρας, ἥτις θὰ ἐστρέφετο ἐναντίον των.

Τὸ αὐτὸ πάντοτε σύστημα· ὑποσχέσεις, στρατός· αἱ μὲν ὑποσχέσεις διὰ ν' ἀποκοιμίσουν δῆθεν τοὺς κατοίκους, ὁ δὲ στρατὸς ἵνα καταστήσῃ εὐχερεστέραν τὴν εἰσβολὴν τῶν προσφύγων, οἵτινες εἶνε ὀλίγιστοι, συνοδεύονται ὅμως ὑπὸ πλήθυος διωκτῶν καλῶς ὡπλισμένων καὶ κάλλιστα συντεταγμένων πρὸς ἁρπαγήν, ἀτίμωσιν καὶ ταπείνωσιν τῶν ἀόπλων.

Εἰς τὴν πεποίθησιν ταύτην φθάνομεν, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν μέχρι τοῦδε πορείαν τῶν κυβερνώντων, οἵτινες πολλάκις ὡς ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς των ἐβεβαίωσαν τὸ ἀληθὲς τοῦ γαλλικοῦ ἀξιώματος ordre, condre-ordre, desordre. Εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν ἡμῶν βασιλεύει ἡ σύγχυσις καθ' ὅλην τὴν γραμμήν. Ἡ ὑπεύθυνος κυβέρνησις φωνάζει, ὅτι ἐννοεῖ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως, οἱ ὑπάλληλοί της ὑπ' εὐθύνην των ὑποθάλπουσι τὴν ἀταξίαν, αἱ δὲ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κομιτάτου ἐμπνευσμέναι ἐφημερίδες φανατίζουσι τὸν Τοῦρκον ἐναντίον παντὸς μὴ Μουσουλμάνου. «Τὸ ζήτημα τῆς μεταναστεύσεως, φωνάζει ἡ «Κιοῦλοῦ», εἶνε πασίδηλον, ὅτι εἶνε ὑποκίνησις τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Πατριαρχείου. Ἐνῷ δὲ ἡ κυβέρνησις καταβάλλει ὅλα τὰ μέσα, διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν μετανάστευσιν ταύτην, αὐτὸς δὲ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ταλαὰτ βέης περιφέρεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὸ Πατριαρχεῖον ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν κυβέρνησιν διὰ τὰς ἐνεργείας της ταύτας, ἄγνωστον διὰ ποίους κρυφίους σκοποὺς κλείει τὰ σχολεῖα καὶ τὰς Ἐκ-

κλησίας... Ἐὰν τὸ Πατριαρχεῖον δὲν θέλῃ νὰ ἴδῃ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν καθιδρυμάτων του τὴν ἐπιγραφὴν «Ἐνοικιάζεται», πρέπει τώρα, ὅτε εἶνε ἀκόμη καιρός, νὰ συνετισθῇ καὶ νὰ διακόψῃ πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

6 Ἰουνίου 1914.

Κατὰ ἑκατοντάδας καταφεύγουν ἐνταῦθα οἱ Χριστιανοὶ Ἑλληνοθωμανοί, περίτρομοι φεύγοντες ἀπὸ τὰς ἑστίας των.

Εἰς τὸν περίβολον μόνον τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς ξενίζονται περὶ τοὺς πεντακοσίους. Τὰ σποραδικῶς ἀγγελλόμενα κακουργήματα καὶ αἱ πιέσεις ἐπολλαπλασιάσθησαν τελευταίως εἰς τὰ διαμερίσματα Περγάμου, Σόμα, Ἀξαρίου, Κασαμπᾶ, Μαινεμένης.

Ἀλλὰ πρὸ τούτων ἄλλα τμήματα τῆς Ὑποδιοικήσεως Βαλικεσερίου ἔχουσιν ἤδη ἐκκενωθῇ ἀπὸ τῶν Ἑλληνοθωμανῶν Χριστιανῶν. Ὅσα διηγεῖται ὁ παρευρεθεὶς κατὰ τὸν ὄλεθρον Ἀδραμυττίου, Κεμερίου, Φρένελλι, Ζεϊτινλῆ Μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακεὶμ εἶνε ἀπερίγραπτα.

Αὐτοῦ τοῦ Μητροπολίτου τὰ ἱερὰ ἄμφια διεσπάρησαν ὑπὸ Βασιβουζούκων εἰς τὸν δρόμον καὶ διὰ μαχαίρας κατεσχίσθη ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, ἡ κεντημένη ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ διοικητὴς Σμύρνης Ραχμὴ βέης ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην νὰ ἐπιστρέψωσιν οἱ ἐν Σόμα πρόσφυγες εἰς τὰς ἑστίας των. Οὗτοι ὅμως ἠρνήθησαν, φοβούμενοι νέας κακώσεις.

Κατὰ πρότασιν τοῦ διοικητοῦ ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Χρυσόστομος ἐξέδραμε μετ' αὐτοῦ μέχρι Σόμα πρὸς διαπίστωσιν τῆς καταστάσεως.

Ὡς ἐξ ἀσφαλοῦς πηγῆς πληροφοροῦμαι, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιτοπίου ἐρεύνης τοῦ Νομάρχου καὶ τοῦ Μητροπολίτου ἦσαν τὰ ἑξῆς :

Ἐν Μαινεμένῃ κατηγγέλθη ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, ὅτι παρὰ Μωαμεθανῶν εἶχον κλαπῇ 2000 πρόβατα ἐκ τοῦ πλησίον χωρίου τοῦ Ἀλῆ ἀγᾶ. Ὁ Νομάρχης ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐνήργει τὴν καταδίωξιν τῶν κλεπτῶν.

Ἐν Ἀξαρίῳ οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι ἦσαν πανικόβλητοι δι' ὅσα ἡ ἠχὼ ἔφερεν εἰς αὐτοὺς ἀγγέλματα περὶ βιαιοπραγιῶν, δηώσεων καὶ καταστροφῶν γενομένων εἰς Πέργαμον, Σόμα καὶ Κινίκιον. Κατηγγέλθησαν τῷ νομάρχῃ ὡρισμένα πρόσωπα φαυλοβίων τρομοκρατούντων τὸν τόπον. Ὁ Νομάρχης ὡμίλησε γλῶσσαν αὐστηράν, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οὐ-

δεμία τιμωρία τινὸς ἐκ τῶν καταγγελθέντων ἐγένετο καὶ ἡ κατάστασις εἰκονίζεται ἄριστα ἐκ τοῦ ἑξῆς γεγονότος. Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς συνοδείας ὁ καϊμακάμης Ἀξαρίου ὡμίλησε κρύφα εἰς τὸ οὖς τοῦ νομάρχου, ὅστις ἐφάνη ταραχθείς. Μετ' ὀλίγον ὁ νομάρχης ἐξήγησεν εἰς τὸν Μητροπολίτην τὴν ταραχήν του.

— Γνωρίζεις, εἶπεν εἰς αὐτόν, τί μοῦ ἐψιθύρισεν ὁ καϊμακάμης; Μάθε το. Μοὶ εἶπε: Σοβαρῶς, Βαλῆ, ἠπείλησες ὅσα ἠπείλησες ἢ ἀστειεύεσαι;

Καὶ προσέθηκε βαρυαλγῶν ὁ Νομάρχης:

«Ἀφοῦ ὁ καϊμακάμης ἔχει τοιαύτην ἀντίληψιν, ἔχουν δίκαιον νὰ εἶνε πανικόβλητοι οἱ Χριστιανοί».

Ἐν Κιρκαγάτζ, πόλει κατοικουμένῃ ὑπὸ Χριστιανῶν, πολλαὶ οἰκογένειαι εὑρίσκοντο ἕτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν εἰς τὸν σταθμόν. Τὰ γενόμενα πέριξ τῆς πόλεως κακουργήματα καὶ τὰ συμβάντα εἰς Σόμα εἶχον πτοήσῃ αὐτούς. Νομάρχης καὶ Μητροπολίτης προσεπάθησαν νὰ τοὺς καθησυχάσουν, ὅπως παραμείνωσιν. Ἐπείσθησαν εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Νομάρχου περὶ τιμωρίας τῶν ἐνόχων, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οὐδεὶς ἀκόμη ἐτιμωρήθη.

Ἐν Σόμᾳ, ὁπόθεν ἔντρομοι ἔφθασαν εἰς Σμύρνην 480 κάτοικοι, οἱ ἐναπομείναντες Χριστιανοὶ εὑρίσκοντο ἐν ἀλλοφροσύνῃ ἐκ τῶν τουρκικῶν ἀπειλῶν καὶ βιαιοπραγιῶν. Ὅλοι ἑνὶ στόματι διακηρύττουν, ὅτι ὁ ἀληθὴς διώκτης καὶ δήμιός των ἦτο αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς Ταχσίν. Αὐτὸς εἶχε συναθροίσῃ ὅλα τὰ κακοποιὰ μουσουλμανικὰ στοιχεῖα τῶν πέριξ χωρίων, ἅτινα ἠπείλησαν καταστροφὰς καὶ λεηλασίας μετὰ βιαιοπραγιῶν, αἵτινες κατεπτόησαν τοὺς κατοίκους καὶ τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγήν. Ἡ διοργάνωσις τοῦ ἐκπατρισμοῦ τῶν Χριστιανῶν καὶ ἡ ἀντ' αὐτῶν ἐγκατάστασις Μουσουλμάνων προσφύγων ἦτο τελεία. Διὰ τοῦ τρόμου ἐπρόκειτο νὰ ἐκδιωχθοῦν οἱ Χριστιανοὶ καὶ νὰ εἰσβάλουν εἰς τὰς οἰκίας των οἱ Τοῦρκοι. Ὁ Νομάρχης καὶ ὁ Μητροπολίτης εὗρον εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Σόμα ἁμάξας πλήρεις ἀποσκευῶν τῶν Μουσουλμάνων, ἑτοίμων νὰ καταλάβωσι τὰς χριστιανικὰς οἰκίας. Οἱ πρόσφυγες οὗτοι ἐκλήθησαν ἐπειγόντως ἐκ Μαγνησίας ν' ἀντικαταστήσωσι τοὺς Χριστιανούς.

Μετὰ τὴν πιστοποίησιν τόσων βιαιοτήτων καὶ παρανομιῶν ὁ Βαλῆς δὲν ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ περισσότερον μετὰ τοῦ Μητροπολίτου πρὸς τὴν Πέργαμον, ἧς οἱ Χριστιανοὶ ἔπαθον τὰ πάνδεινα.

Τὸ περίεργον εἶνε, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ Μητροπολίτου ἐπιδείνωσις καὶ οὐχὶ ὕφεσις τῆς καταστάσεως παρετηρήθη. Ἐν Κιρκαγατσίῳ ἠγγέλθησαν νέαι βιαιοπραγίαι, ἐν Ἀξαρίῳ χειρότεραι καὶ ἐν Μαγνησίᾳ ἐπίσης, ὅπου ἄγριον ἐξακολουθεῖ μποϋκοτάζ.

Ἐν Κασαμπᾶ καὶ Ὀργανλῆ οἱ Χριστιανοὶ ἐξεδιώχθησαν διὰ τῆς βίας ἐκ τῶν οἰκιῶν των, εἰς ἃς ἐγκατεστάθησαν Μουσουλμάνοι πρόσφυγες. Εἰς Ἀλῆ ἀγᾶ τσιφλὶκ ἐγένοντο κακουργήματα καὶ βιαιοπραγίαι καὶ κλοπαί. Ἐν Μαινεμένῃ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ταύτην τοῦ Νομάρχου οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν πανικόβλητοι καὶ ἐζήτουν νὰ φύγωσιν εἰς Σμύρνην. Κατηγόρουν ἀναφανδὸν τὸν ἐκεῖ ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς, αἴτιον ὅλων τῶν κακῶν τῶν γενομένων ἐν Ἀλῆ-Ἀγᾶ. Ὁ Νομάρχης ὑπεσχέθη τὴν τιμωρίαν του. Ματαία ἐλπὶς τῶν Χριστιανῶν. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς Μαινεμένης μένει ἀκόμη εἰς τὴν θέσιν του ἀπειθὴς εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Βαλῆ! Ἐκ τούτου ὁ τρόμος καὶ ὁ φόβος τῶν κατοίκων Μαινεμένης, οἵτινες ἐμποδίζονται νὰ ἔλθουν εἰς Σμύρνην.

Ἡ νὺξ τῆς 29ης Μαΐου ὑπῆρξε πλήρης τρομακτικῶν γεγονότων.

Ἐν Μαινεμένῃ καὶ Παλαιᾷ Φωκαίᾳ ἔχομεν νὰ ἐκθέσωμεν σειρὰν φόνων καὶ λεηλασιῶν γενομένων μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Νομάρχου καὶ παρὰ τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ πρὸς τοὺς Μουσουλμάνους. Ἕνεκα τούτου ὅλος ὁ κόσμος ἔχει τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ διοικητὴς εἶνε μυστικῶς συνεννοημένος μὲ τὴν ἀντιχριστιανικὴν διοργάνωσιν.

Αἱ ἐκτυλιχθεῖσαι σκηναὶ εἶνε αἱ κάτωθι:

Σώματα βαζιβουζούκων προσέβαλον τὸ χωρίον Ἀζὶζ-Βεϊλὶκ τῆς Μαινεμένης. Ἔσφαξαν τὸν ποιμένα Θεόδωρον Κολοβόν, κατέθραυσαν τὴν κεφαλὴν τοῦ πατρός του νῦν ψυχορραγοῦντος καὶ ἥρπασαν 480 πρόβατα ἀπὸ τὸν Νικόλαον Βαγλῆν.

Οὐχὶ μακρὰν τοῦ χωρίου Μπάνιτσα ἔσφαξαν τὸν Εὐστράτιον Σαράγαν ἐκ Φωκαίας, ἀπαγαγόντες κατόπιν τὸν σύντροφόν του.

Εἰς τὸ Ταούσκιοϊ ἀπέχον περὶ τὰ 20 λεπτὰ ἀπὸ τὴν Μαινεμένην ἥρπασαν 25 βόας ἀνήκοντας εἰς τὸν Δημήτριον Κατσιανόγλου.

Εἰς τὸ χωρίον τῆς αὐτῆς περιφερείας Μαλτεπὲ ἀπήγαγον δύο παιδία καὶ ἔκλεψαν 330 αἶγας ἀπὸ τὸν ποιμένα Ἰωάννην Τσίτσιραν.

Εἰς τὸ Βαζίκιοϊ, χωρίον τῆς ἰδίας περιοχῆς, συνελήφθη ὁ Χριστιανὸς Ἰωάννης Καρτέλας καὶ ἠπειλήθη διὰ θανάτου, ἐὰν δὲν ἔδιδε 10 λίρας τουρκικάς, τὴν φορβάδα του καὶ τὰ πουλερικά του.

Ὁ Καρτέλας παρεπονέθη εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς Μαινεμένης, ἀλλ' ἠπειλήθη καὶ ἐξεδιώχθη καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ νόμου.

Ἐν τῇ ἰδίᾳ περιφερείᾳ οἱ χωρικοὶ ἀνηλεῶς ἐφονεύθησαν καὶ ἐκλάπησαν παρ' αὐτῶν 700 πρόβατα. Ὅλα αὐτὰ δὲ διεπράχθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατοίκων τοῦ χωρίου.

Ἐν τῷ χριστιανικῷ χωρίῳ Δράκος, ἀπέχοντι περίπου ἡμίσειαν ὥραν τοῦ Γκερένκιοϊ, ἐκλάπησαν πλεῖστοι ἵπποι καὶ 300 πρόβατα. Εἰς τὸ Βαγάρασι ἐφόνευσαν τρεῖς Χριστιανοὺς καὶ ἥρπασαν τὰ ποίμνιά των.

Εἰς τὸ Τσακμακλῆ Ὀθωμανοὶ ἐπελθόντες ἐκ τῶν πέριξ ἐξεδίωξαν τοὺς Χριστιανούς, οἵτινες κατέφυγον γυμνοὶ καὶ πειναλέοι εἰς Νέαν Φώκαιαν.

Εἰς τὸ χωρίον Γιαπαλάκιοϊ τέσσαρες Χριστιανοὶ ἐσφάγησαν καὶ τὸ χωρίον κατεστράφη ἀπὸ τὰς ἐνόπλους τουρκικὰς ὀρδάς.

Εἰς τὸ Γκερένκιοϊ, εὑρισκόμενον μεταξὺ Μαινεμένης καὶ Παλ. Φωκαίας, ὁ Ταλαὰτ βέης, ἀρχηγὸς τῆς ἐν Μαινεμένῃ χωροφυλακῆς, ἀληθὴς μάστιξ τῶν Χριστιανῶν, ἐξαπέστειλε τουρκικὰς συμμορίας, ὅπως ἐν καιρῷ νυκτὸς περικυκλώσωσι τὸ χωρίον καὶ λεηλατήσωσιν αὐτό. Πράγματι δὲ ἥρπασαν ὅλα τὰ ἐκεῖ εὑρισκόμενα ποίμνια καὶ κτήνη, ὑπολογιζόμενα περὶ τὰ χίλια. Ἡ λεία κατόπιν διενεμήθη εἰς τὰ τουρκικὰ χωρία. Οἱ Χριστιανοὶ τοῦ Γκερένκιοϊ ἀντεστάθησαν καὶ ἕνεκα τούτου ἐπηκολούθησε συμπλοκή, διαρκέσασα μέχρι πρωΐας. Ἐπελθούσης ὅμως βοηθείας εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ Χριστιανοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ χωρίον.

Μόνον ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου ἠδυνήθη νὰ ἔλθῃ εἰς Σμύρνην καὶ ν' ἀναγγείλῃ, ὅτι γενομένης τῆς ἀποχωρήσεως τῶν κατοίκων, οἱ Μουσουλμάνοι διήρπασαν ὅλα τὰ ὑπάρχοντα τοῦ φυγόντος πληθυσμοῦ.

Τὴν πρωΐαν τῆς Παρασκευῆς εἷς ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος τῆς Παλαιᾶς Φωκαίας, ἐλθὼν εἰς τὴν Μητρόπολιν Σμύρνης ἀνήγγειλεν, ὅτι παρετηρήθησαν ὁμάδες ἐνόπλων Τούρκων, σταλεῖσαι ἐκ τῆς ἰδίας ἐπαρχίας ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς Ταλαάτ.

Ὁ ἄγγελος αὐτῆς τῆς εἰδήσεως ἐζήτησε κατεπειγόντως βοήθειαν ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης. Ὁ Νομάρχης εἰδοποιηθεὶς ἐγκαίρως ἀπέστειλεν ἀτμάκατον καὶ μερικοὺς χωροφύλακας πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν

Χριστιανῶν. Ἐπεβιβάσθησαν δὲ καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ξανθουπόλεως μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς Μητροπόλεως κ. Παναγιωτάκη.

Φοβεραὶ εἰδήσεις ἔρχονται πανταχόθεν.

Ἡ κατάστασις χειροτερεύει.

Αἱ οἰκίαι τῶν Χριστιανῶν εἰς Κάτω Παναγιά, Ἀλάτσατα, Τσεσμέ, Πέργαμον, Κινίκιον κατελήφθησαν ὑπὸ αὐτοχθόνων Τούρκων ἢ ὑπὸ τῶν ἐκ Μακεδονίας προσφύγων.

Ὑπάρχει δὲ φόβος, ὅτι οὗτοι δὲν θὰ εἰσακούσουν τὰς διαταγὰς τῆς κυβερνήσεως περὶ ἐκκενώσεως τῶν καταληφθεισῶν οἰκιῶν.

Εὑρισκόμεθα ἀπέναντι πρωτοφανοῦς διωγμοῦ τῶν Χριστιανῶν, θαυμασίως ὀργανωθέντος ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων δημοσίων ὑπαλλήλων, οἵτινες μεταδίδουν τὰς διαταγάς των εἰς τοὺς ὑπ' αὐτούς.

Ὁ μόνος τρόπος σωτηρίας τῶν Χριστιανῶν εἶνε ἡ ἔγκαιρος ἀποστολὴ πολεμικῶν πλοίων τῶν Δυνάμεων εἰς τὸν λιμένα τῆς Σμύρνης.

Τὰ χωρία τὰ πέριξ τῆς Μαινεμένης ὑφίστανται ἀληθῆ πολιορκίαν καὶ ἐπιθέσεις ἀπὸ τοὺς Τούρκους χωρικοὺς τοῦ Μαινεμενίου πεδίου. Τὸ πρῶτον προσβληθὲν εἶνε τώρα τὸ Οὐλουτζάκιον, ὅπου ἐφόνευσαν τὸν Γεώργιον Κασκαβάλην καὶ ἔκλεψαν 36 ἵππους τοῦ χωρίου.

Οἱ χωρικοὶ ἀπέστειλαν πολλὰ γυναικόπαιδα εἰς Σμύρνην καὶ ἀπεφάσισαν ν' ἀμυνθῶσιν.

Τὰ εἰς τὸ αὐτὸ πεδίον τῆς Μαινεμένης τσιφλίκια τῶν ὁμογενῶν Ι. Καδέτου καὶ Ι. Καρδαρᾶ ἐλεηλατήθησαν.

Ἐν Σερέκιοϊ ἀπὸ τῆς χθὲς ἤρξατο σωστὸς ἀποκλεισμὸς τοῦ χωρίου ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες διαρκῶς πυροβολοῦσι πρὸς ἐκφοβισμόν.

Οἱ γενναῖοι κάτοικοι, οἰκονομήσαντες ὀλίγα παλαιὰ ὅπλα, ἔχουσιν ἀπόφασιν ν' ἀμυνθῶσιν, ὅσον δύνανται, ἀνταξίως τῶν παραδόσεων τῆς φυλῆς των. Εἰς Σερέκιοϊ εὑρίσκονται καὶ ὅλα τὰ γυναικόπαιδα τοῦ καταστραφέντος προχθὲς χωρίου Γκερένκιοϊ.

Ἐν Μαινεμένῃ ὡς ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων φοβερῶν ἀγγελμάτων περὶ καταστροφῆς χωρίων κατέλαβε τοὺς κατοίκους πανικός, ἂν καὶ ἐπέτειγεν ἐντὸς τῆς πόλεως ἐλευθέρα περιφορὰ ἐνόπλων τουρκικῶν ὁμάδων. Περίτρομοι οἱ κάτοικοι κατέκλυσαν τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν. Αἱ ἀρχαὶ ἀπὸ τῆς ἀγγελίας, καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς πρόκειται νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον, ἤρχισαν νὰ ἐμποδίζωσι τὴν μετανάστευσιν τῶν Ἑλληνοθωμανῶν, ἐνῷ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὴν ἐνίσχυον.

Συνεπῶς εἰς οὐδένα τῶν κατοίκων τῆς Μαινεμένης ἐπιτρέπουσι νὰ φύγῃ, διέταξαν δὲ καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ σιδηροδρόμου Κασαμπᾶ νὰ μὴ σταθμεύωσιν αἱ συνολκαὶ εἰς Μαινεμένην, οὔτε εἰς τὴν ἄνοδον, οὔτε εἰς τὴν κάθοδον.

Ἐκ Σόμα, Βαλουκεσὲρ καὶ ἄλλων τινῶν χωρίων ἐξακολουθοῦσι κατερχόμενοι εἰς Σμύρνην περίφοβοι χωρικοί, συναθροιζόμενοι εἰς τὸν περίβολον τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς. Ἡ Σμύρνη οὕτω παρίσταται θεατὴς τῆς οἰκτροτάτης τῶν δυστυχιῶν. Τοιοῦτοι διωγμοὶ ὑπενθυμίζουσι τοὺς μαύρους χρόνους τῶν ταταρικῶν ἐπιδρομῶν.

Ἐν Περγάμῳ διαπιστοῦται πλέον ἀναμφισβητήτως, ὅτι οὐδεὶς Ἕλλην Χριστιανὸς ἔμεινεν. Ὅλα τὰ καταστήματα καὶ αἱ οἰκίαι των ἐλεηλατήθησαν. Καὶ ἡ σεμνὴ καὶ λαμπρὰ ἀρχαιότης τῆς ἐνδόξου Περγάμου κλαίει τὰ ἐρείπια τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, ἐφ᾽ ὧν ὀρχεῖται ἡ τουρκικὴ βαρβαρότης.

Ἀπὸ τὴν μέλαιναν ἄκραν τῆς Ἐρυθραίας Χερσονήσου (Καράβουρνα) ἔρχονται ἐπίσης φρικαλέα ἀγγέλματα διωγμῶν καὶ καταστροφῶν. Διοργανωτὴς τοῦ ἔργου τῆς καταστροφῆς εἶνε αὐτὸς ὁ μουδίρης Χιλμῆ ἐφέντης.

Τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ χωρία τῶν Καραβούρνων ἐρημοῦνται καὶ πανικόβλητοι οἱ κάτοικοι φεύγουσι καθ᾽ ὅλας τὰς διευθύνσεις. Οἱ πλεῖστοι μὲ τὴν ψυχὴν εἰς τὸ στόμα διεπεραιώθησαν ἐπ᾽ ἀκατίων εἰς τὴν μικρὰν νησίδα Ἐγγλεζονήσιον. Ἐλάχιστοι ἔφθασαν εἰς Σμύρνην. Εἶνε ρακένδυτοι, ὡς καὶ οἱ ἱερεῖς των, διότι ἐγυμνώθησαν τῶν πάντων. Ἡ λεηλασία ὑπῆρξε φρικώδης. Οἱ ναοὶ ἐβεβηλώθησαν. Τὰ ἱερὰ σκεύη ἐκλάπησαν, αἱ ἱεραὶ εἰκόνες ἁρπαγεῖσαι καὶ ὑβρισθεῖσαι θραύονται καὶ χρησιμεύουσιν ὡς καύσιμα ξύλα, ὅπως ψήσωσι τὰ φαγητά των οἱ Τοῦρκοι.

Κάτοικοι τοῦ χωρίου Σουγιοὺτ ἐπυροβολήθησαν ἀπὸ τοῦ τουρκικοῦ χωρίου Μπαρμπαρός. Ἐφονεύθη εἷς καὶ μετεφέρθη εἰς Βρύουλλα.

Αἱ ἀρχαὶ τῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος διαρκῶς συνεδριάζουσι ν᾽ ἀντιμετωπίσωσι τὴν οἰκτρότητα τῆς καταστάσεως. Τὸν Μητροπολίτην καὶ τοὺς συνεδριάζοντας προκρίτους ἐπεσκέφθησαν ὁ Ρῶσσος πρόξενος κ. Καλμικὼφ, ὁ Ἄγγλος πρόξενος καὶ ὁ Ἀμερικανός. Πάντες διαπιστοῦσι τὰς ἀγριότητας καὶ τὰς θηριωδίας τῶν Τούρκων καὶ παρηγοροῦσι διὰ λόγων μόνον ἀτυχῶς τοὺς πάσχοντας Ἑλληνοθωμανούς.

Σήμερον ὁ Νομάρχης διεμήνυσεν εἰς τὸν Μητροπολίτην καὶ τοὺς προὔχοντας Ἑλληνοθωμανοὺς νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸ τιμητικὸν δεῖπνον, τὸ δοθησόμενον τὸ ἑσπέρας πρὸς τιμὴν τοῦ Ταλαάτ. Πάντες οἱ Μητροπολῖται καὶ οἱ πρόκριτοι ἑνὶ στόματι διεμήνυσαν εἰς τὸν Νομάρχην, ὅτι δὲν δύνανται νὰ συμποσιάζωσι καὶ συνευωχῶνται μετὰ τῶν ἀρχῶν, ἐνῷ οἱ ὁμογενεῖς των σφάζονται καὶ ληστεύονται καὶ οἱ ναοί των καὶ τὰ ἱερά των βεβηλοῦνται καὶ ἐξυβρίζονται.

Περὶ τὴν ἑσπέραν ἀφίκετο ὁ ὑπουργὸς Ταλαὰτ βέης. Ἀμέσως ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Χρυσόστομος μετὰ τῶν Δημογερόντων ἐπεσκέφθη αὐτὸν καὶ ἐξετραγῴδησε τὸ ἐπικίνδυνον τῆς καταστάσεως. Ὁ ὑπουργὸς ἐβεβαίωσεν, ὅτι καὶ αὐτὸς διεπίστωσε τὴν οἰκτρότητα, δὲν ἐδίστασε δὲ νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἀνέκαθεν αὐτὸς ἦτο ἐναντίος τοῦ σχεδίου τῆς ἐκδιώξεως τῶν Ἑλληνοθωμανῶν. Ἄρα ἐπισήμως ὁμολογεῖται σχεδὸν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅτι ὑπῆρχε καθωρισμένον σχέδιον καταδιώξεως καὶ ἐκδιώξεως τῶν Χριστιανῶν, γνωστὸν εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς ὑπουργούς. Πολλὰ ὑπεσχέθη ὁ Ταλαὰτ βέης. Ὀλίγα, ὀλίγιστα ὅμως εἶνε πιστευτὰ ἐκ τῶν λόγων του. Μόνον ἰσχυρὰ ἐξωτερικὴ ἐπέμβασις, ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα, δύναται νὰ σώσῃ τὰ ἑκατομμύρια τῶν Χριστιανῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

21 Ἰουνίου

Ἡ κατάστασις ἐξακολουθεῖ ἀπελπιστικῶς οἰκτρὰ καθ᾽ ὅλην τὴν Μικρὰν Ἀσίαν διὰ τὸν Ἑλληνισμόν.

Εἰς Ἂκ Χισσὰρ μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Βαλῆ, τὴν 15ην Ἰουνίου μεταβάντος αἰς Πέργαμον, τὸ μποϋκοτὰζ ἐπανήρχισε σφοδρότερον. Ὅλα τὰ ἑλληνικὰ καταστήματα εἶνε κλειστά.

Ἐν Φωκαίᾳ ἐγκατεστάθησαν πρόσφυγες Μουσουλμάνοι ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ δημάρχου τῆς πόλεως ταύτης Χασὰν βέη. Ἡ καταδίωξις ἐξακολουθεῖ ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Διερμηνέων. Τίς οἶδε τί θὰ συμβῇ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των!

Ἐν Τσιγκοὺρ Χὰν ἐντὸς τῆς Σμύρνης μέγας ἀριθμὸς ἐμπορευμάτων προερχομένων ἐκ τῆς λεηλασίας τῆς Φωκαίας εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν Ἑβραίων.

Ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης ἔλαβε μακρὰν ἀπειλητικὴν ἐπιστολήν,

γεγραμμένην ἑλληνιστὶ δι' ἐρυθρᾶς μελάνης καὶ ὑπογεγραμμένην ὡς ἑξῆς : «Γραφεῖον Σμύρνης τῆς ὁμάδος Μ. Μ. Χ.»

Ἡ ἀνευλαβὴς αὕτη καὶ ὑβριστικὴ ἐπιστολὴ ἀφίνει νὰ ἐννοηθῇ, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν θὰ ἐπανέλθουν πλέον εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, προλέγει δὲ ταραχὰς ἐν Σμύρνῃ, ἀναφέρουσα ὡρισμένως, ὅτι «τὰ ὅπλα τὰ κρυπτόμενα εἰς τὰς... Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης, θὰ κατασχεθοῦν μίαν ἡμέραν».

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐστάλη διὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ ταχυδρομείου.

Ἐν Σμύρνῃ Τουρκοκρῆτες ἐπώλουν, ἐλευθέρως δεικνύοντες εἰς τὰ χρυσοχοεῖα τῆς ὁδοῦ τοῦ Φραγκομαχαλᾶ καὶ Μαντάμας Χάνι, ἱερὰ σκεύη ἀργυρᾶ, κλαπέντα ἐκ τῶν λεηλατηθεισῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ ἀστυφύλακες, εἰς δύο βημάτων ἀπόστασιν, τοὺς παρετήρουν ἀδιάφοροι. Τὰ ἱερὰ ταῦτα σκεύη ἠγοράσθησαν κατὰ διαταγὴν τοῦ Μητροπολίτου παρά τινος χρυσοχόου. Εὑρίσκονται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἐν Γιαγιάνκιοϊ (Νύφια) ἔνοπλοι Τοῦρκοι ἐφόνευσαν εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι λεπτῶν τῆς ὥρας ἀπὸ τοῦ χωρίου τὸν ποιμένα Γεώργιον Χαραλάμπους. Ἐπίσης κατέστρεψαν καὶ διήρπασαν τὸν μῦλον τοῦ Καρύδη, Ἕλληνος ὑπηκόου, τὸν ὁποῖον προὐτίθεντο νὰ φονεύσουν, ἀλλὰ δὲν εὗρον.

Οἱ φοιτηταὶ τῆς Ἰατρικῆς Μπεντσέτ Σαλίχ, Μαχμοὺτ Χαλντί καὶ Μουσταφᾶ Τζαφέρ, ἔχοντες συστάσεις τοῦ Βαλῆ, Χαρτζιρὰχ τοῦ ὑποδιοικητοῦ καὶ δελτία κυκλοφορίας δωρεὰν διὰ τῶν σιδηροδρόμων, περιφέρονται ἀπὸ Ἀϊδινίου εἰς Σμύρνην διὰ νὰ κάμουν δῆθεν διαλέξεις περὶ ὑγιεινῆς. Ἰδοὺ τί διδάσκουν εἰς τοὺς Μουσουλμάνους : «Θλιβόμεθα βλέποντες, ὅτι κοιμᾶσθε. Οἱ Χριστιανοὶ ἐπωφελούμενοι τῆς ἀμαθείας μας, μᾶς ὑποκαθιστοῦν ἀπὸ πολλῶν αἰώνων, οἰκειούμενοι τὰ δικαιώματά μας. Οἱ ὄφεις αὐτοί, τοὺς ὁποίους θερμαίνομεν, ἀπερρόφησαν πᾶσαν τὴν ζωτικότητα τοῦ Ἔθνους. Τοὺς σάρακας αὐτοὺς τῶν σαρκῶν μας πρέπει νὰ καταστρέψωμεν. Καιρὸς εἶνε ν' ἀπαλλαγῶμεν τῶν ὑποκειμένων αὐτῶν διὰ παντὸς τρόπου νομίμου ἢ παρανόμου».

Ἐν Μαινεμένῃ οἱ Χριστιανοί, ἐνθαρρυνθέντες ἐκ τῶν ὑποσχέσεων τῶν ἀρχῶν, ἐπεχείρησαν νὰ καλλιεργήσουν τοὺς ἀγρούς των, πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλελειμμένους. Ἐξεδιώχθησαν ὅμως διὰ πυροβολισμῶν παρὰ τῶν ὀρδῶν τῶν βαζιβουζούκων.

Ὁ δολοφόνος τοῦ Μιλτιάδου Ἰωάννου ἐν Ὀδεμησίῳ ἀφέθη νὰ δραπετεύσῃ. Ὁ ὑποδιοικητὴς Φακρῆ βέης ἀπειλεῖ τοὺς ἀνακριθέντας Χρι-

στιανούς, ὅπως μὴ καταθέσουν τὴν ἀλήθειαν, ἥτις εἶνε ἐπιβαρυντικὴ διὰ τὸν δολοφόνον Χασὰν Ἀγᾶν.

Ἐκ Χαϊρλῆ καὶ Σάρπη (Καρά-μπουρνου) Μουσουλμᾶνοι πρόσφυγες μετεφέρθησαν καὶ κατέλαβον τὰς οἰκίας τῶν Χριστιανῶν. Εἴκοσι Χριστιανοὶ μετεφέρθησαν εἰς μίαν οἰκίαν, στεροῦνται δὲ τροφίμων.

Εἰς Ἰκίκιοϊ ἔνοπλοι Μουσουλμᾶνοι ἐλεηλάτησαν τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως τοῦ χωρίου, καταστρέψαντες τὸν κῆπόν του καὶ ἀπειλήσαντες τὸν ὑπηρέτην του. Οἱ αὐτοὶ διήρπασαν τὸ κατάστημα τοῦ Ἰωάννου Ταβερνάρη.

Εἰς τὰ Σύκνα τὴν 17ην Ἰουνίου ἐκάησαν 120 σάκκοι ὀσπρίων, ἀνήκοντες εἰς τὸν Ἀνέστην Σαρτέρην, ὑπάλληλον τῶν σιδηροδρόμων.

Τὴν 18ην Ἰουνίου, περὶ τὴν 2αν πρωϊνὴν ὥραν οἱ Μουσουλμᾶνοι τοῦ χωρίου Τουρβοτζανλῆ ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν, οἵτινες μετέβαινον εἰς τὰς καπνοφυτείας τοῦ Φώτη Ἰωαννίδου καὶ ἐτραυμάτισαν τὸν Μελαγχροινὸν Κανάρην, ἐτῶν 12 καὶ ἕνα ἄλλον νέον ἐξ Ἂκ Χισσάρ. Οἱ ἐργάται ἔπαυσαν νὰ ἐργάζωνται. Ὁ ἐπίσκοπος Ἀννέων ἀπέστειλε τακρίριον εἰς τὸν καϊμακάμην.

Εἰς τὸ Καζιμὶρ τὴν 16ην Ἰουνίου περὶ τὸ μεσονύκτιον κακοποιοὶ διέρρηξαν τὴν θύραν τῆς οἰκίας τοῦ Μάρκου Φωτιάδη, Γάλλου ὑπηκόου, καὶ ἔκλεψαν διάφορα ἀντικείμενα.

Ἐν Σμύρνῃ αἱ τουρκικαὶ ἐφημερίδες «Ἀνατολοῦ» καὶ «Ἰμπαρσιὰλ» δημοσιεύουν ἐπίσημον ἀνακοινωθέν, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀγγέλλεται, ὅτι πωλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τὰ ἐγκαταλειφθέντα παρὰ τῶν Χριστιανῶν Περγάμου ἐμπορεύματα πρὸς πληρωμὴν τῶν πιστωτῶν αὐτῶν.

Ἐν Ντεϊρμαντζὶκ ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης τηλεγραφεῖ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἡλιουπόλεως εἰς Σμύρνην τὰ ἑξῆς :

«Ὁ Χαφοὺζ καὶ ὁ Ταχὴρ ἐνεργοῦν λυσσῶδες μπουκοτάζ. Ἠπείλησαν διὰ τῶν ὅπλων τὸν Ἀριστείδην Σταύρου, τὸν Κ. Ἀλεξίου καὶ τὸν Νικόλαον Χατζιδάκην. Καταγγείλατε ταῦτα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Διερμηνέων.»

Ἐπληροφορήθημεν ἐξ ἀσφαλοῦς πηγῆς, ὅτι ὁ Ἐμβὲρ πασᾶς, ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἀπηύθυνεν εἰς τοὺς Μουσουλμάνους τοῦ Τσεσμὲ καὶ Ἀλατσάτων τὴν ἑξῆς προσφώνησιν : «Ὅ τι ἐζητοῦμεν ἐπραγματοποιήθη. Ἔχετε τώρα ὅπλα καὶ ἀγροὺς λαμπροὺς καὶ πλουσίους. Ἐργασθῆτε. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ὅπλα καὶ πάλιν ὅπλα.»

Εἰς Μπουρντοὺρ ἡ Ἑλληνικὴ κοινότης δὲν περιλαμβάνει ἢ 500 οἰκογενείας ἀπέναντι 41.000 Μουσουλμάνων. Ἀπό τινων ἡμερῶν οἱ μποϋκοτατζῆδες, φέροντες ἰδιαίτερα σήματα εἰς τὸν λαιμόν, τρομοκρατοῦν τοὺς Χριστιανούς. Τοὺς ἐμποδίζουν νὰ πωλοῦν καὶ ν' ἀγοράζουν, τοὺς κτυποῦν καὶ τοὺς ἀπειλοῦν. Τὸ ἀντιχριστιανικὸν κίνημα ἤρχισεν, ἀφ' ἧς ἐγκατεστάθη εἰς τὴν πόλιν ταύτην τὸ 12ον σῶμα στρατοῦ. Ὁ δήμαρχος Μπουρντοὺρ περιφέρεται τὰ χωρία καὶ συνιστᾷ τὸ μποϋκοτὰζ κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Ὑπάρχει φόβος σφαγῶν.

Εἰς τὸ τσιφλίκι τοῦ Σουλτάνου (Τουρμπαλῆ) πωλοῦνται 20 ἕως 25000 προβάτων. Εἰς τὸ τσιφλίκι τοῦ Ἀξαρλῆ ἐπωλήθησαν 6—7000 ἀποκλειστικῶς εἰς Μουσουλμάνους ἀντὶ δραχ. 2,80 ἕκαστον.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Γενιτσαρισμοῦ οἱ κυβερνῆται τῆς Αὐτοκρατορίας ἐπέτρεπον νὰ δρᾷ τὸ πολύτιμον αὐτὸ ὄργανον κατὰ παντὸς μὴ Μουσουλμάνου πρακτικώτερον. Οὕτω τοὐλάχιστον διατείνονται οἱ συνταγματικοὶ τῆς σήμερον πολῖται, οἵτινες, φανατισθέντες κατὰ τοῦ Ρωμηοῦ, μετὰ λύπης καὶ ἀπορίας βλέπουσιν, ὅτι ἡ Κεντρικὴ Κυβέρνησις ἀναβάλλει νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα τῶν σφαγῶν, περιοριζομένη εἰς τὴν ἐπιβολὴν προγράμματος διωγμοῦ καὶ ἁρπαγῆς.

Τὴν ἀκατάσχετον ταύτην ῥοπὴν πρὸς τὸ κακουργεῖν τοῦ τουρκικοῦ ὄχλου, ὡς καὶ οἱ ἰθύνοντες ὁμολογοῦσιν, δυσχερῶς θὰ δυνηθῶσι ν' ἀνακόψωσι τὰ ὄργανα τῆς τάξεως—ἅτινα, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, εἶνε τὰ ὑποθάλποντα τὰς ἐκτρόπους πράξεις τῶν συμπολιτῶν των.

Εἶνε δὲ καταφανές, ὅτι ἡγέται τοῦ διωγμοῦ εἶνε ἔμπιστα τοῦ Κομιτάτου ἄτομα, εἰς ἃ ἐδόθη πλήρης πληρεξουσιότης νὰ μεταχειρισθῶσιν οἱονδήποτε μέσον τρόμου ἐνόμιζον καταλληλότερον πρὸς καταναγκασμὸν τῶν ἀόπλων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν εἰς φυγὴν καὶ ἐγκατάλειψιν τῶν μερῶν εἰς ἅ, διὰ στρατηγικοὺς λόγους, θὰ ἐγκατασταθῶσι πρόσφυγες Μουσουλμᾶνοι.

Οἱ Γερμανοὶ διοργανωταὶ τοῦ στρατοῦ ὑπέδειξαν εἰς τὸ τουρκικὸν Ἐπιτελεῖον τὴν ἐλευθεροποίησιν ἀπὸ παντὸς ἀλλοδόξου στοιχείου τῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς κατοχῆς τῶν Νήσων ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος θὰ ἦσαν εἰς τὸ μέλλον ὁ στόχος ἐπιδρομῶν.

Οἱ καλοὶ Τοῦρκοι ἔσπευσαν νὰ θέσωσιν εἰς ἐφαρμογὴν τὸ σχέδιον

κατὰ τὰς γνωστὰς τουρκικὰς μεθόδους, τίς οἶδε μὲ ποίαν δικαιολογίαν ἐλπίζοντες νὰ καλύψωσι τὴν πρᾶξιν ταύτην τῆς ἁρπαγῆς.

Τὸ σχέδιον τοῦτο τῆς ἐπιτελικῆς Ἀρχῆς ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις θέλει ἐφαρμόσῃ. Μὴν ἀμφιβάλλετε ποσῶς περὶ τούτου. Ἂν δὲ σήμερον, ἕνεκα τῆς παρουσίας τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, οἱ περὶ τὸν Ταλαὰτ-βέην φαίνωνται ἐμφορούμενοι διαθέσεων διαλλακτικῶν, ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος θ' ἀρχίσῃ βιαιότερος ὁ διωγμὸς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολήν, ὅπου οἱ ἀπόστολοι τῆς «ἐθνικῆς ἀφυπνίσεως» καλλιεργοῦσι καθημερινῶς τὸ πρόσφορον εἰς φανατισμὸν ἔδαφος, τοῦ ὁποίου οἱ Μουσουλμᾶνοι κάτοικοι ὁπλίζονται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἵνα ἐν καταλλήλῳ στιγμῇ προβῶσιν εἰς νέας δῃώσεις καὶ σφαγάς.

Γνωρίζομεν ὅτι ἡ Κεντρικὴ Κυβέρνησις εἶνε τὸ ὄργανον, δι' οὗ μεταδίδεται πᾶσα ἀπόφασις τοῦ Κομιτάτου. Τὸ Κομιτάτον πάλιν ἔχει ἀναθέσῃ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν εἰς χεῖρας ἐμπίστων του, πρώην λῃστῶν, οἵτινες τῇ συνδρομῇ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων ἐφαρμόζουσι τὸ πρόγραμμα τῆς ἐξοντώσεως, εἰς ὅ, ἐνῷ κατ' ἀρχὰς δὲν περιελαμβάνοντο δολοφονίαι καὶ σφαγαί, τώρα οὐ μόνον ἐπιτρέπονται αὗται, ἀλλὰ καὶ βίᾳ ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς πολυαρίθμους ὀπαδοὺς τοῦ Κομιτάτου.

Μεταξὺ τῶν ἐντίμων τούτων προσωπικοτήτων, αἵτινες διὰ τῆς λῃστείας εἶχον κατατρομάξῃ ἄλλοτε τοὺς πληθυσμοὺς τῆς Ἀνατολῆς, καταλέγονται ὁ Σαμῆ καὶ Σορὲφ βέηδες, οἵτινες ἀπὸ λῃστάρχων ἐγένοντο ἀξιωματικοὶ τῶν μεταβατικῶν στρατευμάτων, ὁ ἐκ Τσεσμὲ Ἀλῆς Καραμπίνης, ἀρχηγὸς τῶν μποϋκοτατζήδων, καὶ ὁ περίβλεπτος Ἀλῆς Τσετμῆ (Τσετμῆ εἶνε αἵρεσις θρησκευτική, ὡς σύμβολον ἔχουσα τὴν ζωοκλοπὴν καὶ τοὺς βιασμούς), λῄσταρχος τὸ ἐπάγγελμα, ἔχων ὑπὸ τὴν πτέρναν του τοὺς παρὰ τὴν περιφέρειαν Σόμα πληθυσμούς, καὶ ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τριακοσίων περίπου παλῃανθρώπων τῆς Περγάμου, τοῦ Σόμα, τοῦ Κινικίου, δρᾷ περὶ τὸ Γιαγιᾶ-κιοΐ, ἀναμένων τὴν ἐκ τῆς πολίχνης ταύτης ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἐντίμου ὄντως μουδίρου, ὁπότε καὶ ἡ τῶν οἰκούντων ταύτην ζωὴ θὰ ἀπειληθῇ.

Ὑπὸ τοιούτους ἀρχηγοὺς εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ὁ ἐξακολουθῶν εἰς τὴν Ἀνατολὴν διωγμὸς καὶ τὸ μποϋκοτὰζ καὶ αἱ δολοφονίαι κατὰ τῶν Ἑλλήνων θὰ ἐξακολουθήσωσι βιαιότερον εἰς τὸ μέλλον, ἀφοῦ τὸ Κομιτᾶτον

ἐννοεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ πρόγραμμα τοῦ ἐκτουρκισμοῦ τῆς Μικρασίας, πρόγραμμα, τοῦ ὁποίου τὰς βάσεις ἔθεσαν οἱ Νουνμέδες τῆς Θεσσαλονίκης καὶ οἱ Τουρκοκρῆτες.

Διὰ τῶν διωγμῶν τῶν Ἑλλήνων ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάπητος τῆς Διεθνοῦς Διπλωματίας νέον ζήτημα, τὸ Μικρασιατικόν. Περιττὸν νὰ ὑποδείξω τὴν σημασίαν τῆς ἀνελίξεως τοιούτου ζητήματος, εἰς ὃ περιλαμβάνεται αὐτὴ ἡ ζωὴ τῆς Αὐτοκρατορίας.

Διὰ τῆς πολιτείας τῶν Νεοτούρκων ἐπισπεύδεται τὸ τέλος τῆς Συνταγματικῆς ζωῆς τῆς Τουρκίας, ἥτις θὰ εἶνε εὐτυχής, ἐὰν ἡ καταστροφὴ ἐπιπέσῃ ἐπί τινων μόνον πόλεων τῆς Ἀνατολῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑποθέτομεν θὰ καταλέγηται καὶ ἡ Σμύρνη, τὴν ὁποίαν ἐλπίζει νὰ ἴδῃ ὁ βαλῆς της Ραχμῆ βέης «νὰ καίηται καὶ νὰ ἁρπάζηται»!

23 Ἰουνίου.

Εἰς Παπᾶ-Σκάλαν τὴν 20ήν Ἰουλίου ὁ Χρ. Κυπραῖος ἐτῶν 24, ἀνάπηρος καὶ μονόφθαλμος, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήρχετο τῆς οἰκίας τῆς θείας του, ὅπου εἶχε καταφύγῃ ἐκ Μαινεμένης, συνελήφθη παρὰ τῶν χωροφυλάκων καὶ ὡδηγήθη εἰς τὸ ἀστυνομικὸν τμῆμα, ὅπου ἐδάρη, μέχρις οὗ ἔπεσεν ἡμιθανής. Ὅταν συνῆλθε, τὸν ἀφῆκαν νὰ φύγῃ. Μόλις ὅμως εἶχε κάμῃ ὀλίγα βήματα, ἐπυροβολήθη παρὰ δύο χωροφυλάκων καὶ ἔπεσε νεκρὸς βληθεὶς ὑπὸ δύο σφαιρῶν.

Εἰς Μπουνὰρ Μπασὶ τρεῖς χοτζάδες ἐκάλεσαν εἰς τὸ τέμενος ὅλους τοὺς Μουσουλμάνους καὶ τοὺς κατήχησαν. Μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ τεμένους ὁ Μουσουλμᾶνος Μουσταφᾶς Ταμπακὲς ἤρχισε νὰ ὑβρίζῃ καὶ ν' ἀπειλῇ τὸν Χριστιανὸν Κων. Τσανάκαν, τὸν ὁποῖον κατόπιν ἀπεπειράθη νὰ φονεύσῃ, ἐκκενώσας ἐναντίον του τὸ περίστροφον. Ὁ Τσανάκας ἐτραυματίσθη εἰς τὴν κνήμην.

Εἰς Τεπέκιοϊ (παρὰ τὸ Τουρμπαλῆ) μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν πρεσβειῶν ἐκ Τουρμπαλῆ τὸ μποῦκοτὰζ ἐπανήρχισε σφοδρότερον μετ' ἀπειλῶν καὶ πιέσεων.

Εἰς Ἄκ-Χισσὰρ οἱ Μουσουλμᾶνοι εἰσέβαλον εἰς τὸ κατάστημα τοῦ Βασιλείου Χαραλάμπους Μιδερλῆ καὶ τὸ ἐλεηλάτησαν. Αἱ ζημίαι ὑπολογίζονται εἰς διακοσίας λίρας.

Εἰς Τσιγλῆ οἱ Μουσουλμᾶνοι ἐμποδίζουν τοὺς Χριστιανὸς νὰ λάβουν ὕδωρ πρὸς ποτισμὸν τῶν κήπων των. Ἐξ ἄλλου ἥρπασαν ὅλα τὰ κτήνη

τῶν Χριστιανῶν καὶ τοὺς ἐμποδίζουν νὰ μεταβοῦν εἰς τοὺς ἀγροὺς των. Αἱ ἀρχαὶ ἐπίσης ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς δυστυχεῖς Χριστιανοὺς νὰ μὴ ἐγκαταλείψουν τὰς ἰδιοκτησίας των, διὰ τὸν φόβον μήπως οἱ Μουσουλμᾶνοι πρόσφυγες καταλάβουν αὐτάς. Ὁ Διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς τοῦ χωρίου τούτου ἔδωκε τεσσάρων ἡμερῶν προθεσμίαν εἰς τοὺς Χριστιανούς, ὅπως ἐπιστρέψουν εἰς τὰς οἰκίας των. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας, προσθέτει, δὲν θὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπανέλθουν. Δύνανται ν' ἀναχωρήσουν εἰς Χίον ἢ Μυτιλήνην. Αἱ περιουσίαι των θὰ κατασχεθοῦν.

Εἰς τὸ Τσιφλίκιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου οἱ στρατιῶται εἰσέβαλον εἰς τὸ κτῆμα τῆς χήρας Ἀναστασίας Μόρτη, ἀπέκοψαν τὰ δένδρα καὶ ἐξεδίωξαν διὰ πυροβολισμῶν τὴν ἰδιοκτήτριαν μετὰ τῶν δύο τέκνων της. Τὸ κτῆμα περιέχει οἰκίαν καὶ εἶνε μεγάλης ἀξίας.

Εἰς τὸ Σερέκιοϊ αἱ ἀρχαὶ δίδουν εἰς τοὺς ἐπανελθόντας πρόσφυγας δύο ἢ τρεῖς σάκκους ἀλεύρου καθ' ἑκάστην. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶνε ἀνεπαρκές, οἱ δὲ Χριστιανοὶ ἀναγκάζονται νὰ τρέφωνται μὲ φύλλα δένδρων.

Παρὰ τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις αἱ ἀρχαὶ οὐδὲν ἐνεργοῦν, ὅπως ἀποδοθοῦν εἰς τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς τὰ κτήνη των, τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ἂν καὶ οἱ Χριστιανοὶ ὑπέδειξαν τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται τὰ κτήνη καὶ τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' ἐναντίας καταδιώκουσι καὶ ἀποκαλοῦσι Βελῆ Γκιαούρην τὸν φύλακα τοῦ τσιφλικίου Καραστράτη Βελῆν, ὅστις ἐπροστάτευσε καὶ ἔσωσεν ἑκατοντάδας Χριστιανῶν.

30 Ἰουνίου.

Ἐνῷ μὲ ἁβρότητας καὶ διαχύσεις συνεδριάζει εἰς μίαν αἴθουσαν τοῦ διοικητηρίου ἡ Μικτὴ Τουρκοελληνικὴ ἐπιτροπή, παραπλεύρως, ἐν ἄλλῃ αἰθούσῃ, συνεδριάζει τὸ Στρατοδικεῖον. Ἐκεῖ φέρονται σιδηροδέσμιοι πάντες οἱ τολμήσαντες νὰ καταγγείλουν φόνους, δῃώσεις, ἐμπρησμούς, καταστροφὰς κτημάτων, ἀμπέλων, ἐλαιώνων. Πρὸ παντὸς καταδιώκονται οἱ καταγγέλλοντες ταῦτα εἰς τὴν Μητρόπολιν, εἰς τὰ προξενεῖα, ἢ εἰς τὸν τύπον. Οὕτως εὑρέθη τὸ ἀσφαλέστερον μέσον σιγῆς. Ἀπειλοῦνται οἱ διευθυνταὶ τῶν ἐφημερίδων δι' ἐξορίας, ἐὰν γράψωσι τὰ γενόμενα κακουργήματα.

Προπαρασκευάζεται τὸ ἔδαφος δι' ἀδιαμαρτύρητον συνέχισιν τῶν

κακουργημάτων. Ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ἡ διεθνὴς ἐπιτροπὴ τῶν Διερμηνέων, τὸ στάδιον ἀφέθη ἐλεύθερον εἰς τοὺς κακούργους.

Πληροφοροῦμαι ὅτι ἐντὸς τοῦ δημαρχείου Σμύρνης ὑπὸ συγγενοῦς τοῦ Δημάρχου Τεφὶκ βέη καὶ τοῦ γαμβροῦ του, τοῦ διασήμου ἀρχικομιτατικοῦ δόκτορος Ναζὴμ βέη, κατηρτίσθη γραφεῖον συμμοριτῶν. Ἐγγράφει φενταῆδες καὶ διοργανόνει σφαγὰς εἰς εὐρυτάτην κλίμακα. Αὐτὰ κατηγγέλθησαν καὶ εἰς τὴν Μητρόπολιν καὶ εἰς τὰ προξενεῖα.

Τὸ ἔργον τῆς σφαγῆς ἐπανήρχισεν. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς θηριωδίας εἰς Ἐγγλεζονῆσι διεπιστώθησαν ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου ὑποπροξένου κ. Σμίθ, μεταβάντος ἐκεῖ καὶ αὐτοπροσώπως διενεργήσαντος ἀνακρίσεις.

Ἀπόσπασμα Τούρκων στρατιωτῶν τὴν Παρασκευὴν ἐξῆλθεν εἰς τὸ Ἐγγλεζονῆσι, συνήθροισεν ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς ἀγρότας καὶ ἁλιεῖς καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔδεσε, τοὺς ἐπυροβόλησεν. Ἐφονεύθησαν δεκατρεῖς ἄνδρες, τρία παιδία καὶ εἷς γέρων ὀγδοήκοντα πέντε ἐτῶν. Ἐβιάσθησαν κόραι καὶ ἠτιμάσθησαν γυναῖκες.

Ἡ Γενικὴ Διοίκησις καὶ αἱ τουρκικαὶ ἐφημερίδες διακηρύττουσιν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πειρατῶν, οὓς κατεδίωξεν ὁ στρατός.

Αἱ ἀνακρίσεις τοῦ Ἄγγλου ὑποπροξένου, ἡ μαρτυρία τῆς Γαλλίδος κ. Ζιρώ, διασωσάσης εἰς τὴν ἔπαυλίν της διακόσια πρόσωπα, διακηρύττουσιν, ὅτι ἐφονεύθησαν ἀθῶοι καὶ φιλήσυχοι ἀγρόται καὶ ἁλιεῖς. Ἡ παρουσία μεταξὺ τῶν πτωμάτων τριῶν παιδίων καὶ ἑνὸς γέροντος διαμαρτύρεται ἀκόμη περισσότερον κατὰ τῆς ψευδολογίας τῶν φονέων.

Σήμερον ἐγνώσθησαν τὰ ὀνόματα τῶν φονευθέντων, ἁπάντων γνωστῶν χωρικῶν τοῦ Ἐγγλεζονησίου. Εἶνε οὗτοι οἱ Φώτης Σουρμαντός, Σάββας Βούλγαρης, Ἀντ. Λουτράρης, Γεώργ. Ἀϊβαλιώτης, Βασίλ. Παξερός, (Ἕλλην ὑπήκοος), Γεώργ. Τσίχλας, Πέτρος Ξυδιᾶς (Ἕλλην ὑπήκοος), Κωνστ. Παξερός (Ἕλλην ὑπήκοος), Νικ. Τσίχλας, Γεώργιος Τσίχλας, Θεμ. Τσίχλας, Μιχαὴλ Βούλγαρης, Νικ. Βαλάχας καὶ τὸ παιδὶ τοῦ Θεμ. Τσίχλα.

Ἡ σύζυγος τοῦ φονευθέντος Α. Λουτράρη, διασωθεῖσα εἰς Σμύρνην διὰ τῆς βενζινακάτου τοῦ Ἄγγλου ὑποπροξένου, ἦλθεν εἰς τὴν Μητρόπολιν καὶ διηγεῖται λεπτομερῶς τὰς φρικαλεότητας, ἃς ὑπέστησαν οἱ φονευθέντες καὶ τὰς ἀτιμώσεις τῶν γυναικῶν ὑπ' αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν καὶ τοῦ Μουλαζίμη.

Ταύτην τὴν στιγμὴν μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸ Νυμφαῖον, θερινὴν κατοι-

κίαν ἄλλοτε τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη καὶ ἐξάωρον ἀπέχον τῆς Σμύρνης, ἄλλο ἀπαίσιον ἄγγελμα. Ὑπὲρ τοὺς 25 ὁμογενεῖς ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῆς διωργανωμένης σπείρας τῶν Τούρκων δολοφόνων. Κατὰ τὴν θέσιν Φετρέκια ἐσφάγησαν ἡ σύζυγος ἑνὸς μυλωθροῦ μετὰ τῶν δύο μικρῶν κορασίων καὶ ἄλλων δύο ἀρρένων τέκνων της· ὀλίγον περαιτέρω ἡ ἔγγαμος κόρη της καὶ ὁ γαμβρός της. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι φονευμένοι, ὧν τὰ ὀνόματα ἐδόθησαν εἰς τὴν Ι. Μητρόπολιν. Ἐν ὅλῳ ἐφονεύθησαν εἰς τὸ ἀνωτέρω σημεῖον 25. Οἱ σωθέντες διϊσχυρίζονται, ὅτι οἱ φονεῖς ἦσαν χωροφύλακες ἢ μετημφιεσμένοι εἰς τοιούτους βασιβουζοῦκοι. Ὑπάρχει ὑπόνοια, ὅτι ἀπήχθησαν εἰς τουρκικὰ χαρέμια ἀρκεταὶ Χριστιαναί.

Καθ' ὅλα τὰ διαδιδόμενα ἀρχίζει νέα ἔκδοσις σφαγῶν πλησίον τῆς Σμύρνης πλέον. Ἔπρεπε νὰ τὰς περιμένωμεν, ἀφοῦ ὁ Νομάρχης ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν.

13 Αὐγούστου.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ἡ ἀνησυχία τῶν κατοίκων τῆς Σμύρνης ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον.

Ὅλοι γενικῶς πιστεύουν, ὅτι ἐπίκειται ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ὁ βομβαρδισμὸς τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου. Οὔτε κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου, οὔτε κατὰ τὸν τελευταῖον βαλκανικὸν τὰ πνεύματα τῶν Νεοτούρκων ἐξήφθησαν εἰς τοιοῦτον βαθμόν. Ὁ δεύτερος μετὰ τὸν Ἐμβὲρ Δὸν Κιχῶτος τῆς Τουρκίας Ραχμῆ πασσᾶς δὲν κάμνει ἄλλο παρὰ ν' ἀπειλῇ ἀπροκαλύπτως. Προχθὲς ἐτοιχοκόλλησεν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πόλεως προκηρύξεις, περιλαμβανούσας τὰς γνωστάς του δηλώσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμε πρὸς τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης. Ἰδοὺ ἀκριβῶς πῶς ἔχει τὸ ἐπεισόδιον τῆς τελευταίας συναντήσεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ Μητροπολίτου.

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος μετὰ τοῦ γνωστοῦ διευθυντοῦ τῆς Γαλλοφώνου «Ρεφὸρμ» κ. Ν. Τσουρουκτσόγλου ἐπεσκέφθη τὸν Ραχμῆ εἰς τὸ Διοικητήριον διὰ νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἀνάγκην λήψεως μέτρων ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς εἰσόδου τοῦ Μητροπολίτου εἰς τὸ νομαρχιακὸν γραφεῖον ὁ περίφημος Βαλῆς, ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς πολυθρόνας του, μόλις ἀπήντησεν εἰς τὸν χαιρετισμόν, ἀπαξιώσας μάλιστα νὰ σηκωθῇ ἐκ τῆς θέσεώς του.

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν ἀμέσως ὁ Μητροπολίτης, τὰ πνεύματα τοῦ

λαοῦ εἶνε λίαν ἀνήσυχα μὲ τὰς κυκλοφορούσας διαδόσεις. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν μέτρα. Τὰ προοίμια εἶνε πολὺ ἄσχημα.

Ὁ Βαλῆς ἔξυε τὸ κεφάλι του καὶ μὲ ὕφος ἐντονώτατον ἀπήντησε :

— Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ Σμύρνη ἀπειλεῖται. Ἀλλὰ νὰ εἶσθε βέβαιος, ὅτι δὲν εἶμαι ἐγὼ Ταχσὶν διὰ νὰ παραδώσω αὐτὴν ὡς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἡ πρώτη ἀγγλικὴ ὀβίς, ἥτις θὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ φρουρίου, θὰ εἶνε τὸ σύνθημα τῆς γενικῆς πυρκαϊᾶς. Τὰ τουρκικὰ τηλεβόλα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἤδη τοποθετηθῆ εἰς τὰ κυριώτερα ὑψώματα τῆς πόλεως, θὰ στραφοῦν ἐναντίον τῆς Σμύρνης.

— Τοὺς ὑπηκόους σας θὰ κτυπήσητε ;

— Τοὺς πιστούς μου ὑπηκόους θὰ τοὺς προφυλάξω. Ἂς μὲ ἀκολουθήσουν ὅπου θὰ ὑπάγω.

Ἡ συνδιάλεξις ἔληξεν. Ὁ Μητροπολίτης ἀπῆλθε καὶ ἔσπευσε ν' ἀνακοινώσῃ τὰς φοβερὰς ἀπειλὰς εἰς τοὺς προξένους, οἵτινες κατάπληκτοι προέβησαν εἰς τὰ γνωστὰ διαβήματα.

Ὑπάρχουν ὅμως καί τινες φρονοῦντες, ὅτι αἱ δηλώσεις αὗται τοῦ Ραχμῆ ἔγειναν πρὸς ἁπλοῦν ἐκφοβισμὸν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ προληφθῇ ὁ ἐνδεχόμενος βομβαρδισμός. Ἀλλὰ πῶς ἐξηγεῖται ἡ μεταφορὰ τῶν φυλακισμένων εἰς Δενιζλῆ, πόλιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀσίας ; Πῶς δύναται ἐπίσης νὰ ἐξηγηθῇ ἡ μεταφορὰ τῶν ἀρχείων τοῦ Διοικητηρίου καὶ τοῦ στρατῶνος, ἡ ὁποία, ὡς ἐκ θετικωτάτης πηγῆς ἐπληροφορήθην, συνετελέσθη τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν ;

Προχθὲς αἱ συνοικίαι ἦσαν ἀνάστατοι. Προεκλήθη μάλιστα καὶ πανικός. Εἶχε διαδοθῆ, ὅτι τὴν νύκτα θὰ ἐπυρπόλουν ὡρισμένας ἑλληνικὰς συνοικίας τῆς πόλεως. Τί εἶχε συμβῆ ; Πολλοὶ χωροφύλακες μετέφερον ἐπιδεικτικώτατα διὰ τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ Γαλατίου κιβώτια πετρελαίου εἰς τὸν στρατιωτικὸν σταθμὸν Φασουλᾶ. Τοῦτο ἤρκεσε διὰ ν' ἀναστατώσῃ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν συνοικίαν καὶ νὰ ἐνσπείρῃ τὸν τρόμον εἰς ὅλην τὴν Σμύρνην.

Ἡ ἐπίταξις λαμβάνει καθ' ἑκάστην μεγαλειτέρας διαστάσεις. Ἵπποι, ὄνοι, κάρρα, ἐπετάχθησαν ὅλα· ἀκόμη καὶ τὰ ὀλίγα αὐτοκίνητα, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς ὑπηκόους τῆς Τριπλῆς Συνεννοήσεως. Ἀπὸ τῆς χθὲς ἤρχισε καὶ ἡ ἐπίταξις τῶν σχολείων καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων κτιρίων. Ἐπὶ παραδείγματι ἡ μεγάλη σχολὴ τοῦ Φασουλᾶ, τὸ νεόδμητον μέγαρον τοῦ ἀσύλου τῶν παίδων καὶ τὸ κτίριον τοῦ «Λαϊ-

κοῦ κέντρου» ἔχουν μεταβληθῆ εἰς στρατῶνας. Ἀναμένεται καὶ ἡ σειρὰ τῶν ἄλλων.

Τὸ ταμεῖον τῆς «Εὐαγγελικῆς Σχολῆς», ἥτις διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας, ἐσφραγίσθη. Τὰ διαβήματα τοῦ Ἄγγλου προξένου εἰς οὐδὲν ἴσχυσαν. Καὶ οἱ λοιποὶ πρόξενοι τῆς Ἀντὰντ δὲν εἰσακούονται. Σήμερον τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν εἶνε ὁ Χοῦμπερ, ὁ γενικὸς πρόξενος τῆς Γερμανίας. Αἱ συστάσεις του εἶνε συγχρόνως καὶ διαταγαί. Ἀλλοίμονον εἰς τὸν δημόσιον Τοῦρκον ὑπάλληλον, ὄχι πλέον ἐὰν δὲν ἐκτελέσῃ, ἀλλ' ἂν παραμελήσῃ τι σχετικὸν τοῦ γερμανικοῦ προξενείου!

Οἱ ὑπάλληλοι καὶ οἱ γραμματεῖς τοῦ γερμανικοῦ προξενείου μπαινοβγαίνουν εἰς τὰ κονάκια καὶ τοὺς σταθμοὺς τῶν διαβατηρίων καὶ παντοῦ τοὺς ὑποδέχονται μὲ τεμενάδες, μὲ «μπουγιουρουνοὺζ» καὶ μὲ «ἄφεν τερσινίζ». Ὁ Χοῦμπερ σήμερον εἶνε δεύτερος Βαλῆς, ἢ μᾶλλον ὁ Ραχμῆ εἶνε ἀνδρείκελον τοῦ Γερμανοῦ προξένου.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΒΡΥΟΥΛΩΝ

Ἐν Βρυούλοις 10 Ἰουλίου

Δὲν εἶνε βεβαίως ἄγνωστοι αἱ τραγικαὶ λεπτομέρειαι τοῦ συστηματικοῦ καὶ ἀπηνοῦς διωγμοῦ, τὸν ὁποῖον τὸ νεοτουρκικὸν Κομιτᾶτον καὶ ἡ ἐκ τῶν σπλάγχνων αὐτοῦ ἀπορρέουσα κυβέρνησις τῆς Κων)πόλεως ἀπὸ μηνῶν ἤδη ἐκήρυξαν κατὰ παντὸς ἑλληνικοῦ ἐν Τουρκίᾳ.

Οἱ πρωτοφανεῖς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος βανδαλισμοί, οἱ σημειωθέντες κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ Τουρκικῇ Θράκῃ καὶ εἶτα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῶσιν ἄλλως εἰμὴ ὡς ἀπόρροια προγράμματος, σκοποῦντος τὴν τελείαν ἐξόντωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Τουρκίας καὶ ἀπὸ καιροῦ τεθέντος εἰς ἐφαρμογὴν τῇ ἀνοχῇ καὶ συμπράξει τῆς Κυβερνήσεως. Συνεπείᾳ τούτου χωρία καὶ πόλεις, μέχρι τῆς χθὲς ἔτι ἀκμάζουσαι καὶ εὐημεροῦσαι, ἠρημώθησαν παντελῶς. Συμπαγεῖς ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ ἠναγκάσθησαν πρὸ τῆς βίας καὶ τοῦ θανάτου νὰ ἐγκαταλείψωσι βωμοὺς καὶ ἑστίας, τοὺς τάφους τῶν πατέρων των καὶ πᾶν ὅ τι κινητὸν καὶ ἀκίνητον ἐκέκτηντο, καὶ πένητες, καὶ γυμνητεύοντες νὰ καταφύ-

γωσιν ἔντρομοι καὶ πανικόβλητοι εἰς τὸ ἐλεύθερον ἑλληνικὸν ἔδαφος, ὅπως περισώσωσι τὴν ζωὴν καὶ τιμὴν αὐτῶν.

Οὕτω μετὰ τὴν Θράκην ἐξεκενώθη ὁλόκληρος ἡ Αἰολικὴ παραλία καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Ἐρυθραία Χερσόνησος, ἔμειναν δὲ μόνον ὡς ἄλλαι ἀκροπόλεις καὶ σύμβολα τῆς δυνάμεως τοῦ πρὸ τῶν διωγμῶν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ταύτης ἀνθοῦντος Ἑλληνισμοῦ ἐν μὲν τῷ Ἀδραμυττηνῷ κόλπῳ αἱ Κυδωνίαι, ἐν δὲ τῇ Ἐρυθραίᾳ τὰ παρὰ τὴν Σμύρνην Βουρλά.

Ἀμφότεραι αἱ πόλεις αὗται, ὧν ἑκατέρα ἀριθμεῖ ἄνω τῶν 35 χιλιάδων ἀμιγοῦς ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, τὰ Βουρλὰ δὲ μόνα μετὰ τῶν περιχώρων περὶ τὰς 7 χιλιάδας ἐλευθέρων Ἑλλήνων ὑπηκόων, παραμένουσι μέχρι τῆς σήμερον ἀκλόνητοι εἰς τὴν θέσιν των, παρὰ τὰς ἀπειλάς, τοὺς ἐκβιασμούς, τὰς δῃώσεις καὶ τοὺς φόνους, οὓς οἱ συνεπείᾳ τῆς εὐκόλου κατ' ἀρχὰς ἐπιτυχίας τῶν σχεδίων καὶ τοῦ προγράμματός των ἐκθρασυνθέντες Τοῦρκοι ἔθεσαν καὶ κατ' αὐτῶν εἰς ἐνέργειαν καὶ τῶν ὁποίων ἀρκούντως σαφῆ ἰδέαν παρέχει ἡ πρόσφατος τραγῳδία τῆς πρὸ τοῦ ὅρμου τῶν Βουρλῶν γραφικῆς νησῖδος Κιοστένι ἢ Ἐγγλεζονῆσι, περὶ οὗ ἰδιαιτέρως κατωτέρω.

Οἱ κάτοικοι ἰδίᾳ τῶν Βουρλῶν ἐπανειλημμένως ἐδήλωσαν καὶ ἐπισήμως ἀκόμη διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ὅτι δὲν θὰ φύγωσιν ὡς χῆνες καὶ πρόβατα πρὸ τῶν ἀξέστων ὀρδῶν τῶν Τούρκων Μουατζίρηδων καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς οἰκίας καὶ περιουσίας αὐτῶν, προϊόντα ἀγώνων καὶ μόχθων ἑκατοντάδων ἐτῶν, οὔτε τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν, οὔτε τὰ σχολεῖα, ἡ ἀνοικοδόμησις τῶν ὁποίων ἐπερατώθη ἐν ἡμέραις δυσπραγίας διὰ τῆς αὐθορμήτου προσφορᾶς τῶν χρυσῶν κοσμημάτων τῶν γυναικῶν τῶν Βουρλῶν, εἰμὴ ἀφοῦ μεταβάλωσιν αὐτὰ εἰς ἐρείπια καὶ στάκτην.

Τὰ σπασμωδικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις προσεποιεῖτο, ὅτι ἐλάμβανε κατόπιν ἑκάστου καταγγελλομένου ἐκτρόπου, δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν νὰ ἐπιφέρωσι βελτίωσιν τῆς ἐκρύθμου καὶ ἀβεβαίας ταύτης καταστάσεως καὶ οἱ ἀφελέστεροι δὲ ἔχουσι πλέον πεισθῆ περὶ τῆς μεταξὺ κυβερνώντων καὶ αὐτουργῶν ἀσυστόλου συμπαιγνίας.

Μόνον μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ κορυφαίου Νεοτούρκου Ταλαὰτ βέη καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ξένων Διερμηνέων εἶχε παρατηρηθῆ ποιά τις βελτίωσις. Ἠλπίσαμεν πρὸς στιγμήν, ὅτι τὰ πράγματα βαθμηδὸν θὰ ἐδιορθοῦντο ὁριστικῶς, ἀλλὰ διεψεύσθημεν καὶ

πάλιν οἰκτρῶς, διότι μετ' ὀλίγας ἡμέρας αἱ βιαιοπραγίαι ἐπανελήφθησαν μετὰ μεγαλειτέρας ἐντάσεως.

Καὶ ἐνῷ πρὶν προέβαινον καὶ ἠρκοῦντο εἰς ἐμπρησμούς, λῃστείας καὶ λεηλασίας κοιλάδων καὶ εἰς καταστροφὰς ἀγρῶν καὶ ἀμπέλων, δι' ὧν ἐπεδίωκον τὸν ἐκφοβισμὸν καὶ ἐκπατρισμὸν ἡμῶν, νῦν βλέποντες, ὅτι ὁ σκοπός των ἀπέτυχε μέχρι τοῦδε, ἤρξαντο ἐφαρμόζοντες τὴν μέθοδον τῶν φόνων καὶ δολοφονιῶν. Καὶ γνωρίζετε ποῖοι μᾶς φονεύουν σήμερον: Ὄχι πλέον οἱ βασιβουζοῦκοι καὶ μουατζίρηδες, ἀλλ' αὐτὸς ὁ στρατὸς καὶ ἡ χωροφυλακή, οἱ πρὸς παγίωσιν τῆς τάξεως ἀποσταλέντες. Ἀθρόαι διαπράττονται καθ' ἑκάστην δῃώσεις, λεηλασίαι, ἀτιμώσεις, δολοφονίαι. Καὶ ἐνῷ ὁ Μ. Βεζύρης καὶ ὁ Βαλῆς τῆς Σμύρνης ἀφειδῶς σκορπίζουν ὑποσχέσεις καὶ διαβεβαιώσεις, τὰ κακουργήματα ἀντὶ νὰ ἐλαττῶνται αὐξάνουν.

Ἐπειδὴ ὅμως παρ' ὅλα ταῦτα καὶ πάλιν ὁ σκοπός των ἀποτυγχάνει, τὰ αἱμοβόρα θηρία, ἵνα ἐνσπείρουν τὸν πανικόν, προβαίνουν εἰς τὴν φοβερὰν σφαγὴν τοῦ Κιοστενιοῦ. Τὴν 28ην Ἰουνίου στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα ἐκ 200 περίπου ἀνδρῶν ἀποστέλλεται εἰς τὴν νῆσον Κιοστένι ἢ Ἐγγλεζονῆσι, ὑπὸ τὴν πρόφασιν καταδιώξεως συμμορίας Ἑλλήνων...... ἀνταρτῶν, ἥτις εὑρίσκετο δῆθεν ἐπὶ τῆς νήσου.

Ὁ στρατὸς ἀποβιβασθεὶς ταυτοχρόνως εἰς διάφορα μέρη προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, σαρώνων πᾶν τὸ προστυχόν. Φιλήσυχοι ἁλιεῖς ἐκ τοῦ ἐπινείου τῶν Βουρλῶν, οἵτινες ἡλίευον εἰς τὰ παράλια τῆς νήσου, ἄκακοι ποιμένες, οἵτινες ἔβοσκον τὰ ζῷά των, ἀφελεῖς ἀγροτικαὶ οἰκογένειαι, ἐργαζόμεναι ἀνύποπτοι εἰς τὰ κτήματά των, ἅπαντες συλλαμβάνονται ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι θὰ ὁδηγηθῶσι πρὸς τὸ χωρίον Θόλος, πρωτεύουσαν τῆς μικρᾶς νήσου.

Πρὶν ὅμως φθάσουν εἰς αὐτήν, εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι περίπου λεπτῶν τῆς ὥρας ἔξωθεν τοῦ χωρίου, οἱ βάρβαροι ἀπομακρύνουν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ κοράσια καὶ θέσαντες εἰς γραμμὴν τοὺς ἄνδρας τοὺς τουφεκίζουν.

Πίπτουν τὰ ἀθῷα ταῦτα θύματα τῆς τουρκικῆς θηριωδίας ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν γυναικῶν καὶ θυγατέρων αὐτῶν. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως τοῦτο· οἱ γενναῖοι οὗτοι στρατιῶται, ἵνα μὴ τυχὸν ἐπιζήσῃ τις ἐξ αὐτῶν, τοὺς κατακρεουργοῦν φρικωδῶς μὲ τὰς ξιφολόγχας καὶ εἶτα τοὺς ἀπογυμνώνουν παντὸς ὅ τι ἔφερον ἐπ' αὐτῶν.

Μεταξὺ τῶν οὕτως οἰκτρῶς καὶ ἀνάνδρως δολοφονηθέντων συγκατα-

λέγονται παιδία δεκατεσσάρων ἐτῶν καὶ γέρων ὀγδοηκοντούτης. Αὐτοὶ εἶνε οἱ λεγόμενοι ἀντάρται, οἱ καὶ πυροβολήσαντες κατὰ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ὡς ἀναισχύντως ἰσχυρίσθησαν αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ κατόπιν.

Ἐκ τῶν τουφεκισθέντων δεκατριῶν προσώπων δεκατετραετὲς παιδίον, ὀνόματι Παντελῆς Θεμ. Τσίχλας, ἐτραυματίσθη κατὰ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν διὰ σφαίρας ἐλαφρῶς εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα. Οἱ στρατιῶται, πλησιάσαντες καὶ θελήσαντες νὰ δοκιμάσουν ἐὰν ζῇ, τοῦ ἀποκόπτουν τὴν ἄκραν τοῦ δεξιοῦ ὠτὸς καὶ τὸ λογχίζουν εἰς τὸν λαιμόν. Τὸ παιδίον ὅμως προσποιεῖται τὸν νεκρὸν καὶ οὐδὲν σημεῖον ζωῆς δίδει, σωθὲν οὕτω χάρις εἰς τὸν ἡρωϊσμόν του καὶ καταφυγὸν τὴν νύκτα αἱματόφυρτον καὶ μόλις ἀναπνέον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Γάλλου Ζιρώ, ὅπου κατώρθωσαν ἐπίσης νὰ καταφύγουν καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων τῆς νήσου, διασωθέντες ἐκ βεβαίου θανάτου.

Ἐκτὸς τῶν τραγικῶς δολοφονηθέντων ὁμογενῶν ἐβιάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς χωροφυλακῆς Βουρλῶν Τζεμὶλ βέη καὶ τοῦ Μουδίρη τῶν Καραβούρνων Χιλμῆ βέη δύο παρθένοι ἀδελφαί, αἵτινες ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει μετεφέρθησαν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Βουρλῶν.

Ἐπίσης πλὴν τῶν τουφεκισθέντων δεκατριῶν προσώπων ἐλλείπουσιν εἰσέτι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς νήσου περὶ τὰ τριάκοντα ἄτομα, τῶν ὁποίων ἡ τύχη ἀγνοεῖται. Εἶνε ὅμως πλέον ἢ βέβαιον, ὅτι καὶ αὐτοὶ τὸν ἴδιον ὑπέστησαν διὰ τουφεκισμοῦ θάνατον, εὑρεθέντες μόνοι εἰς διάφορα μεμονωμένα τῆς νήσου μέρη κατὰ τὴν ἐκεῖθεν διέλευσιν τοῦ στρατοῦ.

Οὕτω καθημερινῶς ἀνευρίσκονται εἰς τὰς ἐξοχὰς τῆς νήσου πτώματα οἰκτρῶς παραμορφωμένα, τινὰ δὲ καὶ ἀπηνθρακωμένα.

Εὑρέθησαν μέχρι τῆς σήμερον ἐκτὸς τῶν εἰς γραμμὴν τεθέντων καὶ δολοφονηθέντων, τῶν ὁποίων τὰ πτώματα τὴν ἑπομένην ἐτάφησαν ὑπὸ Χριστιανῶν ἐργατῶν τῆς νήσου, βιασθέντων πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ στρατοῦ διὰ τῆς λόγχης, δεκατέσσαρα ἕτερα πτώματα, ἐλλείπουσι δὲ καὶ δέκα ἓξ ἀκόμη.

Ἡ εἴδησις ἀφιχθεῖσα ἐνταῦθα τὴν ἑπομένην πρωΐαν ἐπέφερεν ἀναστάτωσιν παρὰ τῷ λαῷ. Ὁ ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ι. Γιαννὲς σπεύδει νὰ μεταβῇ ἐπὶ τόπου καὶ παρ' ὅλας τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Καϊμακάμη, ἀρνηθέντος νὰ παραχωρήσῃ ἀστυνομικὴν δύναμιν πρὸς συνοδείαν του καὶ δηλώσαντος, ὅτι οὐδεμίαν ἀναλαμβάνει εὐθύνην διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς του, ἀναχωρεῖ ἀμέσως καὶ φθάνει δι' ἱστιοφόρου εἰς

τὴν ἐν λόγῳ νῆσον, ὅπου προβαίνει εἰς ἀνακρίσεις προσώπων, ἅτινα μακρόθεν ἀντελήφθησαν τὰ γενόμενα, ὡς καὶ τοῦ ἀνωτέρω ὡς ἐκ θαύματος διασωθέντος παιδίου ἐνώπιον τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἀνακριτικῶν ἀρχῶν τῶν Βουρλῶν, αἵτινες εἶχον μεταβῆ ἐπίσης ἐπὶ τόπου.

Οἱ ἀνακρινόμενοι ὡς καὶ ὁ λοιπὸς κόσμος, ἐνθαρρυνόμενοι ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ κ. ὑποπροξένου, ὡμολόγησαν τὴν ἀλήθειαν, κατακρημνίσαντες τὴν σαθρὰν περὶ ἀνταρσίας πρόφασιν, δι' ἧς ἐπεχείρησαν αἱ ἀρχαὶ νὰ συγκαλύψωσι τὴν ἐνοχήν των εἰς τὴν τραγικὴν ταύτην δολοφονίαν.

Πλείστας ὠφελείας εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸ ἀνέλπιστον καὶ θαρραλέον διάβημα τοῦ κ. ὑποπροξένου, ἀφ' ἑνὸς μέν, διότι διεσώθη τὸ ἐν λόγῳ παιδίον, ὁ μόνος ἐπιζῶν μάρτυς τῆς θλιβερᾶς ταύτης τραγῳδίας, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ κάτοικοι τῆς νήσου, διὰ τὴν ζωὴν τῶν ὁποίων κατέστησεν ὁ κ. ὑποπρόξενος προσωπικῶς ὑπεύθυνον τὸν εἰσαγγελέα, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔλαμψεν ἡ ἀλήθεια, ἥτις ἄλλως ἤθελεν ἀποκρυβῆ διὰ τῶν γνωστῶν τεχνασμάτων τῆς τουρκικῆς διπλωματίας.

Οἱ Τοῦρκοι ὅμως μένεα πνέοντες ἐναντίον τοῦ κ. ὑποπροξένου διὰ τὴν προηγουμένην δρᾶσιν του, καὶ μάλιστα διὰ τὸ τελευταῖον εἰς Ἐγγλεζονῆσι ταξείδιον, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν δολοφονήσουν· ἦσαν βέβαιοι, ὅτι δὲν θὰ ἐπέστρεφε ζῶν ἐκ τῆς νήσου, ὅπου ὅμως ἐσώθη τῇ ἐπεμβάσει τοῦ εἰσαγγελέως. Ἀλλ' ὅταν παρ' ἐλπίδα εἶδον τὴν ἅμαξάν του νὰ εἰσέρχηται εἰς τὴν πόλιν διὰ τῆς τουρκικῆς ἀγορᾶς, ὥρμησαν κατ' αὐτῆς καὶ θὰ ἐπετύγχανον τοῦ σκοποῦ των, ἐὰν δὲν ἐπρολάμβανεν ἡ ἀστυνομία. Ὁ κόσμος παρ' ὅλα ταῦτα, χάρις εἰς τὴν γενναίαν καὶ ἀνδρικὴν στάσιν τοῦ ἀκαμάτου ὑποπροξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Ι. Γιαννέ, χάρις εἰς τὴν σώφρονα στάσιν τοῦ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπου τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου καὶ τῆς Δημογεροντίας τῆς πόλεώς μας, παραμένει ἀκλόνητος εἰς τὴν θέσιν του, μὴ ἐννοῶν ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ πατρῴου ἐδάφους παρὰ τὰς στερήσεις, ἃς ὑφίσταται συνεπείᾳ τῆς καταναγκαστικῆς ἀργίας, εἰς ἣν κατεδικάσθη, μὴ δυνάμενος ἀπὸ μηνὸς καὶ πλέον νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὰς ἐργασίας του. Μετ' ὀλίγον θὰ ἐπιστῇ ὁ καιρὸς τῆς συγκομιδῆς τῆς σταφίδος· πῶς θὰ συντελεσθῇ αὕτη, ἐὰν ἡ κατάστασις παραταθῇ; Τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ὅλας συγκεντροῦμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἐλευθέρου βασιλείου μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ αὕτη νὰ διαγραφοῦν ὁριστικῶς, διὰ μιᾶς μονοκονδυλιᾶς τοῦ τουρκικοῦ σωβινισμοῦ, ἀπὸ τὸν χάρτην τῆς Ἑλληνικῆς Μικρασίας Κοι-

νότητες καὶ πόλεις, ὧν τὴν ὕπαρξιν ἐσεβάσθησαν αἰῶνες ὅλοι τῆς πλέον μαύρης δουλείας.

Υ. Γ. Καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς γράφομεν, ἀγγέλλεται τραγικωτάτη δολοφονία τοῦ ὁμογενοῦς Πανάγου Βαρκάτζα, ὅστις ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ κήπου του κειμένου εἰς θέσιν Τσακαλάρια, ἡμίωρον ἀπέχουσαν τῶν Βουρλῶν, ἐξηπλώθη νεκρὸς βληθεὶς ὑπὸ δολοφόνου Τούρκου στρατιώτου πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ὀκταετοῦς υἱοῦ του, ὅστις ἔντρομος ἀνήγγειλε διὰ τῶν σπαρακτικῶν κραυγῶν τὸ δρᾶμα εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἀπορφανισθεῖσαν οἰκογένειάν του.

Ἐμάθομεν ἐπίσης, ὅτι ἡ τιμωρία τῶν δολοφόνων στρατιωτῶν τοῦ Ἐγγλεζονησίου συνίσταται εἰς τοῦτο: ἀπεξεδύθησαν τὴν στρατιωτικὴν στολὴν καὶ ἐνεδύθησαν τὴν τῶν βασιβουζούκων, ἵνα δράσωσιν εὐκολώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον. Ὥστε οὕτω πως ἀνευθύνου οὔσης τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως, ἂς ἀναμένωμεν καὶ συνέχειαν.

11 Ἰουλίου.

Τὴν Παρασκευὴν 6 τρέχοντος ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν μας ὁ μικρὸς Ναπολέων Ἐμβέρ, μεταβαίνων ἐσπευσμένως εἰς Τσεσμέ. Ἡ λακωνικὴ σύστασίς του ἦτο: «περισυλλέξατε τοὺς βασιβουζούκους»· μεθ' ὃ ἀνεχώρησε διὰ Τσεσμέ, ἂν καὶ ἡ πόλις αὕτη εἶχεν ἐκκενωθῆ ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν. Τὴν σωτήριον καὶ παρήγορον σύστασίν του διεδέχθη ἡ ἐκκένωσις τῶν ἑλληνικῶν χωρίων Μαντέσι, Κόλυτζα καὶ Ὄρτατζα, τοὺς κατοίκους τῶν ὁποίων οἱ βασιβουζοῦκοι μετὰ στρατιωτῶν δὲν ἔπαυον ἐκ χαρᾶς νὰ προπέμπωσι διὰ πυροβολισμῶν.

Ἐπίσης ἐστάλησαν ἐκ Σμύρνης τρεῖς χιλιάδες μάνλιχερ καὶ ἑξήκοντα κιβώτια πολεμεφοδίων. Ἕτεραι δὲ 3 χιλιάδες εἰς Καραβουρνᾶ. Πάντα ταῦτα ἐμοιράσθησαν ὑπὸ τῆς χωροφυλακῆς εἰς τοὺς Τούρκους πολίτας.

Εἰς τὸ ἐπίνειον τῶν Βουρλῶν κατῆλθον ἀπὸ τὰ διάφορα χωρία περὶ τοὺς τριακοσίους βασιβουζοῦκοι μὲ ἰδιαιτέραν εὐνόητον ὑψηλὴν ἀποστολήν. Πάραυτα ἔκλεισαν οἱ Χριστιανοὶ τὰ καταστήματά των καὶ ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ σπίτια των γιὰ ν' ἀνοίξουν τουφέκι. Βλέπουσα ἡ ἀστυνομία συνεβούλευσε τοὺς βασιβουζούκους νὰ διαλυθῶσι πρὸς τὸ παρόν. Πρὸ τῆς τοιαύτης ἀπελπιστικῆς καταστάσεως ὁ ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν καϊμακάμην τῷ λέγει: «Ἂν νομίζετε μ' αὐτὰ ποῦ κάνετε πῶς θ' ἀδειάσουν τὰ Βουρλᾶ, εἶσθε ἠπατημένος! Δόσε μού

το γραπτῶς, ὅτι πρέπει ν' ἀδειάσῃ ἐπὶ προθεσμίᾳ δεκαπέντε ἡμερῶν, καὶ φέρνω βαπόρι γιὰ νὰ πάρω τὸν κόσμον».

Ὁ καϊμακάμης τὸν καθησύχασε, διαβεβαιῶν ὅτι θὰ φροντίσῃ περὶ τῆς τάξεως.

Αὕτη ἡ ἐνταῦθα κατάστασις, ἀδιέξοδος, προβληματική, ἀπελπιστικὴ καὶ χαώδης. Εὐνόητος δὲ ἡ τύχη τῆς ἀνθηρᾶς καὶ ἑλληνικωτάτης πόλεως, ἂν δὲν ληφθῇ μέριμνα ἰδιαιτέρα ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἐλήφθη ἤδη διὰ τὸ Ἀϊβαλῆ καὶ δὲν ἐπισπεύσῃ ὁ μέγας Θεὸς Ἄρης ὡς Σωτήρ μας.

Ἡ αὐτὴ τρομερὰ καὶ ἀπερίγραπτος κατάστασις ἐξακολουθεῖ εἰς τὴν πόλιν μὲ ἀμιγῆ ἑλληνικὸν πληθυσμὸν 35 χιλιάδων καὶ ἄνω, τὴν πασίγνωστον διὰ τὸ ἀγέρωχον φρόνημα καὶ τὴν ἀνδροπρέπειαν τῶν κατοίκων. Οἱ κάτοικοι εἶνε ἀποφασισμένοι νὰ πέσωσι μέχρις ἑνός, ἀμυνόμενοι ὑπὲρ τῆς πατρῴας γῆς.

Ἐκ Σμύρνης οὐδεὶς ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέλθῃ, οὔτε ἄλευρα ἢ ἐμπορεύματα ἄλλα νὰ ἀποσταλῶσιν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ κατέλθῃ τις εἰς Σμύρνην. Ἡ πεῖνα τοιουτοτρόπως ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐπαπειλεῖ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς δυσχολωτάτην θέσιν.

Εἰς τὰς ἐξοχὰς οἱ βασιβουζοῦκοι κυριολεκτικῶς μαίνονται.

Ὅσοι δὲ κατὰ κακὴν τύχην ἔμειναν εἰς τὴν ἐξοχήν, ὑφίστανται τὴν τύχην τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολῆς.

Τοῦ Ι. Κυπριώτου ἀπέκοψαν τὰς παρειάς, ἀφοῦ τὸν ἐξυλοκόπησαν μέχρι θανάτου.

Τὸν Φώτην Σβέτσον, ἀφοῦ ἀπεγύμνωσαν, ἐπλήγωσαν μὲ ἑπτὰ μαχαιριές. Οἱ κακοῦργοι τοῦ ἦσαν γνωστοί. Κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν κατήγγειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν μὲ πατρικὴν μέριμναν ἀγρυπνοῦσαν ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν κατοίκων κυβέρνησιν, ἥτις εἰσέτι καταγίνεται εἰς τὴν σύλληψιν αὐτῶν!

Οἱ εἰς τὸ κτῆμα τοῦ Ι. Μιχαηλίδου ἐργαζόμενοι τρεῖς ἐργάται μετεφέρθησαν φονευμένοι εἰς Βουρλᾶ.

Εἰς Μαντέσι, κωμόπολιν παρὰ τὰ Βουρλά, πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ καϊμακάμη, διήρπασαν τὰ καταστήματα τοῦ Κ. Γαλάνη κλπ. Ἐσυλήθησαν αἱ Ἐκκλησίαι, αἱ δὲ ἱεραὶ εἰκόνες ἐσχίσθησαν καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς καύσιμος ὕλη. Ἐπανάληψις ἀκριβὴς μέχρι κεραίας τῶν ὀργίων, ἅτινα εἰς ὅλην τὴν Ἀνατολὴν ἐξετυλίχθησαν εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων.

Κατὰ τὴν κρίσιμον, τὴν ἀπελπιστικὴν καὶ σπαραξικάρδιον ταύτην

κατάστασιν, οἱ μεγάλοι τῆς νέας Τουρκίας ἥρωες καὶ ἀναμορφωταὶ Ἐμβέρ, Ταλαάτ, Ραχμῆ κτλ. δὲν παύουν νὰ παίζουν θαυμάσια τὸν ρόλον τῶν εἰρηνοποιῶν, περιερχόμενοι τὰς πόλεις πρὸς καθησύχασιν δῆθεν τῶν πνευμάτων, ἐνῷ πράγματι ἐπιβλέπουν αὐτοπροσώπως εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐξοντωτικοῦ των προγράμματος.

Ἀπόδειξις ἁπτὴ καὶ ἡ εἰς Βουρλὰ μετάβασίς των. Ὁ Ταλαὰτ μετέβη ἐκεῖ τὴν 2 Ἰουνίου. Προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς κατοίκους, ὅπως προσέλθουν εἰς τὸ διοικητήριον καὶ τῷ διατυπώσουν τὰ παράπονά των. Ὅταν ἀθρόοι οἱ δυστυχεῖς συνῆλθον, ἐρωτᾷ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου ἐπὶ λέξει: «Εἶσθε ὅλοι Βουρλιῶτες, ἢ ἔχετε μεταξύ σας καὶ ξένους;»

Καὶ ὁ ἐκ Κουσουλαρίου Καρᾶ-Μουσταφᾶς, πρωτοκακοῦργος τῆς περιφερείας, ἀπαντᾷ.

— Ἐγὼ εἶμαι ἀπ' τὸ Κουσουλάρι.

Καὶ ἡ συνδιάλεξις γίνεται μεταξὺ τῶν δύο ὡς ἄνω ἐξοχοτήτων.

— Μανθάνω, λέγει ὁ Ταλαάτ, ὅτι σεῖς οἱ Κουσουλαριανοὶ πολλὰ κακουργήματα διαπράττετε.

— Ψέμματα! ἀπαντᾷ ὁ Μουσταφᾶς, αὐτὰ ὅλα τὰ κάνουν οἱ φυγόστρατοι Χριστιανοί.

Καὶ ὁ Ταλαὰτ ἀναχωρεῖ, χωρὶς νὰ προσθέσῃ οὐδὲν πλέον, ἐκπληρώσας τελείως τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ καθῆκον!!!

Ὅταν πρὸ εἰκοσαημέρου ἀπήχθη ὑπὸ λῃστῶν δῆθεν ὁ ἐκ Γκιούλμπαξε πρόκριτος Ἀντώνιος Χ. Διαμαντῆς, ὁ ὁποῖος καὶ ἐπλήρωσε 550 λίρας ὡς λύτρα, διετάχθησαν καὶ αἱ ἀρχαὶ Καραβούρνων, ὅπως ἀποστείλωσιν ἀποσπάσματα καταδιωκτικὰ πρὸς σύλληψιν τῶν Ἑλλήνων ὡς ἔλεγον ἀνταρτῶν, ἐνῷ ὁ κυρίως αὐτουργὸς ἦτον ὁ Μουδίρης τοῦ Στοὰ Τζαμιοῦ, ὡς ὁ ἴδιος Ἀντώνιος ἀφηγεῖται, καὶ τὸν ὁποῖον ἔκρυπτον εἰς Λύτζια τῶν Ἀλατσάτων.

Ὁ Μουδίρης τῶν Μολδοβανίων τότε Τουρκοκρῆς Χιλμῆ ἐφέντης, συμπεριλαβὼν καπνοφύλακας, ἀγροφύλακας καὶ χωροφύλακας, ἐξῆλθεν εἰς τὸ δίωρον ἀπέχον χωρίον Βαλουκλαβᾶν, ἔνθα καὶ συνηντήθη μετὰ τοῦ Μουδίρου Σιραδαμιοῦ, Ἀλβανοῦ τὴν καταγωγήν, συνεπιφέροντος καὶ οὐκ ὀλίγους Σιραδαμιώτας Ζεϊμπέκους.

Ἐξῆλθον τότε ἀνὰ τὰ ὄρη, ὅπου καὶ τὸ πρῶτον εὗρον πτῶμα ὁμογενοῦς, φέρον πολλὰ τραύματα διὰ μαχαίρας καὶ ἀπηνθρακωμένον, παραπλεύρως δὲ μανδύλιον τουρκικὸν ὄσπρον χρυσοκέντητον (τσεβρέ), ὅζον μόσχου τουρκικοῦ.

Ὁ Τουρκοκρῆς Μουδίρης τότε εἶπεν εἰς τὸν ἀρχικαπνοφύλακα Χριστιανὸν Κυριάκον Χ. Κυριάκου: Ἰδού, Κυριάκο, τὰ ἀποτελέσματα τῆς Κυβερνήσεώς σας· στέλλει ἐνταῦθα συμμορίας, διὰ νὰ ἐνοχοποιῇ τὰς τουρκικὰς ἀρχάς. Ὁ Κυριάκος ὅμως τοῦ ἀπήντησεν, ὅτι δὲν εἶνε συμμορία ἑλληνική, εἶνε καθ' αὐτὸ τουρκική, καὶ ἀπόδειξις αὐτὸ τὸ μανδήλιον τὸ τουρκικὸν μὲ τοὺς μόσχους. Ὁ Ἀλβανὸς τότε μουδίρης ἠκούσθη παρ' ἄλλου καπνοφύλακος Χριστιανοῦ Μαρίνου λέγων εἰς τὸν Χιλμῆν: Αὐτὸ τὸ σκυλὶ τί τὸ τραβᾷς μαζύ σου; δὲν δίδεις μία ντουφεκιὰ νὰ τὸ ξεμπερδεύσῃς; Ἄφησέ τον νὰ ἔβγῃ παρὰ ἔξω, καὶ τοῦ στολίζω ἐγὼ τὴν κόκκα. Ὁ καπνοφύλαξ Μαρῖνος ἀμέσως μετέδωκε τὴν εἴδησιν εἰς τὸν ἀρχικαπνοφύλακα, ὅστις καὶ παραλαβὼν τοὺς Χριστιανοὺς ἀνθρώπους του ἐπανέκαμψεν εἰς Μολδοβάνια, μὴ γνωρίζων πλέον καὶ πόσα ἄλλα ἀκόμη πτώματα θὰ εὑρίσκοντο ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐξοχάς.

Τὴν ἰδίαν ἑσπέραν ἐπέστρεψαν καὶ οἱ Μουδίραι μετὰ τῶν στιφῶν τῶν ἐξωπλισμένων Βασιβουζούκων εἰς τὸ χωρίον Βαλουκλαβᾶ.

Ἐκεῖ συνήθροισαν τοὺς Βαλουκλαβιώτας ὅλους καὶ ἀνελθὼν ὁ Τουρκοκρῆς Μουδίρης ἐπὶ καθίσματος, εἶπε τὰ ἑξῆς τουρκιστί:

«***Ἀδελφοὶ Συμπατριῶται,***

«Ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ταύτης σᾶς διαττάτω καὶ σᾶς δίδω τὸ δικαίωμα: ὅ τι πρᾶγμα εὑρίσκετε τῶν Ἀπίστων, ἁρπάσατέ το, λεηλατήσατε, κλέψατε πρόβατα, αἶγας, βόας, ἡμιόνους καὶ ὅ τι ἔχουν· λεηλατήσατε καὶ καύσατε τὰς Ἐκκλησίας των, ποῦ καὶ ποῦ δὲ εἰς τὰς ἐξοχὰς φονεύετε καὶ ἕνα δύο, ὅπως τοὺς καταλάβῃ ὁ πανικὸς καὶ φύγουν. Αὐτὸ εἶνε τὸ πρόγραμμά μας, καταλαμβάνετε, διὰ ν' ἀποδείξωμεν κατόπιν, ὅτι χωρὶς βίαν ἐκπατρίζονται τῇ ὑποδείξει ἑλληνικῆς προπαγάνδας.

«Πολλοὺς φόνους ὄχι ὅμως, διότι βροντοῦν ἄσχημα εἰς τὰ αὐτιὰ τῶν Εὐρωπαίων, καὶ θὰ μᾶς ἐνοχοποιήσουν ὅτι τοὺς διώκομεν· καταλαμβάνετε; Νὰ σᾶς ἰδῶ παληκάρια μου. Ἐγὼ πάντοτε θὰ παρακολουθῶ τὰ διαβήματά σας.»

Ἡρπάζοντο ποίμνια, βόες, ἡμίονοι κ.λ. Ἐλεηλατοῦντο καὶ ἐκαίοντο παρεκκλήσια καὶ ἐξοχικοὶ οἰκίσκοι, συνάμα δὲ εὑρέθησαν καὶ πτώματά τινα Χριστιανῶν ἀνὰ τὰς ἐξοχάς. Παρουσιάσθην τότε εἰς τὸν Καϊμακά-

μην Καραβούρνων, ἐλθόντα κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην διὰ νὰ συνεννοηθοῦν βεβαίως περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος, καὶ τοῦ ἐξέθηκα παράπονα ἐκ μέρους τῶν χωρικῶν. Τῷ εἶπον μάλιστα, ὅτι ὁ Μουδίρης Μιλοδοδάκου οὐχὶ μόνον κωφεύει εἰς τὰς παραστάσεις μας, ἀλλὰ καὶ συμπράττει μετὰ τῶν ταραξιῶν.

Τί μοὶ ἀπήντησε νομίζετε; (ἔπνεε δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νοτειοδυτικὸς ἄνεμος καυστικός).—Τί νὰ σᾶς κάμω παιδί μου; αὐτὰ εἶνε ἀγυρτίαι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως· καὶ ἂν αὐτὸς ὁ ἄνεμος ἐξακολουθήσῃ, δεικνύων διὰ τοῦ λιχανοῦ νοτιοδυτικῶς, δηλ. τὴν Ἑλλάδα, τὸ Καραβουρνοῦ θεωρεῖται κατεστραμμένον.

Εἰς ἄλλον πάλιν τινὰ ἐκ Σαϊτίου, Σταῦρον Καφᾶν ὀνόματι, παρατηρήσαντα πρὸς τί ἡ ἐξαγωγὴ νύκτωρ ὅπλων καὶ πολεμεφοδίων εἰς τὴν Σκάλαν Ἀχιρλιοῦ ; ἀπήντησε :

— Ἐρωτήσατε περὶ τούτου τὸν Μαυροσκούφην σας !

(Δηλ. τὸν Πατριάρχην).

Προχθὲς τὴν πρωΐαν ἐν τῷ πλουσίῳ καὶ καθαρῶς χριστιανικῷ αὐτῷ χωρίῳ εἰς τὸν κάμπον τῆς Μαινεμένης ἔγεινεν ἄλλη τραγῳδία, θυσία ἀπὸ ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἐνθυμίζουν τὰ ἡρωικὰ Σοῦλι καὶ Μεσολόγγι. Ἀπὸ τὴν παραμονήν, ἀφοῦ πρῶτον ἐξησφάλισαν ὅσα ἠμποροῦσαν γυναικόπαιδα οἱ χωρικοί, ὡπλίσθησαν ἀποφασισμένοι νὰ ὑπερασπίσουν τὸ χωριό τους ἀπὸ τὴν ἀγρίαν ἐπιδρομήν, ποῦ τὴν ᾐσθάνοντο μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀλῆ-Ἀγᾶ, Παλαιᾶς καὶ Νέας Φωκαίας, Τσακμακλῆ, Σουλουνζουκιοῦ, Κοῦς Μπεϊλῆ καὶ ἄλλων χωρίων. Περὶ τὰ τριάκοντα παλαιὰ Γκρᾶ καὶ 50—60 κυνηγετικὰ ὅπλα ἦσαν τὰ μόνα των ὅπλα. Ἡ νὺξ τοῦ Σαββάτου ἐπέρασε μὲ ἀγωνίαν καὶ ἡ αὐγὴ τοὺς εὗρεν ὅλους εἰς τὰ πρόχειρα χαρακώματα ἑτοίμους νὰ πέσουν ἡρωϊκῶς εἰς τὴν ματαίαν ἀντίστασιν. Καὶ ὅπως τὸ ἐπρόσμεναν, τὰ χαράγματα τῆς Κυριακῆς εἶδον τὸν πέριξ κάμπον νὰ μαυρίζῃ ἀπὸ τὰς ὀρδὰς τῶν τουρκικῶν χωρίων Πουσκιουλοῦ, Χαρμανδαλῆ, Μπαλαντζίκ, Κεσέκιοϊ, Μουσαμπέκιοϊ, Χαλβατζῆ-κιοϊ, Γιαρμανλάρ. Ἀληθινὴ μάχη ἤναψε τότε, ἡ ὁποία ἐκράτησε μόλις 4—5 ὥρας, ὅσῳ καὶ τὰ φυσίγγια τῶν ἡρωϊκῶν χωρικῶν. Καὶ τότε ἐκυκλώθησαν ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ τὸν σίδηρον καὶ τὴν φωτιάν. Καὶ ἐπολεμοῦσαν ἀπηλπισμένοι, ἡρωϊκοί, πωλοῦντες ἀκριβὰ κάθε σπιθαμήν, κάθε γωνίαν τοῦ ἀγαπημένου των χωρίου.

Καὶ ὅταν πλέον χωρὶς φυσέκι, χωρὶς καμμίαν ἐλπίδα καὶ βοήθειαν,

εἶδον μακρόθεν νέους ἐπιδρομεῖς, ἐρχομένους ἀπὸ τὴν Μαινεμένην, ἕνα ἄσπρο πανὶ ἐφάνη εἰς τὰ μάτια τῶν Τούρκων, τραγικὸν σημεῖον τῆς πλέον μαύρης ἀπελπισίας τῆς παραδόσεως. Καὶ παρεδόθησαν ὄχι ὡς ἀρνιά, ἀλλ' ὡς νικηταὶ μὲ συμφωνίαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ χωρίον των, τὰς περιουσίας των, τὰ ροῦχά των, τὸ χρῆμά των, τὰ ἀσημικά των. Καὶ ἐπῆραν τοὺς δρόμους ποῦ φέρουν εἰς τὴν Μαινεμένην, εἰς τὸ Οὐλουτζάκι καὶ τὴν Σμύρνην μὲ τὸν ἱερέα των πληγωμένον καὶ αὐτόν.

Καὶ ἐσκόνταπταν εἰς κάθε βῆμα ἐπάνω εἰς πτώματα, τὰ ὁποῖα ἄλλα ἡ μάχη καὶ ἄλλα ἡ σφαγὴ ἐσάρωσεν εἰς τὸ χῶμα.

Ἐκτὸς 30—40, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν εἰς τὴν μάχην, ἐσφάγησαν καὶ οἱ Μιχαὴλ Λεωνιδάκης, Ἰγνάτιος Σκοῦφος, Ἀπόστολος Κολυμπάκης, Σταμάτιος Βουρλιώτης, Στέφανος Κόκκινος, Χαράλαμπος Πανᾶς, Νικόλαος Βασιλείου, Ι. Τσολέκας, Π. Μπογιατζῆς, Ἀθανάσιος Γκερενκιώτης μὲ τὴν σύζυγόν του, Νικολῆς Λάγος, Κόκκος Καλετζῆς, Ἀθανάσιος Καλούμενος, Παναγῆς Κατσούλης μὲ τὰ δύο τέκνα του, Ἰγνάτιος Καλετζῆς, Καραγιώργης, Νικόλαος Κοῦκκος, Γιάννης Τριάδης, Δημήτριος Δερμάνης, ἐπληγώθη δὲ βαρέως ὁ Ν. Λεωνιδάκης.

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μιχαὴλ Λεωνιδάκη καὶ τοῦ Ἰωάννου Σκούφου, ὅπου συνηθροίσθησαν τὰ γυναικόπαιδα, ἐσφάγησαν 15—20. Καὶ ἔφευγον καὶ ἔβλεπον ἀπὸ μακρυὰ τὰς φλόγας, ποῦ μετέβαλαν εἰς στάκτην τὸ ὡραῖον χωρίον των.

Τίποτε δὲν ἀπέμεινε, τίποτε, ἀπὸ τὴν φωτιά, τὸ σίδερο καὶ τὴν ἁρπαγή. Καὶ ὅταν ἔφθασαν κοντὰ εἰς τὸν σταθμὸν Τσιλῆ, ὀλίγα λεπτὰ δηλαδὴ ἔξω ἀπὸ τὸ Κορδελιὸ τῆς Σμύρνης, ἐκεῖ ἡ χωροφυλακὴ τοὺς ἔκοψε τὸ δρόμο. Καὶ εὑρέθησαν ἀνάμεσα εἰς δύο πυρά : Ἀπ' ἐμπρὸς ἡ ἐξουσία καὶ ἀπὸ πίσω αἱ ὀρδαὶ τῶν καταστροφέων. Μόνον ἡ ἐπέμβασις τῶν Μητροπολιτῶν Ἐφέσου καὶ Σμύρνης ἔσωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὸν θάνατον. Καὶ ἐπῆραν πάλιν τὸν δρόμον ἄλλοι διὰ τὸ Οὐλουτζάκι καὶ ἄλλοι διὰ τὴν Μαινεμένην.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Μητροπολῖται ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν νομάρχην νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς δυστυχισμένους νὰ κατέλθουν εἰς τὴν Σμύρνην. Τὸ ἴδιον ἐνήργησε καὶ ὁ λαμπρὸς γενικὸς πρόξενος τῆς Ρωσσίας κ. Καλμικώφ. Ἀλλὰ δὲν τὸ ἐπέτυχον.

Οἱ δρόμοι ὅλοι ἀπὸ τοῦ Σερέκιοϊ ἕως τὸ Οὐλουτζάκι καὶ τὸ Τσιλῆ

εἶνε γεμᾶτοι ἀπὸ πτώματα γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν. Παντοῦ φρίκη καὶ ἐρημία.

Αἱ ὀρδαὶ τῶν Τούρκων, ὅταν ἀπετελείωσαν τὸ ἔργον των εἰς τὸ Σερέκιοϊ, ὥρμησαν εἰς τὸ Ὀλουτζάκι, ἐπάνω εἰς τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμήν, ἡμίσειαν ὥραν ἔξω τῆς Σμύρνης. Τὸ εὗρον κενόν, διότι οἱ κάτοικοί του τρομαγμένοι κατῆλθον ὅλοι εἰς τὸν σταθμόν, καὶ τὸ ἐλῄστευσαν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. Μόνον τοῦ γνωστοῦ ἐφοπλιστοῦ Χ'' Δαοὺτ ἔκλεψαν 1,600 πρόβατα, 400—500 ἄλογα, βώδια καὶ διήρπασαν ὁλοτελῶς τὰ μεγάλα του ὑποστατικά. Ὕστερον εἰσῆλθον εἰς ὅλας τὰς οἰκίας, τὰς ἐγύμνωσαν καὶ δὲν ἀφῆκαν τίποτε, οὔτε ζῶα, οὔτε ἔπιπλα, οὔτε γεωργικὰ ἐργαλεῖα, οὔτε σιτάρι, οὔτε αὐτὰ ἀκόμη τὰ...κεραμίδια τῶν οἰκιῶν. Μεταξὺ Ὀλουτζακιοῦ καὶ Τσιλῆ συνελήφθη καὶ ἐγυμνώθη ὁ Ἀγγελῆς Διαμαντῆς, φέρων μαζί του 62 λίρας.

20 Σεπτεμβρίου.

Ἡ κατάστασις εἶνε χειροτέρα ἢ πρότερον. Ἡ ἀγορὰ νεκρά. Μερικὰ τῶν καταστημάτων ἐξεκένωσαν οἱ Τοῦρκοι καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τὸν τύπον τῶν ἐπιτάξεων.

Πρός τινα εἰπόντα εἰς τοὺς Τούρκους στρατιώτας:

— Πάρτε καὶ τὰ κλειδιὰ τοῦ μαγαζιοῦ μου, ἀπήντησαν.

— Καὶ αὐτὸ θὰ γείνῃ μετ' ὀλίγον.

Ἅπαντες οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ μέχρι τοῦ τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους ἐπεστρατεύθησαν. Πολλοὶ ἐπλήρωσαν. Καὶ πολλοὶ ὅμως νομιζόμενοι πλούσιοι, ἀλλὰ μηδὲν ἔχοντες, προσῆλθον εἰς τὸν στρατόν. Εἶνε ἀνεκδιήγητα τὰ παθήματά των. Εἰς οὐδένα Χριστιανὸν στρατιώτην δίδεται ὅπλον. Δίδεται μόνον σκαπάνη καὶ πτύον καὶ ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας ὑπὸ τὰς καυστικὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας ἐργάζονται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν Ἑβραίου δεκανέως, ὅστις προσφέρεται μετ' ἀνηκούστου ἀπανθρωπίας.

Ὅταν οἱ ἀξιωματικοὶ θέλουν νὰ τιμωρήσουν Τοῦρκον τινὰ στρατιώτην ἀπειθοῦντα, τὸν ἀπειλοῦν ὅτι θὰ τὸν ὑποβάλουν εἰς τὰ ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποβάλλουν τοὺς Χριστιανοὺς ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. Στρατιωτικὴ θητεία διὰ τοὺς Χριστιανοὺς σημαίνει θάνατον. Οἱ μὴ φυγόντες ἕως ὅτου ἐκπληρώσουν τὴν θητείαν, ἀσφαλῶς θὰ κατέλθουν εἰς τὸν τάφον. Ὅσοι ἐπλήρωσαν στεροῦνται καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς

ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς Τουρκίας, ἀνερχόμενος εἰς πέντε ἑκατομμύρια, μετ' ὀλίγους μῆνας θὰ εἶνε τελείως κατεστραμμένος. Τὰ σχολεῖα ἐκενώθησαν διδασκάλων καὶ μαθητῶν καὶ οἱ διοικοῦντες αὐτὰ ἔφοροι οὐδεμίαν εὐθύνην ἀναλαμβάνουν πρὸς τὰ ὑπερανθρώπως ἐργαζόμενα πρόσωπα.

Ὁ βαλῆς Ραχμῆ διακηρύσσει, ὅτι ἔχει ἐντολὴν νὰ ἐκριζώσῃ πάντας τοὺς Χριστιανοὺς καὶ θὰ τὸ πράξῃ. Εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἐφέσου ἐρωτήσαντα, ἂν καὶ αὐτὸν θὰ ἐκδιώξῃ, ἀπήντησεν: Ἀφοῦ δὲν θὰ ἔχῃς πλέον ἐδῶ ἐργασίαν, θὰ ἦσαι ἄχρηστος!

Ἡ ἐφαρμογὴ δὲ τοῦ σχεδίου του ἤρχισε. Κατέσχε μέγα τσιφλίκιον ἐν Μάλκατζε ὁμογενοῦς, τὸν ὁποῖον καλέσας διέταξε μὲ τὸ πρῶτον ἀτμόπλοιον νὰ καταλίπῃ τὸ τουρκικὸν ἔδαφος. Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι εἰς τὴν ἀποβάθραν ὁ ὁμογενὴς οὗτος παρεκωλύθη νὰ φύγῃ ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, διότι ἐζητήθησαν ποικίλαι ἀποδείξεις.

Παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Ξανθουπόλεως ἐζητήθησαν ὑπὸ τοῦ Βαλῆ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, διότι, ὡς εἶπεν ὁ Βαλῆς πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον, οἱ Κεντρικοὶ καὶ οἱ Δημογέροντες ἔγραψαν ἐναντίον του εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Θὰ τοὺς καταγγείλῃ δὲ διὰ νὰ δημεύσῃ τὰ κτήματα μερικῶν ἐξ αὐτῶν!

Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέρας φῆμαι κυκλοφοροῦν περὶ γενικοῦ διωγμοῦ. Τρόμος καὶ φρίκη ἐπικρατεῖ. Μετέβην εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ ν' ἀγοράσω λουκούμια. Ἀπαίσιον θέαμα. Ὅλα τὰ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἑλληνικὰ καταστήματα εἶδον κατάκλειστα. Ἡ ἐπίταξις ἀφήρεσε πᾶν ὅ τι ὑπῆρχεν ἐντὸς αὐτῶν. Καταλαμβάνεταί τις ἐκ φρίκης καὶ ἀπογνώσεως, ἐπισκεπτόμενος τὰ μέρη ἐκεῖνα. Φαντάζεσαι τί γίνεται εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Ἐκ Μυτιλήνης 30 Σεπτεμβρίου.

Καὶ ἡ χθεσινὴ ἡμέρα ὑπῆρξεν ἀρκετὰ πλουσία εἰς εἰδήσεις περὶ νέων βιαιοπραγιῶν καὶ καταπιέσεων τοῦ ἐν Θράκῃ καὶ Μικρασίᾳ ὁμογενοῦς στοιχείου. Αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ ἐπιμένουν εἰς τὴν διὰ παντὸς μέσου συμπλήρωσιν τοῦ καταστρεπτικοῦ αὐτῶν σχεδίου.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐγνώσθη ἀπὸ πληροφορίας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι εἰς τὰς ἐφημερίδας ἐδημοσιεύθη διαταγὴ τοῦ Φρουραρχείου, διὰ τῆς ὁποίας προσκαλοῦνται οἱ Μουσουλμᾶνοι νὰ καταγγέλλουν ἀμέσως πάντα Χριστιανόν, τὸν ὁποῖον ἤθελον ἀκούσῃ νὰ συζητῇ, ἢ καὶ ἁπλῶς νὰ

ὁμιλῇ περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως καὶ τῶν πολεμικῶν γεγονότων. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ συνέπειαι τοῦ μέτρου τούτου θὰ εἶνε ἐκεῖναι ἀκριβῶς, τὰς ὁποίας ἐπιδιώκουν καὶ οἱ Τοῦρκοι. Ὁ πρῶτος φανατικὸς Μουσουλμᾶνος, θέλων νὰ ἐξοντώσῃ οἱονδήποτε μισητὸν εἰς αὐτὸν Χριστιανόν, δὲν ἔχει νὰ κάμῃ τίποτε ἄλλο εἰμὴ νὰ καταγγείλῃ αὐτὸν ψευδῶς διὰ παράβασιν τῆς ἀπαγορευούσης τὰς πολιτικὰς συζητήσεις στρατιωτικῆς διαταγῆς. Δηλαδὴ κατ' οὐσίαν πρόκειται περὶ ἐφευρέσεως νέου μέσου ἐξοντώσεως.

Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέρας οἱ διωγμοὶ τοῦ ὁμογενοῦς στοιχείου καθ' ὅλην τὴν Μικρασίαν ἐντείνονται εἰς βαθμὸν ἀπελπιστικόν. Ἡ ὕπαιθρος χώρα τῶν νομῶν Σμύρνης καὶ Προύσσης ἠρημώθη τελείως κατόπιν τῶν ἀθρόων φόνων, λῃστειῶν καὶ βιασμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους τελευταίως προέβησαν οἱ ἀνενοχλήτως διατρέχοντες τὰ χωρία βασιβουζοῦκοι.

Εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Σμύρνης ἔχουν ἐγκλεισθῇ μέχρι τοῦδε 4000 ὁμογενῶν. Ἡ ἐφετεινὴ παραγωγὴ τῆς σταφίδος ἐπετάχθη ὑπὸ τῆς Πύλης. Εἰς τελείαν ἀπόγνωσιν ἔχει περιέλθῃ τὸ ὁμογενὲς στοιχεῖον.

Οἱ ὀλίγοι ἑλληνικοὶ πληθυσμοί, οἱ ὁποῖοι κατώρθωσαν νὰ παρατείνωσιν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἰδίως ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τὴν διαμονήν των, τρομοκρατοῦνται, καθ' ὅσον αἱ ἀρχαὶ ἀπολύουσι τοὺς συλληφθέντας κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ μεγάλου διωγμοῦ ὡς ἐνόχους δολοφονιῶν καὶ κακουργημάτων κατὰ τῶν Ἑλλήνων Μουσουλμάνους, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ἐξοπλίζουσι ποικιλώνυμα σώματα ἐθελοντῶν, σχηματιζόμενα δῆθεν πρὸς καταδίωξιν τῶν λῃστρικῶν συμμοριῶν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἐν γένει τῆς χώρας, ἐνῷ κύριος προορισμὸς αὐτῶν εἶνε ἡ καταδίωξις τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου.

Ἐν Σμύρνῃ 15 Ὀκτωβρίου.

Χθὲς ἐλήφθησαν νέαι πληροφορίαι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐν σχέσει μὲ τὸν ἐξακολουθοῦντα συστηματικὸν καὶ ἀπηνῆ διωγμὸν τῶν ὀλίγων ὁμογενῶν, οἵτινες, μὴ δυνάμενοι διὰ διαφόρους λόγους νὰ φύγουν, παραμένουν εἰσέτι ἐκεῖ. Αἱ βιαιοπραγίαι καὶ ἐν γένει τὰ μαρτύρια, τὰ ὁποῖα ὑφίστανται, εἶνε ἀνεκδιήγητα. Οἱ συλληφθέντες ὡς ἔνοχοι διαφόρων δολοφονιῶν καὶ ἄλλων κακουργημάτων, διαπραχθέντων κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ μεγάλου διωγμοῦ Μουσουλμᾶνοι, ἀποφυλακίζονται. Ἐπὶ πλέον αἱ ἀρχαὶ ἐξοπλίζουν ἀμφίβολα σώματα, δῆθεν ἐθελοντῶν, πράγματι ὅμως ἀποτελούμενα ἀπὸ ὅλα τὰ ὀσφραινόμενα

διαρπαγὰς καὶ συρρέοντα ἐκεῖ κακοποιὰ στοιχεῖα, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς καταδιώξεως τῆς λῃστείας καὶ τῆς φρουρήσεως τῆς ἀσφαλείας τῆς χώρας, ἐνῷ κύριος προορισμὸς αὐτῶν εἶνε ἡ καταδίωξις τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου.

Αἱ συνέπειαι τῆς καταστάσεως ταύτης εἶνε εὐνόητοι. Ἐν τῷ νομῷ Σμύρνης μόνον ἐξηκριβώθη ὅτι διεπράχθησαν οἱ ἑξῆς φόνοι :

Τῇ 22α Σεπτεμβρίου ἐν τῷ τσιφλικίῳ τοῦ ἐν Σμύρνῃ ὁμογενοῦς κ. Ἀπέργη, κειμένῳ ἐν τῷ Καζᾷ Ἀξαρίου, ἐδολοφονήθη ὁ πρόκριτος Ἕλλην Μιλτιάδης Μάρκογλους ὑπὸ Τούρκου πυροβολήσαντος ἐκ τῶν ὄπισθεν καὶ κατόπιν ἀποτελειώσαντος αὐτὸν διὰ μαχαίρας. Ὁ φονεὺς ἔφερε στρατιωτικὸν κάλυμμα, συνωδεύετο δὲ ὑπὸ τριῶν ἑτέρων κακούργων, οἵτινες ἔδεσαν ἐπὶ δένδρων τοὺς ἐν τῷ τσιφλικίῳ ἀγρότας. Οἱ αὐτουργοὶ δὲν συνελήφθησαν. Τὴν 15ην Αὐγούστου, ἐν τῷ μύλῳ τοῦ Ἀλ. Ἀναστασιάδου, κειμένῳ παρὰ τὸ χωρίον Ὁμορλοῦ, τῆς περιφερείας Ἀϊδινίου, ἐφονεύθησαν ὑπὸ Τούρκου ὁ Τριαντάφυλλος Σταματίου, ἐτῶν τεσσαράκοντα ὀκτώ, ὁ ἀνεψιός του Ἐμμανουὴλ ἐτῶν εἴκοσι τριῶν καὶ ὁ ἐκ Τσίνας ὑπάλληλος τοῦ Ἀνέστη. Τῇ 14ῃ Σεπτεμβρίου ἀπαχθέντες ἐκ τοῦ χωρίου Γιάμπεη οἱ ποιμένες ἀδελφοὶ Ἀριστείδης Καβακιώτης ἐτῶν εἴκοσιν ἑνὸς καὶ Ζαχαρίας Καβακιώτης ἐτῶν δέκα ἕξ, εὑρέθησαν κατακρεουργημένοι.

Τῇ 13 Σεπτεμβρίου ἔν τινι μύλῳ μεταξὺ Ἀγιασουλοῦ καὶ Κιρκιντζὲς ἐφονεύθησαν ὑπὸ Τούρκων οἱ Χατζηγιαννάκης Καϊτόγλου ἐτῶν πεντήκοντα πέντε καὶ ὁ υἱός του Ἠλίας ἐτῶν εἴκοσι ἑπτά.

Ἕτερος νέος Ἕλλην ἐφονεύθη ἐν Δεβελίκιοϊ, ὡσαύτως δὲ ἐφονεύθησαν, πάντοτε ὑπὸ Τούρκων κακούργων, οἱ ἐκ Βρυούλων Ἕλληνες Ἰωάννης καὶ Εὐάγγελος Κοντογιάννης.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ τὰ δεινὰ τῆς στρατολογίας, ἥτις ἀποτελεῖ διὰ τοὺς Τούρκους ἓν ἀπὸ τὰ ἀποτελεσματικώτερα μέσα πρὸς καταπίεσιν καὶ ἐν τέλει ἐξόντωσιν τῶν Χριστιανῶν. Ὅλοι οἱ στρατολογούμενοι Ἕλληνες χρησιμοποιοῦνται εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα. Εἰς μερικὰ μέρη ἡ ζωὴ αὐτῶν εἶνε ἁπλῶς κοπιωδεστάτη, εἰς τὰ περισσότερα ὅμως ἔχει καταντήσῃ ἀνυπόφορον μαρτύριον. Ὅλας σχεδὸν τὰς ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου ἐργάζονται εἰς τὴν κατασκευὴν δρόμων, ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ ψῦχος καὶ τὴν βροχήν, χωρὶς ν' ἀφίνηται εἰς αὐτοὺς οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη στιγμὴ ἀναπαύσεως. Ἐπὶ πλέον ἐκτὸς τοῦ ὅτι μένουν πάντοτε νηστικοί, ὑποβάλλονται εἰς ἀνηλεῆ μαστιγώματα καὶ παντοειδῆ

βασανιστήρια. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν δύνανται ν' ἀνθέξουν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς τοιαύτας κακουχίας καὶ καθημερινῶς ἀποθνήσκουν πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν.

Κατ' ἀσφαλεῖς πληροφορίας ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ μαστίζουσα τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἔχει φθάση εἰς ἀπελπιστικὸν σημεῖον. Πᾶσα ἐμπορικὴ κίνησις ἔχει παραλύση καὶ νεκρωθῆ τελείως. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ, ὅτι αἱ ὑπέγγυοι εἰς τὸ δημόσιον ὀθωμανικὸν χρέος εἰσπράξεις κατὰ τὸν μῆνα Αὔγουστον ἀνῆλθον εἰς δέκα τέσσαρας χιλιάδας μόνον λιρῶν, ἀπέναντι ἑκατὸν τριάκοντα τέσσαρας χιλιάδας λιρῶν, αἵτινες εἶχον εἰσπραχθῆ κατὰ τὸν ἀντίστοιχον μῆνα τοῦ παρελθόντος ἔτους 1913. Ἐπίσης αἱ εἰσπράξεις τοῦ τελωνείου Σμύρνης κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα Αὔγουστον ἀνῆλθον εἰς ὀκτὼ χιλιάδας λιρῶν, ἀπέναντι ἑβδομήκοντα πέντε χιλιάδων εἰσπραχθεισῶν κατὰ τὸν ἴδιον μῆνα τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἐγνώσθη ὅτι αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ προβαίνουν εἰς τὴν κατάσχεσιν ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐφημερίδων τῶν ἀποστελλομένων διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τουρκικὰς πόλεις.

Εἴμεθα εἰς θέσιν ν' ἀναγγείλωμεν μετ' ἀπολύτου βεβαιότητος, ὅτι συνεπείᾳ τοῦ διενεργουμένου ἀγρίου διωγμοῦ κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐν γένει ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, οἱ κάτοικοι τοῦ ἀμιγοῦς ἑλληνικοῦ χωρίου Αλάτι τῆς παρὰ τὸ Βαλούκεσερ περιφερείας Ἐδρεντὶ ἐδήλωσαν πίστιν εἰς τὸν Ἰσλαμισμόν, ἵνα σωθῶσιν ἐκ τῶν βασανιστηρίων. Παρέδωσαν μάλιστα κατ' ἐπιταγὴν τῶν ἀτάκτων Τούρκων, οἵτινες εἶχον εἰσβάλῃ εἰς αὐτό καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἀπειλὴν γενικῆς σφαγῆς, τὰ ἱερὰ τῶν ἑστιῶν των καὶ τὰς εἰκόνας τῆς πατρῴας θρησκείας εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, οἵτινες ἠσέβησαν ἐπ' αὐτῶν ἀκατονομάστως.

Η ΕΡΗΜΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ

Ἐκ Τσεσμὲ 20 Μαΐου.

Ἡ ἐγκληματικὴ πολιτικὴ τῆς Νέας Τουρκίας ἐξεδηλώθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Μικρασίᾳ, καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἐρυθραίας Χερσονήσου. Αὐταὶ αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ ἔδωκαν τὸ σύνθημα τοῦ διωγμοῦ. Διεδόθη ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας, ὅτι σφαγαὶ ἔμελλον νὰ διεξαχθῶσι καθ' ὅλων τῶν Χριστιανῶν. Ἀπὸ τῆς

12ης Μαΐου ἤρξατο ἡ λεηλασία καὶ ἡ ἐρήμωσις, ἡ σφαγὴ τῶν Χριστιανῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἰδιοκτησίαι, ἀστικαὶ καὶ ἀγροτικαί, παρεδίδοντο εἰς τοὺς πρόσφυγας τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μακεδονίας.

Ἀναρχία ἐπεκράτησε καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν. Οὐδὲ σκιὰ διοικήσεως. Ἢ μᾶλλον αὐτὴ ἡ διοίκησις ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀνθελληνικοῦ κινήματος. Πᾶσα ἐμπορικὴ κίνησις ἀνεστάλη καὶ ἐξεμηδενίσθη. Οἱ χωρικοὶ δὲν ἐτόλμων νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὰς ἐξοχὰς πρὸς καλλιέργειαν ἢ φύλαξιν τῶν κτημάτων αὐτῶν. Οὐδεμία ἐπικοινωνία. Τὰ πλεῖστα τῶν χωρίων ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐκ φόβου ἐπιδρομῆς τῶν Μουσουλμάνων.

Ἡ πόλις Τσεσμές, πρωτεύουσα τῆς περιφερείας ταύτης, ἀκμαιοτάτη καὶ εὐποροῦσα πόλις, ἀριθμοῦσα δὲ περὶ τὰς ἕνδεκα χιλιάδας Χριστιανῶν Ἑλλήνων, μετεβλήθη εἰς παντελῆ ἐρημίαν, τῶν κατοίκων καταφυγόντων εἰς Σμύρνην καὶ τὰς παρακειμένας νήσους.

Φρικαλεώτεραι ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ὑπῆρξαν αἱ καταστροφαὶ τῆς εὐπορωτάτης Κοινότητος Κάτω Παναγιᾶς, ἀριθμούσης περὶ τοὺς ἑξακισχιλίους Χριστιανοὺς κατοίκους καὶ ἐγκαταλειφθείσης ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τῶν κατοίκων.

Ἡ ἔναρξις τοῦ διωγμοῦ εἰς τὴν Κάτω Παναγιὰν ἐγένετο διὰ παύσεως ἀδικαιολογήτου καὶ αἰφνιδίας τοῦ Ἕλληνος Δημάρχου, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὁποίου διωρίσθη Ὀθωμανός, ἄγνωστος εἰς τοὺς κατοίκους. Ὁ νέος Δήμαρχος, εὐθὺς ὡς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του, ἤρχισε νὰ ἐκδίδῃ ἐξωφρενικὰς διαταγὰς καὶ νὰ ἐκδιώκῃ τοὺς κατοίκους ἐκ τῶν οἰκιῶν των, εἰς ἃς ἐγκαθίστα Ὀθωμανοὺς πρόσφυγας.

Συγχρόνως κατέφθασε καὶ Τοῦρκος ἀξιωματικός, ὅστις ἀνταποδίδων τὴν φιλοξενίαν, τὴν ὁποίαν τῷ προσέφερον οἱ Ἕλληνες, ἤρξατο νὰ καταγράφῃ τὰς καλλιτέρας οἰκίας καὶ ἀπέστειλε τοὺς στρατιώτας του πρὸς ἐκβιαστικὴν εἴσπραξιν χρημάτων παρὰ τῶν κατοίκων καὶ κατάσχεσιν τῶν κοσμημάτων αὐτῶν.

Αἱ κόραι τοῦ Δημάρχου ἐξεβλήθησαν τῆς οἰκίας των, εἰς ἣν ἐγκατεστάθησαν πρόσφυγες, λεηλατήσαντες αὐτήν. Ὁ Δήμαρχος, ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ παραλάβῃ τὰ χρειωδέστερα πράγματα, ἐδάρη ὑπό τινος πρόσφυγος, ὅστις ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ χρήματα, ἀπειλῶν ὅτι θὰ τὸν φονεύσῃ.

Ὁ Δήμαρχος κατώρθωσε νὰ δραπετεύσῃ, ἀλλὰ κατεδιώχθη καὶ ἐτραυματίσθη ὑπό τινος Τούρκου εἰς τὴν κεφαλήν.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Κάτω Παναγιᾶς ἐγκατέλειψαν τὰς οἰκίας των καὶ σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐζήτησαν προστασίαν ἐν Χίῳ. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πάρουν μαζῆ των τίποτε· ἐγκατέλειψαν τὰ πάντα εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐπιδρομέων, οἱ ὁποῖοι εἰσέβαλον εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἐξεδίωξαν τοὺς ἐνοίκους, ἐγκαταστήσαντες πρόσφυγας Μουσουλμάνους τῆς Μακεδονίας.

Τὰ αὐτὰ συνέβησαν καὶ ἐν τῇ κωμοπόλει Ἁγίᾳ Παρασκευῇ, ἡμίσειαν ὥραν ἀπεχούσῃ τοῦ Τσεσμὲ καὶ κατοικουμένῃ ὑπὸ πεντακισχιλίων κατοίκων, ναυτικῶν τὸ ἐπάγγελμα, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι ἀπουσιάζουσι. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταστροφῆς ἡ πόλις αὕτη περιελάμβανε γυναῖκας μόνον, γέροντας καὶ παιδία. Εἶνε ἀπερίγραπτος ὁ τρόμος τῶν δυστυχῶν τούτων καὶ ἀσθενῶν ὑπάρξεων ἐπὶ τῇ πληροφορίᾳ τοῦ πανικοῦ, τοῦ διαχυθέντος καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν τῆς Ἐρυθραίας. Σκηναὶ τρόμου καὶ φρίκης ἐξειλίχθησαν· ἀδύνατος ἡ περιγραφή. Ἔφευγον καθ' ὁμάδας πρὸς τὴν παραλίαν. Δὲν εὑρίσκετο ἀνὴρ νὰ παράσχῃ εἰς τὰ δυστυχῆ ὄντα τὴν ἐλαχίστην συνδρομήν. Μόνος ὁ θάνατος ἠδύνατο νὰ τ' ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς τουρκικὰς θηριωδίας.

Εἶνε δύσκολον νὰ καταστρωθῇ πλήρης ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπολεσθέντων. Ἔνοπλοι Μουσουλμᾶνοι ἐπετίθεντο κατὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παίδων, μὴ συγκινούμενοι ἀπὸ τοὺς κλαυθμοὺς αὐτῶν καὶ τὰς οἰμωγάς. Πολλαὶ ἐκ τῶν γυναικῶν ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἵν' ἀποφύγωσι τὴν ἀτίμωσιν καὶ τὸ αἶσχος ἐκ μέρους τῶν ἐπιδρομέων. Μικρὸν πλοιάριον, ἐφ' οὗ ἐπεβιβάσθησαν εἴκοσι πέντε γυναῖκες καὶ παιδία, κατεβυθίσθη ὑπὸ τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἐπιβιβασθέντων. Ἅπαντες ἐπνίγησαν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἠρημώθη ἡ κωμόπολις τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπὸ τῶν κατοίκων. Πολλοὶ ἐκ τούτων κατέφυγον εἰς τὴν ἀπέναντι νησῖδα Γόνι, στερουμένην ὕδατος καὶ παντὸς χρειώδους. Ἡ πεῖνα ἀπετέλεσε τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς.

Ἡ αὐτὴ τύχη ἐπεφυλάσσετο καὶ εἰς τὰ Ἀλάτσατα, πόλιν οἰκουμένην ἐκ δέκα ἓξ χιλιάδων κατοίκων Χριστιανῶν, εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας ἀπὸ τοῦ Τσεσμέ. Ἐν τῇ καταστροφῇ καὶ τῆς πόλεως ταύτης ἐπρωτοστάτησαν αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαί, δοῦσαι τὸ σύνθημα τῆς ἐπιθέσεως. Οἱ κάτοικοι κατὰ πυκνὰς ὁμάδας ἠναγκάζοντο νὰ ἐκπατρισθῶσι πρὸς ἀποφυγὴν παντελοῦς

ὀλέθρου. Οἱ ἄγριοι ἐπιδρομεῖς ἀφήρεσαν παρ' αὐτῶν πάντα τὰ πρὸς συντήρησιν μέσα, πολλοὶ δ' ἀπέμειναν ἡμίγυμνοι. Ἐκ τῶν προσφύγων τούτων εἶδον καταφθάσαντας εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Τσεσμὲ γυμνοὺς γέροντας, ἐκτεθειμένους εἰς τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, εἰς τὴν νυκτερινὴν δρόσον, εἰς τὴν ὑγρασίαν τῆς θαλάσσης. Πλεῖστοι εὗρον τραγικὸν θάνατον.

Οὐκ' ὀλίγα ἄλλα χωρία τῆς διοικητικῆς ταύτης περιφερείας τῆς Ἐρυθραίας ἔσχον τὸ αὐτὸ θλιβερὸν τέλος. Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἐκακοποιήθησαν, ἐστερήθησαν παντὸς μέσου συντηρήσεως, γυναῖκες ἠτιμάσθησαν καὶ μετὰ ταῦτα ἐφονεύθησαν, γέροντες καὶ παιδία ἐξεκοιλιάσθησαν. Πάντα ταῦτα ἐπευφημούντων καὶ χειροκροτούντων τῶν γενναιοτάτων ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς.

Αἱ αὐταὶ σκηναὶ ἐτελέσθησαν καὶ ἐν τῷ χωρίῳ Λιθρί, κατοικουμένῳ ἐκ δισχιλίων κατοίκων, ἐκτισμένῳ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Ἐρυθρᾶς, καὶ ἐν πλείστοις πλησιοχώροις ἑλληνικοῖς χωρίοις, διότι ἡ Ἐρυθραία Χερσόνησος εἶνε μία τῶν ἑλληνικωτάτων περιφερειῶν τῆς Μικρασίας. Τὸ Καραμπουρνοῦ, περιλαμβάνον πληθυσμὸν δεκαπεντακισχιλίων Ἑλλήνων, ἐξεκενώθη, ὡς καὶ τὰ πλησιόχωρα χωρία, τὰ ἑπόμενα :

Μολδοβάνι, Σαϊκί, Μοναστίρ, Ἀϊρλί, Γενὶ λιμάνι, Τεπεπόζι, Χανσεκί, Βουμάκι, Σεράκι, Σαλμάνι, Ντεμὶρ γκερέν, Κιουτσοὺκ Μπαχτσέ, Μπεκτσὲ καὶ Μόλι.

Ἀρχηγοὶ τῶν διωγμῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ ἦσαν ὁ Καϊμακάμης τοῦ Σαΐπ, ὁ Μουδίρης τοῦ Μολδοβάνι, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, οἱ χωροφύλακες καὶ ὅλοι οἱ ἐντόπιοι Μουσουλμᾶνοι. Δημοσίᾳ ἐκήρυττον, ὅτι οὐδέποτε πλέον ἡ μουσουλμανικὴ αὕτη χώρα τοῦ Καραμπουρνοῦ ἤθελε καταπατηθῇ ἀπὸ πόδα Χριστιανοῦ. Οἱ κάτοικοι κατεστραμμένοι, γυμνητεύοντες καὶ πεινῶντες, ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ Ἐγγλεζονῆσι πρὸς εὕρεσιν ἀσύλου καὶ στέγης.

Αἱ Ἐκκλησίαι ὡσαύτως ἐλαφυραγωγήθησαν. Ἐν τῷ τουρκικῷ χωρίῳ τοῦ Μπαλουκλαδᾶ οἱ Τοῦρκοι μετεχειρίσθησαν τὰς ἱερὰς εἰκόνας πρὸς οἰκιακὴν αὐτᾶν χρῆσιν.

Ἤδη οὐδὲ ψυχὴ Χριστιανοῦ εὑρίσκεται ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἐρυθραίας Χερσονήσου. Ἑξήκοντα χιλιάδες Ἑλλήνων ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκπατρισθῶσιν· οἱ τυχὸν κατορθώσαντες νὰ διασώσωσι μερικὰ πολύτιμα ἰκιακὰ εἴδη ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκποιήσωσιν αὐτὰ ἀντὶ εὐτελεστάτων

τιμῶν πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, οἵτινες ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ κατεδείχθησαν ἀντάξιοι γυπῶν καὶ ἱεράκων, ἁμιλληθέντες ἐν τῷ ἔργῳ τῆς καταστροφῆς πρὸς τοὺς Μουσουλμάνους.

Ἐκ Μυτιλήνης τῇ 15 Ὀκτωβρίου.

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Σμύρνης ἡ αὐτόθι Γενικὴ Διοίκησις ἐδημοσίευσεν ἀνακοινωθὲν περὶ χορηγήσεως ἀμνηστείας εἰς ἕνδεκα λῃστάρχους καὶ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῶν, ὡς καὶ εἰς δέκα πέντε λῃσταποδόχους, διατελοῦντας ὑπὸ δίκην ἐνώπιον τοῦ τουρκικοῦ στρατοδικείου Σμύρνης.

Αἱ εἰδήσεις αὗται ἀπεθάρρυναν τὸν χριστιανικὸν πληθυσμὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ, καθόσον εἶνε φανερόν, ὅτι οἱ ἀμνηστευόμενοι τρομεροὶ κακοῦργοι θὰ τεθῶσιν ἐπὶ κεφαλῆς συμμοριῶν, αἵτινες μέλλουσι νὰ δράσωσιν ἐναντίον τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ.

Διαμαρτυρία Προξένων.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῇ 18 Ἰουνίου.

Τὸ προξενικὸν σῶμα τῆς Προύσης, συγκληθὲν παρὰ τοῦ προξένου τῆς Ἀγγλίας, ὡς πρυτάνεως τοῦ προξενικοῦ σώματος, ἔλαβεν ἀπόφασιν σχετικῶς μὲ τὰ ἐπεισόδια τῶν τελευταίων ἡμερῶν, μὲ τὰς σκανδαλώδεις σκηνὰς καὶ τὰς ἐναντίον τῶν ξένων ἐπιθέσεις, καὶ ἐν σχέσει μὲ τὸ ταχρίριον τοῦ βιλαετίου, τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὰς ἰατρικὰς ἐπιθεωρήσεις, τὰς διαταχθείσας ἐν τοῖς ξένοις νηματουργείοις.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ἐπὶ τῆς ἐλλείψεως ἀσφαλείας ἐν τῇ πόλει, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐν τῇ τελείως τρομοκρατουμένῃ ὑπαίθρῳ χώρᾳ. Οἱ πρόξενοι ἐξηκρίβωσαν, ὅτι συμμορίαι ὠργανωμέναι διέδραμον τοὺς δρόμους καὶ προὐκάλεσαν σοβαρὰς ταραχάς, τῆς ἀστυνομίας μὴ ἐπεμβάσης ὑπὲρ τῆς τάξεως.

Συνεπῶς παρακαλοῦν τὸν Ἔπαρχον, ὅπως λάβῃ ἐπειγόντως πάντα τὰ αὐστηρὰ μέτρα, ἅτινα ἀπαιτεῖ κατάστασις τόσον ἀνώμαλος, καθιστῶντες ἅμα αὐτὸν ὑπεύθυνον δι' ὅτι δήποτε ἤθελε συμβῇ ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τοὺς ξένους ὑπηκόους καὶ τὰς περιουσίας των.

Τὸ προξενικὸν σῶμα πιστεύει, ὅτι τὸ ταχρίριον τοῦ βιλαετίου, ἐν τῇ

μορφῇ, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀπηυθύνθη, ἀποτελεῖ εἰδοποίησιν διὰ τοὺς ξένους, ὅτι οἱ ἀστυνομικοὶ θὰ εἰσέλθουν βίᾳ εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Ἀνεξαρτήτως τῆς τυπικῆς ἀνωμαλίας, ἥτις ἐνυπάρχει εἰς τοιαύτην εἰδοποίησιν, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Δυνάμεων δὲν δύνανται νὰ καταργήσουν ἐν Προύσῃ τὰς διομολογήσεις καὶ νὰ δώσουν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως τὴν ἐξουσίαν, ὅπως εἰσέρχωνται εἰς τοὺς οἴκους τῶν ξένων ὅταν θέλωσιν, ἀπεφάσισαν:

1ον) Ὁ πρόξενος θ' ἀπομένῃ ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν μόνος ἁρμόδιος, ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον εἰς οἶκον ὑπηκόου τῆς ἐπικρατείας, ἣν ἀντιπροσωπεύει.

2ον) Ὅταν ἡ διοίκησις θελήσῃ νὰ προβῇ εἰς ὑγιειονομικὴν ἐξέτασιν ξένου ὑπηκόου, τὸ βιλαέτιον θὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἁρμόδιον πρόξενον, ὅπως ἀντιπρόσωπος τοῦ προξενείου μετὰ τοῦ ἰατροῦ λάβουν μέρος μαζῇ μὲ τοὺς ἰατροὺς τῆς διοικήσεως εἰς τὴν ἐξέτασιν.

3ον) Οὐδεὶς ἐργάτης νηματουργείου δύναται ν' ἀπολυθῇ, ἂν ὁ ἰατρὸς τοῦ προξενείου δὲν ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ ἀπαιτεῖ ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας του. Εἰς περίπτωσιν διαφωνίας θὰ γίνεται προσφυγὴ εἰς διαιτησίαν.

4ον) Τὸ προξενικὸν σῶμα ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ ἐπιφορτίζει τὸν πρύτανίν του, ὅπως διαβιβάσῃ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Βιλαετίου ἀντίγραφον τοῦ πρωτοκόλλου.

Τὸ προξενικὸν σῶμα τῆς Προύσης συνέταξεν ἐπίσης δεύτερον πρωτόκολλον, ἐν ᾧ δηλοῖ, ὅτι τὰ φαινόμενα ἐν τῇ πόλει καὶ αἱ ἀληθιναὶ ὑπερβασίαι, εἰς τὰς ὁποίας προβαίνουν οἱ κομιτατζῆδες, ἐπιτρέπουν, ὅπως ὑποθέσῃ τις, ὅτι αἱ ἀρχαὶ οὐδὲν ἔλαβον ἀστυνομικὸν μέτρον πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς περιεχομένους ἐν τῷ ταχριρίῳ τῆς 1ης Ἰουνίου ἰσχυρισμούς· ὅτι ἡ ἀναρχία βαίνει αὐξανομένη καὶ οἱ ξένοι δὲν εὑρίσκονται ἐν ἀσφαλείᾳ.

Κατ' ἀκολουθίαν τὸ προξενικὸν σῶμα ἐπιβεβαιοῖ τὴν περιεχομένην ἐν τῷ προηγουμένῳ πρωτοκόλλῳ ἀπόφασίν του, δι' ἧς καθιστᾷ τὸν Γενικὸν Διοικητὴν ὑπεύθυνον πάσης ἐναντίον ξένου ὑπηκόου ἀποπείρας. Παρακαλεῖ τὴν τοπικὴν διοίκησιν, ὅπως λάβῃ ἐπειγόντως ὅλα τ' ἀναγκαῖα πρὸς παρακώλυσιν τῆς ἐπαναλήψεως τοιούτων ἐκτρόπων μέτρα καὶ ὅπως προβῇ εἰς τὴν ἄμεσον σύλληψιν τῶν ἀποτελούντων τὰς συμμορίας, αἵτινες τρομοκρατοῦν τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν διωγμῶν.

Ἐκ Μυτιλήνης 1 Ὀκτωβρίου.

Πρό τινος ἀνέγνων ἔν τινι ἀθηναϊκῇ ἐφημερίδι ἀναγραφόμενον, ὅτι ὁ διωγμὸς ἐπανελήφθη εἰς τὰ ἀπέναντι τῆς Χίου καὶ Μυτιλήνης ἑλληνικὰ χωρία. Ἀλλ' ἐπιτρέπεται τοσαύτη ἄγνοια, τοσαύτη ἀδιαφορία; Ἔπαυσέ ποτε ἐπὶ στιγμὴν κἂν ὁ διωγμὸς διὰ νὰ γράφηται ὅτι ἐπανελήφθη; Ἔμειναν πλέον χωρία ἑλληνικὰ ἀπέναντι τῶν νήσων Χίου καὶ Μυτιλήνης; Οὐδὲ ψυχὴ ἑλληνικὴ ἀπέμεινεν, ἐκτὸς τῶν Βρυούλων καὶ τῶν Κυδωνιῶν, ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου μέχρι τῆς Συρίας, καθ' ὅλην τὴν μακρὰν καὶ εὐδαίμονα ἄλλοτε ταύτην παραλίαν. Εἰς ἀπόστασιν τριάκοντα καὶ πλέον χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς θαλάσσης πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν οὐδὲ ἴχνος ἐκ τοῦ ἄλλοτε ἀνθοῦντος Ἑλληνισμοῦ ἔμεινεν. Ἐν Ἀδραμυττίῳ ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου ἐκλείδωσεν, ἀναχωρῶν μετὰ τοῦ ποιμνίου του, τὸν περικαλλέστατον ναὸν τῆς Κοινότητος καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὰς κλεῖδας· τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ ἐν Περγάμῳ καὶ Δικελί, τὸν ἀρχαῖον Ἀταρνέα, κλπ., διότι οὐδὲ ψυχὴ χριστιανικὴ ἀπέμεινεν, οὐδὲ εἷς καλόγηρος, οὐδὲ εἷς κανδηλανάπτης τυφλός!

Ὁ Μητροπολίτης Κρήνης ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, διότι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του δὲν ἔχει πλέον ὡς ποίμνιον οὐδὲ ἕνα κἂν ἔστω καὶ ἀνάπηρον Χριστιανόν!

Πανταχοῦ ἐρήμωσις!

Οἱ Τοῦρκοι λέγουν, ὅτι ἀποκατέστη ἡ ἡσυχία· εἶνε ἡ ἡσυχία τῶν νεκροταφείων!

Ἐὰν δὲ δὲν ἐξεκενώθησαν εἰσέτι αἱ Κυδωνίαι, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰς προμνησθείσας ματαίας ἐλπίδας καὶ δεύτερον εἰς τὸ ὅτι οἱ Τοῦρκοι, διῶκται ἀριστοτέχναι ἀληθῶς, μετεχειρίσθησαν διὰ τὰς μεγαλουπόλεις διάφορον μέθοδον διωγμοῦ. Ἐκ τῶν μικρῶν πόλεων, ἰδίᾳ τῶν ἐχουσῶν μικρὸν πληθυσμόν, ἐκ τῶν κωμοπόλεων καὶ τῶν χωρίων οἱ Ἕλληνες ἐξεδιώχθησαν βιαίως καὶ χονδρικῶς δι' αἰφνιδιαστικῶν ἐπιθέσεων καὶ φανερᾶς συμμετοχῆς τῶν ἀρχῶν.

Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις καὶ τὰς ἐχούσας ἀμιγῆ ἑλληνικὸν πληθυσμόν, ὡς αἱ Κυδωνίαι, διὰ τὸν φόβον ἀντιστάσεως ἐνόπλου ἐκ μέρους τῶν κατοίκων καὶ πρὸς ἀποφυγὴν διπλωματικῶν ζητημάτων, διότι ὑπῆρ-

χον προξενεῖα καὶ πολλὰ ξένα συμφέροντα, καὶ ἵνα τηρηθῶσι τὰ προσχήματα, προὐκρίθη ἡ μέθοδος τοῦ στενωτάτου ἀποκλεισμοῦ, δι' οὗ ἡ πόλις πᾶσα καταδικάζεται εἰς θάνατον, τῶν ἀτομικῶν καταδιώξεων, τῶν ληστρικῶν ἐπιτάξεων καὶ τῆς γενικῆς καὶ ἀδίκου ἀστοργίας, ἥτις, ὡς γίνεται, εἶνε καταδίκη εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα καὶ θανάτωσις διὰ τῆς πείνης, τῶν ῥαδιουργιῶν καὶ τῶν κακουχιῶν καὶ οὐχὶ στρατιωτικὴ θητεία.

Ἡ μέθοδος αὕτη τοῦ διωγμοῦ εἶνε ἡ σατανικωτέρα, διότι ἐπιφέρει βραδεῖαν, ὀδυνηρὰν καὶ ἐξευτελιστικὴν τὴν ἐξόντωσιν, ἐπιφέρει θάνατον ἄδοξον καὶ ἐλεεινὸν ἀλλ' ἀσφαλῆ.

Φαντάζεσθε ὁποίαν ἀπογοήτευσιν αἰσθανόμεθα, ὅταν βλέπωμεν τὴν μὲν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τηροῦσαν στάσιν ἄψογον, τὸ κοινὸν τὸ ἑλληνικὸν ἀδιάφορον καὶ τὸν τύπον τὸν (ἑλληνικὸν) ἀθηναϊκὸν σιγῶντα σιγὴν ἀπελπιστικήν.

Ἡ ἀπογοήτευσις ἡμῶν ὑπῆρξεν ἀλγεινοτέρα, ὅταν ἐπείσθημεν ὅτι ὁ τύπος σιγᾷ, οὐχὶ διότι ἡ λογοκρισία τὸ ἐπιτάσσει, ἀλλὰ διότι ἐξ ἀγνοίας τῶν πραγμάτων, ἐξ ἀγνοίας τοῦ μεγέθους τῶν ἐθνικῶν ζημιῶν, τάσσει τὴν ὑπόθεσιν τῶν προσφύγων εἰς τὴν τάξιν τῶν συνήθων προσωπικοῦ ἐνδιαφέροντος διατριβῶν.

Ἐπῆλθον τόσοι διωγμοί, τόσα θύματα, τόσαι καταστροφαί, τόσος ἐθνικὸς ἐξευτελισμὸς καὶ δὲν εὑρέθη Ἕλλην δημοσιογράφος νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς τόπους τῶν διωγμῶν καὶ νὰ περιγράψῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τὸν ζωντανὸν θάνατον, τὴν μαύρην κόλασίν μας; Ἀπέθανον λοιπὸν ὅλοι οἱ λογάδες τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου;

Ἡ τάλαινα ἡμῶν πατρίς, ἡ ἑλληνικωτάτη Μικρασία, διατρέχει τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων. Οἱ ὀλίγοι ἐγκαρτεροῦντες ἀδελφοὶ λιποψυχοῦσιν, ἐνῷ ἡμεῖς μακρὰν τῶν ἑστιῶν μας διωχθέντες, ξένοι καὶ πρόσφυγες ἄθλιοι, δεινοπαθοῦμεν καὶ στένομεν, μάτην ἀναμένοντες τὴν εὐλογημένην στιγμὴν τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ παλινοστήσεως.

Μὲ τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων τί μέλλει γενέσθαι; Γνωρίζει ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐθνικῆς ἀπωλείας, ἣν ὑφίσταται ὁλόκληρον τὸ ἔθνος, ἐὰν μὴ παλινοστήσωσιν οἱ πληθυσμοὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας; Γνωρίζει εἰς πόσας ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων λιρῶν ἀνέρχονται αἱ περιουσίαι τῶν ἀτόμων καὶ τῶν Κοινοτήτων;

Ἆρά γε, ἐὰν παρέλειψε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὸν ἠθικὸν ἐξευτελισμόν, τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν, ἣν ὑφίστανται οἱ δυστυχεῖς οὗτοι πληθυ-

σμοί, ἀνταλλασσόμενοι ὡς κτήνη ἄλογα, ἐξήτασε τοὐλάχιστον καὶ ἐπείσθη, ὅτι οἱ Τοῦρκοι τῆς Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου καὶ τῶν Νήσων ὁμοῦ λαμβανόμενοι ἔχουσι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα κτήματα, ὅσα καὶ οἷα εἶνε τὰ ἀπέραντα καὶ ἀνεκτίμητα (κτήματα) τσιφλίκια τῆς Ἀνατολῆς, οἱ ἀειθαλεῖς ἐλαιῶνες τοῦ Ἀδραμυττίου καὶ τῶν Κυδωνιῶν, ἅτινα καλλιεργηθέντα κατὰ τὰς νεωτάτας μεθόδους κατέστησαν διὰ κόπων καὶ μόχθων τῶν Ἑλλήνων Μικρασιατῶν ἀκένωτος πηγὴ πλούτου καὶ ἐμπορίου ; Μὲ ποιὰ παληοκτήματα θὰ ἀνταλλαγῶσιν ;

Καὶ τί θὰ γείνωσιν αἱ κοινοτικαὶ περιουσίαι, ὅταν αἱ Κοινότητες ἐκλείψωσιν, ὡς ἐξέλιπον ;

Τί θὰ γίνωσιν οἱ πάγκαλοι ναοί, τὰ μεγαλοπρεπῆ καὶ ἄριστα κατηρτισμένα σχολεῖα, τὰ νοσοκομεῖα, τὰ γηροκομεῖα, τὰ ὀρφανοτροφεῖα καὶ αἱ κολοσσαῖαι περιουσίαι αὐτῶν ;

Ἡ ἀνταλλαγὴ πληθυσμῶν καὶ κτημάτων, τιθεμένη ὡς βάσις διαπραγματεύσεων, σημαίνει ἐθνικὴν αὐτοκτονίαν.

Ἀλλ' ἀπέναντι τοιαύτης καταστροφῆς ἐθνικῆς δὲν θὰ κινηθῇ ἐπὶ τέλους τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου; Δὲν θὰ ὑψωθῇ ἐν αὐτῷ φωνὴ ὑπὲρ τοῦ σφαγιαζομένου μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ; ποῦ οἱ κορυφαῖοι; ποῦ οἱ εὐθαρσεῖς ὑπερασπισταὶ τοῦ γένους καὶ τῆς φυλῆς; Δὲν θὰ ἀφυπνισθῇ ἐπὶ τέλους ὁ ὑπὸ τὰς δάφνας του ὑπνώττων ἑλληνικὸς λαός; Ὁ ἀθηναϊκὸς τύπος δὲν θ' ἀναλάβῃ μὲ θέρμην καὶ πόνον νὰ διαφωτίσῃ τὴν κοινὴν γνώμην περὶ τῶν δικαίων τοῦ γένους καὶ τῆς φυλῆς ; διότι πολὺ φοβούμεθα, ὅτι ὁ λαὸς ἀγνοεῖ περὶ τίνος πρόκειται.

Νομίζει ἴσως, ὅτι πρόκειται μόνον περὶ 200 ἢ 300 χιλιάδων ἀνθρώπων, ἐκδιωχθέντων μὲν καὶ ἀδικηθέντων ἴσως, ἀλλὰ καὶ ἄλλως πτωχῶν καὶ ἀθλίων, ὡς εἶνε τώρα αὐτοί, οὓς βλέπει στοιβαγμένους εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ Πειραιῶς· καὶ δὲν γνωρίζει, ὅτι ὑπάρχουσι τόσοι καὶ ἄλλοι τόσοι κτηματίαι, ἔμποροι, βιομήχανοι κλ. οἱ ὁποῖοι αἰδούμενοι ἑαυτοὺς καὶ ἀποφεύγοντες τὸν ἐξευτελισμόν, δὲν ἐνεγράφησαν ὡς πρόσφυγες, ἀλλ' ἐστεγάσθησαν μόνοι καὶ ζῶσιν ἐκ τῶν ἀθλίων λειψάνων τῆς ποτὲ μεγάλης περιουσίας των, ἅτινα διέσωσαν φεύγοντες τὴν μανίαν τῶν διωκτῶν των.

Ἀγνοεῖ ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὅτι «διὰ τοῦ διωγμοῦ τῶν παραλίων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ἐκμηδενίζεται κόσμος ὁλόκληρος, χάνεται αὐτὸς ὁ μικρασιατικὸς Ἑλληνισμὸς ὁλόκληρος, δηλ. χάνεται τὸ ἥμισυ τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους ;»

Ἀγνοεῖ, ὅτι καταστρέφονται περιουσίαι κοινοτικαὶ ἀνυπολογίστου ἀξίας, ὅτι χάνονται περιουσίαι ἰδιωτικαὶ δισεκατομμυρίων;

Δὲν ἀντιλαμβάνεται ὁ λαός—καὶ ἴσως καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρων τάξεων—ὅτι «ὅταν οἱ πληθυσμοὶ τῶν παραλίων ἐκλείψωσι, θὰ ἐκλείψῃ πᾶς σύνδεσμος πρὸς τὸ ἐλεύθερον κράτος καὶ οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Μικρασίας Χριστιανοὶ ἀφεύκτως καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἐκτουρκισθῶσιν (αὐτὸ εἶνε τὸ μεγαλείτερον καὶ σατανικώτερον σχέδιον τῶν Νεοτούρκων) καὶ ἴσως-ἴσως καὶ ἐξισλαμισθῶσιν, ὅ περ δυστυχῶς ἤρχισεν ἀπὸ τοῦδε νὰ γίνηται σποραδικῶς;»

Ἀγνοοῦσιν οἱ πολλοί, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ πολυθρύλητοι νῆσοι Χίος καὶ Μιτυλήνη, δι' ἃς τόσοι τόσα ἔπαθον, δὲν θὰ ἔχωσι καμμίαν ἀξίαν ἄνευ τοῦ μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ταχέως δὲ θὰ μαρανθῶσιν; Καὶ τὸ πάντων δεινότατον, «ἐκδιώκεται Ἑλληνισμὸς ἀκραιφνέστατος καὶ ἐκλείπει ἀπὸ τόπων, ἐφ' ὧν ἐπὶ τέσσαρας χιλιάδας ἐτῶν ζῇ καὶ κυριαρχεῖ διὰ τοῦ πνεύματος, τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐμπορίου»;

Ἀληθῶς μεγαλειτέρα ἐθνικὴ συμφορά, δεινότερον πλῆγμα διὰ τὸ κράτος καὶ τὴν φυλὴν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ! Καὶ ταῦτα μετὰ δύο νικηφόρους πολέμους, ἐξ ὧν τοσαῦτα ἠλπίσαμεν !

Ὅταν ταῦτα γνωσθῶσι καὶ κατανοηθῶσι δεόντως, ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ θὰ φρίξῃ, θὰ ἐξεγερθῇ ἐκ τοῦ ληθάργου καὶ θὰ προλάβῃ τὰς μεγίστας τῶν συμφορῶν, ἀπαιτοῦσα καὶ ἐπιτυγχάνουσα τὴν παλινόστησιν τῶν ἐκδιωχθέντων, παλινόστησιν ὑπὸ ὅρους ἐγγυωμένους τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς, τιμῆς καὶ περιουσίας.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

Ἔκκλησις τοῦ Πατριάρχου εἰς τὰς Ἐκκλησίας.

Ἱερὰ καὶ ἁγιωτάτη διοικοῦσα Σύνοδος, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἐν φιλήματι ἁγίῳ Αὐτῇ προσαγορεύομεν.

Βουλαῖς ἀνεξιχνιάστοις τοῦ τὰ πάντα κατὰ τὴν ἀπερινόητον Αὐτοῦ σοφίαν διέποντος Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν ἔμελλον ἄρα αἱ κατὰ τὴν ἑῴαν ταύτην λῆξιν χῶραι, αἵτινες ὑπῆρξαν ἡ κοιτὶς τοῦ Χριστιανισμοῦ, αὐταὶ πρῶται δοξασθεῖσαι καὶ δοξάσασαι, ὅσον ἂν ᾖ ἀνθρωπίνως δυνατόν, δι᾽ ἔργων καὶ μνημείων ἀπαραμίλλων καὶ ἀνεξιτήλων τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου οὐράνιον διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου, ἔμελλον λέγομεν, τῇ τοῦ χρόνου φορᾷ, δεινῷ καὶ ἀνυποίστῳ ὑποπεσεῖν ὑποδραμόντων ἔξωθεν ἀλλοθρήσκων κατακτητῶν ζυγῷ, αἱ μὲν μετὰ τὰς δέ, μέχρι καὶ αὐτῆς τέλος τῆς βασιλίδος καὶ περικαλλοῦς τοῦ ἁγίου καὶ Ἰσαποστόλου Κωνσταντίνου Πόλεως, ἥτις ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας ὑπῆρξεν ἐν τῇ Οἰκουμένῃ ὁ λαμπρότερος φόρος τῆς εὐσεβείας ἡμῶν. Ἐπῆλθον ἔκτοτε χρόνοι δυσχείμεροι καὶ ζοφεροί, καθ᾽ οὓς που μὲν τελείως ἐξηφανίσθησαν καὶ ἐξέλιπον ἡ σειρὰ τῶν πυκνοτάτων ἐπισκοπικῶν ἑδρῶν καὶ ὁ κατ᾽ αὐτὰς ἀκμάζων χριστιανικὸς πληθυσμός, οὗ τὰ εὐσεβῆ κατορθώματα μετὰ θαυμασμοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναφέρονται καὶ ἀναγινώσκονται, ποῦ δὲ οἰκτρὰ καὶ ἐλεεινὰ μόνον περιεσώθησαν λείψανα καὶ συντρίμματα, ἐκ τοῦ ὅλου καταποντισμοῦ ἐπιπλεύσαντα, τὴν πάλαι δόξαν τῆς Ἐκκλησίας αὐτόθι ἀμυδρῶς ἀναμιμνήσκοντα καὶ ἐμφαίνοντα.

Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐν τῷ δεινῷ καὶ γενικῷ κατακλυσμῷ οὐκ ἐξήλειπται παντελῶς τὸ Ἅγιον τοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς χώραις ταύταις ὄνομα, ἵνα καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐπαληθεύσῃ ἡ ἀψευδὴς τοῦ Κυρίου πρόρρησις, ὅτι καὶ «πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύσουσιν Αὐτῆς», ἕως οὗ τέλος

Θεοῦ καὶ πάλιν τοῦ Παναγάθου οἰκτείρμονος, αἱ ἐπελθοῦσαι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐν ταῖς πολιτικαῖς τῶν Ἐθνῶν καὶ Κρατῶν πρὸς ἄλληλα σχέσεσι μεταβολαὶ καὶ ἡ ἐνεργοτέρα τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης εἰς τὰ τῆς Ἀνατολῆς ἐπέμβασις εὐοίωνον ἐπήνεγκον καὶ ἐν τῇ τύχῃ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς μεταβολήν, τὴν ἀσφάλειαν τοὐλάχιστον καὶ ἀνεκτὴν ὁπωσοῦν διαβίωσιν ὑπισχνουμένην ἐν τῷ μέλλοντι τοῖς Χριστιανοῖς, ἅτε διὰ συνθηκῶν ἤδη καὶ δι' ἐπισήμων τῆς Τουρκίας πρὸς τὰ εὐρωπαϊκὰ Ἀνακτοβούλια ὑποχρεώσεων καθορισθείσης τῆς θέσεως τῶν ἐν τῷ Κράτει τούτῳ Χριστιανῶν ὡς πολιτῶν, δικαιουμένων ἀπολαύειν ἀφόβως τῶν στοιχειωδῶν ἀνθρωπίνων δικαίων καὶ τῆς ἀσφαλείας, τῆς ζωῆς, τιμῆς καὶ περιουσίας καὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς ὑπάρξεως καὶ ὑποστάσεως αὐτῶν, ἀφειδῶν περὶ πάντων τούτων ἐκ μέρους τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως δοθεισῶν καὶ ἀναληφθεισῶν ἐπανειλημμένως ἐπισήμων ὑποσχέσεων καὶ ὑποχρεώσεων. Καὶ τὸ κατὰ τὸ ἔτος δὲ 1908 μετὰ νέων ἐπαγγελιῶν ἀναστηλωθὲν καὶ μετὰ τοσούτων ἐλπίδων ὑπό τε τῶν ὑπηκόων καὶ ὑπὸ τῆς Εὐρώπης χαιρετισθὲν ὀθωμανικὸν Σύνταγμα οὐ μόνον καὶ τοῦτο τὰς κεχορηγημένας ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν ἀσφαλείας ταύτας γενναιότατα ἐπεκτεῖναι ὑπισχνεῖτο τὰ δικαιώματα τῶν Χριστιανῶν πολιτῶν, τὴν πλήρη σχεδὸν ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς καὶ οὐ ζητηθεῖσαν ἐπαγγελλόμενον.

Ἀλλὰ φεῦ ! ἐπέπρωτο, ὡς δοκεῖ, μετὰ τὰς δαψιλεῖς ἀκριβῶς καὶ ἀφειδεῖς ταύτας ἐπαγγελίας περὶ ἰσότητος, δικαιοσύνης, ἐλευθερίας καὶ ἀδελφότητος πάντων τῶν πολιτῶν καὶ δὴ τῶν Χριστιανῶν τῶν οὐδέποτε ἀσφαλείας βεβαίας ἐν τῷ κράτει τούτῳ ἀπολαυσάντων καὶ τοσάκις ἐν ταῖς ἐλπίσι καὶ προσδοκίαις αὐτῶν ἀπατηθέντων, ἐπέπρωτο, λέγομεν, νέας πικροτάτας καὶ δεινοτάτας ἄρξασθαι τοῖς Χριστιανοῖς δοκιμασίας καὶ συμφοράς, οἷαι οὐδὲ ἐν τοῖς ζοφερωτέροις χρόνοις ἐσημειώθησαν τῆς δουλείας αὐτῶν. Τὰ γὰρ ἐν τῇ πολυπαθεῖ Θράκῃ ἀπὸ μηνῶν ἤδη κακούργως καὶ ληστρικῶς κατὰ τοῦ φιλησύχου καὶ ἀθώου χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῇ ἐνοχῇ τῶν ἀρχῶν διαδραματιζόμενα, αἱ φρίκης καὶ ἀγριότητος καὶ βαρβαρότητος ἔμπλεοι βιαιοπραγίαι, καταληστεύσεις, ἀτιμώσεις καὶ διωγμοὶ καὶ ὁ μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μείζονος ἔτι βιαιότητος καὶ ληστρικῆς διαθέσεως ἀρξάμενος ἤδη καὶ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀπαίσιος ἐξοντωτικὸς διωγμὸς κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ, οὐδεμίαν καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν, ὅτι οὐχὶ πλέον μεμονωμένοι ἐκρήξεων φανα-

τισμοῦ καὶ μισαλλοδοξίας κίνδυνοι, οἷοι πολλάκις ἐν τῷ παρελθόντι κατὰ τὰς δυστυχεῖς ταύτας χώρας συνέβαινον τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ σύστημα ἤδη καὶ σχέδιον μελετημένον γενικῆς ἐξοντώσεως καὶ ὀλέθρου σύρριζον ἀπειλεῖ τὸν χριστιανικὸν καὶ ἰδίᾳ τὸν ὀρθόδοξον ἐν τῇ Ἀνατολῇ λαόν.

Ἤδη γὰρ ἀπὸ μακροῦ ἤρξατο καὶ διεξάγεται ἀνήκουστος ἐξοντωτικὸς διωγμὸς καὶ βίαιος ἐκπατρισμὸς τῶν κατοίκων ὁλοκλήρων Κοινοτήτων, χωρίων καὶ πόλεων ἐν Θράκῃ, οἵτινες ληστευόμενοι πρῶτον παντοιοτρόπως, ἀμέσως καὶ ἐμμέσως καὶ ποικιλοτρόπως ἐκπτοούμενοι καὶ βιαζόμενοι, ἐξαναγκάζονται ἵνα γυμνοὶ καὶ λιμώττοντες τῆς γενεθλίου χώρας αὐτῶν ἀπέρχωνται, καταλιμπάνοντες τὰ ἱερά, τοὺς οἴκους, τοὺς ἀγρούς, τὰ ζῷα καὶ πᾶσαν ἁπαξαπλῶς τὴν οἰκιακὴν καὶ λοιπὴν περιουσίαν αὐτῶν τοῖς ἔξωθεν ἐκ παντοίων μερῶν καὶ τόπων ἐρχομένοις καὶ τῇ ἀρωγῇ τῶν ἀρχῶν εἰς τὰ χωρία καὶ τοὺς οἴκους τῶν Χριστιανῶν ἐγκαθιδρυομένοις Μουσουλμάνοις πρόσφυξιν. Καὶ ὄντως ἡ Θράκη, χώρα εὐρωπαϊκὴ ἐπὶ δύο χιλιετηρίδας τὸν χριστιανικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα διατηρήσασα καὶ μέχρι σήμερον Μητροπόλεις δέκα ἓξ καὶ πληθυσμὸν χριστιανικὸν συμπαγέστατον καὶ ὑπερβαίνοντα μάλιστα τὸν μουσουλμανικὸν μέχρι πρὸ ὀλίγου ἀριθμοῦσα καὶ ἔχουσα, κινδυνεύει μετ' ὀλίγον, ἐὰν τὰ πράγματα χωρήσωσιν ἀκωλύτως ὡς βαίνουσι, μεταβληθῆναι τάχιστα εἰς χώραν ἀποκλειστικῶς τουρκικὴν καὶ μουσουλμανικήν, καὶ ταῦτα ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ὑπάτης ἀκμῆς καὶ ἰσχύος τῶν χριστιανικῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων καὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν διπλωματικῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἤδη μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μείζονος ἔτι βιαιότητος καὶ ληστρικῆς διαθέσεως μεταδίδεται, οὐδενὸς κωλύοντος, ὁ ἐξοντωτικὸς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων διωγμός, φωναὶ ἀπέλπιδες καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν συνεχῶς ἤδη καταφθάνουσι, τὸν βίαιον ἔτι διωγμὸν ἐκ τῆς γενεθλίου χώρας καὶ τὴν ἔλλειψιν πάσης προστασίας ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν τῆς ζωῆς, τιμῆς καὶ περιουσίας αὐτῶν ἐκτραγῳδοῦσαι καὶ καταγγέλλουσαι.

Κατάπληκτοι πρὸ τῆς ἀδοκήτως ἐκραγείσης ἀγρίας ταύτης ἐξοντωτικῆς λαίλαπος, ἥτις ὁσημέραι ἀντὶ τοῦ περισταλῆναι ἐπὶ μᾶλλον ἐνισχύεται καὶ ἐκτείνεται, πανταχοῦ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος διὰ παντοίων πιέσεων καὶ ἀδικοπραγιῶν καταδυναστευομένου καὶ πρὸς βίαιον ἐξαναγκαζομένου ἐκπατρισμόν, τῶν ὕβρεων δέ, τῶν ἀπειλῶν, τοῦ ἐξευτελισμοῦ μηδὲ αὐτῆς φειδομένου τῆς Γεραρᾶς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ παρακαθημένου αὐτῆς, μηδὲ αὐτῶν πλέον τῶν ἱερῶν τῆς Θρησκείας καὶ εὐσεβείας, ἡ Μετριότης ἡμῶν, ἡ μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῶν Διοικ. Σωμάτων, ἐν συναισθήσει τῆς βαρείας εὐθύνης ἀπέναντι τοῦ κινδυνεύοντος ποιμνίου ἡμῶν καὶ ἀπέναντι τῆς ὅλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀπειλουμένην καταστροφήν, μετὰ τὴν ἀτελέσφορον ἐπὶ μῆνας ἤδη νυκτὸς καὶ ἡμέρας, διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων ἄμυναν καὶ τὴν ἐξάντλησιν πάντων τῶν συνήθων μέτρων ἐνεργείας πρὸς προστασίαν τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης, ἥτις ἔλαχε πεπιστευμένη ταῖς ἀσθενέσιν ἡμῶν δυνάμεσιν ἐν ταῖς κρισίμοις ταύταις στιγμαῖς, ἔγνωμεν καθηκόντως, συνελθόντες ἐν θλίψει καὶ ὀδύνῃ εἰς σύσκεψιν κοινὴν κηρῦξαι, εὑρισκομένην καὶ ὀνόματι, ὡς πράγματι ἀπὸ μηνῶν τυγχάνει ἐν διωγμῷ τὴν γεραρὰν καὶ παλαίφατον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄκρον δυστυχῆ καὶ ὑπερανθρώπως τεταλαιπωρημένην ἐπὶ αἰῶνας ἤδη Ἀποστολικὴν καὶ Πατριαρχικὴν Οἰκουμενικὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὸν πλήρωμα, πένθος γενικὸν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς διατάξαντες καὶ σιγὴν τῆς δημοσίας λατρείας ἐν τοῖς Ναοῖς καὶ τῆς λειτουργίας τῶν Σχολῶν, ἔκκλησιν δ' ἅμα ἀγωνιώδη ὑπὲρ παραμυθίας καὶ εἴ τις ἐστὶ συναντιλήψεως καὶ ἀρωγῆς πρὸς τὰς ἀδελφὰς ὀρθοδόξους Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας ποιήσασθαι, τοῦτο μὲν τὸν πόνον καὶ τὴν ὀδύνην ἡμῶν ὅση ἐστὶ καὶ τὸν ἐπικρεμάμενον καθ' ἡμῶν κίνδυνον εἰς γνῶσιν καὶ αὐτῶν ὡς μελῶν τοῦ ὅλου ἁγίου τοῦ Χριστοῦ Σώματος φέροντες, τοῦτο δὲ εἰς τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἀδελφικὴν ἀντίληψιν πρὸς σωτηρίαν τοῦ κινδυνεύοντος ἐξαλειφθῆναι ἐν τῇ κοιτίδι αὐτοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπικαλούμενοι, ἵνα διὰ τῆς ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργείας τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἀποτραπῇ ὁ ἐπικρεμάμενος ἄφευκτος κίνδυνος καὶ μήποτε λεχθῇ, ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν διὰ τὴν ὀλιγωρίαν ἢ χλιαρότητα ἡμῶν τῶν πεπιστευμένων τὴν προστασίαν τοῦ εὐσεβοῦς τοῦ Κυρίου πληρώματος, συνετελέσθη ὅ τι καὶ ἐν δυσχερεστέροις ἔτι καὶ ζοφερωτέροις χρόνοις οὐκ ἐπετεύχθη κατὰ τῆς ἐνταῦθα Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Πεποίθαμεν δὲ ἀκραδάντως, ὅτι αἱ Ἀδελφαὶ Ἅγιαι Ἐκκλησίαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέγαν τοιοῦτον κίνδυνον βαθέως καὶ αὗται, ὡς πάντοτε, αἰσθανθήσονται τὸν πόνον καὶ τὴν ὀδύνην ἡμῶν καὶ ἐν τῇ ὑπὲρ τῆς τιμαλφοῦς παρακαταθήκης τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ κοινῆς τοῖς πᾶσιν ἐπιβεβλημένῃ ὀφειλετικῇ μερίμνῃ οὐ μόνον ἐντενοῦσι

μεθ' ἡμῶν τὰς πρὸς τὸν Οὐράνιον τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορα καὶ Κυβερνήτην ἐντεύξεις καὶ δεήσεις αὐτῶν ὑπὲρ τῆς κινδυνευούσης ἐνταῦθα Ἁγίας Ἐκκλησίας Αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ πάσης σπουδῆς χεῖρα ἐκτενοῦσιν ἡμῖν παραμυθίας καὶ ἀρωγῆς ἐν τῇ δυσπαραμυθήτῳ καὶ ἀγωνιώδει θέσει ἡμῶν, διὰ καταλλήλων καὶ Αὗται ἐνεργειῶν παρά τε ταῖς ἰδίαις ἑκάστη εὐσεβέσι Κυβερνήσεσι καὶ δι' ὧν ἄλλων οἴδασι καὶ ὁ Θεὸς φωτίσει Αὐτὰς μέσων ἐπειγόντως συντελοῦσαι εἰς τὴν παροχὴν ὅθεν δεῖ ἀναγκαίας βοηθείας ὑπὲρ τοῦ κινδυνεύοντος χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ καὶ πολιτισμοῦ ἐν Ἀνατολῇ.

Μετὰ τῆς τοιαύτης πεποιθήσεως καὶ παρακλήσεως ἀποτεινόμενοι διὰ τῆς παρούσης καὶ πρὸς τὴν Ἁγίαν Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς

διὰ τῆς ἁγιωτάτης καὶ σεβασμιοποθήτου Πανιερότητος καὶ Σεβασμιότητος Αὐτῆς κ' εὐγνωμόνως καὶ μετ' ἐλπίδος καὶ παρ' Αὐτῆς πᾶσαν τὴν δυνατὴν παραμυθίαν ἀπεκδεχόμενοι, «ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν», κατασπαζόμεθα καὶ αὖθις ἐν φιλήματι ἁγίῳ τὴν ἀγάπην Αὐτῆς καὶ διατελοῦμεν τῆς λίαν ἡμῶν περισπουδάστου καὶ περιποθήτου Πανιερότητος καὶ Σεβασμιότητος Αὐτῆς ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος.

14 Μαΐου 1914.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Διακοίνωσις τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς Δυνάμεις.

Τὸ κείμενον τῆς ἑλληνικῆς διακοινώσεως πρὸς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Καίτοι αἱ διαβιβαζόμεναι πρὸς ἡμᾶς εἰδήσεις διὰ τὰς καταδιώξεις, ἃς ὑφίσταται τὸ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἑλληνικὸν στοιχεῖον, δὲν εἶνε τελείως καθησυχαστικαὶ καὶ ἐξακολουθοῦσι μεμονωμένα γεγονότα, οἷα δολοφονίαι καὶ πυρπολήσεις χωρίων, ἡ ἀπάντησις τῆς Ὑψηλῆς Πύλης παρέχει τὴν ἐλπίδα, ὅτι τὰ ληφθέντα ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς αὐτοκρατορίας μέτρα θ' ἀναστείλωσι πρὸς τὸ παρὸν τὸ κακόν, ἰδίως ἐὰν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Μεγάλων Δυνάμεων διαπιστώσωσι λεπτομερῶς τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ληφθέντων μέτρων καὶ ἐπιδιώξωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαβιβαζομένων διαταγῶν.

«Δὲν πρέπει ἐν τούτοις νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι ὁ κίνδυνος παρῆλθεν

ἐντελῶς. Ὁ πρωτοφανὴς σκοπὸς τῶν συστηματικῶν καταδιώξεων τῶν τεσσάρων τελευταίων μηνῶν ἦτο ἡ ἐξόντωσις τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ ἡ ἐξόντωσις αὕτη δὲν ἐξέλιπεν ἔτι ἐκ τοῦ προγράμματος τῶν ἰθυνόντων κύκλων τῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι εἰς πρώτην εὐκαιρίαν τὰ γεγονότα θὰ ἐπαναληφθῶσιν, ἵνα καὶ ἄλλα μέρη τῆς αὐτοκρατορίας ἀποκαθαρθῶσιν ἐκ τοῦ αὐτόχθονος πληθυσμοῦ, ὅστις κατώρθωσε νὰ ἐπιζήσῃ μετὰ τόσα ἔτη ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν.

«Ὅσοι κατώρθωσαν νὰ διαφύγωσι ζῶντες ἐκ τῶν ἐγκαταλιπόντων τὰς ἑστίας των 200 χιλ. Ἑλλήνων τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐκδιωχθέντες μετ᾽ ἀτέγκτου σκαιότητος καὶ γυμνωθέντες τῶν πάντων, κατέφυγον εἰς τὴν Ἑλλάδα, 150 χιλ. περίπου ἐζήτησαν ἄσυλον παρ᾽ ἡμῖν, ὅπερ ἄσυλον δὲν ἠδυνάμεθα νὰ τοῖς ἀρνηθῶμεν, παρὰ τὰ τεράστια βάρη, ἅτινα ἐπιβάλλει ἡ ἐσπευσμένη αὕτη ἐποίκησις.

«Ἡ ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις μᾶς προέτεινε τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι εὑρισκομένων μεταναστῶν πρὸς τὰς τῶν ἐκ Μακεδονίας μεταναστευσάντων Μουσουλμάνων.

«Φρονοῦντες, ὅτι τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ θεραπεύσῃ ἐν μέρει τὴν πλήρη κινδύνων κατάστασιν ταύτην, τὸ ἐδέχθημεν κατ᾽ ἀρχήν. Ἡ βασιλικὴ κυβέρνησις θεωρεῖ ἐν τούτοις καθῆκόν της, καθ᾽ ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν παραδοχήν του, νὰ δηλώσῃ εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ ἀνακτοβούλια, ὅτι εἶνε ἀπαραίτητον, ὅπως τὸ μέτρον τοῦτο πραγματοποιηθῇ ἀποτελεσματικῶς.

»Ἐὰν τὰ μέτρα ταῦτα δὲν ἐκτελεσθῶσιν, οὐδὲν θὰ ἐμποδίσῃ τοὺς ἐπιδιώκοντας τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ἑλληνικοῦ στοιχείου νὰ ἐπαναλάβωσιν ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν τὴν αὐτὴν στάσιν, ὅπερ θὰ ἐπιτύχῃ χωρὶς οὐδεμίαν βλάβην νὰ προκαλέσῃ εἰς τὴν Τουρκίαν. Ἀλλὰ δευτέρα παρομοίου εἴδους προσβολὴ οὐδόλως εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀνεκτὴ ὑπὸ τῆς κοινῆς ἐν Ἑλλάδι γνώμης. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτὴν τὴν μετριοπάθειαν, ἣν νῦν ἀπέδειξεν.

«Οἱ ἀντιπρόσωποι, οὓς αἱ Δυνάμεις εὐηρεστήθησαν ν᾽ ἀποστείλωσιν ἐπὶ τόπου, θὰ εἶνε τὰ μᾶλλον κατάλληλα ὄργανα πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ὑποσχέσεως τῆς Τουρκίας περὶ ἐπαναφορᾶς εἰς τὰς ἑστίας τῶν προσφύγων.

«Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, τῶν μὴ ἐπιθυμούντων νὰ ἐπανακάμψωσιν εἰς τὰς ἑστίας των, πρὸς τοὺς ἐκ Μακεδονίας μεταναστεύσαντας μουσουλμανικοὺς πληθυσμούς, ἐδέχθημεν μὲν τὸν σχηματισμὸν Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν περιουσιῶν, κρίνει ὅμως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὡς ἀπαραίτητον, ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη προεδρεύηται ὑπὸ τρίτου προσώπου ἀμερολήπτου καὶ ἀνήκοντος εἰς κράτος, ὅπερ θὰ ὑποδείξωσιν αἱ Δυνάμεις καὶ ὅστις ἐν περιπτώσει διχασμοῦ τῶν ψήφων ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ θὰ εἶχε τὴν νικῶσαν ψῆφον εἰς ἕκαστον ζήτημα. Ἄλλως ὑπάρχει φόβος, μήπως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς συναντήσῃ δυσχερείας καὶ ἐκτὸς τῶν συνεχῶν προστριβῶν, αἵτινες θὰ προκύπτωσι συνεχῶς, οἱ ἐπιδιωκόμενοι σκοποὶ δὲν πραγματοποιηθῶσιν.

«Πράγματι οἱ ἀπογυμνωθέντες ἤδη ἐκ τῶν περιουσιῶν των Ἕλληνες, ἃς οἱ Μουσουλμάνοι ἥρπασαν ἤδη, οὐδὲν θὰ λάβωσιν ὡς ἀντιστάθμισμα, διότι οἱ μετανάσται Μουσουλμᾶνοι δὲν ἐστερήθησαν τῶν περιουσιῶν των, ἃς ἡ βασιλικὴ κυβέρνησις ἐσεβάσθη ἄχρι τοῦδε. Οὕτως ἐφ᾽ ὅσον δὲν λήξῃ τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ἀνισότης τῶν πραγμάτων θὰ ἐξακολουθῇ καὶ θὰ ἐδημιούργει διὰ τὰς μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν σχέσεις κατάστασιν πραγμάτων πλήρη κινδύνων.

«Ἡ βασιλικὴ κυβέρνησις ἐλπίζει, ὅτι αἱ κυβερνήσεις τῶν Μεγάλων Δυνάμεων θὰ εὐαρεστηθῶσι νὰ λάβωσιν ὑπ᾽ ὄψει τὴν ἄνω πρότασιν, ἀφοῦ εἶνε γενικῶς ἐπιθυμητόν, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον τῆς συνδιαλλαγῆς καὶ ἀποσοβηθῶσι πᾶσαι αἱ δυσχέρειαι, αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκθέσωσιν εἰς κίνδυνον τὴν εἰρήνην τῆς Ἀνατολῆς, ἐπιφέρουσαι ἐκ νέου ἔντασιν εἰς τὰς μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν σχέσεις.

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΕΝ ΤΩ ΟΘΩΜΑΝΙΚΩ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩ.

Λόγος Ἐμμανουηλίδου. — Δηλώσεις Ταλαὰτ βέη.

Ἐμμανουηλίδης. — Πρὶν ἢ ὑποβάλω τὸ συζητούμενον τακρίριον, ἐσκέφθην πολὺ καὶ τὰ ἰδικά μου καθήκοντα καὶ τοῦ κράτους τὴν θέσιν καὶ τὴν ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ παροῦσα συζήτησις ἐπὶ τοῦ δημοσίου.

Ἀλλὰ τὰ γενόμενα δὲν εἶνε οὔτε μικρά, οὔτε ὀλίγα. Δὲν καθωρί-

σθησαν καὶ δὲν ὠνομάσθησαν ἀκόμη οἱ ὑπεύθυνοι καὶ οἱ ὑπόλογοι· δυνάμεθα ἑπομένως ἐλευθέρως νὰ ὁμιλήσωμεν. Τὰ γενόμενα εἶνε ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δὲν περιποιοῦν τιμὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· εἶνε ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα θὰ φέρωνται καὶ σήμερον καὶ αὔριον καὶ εἰς τὸ μέλλον ὡς ἀξιοθρήνητον παράδειγμα τῶν συνεπειῶν, τὰς ὁποίας δυνατὸν νὰ ἔχουν εἰς μίαν χώραν αἱ πεπλανημέναι ἰδέαι καὶ τὰ φανατικὰ ρεύματα. Ὅσοι ἔξωθεν βλέπουν μεταβαλλομένην εἰς ἐρείπια τὴν σμυρναϊκὴν παραλίαν, τὴν ὁποίαν τινὲς θεωροῦσιν ὡς μὴ ἔχουσαν σπουδαιότητα καὶ τῆς ὁποίας ἐν τούτοις, ἰδίᾳ δὲ τῆς κωμοπόλεως Φωκαίας, ἀρχαιοτάτη εἶνε ἡ σχέσις καὶ ὁ σύνδεσμος πρὸς τὸν σύγχρονον εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν, ὅσοι εἶδον τὴν φυγὴν 150 χιλιάδων Ὀθωμανῶν ὑπηκόων, οἱ ὁποῖοι ἔφευγον ὡς εἰ μὴ ὑπῆρχεν ὄπισθεν αὐτῶν ὠργανωμένη ὀθωμανικὴ κυβέρνησις, δυναμένη νὰ ἐμποδίσῃ κάθε κακὸν καὶ νὰ τιμωρήσῃ πάντα λῃστήν, ὅσοι εἶδον τὴν φυγὴν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐγκαταλείποντες καὶ πατρίδα καὶ περιουσίας ἔφευγον ἐπὶ λέμβων καὶ ἀκατίων, προτιμῶντες τὸν θαλάσσιον πνιγμὸν μεταξὺ Τσεσμὲ καὶ Χίου παρὰ τὸ πάτριον ἔδαφος, ὅσοι λέγω, εἶδον αὐτά, ἐὰν ἔβλεπον συγχρόνως καὶ τὸ Κοινοβούλιον σιγηλὸν καὶ ἀμέριμνον, δὲν θὰ τὸ ἀπέδιδον εἰς τὴν ἀναλγησίαν ἢ ἀνικανότητα τῶν ἐδῶ Ἑλλήνων βουλευτῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐλευθερίας τοῦ λόγου εἰς τὸ Κοινοβούλιον αὐτό. (Διαμαρτυρίαι).

Μὴ ταράττεσθε. Ἡμεῖς ἐπιδίδοντες τὸ τακρίριον αὐτό, δὲν ἐλάβομεν ὑπ' ὄψει τόσον τὰ ἡμέτερα καθήκοντα, δὲν ὑπηρετήσαμεν τόσον τὰ δικαιώματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐν Τουρκίᾳ, ὅσον ἐσκέφθημεν τὸ γόητρον τοῦ Κοινοβουλίου, διότι ἐπιδώσαντες τὸ τακρίριον καὶ ὁμιλοῦντες ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦτο, παρέχομεν εἰς τὸν κόσμον τεκμήριον περὶ τῆς ἐδῶ ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἡ στάσις δέ, τὴν ὁποίαν θὰ λάβητε ὑμεῖς καὶ αἱ σπουδαῖαι ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀποφάσεις σας θὰ συμπληρώσουν τὸ ὑπόλοιπον.

Θὰ εἶμαι ψύχραιμος· ἀναμένω καὶ ἀπὸ σᾶς τὴν ἰδίαν ψυχραιμίαν. Μὴ νομίζετε, ὅτι ἦλθον νὰ ζητήσω οἶκτον ἢ ἔλεος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἔθνους μου. Ἐγὼ ὡς ἀσθενὴς ἰδιώτης καὶ ὡς ὁ ἐλάχιστος τῶν βουλευτῶν δύναμαι καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω καὶ εὐσπλαγχνίαν νὰ ζητήσω· ἀλλ' ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους δὲν δύναμαι νὰ ὁμιλήσω εἰμὴ περὶ νόμων καὶ περὶ δικαίου. Διότι τότε θὰ ὁμιλήσω ὄχι πλέον περὶ ἑλληνικῶν

συμφερόντων, ἀλλὰ περὶ τῶν καθόλου συμφερόντων ὅλων τῶν Ὀθωμανῶν.

Διότι ὅταν ἀποδειχθῇ, ὅτι εἴς τινα μέρη τοῦ Κράτους κατεπατήθησαν οἱ νόμοι, ὅτι προσεβλήθη τὸ Σύνταγμα, ὅτι περιφρονοῦνται τὰ ἀνθρώπινα δίκαια, ὅτι δὲν μένουν σεβασταὶ αἱ διατάξεις ἀκόμη τοῦ ἱεροῦ δικαίου, τότε θὰ ἀποδεχθῆτε ὅτι τὰ πλήγματα κατὰ τῶν νόμων, κατὰ τοῦ Συντάγματος, κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων καὶ κατὰ τοῦ ἱεροῦ δικαίου, εἶνε πλήγματα κατ' αὐτῶν τῶν θεμελίων τοῦ Κράτους καὶ θὰ ἀποδεχθῆτε τότε, ὅτι τὸ ζήτημα ἐνδιαφέρει τόσον τοὺς Ἕλληνας, ὅσον καὶ τοὺς Τούρκους καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους Ὀθωμανούς.

Μετὰ τὸν βαλκανικὸν πόλεμον, κύριοι, καὶ τὰς συμφορὰς τοῦ πολέμου, ἠκούσθη μία φωνή: «ἐ θ ν ι κ ὴ ἀ φ ύ π ν ι σ ι ς»· καὶ ἡ φωνὴ αὕτη τοσάκις ἠκούσθη καὶ ἐπανελήφθη, ὥστε οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ βλέπουν ἔργα καὶ ὄχι ν' ἀκούουν λόγους, ἀηδίασαν καὶ τὴν λέξιν καὶ τὴν φωνήν.

(Ζωηραὶ διαμαρτυρίαι. Πολλοὶ βουλευταὶ φωνάζουν: Μὴ ἀναμιγνύετε ἄλλα ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τὸ ἔθνος).

Τὸ αἴσθημα τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀφυπνισμοῦ δὲν εἶνε τὸ ἴδιον εἰς ἡμᾶς· ὅλα τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν συμφοράς, ᾐσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην ν' ἀφυπνισθοῦν· μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἄλλα μὲν πράγματι ἀφυπνίσθησαν, διέγνωσαν τὰ παρελθόντα λάθη, ἐχάραξαν νέον δρόμον, καὶ οὕτω κατώρθωσαν καὶ τὰς πληγάς των νὰ ἐπουλώσουν καὶ εἰς ἀκμὴν καὶ εὐτυχίαν νὰ προσέλθουν. Ἄλλα δὲ τοὐναντίον, ἀντιληφθέντα τὴν ἀφύπνισιν ὑπὸ τύπον σφαλερόν, ἐπεδείνωσαν τὰ προηγούμενα λάθη, ἐτάχυναν τὴν σφαλεράν των πορείαν καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὸν τελικόν των ὄλεθρον.

Τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ὀθωμανικὴ ἀφύπνισις ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὸ οἰκονομικὸν στάδιον, μᾶς παρεῖχε τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ ἀφύπνισις αὕτη θὰ ἦτο σωτηρία. Ἀλλ' εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου εἴμεθα πτωχοὶ εἰς ὅλα, εἴμεθα πλουσιώτατοι εἰς καινοφανεῖς θεωρίας. Ἀντὶ τῶν ὑγιῶν οἰκονομικῶν ἀρχῶν ἐκηρύχθη ἓν δόγμα καινοφανείας. Ἰδού, εἶπον, ἄλλο στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐργάζεται οἰκονομικῶς· ἂς καταλάβωμεν τὴν θέσιν αὐτοῦ. Ἀντὶ καρποφόρου ἰδίας ἐργασίας, ἐζητήθη ἡ ζημία τῶν ἄλλων. Ἐδῶ ἐξετροχιάσθη ἡ ἐθνικὴ ἀφύπνισις. (Σφοδραὶ διαμαρτυρίαι).

Ἐμμανουηλίδης.—Ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες Ἑλλήνων ἠναγκάσθησαν νὰ φύγουν, καὶ δὲν θέλετε νὰ μᾶς ἀκούσητε οὔτε ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν;

Πολλοὶ βουλευταί. — Θὰ ὁμιλήσωμεν καὶ ἡμεῖς. Πρόκειται περὶ ἐθνικοῦ ζητήματος.

Εἷς βουλευτής.—Εἶσθε ὁ δικηγόρος τῆς Ἑλλάδος.

Ἐμμανουηλίδης.—Δὲν εἶμαι ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος.

Καράσο.—Ζητῶ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς συζητήσεως.

Ἐμμανουηλίδης. — Δὲν ἐπιτρέπω εἰς οὐδένα νὰ μὲ διακόψῃ ὑπὸ οἱανδήποτε πρόφασιν.

Πρόεδρος. — Τηρήσατε τὴν ψυχραιμίαν σας. Δύναται νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ τρόπου τῆς συζητήσεως.

Ἐμμανουηλίδης.—Καὶ ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Καράσο.—Ὁ Ἐμμανουηλίδης δὲν ἀπευθύνεται συμφώνως πρὸς τὸ ἔθνος, ὅ περ κατηγορεῖ. Διὸ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι ν' ἀπαντήσωμεν. Ἀφοῦ ἡ ἐρώτησις ἀπευθύνεται πρὸς τὴν κυβέρνησιν, ἂς μὴ ἀναμιγνύουν τὸ ἔθνος.

Ἐμμανουηλίδης.—Σᾶς παρακαλῶ πάλιν μὴ θορυβῆτε· θὰ ἴδητε ὅτι δὲν διαφωνῶ πρὸς ὑμᾶς· ἔρχομαι νὰ συμφωνήσω μαζῆ σας εἰς τοῦτο, ὅτι ὅταν ὁ Ἀχμέτης δὲν θέλῃ νὰ συναλλάσσηται μὲ τὸν Γεώργην, κανεὶς δὲν δικαιοῦται ν' ἀναγκάσῃ τὸν πρῶτον εἰς δοσοληψίας παρὰ τὴν θέλησίν του. Ἡ ἰδέα τοῦ Ἀχμέτη εἶνε βεβαίως σφαλερὰ καὶ οἰκονομικῶς σαθρά, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλευθερία του σεβαστή. Ὅταν ὅμως ἔχῃ κανεὶς τοιαύτας ἰδέας σφαλεράς, ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐφαρμόζῃ αὐτὰς πρὸς ἴδιον λογαριασμόν, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ κάμνῃ προπαγάνδας. Διότι τοιαύτη προπαγάνδα δὲν ἐπιζητεῖ τίποτε περισσότερον, τίποτε ὀλιγώτερον παρὰ τὴν κήρυξιν ἐσωτερικοῦ οἰκονομικοῦ πολέμου. Ἡ προπαγάνδα αὕτη ἔγινε παντοῦ κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους. Ἡ κυβέρνησις εἶχε καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ ἐμποδίσῃ τοιαύτας προπαγάνδας, ἀλλ' οὐδεὶς ἔδωσε σημασίαν καὶ τὸ κακὸν ἐπροχώρησεν. Ἀρά γε ἡ κυβέρνησις ἔλαβε μέτρα καὶ δὲν ἐτελεσφόρησαν αὐτὰ καὶ διατί ; Ἰδοὺ ἓν σημεῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀναμένομεν ἀπάντησιν. (Θόρυβος).

Δὲν ἐννοῶ τὴν αἰτίαν τοῦ θορύβου σας. Ἐγὼ δὲν ὁμιλῶ κατὰ τῶν συμπολιτῶν μου. Ἡμεῖς γνωρίζομεν τοὺς Ὀθωμανοὺς συμπολίτας μας· ἐκεῖνοι δὲν χωρίζονται ἀπὸ ἡμᾶς. Εὑρέθησαν πολλοὶ μεταξύ των, οἱ ὁποῖοι ἀπέρριψαν τὰς πρὸς αὐτοὺς εἰσηγήσεις. Ὅσοι συνηλλάσσοντο μὲ Χριστιανούς,ἐξηκολούθησαν τὰς συναλλαγάς των,ὅσοι δὲν συνηλλάσσοντο, ἤρχισαν εἰς τὸ πεῖσμα τῆς προπαγάνδας. Καὶ τότε ἐνεφανίσθησαν οἱ

ροπαλοφόροι. Ἡ καταδρομή, ἡ τυραννία αὐτὴν τὴν φορὰν ἦτο ἀμέσως κατὰ τῶν Μουσουλμάνων· οἱ Ἕλληνες ἦσαν οἱ ἐμμέσως ζημιούμενοι. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔμειναν κλινήρεις ἐπὶ ἑβδομάδας· ὑπάρχουν ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἠσθένησαν ἐπὶ μῆνας. Ἐρωτῶ τὴν Κυβέρνησιν : Τί ἔπραξε κατὰ τῶν ροπαλοφόρων αὐτῶν ; αἱ πράξεις των δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἁπλῆ αἰκία ἢ τραυματισμός.

Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ὄργανα πρὸς ἐκτέλεσιν οἰκονομικοῦ ἐσωτερικοῦ πολέμου πρὸς διαίρεσιν τῶν ὀθωμανικῶν στοιχείων. Εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ὁ ὁποῖος διέπεται ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου, πόσοι ἐκ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἐτιμωρήθησαν καὶ ποία ποινὴ ἐπεβλήθη ;

Ἰδοὺ σημεῖον ἄλλο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἡ κυβέρνησις.

Μία φωνή.—Νὰ τοὺς κρεμάσουν.

Ὄχι νὰ τοὺς κρεμάσουν. Ἐγὼ τοὐλάχιστον εἶμαι ἐναντίος τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀφήσουν ἀνενοχλήτους εἰς τὰς βιαιοπραγίας των.

Ὅταν λέγητε, μετὰ ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν ἑξακοσίων ἐτῶν ἡμεῖς μένομεν Ἑλληνοκέφαλοι, ὅταν κατηγορῆτε ἡμᾶς, κατηγορεῖτε τὴν Κυβέρνησιν.

Οἱ ἄνθρωποι, κύριοι, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διοικῶνται μὲ τραχύτητα. Εἴμεθα Ἑλληνοκέφαλοι; Διοικήσατέ μας μὲ δικαιοσύνην, καὶ τότε θὰ μᾶς κάμητε Ὀθωμανοκεφάλους. (Νέαι σφοδραὶ διαμαρτυρίαι).

Πρόεδρος. Παρακαλῶ μὴ καταχρᾶσθε τῆς ἀδείας, ἥτις σᾶς ἐδόθη, διὰ νὰ ὁμιλήσητε ἐλευθέρως.

Ἐμμανουηλίδης. Οὔτε κατεχράσθην ταύτης, οὔτε θὰ καταχρασθῶ.

Βλέπετε, τὰ δεινά μας ἦσαν πολλὰ καὶ ἀδικαιολόγητα· ἡ ἄφιξις τῶν μεταναστῶν τῆς Ρούμελης ἐπηύξησε τὴν συμφοράν. Ἡ ἐγκατάστασις τῶν μεταναστῶν αὐτῶν ἦτο καθῆκον τῆς Κυβερνήσεως. Ἀπὸ τὸ Σκούταρι μέχρι τοῦ περσικοῦ κόλπου αἱ χέρσοι γαῖαι εἶνε τόσον ἐκτεταμέναι, ὥστε εἶνε δυσκολώτατον νὰ εὕρῃ τις γῆν κατῳκημένην παρὰ γῆν χέρσον. Ἐρωτῶ λοιπόν, διατί ἡ Κυβέρνησις ἐπροτίμησε πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων τὰς ὑπὸ Ἑλλήνων κατοικουμένας κώμας καὶ χωρία ;

Δὲν θέλω νὰ ἐπιμείνω πολύ, διότι δὲν θέλω ν' ἀναξέσω πληγάς. Θέλω τὴν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν. Δὲν θέλω νὰ σπείρω διχόνοιαν, ζητῶ μόνον τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων. Συνεπείᾳ τῶν γενομένων ἑκατὸν πεντήκοντα

χιλιάδες Ἑλλήνων Θράκης καὶ Ἀνατολῆς ἐγκατέλιπον τὸ πατρικὸν ἔδαφος, οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν σήμερον εὑρίσκονται ἐν Ἑλλάδι. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶνε ὑπήκοοι Ὀθωμανοί· ἐὰν ἐξεπατρίσθησαν, ἐξεπατρίσθησαν ἀκουσίως· ὅταν οἱ Ὀθωμανοὶ αὐτοὶ θελήσουν, θὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐπάνοδος; θὰ ἐπιστραφῇ εἰς αὐτοὺς ἡ περιουσία των; Ἐὰν δὲ δὲν ἐπιτραπῇ παρὰ προσδοκίαν, τότε ἐρωτῶ τὴν Κυβέρνησιν, ἂν ἐκηρύχθησαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔκπτωτοι τῆς ὀθωμανικῆς ὑπηκοότητος καὶ κατὰ ποῖον νόμον; Ἐκ τῶν μεταναστῶν τριάκοντα πέντε χιλιάδες, καθ' ἃ πληροφοροῦμαι, εὑρίσκονται τώρα ἐν Σμύρνῃ. Οἱ πολῖται οὗτοι φεύγοντες ἐγκατέλιπον τὴν περιουσίαν των. Ἐρωτῶ τὴν Κυβέρνησιν, ἂν ἔλαβε μέτρα καὶ ποῖα ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῶν ἠδικημένων αὐτῆς ὑπηκόων.

Μία φωνή. — Ἡ Κυβέρνησις δὲν τοὺς ἀγαπᾷ.

Ἐμμανουηλίδης. — Ἐγὼ δὲν ὁμιλῶ περὶ αἰσθημάτων· ὁμιλῶ περὶ νόμων καὶ καθηκόντων. Δυνατὸν ν' ἀποστρέφωμαι ἓν πρόσωπον· ἀλλ' ὅταν κατέχω δημοσίαν θέσιν, ὀφείλω νὰ φροντίζω περὶ τοῦ προσώπου ἐκείνου, διότι οὕτως ὑπαγορεύει τὸ καθῆκόν μου.

Ἐρωτῶ ἐπίσης τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῆς περιουσίας τῶν δυστυχῶν αὐτῶν συμπατριωτῶν μας. Μίαν παράδοξον εἴδησιν ἀνέγνωσα εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ἐν Κυδωνίαις ἡ ὑποδιοίκησις ἔταξε προθεσμίαν 24 ὡρῶν διὰ νὰ παρουσιασθοῦν οἱ ἰδιοκτῆται ἐγκαταλελειμμένων περιουσιῶν, κηρύξασα, ὅτι μετὰ τὴν προθεσμίαν τὰ πράγματα τῶν ἀπόντων θὰ πωληθοῦν εἰς λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου. Ἐπίσης ἔμαθον, ὅτι ἐν Περγάμῳ διωρίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ δύο Μουσουλμάνων, οἱ ὁποῖοι ἐννοεῖται δὲν εἶνε Ἕλληνες. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἔχει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐκποιῇ τὴν περιουσίαν τῶν μεταναστῶν πρὸς πληρωμὴν τῶν χρεῶν των.

Ἐρωτῶ. Εἶνε ἀληθῆ αὐτά; Ἂν εἶνε ἀληθῆ, ἐρωτῶ τί εἴδους παραγραφή, ὁποία καινοφανὴς Δικονομία καὶ τί εἴδους ἀστικὸς νόμος εἶνε αὐτά, τὰ ὁποῖα ἐφαρμόζει ἡ Κυβέρνησις;

Δηλώσεις Ταλαάτ.

Κατὰ τὸν βαλκανικὸν πόλεμον, ὅστις ἐκηρύχθη ὅλως διόλου ἀδίκως καὶ παραλόγως, ἐγένοντο τοιαῦται καταστροφαί, τοιαῦται δῃώσεις καὶ βιαιοπραγίαι, ἐφονεύθησαν τόσαι ψυχαί, κατεστράφησαν τόσαι οἰκογένειαι, ὥστε καὶ ξένοι ὅλως διόλου συνεκινήθησαν καὶ ἐδαπάνησαν χιλιάδας, διὰ νὰ ἐξακριβώσωσι δι' ἰδιαιτέρων ἐπιτροπῶν τὰ γεγονότα.

Διπλωμάτης ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων μοὶ ἔλεγε τελευταίως, ὅτι ὁ πόλεμος ἐξακολουθεῖ. Πράγματι ἐν Σερβίᾳ, ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ συμβαίνουσι πράγματα, τὰ ὁποῖα ὑπενθυμίζουσι τὴν ἐποχὴν τοῦ πολέμου. Σᾶς βεβαιῶ, ὅτι καὶ αἱ Κυβερνήσεις ἐκεῖναι, ὡς καὶ ἡμεῖς, δὲν ἐπιδοκιμάζουσι τὰ γινόμενα, πράττομεν δὲ πάντες τὸ καθῆκόν μας, διὰ νὰ προλάβωμεν τὰς κακοπραγίας.

Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, ὡς γνωρίζει καὶ ὁ κ. Ἐμμανουηλίδης, οὐδὲν συνέβη ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν. Καὶ τοῦτο, διότι ἐδῶ δὲν ἐγνώριζεν ὁ λαὸς τὰ γινόμενα εἰς τὰς καταληφθείσας ἐπαρχίας. Ὅταν ὅμως ἤρχισαν νὰ προσέρχωνται ἀθρόοι ἐκεῖθεν οἱ πρόσφυγες καὶ ἐγνώσθησαν ἐνταῦθα αἱ γινόμεναι βιαιοπραγίαι, ὅταν ἤρχισαν οἱ μουατζίρηδες νὰ διηγῶνται τὰ ὅσα ἔπαθαν, ἡ προπαγάνδα, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἡ Κυβέρνησις δὲν ἦτο εἰς θέσιν ν' ἀντιστῇ. Τὸ λαϊκὸν πάθος εἶνε πάθος, ὅ τι δήποτε δὲ ἂν θελήσῃ τις νὰ κάμῃ, δὲν εἶνε εὔκολον νὰ τὸ ἐκριζώσῃ. Αὕτη εἶνε, κύριοι, ἡ ἀλήθεια.

Ὁ κ. Ἐμμανουηλίδης εἶπεν, ὅτι ἡ αἰτία τοῦ ἐκπατρισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξεν ἡ ἐγκατάστασις Μουσουλμάνων προσφύγων εἰς τὰ ἑλληνικὰ χωρία. Τὸ τοιοῦτον δὲν εἶνε ἀληθές. Τοὺς πρόσφυγας, οἵτινες προήρχοντο ἐκ Ρούμελης, ἐγκατεστήσαμεν κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ μουσουλμανικὰ χωρία. Ἀλλὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν ἦτο τόσον μέγα, ὥστε δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ περιορισθῶμεν εἰς αὐτά. Ἔχομεν, εἶπε, τόσα κενὰ ἐδάφη μέχρι Βασσόρας. Ναί, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐγκαταστήσωμεν τοὺς μουατζίρηδες ἐκεῖ, νὰ κτίσωμεν συνοικισμούς, ἐχρειάζοντο 18—20 ἑκατομμύρια λιρῶν, ἄλλως θὰ ἀπέθνησκον εἰς τὸ ὕπαιθρον ἐκ τῆς πείνης καὶ τῶν ἀθλιοτήτων. Τὸ ρεῦμα τῶν προσερχομένων ἦτο τόσον μέγα, ὥστε ἠναγκάσθημεν νὰ τοὺς ἐγκαταστήσωμεν εἰς τὰ ἑλληνικὰ χωρία, ἐξ ὧν ἱκανὰ ἄλλως τε εὐχαρίστως ἐδέχθησαν, ὀφείλω νὰ τὸ εἴπω, νὰ φιλοξενήσωσι τοὺς δυστυχεῖς τούτους. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ διετυπώθησαν παράπονά τινα. Δίκαια ἢ ἄδικα δὲν ἐξετάζω, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι διετυπώθησαν παράπονα, τότε δὲ ἡ Κυβέρνησις ἔπαυσε νὰ ἐγκαθιστᾷ αὐτοὺς εἰς τὰ ἑλληνικὰ χωρία. Ἀπόδειξις ὅτι ἐκ 270 χιλιάδων προσφύγων ἐθελοντῶν μόνον πέντε χιλιάδας προσφύγων ἐγκατεστήσαμεν εἰς τὰ ἑλληνικὰ χωρία.

Δεύτερον λόγον τοῦ ἐκπατρισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ὑπέδειξαν τὸ μποϋκοτάζ. Τὸ μποϋκοτάζ εἶνε θεωρία, ἐφαρμοζομένη διὰ πρώτην φορὰν ἐν τῷ Κράτει ἡμῶν ὑπὸ τὴν μορφὴν ταύτην. Πράγματι ἄλλοτε ἐφηρμόσθη,

ἀλλὰ μόνον κατά τινων ξένων κρατῶν. Ἐναντίον ὀθωμανικοῦ Ἔθνους πρώτην φορὰν ἐφηρμόζετο. Οἱ Μουσουλμᾶνοι μέχρι τοῦδε εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἦσαν ἁπλοϊκοὶ καὶ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε διεξῆγον τὰς ἀγοραπωλησίας των μεθ' οἱουδήποτε ἀτόμου. Καὶ τὸ γεγονὸς ὅμως τὸ προὐκάλεσαν οἱ πρόσφυγες. Ἡ Κυβέρνησις ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιδοκιμάζει τὴν μέθοδον ταύτην τῆς ἀντεκδικήσεως, διὰ τοῦτο δὲ προλαμβάνει ὅσον εἶνε δυνατὸν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς.

Οἱ Ἕλληνες κατ' ἀρχὰς ἔφυγον ἐκ Θρᾴκης, διὰ πρώτην δὲ φορὰν τὸ Πατριαρχεῖον μᾶς ἀνεκοίνωσε τὸ πρᾶγμα. Ἠρώτησα τοὺς κατὰ τόπους διοικητάς, οἵτινες μ' ἐβεβαίωσαν περὶ αὐτοῦ. Τὸ Πατριαρχεῖον μὲ ἠρώτησε, διατί δὲν ἐμποδίζω τὴν ἀναχώρησίν των. Ἐγὼ ἀπήντησα, ὅτι διὰ τῆς βίας δὲν ἐδικαιούμην νὰ τοὺς ἐμποδίσω. Τοῖς συνέστησα λοιπὸν ν' ἀποστείλωσι κατὰ τόπους ἱερεῖς, διὰ νὰ προλάβωσι τὴν μετανάστευσιν. Τὸ Πατριαρχεῖον ἔστειλεν ἀντιπροσώπους, ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν κατώρθωσαν νὰ συγκρατήσωσι τὸν ἐκπατρισμόν.

Ἀνεζήτησα τὴν αἰτίαν. Εἶδον ὅτι κατὰ τὴν βουλγαρικὴν κατοχὴν οἱ Ἕλληνες τῆς Θρᾴκης εἶχον διαπράξῃ διαφόρους κακουργίας ἐπὶ τῶν Μουσουλμάνων συνοίκων αὐτῶν ἀνεκδιηγήτου σκληρότητος. Ὅταν λοιπὸν ἀνεκτήθη ἡ Θρᾴκη, ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ γεννήσῃ ἀντικδικήσεις; Οἱ διαπράξαντες τὰς κακουργίας ταύτας ἐν μέρει κατεδικάσθησαν· ἀλλ' οἱ λοιποί, ἄλλοι μὲν ἀπὸ καταισχύνην, ἄλλοι δὲ ἀπὸ φόβον τῆς ποινῆς, ἔφυγαν. Οἱ ἐγκατασταθέντες πρόσφυγες διὰ διαφόρων φημῶν καὶ ἔν τισι καὶ ἀπειλῶν ἔδωκαν μεγαλειτέραν ὤθησιν εἰς τὰ πράγματα. Μοὶ κατηγγέλθησαν διάφορα παράπονα, ἐξ ὧν τινα ἦσαν καὶ ἀληθῆ. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἡ μετανάστευσις ἐπετάθη. Τότε ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ ἐξετάσῃ τὰ πράγματα ἐκ τοῦ πλησίον, ὁ δὲ Μ. Βεζύρης ἀπέστειλεν ἐμὲ ἐπὶ τόπου.

Κατὰ τὴν περιοδείαν μου εἶδον ὅτι σοβαραὶ ὑπερβασίαι δὲν ἐγένοντο κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Οὗτοι κατείχοντο ὑπὸ τόσου φόβου, ὥστε πάντες προητοιμάζοντο νὰ φύγωσι. Τοὺς καθησύχασα, τοὺς διεβεβαίωσα περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν, ὡς εἶδον ὅμως, ὅτι ἡ πειθὼ δὲν ἤρκει νὰ συγκρατήσῃ αὐτούς, ἀπηγόρευσα τὴν μετανάστευσιν. Οἱ Ἕλληνες διετείνοντο ὅτι ἐπιέζοντο, ἀλλ' οἱ κατὰ τόπους διοικηταὶ ἔλεγον, ὅτι δὲν ἐγένοντο πιέσεις.

Δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τρόπος παρὰ ν' ἀπαγορεύσω τὴν μετανάστευσιν

καὶ ν' ἀφήσω ἓν ἐπίνειον πρὸς ἀπόπλουν τῶν οἰκειοθελῶς ἀπερχομένων εἰς τὴν Ραιδεστόν. Καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη προὐκάλεσε διαφόρους ἐνστάσεις, διὸ ἐπὶ τέλους ἀπηγόρευσα ἐντελῶς τὴν μετανάστευσιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ πρᾶγμα ἐπεξετάθη ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας εἰς τὰ μέρη τῆς Σμύρνης. Δυστυχῶς ἐνταῦθα ἐγένοντο καί τινα λυπηρὰ γεγονότα. Οὕτως ἐν Φωκαίᾳ ἄτομά τινα ἐλεηλάτησαν οἰκίας, διεπράχθησαν δὲ καὶ φόνοι. Ὑπάρχει ὅμως ἐκεῖ ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπή, ἥτις ἐξακριβόνει τὰς εὐθύνας. Ἐγὼ ἔπαυσα ἀμέσως τοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες δὲν κατώρθωσαν νὰ προλάβωσι, παρέπεμψα δὲ αὐτοὺς εἰς δίκην. Ἐξ ἄλλου ἐσχημάτισα Ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ Εἰσαγγελέως Σμύρνης, τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Στρατοδικείου καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας, ἥτις μεταβᾶσα ἐπὶ τόπου ἐνεργεῖ ἀνακρίσεις.

Πράγματι οἱ μετανάσται, ἐξ ὧν τινες ἔφυγον ὑπὸ πίεσιν, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι ἔφυγον ἁπλῶς ἐκ φόβου, ἄλλοι δὲ καὶ οἰκειοθελῶς, ἀφῆκαν διάφορα πράγματα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν, ἐξ ὧν τινα ὡς ἐπιδεκτικὰ φθορᾶς, οἷον τυρός, ἔλαιον, κλπ. Ὡς ἐκ τούτου κατηρτίσαμεν πανταχοῦ ἐπιτροπάς, διὰ τῶν ὁποίων ἀπεφασίσαμεν, ὅπως ἐκποιηθῶσι ταῦτα. Ἡ δοθεῖσα προθεσμία δὲν εἶνε 24 ὡρῶν, ὡς εἶπεν ὁ κ. Ἐμμανουηλίδης, ἀλλὰ μιᾶς ἑβδομάδος. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύσις.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐπάνοδον τῶν ἐκπατρισθέντων, τοῦτο εἶνε ζήτημα σοβαρώτατον καὶ ἀπαιτεῖ πολλὴν μελέτην. Διότι οἱ ἐκπατρισθέντες ἀφῆκαν τὰς οἰκίας των κενάς, ἐντὸς δ' αὐτῶν ἐγκατεστάθησαν μουατζίρηδες. Ἐκ τῶν ἐκπατρισθέντων τινὲς ἀπέθανον ἐκ τῆς ἀθλιότητος καὶ τῶν κακουχιῶν. Εἶνε λοιπὸν δυσχερέστατον νὰ τοὺς φέρωμεν ἐκ νέου ἐνταῦθα.

Πλεῖστοι πάλιν καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐξ Ἑλλάδος ἀπῆλθον οἰκείᾳ βουλήσει, οὗτοι δὲ δὲν θέλουσι νὰ παλινοστήσωσιν. Ἀμφότεραι αἱ Κυβερνήσεις ἀπεδέχθησαν, ὅπως παλινοστήσουν οἱ βουλόμενοι μὲ τὸ ἀζημίωτον καὶ ἐσχηματίσθη μικτὴ Ἐπιτροπή, τὸ ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἐργασίας αὐτῆς ἐλπίζω νὰ εὐχαριστήσῃ ἀμφότερα τὰ μέρη.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΙΝ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

Πρὸς ἐξέτασιν τῶν διαπραχθέντων κακουργημάτων ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀπεστάλη εἰς Σμύρνην Ἐπιτροπή, ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν Διερμηνέων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβειῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Περὶ τοῦ ἔργου αὐτῆς ἐπιστέλλουσιν ἐξ ἐπισήμου πηγῆς τῆς Βιέννης ἀπὸ 15 Ἰουνίου τὰ ἑπόμενα :

«Αἱ διπλωματικαὶ πληροφορίαι ἐκ Κων)πόλεως παριστῶσιν, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῶν Διερμηνέων τῶν ἐν Κων)πόλει πρεσβειῶν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν πρὸς ἐνέργειαν διεθνοῦς ἀνακρίσεως καὶ ἐξακριβώσεως τῶν διωγμῶν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἀπέβη ἐντελῶς ματαία.

«Ἡ τοιαύτη ἔκβασις ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι, συνεπείᾳ ἐνεργειῶν τινῶν ἐκ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, τὰ μέλη τῆς Διεθνοῦς ταύτης Ἐπιτροπῆς δὲν θὰ συνέλθωσι πλέον πρὸς σύνταξιν τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἠδύναντο νὰ γεννηθῶσι πολύπλοκα εὐρωπαϊκὰ ζητήματα. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπείσθη περὶ τῆς ἀγριότητος τῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων διωγμῶν, ἀλλ' ἡ διπλωματία θεωρεῖ ἀσύμφορον τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας ταύτης.»

Οἱ Μητροπολῖται τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πρὸς τὴν Διεθνῆ Ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπήν.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι Μητροπολῖται Ἐφέσου, Σμύρνης, Φιλαδελφείας, Κρήνης (Τσεσμέ), Ἡλιουπόλεως (Ἀϊδινίου), συμμορφούμενοι πρὸς τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν τῶν κυρίων ἀντιπροσώπων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβειῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, λαμβάνουν τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσουν τὰς σκέψεις αὐτῶν ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως, ἥτις προὐκάλεσε τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν εἰς τὸ βιλαέτιόν μας.

Τὸ ἔργον τῆς ἐξοντώσεως καὶ καταδιώξεως τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου δὲν εἶνε νέον καὶ δὲν ἀποτελεῖ γεγονὸς μεμονωμένον καὶ τυχαῖον.

Φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ προτελευταία φάσις (ἡ τελευταία ἴσως μᾶς ἐπιφυλάσσεται ὑπὸ τὸν τύπον γενικῆς σφαγῆς, ὡς ἡ τῶν Ἀρμενίων), τοῦ μίσους καὶ τοῦ φανατισμοῦ τῶν Μουσουλμάνων, μέχρι παροξυσμοῦ ἐξαρθέντος παρὰ τοῦ σωβινιστικοῦ τουρκικοῦ τύπου, συμβουλεύοντος συνεχῶς διὰ φλογερῶν ἄρθρων τὴν ἐξόντωσιν τῶν Χριστιανῶν, καὶ τῆς ὁποίας ἡ πρώτη ἐκδήλωσις εἶνε τὸ μποϋκοτάζ, καθιστάμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν σφοδρότερον, καὶ οἱ μεμονωμένοι φόνοι, οἵτινες ἐνσπείρουν τὸν πανικόν.

Τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς ἐξοντώσεως τῶν Χριστιανῶν προηγήθη ἡ ἀπόλυσις τῶν παρὰ τῇ ὀθωμανικῇ κυβερνήσει ἢ εἰς τὰς διαφόρους ὀθωμανικὰς ὑπηρεσίας Ἑλλήνων ὑπαλλήλων, ὁ ἐξοπλισμὸς τῶν Τούρκων χωρικῶν, ἰδίως τῶν κατοικούντων τὰ παράλια, ὁ ἀφοπλισμὸς ἐξ ἄλλου ὅλων τῶν Χριστιανῶν, τῶν ὁποίων ἀφῃρέθη καὶ τὸ κυνηγετικὸν ἀκόμη ὅπλον, ἡ καταπίεσις τῶν προὐχόντων τοῦ Βιλαετίου Προύσσης καὶ Ἀϊδινίου, ἡ ἀπέλασις τῶν Ἑλλήνων προὐχόντων Σμύρνης, ὁ διορισμὸς εἰς θέσεις ἐμπιστευτικὰς φανατικῶν πρακτόρων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καταστρωθέντος σχεδίου.

Πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ σχεδίου τούτου μυστικαὶ ὀργανώσεις εἰργάσθησαν ὑπὸ τὴν ἐπαγρύπνισιν, τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν προστασίαν τῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων ἀποτελεσματικώτατα.

Ὅλα τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα λεπτομερῶς θὰ ἐκθέσωμεν καὶ τὰ ὁποῖα συνίστανται εἰς διωγμοὺς μετὰ κλοπῶν, φόνων καὶ λεηλασιῶν, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς γεγονότα μεμονωμένα καὶ τυχαῖα. Ἀπ' ἐναντίας ἀποτελοῦσι σειρὰν γεγονότων ἐκ τῶν προτέρων προδιαγεγραμμένων καὶ μετὰ ταχύτητος ἐκτελεσθέντων πρὸς πραγματοποίησιν προγράμματος ὡρισμένου καὶ ἐκ τῶν προτέρων συνταχθέντος. Παντοῦ πράγματι τὰ μέσα καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως ὁμοιάζουν. Πᾶς ὅστις παρέστη εἰς μίαν τῶν τρομερῶν αὐτῶν σκηνῶν, αἵτινες ἐξετυλίχθησαν εἰς τὰ φιλήσυχα μέρη, ὅπου τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον ὑπερεῖχε, δύναται νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν ἀκριβῆ τῶν διαπραχθέντων εἰς τὰς ἄλλας πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Ἀνατολῆς. Ἐξαίρεσιν ἀπετέλεσαν αἱ πόλεις καὶ τὰ χωρία, ἅτινα ἀμυνόμενα ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν κατὰ τῶν ἐπιδρομέων ἀντετάχθησαν.

Τὰ χωρία ταῦτα, ὡς τὸ Σερέκιοϊ, Γκερένκεϊ, Σουλουτζοὺκ καὶ ὁλόκληρος ἡ περιφέρεια τῆς Ἀρχαίας καὶ Νέας Φωκαίας κατεστράφησαν τελείως καὶ ἐπυρπολήθησαν.

Ἰδοὺ ἄλλως τε τὸ σύστημα τῆς δράσεως τῶν Μουσουλμάνων. Ὁ καϊμακάμης καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς καλοῦν τοὺς δημογέρον-

τας καὶ τοὺς προὔχοντας τοῦ τόπου καὶ τοῖς συνιστοῦν ν' ἀναχωρήσουν, διότι δὲν εἶνε πλέον ἀνεκτοί. Οὕτως ἐνήργησεν ὁ καϊμακάμης Περγάμου Ἀρὴφ Χιαμπῆ βέης, ὁ καϊμακάμης Ἀδραμυττίου, ὁ καϊμακάμης Καράμπουρνου, ὁ μουδίρης τοῦ Μοντόδου, ὁ ἀρχηγὸς τῆς μυστικῆς ὀργανώσεως τοῦ Τσεσμὲ Καραμπινὰ Ζαδὲ Ἀλῆ βέης, ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς καὶ ὁ λιμενάρχης, ὁ δήμαρχος, ὁ δημοτικὸς ἰατρὸς Σαΐμ βέης καὶ ὁ ἄλλοτε μουφτῆς Σερὶ βέης τῆς ἀρχαίας Φωκαίας, ὁ διοικητὴς τῆς χωροφυλακῆς Μαινεμένης Ταλαὰτ βέης καὶ ὅλοι οἱ κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι τῶν ἀνωτέρω διαμερισμάτων. Μετὰ ταῦτα ἔνοπλοι ὀρδαὶ βασιβουζούκων καὶ βαρβάρων ζεϊμπέκηδων ὥρμησαν κατὰ τῶν χριστιανικῶν χωρίων, ἑλκυόμεναι ἐκ τῆς ἐλπίδος πλουσίας λείας καὶ διήρπασαν τὰς περιουσίας τῶν Χριστιανῶν, τὰς ὁποίας θεωροῦν ὡς ἐθνικὴν περιουσίαν, διότι οἱ ὀργανωταὶ τῶν διωγμῶν ἔχουν ἀπὸ πολλοῦ διδάξῃ τοὺς ἐπιδρομεῖς αὐτούς, ὅτι αἱ περιουσίαι τῶν Χριστιανῶν ἦσαν ἴδια αὐτῶν κληρονομία, οἵτινες δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ εἶνε ἀνεκτοὶ παρὰ τῶν Μουσουλμάνων. Δύναται πᾶς τις νὰ φαντασθῇ κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, πῶς τὸ σχέδιον αὐτὸ ἀπὸ πολλοῦ ὡρίμασε, καταχθονίως ἐξετελέσθη καὶ ὅτι ὁ μόνος του σκοπὸς ἦτο ἡ ἐξόντωσις τῶν Χριστιανῶν.

Οὐαὶ εἰς τοὺς Χριστιανούς, οἵτινες δὲν ὑπεχώρουν ἀμέσως εἰς τὰ τρομοκρατικὰ μέτρα τῆς χωροφυλακῆς καὶ τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων! Τὴν ἰδίαν νύκτα ἀρχίζουν πέριξ τοῦ χωρίου οἱ πυροβολισμοί, κλοπαί, ἀπαγωγαὶ χωρικῶν, φόνοι μεμονωμένοι, καταστροφαὶ διὰ τοῦ πυρὸς τῶν ἀγροτικῶν οἰκιῶν. Ἐὰν οἱ Ἕλληνες χωρικοί, οἱ διὰ τοιούτων μεθόδων τρομοκρατούμενοι, ἐκδηλώσουν τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως μεταναστεύσωσι, τοὺς ληστεύουν καὶ τοὺς ἀφαιροῦν πᾶν ὅ τι ἔχουν, κατόπιν δὲ τοὺς ἐκδιώκουν στερουμένους τῶν πάντων· ἐὰν ἐπιμείνουν ὑπερασπίζοντες τὰς ἑστίας των, τὰς πόλεις των, τοὺς βωμούς των, αἱ ἔνοπλοι ὀρδαὶ κατέρχονται ἐκ τῶν πέριξ ὀρέων εἰς ὡρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν, ὑπακούοντες εἰς δοθείσας διαταγάς, εἰσβάλλουν εἰς τὴν πόλιν ἢ τὸ χωρίον, τὸ ὁποῖον ἔχει προγραφῇ, καὶ τὸ πολιορκοῦν.

Ἐὰν τὰ χωρία ἀπαντήσουν εἰς τοὺς πυροβολισμούς, αἱ αὐταὶ ὀρδαί, ὁδηγούμεναι παρ' ἀξιωματικῶν, χωροφυλάκων ἢ ἀγροφυλάκων καὶ ἀποστράτων ἀξιωματικῶν, ὁρμοῦν ὡς τακτικὸς στρατὸς πρὸς καταστροφὴν τῶν χωρίων. Καὶ τότε θρηνοῦμεν θύματα μεγάλων σφαγῶν καὶ τρομερῶν καταστροφῶν, ὡς ἤδη ἐγένετο εἰς Γκερένκιοϊ, Σερέκιοϊ καὶ εἰς ὅλην

τὴν περιφέρειαν Φωκαίας. Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ ἀνωφελὴς παρουσία τοῦ βαλῆ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ παρέσχε θέαμα θλιβερόν. Ἀντὶ βελτιώσεως ἡ παρουσία αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀπ' ἐναντίας ἀφορμὴ ἐπιδεινώσεως τῆς καταστάσεως.

Πράγματι ἐὰν οἱ ὑπάλληλοι αὐτοί, μεταβάντες εἰς τὰς ἐρημωθείσας χώρας, ὡς εἶνε ἡ πόλις τοῦ Ἀδραμυττίου καὶ αἱ ἐπαρχίαι τῆς Περγάμου, Φωκαίας, Τσεσμὲ καὶ Καραμπουρνοῦ, ἐτηλεγράφησαν ἐκεῖθεν, ὅτι ἀποκατέστη πλήρης τάξις, ἀλλὰ τοῦτο διότι χριστιανικοὶ πληθυσμοὶ δὲν ὑπάρχουν πλέον εἰς τὰ μέρη ταῦτα πρὸς ἐξόντωσιν, καθ' ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐξεδιώχθησαν ἢ ἀπεγυμνώθησαν.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς καταστροφῆς ἀποστέλλουν οἱ ἴδιοι εἰς τὰς ἐκκενωθείσας πόλεις καὶ χωρία μουατζίρηδες (μετανάστας) ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ πρὸς ἀποικισμόν.

Πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει, ὅτι ἐννοοῦν νὰ ἐπωφεληθοῦν τῶν καρπῶν τῆς λεηλασίας καὶ καταστροφῆς ἣν προὐκάλεσαν. Ἡ ἐπίσκεψίς των εἰς μέρη μὴ καταστραφέντα, ὡς τὸ Τζιρίχ, Μπαϊνδίρ, κλπ., ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα, ὡς ἀγγέλλουν αἱ ἐκεῖθεν εἰδήσεις, τὴν ἀπότομον ἐπιδείνωσιν τῆς καταστάσεως.

Διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν ἄλλα γεγονότα, παραθέτομεν τὸ ἑξῆς ἐπίσημον τηλεγράφημα τῆς Κοινότητος τῶν Θειρῶν, ληφθὲν σήμερον:

«Ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τὸ μποϋκοτάζ κατέστη σφοδρότερον. Ἡ ἀγορὰ ἔκλεισεν. Αἱ καπνοφυτεῖαι καὶ οἱ ἀγροὶ ἐγκατελείφθησαν. Οἱ καλλιεργηταὶ φοβοῦνται νὰ μεταβοῦν εἰς τὰς ἐργασίας των. Οἱ πληθυσμοὶ ζητοῦν νὰ μεταναστεύσουν. Ἡ κυβέρνησις ἐμποδίζει. Ἐνεργήσατε τὸ ταχύτερον, ὅπως μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ μεταβῶμεν εἰς Σμύρνην καὶ διαφύγωμεν τὴν ἀνυπόφορον κατάστασιν».

Καὶ ἤδη, κύριοι, δύνασθε νὰ ἐννοήσητε ποῖα εἶνε τὰ ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ ἐλατήρια τοῦ καταχθονίου αὐτοῦ μηχανισμοῦ, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης, ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς Εὐρώπης, τῆς χριστιανικῆς καὶ πεπολιτισμένης, ὀργανόνουν καὶ κατεργάζονται κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἀμείλικτον διωγμόν, καταδίωξιν ἀπαραδειγμάτιστον ἐν τῇ ἱστορίᾳ, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιδιώκεται ἡ ἐξόντωσις τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὁ ἐξισλαμισμὸς τῶν μερῶν αὐτῶν.

Φρονοῦμεν ὅτι ἡ μόνη ἀποτελεσματικὴ θεραπεία πρὸς ἐξασφάλισιν ζωῆς ἀνεκτῆς τῶν Χριστιανῶν ἐν Τουρκίᾳ εἶνε ἡ πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν

ἑξῆς ἀξιώσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου :

1) Ἐπιστροφὴ τῶν προσφύγων εἰς τὰς ἑστίας των.

2) Ἀπόδοσις τῶν περιουσιῶν των.

3) Ἀποζημίωσις.

4) Κατάπαυσις τοῦ μποϋκοτάζ.

5) Ἐγγυήσεις.

6) Σχηματισμὸς μικτῆς ἐπιτροπῆς πρὸς διενέργειαν τῆς ἐκ νέου ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων εἰς τὰς ἑστίας των.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι δράττονται τῆς εὐκαιρίας, ὅπως διαβεβαιώσωσιν ὑμᾶς, κύριοι, περὶ τῆς ἀπολύτου ἐκτιμήσεώς των καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ εὐεργετικοῦ ὑμῶν ἔργου.

Ἐν Σμύρνῃ 12 Ἰουνίου 1914

Ὁ τουρκικὸς τύπος κατὰ τοῦ ἔργου τῶν Διερμηνέων

Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως 21 Ἰουνίου

Εἰς τοὺς Τούρκους ἤρχισε νὰ μὴν ἀρέσῃ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ ξένοι Διερμηνεῖς διεξάγουν τὸ ἀνακριτικὸν ἔργον των ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Ἡ ἡμιεπίσημος «Τασβίρι Ἐφκιάρ», γράφουσα ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ περὶ τῆς Σμύρνης πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἐλατηρίων τῆς μεταναστεύσεως τῶν Ἑλληνοθωμανῶν περιοδευόντων Διερμηνέων τῶν ξένων πρεσβειῶν παρατηρεῖ, ὅτι ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ὡς ὅρον τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν εἶχε θέσῃ, ὅτι οὗτοι θὰ προέβαινον εἰς ἐξετάσεις ὑπὸ τελείως ἀνεπίσημον ἰδιότητα, δηλαδὴ ὅτι τὸ καθῆκον αὐτῶν θὰ περιωρίζετο μόνον εἰς ἁπλῆν παρατήρησιν. Τοῦτο, λέγει, ἡ Ὑψηλὴ Πύλη εἶχε δηλώσῃ διὰ γλώσσης σαφοῦς καὶ κατηγορηματικῆς, καθόσον ἦτο πληρέστατα πεπεισμένη περὶ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἀνεπιλήπτου πολιτικῆς της ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῆς μεταναστεύσεως καὶ διότι δὲν ἠνείχετο καὶ τὴν ἐλαχίστην ξενικὴν ἐπέμβασιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ Κράτους.

Διὰ τοῦτο, λέγει, ἀκριβῶς ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ σχετικῆς διακοινώσεώς της πρὸς τὰς Μεγάλας Δυνάμεις ἐζήτησεν, ὅπως ἀνατεθῶσιν εἰς τοὺς Διερμηνεῖς τῶν πρεσβειῶν καὶ καθήκοντα ἐλεγκτικὰ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παλινόστησιν τῶν Ἑλληνοθωμανῶν προσφύγων. Ἤδη ἡ Ἑλλάς, ἥτις ἐζήτησε τὴν ἐπέμβασιν τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας, δηλοῖ ὅτι συγκατατίθεται εὐχαρίστως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν περιουσιῶν τῶν

προσφύγων. Ἐντεῦθεν δύναταί τις νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς διπροσώπου πολιτικῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τούτοις, ἐνῷ τὰ καθήκοντα καὶ ἡ δικαιοδοσία τῶν Διερμηνέων εἶνε σαφῶς διαγεγραμμένα, ἐκπλησσόμεθα βλέποντες τὸν Παρισινὸν «Χρόνον» νὰ ἐκφέρῃ σκέψεις καὶ κρίσεις κατὰ τρόπον ἀναδεικνύοντα αὐτὸν ἑλληνικώτερον καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ἰσχυρίζηται, ὅτι ἡ παραχώρησις εἰς τοὺς Διερμηνεῖς δικαιοδοσίας πρὸς ἐποπτείαν οὐδόλως θὰ προσέβαλλε τὴν φιλοτιμίαν τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ τοὐναντίον θὰ διηυκόλυνε τὴν διεκπεραίωσιν τοῦ ἔργου.

Εἶνε πράγματι παράδοξον νὰ ἐπιδεικνύῃ ὁ τόσον σοβαρὸς «Χρόνος» τόσην ἐλαφρότητα καὶ ἀφέλειαν. Εὐτυχῶς ὅμως ὁ διπλωματικὸς κόσμος εἶνε ἀπηλλαγμένος τοῦ στίγματος τοῦ νὰ διαπράττῃ τοιαύτας εὐτελείας. Ἄλλως ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, ἐὰν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν εἶχε περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δράσεως τῶν Διερμηνέων, δὲν θ' ἀπετείνετο ποσῶς εἰς τὰς πρεσβείας τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Καὶ τώρα μάλιστα ἀκόμη ἡ ἐλαχίστη ὑπόνοια ἀρκεῖ διὰ νὰ κηρύξῃ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη περατωθὲν τὸ καθῆκον τῶν Διερμηνέων.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀνταλλαγῆς, τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον σημεῖον εἶνε ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅτι οἱ Μουσουλμᾶνοι πρόσφυγες τῆς Μακεδονίας ἔφυγον δῆθεν οἰκειοθελῶς καὶ ὅτι οὗτοι παρέλαβον μεθ' ἑαυτῶν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά των. Μάλιστα ἔν τινι σημείῳ τῆς ἑλληνικῆς διακοινώσεως λέγεται, ὅτι : «προκειμένου περὶ τῶν κτημάτων τῶν ἐγκαταλιπόντων τὴν Μακεδονίαν Τούρκων καὶ Μουσουλμάνων ταῦτα παραμένουν ἀπαραβίαστα».

Ἡμεῖς γνωρίζοντες καλῶς εἰς χεῖρας τίνων εὑρίσκονται σήμερον τὰ κτήματα τῶν Τούρκων καὶ Μουσουλμάνων δὲν δυνάμεθα βεβαίως ν' ἀποδώσωμεν εἰς ἀγαθὴν προαίρεσιν τὴν τοσαύτην ἄρνησιν προφανοῦς ἀληθείας. Μάλιστα δὲ μετὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἀνταλλαγῆς δὲν ἀποβαίνει πλέον ἀπαραίτητον νὰ θεωρηθῶσι μάταιοι οἱ τοιοῦτοι ἰσχυρισμοί. Πλὴν τούτου ἀφοῦ ἡ ἀνταλλαγὴ εἶνε πρᾶξις, διεξαχθησομένη ἀμοιβαίως μεταξὺ τῶν θελόντων νὰ μεταναστεύσωσιν οἰκειοθελῶς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, δὲν εἶνε ὀρθὸν νὰ μὴ ἐπεκταθῇ αὕτη καὶ ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες θὰ ἐκπληρώσωσι τὴν αὐτὴν ἐπιθυμίαν καὶ εἰς τὰ ἑξῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνάγκην διεθνοῦς ἐποπτείας ἐπὶ τῆς καταθλιπτικῆς πολιτικῆς, ἣν καὶ σήμερον ἔτι δὲν παύει νὰ μετέρχηται ἡ ἑλ-

ληνικὴ Διοίκησις κατὰ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Μουσουλμάνων, αὕτη ἐπιβάλλεται πάντοτε. Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἂς προτείνουν αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἂς τὴν ἐξαναγκάσουν νὰ τὴν ἀποδεχθῇ, διὰ ν' ἀποδείξουν οὕτως ὅτι ἐπιθυμοῦν εἰλικρινῶς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης.

Αἱ ἐκ τοῦ ἀδραμυττινοῦ κόλπου, τῆς Περγάμου καὶ τῆς Φωκαίας Ἐπιτροπαὶ τῶν προσφύγων πρὸς τὴν Διεθνῆ Ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπήν.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀντιπρόσωποι τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Ἀδραμυττινοῦ κόλπου, τῆς Περγάμου καὶ τῆς Φωκαίας ἐκδιωχθέντων καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰ χωρία τῆς νήσου Λέσβου καταφυγόντων, τῶν ὁποίων τὸ σύνολον, ἀποτελούμενον ἐξ ὑπερεκατοντακισχιλίων ψυχῶν, εὑρίσκεται διεσκορπισμένον ἁπανταχοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, κατόπιν τῶν αἱματηρῶν διωγμῶν, τῶν διαπραχθέντων ὑπὸ ἐνόπλων συμμοριῶν ἐν συμφωνίᾳ μετὰ τῶν τουρκικῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν εὐσεβάστως νὰ γνωστοποιήσωμεν ὑμῖν τὰ ἑπόμενα:

Διαψεύδομεν κατηγορηματικώτατα τὰς διαβεβαιώσεις τῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἰδίᾳ τὰς ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Ταλαὰτ βέη, τὰς μέχρι σήμερον δημοσιευθείσας ἐπὶ σκοπῷ μετριασμοῦ τῆς ἐκ τῶν ἀναφερομένων διωγμῶν ἀξιοθρηνήτου ἐντυπώσεως ἐκ τῶν λεηλασιῶν, βιασμῶν, δολοφονιῶν καὶ παντοειδῶν θηριωδιῶν, τῶν διαπραχθεισῶν καθ' ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἐνόπλων συμμοριῶν τῇ ἐνοχῇ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, αἵτινες προξενοῦσι, καίτοι ἀτελέστατα γνωσθεῖσαι, τὴν φρίκην τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν Κυβερνήσεων.

Κατηγοροῦμεν τὰς ὀθωμανικὰς ἀρχὰς ὡς τὰς μόνας ὑπευθύνους, συνεπείᾳ διαταγῶν, δοθεισῶν αὐταῖς ὑπὸ τῶν διοικούντων σήμερον τὴν αὐτοκρατορίαν, τῶν ταραχῶν, αἵτινες ἀπὸ τῆς 21 Μαΐου καθῄμαξαν τὴν μικρασιατικὴν χώραν· κατηγοροῦμεν αὐτάς, ὅτι εἶνε οἱ μυστικοὶ πράκτορες καὶ οἱ πρωταίτιοι τῶν κακουργημάτων, ὡς ἐπιφυλασσόμεθα ἐντὸς ὀλίγου ν' ἀποδείξωμεν διὰ τῆς ἐκδόσεως Μαύρης Βίβλου, εἰς ἣν ἐπακριβῶς θὰ ἐκτίθηνται καὶ σχολιάζωνται αἱ ἀπαίσιαι αὐτῶν ἐνέργειαι.

Καταγγέλλομεν δι' ὅλης ἡμῶν τῆς δυνάμεως τὴν κακοπιστίαν τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ἥτις ἐκάλεσε τὰς Μεγάλας Δυνάμεις νὰ προβῶσιν εἰς ἐρεύνας καὶ νὰ παρακολουθήσωσι διὰ τῆς ἐντίμου παρεμβάσεως αὐτῶν τὴν

εἰλικρίνειαν τῶν προσπαθειῶν αὐτῆς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως εἰς τὰ τελείως ἐρημωθέντα τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου διαμερίσματα ἐκ τοῦ φοβερωτέρου τῶν διωγμῶν. Ὡς ἐὰν ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ προβῇ τις εἰς ἀνακρίσεις ἐκεῖ, ὅπου οὐδεὶς πλέον ἀπέμεινεν, ἵνα προβῇ εἰς καταγγελίας καὶ μαρτυρίας τῆς ἀγριότητος τῶν διαπραχθέντων ἐγκλημάτων. Ὡς πρὸς τὰ ἐπαγγελλόμενα περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως, ταῦτα ἐνθυμίζουσι τὸ ῥητὸν τοῦ Τακίτου: «Solitudinem faciunt pacem appelant», οὐδὲ δύναταί τις εὐκόλως ν' ἀπατηθῇ περὶ τῆς φύσεως αὐτῆς.

Καταγγέλλομεν ἐπίσης τὴν διπροσωπίαν τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μεταθέσεως διοικητῶν τινῶν καὶ ἄλλων αὐτῆς ὑπαλλήλων. Οἱ ἐκ τούτων ἀνακληθέντας δὲν εἶνε οἱ καταδειχθέντες ἀνίκανοι πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως καὶ πρόληψιν τῶν διωγμῶν, ἀλλὰ τοὐναντίον οἱ μὴ κατορθώσαντες ἢ μὴ θελήσαντες νὰ ἐκτελέσωσι τὸ νεοτουρκικὸν πρόγραμμα, νὰ διώξουν τουτέστι τοὺς Χριστιανοὺς ἐκ τῶν περιφερειῶν τῆς δικαιοδοσίας των. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν ὁ καϊμακάμης τῶν Κυδωνιῶν καὶ ὁ μουδίρης τῆς Βίγας, οἵτινες ἀμφότεροι ἀπελύθησαν τῆς ὑπηρεσίας, καίτοι αἱ Κυδωνίαι καὶ ἡ Μάδυτος παραμένουσιν ἀκόμη ἑλληνικαὶ πόλεις.

Ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ συνειδήσεως διακηρύττομεν, ὅτι δὲν ὑπηκούσαμεν εἰς οὐδεμίαν ξενικὴν παρότρυνσιν πρὸς ἐκπατρισμόν. Καταγγέλλομεν ὡς ἀπολύτως ἀνακριβῆ πᾶσαν βεβαίωσιν, τείνουσαν νὰ καταστήσῃ πιστευτόν, ὅτι τοιαύτης φύσεως προσκλήσεις ἐγένοντο εἰς ἡμᾶς, ὡς ἐπίσης καὶ ὅτι οἰκείᾳ θελήσει ἐγκατελείψαμεν τὰς πόλεις ἡμῶν, τοὺς ναούς, τὰ ἀγαθά, τοὺς τάφους τῶν προγόνων. Εἴμεθα πάντες πρόθυμοι νὰ παλινοστήσωμεν, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐπιτραπῇ ἡμῖν τοῦτο, νὰ μᾶς ἐγγυηθῶσι δὲ τὴν ἀσφάλειαν, εἰς ἣν πᾶν ἀνθρώπινον ὄν, ζῶν ὑπὸ νόμους πεπολιτισμένου κράτους ἔχει, ὡς συνήθως ὑποτίθεται, δικαίωμα. Ἐπίσης διακηρύττομεν ὡς ἄκυρον καὶ ἐστερημένον πάσης ὑποστάσεως τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ ἐνυπογράφως βεβαιοῦται τὸ ἀληθὲς τοῦ ὑπὸ τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως διϊσχυρισμοῦ ἑκουσίας μεταναστεύσεως, ὡς ὅλως ἀντιτιθεμένου εἰς τὴν λογικὴν καὶ τὰ στοιχειωδέστατα τῶν συμφερόντων ἡμῶν. Ἀποκηρύττομεν τὰ ἔγγραφα ταῦτα, καθότι τὰ ἐν αὐτῷ ὁμολογούμενα ἀπεσπάσθησαν παρ' ἡμῶν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βίας καὶ τοῦ μᾶλλον δεδικαιολογημένου τρόμου.

Δι' ὅρκου συγχρόνως βεβαιοῦμεν, ὅτι ὁ καταρτισμὸς τῶν περιφήμων συμμοριῶν ὀφείλεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως

τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῇ συνενοχῇ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῷ ἀποκλειστικῷ σκοπῷ τῆς καθ' ἡμῶν χρησιμοποιήσεως αὐτῶν ὡς ὀργάνων πανικοῦ καὶ βίας πρὸς ἐγκατάλειψιν τῶν ἑστιῶν ἡμῶν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ λεγόμενα περὶ ξενοφοβίας, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐκδιώξεως ἐκ τῆς γενετείρας, ταῦτα οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὰ παθήματα τῶν μεταναστῶν Μουσουλμάνων τῆς Μακεδονίας, οἵτινες κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἐξεδικοῦντο καθ' ἡμῶν διὰ τὰς κακώσεις, ἃς ὑπέστησαν ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν Ἀρχῶν τῆς χώρας ταύτης. Ἡ πρόφασις αὕτη ἐπενοήθη διὰ ν' ἀπαλλάξῃ τῆς εὐθύνης τὴν ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν ἔναντι τῆς χριστιανικῆς καὶ πεπολιτισμένης Εὐρώπης διὰ τὸ βάρβαρον π α ν ι σ λ α μ ι κ ὸ ν κίνημα, τὸ διευθυνόμενον ἐναντίον τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς παραλίας, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ Ἰσλαμισμοῦ καὶ τοῦ πλουτισμοῦ αὐτοῦ διὰ λῃστεύσεως τῶν ἐκδιωχθέντων πληθυσμῶν.

Μετὰ πάσης δυνάμεως διαμαρτυρόμεθα εἰς τὴν ὑμετέραν σεβαστὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν διαρπαγὴν τῶν περιουσιῶν ἡμῶν, ἣν διέπραξαν αὐτοπροσώπως οἱ καϊμακάμαι, δήμαρχοι καὶ ἀρχηγοὶ τῆς χωροφυλακῆς τῶν διαμερισμάτων ἡμῶν. Οἱ παράδοξοι οὗτοι ἀντιπρόσωποι τῆς ἐξουσίας, ὀργανούμενοι εἰς συμμορίας, ἐβίαζον τὰς εἰσόδους τῶν οἰκιῶν ἡμῶν καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ σκότους μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας προσεκάλουν τοὺς προκρίτους νὰ παραιτηθῶσι πάσης ἰδιοκτησίας ὑπὲρ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στόλου, ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει τὰ προσφερόμενα χρήματα δὲν ἀνήρχοντο εἰς ὃ ποσὸν εἶχον προϋπολογίσῃ, ἐθεώρουν ἔντιμον νὰ συναποκομίζωσι καὶ αὐτὰ τὰ κοσμήματα τῶν γυναικῶν. Διὰ τοιούτων μεθόδων καὶ διὰ τοιαύτας αἰτίας, Κύριε πληρεξούσιε, ἑκατὸν χιλιάδες ψυχῶν φιλησύχου καὶ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ, οὐδέποτε παρασχόντος ἀφορμὴν παραπόνου εἰς τοὺς διοικοῦντας αὐτόν, ἀνάνδρως ἐξεδιώχθη, κατεδικάσθη, ἐξοντώθη ὑπὸ τοῦ παροξυσμοῦ λυσσαλέας φιλοπατρίας, ἐνισχυομένου ὑπὸ τοῦ φανατισμοῦ καὶ τῶν ἐλεεινοτάτων ἐνστίκτων, ἅτινα στιγματίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ ἐν τούτοις ἡ παροῦσα ἡμῶν Ἔκθεσις δὲν εἶνε ἡ λίαν συνοπτική. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπικαλούμενοι, Κύριε, τὰ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀνθρωπισμοῦ αἰσθήματα, δι' ἃ διακρίνεται ἡ Κυβέρνησις τοῦ εὐγενοῦς ἔθνους, ὅπερ ἐπαξίως ἀντιπροσωπεύετε, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ζητήσωμεν ὑπὲρ αὐτῆς τὴν εὐμενῆ Ὑμῶν προσοχήν.

Ἐν Μυτιλήνῃ 18|30 Ἰουνίου 1914

Αἱ Ἐπιτροπαὶ τῶν Προσφύγων τοῦ Ἀδραμυττινοῦ Κόλπου, τῆς Περγάμου καὶ τῆς Φωκαίας.

Ὑπόμνημα τῶν ἐκ τοῦ Ἀδραμυττινοῦ κόλπου προσφύγων πρὸς τὴν Α.Ε. τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Ἐμμ. Ῥέπούλην.

Οἱ ὑποφαινόμενοι, ἀντιπρόσωποι τῶν βίᾳ ἀπελαθέντων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῶν Καζάδων Ἀδραμυττίου, Κεμερίου καὶ Ἀϊβατζικίου, ἀνερχομένων εἰς πλέον τῶν 60,000 ψυχῶν, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εὐσεβάστως εἰς γνῶσιν Ὑμῶν καὶ τῆς Σεβαστῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως τὰ ἑπόμενα :

Πληροφορούμεθα ἐκ τῶν ἐφημερίδων, ὅτι ἀνεχώρησεν ἤδη εἰς Σμύρνην Ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν πρώτων Διερμηνέων τῶν Πρεσβειῶν τῶν ἕξ Μεγάλων Δυνάμεων, ὅπως ἐρευνήσῃ τὰ περὶ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ διωγμῶν, καὶ θεωροῦντες πλέον ἢ βέβαιον, ἅτε καλῶς γινώσκοντες τὰς τουρκικὰς μεθόδους, ὅτι θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν πρὸς διαστροφὴν τῶν γεγονότων, σπεύδομεν, κύριε Ὑπουργέ, νὰ παράσχωμεν Ὑμῖν ἀκριβεῖς περὶ τῶν συμβάντων εἰς τὰς ὡς ἄνω περιοχὰς πληροφορίας, ὅπως προλάβωμεν ἐνδεχομένην ἐξαπάτησιν καὶ τῆς Σεβαστῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως, παράσχωμεν δὲ εἰς Αὐτὴν τὰ μέσα, ὅπως ἀντικρούσῃ, χρείας τυχούσης, τὰ ψεύδη τῶν ὀργάνων τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας.

Ἐν πρώτοις ἀποκρούομεν μετ' ἀγανακτήσεως τὸ διαταθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Τουρκίας Ταλαὰτ βέη, ὅτι δῆθεν οὐδεὶς ἐβίασεν ἡμᾶς πρὸς ἐκπατρισμόν, οὔτε μᾶς ἐξεδίωξεν, ἀλλ' ὅτι οἰκείᾳ βουλήσει καὶ ἄνευ λόγου καὶ ἀφορμῆς ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκπατρισθῶμεν. Οὐδὲν ἀνακριβέστερον τούτου· ὄχι μόνον ἐξηναγκάσθημεν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰς ἑστίας μας, ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ χειροτέρου διωγμοῦ, ὑπὸ τῶν ἀγρίων στιφῶν τῶν βασιβουζούκων, ἀλλὰ τὸ δεινότερον, ὁ διωγμὸς οὗτος εἶχε διοργανωθῇ ὑπὸ τῶν πολιτικῶν, ἀστυνομικῶν καὶ δημοτικῶν Ἀρχῶν τῶν ὡς ἄνω Καζάδων ἐκ συστάσεως καὶ συνεπείᾳ ὁδηγιῶν, αἱ ὁποῖαι μέχρι τῆς προτεραίας τοῦ διωγμοῦ κατέφθανον τηλεγραφικῶς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, Κύριε Ὑπουργέ, ἐὰν ἤθελε κατ' ἰδίαν κληθῇ, θὰ εἶχε νὰ καταθέσῃ φρικιαστικὰς ἱστορίας περὶ τῶν εἰς αὐτὸν συμβάντων.

Συνολικῶς ταῦτα συνοψίζονται εἰς δημιουργουμένους κατὰ προδιαγεγραμμένον πρόγραμμα καὶ ἐπὶ ὡρισμένῳ τέλει πανικοὺς ὑπὸ τῶν ἀτάκτων στιφῶν τῶν βασιβουζούκων, τοὺς ὁποίους πανικοὺς εἰς κατάλληλον ψυχολογικὴν στιγμὴν ἐνέτειναν ἔτι πλέον αἱ προτροπαὶ τῶν Ἀρχῶν, ἐπισκεπτομένων αὐτοπροσώπως τοὺς ἐγκριτωτάτους καὶ πλουσιωτάτους τῶν πολιτῶν, ὅπως παραινετικῶς καὶ ἐπὶ τῷ λόγῳ δῆθεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς αὐτὰς νὰ ἐγγυηθῶσι περὶ τῆς ζωῆς των, ὠθήσωσιν αὐτοὺς εἰς μετανάστευσιν.

Ἀλλ' ἐνῷ ἡ πρωτάκουστος αὕτη ὁμολογία Κυβερνήσεως διαπιστούσης τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆς δῆθεν, ὅπως πατάξῃ τὴν ἀναρχίαν ἐν τῷ Κράτει της καὶ προστατεύσῃ τοὺς φιλησύχους καὶ νοματαγεῖς πληθυσμούς, ἀπετέλει τὸν πρόλογον τοῦ ὅλου δράματος, ἡ ἐξέλιξις αὐτοῦ παρουσίαζε τοὺς ἐν λόγῳ πολιτικούς, ἀστυνομικοὺς καὶ δημοτικοὺς ἄρχοντας ὡς ληστὰς τῶν μεγάλων δρόμων, ἀπογυμνοῦντας διὰ τῆς πειθοῦς τοῦ ρεβόλβερ καὶ τῆς βόμβας, ὅπου δὲν ἴσχυεν ὁ λόγος καὶ ἡ μάστιξ, τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐπισκεπτομένους ὑπὲρ τοῦ ταμείου τοῦ τουρκικοῦ στόλου. Ἀλλ' ἡ λήστευσις αὕτη, πρωτάκουστος εἰς τὰ χρονικά, ὄχι πλέον συγχρόνου κράτους, ἀλλὰ καὶ κράτους τῶν ἀγριωτέρων ἐποχῶν τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν ἐφάπαξ ἀφαίμαξιν τῶν πολιτῶν· ληστευθέντες καὶ φεύγοντες ὅπως σώσωσι τὰ τιμαλφέστερά των, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωήν των, ἐληστεύοντο καὶ πάλιν δὶς καὶ τρὶς καθ' ὁδὸν τῶν τε χρημάτων καὶ τῶν ἀποσκευῶν, τὰς ὁποίας τοῖς ἐπετράπη νὰ παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν, ὑπὸ τῶν ἐνεδρευόντων βασιβουζούκων, ἕως ὅτου φθάσωσι μέχρι τῆς θαλάσσης, ὅπου πλέον ἀπεγυμνοῦντο καὶ τοῦ τελευταίου ὀβολοῦ ὑπὸ τῶν ἑκασταχοῦ ἀστυνόμων (ὡς εἰς τὸ Ἀκτσάϊ καὶ Βουρχανιέ), ὅπως καὶ ὑπὸ τῶν λεμβούχων, λαμβανόντων πέντε καὶ δέκα λίρας πρὸς μεταφορὰν ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, οὕτως ὥστε ἐπεβιβάζοντο αὐτοῦ ἐντελῶς γυμνοί.

Πρὸ τούτου ὅμως οἱ τεταγμένοι ἀστυνομικοὶ πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἀδείας ἐπιβιβάσεως παρουσίαζον εἰς ἡμᾶς πρὸς ὑπογραφὴν ἔγγραφον ἀγνώστου περιεχομένου καὶ δὲν παρεῖχον ἡμῖν τὴν ἐν λόγῳ ἄδειαν, εἰμὴ ἀφοῦ μᾶς ἐξηνάγκαζον νὰ ὑπογράψωμεν προηγουμένως τὸ ἔγγραφον τοῦτο.

Αὕτη, ἐν μεγίστῃ συντομίᾳ, ἡ ἔκθεσις τῶν μεθόδων, δι' ὧν διενηργήθη ὑπὸ τῶν ἐπισήμων τουρκικῶν Ἀρχῶν, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ὁ ἀπαίσιος διωγμός, ὁ ἐρημώσας τὴν Ἀνατολὴν εἰς ἀπόστασιν πλέον τῶν

πεντήκοντα χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν της καὶ πληρώσας τὸ ἐλεύθερον Κράτος δυστυχῶν καὶ προσφύγων.

Ἤδη, Ἐξοχώτατε Κύριε Ὑπουργέ, ἐπειδὴ ἀναγινώσκομεν εἰς τὰς ἐφημερίδας νὰ γίνηται λόγος καὶ περὶ ἀνταλλαγῶν πληθυσμῶν καὶ κτημάτων κατὰ τὰς διεξαγομένας μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων διαπραγματεύσεις, νομίζομεν ἐπεῖγον καὶ σκόπιμον νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῆς Σεβαστῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν τοιαύτης λύσεως ἠθικῶς καὶ οἰκονομικῶς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μεγαλυνθεῖσαν κατόπιν δύο προσφάτων καὶ ἐνδόξων πολέμων Ἑλλάδα, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἔκνομος καὶ πρωτοφανὴς αὐτὴ λύσις θὰ ἐδημιούργει ὀλέθριον προηγούμενον, ἐπιτρέπον εἰς τὴν Τουρκίαν ἐπὶ τοιαύτης τινὸς πάντοτε βασιζομένης καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀνταλλαγῆς νὰ ἐπιδιώξῃ τὸν ἀπόλυτον ἐκτουρκισμὸν τῆς γείτονος αὐτοκρατορίας, ὅπου ὄχι μόνον δισεκατομμυρίων ὅλων οἰκονομικὰ συμφέροντα ἔχει ὁ Ἑλληνισμός, κινήσαντα ἀνέκαθεν τὸν φθόνον ξένων Δυνάμεων, ἀλλ' ὅπου μέχρι τῆς σήμερον καὶ περιεσώθησαν τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν ἰδεώδη ἀκμαῖα καὶ ἡ ἱερὰ βυζαντινὴ παράδοσις.

Οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτοῦμεν, Ἐξοχώτατε, εἰμὴ τὴν εἰς τὰς ἑστίας ἡμῶν παλινόστησιν καὶ ἐπανάκτησιν τῶν περιουσιῶν, τὴν ἀνασυγκρότησιν τῶν Κοινοτήτων ἡμῶν, διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁποίων ὑπερανθρώπους μόχθους καὶ θυσίας κατεβάλομεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν, κατορθώσαντες τὴν ἀνέγερσιν ὑπερλάμπρων Ἐκκλησιῶν καὶ Σχολῶν, ἄνευ οὐδεμιᾶς οὐδαμόθεν ὑποστηρίξεως καὶ συνδρομῆς, ἐγκαταλειφθέντων ἤδη πάντων εἰς τὴν διάθεσιν τῶν διωκτῶν μας.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, εὐαρεστουμένη θέλει λάβῃ ὑπ' ὄψει τὰ ὡς ἄνω καταγγελθέντα καὶ καταστήσῃ αὐτὰ γνωστὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἔντιμα μέλη τῆς Σεβαστῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὑποσημειούμεθα εὐσεβάστως οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν προσφύγων τοῦ Ἀδραμυττινοῦ κόλπου.

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Γερμανόν.

Παναγιώτατε,

Συντετριμμένοι τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, τὰ πάνδεινα ὑποστάντες, τῶν πάντων στερηθέντες, ληστευθέντες, κακοποιηθέντες, πλεῖστοι φόνους

καὶ ἀτιμίας δοκιμάσαντες περιεσώθημεν, ἄλλοι μὲν ἐπὶ ἄλλων νήσων, οἱ περισσότεροι δὲ ἐπὶ τῆς νήσου Λέσβου, ἐν ᾗ πλέον τῶν 60 χιλιάδων ὁμογενῶν εὗρον ἄσυλον καὶ προστασίαν, ὁμογενῶν τῶν πάντων ἐστερημένων, πλὴν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίδος καὶ τῆς πεποιθήσεως ἐπὶ τῆς ἐκ μέρους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν Ἀρχῶν ἀρωγῆς καὶ συναντιλήψεως.

Γνωστὴ τυγχάνει τῇ Ὑμετέρᾳ Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ Σ. Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει ἡ νομοτάγεια τῶν ἀνὰ τὰ μικρασιατικὰ παράλια τῆς Αἰολίδος καὶ Ἰωνίας χριστιανικῶν πληθυσμῶν. Εἰς τί ἔσφαλον οὗτοι, ὥστε νὰ ἐκδιωχθῶσι κακῶς ἔχοντες ἐκ τῶν ἑστιῶν αὐτῶν, χωρὶς νὰ τοῖς ἐπιτραπῇ οὔτε τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα νὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν ; Εἰς τί ἔσφαλον, λέγομεν, ἂν αἱ Κυβερνήσεις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθηνῶν εἶχον διαφορὰς μεταξύ των ; Καὶ ἐπὶ τίνος ἀρχῆς ἢ τίνος διεθνοῦς δικαίου ἐπετράπη εἰς τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν, ἧς ἐτυγχάνομεν πιστοὶ ὑπήκοοι, νὰ ἐκδιώξῃ ἡμᾶς τῶν ἑστιῶν μας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, βίᾳ ἀναγκάσασα ἡμᾶς νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰ πάντα : οἰκίας μὲ ὅλα τὰ χρειώδη, καταστήματα καὶ ἀποθήκας πλήρεις ἐμπορευμάτων, κτήματα, ναοὺς περικλάμπρους, σχολάς, συμφέροντα ὕψιστα, τὰ πάντα ἐν ἑνὶ λόγῳ εἰς τὴν τύχην, ἢ μᾶλλον εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀγρίων διωκτῶν μας καὶ νὰ φύγωμεν πανικόβλητοι, λῃστευόμενοι ἔν τε τοῖς οἴκοις ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ἐν αὐτῷ ἀκόμη τῷ λιμένι ὑπὸ τῶν μαινομένων μουσουλμανικῶν ὀρδῶν καί, ὅπερ χείριστον, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐπισήμων διοικητικῶν, δημοτικῶν καὶ ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν ;

Αἱ τέως ἀνθοῦσαι Κοινότητες Ἀδραμυττίου μεθ' ὅλων τῶν λοιπῶν Κοινοτήτων τῶν εἰς τοὺς καζάδες Ἀδραμυττίου, Κεμερίου καὶ Ἀϊβατζικίου ὑπαγομένων, Περγάμου μεθ' ὅλης τῆς περιφερείας αὐτῆς, ὡς καὶ αἱ Κοινότητες Φωκῶν ἐξωντώθησαν καθ' ὁλοκληρίαν, μὴ ἐπιτραπέντος εἰς οὐδένα Χριστιανὸν νὰ παραμείνῃ.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν, Παναγιώτατε, ὅτι αἱ Μητροπόλεις Ἐφέσου, Δαρδανελλίων, Σμύρνης καὶ Κρήνης, εἰς ἃς ὑπαγόμεθα, ἐγκαίρως θὰ ἔφεραν εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Ὑμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὴν ἀνήκουστον συμφορὰν καὶ τὸν πρωτάκουστον διωγμόν, ὃν ἐδοκίμασαν οἱ Χριστιανοὶ τῶν ὡς ἄνω περιφερειῶν, θὰ κατήγγειλαν δὲ καὶ τοὺς κυρίως διώκτας ἡμῶν, προσέτι δὲ ὅτι θὰ ἔλαβον αἱ ἀνώταται Ἐκκλησιαστικαὶ ἡμῶν Ἀρχαί, εἰς ἃς καὶ μόνον, μετὰ τὸν Θεόν, ἔχομεν ἀναθέσῃ πάσας ἡμῶν τὰς ἐλπίδας, θὰ ἔλαβον, λέγομεν τὰ ὑπὸ τῶν κρισιμωτάτων περιστάσεων, ἃς διερχόμεθα ἐπιβαλλόμενα μέτρα.

Τὰ καθ' ἡμᾶς, μόλις συνελθόντες ἐκ τῆς δεινῆς αὐτῆς συμφορᾶς, ἐθεωρήσαμεν ἐπιβεβλημένον ἡμῖν, ὅπως εὐθὺς ἀμέσως διαμαρτυρηθῶμεν πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην τηλεγραφικῶς διὰ τὴν βιαίαν ἔξωσιν ἡμῶν καὶ τὴν ἀπόσπασιν ἐγγράφου ἀγνώστου περιεχομένου, αἰτοῦντες νὰ μᾶς ἐπιτραπῇ ἡ εἰς τὰς ἑστίας παλινόστησις μὲ ἀσφαλεῖς ἐγγυήσεις. Ἐπίσης ἀπετάθημεν καὶ πρὸς τὰς Μεγάλας Δυνάμεις, παρ' ὧν ἠλπίζομεν ἀντίληψιν καὶ προστασίαν δυνάμει δικαιώματος διεθνῶν συνθηκῶν.

Ἐν τούτοις αἱ ἡμέραι παρέρχονται· ἡ δυστυχία καὶ τὰ δεινά μας, ὡς ἐκ τῶν στερήσεων, αὐξάνουν καὶ οὐδεμία οὐδαμόθεν ἐλπὶς σωτηρίας ἀναφαίνεται. Τὰ ἀναγραφόμενα περὶ διαπραγματεύσεων τῶν Κυβερνήσεων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθηνῶν οὐδόλως τυγχάνουν τῆς ἡμετέρας ἐγκρίσεως καὶ κατ' οὐδένα τρόπον εἶνε δυνατὸν νὰ γίνουν παρ' ἡμῶν παραδεκτά—ἐννοοῦμεν τὰς περὶ ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν καὶ κτημάτων διαπραγματεύσεις τῶν δύο ῥηθεισῶν Κυβερνήσεων—καὶ οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις ἔσται τόσον ἰσχυρά, ὥστε ν' ἀναγκάσῃ ἡμᾶς ν' ἀπαρνηθῶμεν τοὺς τάφους τῶν προγόνων μας, τοὺς ναούς μας, τὰ σχολεῖά μας, τὰς ἑστίας μας, τὰ καταστήματά μας, τοὺς ἐλαιοφόρους καὶ πλουσίους ἀγρούς μας καὶ ν' ἀνταλλάξωμεν πάντα ταῦτα καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς μὲ τὰ στίφη τῶν Πομάκων μεταναστῶν, τὰ ἐν σχέσει πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν στοιχειώδη ἀνθρωπισμὸν ἐλάχιστα διαφέροντα ἀπὸ τοὺς ἀγρίους τῆς Κεντρώας Ἀφρικῆς. Δὲν ἀπαιτεῖται βαθεῖα μελέτη καὶ ἐξέτασις, ἵνα κατανοήσῃ τις τὴν μεγάλην διαφορὰν τὴν ὑφισταμένην μεταξὺ τῶν ἐκ Ῥούμελης προσφύγων καὶ τῶν Μικρασιατῶν· θὰ ἤρκει ἓν μόνον βλέμμα νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τῶν μὲν καὶ ἐπὶ τῶν δὲ ἡ ἔντιμος τῶν Διερμηνέων τῶν αὐτόθι Πρεσβειῶν Ἐπιτροπή, ὅπως ἀντιληφθῇ τὸ μάταιον καὶ ὅλως ἄσκοπον τῆς χρονοτριβῆς περὶ τὴν ἐκτίμησιν κτημάτων καὶ ἀνταλλαγὴν αὐτῶν. Ἐπαναλαμβάνομεν, Παναγιώτατε, ὅτι οὐδὲν τὸ παράλογον, οὔτε τι τὸ παράνομον ζητοῦμεν· οὔτε ἐπήλυδες εἴμεθα, οὔτε ἐπαναστάται· εἴμεθα πληθυσμοὶ εἰρηνικοὶ καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ εἰς ἔργα εἰρήνης καὶ πολιτισμοῦ καταγινόμενοι, πιστοὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, οὗτινος ἐτάχθημεν ὑπήκοοι, πρόθυμοι εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν πρὸς αὐτὸ ὑποχρεώσεων μας τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων. Κατὰ συνέπειαν πᾶν ἄλλο ἀναμένομεν παρὰ τὴν βιαίαν ἐκ τῶν ἑστιῶν μας ἔξωσιν, τὴν λῄστευσίν μας καὶ τὴν κατάσχεσιν τῶν μόχθῳ καὶ ἱδρῶτι ἀποκτηθεισῶν περιουσιῶν μας.

Μόνη ἐλπὶς ἡ ἐπὶ τὰς ἐθνικὰς ἡμῶν ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχὰς ἀπομένει, Παναγιώτατε, ἀφ' οὗ ἡ μὲν Σεβαστὴ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις διαπραγματεύεται τὴν δίκην προβάτων ἀπεμπόλησιν ἡμῶν, αἱ δὲ Εὐρωπαϊκαὶ Χριστιανικαὶ Δυνάμεις εἰς οὐδὲν μέχρι τοῦδε μέτρον προέβησαν, ἐξ οὗ νὰ ἐπιτρέπηται ἡμῖν νὰ ἐλπίζωμέν τι παρ' Αὐτῶν.

«Παλινόστησιν εἰς τὰς ἑστίας μας πρὸς ἀνασυγκρότησιν τῶν Κοινοτήτων μας ὑπὸ ἐγγυήσεις οὐσιαστικάς, ἐπανάκτησιν τῶν περιουσιῶν μας καὶ δικαίαν ἀποζημίωσιν», ταῦτα καὶ μόνα, Παναγιώτατε, ζητοῦμεν, διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ὁποίων—μὲ ἐγγυήσεις, ἐπαναλαμβάνομεν, ἀσφαλεῖς καὶ οὐσιαστικάς—παρηγορούμεθα ἐλπίζοντες, ὅτι θέλει δραστηρίως πάνυ ἐνεργήσῃ ἡ Ὑμετέρα Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, παρ' ὧν καὶ μόνων ἀπεκδεχόμεθα συναντίληψιν καὶ σωτηρίαν.

Ἐπὶ τούτους εὐλαβῶς προσκυνοῦντες τὴν Ὑμετέραν λατρευτὴν Θ. Παναγιότητα, καταβρέχομεν διὰ πυρίνων δακρύων τὴν πατρικὴν Αὐτῆς δεξιάν.

21 Ἰουνίου 1914.

Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Α. Σεβασμιότητα τὸν Γέροντα Ἅγιον Ἐφέσου κ. κ. Ἰωακεὶμ Εὐθυβούλην.

Σεβασμιώτατε,

Δὲν ἐρχόμεθα διὰ τοῦ παρόντος νὰ διεκτραγῳδήσωμεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα οὔτε τὸν τρόπον τοῦ βαρβάρου διωγμοῦ, τοῦ ὁποίου ἐπέσομεν θύματα ἐκ συστάσεως τῶν τουρκικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν βασιβουζούκων, οὔτε τὴν λῄστευσιν τῶν περιουσιῶν μας, οὔτε τοὺς ἀγρίους φόνους καὶ τὰς παντοίας κακώσεις, τὰς ὁποίας ὑπέστημεν παρ' ἀμφοτέρων, περισωθέντες μόλις ἐνταῦθα γυμνοὶ καὶ ἐστερημένοι τῶν πάντων. Ἡ Ὑμετέρα σεβασμιότης, προτάσσουσα τὰ στήθη καὶ ἀγωνιζομένη ἡρωϊκῶς ὑπὲρ τοῦ δίκην ἀγρίων θηρίων καταδιωκομένου ἀτυχοῦς ποιμνίου της, οὐ μόνον ὑπῆρξεν αὐτόπτης μάρτυς τῶν φρικαλεοτήτων καὶ τῆς ἀνεπανορθώτου καταστροφῆς, ἥτις ἔπληξε τὸ Ἀδραμύττιον, ἀλλ' ἤκουσεν ἐπίσης ὅτι καὶ ἡ ἐπαρχία Περγάμου καὶ Φωκαίας ἠρημώθη.

Ὡς καὶ ἐκ τῶν ἐγχωρίων ἐφημερίδων ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης θέλει πληροφορηθῇ, μόλις δυνηθέντες ν' ἀτενίσωμεν μετὰ σχετικῆς ψυχραιμίας

εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν δι' ἑβδομήκοντα χιλιάδας ψυχῶν ἀφόρητον κατάστασιν, ἐσπεύσαμεν νὰ καταρτίσωμεν ἐπιτροπάς, σκοπὸν ἐχούσας νὰ ἐπιδιώξωσι σθεναρῶς διὰ πάντων τῶν νομίμων μέσων τὴν εἰς τὰς ἑστίας ἡμῶν παλινόστησιν καὶ ὑποβοηθήσωσι κατὰ τὸ ἑνὸν τὰς προσπαθείας καὶ τῆς Ὑμετέρας πεπνυμένης Σεβασμιότητος καὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐθνικοῦ καὶ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν Κέντρου, ὧν ἀμφοτέρων ἐπικαλούμεθα τὴν ἀρωγήν.

Πληροφορούμενοι δ' ἤδη ἐκ τῶν ἐφημερίδων, ὅτι κατέφθασαν αὐτόθι οἱ Διερμηνεῖς τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ Πρεσβειῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ὅπως ἐρευνήσωσι τὰ κατὰ τοὺς διωγμούς, ἐκρίναμεν ἐν ὁλομελείᾳ συντελεστικὸν ν' ἀπευθύνωμεν πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἐντιμοτάτων τούτων κυρίων ταὐτόσημον Ἔκκλησιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ μὲν καταγγέλλομεν τὰ διαπραχθέντα καθ' ἡμῶν, ἐνισχύοντες οὕτως ὅ τι ἤδη ἔπραξεν ἡ Ὑμετέρα πατρικὴ Σεβασμιότης, τὸ δὲ παρακαλοῦμεν αὐτούς—ἐπειδὴ οὐδεὶς πλέον ἐξ ἡμῶν ἀπέμεινεν εἰς τὰς μέχρι τῆς νῦν ἀνθούσας πόλεις καὶ τὰ χωρία μας, ὅπως μαρτυρήσῃ περὶ ἡμῶν—ἵνα εὐαρεστηθῶσι καὶ ἔλθωσιν εἰς οἱανδήποτε πρὸς ἡμᾶς ἐκ τοῦ πλησίον ἐπικοινωνίαν. Ἂν δὲ τοῦτο εἶνε ἀδύνατον, διὰ τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, ὅπως ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πληξάσης ἡμᾶς ἀπειρομεγέθους συμφορᾶς δυνηθῶσι νὰ ἐξενέγκωσι τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῶν.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, Σεβασμιώτατε, ὅτι θέλετε ἐγκρίνῃ τὸ διάβημα ἡμῶν τοῦτο, ἐσωκλείομεν ἐξ ἀντίγραφα τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Ἐκκλήσεων μὲ τὴν θερμὴν παράκλησιν, ὅπως ἐν τῇ πατρικῇ Ὑμῶν μερίμνῃ ὑπὲρ τοῦ δυστυχοῦς Ὑμῶν ποιμνίου, ὑπὲρ οὗ τόσον σθεναρῶς ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης δὲν παύει προκινδυνεύουσα, θελήσητε καὶ διαβιβάσητε ταύτας ὅπου δεῖ.

Εὐχαριστοῦντες ἐκ βάθους τῆς συντετριμμένης ἡμῶν καρδίας τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα, κατασπαζόμεθα περιλύοντες διὰ δακρύων τὴν σεβαστὴν Αὐτῆς δεξιάν.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 13 Ἰουνίου 1914

ΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Τηλεγράφημα πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην.

Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι τοῦ καζᾶ Ἀδραμυττίου καὶ Κεμερίου, οἵτινες διωκόμενοι ὑπὸ τῶν ἐπιπεσόντων κατὰ τῶν φιλησύχων πληθυσμῶν τῆς περιφερείας μας βασιβουζούκων, ἠναγκάσθημεν νὰ ἐγκατα-

λείψωμεν τὸν τόπον μας πρὸς διάσωσιν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς μας καὶ νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰς γειτονικὰς Νήσους, προαγόμεθα νὰ φέρωμεν εὐσεβάστως τὰ γεγονότα ταῦτα εἰς γνῶσιν τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὸ ἄδικον, ὅ περ προσεγένετο εἰς ἡμᾶς καὶ τὰς σημαντικὰς ζημίας, ἃς ὑπέστημεν. Ἱκετεύομεν δὲ αὐτὴν νὰ διευκολύνῃ τὴν ἐπάνοδον ἡμῶν εἰς τὴν πατρίδα μας, καθόσον αἱ δηλώσεις ἡμῶν, δι' ὧν ἀναγνωρίζομεν, ὅτι ἑκουσίως καταλείπομεν τὸν τόπον μας, ἀπεσπάσθησαν διὰ τῆς βίας παρὰ τῶν διωκτῶν μας τῇ ἀνοχῇ τῶν ἐγχωρίων Ἀρχῶν. Εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι ἡ Ὑψηλὴ Πύλη θ' ἀναγνωρίσῃ τὸ βάσιμον τῶν δικαίων ἐπικλήσεών μας, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει, ὅτι ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς πάντοτε ὑπῆρξε πιστὸς εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν, χωρὶς νὰ δώσῃ ποτὲ ἀφορμήν, δυναμένην νὰ δικαιολογήσῃ τὴν δυσπιστίαν τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεώς μας.

Τηλεγράφημα πρὸς τὰ Ὑπουργεῖα τῶν Ἐξωτερικῶν τῶν ἓξ Μεγάλων Δυνάμεων.

Ἅπαντες οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι τοῦ καζᾶ Ἀδραμυττίου καὶ Κεμερίου, πρόσφυγες ἤδη ἐν Μυτιλήνῃ, μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ τόπου των ὑπὸ τῶν βασιβουζούκων, οἵτινες συλοῦσι τὰς ἐκκλησίας των, ἀτιμάζουν τὰς συζύγους καὶ τὰς θυγατέρας των καὶ σφάζουσι φιλησύχους ἀνθρώπους τῇ συγκαταθέσει τῶν Ἀρχῶν, καταγγέλλουν μετὰ μεγάλου ψυχικοῦ ἄλγους εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον τὰς τουρκικὰς ταύτας ὠμότητας, διαμαρτύρονται ἐν ὀνόματι τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ τοῦ βαρβάρου καὶ ἀδικαιολογήτου διωγμοῦ καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν ἐνεργὸν ἐπέμβασιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κυβερνήσεων, αἵτινες μόναι δύνανται ν' ἀποτρέψωσι τὴν ὁλοσχερῆ καταστροφὴν τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ, κυρίου στοιχείου προόδου καὶ πολιτισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Τηλεγράφημα πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον.

Ἐξ ὀνόματος ἑκατὸν χιλιάδων Μικρασιατῶν προσφύγων ὑποβάλλομεν πόδας θρόνου Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ὀδύνην ἡμῶν καὶ ἀπελπισίαν ἐπὶ ἀποδοχῇ συζητήσεως τουρκικῆς προτάσεως περὶ ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν καὶ κτημάτων παρ' Ὑμετέρας Κυβερνήσεως. Ἐκτὸς προσγιγνομένης ἡμῖν

ἀνυπολογίστου ὑλικῆς καταστροφῆς, φρίσσομεν ἀναλογιζόμενοι συνεπείας ἐκ δημιουργίας ὀλεθρίου προηγουμένου Ἔθνους, ἐὰν πρότασις γείνῃ ὁπωσδήποτε ἀποδεκτή, οὐδενὸς πλέον δυναμένου ἐμποδίσῃ Τούρκους ἐπανάληψιν διωγμῶν μέχρις ἐξοντώσεως τελευταίου Ἕλληνος Αὐτοκρατορίας καὶ μετ' αὐτοῦ ἱερῶν ἐθνικῶν παραδόσεων.

Ποιούμεθα ἔκκλησιν Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι ἀποσοβήσῃ ἀπειλουμένην ἐθνικὴν συμφορὰν μείζονα παρούσης, ἀπεκδεχόμενοι παρ' Αὐτῆς ἀντίληψιν καὶ σωτηρίαν.

12 Ἰουνίου 1914

Τηλεγράφημα τῶν ἐν Μολύβῳ προσφύγων τοῦ Ἀδραμυττηνοῦ Κόλπου πρὸς τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον.

Ἕλληνες τὸ γένος, κάτοικοι ἀδραμυττηνοῦ Κόλπου Μικρᾶς Ἀσίας, ἤτοι Ἀδραμυττίου, Ἀϊβατζικίου καὶ Κεμερίου μέχρι Κυδωνιῶν περὶ τὰς 60,000 ἀπηλάθημεν βίᾳ ἡμέραν ἐπετείου ὀνομαστικῆς ἑορτῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ὑπὸ τουρκικῶν Ἀρχῶν καὶ μαινομένων βασιβουζούκων, ἐγκαταλείψαντες ἅπασαν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν μας, μὴ ἐπιτραπέντος μηδ' αὐτὰ τὰ ἐνδύματά μας νὰ λάβωμεν, ἀπογυμνωθέντες δὲ καθ' ὁδὸν καὶ ὑποστάντες ἀνεκδιήγητα μαρτύρια, βιασθείσης καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς τιμῆς μας, σφαγέντων πρὸς τοῖς ἄλλοις τῶν μὴ δυναμένων ἕνεκα νοσήματος ἢ γήρατος ἀναχωρῆσαι αὐθημερόν. Ἀφοῦ ὑπεγράψαμεν δωρητήρια ἔγγραφα ὑπὲρ τοῦ τουρκικοῦ στόλου, ἐφθάσαμεν ἐνταῦθα τῶν πάντων στερηθέντες, πλὴν τῆς ἐλπίδος ἐπὶ τὸν ἐλευθερωτὴν Βασιλέα, παρ' οὗ καὶ μόνον ἀπεκδεχόμεθα σωτηρίαν καὶ παρηγορίαν, ἀναφωνοῦντες: Ζήτω ὁ μέλλων νὰ ἐκδικήσῃ ἡμᾶς Βασιλεύς!

Τηλεγράφημα τῶν ἐκ Λέσβου καταγομένων Μικρασιατῶν προσφύγων πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Τουρκικαὶ ἀρχαὶ καὶ μουσουλμανικὸς ὄχλος βίᾳ ἀπήλασαν πάντας κατοίκους Ἀδραμυττίου καὶ μετ' αὐτῶν ἡμᾶς Λεσβίους, ἐξαναγκασθέντας νὰ ἐγκαταλείψωμεν οἰκίας, κτήματα, καταστήματα καὶ ἀποθήκας πλήρεις ἐμπορευμάτων εἰς τὴν διάκρισιν κακούργων Μουσουλμάνων καὶ τουρκικῶν Ἀρχῶν, νὰ ὑπογράψωμεν ἔγγραφα, ὧν ἀγνοοῦμεν τὸ περιεχόμενον καὶ νὰ φύγωμεν πτωχοί, ληστευθέντες μέχρις ὀβολοῦ ὑπὸ ἐπισήμων Ἀρ-

χῶν· ἐξαιτούμεθα παρὰ Κυβερνήσεως μας Ἑλληνικῆς, ἧς τινος τυγχάνομεν ὑπήκοοι, ὡς Λέσβιοι, προστατεύσῃ καὶ ἐξασφαλίσῃ συντόμως συμφέροντα μυριάδων Ἑλλήνων.

Τηλεγράφημα πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐξ ὀνόματος ἑξήκοντα χιλιάδων προσφύγων Ἀδραμυττηνοῦ κόλπου, συνῳδὰ ὑπομνήματι ἐπιδοθέντι σήμερον παρεπιδημοῦντι Ὑπουργῷ Ἐσωτερικῶν, ἀποκρούομεν μετ' ἀγανακτήσεως τουρκικὴν πρότασιν περὶ ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν καὶ κτημάτων, ἀποσκοποῦσαν ἐκρίζωσιν μικρασιατικῶν πληθυσμῶν πατρίου ἐδάφους, ἑστιῶν καὶ βωμῶν, μέλλουσαν δημιουργῆσαι ὀλέθριον προηγούμενον τύχην ἑλληνικῶν πληθυσμῶν αὐτοκρατορίας, διαιωνίσαι διωγμούς, μέχρις ἐξοντώσεως τελευταίου Ἕλληνος. Παρακαλοῦμεν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν νὰ ὑποστηρίξῃ, συμφώνως ἀρχικαῖς ὑμῶν δηλώσεσι πάσῃ δυνάμει παλινόστησιν, πλήρη ἀποκατάστασιν ἡμῶν καὶ τελείαν ἐξασφάλισιν ἐν τῷ μέλλοντι.

11 Ἰουνίου 1914.

Τηλεγράφημα τῶν ἐν Μολύβῳ προσφύγων πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος.

Διαψεύδομεν κατηγορηματικώτατα ἀνακοινωθὲν τουρκικῆς Πρεσβείας. Χριστιανοὶ Ἀδραμυττίου καὶ περιχώρων δὲν μετηνάστευσαν, ἀλλ' ἐξεδιώχθησαν βίᾳ παρὰ τουρκικῶν ἀρχῶν, κινητὰ αὐτῶν διηρπάγησαν παρὰ καϊμακάμη Ἀδραμυττίου, ἀστυνόμου Ἄκ Τσάϊ, ἀρχηγοῦ χωροφυλακῆς καὶ δημάρχου Χακῆ, εἰς οὗτινος οἰκίαν ἐφιλοξενήθη Ταλαάτ. Ἡμέραν ἐρχομοῦ Ταλαὰτ Ἀδραμύττιον δέκα χιλιάδες πρόσφυγες ἀνέμενον ἀτμόπλοια παραλίαν Ἄκ-Τσάϊ, ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ φροντίσαντος ταχίστην αὐτῶν ἀπέλασιν διὰ τουρκικῶν ἀτμοπλοίων. Μουσουλμᾶνος Ἰδαὰτ ἐτραυματίσθη παρὰ Μουσουλμάνου φιλονεικοῦντος διανομὴν ἁρπαγέντων. Ἀναφερόμεναι ἐν ἀνακοινωθέντι οἰκογένειαι Βουρχανιὲ διαμένουσιν ἀγρούς, στερούμενοι πάντων, ὑποκείμεναι καθημερινὰς ἐπιθέσεις βασιβουζούκων. Εἰς Καραγὰτς οὐδεὶς συνελήφθη. Κλαπέντα ἀντικείμενα δὲν ἀπεδόθησαν, μηδενὸς Χριστιανοῦ εὑρισκομένου ἐκεῖ. Παρακαλεῖται Ὑμετέρα Ἐξοχότης ἀντίγραφον παρόντος δώσῃ τύπον πρὸς δημοσίευσιν.

Τηλεγράφημα πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Πρόεδρον Βουλῆς

Ἀθήνας

Οἱ ἀγρίως ἐκδιωχθέντες, πάνδεινα ὑποστάντες, τῶν πάντων στερηθέντες καὶ γυμνοὶ σχεδὸν περισωθέντες εἰς ἐλεύθερον ἔδαφος Ἕλληνες κάτοικοι καταστραφεισῶν ἀρχαιοτάτων Κοινοτήτων Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπευθύνομεν μετὰ δακρύων χαιρετισμὸν ἐθνικῇ ἀντιπροσωπείᾳ ἐπὶ αἰσίᾳ ἐπαναλήψει ἐργασιῶν Βουλῆς καὶ παρακαλοῦμεν, κύριε Πρόεδρε, νὰ διερμηνεύσητε τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν Κυβερνήσει ἐπὶ περιθάλψει καὶ ἀσάλευτον πόθον νὰ ἐπιστρέψωμεν ἐθνοπρεπῶς εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων καὶ προγόνων μας, ὅπως τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα καὶ ἰδεώδη ἀπαιτοῦσι.

Πρόσφυγες Μικρασιᾶται.

ΤΑ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΤΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ

Ἐν Ἀθήναις 9)22 Μαΐου 1914.

Κύριε Πρεσβευτά,

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης εὐηρεστήθη νὰ μοὶ ἀπευθύνῃ, κατόπιν τῆς συνομιλίας, ἣν ἔσχομεν τελευταίως, διὰ νὰ μοὶ προτείνῃ ἐξ ὀνόματος τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως νὰ «κάμωμεν ἀνταλλαγὴν τῶν ἑλληνικῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν τοῦ Βιλαετίου Σμύρνης διὰ τῶν Μουσουλμάνων τῆς Μακεδονίας», ἀνταποκρινομένην πρὸς ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ὡς ἀτομικὴν ὑμῶν μοὶ ἐξεφράσατε κατὰ τὴν προρρηθεῖσαν συνδιάλεξιν ἡμῶν. Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις, ἐπιθυμοῦσα νὰ δώσῃ νέον δεῖγμα τῶν προθέσεών της, συνδιαλλακτικότητός της καὶ τῶν φιλικῶν διαθέσεων, δὲν θὰ ἠρνεῖτο νὰ ἐξετάσῃ συμπαθῶς τὴν πρότασιν ταύτην, ἐὰν διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῶν μέτρων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποβλέπει, ἐτίθετο ὁριστικῶς τέρμα εἰς τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐν Θρᾴκῃ καὶ ἐὰν ἡ συμφωνία τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ἐξετείνετο ἐξ ἄλ-

λου, συμφώνως πρὸς νόξιν, ἥτις ἐγένετο ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ Μεγάλου Βεζύρου εἰς τὸν ἡμέτερον πρεσβευτὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Θράκης, περιεχούσης πρωτίστως ἐκτίμησιν συμφώνως πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν ἀνταλλαγὴν τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων, οἱ ὁποῖοι ἤδη μετηνάστευσαν ἐκ Μακεδονίας, μετ' αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι μετηνάστευσαν ἐκ Θράκης.

Αὐτονόητον εἶνε, ὅτι ἡ προτεινομένη ἀνταλλαγὴ δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν εἰμὴ μεταξὺ πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐθελουσίως θὰ μετηνάστευον καὶ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον μικτῶν ἐπιτροπῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπεφορτίζοντο νὰ ἐπιβεβαιώσωσι κατὰ πόσον εἶνε ἀληθὴς ἡ ἐθελουσία μετανάστευσις καὶ νὰ ἐκτιμήσωσι τὰς περιουσίας συμφώνως μὲ τοὺς τελικοὺς καταλόγους τῶν δύο Κυβερνήσεων.

Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ν' ἀποκαλύψω πρὸς ὑμᾶς, ὅτι μία συμφωνία μεταξὺ τῶν δύο κυβερνήσεων ἦτο ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ, ἐκτὸς ἐὰν ἐδίδετο ἐν τέλος εἰς τὴν ἐξαναγκαστικὴν μετανάστευσιν ἐν Θράκῃ καὶ ὅτε ἡ γαλήνη θὰ ἐπήρχετο εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ὅ περ θὰ ἐπέφερεν ἐπίσης τὴν ἀναγκαίαν γαλήνην ἐπὶ τῆς Κοινῆς ἐν Ἑλλάδι Γνώμης, ἥτις δικαίως ἐξάπτεται ἐκ τῶν εἰδήσεων, αἱ ὁποῖαι καθημερινῶς ἔρχονται ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συμπεριφορὰν τῶν Μουσουλμάνων ἀπέναντι τῶν Ἑλλήνων ἐν Τουρκίᾳ.

Δεχθῆτε κτλ.

Βενιζέλος

Ἡ νότα, τὴν ὁποίαν διεβίβασεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὴν 29 Μαΐου πρὸς τὸν κ. Πανὰν ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς τὴν Πύλην, ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Διὰ τῶν ἡμετέρων ὑπ' ἀρ... τηλεγραφημάτων παρεκαλέσαμεν ὑμᾶς ὅπως ἀνακοινώσητε εἰς τὸν Μέγαν Βεζύρην τὰς ληφθείσας παρ' ἡμῶν εἰδήσεις περὶ τοῦ ἀμέσου κινδύνου, τὸν ὁποῖον ἡ πόλις τῶν Κυδωνιῶν, ἀποκλειστικῶς ὑπὸ Ἑλλήνων κατοικουμένη, διατρέχει, ἀπειλουμένη νὰ προσβληθῇ ὑπὸ τῶν κυκλούντων αὐτὴν ἐνόπλων στιφῶν. Διὰ τοῦ ἡμετέρου χθεσινοῦ τηλεγραφήματος ἐπεφορτίσαμεν ὑμᾶς, ὅπως δηλώσητε εἰς τὸν Μ. Βεζύρην, ὅτι ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῆς πόλεως τῶν Κυδωνιῶν, διὰ τὴν ἀπήχησιν τὴν ὁποίαν αὕτη θὰ εἶχεν ἐνταῦθα, θὰ περιῆγε τὰς ἡμετέρας μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεις εἰς κρίσιμον σημεῖον.

Εὐνόητος εἶνε ἡ συγκίνησις, τὴν ὁποίαν τοιοῦτον γεγονὸς ἤθελεν ἐξεγείρῃ ἐν Ἑλλάδι. Ἀκμάζουσα ἑλληνικὴ πόλις, κατοικουμένη ὑπὸ φιλησύχου πληθυσμοῦ, εἶνε ἐκτεθειμένη εἰς τὰς χειρίστας τῶν ὑπερβασιῶν ἐκ μέρους στιφῶν, τὰ ὁποῖα ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς δὲν προσπαθεῖ κἂν νὰ συγκρατήσῃ.

Ἀφ' ἑτέρου 30 χιλιάδες προσφύγων Ἑλλήνων ἐκδιωχθέντων ἐκ τῶν ἑστιῶν των, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀφῃρέθη πᾶν ὅ τι εἶχον, ἐν τελείᾳ ἀπογνώσει, εἶνε διεσπαρμένοι ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ κόλπου τοῦ Ἀδραμυττίου, ζητοῦντες ἀτμόπλοια διὰ νὰ τοὺς μεταφέρουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν τολμῶσι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς διαρπαγείσας καὶ βίᾳ καταληφθείσας οἰκίας των, κινδυνεύουσι δὲ νἀποθάνωσι τῆς πείνης, διότι αἱ ὀθωμανικαὶ ἀρχαὶ κατέσχον πάσας τὰς διαθεσίμους προμηθείας ὑπὲρ τῶν Μουσουλμάνων. Γυναῖκες, γέροντες, ἀσθενεῖς, παιδία εἰς τρυφερὰν ἡλικίαν εὑρίσκονται ἐκεῖ ἀναμὶξ συσσωρευμένα. Πολλοὶ μεταξὺ αὐτῶν δὲν κατώρθωσαν κἂν νὰ ἐπωφεληθῶσι τοῦ καταφυγίου, τὸ ὁποῖον ἑτοιμαζόμεθα νὰ προσφέρωμεν αὐτοῖς. Προτοῦ δυνηθῶσι νὰ φύγωσι, θἀποθάνωσιν ἐκ τῶν στερήσεων καὶ τῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας ἔλαβον κατὰ τὴν βιαίαν ταύτην μετανάστευσιν, τὴν ἐνθυμίζουσαν χρόνους διὰ παντὸς ἐκλιπόντας.

Μετὰ τὰς ἐν Θράκῃ καταδιώξεις, αἱ νέαι αὗται βιαιότητες ἐξεγείρουσι τὴν δημοσίαν γνώμην, ἡ ὁποία ζητεῖ ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν νὰ λάβῃ μέτρα ἀποτελεσματικὰ διὰ τὴν προστασίαν δεκάδων χιλιάδων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι χωρὶς νὰ παράσχωσι τὴν ἐλαχίστην πρὸς τοῦτο ἀφορμὴν ἀπέβησαν ὁ σκοπὸς ἀμειλίκτου καὶ ἐξολοθρευτικοῦ διωγμοῦ.

Παρακαλῶ ὅπως κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην ἀπευθύνητε πρὸς τὴν ὀθωμανικὴν κυβέρνησιν ἔντονον διαμαρτυρίαν, δηλοῦντες ὅτι ἡ Βασ. Κυβέρνησις ἀπεκδύεται πάσης εὐθύνης διὰ τὰς συνεπείας, τὰς ὁποίας τοιαύτη κατάστασις δύναται νὰ συνεπαγάγῃ, ἂν μὴ ταχὺ τέρμα ἐτίθετο εἰς αὐτὴν καὶ ἡ Ἀρχὴ δὲν παρεῖχε τελεσφόρον τὴν συνδρομήν της εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅπως θεραπεύσωσι τὰς ἀμέσους αὐτῶν ἀνάγκας καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἑστίας των, ἀποδιδομένης αὐτοῖς τῆς ἀφαιρεθείσης περιουσίας των.

Ἡ ἀπάντησις τῆς Πύλης.

Ἡ εἰς τὴν ἐπιδοθεῖσαν διακοίνωσιν ὑπὸ τοῦ κ. Πανᾶ ἀπάντησις τῆς Πύλης ἔχει οὕτω :

«Ἔλαβον τὴν ὑπ' ἀριθ. 3054 διακοίνωσιν, τὴν ὁποίαν ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης εὐηρεστήθη νὰ μοὶ ἀπευθύνῃ.

«Θεωρῶν ὅτι ἡ διακοίνωσις αὕτη δὲν δύναται ν' ἀποβλέπῃ ἢ τὴν θέσιν τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων, διαβεβαιῶ ὑμᾶς, ὅτι ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις δὲν θέλει λείψῃ νὰ ἐπιληφθῇ μετ' ἄκρας δικαιοσύνης παντὸς διαβήματος ἀποβλέποντος τούτους.

«Φρονῶ ἐν τούτοις, ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἄκαιρον νὰ καταστήσω γνωστὸν εἰς τὴν Υ. Ἐξοχότητα, ὅτι ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ὑπεβλήθη εἰς μεγάλας θυσίας χάριν τῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τῶν ἀμέσων ἀναγκῶν πλέον τῶν 100 χιλ. Μουσουλμάνων, οἱ ὁποῖοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς ἑστίας των καὶ ἐστερημένοι παντὸς πόρου νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν Τουρκίαν, ὅπως διαφύγωσι τὰς κατ' αὐτῶν καταδιώξεις ἐν Μακεδονίᾳ.

«Ἡ ἀνωμαλία, ἡ ἐκ τούτου μοιραίως γεννηθεῖσα ἐν τῇ χώρᾳ λόγῳ τῆς σημαντικῆς ταύτης μεταναστεύσεως, κατέστη ἀφορμὴ λυπηρῶν τινων ἐπεισοδίων, τὰ ὁποῖα ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἐπιτυχῶς εἰργάσθη ὅπως ἐκλείψωσιν.

«Οὕτω τέρμα ἐτέθη εἰς τὰ ἐν Θράκῃ πρὸ μηνὸς διαδραματισθέντα γεγονότα καὶ ὁ ἐρεθισμός, ὁ παρατηρηθεὶς τελευταῖον μεταξὺ πληθυσμῶν τινων τῆς Μ. Ἀσίας, τείνει ἤδη νὰ ἐξαλειφθῇ ἐντελῶς.

«Τὴν ἀπόδειξιν τούτου ἔχομεν ἤδη εἰς τὸ γεγονός, ὅτι οἱ πληθυσμοί, οἵτινες ἐν ἀρχῇ ἐξεδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος, ἐπανέρχονται εἰς τὰς ἑστίας των ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ. Ἄλλως ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἐπέδειξε καὶ ἐν καιρῷ πολέμου ἀκόμη τὴν μέριμναν αὐτῆς νὰ προασπίσῃ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἡσυχίαν πάντων τῶν ὑπηκόων αὐτῆς ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκεύματος, ὡς καὶ τὴν τῶν ξένων τῶν κατοικούντων τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος.

«Ἐπιθυμῶ ὡσαύτως νὰ ὑποδείξω εἰς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα, ὅτι αἱ ἐκθέσεις τοῦ ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν δὲν συνᾴδουσι πρὸς τὰ γεγονότα τὰ μνημονευόμενα εἰς τὴν Διακοίνωσιν αὐτῆς, τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι παρέσχε πίστιν εἰς μὴ ἀκριβεῖς πληροφορίας. Καταλήγω μετὰ τῆς σταθερᾶς ἐλπίδος, ὅτι οὐδὲν γεγονὸς θὰ ἐπέλθῃ, ὅπως ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ὅτι καὶ ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις θέλει λάβῃ τὸ καθ' ἑαυτὴν τελεσφόρα μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης ἐν Μακεδονίᾳ, ὅπως οὐδὲν πλέον ἐν τῷ μέλλοντι ἐπηρεάσῃ τὰς ἀγαθὰς τῶν δύο κρατῶν σχέσεις».

Τὸ κείμενον τῆς νέας διακοινώσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

15 Ἰουνίου.

Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις, ἥτις εὐλόγως συνεκινήθη ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς μεταναστεύσεως τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων, ὧν πλείονες τῶν 150 χιλιάδων κατέφυγον ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, μετ' ἀληθοῦς εὐαρεσκείας ἔλαβε γνῶσιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἀπαντήσεως τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως, δηλούσης ὅτι ἐμερίμνησε νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὰ λυπηρὰ γεγονότα, τὰ διαδραματισθέντα ἐν Θρᾴκῃ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ὡσαύτως ἔλαβε γνῶσιν τῆς δηλώσεως τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἀνεκοινώθη δι' ἐπιστολῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀντιπροσώπου της, ὅτι «αὕτη ἤρξατο ἤδη καὶ θέλει ἐξακολουθήσῃ ἀποκαθιστῶσα τοὺς Ἕλληνας τοῦ ἐσωτερικοῦ Βιλαετίου Σμύρνης, τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὰ ἀσιατικὰ παράλια», ὡς καὶ τῆς ἐν τῇ ῥηθείσῃ ἐπιστολῇ τοῦ Γκαλὴπ Μπέη περιεχομένης προτάσεως, καθ' ἣν «οἱ ἤδη ἐκ τῆς Αὐτοκρατορίας ἀπελθόντες Ἕλληνες θὰ παραμείνωσιν ἐν Ἑλλάδι καὶ θὰ συμπεριληφθῶσι μεταξὺ τῶν ἀνταλλαχθησομένων πληθυσμῶν».

Αὐτὰ ταῦτα τὰ μέτρα, ἅτινα ἀνεκοίνωσεν ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις, ὡς ληφθέντα παρ' αὐτῆς πρὸς κατάπαυσιν τῶν ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως καταγγελθέντων αὐτῇ διωγμῶν καὶ βιαιοπραγιῶν, ἐπαρκῶς μαρτυροῦσιν, ὅτι τὰ γεγονότα, ἐφ' ὧν ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῆς Ὑψηλῆς Πύλης διὰ τῶν διαφόρων Διακοινώσεων, ἃς ἐδέησε νὰ ἀπευθύνῃ αὐτῇ, οὐδόλως ἦσαν ἐξωγκωμένα.

»Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις μετ' ἀληθοῦς εὐχαριστήσεως συμμερίζεται τὴν ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἐκφραζομένην σταθερὰν ἐλπίδα, ὅτι οὐδὲν γεγονὸς θέλει διαταράξῃ τοῦ λοιποῦ τὰς μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν ἀγαθὰς σχέσεις.

»Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἐδήλωσεν ἤδη τῇ Ὀθωμανικῇ Κυβερνήσει, ὅτι ἀποδέχεται, ὑπὸ συμφωνηθησομένας διατυπώσεις καὶ τῇ προστασίᾳ τῶν δύο Κυβερνήσεων, τὴν ταὐτόχρονον ἀνταλλαγὴν πληθυσμῶν ἑλληνικῶν χωρίων ἐν Θρᾴκῃ καὶ τῷ Βιλαετίῳ τῆς Σμύρνης πρὸς Μου-

σουλμάνους χωρικοὺς τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου, κατόπιν ἐξακριβώσεως, ἐννοεῖται, ὑπὸ μικτῶν ἐπιτροπῶν τῆς πρὸς μετανάστευσιν αὐθορμήτου ἐπιθυμίας, ἣν ἤθελον ἐκδηλώσῃ οἱ εἰρημένοι ἀγροτικοὶ πληθυσμοί. Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις σπεύδει προσέτι νὰ δηλώσῃ, ὅτι συμμερίζεται τὴν γνώμην τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν κτημάτων τῶν μεταναστευσάντων ἤδη ἑκατέρωθεν πληθυσμῶν, ἥτις ὅμως ἐπείγει, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀμοιβαίας καὶ ἀμέσου ἐγκαταστάσεως τῶν μεταναστευσάντων εἰς τὰ ἐγκαταλειφθέντα κτήματα καὶ τοῦ ὁριστικοῦ διακανονισμοῦ μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων καὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν ἀμοιβαίων ἀποζημιώσεων, αἵτινες θέλουσι προκύψῃ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐγκαταστάσεως, ὡς καὶ τοῦ ὑπολοίπου, ὅ περ, μετὰ τὸν συμψηφισμόν, θέλει βαρύνῃ, ἀναλόγως τῆς περιπτώσεως,, τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τῶν δύο Κυβερνήσεων.

Ἐὰν ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἠθέλησε ν' ἀποδώσῃ τοὺς διωγμούς, οὓς ἐσχάτως ὑπέστησαν οἱ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ διαβιοῦντες Ἕλληνες,εἰς τὴν διατάραξιν τὴν μοιραίως ἐπελθοῦσαν ἐν Τουρκίᾳ, ὡς ἐκ τῆς μεταναστεύσεως διακοσίων χιλιάδων Μουσουλμάνων «ἀναγκασθέντων, ὡς ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις βεβαιοῖ, νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς ἑστίας των καὶ νὰ καταφύγωσιν ἐν Τουρκίᾳ,ὅπως διαφύγωσι τοὺς διωγμούς, οὓς ὑφίσταντο ἐν Μακεδονίᾳ», φρονοῦμεν ὅτι ἀδύνατος εἶνε οἱαδήποτε συσχέτισις μεταξὺ τῆς ἑκουσίας μεταναστεύσεως τῶν Μουσουλμάνων τῶν κατοικούντων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τῆς ἀναγκαστικῆς καὶ βιαίας ἐξόδου τῶν Ἑλλήνων τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἡ πρώτη δὲν ἐγένετο ὡς ἡ τελευταία αὕτη κατὰ συμπαγεῖς ὁμάδας, οὔτε ὑπὸ τὸ κράτος προκλήσεων, ἐπιθέσεων καὶ λεηλασιῶν, ὧν αὐτὸ τοῦτο τὸ σύγχρονον εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μαρτυρεῖ συνεννόησιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σιωπηρὰν μεταξὺ στοιχείων ἀταξίας καὶ βίας, ἐγκατεσπαρμένων ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ μετανάστευσις τῶν μουσουλμανικῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας ὀφείλεται εἰς πασίγνωστα ψυχολογικὰ αἴτια, τὴν ἀπέχθειαν δηλονότι τῶν Μουσουλμάνων νὰ ζῶσιν εἰς χώρας μὴ ὑποτεταγμένας εἰς τὴν μουσουλμανικὴν κυριαρχίαν, προσέτι δὲ εἰς τὰς διατάξεις τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις τάσσει αὐτοῖς προθεσμίαν ἀλλαγῆς κατοικίας πρὸς ἐπιλογὴν τῆς ὀθωμανικῆς ὑπηκοότητος.Ἄλλως τε προκύπτει ἐκ τῶν μετ' ἄκρας ἐπιμελείας καταρτισθεισῶν στατιστικῶν, ὅτι ἐκ τῶν μεταναστευσάντων ἐκ Μα-

κεδονίας μουσουλμανικῶν πληθυσμῶν, μόνον 52,580 ἄτομα ἀπῆλθον ἐξ Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ πρώτου βαλκανικοῦ πολέμου μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου 1914, συμπεριλαμβανομένων καὶ ἐκείνων, οἵτινες ἀφικόμενοι ἐν Μακεδονίᾳ ἐκ τοῦ βουλγαρικοῦ ἐδάφους,εἶχον ἐγκατασταθῇ ἐν Δράμᾳ, ὁ ἀριθμὸς δὲ οὗτος μόνον κατά τινας ἑκατοντάδας ηὐξήθη μέχρι σήμερον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μεταναστεύσαντας ἐξ ἑλληνικοῦ ἐδάφους Μουσουλμάνους. Δέον ὡσαύτως νὰ ἐξαρθῇ, ὅτι οἱ τὴν Ἑλλάδα ἐγκαταλιπόντες Μουσουλμᾶνοι ἀνεχώρησαν συναποκομίζοντες πᾶσαν τὴν κινητὴν αὐτῶν περιουσίαν, τὰ δὲ ἀκίνητα αὐτῶν παραμένουσιν ἄθικτα.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκφραζομένην παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἐλπίδα, ὅτι καὶ ἡ Β. Κυβέρνησις θέλει λάβῃ ἀποτελεσματικὰ μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἡσυχίας ἐν Μακεδονίᾳ, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἀναφερομένη εἰς τὰ διατυπωθέντα ὑπὸ τῆς Υ. Πύλης παράπονα περὶ τῶν κατοικούντων τὴν χώραν ταύτην Μουσουλμάνων διὰ δευτερεύοντα ἄλλως καὶ ἄνευ γενικῆς σημασίας ἐπεισόδια, δὲν δύναται ἢ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰς γενομένας παρ' αὐτῆς ἐπανειλημμένας δηλώσεις ὡς πρὸς τοὺς ἀλλογενεῖς πληθυσμοὺς ἐν Μακεδονίᾳ· ὅτι δηλαδὴ ἐπιδεικνύει πρὸς πάντας τοὺς πληθυσμοὺς τούτους τὴν αὐτὴν φιλελεύθερον ἐπιείκειαν· ὅτι οὐδεμίαν ποιεῖται διάκρισιν φυλῆς καὶ θρησκείας μεταξὺ τῶν ὑπηκόων Ἑλλήνων· παρέχει εὐρεῖαν φιλοξενίαν εἰς τοὺς ἐν τῷ Βασιλείῳ ἐγκατεστημένους Ὀθωμανοὺς ὑπηκόους, οὐδέποτε δὲ ἠνέχθη, οὐδὲ θέλει ἀνεχθῇ, ὅπως οὗτοι παρενοχλῶνται κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν νομίμων αὐτῶν δικαιωμάτων.

Ἀπάντησις τῆς ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως.

Ἔλαβον τὴν διακοίνωσιν, τὴν ὁποίαν ἡ ὑμετέρα Ἐξοχότης εὐηρεστήθη νὰ μοὶ ἀπευθύνῃ τὴν 14)27 Ἰουνίου 1914. Λίαν εὐχαρίστως ἀνακοινῶ ὑμῖν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἔλαβε μετὰ πραγματικῆς εὐαρεσκείας γνῶσιν τῆς ἀνακοινώσεως, δι' ἧς ἡ κυβέρνησις τῆς Αὐτοῦ Ἑλληνικῆς Μεγαλειότητος ἐπιβεβαιοῖ τὴν συναίνεσίν της ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον τῆς ταυτοχρόνου ἀνταλλαγῆς ἑλληνοφώνων πληθυσμῶν τῆς Θρᾴκης καὶ τοῦ βιλαετίου τῆς Σμύρνης πρὸς μουσουλμανικοὺς πληθυσμοὺς τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου, οἵτινες θὰ ἐξεδήλουν αὐθόρμητον ἐπιθυμίαν νὰ μεταναστεύσωσιν, ὡς καὶ εἰς τὸν

τρόπον τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἀνταλλαγῆς τῶν ἀμοιβαίως ἐγκαταλειφθεισῶν ἰδιοκτησιῶν παρὰ τῶν μεταναστευσάντων ἤδη πληθυσμῶν.

Δὲν θέλω ἐνδιατρίψῃ, ἐξετάζων αὖθις ἐνταῦθα τοὺς ἀληθεῖς λόγους εὐρέος μεταναστευτικοῦ ρεύματος, ὅπερ προὐκάλεσεν οἰκονομικὴν κατάστασιν δυσάρεστον, τόσον τοὐλάχιστον διὰ τὴν Τουρκίαν, ὅσον αὕτη δύναται νὰ εἶνε καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἴτε τὸ ρεῦμα προεκλήθη ἐκ γνωστῶν ψυχολογικῶν αἰτίων, εἴτε ἐξ ἄλλων ὅλως λόγων, κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμὴν ἡ ἀμοιβαία προθυμία, μεθ' ἧς αἱ δύο κυβερνήσεις προῆλθον εἰς τὸν διορισμὸν τῶν μελῶν τῆς πρὸς διακανονισμὸν αὐτοῦ Μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελεῖ ἀσφαλῆ ἐγγύησιν τοῦ πνεύματος τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς ἀπολύτου εἰλικρινείας, μεθ' ὧν ἡ ἐπὶ τούτου ἐπελθοῦσα εὐτυχὴς συνεννόησις θὰ ἐκτελεσθῇ ἑκατέρωθεν καὶ κολακεύομαι νὰ πιστεύσω, ὅτι ἡ μετὰ τοιούτων αἰσθημάτων γενομένη ἀποδεκτὴ καὶ διακανονισθεῖσα πρότασις θέλει ἀνενδότως συμβάλῃ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν καὶ διατήρησιν ἐν τῷ μέλλοντι μεταξὺ τῶν δύο μερῶν ὁμαλῶν καὶ ἐγκαρδίων σχέσεων, αἵτινες εἶνε ἐπιθυμηταὶ ὑπὸ τόσας ἀπόψεις.

Ἡ κατάληψις τῶν ἐγκαταλειφθέντων μουσουλμανικῶν κτημάτων ἐγένετο ὡς ἐκ τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης τῆς ἐγκαταστάσεως μέρους τῶν Ἑλλήνων προσφύγων, ὧν ὁ ἀριθμὸς πλὴν τῶν ἐκ Βουλγαρίας τοιούτων ἀνέρχεται νῦν εἰς διακοσίας τριάκοντα χιλιάδας, ἤτοι ὀγδοήκοντα χιλιάδας ἐκ τῆς τουρκικῆς Θράκης καὶ ἑκατὸν τριάκοντα χιλιάδας ἐκ τῆς Μικρασίας.

Ἡ ἐνέργεια, περὶ ἧς παραπονεῖται ἡ Τουρκία, εἶνε σύμφωνος πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς συνομολογηθείσης κατὰ Μάϊον συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας περὶ ἀνταλλαγῆς κτημάτων. Ὅπως οἱ Μωαμεθανοὶ πρόσφυγες ἐγκατεστάθησαν ὑπὸ τῆς Τουρκίας εἰς τὰ ἀκίνητα τῶν Ἑλλήνων τῶν μεταναστευσάντων ἐκ Θράκης καὶ Μικρασίας, οὕτως ἐγκατεστάθησαν καὶ οἱ Ἕλληνες εἰς τὰ κτήματα τῶν ἀπελθόντων ἐκ Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου Τούρκων.

Ἄλλως τε κατελήφθησαν μόνον τὰ κτήματα ἐκείνων ἐκ τῶν Μουσουλάνων, οἵτινες μετηνάστευσαν ὁριστικῶς ἐκ τῶν νέων ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ οὐχὶ τῶν προσκαίρως ἀπουσιαζόντων ἐξ αὐτῶν, ἢ τῶν ἀπὸ καιροῦ μονίμως ἐγκατασταθέντων ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πρᾶξις αὕτη δὲν ἀποτελεῖ ποσῶς δήμευσιν, καθ' ὅσον τὰ περὶ ὧν πρόκειται κτήματα θέλουσιν ἐν καιρῷ δεόντως ἐκτιμηθῆ ὑπὸ τῶν μικτῶν ἐπιτροπῶν, ὅπως κατόπιν

ἀνταλλαγῶσιν ἑλληνικὰ κτήματα ἐν Τουρκίᾳ πρὸς τὰ μουσουλμανικὰ τὰ κείμενα εἰς τὰς νέας ἑλληνικὰς ἐπαρχίας. Ἐν τούτοις ἐὰν μονομερεῖς παραχωρήσεις τυγχάνωσιν ἀδύνατοι, ἡ ὁδὸς τῶν ἀμοιβαίων ἐπανορθώσεων ἀπομένει πάντοτε ἀνοικτή.

Ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν καταληφθέντων μουσουλμανικῶν κτημάτων εἰς τοὺς νομίμους κυρίους αὐτῶν, ἐὰν ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις ἐδέχετο νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας πρόσφυγας νὰ ἐπανέλθωσιν ἀσφαλεῖς εἰς τὰ ἴδια καὶ νὰ λάβωσι κατοχὴν τῶν κατασχεθεισῶν περιουσιῶν αὐτῶν.

Ἀνακοινωθὲν τουρκικῆς Πρεσβείας.

«Προκύπτει ἐκ τῆς ἐνεργουμένης κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπὸ τοῦ Ταλαάτ, ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀνακρίσεως, ὅτι οἱ Ἕλληνες τοῦ Ἀδραμυττίου, ὡς καὶ δεκαὲξ χωρίων τῶν περιχώρων, μετηνάστευσαν πρὸ τῆς μεταβάσεως τοῦ ὑπουργοῦ εἰς τὰ μέρη ταῦτα.

«Συνελήφθησαν τεσσαράκοντα τέσσαρα καὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Δικαιοσύνην τεσσαράκοντα ἓν ἄτομα, τὰ ὁποῖα, ἐπωφεληθέντα τῆς μεταναστεύσεως, ἀφῄρεσαν διάφορα ἀντικείμενα ἀπὸ τὰς ἐγκαταλειφθείσας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων οἰκίας.

«Ἡ προστασία τῶν περιουσιῶν τόσον τῶν κινητῶν ὅσον καὶ καὶ ἀκινήτων ἐξησφαλίσθη ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἐξουσιῶν. Ὁ Ταλαὰτ βέης, εὐθὺς ὡς ἔφθασεν ἐπὶ τόπου, διέταξε τὴν μεταστάθμευσιν ἑνὸς τάγματος ἐκ Κυδωνιῶν (Ἀϊβαλῆ) πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς τοπικῆς ἐξουσίας. Οὕτως ἀποκατέστη ἡ τάξις τόσον εἰς τὸ Ἀδραμύττιον, ὅσον καὶ εἰς τὰ περίχωρα.

«Μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν οὐδεὶς νεκρός, οὔτε τραυματίας εὑρίσκεται· τοὐναντίον εἷς Μουσουλμᾶνος σοβαρῶς ἐτραυματίσθη ὑπὸ Χριστιανῶν.

«Κατὰ τὰς πληροφορίας, τὰς δοθείσας ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῶν Δαρδανελλίων, οἱ Ἕλληνες κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Κυδωνιῶν, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν, τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ τῆς διοικήσεως Δαρδανελλίων, μετηνάστευσαν. Τὰ σχετικὰ παράπονα ἀπεδείχθησαν ἀβάσιμα.

«Ἔντονοι διαταγαὶ ἐδόθησαν εἰς τὸν διοικητήν, ὡς καὶ εἰς τὸν Καϊμακάμην Δαρδανελλίων, ἵνα παρεμποδίσωσι τὴν μετανάστευσιν καὶ ἐξασφαλίσωσι τὴν προστασίαν τῶν καταστημάτων Ἀδραμυττίου.

«Πεντήκοντα ἑπτὰ οἰκογένειαι τοῦ Μπουρχανιὲ καὶ 53 τοῦ χωρίου

Βερέϊκιμπερ, αἵτινες ἦσαν ἕτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν, ἀποκατεστάθησαν εἰς τὰς ἑστίας των τῇ φροντίδι τῶν τοπικῶν ἐξουσιῶν.

«Χωρικοί τινες, οἱ ὁποῖοι, φόβῳ κατεχόμενοι, δὲν ἤθελον νὰ μεταδῶσι καὶ ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας των εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν, ἐβεβαιώθησαν προσωπικῶς ὑπὸ τοῦ Ταλαὰτ βέη, συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, ὅτι οὐδένα κίνδυνον διατρέχουν καὶ οὕτως ἐπείσθησαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἑστίας των.

«Εἰς τὸ Καρααγὰτς συνελήφθησαν πάντες οἱ διαπράξαντες κλοπάς. Καὶ οἱ μὲν αὐτουργοὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Δικαιοσύνην, τὰ δὲ κλαπέντα, κατασχεθέντα, ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς δικαιούχους.

«Ἡ ἀνακριτικὴ ἔκθεσις βεβαιοῖ, ὅτι εἰς τὰς Κυδωνίας οὐδὲν διεπράχθη φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ προκαλέσῃ βάσιμον καταγγελίαν. Τὸ τοιοῦτον ἐβεβαιώθη τόσον ὑπὸ τοῦ Ταλαὰτ βέη καὶ τοῦ Μητροπολίτου, ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν προξένων τῆς Ἑλλάδος, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας.

«Ὀκτακόσιαι οἰκογένειαι τοῦ Κιουτσούκιοϊ, ὡς καὶ πολλοὶ κάτοικοι προερχόμενοι ἐκ Κυδωνιῶν, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἕτοιμοι ν' ἀναχωρήσουν, ἔχοντες πρὸς τοῦτο ἐκμισθώσῃ τέσσαρα πλοῖα, ἐπανῆλθον εἰς τὰς ἑστίας των κατόπιν παροτρύνσεων καὶ βεβαιώσεων περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν, δοθεισῶν ὑπὸ τοῦ καϊμακάμη καὶ τοῦ διοικητοῦ».

Τὸ ἀνωτέρω ἀνακοινωθὲν τῆς τουρκικῆς πρεσβείας, ἐνέχον προφανῆ τὴν προσπάθειαν τῆς διαστροφῆς τῶν γεγονότων, ἀποτυγχάνει τελείως εἰς τὸν σκοπόν, ὃν ἐπιδιώκει. Εἶνε τόσον ὠχρόν, ἀσθενὲς καὶ ἀντιφατικόν, ὥστε δὲν θὰ ἔπειθε καὶ τὸν ἀδιαφορώτατον διὰ τὰ δεινοπαθήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀναγνώστην, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον τὸν ἑλληνικὸν Λαόν, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ὁποίου ἐξακολουθοῦν ἀντηχοῦντες οἱ γόοι τῶν μυριάδων προσφύγων, ἐνῷ πρόκειται σπαρακτικὸν τὸ θέαμα τῶν αἱμοσταγῶν θυμάτων τῆς τουρκικῆς θηριωδίας.

Καὶ ἐνῷ δι' αὐτοῦ ὁ Γκαλὴπ βέης πειρᾶται νὰ δικαιολογήσῃ τὰ ἀδικαιολόγητα, ἀδυνατεῖ νὰ μὴ ἀνομολογήσῃ καὶ τὴν ἀναγκαστικὴν μετανάστευσιν Ἑλλήνων ὁμογενῶν ἐκ Δαρδανελλίων καὶ τοὺς διωγμοὺς καὶ διαρπαγὰς περιουσιῶν ἐν Ἀδραμυττίῳ, ἕνεκα τῶν ὁποίων μάλιστα, καθ' ἃ αὐτὸ τοῦτο τὸ τουρκικὸν ἀνακοινωθὲν βεβαιοῖ, συνελήφθησαν καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν πρωταιτίων.

Τρανὴ ἄρα ἡ ὁμολογία τῶν διωγμῶν. Ἀλλὰ συγχρόνως παρατηροῦμεν,

ὅτι τὰ ἐκτιθέμενα ἀφορῶσιν εἰς τὰ συμβάντα μόνον ἐν μιᾷ περιφερείᾳ, τῇ τοῦ Ἀδραμυττίου.

Ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος κατὰ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν.

Ἀγνοῶ, ὁποία ὑψηλὴ πολιτικὴ καὶ ὁποία ἀδήριτος ἀνάγκη ὑπεχρέωσε τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ν' ἀποδεχθῇ καὶ ὑπογράψῃ τοιαύτην κατ' ἀρχὴν ἀπαισίαν καὶ φρικαλέαν κατὰ τὰς συνεπείας της, ὀλεθρίαν δὲ καὶ ἐξευτελιστικὴν διὰ τὸν καθόλου χριστιανικὸν κόσμον σύμβασιν. Καὶ τώρα θ' ἀρχίσῃ ὑπὸ τῆς πρὸς ἀνταλλαγὴν καὶ ἀνθρωπεμπορίαν ὁρισθείσης ἐπισήμου Ἐπιτροπῆς τὸ ἀκατανόητον καὶ ἀνήκουστον καὶ πρωτοφανὲς εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἱστορίας ἀνθρωπομέτρημα καὶ ἀντάλλαγμα, ὡς γίνεται εἰς τοὺς ζωεμπόρους διὰ τὰ ἄλογα, τὰ θρέμματα καὶ κτήνη. Καὶ οἱ μὲν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας ἐκδιωχθέντες Ἕλληνες ἀνέρχονται εἰς ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας, ἐνῷ οἱ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας οἰκειοθελῶς μεταναστεύσαντες Μουσουλμᾶνοι δὲν ὑπερβαίνουν ὅλοι ὁμοῦ τὰς τριάκοντα χιλιάδας, ἀλλ' ὡς φαίνεται τὸ ὑλικόν, ἐκ τοῦ ὁποίου κατεσκευάσθησαν οἱ Πομάκοι καὶ κτηνάνθρωποι τῶν βαλκανικῶν ὀρέων, εἶνε τόσον πολύτιμον, ὥστε μόνον τέσσαρες Ἕλληνες Χριστιανοὶ ἰσοφαρίζουσιν ἐν τῇ στάθμῃ τῆς συμφωνίας Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας πρὸς ἕνα Πομάκον Μουσουλμᾶνον, τοῦτ' αὐτὸ κτῆνος εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν ἀνατροφήν.

Καὶ ἐνῷ οἱ ἐκ Μακεδονίας ἀπελθόντες Μουσουλμᾶνοι, ἐν ἀφορήτῳ πενίᾳ διατελοῦντες, ἐτρέφοντο διὰ βαλανιδίων καὶ σπανίως ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν ἠδύναντο νὰ ὀνειροπολήσωσι τὸν ἐκ κριθῆς καὶ ἀραβοσίτου ἄρτον, αἴφνης αὐτοὶ μὲν θὰ γίνωσι κάτοχοι κολοσσαίας καὶ ἀμυθήτου περιουσίας, αἱ δὲ ἑκατὸν εἴκοσι τῶν βίᾳ καὶ δυναστείᾳ ἐκπατρισθέντων καὶ ἐξανδραποδισθέντων Ἑλλήνων, οἵτινες ἀφίνουσιν ὄχι πλέον ἑκατομμύρια, ἀλλ' ὑπὲρ τὰ δισεκατομμύρια φράγκων περιουσίαν, θὰ σταλῶσιν ὡς ἁπλοῖ ἐργάται, πένητες καὶ τῶν πάντων ἐστερημένοι, νὰ σκάπτωσι σκληρὰν καὶ ἀκαλλιέργητον καὶ ἔρημον γῆν, θεωροῦντες ἑαυτοὺς εὐδαίμονας, ἐὰν κατορθώσωσι νὰ κερδίσωσι τεμάχιον μέλανος ἄρτου.

Πλὴν φρονῶ ἀδιστάκτως, ὅτι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, πνευματικὴ τροφὸς καὶ προστάτις ὅλων τούτων τῶν δίκην κτηνῶν ἀπεμπολουμένων τέ-

κνων της, οὐδεμίαν ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ σεβασθῇ τοιαύτην σύμβασιν, ὀφείλει δὲ νὰ ὑψώσῃ τὴν αὐθεντικήν της φωνὴν καὶ νὰ καταγγείλῃ εἰς τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου αὐτὸ τὸ ἐπαίσχυντον ἀνθρωπομάζευμα, τὸ ὁποῖον ἡ κτηνώδης βία ἐπέβαλεν ὡς νόμον καὶ ἀρχὴν καὶ διετύπωσεν εἰς σύμβασιν εἰς βάρος ἀδυνάτων καὶ ἀσθενῶν λαῶν!

Πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι Ἐπίτροποι τῶν εἰς τὸ ἐλεύθερον ἑλληνικὸν ἔδαφος προσφυγόντων ἐκ Μικρασίας μετὰ θάρρους καὶ πεποιθήσεως ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ὅ τι ἐχαρακτήρισε τὸ ἑλληνικὸν γένος ἀπὸ παλαιτάτου καιροῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐθνικὴ ἀλληλεγγύη. Δὲν κατοικεῖ χώραν συμπαγῆ γεωγραφικῶς, ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως ὑπῆρξε πάντοτε τοσοῦτον ἰσχυρὰ καὶ ἀκατάβλητος, ὥστε καὶ κατὰ τοὺς δυστυχεστάτους καιροὺς τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ περιπετειῶν κατεβλήθη μὲν ἐνίοτε ἐκ κοπώσεως καὶ δισταγμοῦ περὶ τοῦ μέλλοντος, ἀλλ' οὐδέποτε διεσπάσθη, οὐδ' ἠνέχθη τὸν ἐθνικὸν αὐτοῦ ἀκρωτηριασμόν.

Ἐν τῇ ἰσχύϊ ταύτῃ ἑνιαίας ἐθνικῆς συνειδήσεως ἔγκειται τὸ μυστήριον τῆς ἱστορικῆς ἀθανασίας τοῦ ἑλληνικοῦ γένους.

Ἀλλ' ἤδη ὁ σύνδεσμος οὗτος διεσπάσθη διὰ τῶν τελευταίων τραγικῶν γεγονότων, τῶν διωγμῶν καὶ καταστροφῶν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας.

Οὐδέποτε ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν φοβερώτερον πρόγραμμα καταστροφῆς τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Οὐδέποτε ἡ ἐθνικὴ συνείδησις ὑπεβλήθη εἰς θλιβερωτέρας δοκιμασίας.

Ἐνέσκηψαν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος πολλάκις καταστρεπτικαὶ λαίλαπες, ἀλλὰ τοῦτο κατόπιν κατακτητικῶν πολέμων· οὐδέποτε ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ πολιτικῆς νηνεμίας. Ἀλλ' ἡ πρό τινων μηνῶν ἐπισκήψασα καὶ ἐξακολουθοῦσα πανωλεθρία τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας παρίστησι μοναδικὸν φαινόμενον οὐ μόνον ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ.

Δὲν ἀγνοεῖ ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων τὰ τραγικὰ γεγονότα, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἑκατοντάδες χιλιάδων γνησιωτάτων Ἑλλήνων ἐξηναγκάσθη-

σαν εἰς ἐκπατρισμόν, εἰς ἐγκατάλειψιν τῶν ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν αὐτῶν βωμῶν καὶ ἑστιῶν. Καταπληκτικὸν θέαμα! Οἱ εὔποροι τῆς προτεραίας τείνουσι σήμερον χεῖρα ἐπαίτου, ἐξαιτούμενοι τὸ ἔλεος τῆς φιλανθρωπίας. Διαδίδεται, ὅτι τὸ πρὸς συντήρησιν τῶν προσφύγων εὐτελέστατον σιτηρέσιον θέλει διακοπῇ προσεχῶς. Καὶ ταῦτα ἐγγίζοντος τοῦ χειμῶνος.

Οἱ δυστυχεῖς πρόσφυγες, οἱ διεσκορπισμένοι ἀνὰ τὰς Νήσους τοῦ Αἰγαίου, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Κρήτην καὶ ἀλλαχοῦ, καταδικάζονται κατ' ἀνάγκην εἰς τὸν διὰ τῆς ἀσιτίας, τῆς στερήσεως πάντων τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως, θάνατον...

Λυπηρόν, κύριοι Βουλευταί, ὅτι ἡ καταστροφὴ καὶ οἱ διωγμοὶ ἡμῶν δὲν προῆλθον ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς τουρκικῆς θηριωδίας.

Δυστυχῶς, ὡς εἰκάζεται ἐξ ἐπισήμων ἐνεργειῶν, ὁ ἐκπατρισμὸς ἡμῶν ἐπῆλθε κατόπιν συνεννοήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων κυβερνήσεων πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας διά τινων ἀνεστίων Μουσουλμάνων, προερχομένων ἐκ τῆς Βουλγαρίας, Τουρκοκρητῶν, Πομάκων καί τινων Τούρκων τῆς Μακεδονίας, οὐχὶ μόνον τῆς περιελθούσης ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν σερβικὴν καὶ τὴν βουλγαρικήν.

Ὁ ὅρος τῆς ἀνταλλαγῆς ἐτέθη κατ' εὐφημισμόν. Πράγματι οἱ ἀνέστιοι μουσουλμανικοὶ πληθυσμοὶ τῆς Βουλγαρίας, τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Κρήτης ἐγκαθίστανται διὰ τῆς βίας ἐν τοῖς ἑλληνικωτάτοις τμήμασι τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας.

Εἶνε τοιαύτη ἡ θέλησις τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους;

Ἐγνωστοποιήθη ἡμῖν ἐπανειλημμένως ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων, ὅτι τὸ ζήτημα τῶν προσφύγων ἀπεφασίσθη νὰ λυθῇ διὰ τοῦ ἀκολούθου τρόπου, ἀληθῶς παραδόξου καὶ πρωτοφανοῦς: Ἐγκατάστασις τῶν ἀκτημόνων ἐργατικῶν ἐν Μακεδονίᾳ μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν καὶ ἀστικῶν πληθυσμῶν. Ὡς πρὸς τοὺς κτηματίας, τοὺς βιομηχάνους, τοὺς ἐμπόρους, τοὺς ἐξασκοῦντας ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα, καὶ λοιποὺς ἀποζῶντας ἐκ τοῦ κεφαλαίου αὐτῶν, ἐγκατάλειψις πάσης ἐλπίδος, στέρησις διηνεκὴς τῆς πατρῴας ἑστίας καὶ περιουσίας.

Καὶ ἀποκαλεῖται λύσις τοῦ ζητήματος τῶν προσφύγων διὰ τῆς διαθρυλυθείσης ἀνταλλαγῆς κτημάτων ἡ εἰς καταστροφὴν καταδίκη εὐημε-

ρούντων καὶ πεπολιτισμένων κοινωνικῶν παραγόντων τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας ;

Πρὸ τῶν ἐπαπειλουμένων δεινῶν ἐπικαλούμεθα, κύριοι Βουλευταί, οὐχὶ τὴν συμπάθειαν ἡμῶν, οὐχὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν, ἀλλὰ τὸ φιλοδίκαιον καὶ τὸ αἴσθημα τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης. Ἡ ἐντολὴ ἡμῶν κατ' οὐσίαν ἐπεκτείνεται καὶ πέρα τῶν ὁρίων τοῦ ἐλευθέρου κράτους.

Ἡ ἀνταλλαγὴ κτημάτων μεταξὺ Μουσουλμάνων, τῶν προσφυγόντων εἰς τὸ ὀθωμανικὸν ἔδαφος, καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας, οὐδεμίαν ἔχει πρακτικὴν ἔννοιαν. Εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἀνέρχεται ἡ περιουσία τῶν Ἑλλήνων τούτων. Οὐδεμία μεγάλη ἰδιοκτησία τῆς Μακεδονίας, κατὰ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν τῶν ἐξ ἡμῶν ἐπισκεφθέντων τὸ μακεδονικὸν ἔδαφος, ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν τυχὸν προσωρινῶς ἐκπατρισθέντων, ἐκμισθωθεῖσα εἰς τοὺς ἀπομείναντας κατοίκους ἐπὶ μακρὸν ἢ βραχὺν χρόνον. Καὶ τὰ προσωρινῶς δ' ἐγκαταλειφθέντα κτήματα, ὄντα ἐλαχίστης ἀξίας, δύνανται νὰ καταληφθῶσι καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν προτέρων ἰδιοκτητῶν, ἢ καὶ νὰ πωληθῶσιν. Ὁποία δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἀνταλλαγὴ κτήσεων ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ;

Ἀνακοινοῦμεν τὰ ὀλίγα ταῦτα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν ἀρωγὴν αὐτῆς κατὰ τῆς ἐπαπειλουμένης καταστροφῆς μεγάλης μερίδος τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἐν Θράκῃ καὶ Μικρασίᾳ, ἐν ᾗ οἱ διωγμοὶ ἐπεκτείνονται ὁσημέραι ἀπὸ τῶν παραλίων πρὸς τὰ μεσόγεια, μέχρις Ἰκονίου. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐν τῷ προγράμματι τῆς καταστροφῆς περιελήφθη καὶ ὁ διὰ τῆς βίας ἐξισλαμισμὸς ὁλοκλήρων χριστιανοελληνικῶν Κοινοτήτων. Ὁ Βαλῆς Σμύρνης ἀνεκοίνωσεν ἤδη εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἐφέσου, διαμαρτυρόμενον κατὰ τῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν ὀθωμανικῶν ἀρχῶν ἐν τῷ βιλαετίῳ τῆς Ἰωνίας, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἔσται περιττὴ ἡ ἐν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει διαμονή του, τοῦ ποιμενάρχου μέλλοντος ν' ἀπομείνῃ ἄνευ ποιμνίου. Ἤδη ὁ ἕτερος τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἰωνίας, ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης, βιαίως ἀπηλάθη ἐκ τῆς ἕδρας αὐτοῦ. Καὶ λόγος τῆς ἀπελάσεως ἡ διαμαρτυρία κατὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ἀνθρωπίνων ὄντων, ἅτινα ἐθεωρήθησαν ἐστερημένα προσωπικῆς ὑποστάσεως καὶ βουλήσεως, δυνάμενα νὰ διατεθῶσι δίκην ἀνδραπόδων. Οὐδ' ἐμελετήθη ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων τὸ θλιβερὸν γεγονὸς τῶν προσφύγων τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας,

τῶν ἐγκατασταθέντων ἐπὶ τοῦ θεσσαλικοῦ ἐδάφους διὰ δαπάνης τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Πόσοι ἀπέμειναν ἐκ τῆς ἐγκαταστάσεως ταύτης ;

Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι τὰ αὐτὰ καὶ χείρονα ἔτι θὰ ὑποστῶσιν οἱ κατὰ τοιοῦτον ἀμελέτητον πρόγραμμα ἐγκατασταθησόμενοι ἐν Μακεδονίᾳ.

Ἀλλ' οἱ μὴ ἐργατικοὶ πληθυσμοί ; Θὰ θυσιασθῶσιν ἐν ὀνόματι τῆς Ἐθνικῆς Ἰδέας. . . .

Κύριοι Βουλευταί,

Εἶνε τοιαύτη ἡ ἀποστολὴ τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους, τοῦ ἀριθμητικῶς ἐνισχυθέντος διὰ τῆς συνδρομῆς τοῦ ὅλου ἑλληνικοῦ γένους, ἀνεχομένου μετ' ἀδιαφορίας τὴν καταστροφὴν ὁλοκλήρων τμημάτων τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, περιερχομένων κατ' ἀνάγκην εἰς τὴν ἐσχάτην ἐξώλειαν λόγῳ πολιτικῆς σκοπιμότητος τοῦ μεγαλυνθέντος κράτους ;

Ἀντιπρόσωποι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Κρούομεν μετὰ θλίψεως τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Ἡ τραγικὴ διάσπασις πρὸς τὸ ἐθνικὸν σύνολον ἑλληνικωτάτων χωρῶν σημαίνει αὐτοκτονίαν. Δὲν θὰ περισωθῇ ἡ ἐθνικὴ κιβωτὸς ἐκ τοῦ ἐπισκήψαντος ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ γένους κατακλυσμοῦ διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τμημάτων τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Μακεδονίας, διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς Κρήτης, ἥτις καὶ πρότερον ἦτο ἐλευθέρα. Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρασίας, ἡ ἀναγνώρισις εἰς τὸ ὀθωμανικὸν κράτος δικαιωμάτων πολλαχοῦ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, ἔσται ἡ μεγίστη συμφορὰ ἐξ ὅσων ἐπέσκηψάν ποτε ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ γένους.

Λάβετε ὑπ' ὄψει, ὅτι καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν στιγμὴν τὸ νεοτουρκικὸν πρόγραμμα τῆς πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀφομοιώσεως τῶν πληθυσμῶν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ὀργιάζει. Ἀπειλεῖται ὁ ἐξανδραποδισμὸς καὶ ἡ ὁλοσχερὴς καταστροφὴ τῶν δύο μεγάλων ἑλληνικῶν κέντρων τῆς Μικρασίας, τῆς ἰωνικῆς Σμύρνης καὶ τῶν αἰολικῶν Κυδωνιῶν. Τί ὑπολείπεται ; Ἡ Κωνσταντινούπολις. Καὶ μετὰ ταῦτα ; Παντελὴς νέκρωσις καὶ ἐρημία ἐπὶ μεγίστου τμήματος τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, ἔχοντος τὰ αὐτὰ δικαιώματα μετὰ τῶν ἐλευθερωθέντων τμημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ γένους.

Κατὰ τοὺς στυγεροὺς αἰῶνας τῆς μισαλλοδοξίας καὶ τῆς βίας, ὁπότε διηνηργοῦντο διωγμοὶ καὶ ἀπελάσεις, παρείχετο τοὐλάχιστον χρονικὴ προθεσμία πρὸς διακανονισμὸν τῶν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων τῶν ἀπελαυνομένων.

Τοιοῦτό τι συνέβη πρὸς τοῖς ἄλλοις κατὰ τὰς ἀπελάσεις τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Μαύρων ἐξ Ἰσπανίας. Ἀλλ᾽ ἡμεῖς ἐξεδιώχθημεν ἐκ τοῦ προγονικοῦ ἐδάφους ἐν μέσῃ γαλήνῃ καὶ νηνεμίᾳ καὶ ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν.

Ἀπευθύνομεν τὰ ὀλίγα ταῦτα εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐπικαλούμεθα τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀξιοπρεποῦς παλινοστήσεως ἡμῶν εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος. Αὕτη ἔσται ἡ πρέπουσα, ἡ μόνη λύσις τοῦ μικρασιατικοῦ προβλήματος.

Ἀντιπρόσωποι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἔστε ἄξιοι τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς πατρίδος. Μὴ ἐπιτρέψητε τὸν ἀκρωτηριασμόν, τὴν ἀτίμωσιν, τὸν ἐξανδραποδισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους. Κατ᾽ ἀνάγκην ἐκ τῆς τοιαύτης πολιτικῆς τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους θὰ ἐπακολουθήσωσι διαιρέσεις καὶ μίση μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων, τῆς ἀπεμπολησάσης καὶ τῆς ἀπεμποληθείσης. Μὴ ἐπιτρέψητε τοῦτο. Κηρύξατε ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ βουλευτηρίου τὸ ἀδιαίρετον, τὴν ἑνότητα, τὴν ἀλληλεγγύην τοῦ ἑλληνικοῦ γένους.

Τῇ 14 Σεπτεμβρίου 1914.

Οἱ ἐν Ἀθήναις ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν Λέσβῳ προσφύγων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας

Πρὸς τοὺς Μικρασιάτας.

Συμπατριῶται,

Ὅταν ὑπὸ τὴν κτηνώδη βίαν τῶν προαιωνίων τυράννων τοῦ Ἔθνους ἠναγκάσθημεν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν γῆν τῶν πατέρων μας, τὴν ὁποίαν ἐπλούτισε τὸ αἷμα καὶ ὁ ἱδρώς μας, τὰς ἑστίας καὶ τοὺς βωμούς μας, ἀπήλθομεν ἐξ αὐτῶν μὲ τὸ μῖσος εἰς τὰς καρδίας ἐναντίον τῆς ἀνηκούστου καὶ πρωτοφανοῦς αὐτῆς ἀδικίας καὶ τῶν ἐργατῶν της μὲ τὴν σιδηρᾶν ἀπόφασιν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς αὐτὰς ἱκανοποιημένοι μὲ τὴν πλήρη τῶν δικαίων μας ἀποκατάστασιν.

Ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐστάθημεν ἱκανοὶ νὰ γνωρίσωμεν καλλιτέρας ἡμέρας, πρέπει τάχα τώρα, ὡς ὑπὸ τὸ βάρος ἀθεραπεύτου συμφορᾶς, νὰ σταυρώσωμεν τὰς χεῖρας μας, αὐτὰς τὰς χεῖρας, αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν ἄνευ ξένης βοηθείας ἢ ὑποστηρίξεως τὴν ζηλευτὴν ἐκείνην ἀκμὴν τοῦ μικρασιακοῦ Ἑλληνισμοῦ;

Δυστυχοῦντες ἢ γυμνητεύοντες, ἀποζῶντες ἀπὸ τὰ ψιχία τῆς προτέρας μας εὐπορίας, ἢ ἀπὸ τὸν πικρότατον ἄρτον τῆς ἐλεημοσύνης, θὰ

εἴμεθα ἀνάξιοι νὰ ὀνομαζώμεθα ἄνθρωποι καὶ Ἕλληνες, ἂν περιοριζώμεθα μόνον νὰ βλέπωμεν ἐπὶ τοῦ κύκλου τῶν παρερχομένων ἡμερῶν τὸ μάκρος τῆς συμφορᾶς μας.

Ὁ πολιτισμένος κόσμος, ὁ ἔχων νοῦν καὶ καρδίαν, κατεξανέστη κατὰ τῆς βαρβαρότητος αὐτῆς. Ἡμεῖς τὰ θύματά της ἔχομεν χρέος, ἂν δὲν ἐσβέσθη μέσα μας πᾶσα ἀρετὴ καὶ πᾶν αἴσθημα, νὰ τηρῶμεν ζωντανὸν τὸν πόθον τῆς ἐπανορθώσεως καὶ νὰ ἐργασθῶμεν ὡς ἄνδρες ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας της μὲ ὅλην τὴν θέρμην τῆς ἀσαλεύτου πεποιθήσεως εἰς τὸ δίκαιόν μας.

Θὰ εἴμεθα ἄξιοι τῆς πικρᾶς μας τύχης, ἂν δὲν ἐννοήσωμεν, ὅτι ὅσα καταστρέφει βάρβαρος θέλησις ἀνθρωπίνη, εἶνε πάλιν δυνατὸν νὰ ἀνοικοδομήσῃ θέλησις ἀνθρωπίνη. Ἡ ἰδική μας θέλησις εἶνε δυνατὸν νὰ εὕρῃ τὴν θεραπείαν τῆς δυστυχίας μας. Ἡ φωνὴ καὶ ὁ πόθος μας, ἡ φωνὴ καὶ ὁ πόθος καὶ τὰ δικαιώματα ὁλοκλήρου λαοῦ πρέπει νὰ γείνουν σεβαστὰ καὶ ἀκουστὰ ἐν ὀνόματι τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Ὁ κοινός μας πόνος ἔχει ἀνάγκην κοινῆς καὶ ὁμοθύμου ἐργασίας, ὅπως ῥιφθῇ τὸ σπέρμα τῶν ἐνεργειῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ βλαστήσῃ ἡ ἐθνική μας ἀποκατάστασις.

Τὸ βάρος τῆς γνώμης σας, ἡ ἠθική σας συνδρομή, τὰ ὑλικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ἴσως δύνασθε νὰ διαθέσητε, ἡ ἐργασία σας, αἱ συμβουλαί σας, αἱ σκέψεις σας, αἱ φροντίδες σας, ὁ καιρός σας, ὅλη ἡ ψυχική σας ἀκμὴ καὶ δύναμις πρέπει ἀνεπιφυλάκτως νὰ τεθοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κοινοῦ μας ἀγῶνος.

Ἡ μελέτη τοῦ ζητήματός μας, ἡ διαφώτισις ἐκείνων, παρὰ τῶν ὁποίων δικαιούμεθα ν᾽ ἀναμένωμεν ὑποστήριξιν καὶ βοήθειαν, ὁ καθορισμὸς τῶν ἐνεργειῶν, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ προβῶμεν, εἶνε τὸ ἔργον, τοῦ ὁποίου ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιληφθῶμεν, ἂν δὲν θέλωμεν νὰ προσθέσωμεν εἰς τὴν συμφορὰν τῆς ἀφορήτου ἐξορίας καὶ τὸ αἶσχος ἀνάνδρου ἀφροντισίας.

Ἐμπρὸς λοιπόν. Ἂς ἀφοσιωθῶμεν, ἂς ἐργασθῶμεν ὅλοι ὡς εἷς νοῦς, μία καρδία, εἷς ἄνθρωπος! Ἡ ἐπιτυχία στέφει τοὺς ἀγῶνας τῶν ἰσχυρῶν, ἡ δὲ ἰσχὺς ὑπάρχει μόνον ἐν τῇ ἑνώσει. Ἂς ἑνωθῶμεν ἐν τῇ ἱερᾷ ἰδέᾳ τῆς ἀνακτήσεως τῶν ὅσων ἐχάσαμεν, τὰς δὲ προσπαθείας μας, ἔστε βέβαιοι, ὅτι θὰ στέψῃ ἐπιτυχία, διότι θὰ τὰς εὐλογήσῃ ὁ Θεός.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 8 Ἰανουαρίου 1915

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Προσφύγων τοῦ Ἀδραμμυτινοῦ κόλπου

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΩΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Πρὸς τὸν Γενικὸν Διοικητὴν τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου.

Ἐνταῦθα

Ἐξοχώτατε,

Αἱ ἐνταῦθα ἐπιτροπαὶ τῶν Μικρασιατῶν προσφύγων, λαβοῦσαι γνῶσιν τῶν τελευταίων ἐκδοθέντων δελτίων ἀπογραφῆς Προσφύγων, συνῆλθον ἐν κοινῇ συνεδρίᾳ, συνεσκέφθησαν ἐπ' αὐτῶν καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἀπεφάσισαν νὰ διαβιβάσωμεν ὑμῖν τὸ παρὸν ἔγγραφον.

Ἐπειδὴ διὰ τῶν δελτίων τούτων χαρακτηριζόμεθα ἡμεῖς μὲν ὡς μετανάσται καὶ ἐγκατασταθέντες ἐνταῦθα, αἱ δὲ περιουσίαι μας ὡς ἐγκαταλειφθεῖσαι, λυπούμεθα πολὺ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑπογράψωμεν τοιαῦτα δελτία, οὔτε νὰ συστήσωμεν εἰς τοὺς συμπατριώτας ἡμῶν, τοὺς ὁποίους ἀντιπροσωπεύομεν, ὅπως ὑπογράψωσιν αὐτά.

Βεβαίως περὶ ἀνταλλαγῆς κτημάτων δὲν πρόκειται. Πῶς ὅμως ἀφ' οὗ περὶ τοιούτου δὲν πρόκειται, δίδονται ἡμῖν πρὸς ὑπογραφὴν δελτία, διὰ τῶν ὁποίων οὐ μόνον δὲν διαγράφεται, ἀλλὰ καὶ ὑποκινεῖται τοιαύτη ἀνταλλαγή ; Ἐπιθυμοῦντες νὰ ὑποστηρίξωμεν τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἐν ταῖς ἐνεργείαις Αὐτῆς προνοεῖ τόσον περὶ τῶν συμφερόντων ἡμῶν, ὅσον καὶ περὶ τῶν γενικωτέρων τοιούτων —ἡ δὲ Γενικὴ Διοίκησις γνωρίζει ὡς πρὸς τοῦτο τὰς διαθέσεις ἡμῶν καὶ τὰς ἐνεργείας—εἴμεθα πρόθυμοι νὰ συντελέσωμεν εἰς τοῦτο, ἐφ' ὅσον θὰ πρόκειται περὶ ἀπογραφῆς ἀποζημιώσεων κινητῆς περιουσίας, διότι δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ ἐπανακτήσεως τῆς διαρπαγείσης ἀκινήτου περιουσίας μας. Πληροφορηθέντες δὲ ὅτι ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα συνετάχθησαν ἐν Ἀθήναις ἄλλα δελτία ἀπογραφῆς, τὰ ὁποῖα ἐνέκρινε καὶ ἐδέχθη τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, ἐζητήσαμεν τοιαῦτα καὶ ὅταν περιέλθωσιν εἰς χεῖρας ἡμῶν καὶ μελετήσωμεν αὐτά, θὰ ὑποβάλωμεν ταῦτα ὡς ἔχουσιν ἢ τροποποιημένα ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἔγκρισιν, ἵνα διενεργηθῇ ἡ ἀπογραφή.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 10 Ἰανουαρίου 1915.

Διατελοῦμεν μεθ' ὑπολήψεως ἐξαιρέτου

Αἱ Ἐπιτροπαὶ τῶν Μικρασιατῶν Προσφύγων·

Ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Προσφύγων τοῦ Ἀδραμυττινοῦ Κόλπου περὶ ἀποστολῆς ἀντιπροσωπείας εἰς Ἀθήνας.

Σήμερον τὴν 27ην Φεβρουαρίου 1915 ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 2 μ.μ. ἐν γενικῇ συνεδρίᾳ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν προσφύγων τοῦ Ἀδραμυττινοῦ Κόλπου καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ, κατόπιν ἐπὶ τούτῳ προσκλήσεως, τῶν κάτωθι συνυπογεγραμμένων ἐγκρίτων πολιτῶν τοῦ ἀδραμυττινοῦ Κόλπου—τοὺς ὁποίους κατεστήσαμεν ἐνημμέρους τῶν μέχρι σήμερον διαβημάτων τῆς ἐπιτροπῆς παρά τε τῇ Κυβερνήσει καὶ ἀλλαχοῦ—ἀπεφασίσθη ὅπως μετὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν νέαν κατάστασιν ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ τῶν Δαρδανελλίων καὶ ἐν γένει τῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰ μέχρι τοῦδε διαβήματα τῶν ἐπιτροπῶν τῶν Μικρασιατῶν προσφύγων οὐδεμία ἀπάντησις, οὔτε ὁδηγία ἢ συμβουλὴ ἐδόθη ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἔχοντες ὑπ' ὄψει καὶ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἐκ μέρους τῶν Τούρκων ἐπὶ τῶν έναπομεινάντων ἐν Τουρκίᾳ ὁμογενῶν μας καὶ τὴν ἐνδεχομένην καταστροφὴν τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν περιουσιῶν μας, ἀπεφασίσθη ἡ ἀποστολὴ ἐπιτροπῆς εἰς Ἀθήνας, μὲ τὴν ἐντολὴν ἵνα διαφωτίσῃ τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῶν ἐπικρεμαμένων κινδύνων καὶ τῆς ἐνδεχομένης ξενικῆς κατοχῆς τῶν μικρασιατικῶν παραλίων καὶ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως πείσῃ τὴν Κυβέρνησιν περὶ ταχείας καὶ ἐνεργοῦ δράσεως πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν μερῶν μας καὶ ἐθνικὴν ἡμῶν ἀποκατάστασιν.

Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ὕψιστα συμφέροντα τοῦ Κράτους παρακωλύουσι τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἀπὸ τῆς ἐνεργοῦ δράσεως καὶ γείνῃ ἀντιληπτόν, ὅτι οἱ ἐκδιωχθέντες ἐκ τῶν ἑστιῶν των μικρασιατικοὶ πληθυσμοὶ θὰ μείνωσιν ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὴν τύχην των, δίδεται ἡ ἐντολὴ καὶ πληρεξουσιότης ἐκ μέρους τῆς συνελεύσεως τῶν προσφύγων τοῦ ἀδραμυττινοῦ κόλπου νὰ ἐκζητήσῃ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν συμβουλὴν αὐτῆς περὶ τῆς τηρητέας πολιτικῆς ἐν περιπτώσει ξενικῆς τῶν μερῶν ἡμῶν κατοχῆς, διὰ νὰ μὴ ὑπέχωμεν τὴν βαρείαν εὐθύνην ἀπέναντι τῶν συμπατριωτῶν ἡμῶν καὶ τῶν τοπικῶν συμφερόντων.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 27 Φεβρουαρίου 1915.

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν προσφύγων Ἀδραμυττινοῦ Κόλπου—

Οἱ παρευρεθέντες πρόσφυγες τοῦ Ἀδραμ. Κόλπου.

Τηλεγράφημα πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, ὡς καὶ ἀντίγραφον αὐτοῦ, ἐπιδοθὲν πρὸς τὴν ἐνταῦθα Γενικὴν Διοίκησιν.

Ἕνεκα τῆς δημιουργηθείσης νέας ἐκτάκτου καταστάσεως διὰ τὴν ἐγγὺς Ἀνατολὴν συνεπείᾳ τῶν ἐνεργουμένων πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὰ στενὰ τῶν Δαρδανελλίων, αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν Μικρασιατῶν συνήλθομεν σήμερον εἰς ἔκτακτον κοινὴν συνεδρίαν, συνεσκέφθημεν καὶ ἐνεκρίναμεν :

1ον) Ἐκφράζομεν σεβασμὸν καὶ λατρείαν πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Στρατηλάτην Βασιλέα καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἧς προΐσταται διαπρεπὴς καὶ τετιμημένος Ἀρχηγός.

2ον) Ἐναγωνίως παρακολουθοῦμεν μεθ' ὅλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὰ ραγδαίως ἐξελισσόμενα πολεμικὰ γεγονότα καὶ ὑποβάλλομεν θερμὴν εὐχὴν περὶ αἰσίας διευθετήσεως πάντων τῶν ζητημάτων, τῶν ἀφορώντων εἰς τὸν ὑπόδουλον Ἑλληνισμόν.

3ον) Ὡς ἀμεσώτατα ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν τύχην τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος μας ἔχομεν εὐλόγους ἀνησυχίας περὶ ἐνδεχομένης ξενικῆς ἐπεμβάσεως καὶ κατοχῆς ταύτης καὶ συναισθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν ἵνα δηλώσωμεν, ὅτι τοιαύτη ἐνδεχομένη περίπτωσις ἀποτελεῖ παραγνώρισιν καὶ κατάργησιν τῶν ἑλληνικῶν δικαίων καὶ πόθων.

Ἀπευχόμεθα καὶ οὐδέποτε θέλομεν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἀντίξοοι περιστάσεις ἢ γεγονότα ἀπευκταῖα θὰ παρεκώλυον τὴν ἐναγωνίως προσδοκωμένην ἐθνικὴν ἀποκατάστασίν μας· ἀλλ' ἄν, ὃ μὴ γένοιτο, τοιαύτη περίπτωσις ἤθελε παρουσιασθῆ, παρακαλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ μᾶς παράσχῃ τὴν συμβουλὴν Αὐτῆς καὶ συνδρομὴν διὰ τὴν τηρητέαν ὑφ' ἡμῶν στάσιν καὶ ἐνέργειαν ἐν τῷ μέλλοντι.

4ον) Ἐκφράζομεν τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν διὰ τὴν ζωὴν καὶ ὑπόστασιν τῶν ἐναπομεινάντων εἰς τὴν ἀπέναντι χώραν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, ἐναντίον τῶν ὁποίων θὰ ἐκσπάσῃ ἡ τελευταία ἐξοντωτικὴ μανία τῶν Τούρκων, ἀπελπιζομένων καὶ ἀναγκαζομένων ν' ἀποσυρθῶσιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἀνησυχοῦμεν ἰδιαιτέρως διὰ τὰς μαρτυρικὰς Κυδωνίας, ὅπου τελευταίως ἡ κατάστασις ἐπεδεινώθη.

5ον) Ὡς νόμιμοι ἀντιπρόσωποι τῶν καταφυγόντων ἐνταῦθα πολυπληθεστάτων Μικρασιατῶν καὶ τῶν ὑπολειφθέντων εἰς τὰς ἑστίας μας ἀδελφῶν κατὰ τὴν ἐκτάκτως κρίσιμον δι' ὅλον τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἰδιαιτέραν ἐποχὴν ταύτην, καθῆκον ἱερὸν ἔχομεν, ἐν συγκινήσει ὑπερτάτῃ διερμηνεύοντες γενικοὺς πόθους, νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν ἀρωγὴν καὶ ἐπέμβασιν τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος.

Ἐν ὀνόματι τοῦ ἔθνους, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπὸ καταβολῆς αὐτοῦ ἀνήκομεν, ἐν ὀνόματι τῆς πατρίδος, τῆς ὁποίας ἀναπόσπαστα μέλη εἴμεθα, παρακαλοῦμεν καὶ προσκαλοῦμεν μετὰ θάρρους τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ σπεύσῃ πρὸς σωτηρίαν καὶ ἀπολύτρωσιν τῆς ἑλληνικῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

6ον) Εἴμεθα πρόθυμοι νὰ τεθῶμεν εἰς τὴν διάθεσιν καὶ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως, ἵνα συντελέσωμεν εἰς τὸ ἔργον τῆς λυτρώσεως, ἐὰν καὶ ὅπως Αὐτὴ κρίνῃ καλὸν καὶ πρέπον.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 19 Φεβρουαρίου 1915.

Αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν Μικρασιατῶν προσφύγων.

Τηλεγράφημα ἀποσταλὲν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἀντιπρόσωποι τῶν ἀγρίως ἐκδιωχθέντων καὶ καταφυγόντων ἐνταῦθα ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας Ἑλλήνων, ἀναφερόμεθα αὐθις Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει.

Αἱ Κυδωνίαι ἀγωνιῶσιν ἀκόμη μαρτυρικῶς. Ἐνταῦθα δυστυχία προσφύγων ἐσχάτη, πεῖνα, ἀπογύμνωσις· ἐπὶ πλέον ἀντοχὴ ἀδύνατος. Καθ' ἣν δ' ἐποχὴν ἐκβιάζονται Δαρδανέλλια καὶ βομβαρδίζονται ἀπέναντι παράλια, ὅπου διατρέχουσι κίνδυνον καταστροφῆς ἑλληνικαὶ περιουσίαι ἀνυπολογίστου ἀξίας, εὐλόγως ἀνησυχοῦμεν καὶ περὶ ξενικῆς ἐπεμβάσεως καὶ κατοχῆς.

Καὶ ὡς ἄνθρωποι ἔχοντες δικαιώματα συντηρήσεως, καὶ ὡς Ἕλληνες ἔχοντες δικαιώματα ἐθνικά, ἐν μεγάλῃ ψυχικῇ ὀδύνῃ ἀφίνομεν κραυγὴν πόνου καὶ ἐξαιτούμεθα τὴν πρόνοιαν, ταχεῖαν καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐνέργειαν Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς σωτηρίαν καὶ ἐθνικὴν ἀποκατάστασίν μας, ἐν ὅσῳ ἀκόμη ὑπάρχει καιρός.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 26|11 Φεβρουαρίου 1915.

Ἐπιτροπαὶ Μικρασιατῶν Προσφύγων

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΩΝ ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Κύριον Δημήτριον Γούναρην.

Κύριε Πρόεδρε,

Αἱ ἐν Μυτιλήνῃ Ἐπιτροπαὶ τῶν Μικρασιατῶν προσφύγων, μετὰ τὰ τελευταῖα αὐτῶν διαβήματα πρὸς τὴν ὑπὸ τὴν Ὑμετέραν Προεδρείαν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, προέβημεν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἀντιπροσωπείας καὶ διὰ ταύτης ἀπερχομένης εἰς Ἀθήνας καὶ ἐπισκεπτομένης Ὑμᾶς, ἐπικαλούμεθα αὖθις μετὰ θάῤῥους ἐπὶ τῆς καταστάσεως ἡμῶν τὴν πρόνοιαν τῆς Κυβερνήσεως, ἣν δὲν παύομεν νὰ θεωρῶμεν καὶ ἡμετέραν.

Εἶνε γνωστὸν τίνες εἴμεθα, τί ὑπέστημεν, ποῦ κατηντήσαμεν, εἶνε γνωστὸν ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ ἡ θέσις ἡμῶν ἀπέβη χειροτέρα, διότι κακουχία ἐσχάτη, πεῖνα, ἀθλιότης, θάνατοι πολλοὶ μαστίζουσι τοὺς ἀτυχεῖς πρόσφυγας.

Γνωστὴ ἡ ἀξιοθρήνητος κατάστασις τῶν ἰδιαιτέρων πατρίδων μας, ἡ διαρπαγὴ τῶν περιουσιῶν, αἱ λεηλασίαι, αἱ βεβηλώσεις, αἱ σφαγαί, αἱ ἀτιμώσεις, ἡ ἐρήμωσις καὶ ἡ καταστροφή, ἡ ἐσχάτη ἀγωνία τῶν Κυδωνιῶν καὶ τῶν λοιπῶν ὑπολειπομένων πληθυσμῶν μας, ἡ μεγάλη καὶ μαύρη συμφορά!

Ἀπέναντι τῶν ἀνηκούστων τούτων δεινῶν εἴχομεν καὶ τολμῶμεν νὰ ἔχωμεν ἀκόμη τὴν παρηγορίαν, ὅτι τὴν δυστυχίαν μας συμμερίζεται πᾶσα ἑλληνικὴ ψυχή, τὴν σταθερὰν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἐπανίδωμεν τὰς ἑστίας μας καὶ θὰ σώσωμεν τὰ ἐθνικὰ καὶ τοπικὰ ἐκεῖ συμφέροντά μας.

Καὶ ὅτε ἠκούσθη ὁ ἦχος τῶν τηλεβόλων τοῦ ἡνωμένου συμμαχικοῦ στόλου εἰς τὰ στενὰ τῶν Δαρδανελλίων καὶ τὴν ἀπέναντι ἑλληνικὴν ἀκτήν, ὅτε ἐδημιουργήθη καὶ ὁ κίνδυνος ξενικῆς ἐπεμβάσεως καὶ κατοχῆς, ἐπιστεύσαμεν ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα τῆς σωτηρίας καὶ λυτρώσεως δι' ἐπεμβάσεως τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

Ἀτυχῶς δι' ἡμᾶς ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, δι' οὓς λόγους αὐτὴ γνωρίζει καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ θεωρῶμεν ἐπιβεβλημένους, ἔκρινε συμφέρον καὶ πρέπον νὰ μὴ συμμεθέξῃ τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τοῦ ἀπαισίου διώκτου ἡμῶν, τοῦ προαιωνίου ἐχθροῦ τοῦ γένους. Δὲν ἀπηλπίσθημεν διὰ τοῦτο

ἀκόμη, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, ὅτι τὸ Ἔθνος, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς ἀπὸ καταβολῆς αὐτοῦ ἀνήκομεν, ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ὁποίου οἱ πρόγονοι καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ ἡμεῖς κατὰ δύναμιν συνηγωνίσθημεν, καὶ παρέχομεν ἤδη στοιχεῖα, ἐφ' ὧν ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ στηρίξῃ ἀναφαίρετα δικαιώματα, χάριν τοῦ ὁποίου καὶ νῦν ἤχθημεν εἰς τὸ μαρτύριον, δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ποτέ, ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ συμπάσχῃ, νὰ μὴ συγκινῆται, νὰ μὴ ἐνεργῇ διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ λύτρωσίν μας, ὅτι ἐνδέχεται ἡ μήτηρ Ἑλλὰς νὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ.

Ἡ ἐκ τῆς προελεύσεως ὅμως τοῦ χρόνου καὶ τῆς παρατάσεως τῆς ἐκκρεμότητος ἐπιδείνωσις τῆς δεινῆς καταστάσεως, ἡ ἐπὶ πλέον ἀδύνατος ἀντοχὴ ἠνάγκασαν ἡμᾶς ν' ἀπευθύνωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ τελευταῖα τηλεγραφήματα, ἀναγκάζουσι δὲ καὶ σήμερον νὰ ζητήσωμεν τὴν γνώμην καὶ τὰς ὁδηγίας Αὐτῆς καὶ παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς, Κύριε Πρόεδρε, πρὸς ὃν σήμερον ἐν οὕτω κρισίμῳ ἐποχῇ μετ' ἐλπίδων ἀτενίζει ὅλος ὁ Ἑλληνισμός, νὰ διαφωτίσητε ἡμᾶς τί ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν, ἵνα μὴ διακοπῇ ἡ ἀπ' αἰώνων καὶ χιλιετηρίδων συνδέουσα τὴν Μικρὰν Ἀσίαν πρὸς τὸν ὅλον Ἑλληνισμὸν συνοχή. Καὶ ἂν ἕνεκα ἄλλων ἐθνικῶν λόγων ἡ Ἑλλὰς δὲν σπεύδει εἰς βοήθειαν, ἵνα καὶ τῇ συνδρομῇ ἡμῶν συμπληρωθῇ τὸ ἀπελευθερωτικὸν ἔργον, τότε ἐπιτρέψατε νὰ ἐρωτήσωμεν τί θὰ γείνωμεν, ποῦ πρέπει νὰ καταφύγωμεν, ἵνα σωθῶμεν καὶ σωζόμενοι περισώσωμεν κατά τινα τρόπον καὶ τὸν Ἐθνισμόν μας.

Ζητοῦμεν συγγνώμην, ἐὰν ἀπεριφράστως καὶ ἄνευ ἴσως τῶν ἀπαιτουμένων διατυπώσεων ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐκφρασθῶμεν. Ἀποβλέψατε εἰς τὴν ἀγωνίαν, τὴν ὀδύνην καὶ τὸν πόνον, τὸν πόθον καὶ τὰς προσδοκίας, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς διαθέσεις ἡμῶν καὶ δικαιώσατε ἡμᾶς.

Δικαιώσατε καὶ δεχθῆτε μετ' εὐμενείας τοὺς ἀντιπροσώπους ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ἐξ ὀνόματος ἡμῶν καὶ ὅλων τῶν ἐνταῦθα Μικρασιατῶν προσφύγων καὶ τῶν ἐναπολειφθέντων εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος μαρτύρων ἀδελφῶν, ἵνα ἀκούσωσι τὴν ἀπόφασιν καὶ τὰς ὁδηγίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀναλόγως προβῶσιν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐπιβεβλημένα μέσα.

Παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς, Κύριε Πρόεδρε, ὅπως εὐαρεστούμενος ἀπο-

δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ἄκρου σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐξαιρετικῆς πρὸς Ὑμᾶς ὑπολήψεως, μεθ' ἧς διατελοῦμεν.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 7 Μαρτίου 1915.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Μικρασιατῶν προσφύγων Ἀδραμυττινοῦ Κόλπου, Κυδωνιῶν, Περγάμου-Δικελῆ, Φωκῶν, Ἐρυθραίας Χερσονήσου

Πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸν Κύριον Γεώργιον Ζωγράφον.

Ἐ ν τ α ῦ θ α.

Κύριε Ὑπουργέ,

Περιερχόμενοι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν προστασίαν τῶν φίλων δυνάμεων Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὴν ἐνταῦθα Γαλλικὴν Πρεσβείαν ἐπιδοθησομένης διὰ τοῦτο αἰτήσεως ἡμῶν.

Διατελοῦμεν μεθ' ὑπολήψεως ἄκρας

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν Μυτιλήνῃ Μικρασιατικῶν Ἐπιτροπῶν

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18|31 Μαρτίου 1915.

Πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας Κον Deville

Ἐξοχώτατε,

Ἓν ἑκατομμύριον περίπου Ἑλλήνων ἐκδιωχθέντων ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους, θύματα κακουργιῶν, τὰς ὁποίας ἡ τουρκικὴ βαρβαρότης διὰ τοῦ γερμανικοῦ μιλιταρισμοῦ διενήργησεν, εὑρέθησαν εἰς τὴν σκληρὰν ἀνάγκην νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ ἔδαφος τῆς Μ. Ἀσίας, τὸ ὁποῖον ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων οἱ πρόγονοι αὐτῶν κατῴκουν.

Τὸ πᾶν κατεστράφη ὄπισθεν αὐτῶν. Αἱ περιουσίαι των διηρπάγησαν, αἱ ἐκκλησίαι των ἐβεβηλώθησαν, οἱ δὲ ἀδελφοί των ὑπὸ τὰς διαταγὰς τουρκικῶν στιφῶν ὑπεβλήθησαν εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα καὶ ἀποθνήσκουσι καθημερινῶς, δολοφονούμενοι κατὰ ἑκατοντάδας. Αἱ γυναῖκες ἠτιμάσθησαν, τὰ παιδία καὶ οἱ γέροντες ἀποθνήσκουν τῆς πείνης.

Ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς, ἡ μήτηρ μας, κατηγανακτημένη, ὑπῆρξεν ἑτοίμη πρὸς στιγμὴν νὰ συμπολεμήσῃ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ στρατοῦ τῆς Γαλλίας καὶ τῶν συμμάχων της ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς τιμῆς.

Δυστυχῶς, ἕνεκα λόγων, τοὺς ὁποίους δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν, αἱ ἐλπίδες ἡμῶν διεψεύσθησαν.

Ἐξοχώτατε,

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἰδιαιτέρως οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας δὲν δύνανταί ποτε νὰ λησμονήσωσι τὴν εὐγνωμοσύνην, ἣν ὀφείλουσι πρὸς τὴν Γαλλίαν καὶ τοὺς Συμμάχους της.

Τὰ κύματα τοῦ Ἑλλησπόντου, τὰ ὁποῖα λικνίζουν τὸν τελευταῖον ἀλλ' ἔνδοξον ὕπνον τῶν ναυτῶν τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας, τὰ πεδία τῆς Τρῳάδος καὶ τοῦ Μέλητος, τὰ ὁποῖα αὔριον ἴσως θὰ βαφῶσι μὲ τὸ αἷμα τῶν ἐλευθερῶν ἡρώων σας, δὲν θέλομεν νὰ ἐκπλαγῶσι, διότι φέρεται ἡ ἐλευθερία εἰς ἄνδρας ἀναξίους αὐτῆς. Ἔχουν ἀνάγκην ἑλληνικοῦ αἵματος, καὶ τὸ αἷμα τοῦτο ἄνευ παζαρεύματος εἶνε ἕτοιμον νὰ χυθῇ.

Δὲν εἶνε τὸ ὑλικὸν συμφέρον, εἶνε αὐτὴ ἡ ἐθνικὴ τιμή, ἡ ὁποία πρὸ παντὸς ἀπαιτεῖ καὶ ἐπιβάλλει τοῦτο.

Οὕτω πάντοτε εὐγνώμονες πρὸς τὸ μέγα καὶ ἔνδοξον ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύετε, τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα πλέον ἢ ἅπαξ ἐπότισε τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ἵνα φέρῃ τὴν ἐλευθερίαν μας, προσερχόμεθα μετ' εὐλαβείας νὰ παρακαλέσωμεν τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, ὅπως εὐαρεστουμένη ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Δημοκρατίας:

1ον) Ὅτι πολλαὶ χιλιάδες ἀνδρῶν εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν Αὐτῆς, ἵνα μεταφερθῶσιν εἰς τὰ πεδία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ συμπολεμήσωσι παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Γάλλων στρατιωτῶν καὶ τῶν Συμμάχων των.

2ον) Ὅτι εὐτυχεῖς θὰ θεωρήσωσιν ἑαυτούς, ἀποθνήσκοντες ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ ὅτι δὲν θὰ λησμονήσωσί ποτε, ὅτι ἡ τρίχρους σημαία ὑπῆρξε πάντοτε τὸ ἔμβλημα τῆς τιμῆς, τῆς γενναιότητος, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν Μυτιλήνῃ Μικρασιατῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18|31 Μαρτίου 1915.

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Κύριον Δημ. Γούναρην.

Ἐνταῦθα.

Κύριε Πρόεδρε,

Ζητῶ πρωτίστως συγγνώμην, ἐρχόμενος νὰ ταράξω τὸ πολυάσχολον Ὑμῶν καὶ ἀπεριφράστως διατυπώσω τὰς ἐν τῇ παρούσῃ σκέψεις μας ἐπὶ τοῦ ἐθνικωτάτου καὶ σοβαρωτάτου μικρασιατικοῦ ζητήματος, ὅ περ ἀμέσως ἐνδιαφέρει καὶ ἀπασχολεῖ ἡμᾶς τοὺς Πρόσφυγας. Εὐελπιστῶ ὅτι αὗται θὰ τύχωσι τῆς εὐμενοῦς Ὑμῶν προσοχῆς καὶ μελέτης, θὰ θελήσητε δὲ νὰ μᾶς συνδράμητε εἰς τὸν ἀγῶνα ἡμῶν κατά τι καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ ἐγκρίνετε.

Γνωστὸν Ὑμῖν, Κύριε Πρόεδρε, ὑπὸ ποίαν κτηνώδη καὶ πρωτοφανῆ βίαν τῶν προαιωνίων τυράννων τοῦ Ἔθνους μας ἠναγκάσθημεν νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὴν γῆν τῶν πατέρων ἡμῶν, ὅπου αἱ ἑστίαι καὶ οἱ βωμοί μας, καὶ τὴν ὁποίαν ἐπλούτισε τὸ αἷμα καὶ ὁ ἱδρώς μας, ὁποῖα δὲ δεινὰ καὶ στερήσεις μαστίζουσι καὶ φθείρουσι τὸν δυστυχῆ πληθυσμὸν ἡμῶν, ὅστις ἀπὸ δεκαμήνου ἤδη καὶ ὑπὸ τὰς οἰκτρὰς συνθήκας διάγων, παρὰ τὰ φιλάνθρωπα ὑπὲρ αὐτοῦ μέτρα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀγογγύστως ἀνέμενε τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς γενομένης αὐτῷ ἀδικίας.

Δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ σταυρώσωμεν τὰς χεῖρας ἡμῶν, αὐτὰς τὰς ἐργατικὰς χεῖρας, αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν καὶ ἐκαλλιέργησαν ἄνευ ξένης βοηθείας ἢ ὑποστηρίξεως τὴν ζηλευτὴν ἐκείνην ἀκμὴν τοῦ μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς ὑπὸ τὸ βάρος τάχα ἀθεραπεύτου συμφορᾶς εὑρισκόμενοι, διότι τότε θὰ ἤμεθα ἀνάξιοι νὰ ὀνομαζώμεθα ἄνθρωποι καὶ ἀπόγονοι Ἑλλήνων.

Δυστυχοῦντες καὶ ἀποζῶντες ἀπὸ τὰ ψυχία τῆς προτέρας μας εὐπορίας ἢ ἀπὸ τὸν πικρότατον ἄρτον τῆς ἐλεημοσύνης, συναισθανόμεθα τὸ καθῆκον ὅ περ ἔχομεν, καὶ ἡ αἱμάσσουσα καρδία ἡμῶν ἐπιζητεῖ μὲ σιδηρᾶν ἀπόφασιν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τοῦ διωγμοῦ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ἑστίας μας ἱκανοποιημένοι καὶ μὲ πλήρη τῶν δικαίων μας ἀποκατάστασιν.

Ἡ φωνὴ καὶ ὁ πόθος καὶ τὰ δικαιώματα ἡμῶν, ὁλοκλήρου Λαοῦ, πρέπει νὰ γείνουν σεβαστὰ ἐν ὀνόματι τῆς Δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Ἀτυχῶς δι' ἡμᾶς ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, δι' οὓς λόγους αὐτὴ γνωρίζει καὶ ἡμεῖς θεωροῦμεν ἐπιβεβλημένους καὶ δὲν ἐξετάζομεν, κρίνει συμφέρον καὶ πρέπον νὰ μὴ συμμετάσχῃ τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τοῦ ἀπαισίου διώκτου καὶ τυράννου τῆς Φυλῆς ἡμῶν.

Ὡς γνωρίζετε, μετὰ τὰ ἄκαρπα, δυστυχῶς, συνεχῆ διαβήματα καὶ παρακλήσεις ἡμῶν παρὰ τῇ ὑφ' Ὑμᾶς Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει πρὸς στρατολογίαν καὶ ἐκγύμνασιν τοὐλάχιστον τοῦ στρατευσίμου πληθυσμοῦ τῶν Μικρασιατικῶν προσφύγων, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ τελευταίου ἀπὸ 7|20 παρελ. Μαρτίου πρὸς Ὑμᾶς ὑπομνήματος τῶν ἐν Μυτιλήνῃ Ἐπιτροπῶν ἡμῶν, ἠναγκάσθημεν ν' ἀπευθυνθῶμεν πρὸς τὰς ἐνταῦθα Πρεσβείας τῶν φίλων συμμάχων Δυνάμεων Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας, ζητήσαντες τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτῶν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς ἀποκαταστάσεως ἡμῶν εἰς τὴν πατρῴαν γῆν.

Πρὸ τοῦ καταφύγωμεν εἰς τὰς Πρεσβείας, παρεδώσαμεν ἀντίγραφον τοῦ πρὸς αὐτὰς ὑπομνήματος ἡμῶν τῷ Ἐξοχωτάτῳ Ὑπουργῷ τῶν Ἐξωτερικῶν κυρίῳ κῳ Γ. Ζωγράφῳ μετ' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς μας, φερούσης χρονολογίαν 18|31 παρελθ. Μαρτίου.

Δὲν ἠδυνάμεθα ἄλλως, Κύριε Πρόεδρε, νὰ πράξωμεν, ὡς ἐγκαίρως Σᾶς ἐξεθέσαμεν τοὺς λόγους, καὶ συγκρατήσωμεν οὕτως ἐπί τι ἀκόμη χρονικὸν διάστημα τοὺς ἐν τελείᾳ ἀπογνώσει καὶ ἐν μαρτυρίῳ εὑρισκομένους συμπατριώτας μας, πιστεύοντας ὅτι ἔχουσιν ἐγκαταλειφθῇ αἱ περὶ Μικρᾶς Ἀσίας σκέψεις τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ προταθεῖσα ὅμως ὑφ' ἡμῶν ἐκγύμνασις τῶν στρατευσίμων προσφύγων θὰ ἦτο δυνατὴ νὰ καταστείλῃ τὴν νευρικότητα καὶ ἀπελπισίαν αὐτῶν καὶ ἐκγυμναζομένων βαθμηδόν, ἀφοῦ ἄλλως τε τρέφονται καὶ περιθάλπονται δαπάναις τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, νὰ χρησιμοποιηθῶσιν αἱ δυνάμεις μας αὗται ἐν καταλλήλῳ στιγμῇ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τοῦ προαναφερθέντος ἐχθροῦ, σήμερον ὁπότε οὗτος κτυπᾶται ὑπὸ τριῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, ἐκπληρωθῇ δὲ οὕτω ὁ ἐθνικὸς πόθος τοῦ Πανελληνίου.

Ἡ μὲ συντετριμμένην καρδίαν καταφυγὴ ἡμῶν πρὸς ξένους, κατὰ τὴν ἐπέτειον μάλιστα τῶν Παθῶν τοῦ Σωτῆρος, ἐγένετο ἐκ τῆς σκληρᾶς ἀνάγκης, εἰς ἣν περιήλθομεν καὶ μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι οὕτω σώζοντες ἑαυτοὺς διαφυλάττομεν καὶ τὸν ἐθνισμόν μας.

Εἴμεθα Ἕλληνες, Κύριε Πρόεδρε, μὲ ἀκμαῖον τὸ φρόνημα καὶ πλούσιοι εἰς φιλοπατρίαν, ἂν ὑλικῶς ἄποροι καὶ κατεστραμμένοι, καὶ δι' οὓς λόγους ἐξεθέσαμεν Ὑμῖν, ἠναγκάσθημεν νὰ προσφύγωμεν, ὡς εἰς ἔσχατον μέτρον, εἰς αἴτησιν ξενικῆς βοηθείας, χωρὶς ποσῶς νὰ παραγνωρίζωμεν τὴν λεπτότητα τοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον φέρει εἰς τὸ μέσον ἡ τοιαύτη ἐνέργειά μας.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι εἶνε μεγάλη ἡ εὐθύνη, βαρέα δὲ καὶ σκληρὰ τὰ καθήκοντα, ἅτινα μᾶς ἀνετέθησαν ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν μας καὶ ἔχομεν ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς καὶ συμβουλῆς τῆς ὑπευθύνου ὑφ' Ὑμᾶς Κυβερνήσεως, ἵνα δυνηθῶμεν καὶ δώσωμεν κατεύθυνσιν σύμφωνον πρὸς τὸ ἐθνικὸν πολιτικὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἴσως ἐμποδίζεσθε, λόγῳ τῶν περιστάσεων, νὰ θέσητε ἐνεργῶς ἐν ἐφαρμογῇ, διὰ τῆς συνδρομῆς δὲ Ὑμῶν καὶ τῆς ἐνεργοῦ δράσεώς μας γείνωμεν πρόδρομοι τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἀγῶνος.

Κατὰ τὰς ἐξωδίκους αἰτήσεις ἡμῶν παρὰ τῇ γαλλικῇ Πρεσβείᾳ, εἰς ἣν ἀνετέθη ἐκ μέρους τῶν ἄλλων συμμάχων πρεσβειῶν πᾶσα διαπραγμάτευσις καὶ ἐνέργεια σχετικὴ τῶν αἰτημάτων μας, ἐζητήσαμεν ὅπλα, πολεμοφόδια, πυροβόλα καὶ λοιπὰ ἐφόδια ἐκστρατείας, πλοῖα μεταγωγικὰ πρὸς μετακόμισιν καὶ τροφοδοσίαν ἡμῶν, ἀνάλογον πολεμικὴν ναυτικὴν δύναμιν πρὸς ὑποστήριξιν ἀποβάσεων καὶ ἐν γένει βοήθειαν τῶν δυνάμεών μας καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ ἐφόδια τακτικῆς διοργανώσεως σώματος στρατοῦ 50,000 ἀνδρῶν πρὸς ἀποτελεσματικὴν δρᾶσιν αὐτοῦ καὶ περισπασμὸν σοβαρὸν τῆς Τουρκίας, φέροντες οὕτως εὐκολίαν εἰς τοὺς Συμμάχους διὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν Δαρδανελλίων καὶ τῆς Σμύρνης, ἀφοῦ ἐκεῖθεν μόνον θὰ ἠδύνατο ὁ ἐχθρὸς ν' ἀποσύρῃ στρατεύματα πρὸς ἀντιμετώπισιν ἡμῶν. Δὲν παρελείψαμεν δὲ νὰ ζητήσωμεν καὶ ἀπόσπασμα συμμαχικοῦ στρατοῦ παρὰ τὸ πλευρὸν ἡμῶν διὰ τοὺς δύο σοβαροὺς ἑπομένους λόγους :

Α'. Ἵνα μὴ ὁ κόσμος τῶν προσφύγων νομίσῃ, ὅτι ἀποβιβαζόμενος εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας θέλει ἐγκαταλειφθῇ ἀπὸ πάσης πολεμικῆς ναυτικῆς δυνάμεως καὶ

Β'. Ἵνα πεισθοῦν οἱ Τοῦρκοι, ὅτι πρόκειται περὶ ξενικῆς δι' ἀποβάσεως ἐπιθέσεως καὶ προληφθῶσιν οὕτω δηώσεις καὶ σφαγαὶ εἰς βάρος τοῦ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ εναπομείναντος πληθυσμοῦ ἐκ μέρους αὐτῶν.

Λάβετε ὑπὸ καλὴν σημείωσιν, ὅτι ἐκτὸς τοῦ στρατευσίμου πληθυσμοῦ

τῶν ἰδικῶν μας, πολλοὶ θὰ εἶνε οἱ ἐθελονταὶ ἐκ τῶν κατοίκων τῶν νήσων Λέσβου, Χίου καὶ Σάμου, ἴσως καὶ Κρήτης, καὶ ἀρκετὸς ἐπίσης ἀριθμὸς ὁμοίων ἐνόπλων εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν πληθυσμῶν τῶν ἀπέναντι τῶν τριῶν πρώτων νήσων παραλίων, ὅπου θὰ ἐπιδιωχθῶσιν αἱ πρῶται ἀποβάσεις μας.

Δὲν Σᾶς ἀποκρύπτω, Κύριε Πρόεδρε, τὴν ἐλπίδα, ἣν ἀκραδάντως ἔχω, ὅτι θὰ εὕρωμεν καὶ τοὺς γεωργικοὺς τουρκικοὺς πληθυσμοὺς τῶν παραλίων ἡμῶν εὐμενῶς πρὸς ἡμᾶς διατεθειμένους πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ τρομοκρατοῦντος αὐτοὺς νεοτουρκικοῦ καθεστῶτος, λόγῳ τῶν συνεχῶν θυσιῶν, εἰς ἃς ὑποβάλλονται ἀπὸ τετραετίας, πληρώνοντες τὰς μωρίας τοῦ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ κόμματος.

Πολλοὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, τοὺς ὁποίους ἐπλησίασα καὶ ἐζήτησα τὴν συνδρομήν των, εἶνε ἕτοιμοι, εὐθὺς ὡς φθάσωσιν αἱ ἀναμενόμεναι ὑλικαὶ ὑποστηρίξεις, νὰ βοηθήσωσιν ἡμᾶς.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐκθέτων ἐκ καθήκοντός μου τ' ἀνωτέρω, πιστεύω νὰ τύχω τῆς πολυτίμου ὑμῶν ἀκροάσεως καὶ συμβουλῆς διὰ τὰς περαιτέρω ἐνεργείας μου, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ δώσωμεν μεμελετημένως καὶ ἀπροσκόπτως τὴν πρέπουσαν κατεύθυνσιν εἰς τὴν σοβαρωτάτην ταύτην ἐθνικὴν ὑπόθεσιν, μᾶς συνδράμητε δέ, ἐν ᾧ μέτρῳ ἐγκρίνετε, σώζοντες οὕτω μίαν ἄλλην μαρτυρικὴν μικρασιατικὴν Ἑλλάδα.

Ἀθήνῃσι τῇ 7 Ἀπριλίου 1915

Εὐπειθέστατος

ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν ἐν Μυτιλήνῃ μικρασιατικῶν Ἐπιτροπῶν

Πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα, τὸν Γεν. Διοικητὴν τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου Κύριον Μ. Πετυχάκην.

Ἐνταῦθα

Ἐξοχώτατε,

Κατόπιν ἐπανειλημμένων κατὰ διαφόρους ἐποχὰς διαβημάτων παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει, δι' ὧν ἐπεζητήθη παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνταῦθα μικρασιατικῶν ἐπιτροπῶν ἡ ἐπέμβασις αὐτῆς πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ εὑρισκομένων ἐν Τουρκίᾳ ὁμογενῶν καὶ ἐπανάκτησιν τῶν δικαιωμάτων ἡμῶν ἐπὶ τῶν προγονικῶν χωρῶν, ἐξ ὧν τόσον ἀγρίως ἐξεδιώχθημεν, οἱ ἀντιπρόσωποι, μετὰ ἄρνησιν τῆς Κυβερνήσεως

ὑπὲρ οἱασδήποτε ἐπεμβάσεως, ἀπεφάσισαν τῇ ἀνοχῇ αὐτῆς νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν προστασίαν φίλης ξένης Δυνάμεως, ὅπως καταλλήλως διοργανούμενοι διεκδικήσωμεν ἀνθρώπινα καὶ ἐθνικὰ δικαιώματα.

Πρὸς τοῦτο ὑπέβαλον αἴτησιν διὰ τῶν πρεσβειῶν Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας πρὸς τὰς Κυβερνήσεις αὐτῶν, ἧς ἀντίγραφον ἐπέδωκαν προηγουμένως εἰς τὸ ἡμέτερον ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐξαιτούμενοι τὴν διοργάνωσιν δι' αὐτῶν καθαρῶς ἑλληνικῶν μικρασιατικῶν σωμάτων.

Τῆς γαλλικῆς Πρεσβείας δηλωσάσης τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν, ὅτι δέον νὰ συνεννοηθῶμεν μετὰ τοῦ ἐν Μούδρῳ ἀρχηγοῦ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων στρατηγοῦ Baumann, εἰς ὃν εἶχε δοθῇ ἐντολὴ παρὰ τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως περὶ παραδοχῆς ἐθελοντῶν πρὸς καταρτισμὸν ἑλληνικῆς λεγεῶνος ἐκ χιλίων Μικρασιατῶν, ἐστάλη ἐπιτροπὴ εἰς Μοῦδρον καὶ συνενοήθη μετὰ τοῦ Στρατηγοῦ, ὅπως ἡ συμμετοχὴ ἡμῶν γείνῃ διὰ χιλίων ὑποδούλων Ἑλλήνων πρὸς καταρτισμὸν τοῦ σώματος τούτου, τοῦ ὁποίου καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ὑπαξιωματικοὶ θὰ ὦσι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, πλὴν τοῦ Διοικητοῦ, ὅστις θὰ εἶνε Γάλλος. Οἱ κατατασσόμενοι θὰ θεωρῶνται ὄχι ὡς μισθοφόροι, ἀλλ' ὡς τακτικοὶ στρατιῶται. Οἱ δὲ βαθμοῦχοι θὰ ἔχωσι τὰς αὐτὰς ἀπολαυὰς καὶ προαγωγήν, ἃς οἱ ὁμοιοβάθμιοι αὐτῶν ἐν ἐκστρατείᾳ Γάλλοι.

Συνεπείᾳ τούτων προέβημεν εἰς ἐγγραφὴν ἐθελοντῶν καὶ ἀποστολὴν εἰς Μοῦδρον 252 ἐκ τούτων. Τὴν ἐπομένην, 5)18 Ἀπριλίου, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπανηρχίσαμεν τὴν ἐγγραφὴν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὑπολειπομένων 650 ἀνδρῶν, καθ' ὅσον 110 εἶχον ἤδη καταταχθῇ ἐν Μούδρῳ, αἱ ἐνταῦθα ἀστυνομικαὶ Ἀρχαὶ μᾶς διέταξαν νὰ διακόψωμεν τὴν ἐγγραφὴν καὶ ἀποστολὴν ἐθελοντῶν, καθιστᾶσαι ἡμᾶς ὑπευθύνους διὰ πᾶν περαιτέρω διάβημά μας κατόπιν τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης.

Ἐξοχώτατε, ἡ ἀπόφασις αὕτη καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν ἐπιτροπῶν ὑπὲρ διεκδικήσεως ἱερῶν καὶ ἀπαραγράπτων δικαιωμάτων ἐλήφθη τῇ ἀνοχῇ καὶ σιωπηρᾷ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως, ἀνελάβομεν δὲ ἤδη ὑποχρέωσιν ἀπέναντι τῶν ἐν Μούδρῳ στρατιωτικῶν ἀρχῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἑλληνικῆς λεγεῶνος, ὁ δὲ κόσμος τῶν προσφύγων ἐνταῦθα διατελεῖ ἐν πλήρει ἀπογνώσει καὶ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἀναμένει τὴν ἄρσιν τῆς ἀπαγορεύσεως, ἵνα προσέλθῃ εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐθελοντικοῦ στρατοῦ καὶ ἀγωνισθῇ ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἑστιῶν, συνεχισθῇ δὲ οὕτω τὸ ἔργον ἡμῶν, τοῦ ὁποίου ἡ πραγματοποίησις μᾶς παρέχει τὴν ἀμυδρὰν ἐλπίδα, ὅτι θὰ

διευκολύνῃ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν πρὸς διεκδίκησιν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν δικαιωμάτων.

Εὐελπιστοῦμεν, ὅτι ἀναγνωρίζοντες τὸ ἀπεγνωσμένον τῆς θέσεως, εἰς ἣν περιήλθομεν, θὰ προσέλθητε ἀρωγός. Διερμηνεύοντες τὴν ἀναλλοίωτον ἡμῶν ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ παρακαλοῦντες αὐτήν, ὅπως ἀφήσῃ ἡμᾶς ἐλευθέρους νὰ διεκδικήσωμεν διὰ τοῦ αἵματός μας τὰ ἐπὶ τῶν προγονικῶν χωρῶν ἀναμφισβήτητα ἡμῶν δικαιώματα.

Δέξασθε παρακαλοῦμεν, Ἐξοχώτατε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ἡμᾶς ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμήσεως, μεθ' ἧς διατελοῦμεν.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 7)20 Ἀπριλίου 1915.

Αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν Μικρασιατῶν Προσφύγων

Πρὸς τὸν Στρατηγὸν* Baumann *Ἀρχηγὸν τῶν ἐν Λήμνῳ γαλλικῶν στρατευμάτων.

Εἰς Μοῦδρον

Στρατηγέ,

Ἐλάβομεν τὴν τιμὴν νὰ καθυποβάλωμεν διὰ τῶν ἀντιπροσώπων ἡμῶν εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις, μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως μεταβιβασθῇ (αὔτη) εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Δημοκρατίας, αἴτησιν τῶν Ἑλλήνων προσφύγων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας, δι' ἧς ἐξαιτοῦνται οὗτοι τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὸν κατὰ τοῦ προαιωνίου ἐχθροῦ καὶ ἀδιαλλάκτου διώκτου των ἀγῶνα τῶν Συμμάχων, ὅστις διεξάγεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των.

Τῇ συστάσει τοῦ κ. Braquet, στρατιωτικοῦ ἀκολούθου τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς Πρεσβείας, διὰ τῶν ἀντιπροσώπων μας κ. κ. Ε. Ἐγγλεζοπούλου καὶ Γ. Καλλιπολίτου, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρακαλέσωμεν, ὅπως εὐαρεστηθῆτε καὶ ἀποδεχθῆτε τὸν πολλάκις ἐπαναληφθέντα πόθον ἡμῶν, τοῦ καταρτισμοῦ δηλ. ἑλληνικῆς λεγεῶνος, ἥτις θὰ προσεπάθει νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὅσον ἔνεστιν ἐπωφελεστέραν συνδρομὴν καὶ ἡμῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ κατὰ τῶν βαρβάρων ἀγῶνος.

Πρὸς τούτοις διαβεβαιοῦμεν ὑμᾶς, Στρατηγέ, ὅτι πολλαὶ χιλιάδες ἱκανῶν πρὸς στρατολογίαν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐγκατέλειψαν τὴν γενέτειραν, ὅπως διαφύγωσι τὴν ἀχαλίνωτον μανίαν τῶν διωκτῶν, εἶνε πρόθυμοι νὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὰς διαταγὰς ὑμῶν καὶ συμπολεμήσωσι μετὰ τοῦ ἐνδόξου

γαλλικοῦ στρατοῦ ὑπὲρ τῆς ἐπανακτήσεως τῶν βωμῶν αὐτῶν καὶ ἑστιῶν.

Ἐπιτρέψατε ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὑμῖν τὴν φρικώδη κατάστασιν, εἰς ἣν εὑρίσκεται ἡ πόλις τῶν Κυδωνιῶν μετὰ τῶν παρακειμένων Μοσχονησίων. Ἐξολοθρευτικὸς ἀποκλεισμὸς ἀναγκάζει τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν νὰ ὑφίστανται τὸ μαρτύριον τῆς πείνης, ἐν ᾧ συγχρόνως ἀφόρητοι διωγμοί, βιασμοί, φόνοι καθιστᾶσι τὸν βίον αὐτῶν ἀβίωτον.

Οὕτως ἡ ἱστορικὴ πόλις τῶν Κυδωνιῶν μετὰ τῆς τῶν Μοσχονησίων, πρὸ τῶν ὁποίων καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἐμφανίζονται πλοῖα τοῦ συμμαχικοῦ στόλου, ἀπειλοῦντα διὰ τῶν κεραυνῶν των τοὺς δημίους ἀθώων ὑπάρξεων, εὑρίσκονται σήμερον ἐγκαταλελειμμέναι καὶ ἀγωνιῶσαι, μονονουχὶ ἐκπνέουσαι. Ἡ καταστροφὴ ἐπίκειται.

Ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐξικετεύομεν τὴν συνδρομὴν ὑμῶν καὶ παρακαλοῦμεν νὰ θέσητε ὑπὸ τὴν ὑμετέραν αἰγῖδα τὴν ὀργάνωσίν μας, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ συναγωνισθῶμεν εἰς τὸ πλευρὸν τῶν γενναίων στρατιωτῶν σας ὑπὲρ πατρίδος, τιμῆς καὶ ἐλευθερίας. Οὕτως ἡ πάντοτε ζωηρὰ εὐγνωμοσύνη ἡμῶν πρὸς τὸ μέγα καὶ εὐγενὲς γαλλικὸν ἔθνος καὶ τοὺς συμμάχους του θὰ καθίστατο μεγαλειτέρα καὶ αἰωνίως θὰ διετηρεῖτο εἰς τὰς εὐγνώμονας ψυχὰς τῶν κατοίκων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Δεχθῆτε παρακαλοῦμεν, Στρατηγέ, τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ βαθυτάτου ἡμῶν σεβασμοῦ.

Οἱ ἐν Μυτιλήνῃ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας Προσφύγων.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 27|9 Ἀπριλίου 1915

Κατάλογος κοινοτικῶν περιουσιῶν τοῦ ἀδραμυττινοῦ κόλπου

			Λίραι Τουρκίας
Ἀδραμύττιον	Ἐκκλησία μετὰ τῶν πέριξ οἰκοδομῶν	25,000	
»	» μετὰ Κοιμητηρίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ οἰκοδομῶν.............	4,000	
»	οἰκοδομαὶ Σχολῶν..............	10,000	
»	διάφοροι προσοδοφόροι οἰκοδομαί....	2,000	
»	ἐλαιοκτήματα καὶ ἀγροί..........	20,000	
»	γραμμάτια καὶ χρεώγραφα........	4,000	65,000
Φρένελι	Ἐκκλησία μετὰ τῶν πέριξ οἰκοδομῶν..	15,000	
»	Νεκροταφεῖον » » ..	2,000	
»	Οἰκοδομαὶ Σχολῶν	10.000	
»	Ἐλαιοκτήματα καὶ ἀγροί.........	3,000	30,000
Ζεϊτινλῆ	Ἐκκλησία, Σχολαὶ καὶ διάφοροι οἰκοδομαί	10,000	
»	Ἐλαιοκτήματα καὶ ἀγροί.........	8,000	18,000
Γκιουρὲς	Ἐκκλησία καὶ Σχολαί	5,000	
»	Ἐλαιοκτήματα καὶ ἀγροί.........	2,000	7,000
Ταχτάκιοϊ	Ἐκκλησία, Σχολαὶ καὶ κτήματα....	3,000	3,000
Καβακλὰρ	Ἐκκλησία καὶ Κτήματα..........	1,000	1,000
Ἀβτζιλὰρ	Ἐκκλησία, Σχολεῖα καὶ κτήματα...	8,000	8,000
Παπαζλῆ	Ἐκκλησία, Σχολεῖα καὶ κτήματα...	15,000	15,000
Ναρλῆ	Ἐκκλησία, Σχολεῖα καὶ κτήματα...	8,000	8,000
Ἀντάτεπε	Ἐκκλησία, Σχολαὶ καὶ κτήματα....	12,000	12,000
Κουτσούκιοϊ	Ἐκκλησία καὶ κτήματα..........	4,000	4,000
Μικρὸ Τσιπνῆ	Ἐκκλησία, Σχολαὶ καὶ κτήματα....	5,000	5,000
Μέγα Τσιπνῆ	Ἐκκλησία, Σχολεῖα καὶ κτήματα..	12,000	12,000
Ἀρακλῆ	Ἐκκλησία καὶ κτήματα	1,200	1,200

Εἰς Μεταφορὰν Λ. Τουρκίας 189,200

	Ἐκ μεταφορᾶς Λ. Τουρκίας		189,200
Μουσαρατλῆ	Ἐκκλησία καὶ κτήματα..........	1,000	1,000
Ἀχμάτσα	» »	1,500	1,500
Βαϊραμίτς	» »	5,000	5.000
Ἀϊβατζῆκ	» »	8,000	8,000
Μπεχρὰμ	» »	2,000	2,000
Καραϊδὶν	Ἐκκλησία, Σχολαὶ καὶ κτήματα.....	3,000	3,000
Ἀλάκληστα	» » »	1,500	1,500
Βάλια(Μεταλλεῖα)	» » »	40,000	40,000
Ἰδριντὴ	» » »	5,000	5,000
Βουρχανιὲ (Κεμὲρ)	Ἐκκλησία, Σχολαὶ καὶ κτήματα.	32,000	32,000
Δερεκιόϊ	» » »	3,000	3,000
Δαλλίδινα	» » »	1,000	1,000
Καραγάτς	» » »	10,000	10,000
Γκιουμέτς	» » »	10,000	10,000
Γιαγιὰ Κιόϊ	» » »	5,000	5,000
Κερὲμ Κιόϊ	» » »	5,000	5,000
	Ἐν ὅλῳ Λ. Τουρκίας		322,200

Χριστιανοὶ Κάτοικοι τοῦ Ἀδραμυττινοῦ Κόλπου ἐκτὸς τῶν Κυδωνιῶν..................	65,000
Ἐκκλησίαι τοῦ Ἀδραμυττινοῦ κόλπου.......	35
Σχολαὶ » » »	40
Μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι περὶ τὰς...........	4,000

Ἐπαρχία (Καζᾶς) Ἀδραμυττίου.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	Οἰκίαι Χριστιαν.	Καταστήματα Χριστιανῶν	Ἐκκλησίαι	Νοσοκομεῖα	Σχολεῖα	Ἐργοστάσια Βιομηχανικὰ	Κάτοικοι Χριστιαν.	ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ Κινητὴ Λ. Τουρκ.	Ἀκίνητος Λ. Τουρκίας	Κοινοτικὴ περιουσία Λ. Τουρκίας	ΟΛΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ
Ἀδραμύττιον..........	1300	300	2	1	3	10	7000	55000	905000	35000	λίρ. τ. 1495000
Φρένελη..........	450	102	1		2	5	3000	160000	385000	15000	» 560000
Ταμάσαλη..........	30	3					150	1500	3500		» 5000
Ἰγμονου..........	5	2					30	500	500		» 1000
Ζεϊτινλῆ..........	500	60	2		2	3	4000	100000	255000	8000	» 363000
Ἀραπλάρ..........	30	1				1	150	1500	1500		» 3000
Κιζὶλ κιτσιλῆ..........	70	10				1	400	5000	20000	100	» 25100
Γκιουρές..........	150	15	1		1	2	800	25000	125000	3000	» 153000
Ταχτὰ Κιόϊ..........	120	5	1		1		600	10000	60000	1000	» 71000
Καβακλάρ..........	30	1	1				150	1500	2000	400	» 3960
Ἀβτζιλάρ..........	200	20	1		1	2	1200	45000	155000	5000	» 205000
Φρέγκιδι..........	40	3					208	4500	13500		» 18000
Τσορούκ..........	60	5					350	10000	20000		» 30000
Τσικρικτσῆ..........	25	1					150	5000	10000		» 15000
Καραϊδὶν..........	200	10	1		1		1200	20000	20000	1500	» 41500
Ἀλάκλησσα..........	125	5	1		1		650	10000	15000	1200	» 26200
Ὁλικά..........	3335	543	11	1	12	24	20038	954500	1991000	70200	λίρ. τ. 3015700

Ἐπαρχία (Καζᾶς) Βουρχανιὲ (Κεμέρ).

ΚΟΙΝΟΤΗΣ	Οἰκίαι χριστιαν.	Καταστήματα χριστιανικά	Ἐκκλησίαι	Σχολεῖα	Ἐργοστάσια	Κάτοικοι χριστιανοί	ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ Κινητὴ Λ. Τουρκ.	ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ Ἀκίνητος Λ. Τουρκίας	Κοινοτικαὶ περιουσίαι Λ. Τουρκίας	ΟΛΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ
Βουρχανιὲ (Κεμέρ)	600	150	3	3	3	4500	350000	500000	15000	Λίραι 865000
Πελὶτ κιόϊ	25	20			1	150	35000	200000		» 235000
Καραγάτς	240	30	1	1	3	1500	30000	150000	5000	» 185000
Δερὲ κιόϊ	150	20	1	1	1	800	15000	80000	1500	» 96500
Δαγλίδενα	40	2		1		250	6000	9000	100	» 15100
Γκιουμέτς	200	30	1	1	1	1200	25000	160000	3000	» 188000
Γιαγιὰ κιόϊ	100	10	1	1		800	10000	25000	1500	» 36500
Κερὲμ κιόϊ	30	2	1	1	3	200	3000	40000	2000	» 45000
Κιόγλητζα	10	2				60	1500	2000		» 3500
Τσιφλίκι-Γκιουμουσλοῦ ...	60	10				300	45000	200000		» 245000
Χατζηοσμάν	10	2				60	500	1000		» 1500
Τορσουνοῦ	10	1				60	500	800		» 1300
Ὁλικὰ ..	1475	279	8	9	12	9880	521500	1367800	28100	Λίραι 1917400

Ἐπαρχία (Καζᾶς) Ἀϊβατζικίου

ΚΟΙΝΟΤΗΣ	Οἰκίαι χριστιαν.	Καταστήματα	Ἐκκλησίαι	Σχολεῖα	Ἐργοστάσια	Κάτοικοι χριστιανοί	ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ Κινητὴ Λ.Τουρκ.	ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ Ἀκίνητος Λ. Τουρκίας	Κοινοτικαὶ περιουσίαι Λ. Τουρκίας	ΟΛΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ
Παπαζλῆ	100	20	1	1	1	600	40000	80000	5000	Λ. Τ. 125000
Ναρλῆ	150	15	1	1	2	800	45000	105000	5000	» 155000
Ἀδάτεπε	200	25	1	2	3	1200	50000	100000	6000	» 156000
Κουτσοὺκογιοῦ	40	20	1	1	2	300	20000	35000	2000	» 57000
Μέγα Τσιπνῆ	100	10	1	1	1	600	23000	57000	3000	» 83000
Μικρὸν Τσιπνῆ	50	6	1	1	1	300	20000	40000	3000	» 63000
Μουσαρατλῆ	20	5				120	15000	35000		» 50000
Ἀρικλῆ	25	6				100	5000	10000		» 15000
Ἀχμάτσα	20	2				100	3000	8000		» 11000
Καϊλὰρ	10					50	1500	2000		» 3500
Μπεχράμ	15	10				90	1500	4500		» 6000
Κιοσὲ τερεσὶ	40	6	1	1		200	4500	8000	1200	» 13700
Ἀϊβατζίκ	20	6				150	3500	2500		» 6000
Βαϊραμίτς	250	30	1	1		1560	20000	40000	2500	» 62500
Ὁλικὰ ...	1040	161	8	9	10	6170	252000	527000	27700	Λ. Τ. 806700

Στατιστικὴ περιφερείας Κυδωνιῶν

Α΄ Κυδωνίαι—Κάτοικοι 30.000

	Ἀξία εἰς Λίρας Τουρκίας
Οἰκίαι 5500	2.200,000
Καταστήματα 800	1.200,000
Ἐργοστάσια Ἐλαιουργεῖα, ἀλευροποιεῖα, πυρηνεργοστάσια, βυρσοδεψεῖα, σαπωνοποιεῖα κλπ.	254,000
Ἀγροτικὴ περιουσία: ἐλαιῶνες 20,000 στρέμματα κλπ.	4.000,000
Κινητὴ ἰδιωτικὴ περιουσία	2.750,000
Κοινοτικὴ περιουσία:	
Ἐκκλησίαι 11, Παρεκκλήσια 5, Ἐξωκκλήσια 72, Νεκροταφεῖα 4, Μοναστήρια 2 μετὰ τῆς ἀκινήτου περιουσίας αὐτῶν, Νοσοκομεῖον 1	223,500
Σχολεῖα: Γυμνάσιον 1, Ἀρρεναγωγεῖα 3, Παρθεναγωγεῖα 3, Ἀνώτερον Παρθεναγωγεῖον 1 μετὰ τῆς ἀκινήτου περιουσίας αὐτῶν	60,000
Ψυχομερίδιον (Φιλανθρωπικὸν ἵδρυμα)	25,000
Χρέος Κυβερνήσεως ἐξ ἁλυκῶν πρὸς Κοινότητα καὶ ἰδιώτας	100,000
	10.812,500
Κοινοτικὴ περιουσία πλησιοχώρου Γιανιτσαροχωρίου, ἤτοι Ἐκκλησίαι 1, Παρεκκλήσιον 1, Νεκροταφεῖον 1, Ἀρρεναγωγεῖον 1, Παρθεναγωγεῖον 1	5,500
Ὁλικὴ ἀξία εἰς Λίρ. Τουρκίας	10.818,000

Β΄ Γκιουμέτς (μετὰ Γιαγιὰ-Κιόϊ)—Κάτοικοι 1800

Οἰκίαι 285. Ἐκκλησίαι 2, Ἀρρεναγωγεῖον 1, Παρθεναγωγεῖον 1

Κινητὴ ἰδιωτικὴ περιουσία	Λίρ. Τουρκ.	200,000
Ἀκίνητος περιουσία	» »	926,000
Κοινοτικὴ περιουσία	» »	4,000
	Ἐν ὅλῳ	1.130,000

Γ΄ Μοσχονήσια—Κάτοικοι 8,000

Οἰκίαι 1500	Λίρ. Τουρκ.	300,000
Περιουσία ἀκίνητος εἰς καταστήματα κλπ.	» »	50,000
Ἀκίνητος περιουσία ἀγροτική	» »	380,000
Κινητὴ περιουσία ἰδιωτική	» »	650,000
Κοινοτικὴ περιουσία, Ἐκκλησίαι 5, Ἀρρεναγωγεῖον 1, Παρθεναγωγεῖον 1, Μοναστήρια 5, Παρεκκλήσια 10	» »	70,000
	Ἐν ὅλῳ Λ. Τουρκίας	1.460,000

Ὑλικαὶ Ζημίαι Περγάμου καὶ Περιφερείας

Κινητὴ Περιουσία:

Χρήματα, κοσμήματα καὶ πολύτιμα	Δρχ.	25.000,000	
Ἔπιπλα 5000 οἰκιῶν	»	5.000,000	
Φορέματα 15000 κιβωτίων	»	7.000,000	
Ἐμπορεύματα Εἰσαγωγῆς καὶ Ἐξαγωγῆς	»	25.000,000	
Ζῷα διάφορα	»	4.000,000	
Γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ ἁμάξια	»	1.400,000	
Ἐσοδεῖαι 77000 στρεμμάτων μετ᾽ ἐλαιώνων	»	3.500,000	
Εἰσοδήματα ἐξ ἐνοικίων ἀποθηκῶν καὶ καταστημάτων	»	250,000	
Ἀξία κοινοτικῆς κινητῆς περιουσίας Ἐκκλησιῶν, Σχολῶν, Νοσοκομείων	»	2.000,000	73.150,000

Ἀκίνητος Περιουσία:

Οἰκίαι 5000 εἰς 19 κοινότητος	Δρχ.	3.000,000	
Γαῖαι 150,000 στρέμματα	»	12.000,000	
Ἐλαιῶνες, ἄμπελοι	»	7.000,000	
Βοσκαὶ 5000 στρέμματα	»	1.000,000	
Ἐργοστάσια 25	»	1.000,000	
Καταστήματα, Ἀποθῆκαι	»	2.000,000	
Ἀξία οἰκιῶν, ἐξοχικῶν ἐπαύλεων	»	0.350,000	
Κοινοτικὴ περιουσία: 34 Ἐκκλησίαι, 20 Σχολεῖα καὶ 3 Νοσοκομεῖα	»	5.000.000	31.350,000

Ὁλικὸν Δρ. 104.500,000

Ζημίαι Ἑλλήνων Ἐπαρχίας Περγάμου κατὰ διαμέρισμα

Αὔξων ἀριθμὸς	ΚΟΙΝΟΤΗΣ	Οἰκίαι	Κάτοικοι	ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ Κινητὴ	ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ Ἀκίνητος	ΟΛΙΚΗ ΖΗΜΙΑ Δραχμὰς	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Περγάμου	1500	8000	35.000,000	15.000,000	50.000,000	Ἡ ἐπαρχία Περγάμου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Νομαρχίαν Σμύρνης. Τὸ 1)3 τῶν κατοίκων εἶνε Ἕλληνες. Ἡ μεγαλητέρα ἀπόστασις εἶναι 85 χιλ. ἀπὸ τὴν ἀκτήν.
2	Δικελῆ	900	4500	11.200,000	4.800,000	16.000,000	
3	Μακαρονίας	30	150	2.100,000	0.900,000	3,000,000	
4	Καβακοὶμ	150	700	1.050,000	0.450,000	1.500,000	
5	Ἁγιασμὰτ	250	1250	0.700,000	0.300,000	1.000,000	
6	Σααντζῆδες	200	1150	2,800,000	1.200,000	4.000,000	
7	Κάλαργα καὶ Σὰγ τσιφλίκ	100	600	1.750,000	0.750,000	2.500,000	
8	Κιρεκλὰρ	50	200	0.350,000	0.150,000	0.500,000	
9	Κλισεκιοΐ	170	850	2.100,000	0.900,000	3.000,000	
10	Σακρὰν καὶ Σκάλα	60	200	1.750.000	0.750,000	2.500,000	
11	Τσανταρλῆ	400	2000	2.450,000	1.050,000	3.500,000	
12	Κινικίου	600	2760	5.600,000	2.400,000	8.000,000	
13	Χριστιανοχωρίου	165	700	1.890,000	0.810,000	2.700,000	
14	Ζάνααςς	10	50	0.385,000	0.165,000	0.550,000	
15	Κιονοδκλῆ	40	210	0.056,000	0.024,000	0.080,000	
16	Ἰσμαϊλὰρ	100	600	1.610,000	0.690,000	2.300,000	
17	Ἀβζανὸς	200	900	2.310,000	0.990,000	3.300,000	
18	Σαριτζαλὰρ	50	100	0.035,000	0.015,000	0.050,000	
19	Βουλτζέκιοϊ	25	80	0.014,000	0.006,000	0.020,000	
	Ὁλικὰ	5000	25000	73.150,000	31.350,000	104.500,000	

Ἐπαρχία Περγάμου

Ἐκκλησίαι, Παρεκκλήσια, Σχολεῖα, Νοσοκομεῖα καὶ ζημίαι

Αὔξων ἀριθμὸς	ΚΟΙΝΟΤΗΣ	Ἐκκλησίαι	Παρεκκλήσια	Σχολεῖα	Νοσοκομεῖα	ΖΗΜΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Ἀκινήτου	ΖΗΜΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Κινητῆς	ΖΗΜΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Ὁλικὸν Δραχμαὶ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Περγάμου	2	3	3	1	2.000,000	2.000,000	4.000,000	Αἱ Κοινότητες Περγάμου ὑπάγονται εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἐφέσου, πλὴν τῆς Κοινότητος Ἁγιασματίου, ὑπαγομένης εἰς τὴν Μητρόπολιν Κυδωνιῶν.
2	Δικελῆ	2	5	2	—	0.600,000	400,000	1.000,000	
3	Μακαρονίας	1	3	1	—	75,000	75,000	150,000	
4	Καβακοὶμ	1	2	1	—	40,000	60.000	100,000	
5	Ἁγιασμάτ	1	1	1	—	30,000	70,000	100,000	
6	Σααντζῆδες	1	1	1	—	70,000	130,000	200,000	
7	Κάλαργα	1	1	1	—	60,000	40,000	100,000	
8	Κιρικλάρ	—	—	—	—	—	—	—	
9	Κλισεκιοί	1	—	1	—	80,000	120,000	200.000	
10	Τσανταρλῆ	1	—	2	—	50,000	250,000	300,000	
11	Κινικιοί	2	—	2	1	195,000	400,000	595,000	
12	Χριστιανοχωρίου	1	—	2	—	30,000	70,000	100,000	
13	Κιουσδεκλῆ	—	—	1	—	1,000	4,000	5,000	
14	Ἰσμαϊλάρ	1	1	1	—	20,000	30,000	50,000	
15	Ἀβζανός	1	1	1	—	40,000	60,000	100,000	
16	Σαριτζαλάρ	—	—	—	—	—	—	—	
17	Σακράν	—	—	—	—	—	—	—	
	Ὁλικά	16	18	20	2	3.291,000	3.709,000	7.000,000	

Περιφέρεια Παλαιᾶς καὶ Νέας Φωκαίας

Αὔξων ἀριθμός	ΚΟΙΝΟΤΗΣ	Οἰκίαι	Κάτοικοι	Περιουσία			Σχολεῖα	Ἐκκλησ.	Ἐξωκλήσ.	Κοινοτικὴ περιουσία	Ζῷα	Διοίκησις	
				Κινητή	Ἀκίνητος	Ὁλική						Ἐκκλησιαστική	Πολιτική
1	Π. Φώκαια...	800	9000	20000000	25000000	45000000	3	4	15	2000000	20000	Σμύρνης	Π. Φ.
2	Γκερένκιοϊ ...	250	1200	1500000	1000000	2500000	1	1	1	100000	2000	»	»
3	Σουλουτσούκ...	160	800	1000000	600000	1600000	1	1	2	80000	1500	»	»
4	Βαγαρασὲ....	100	600	500000	500000	1000000	1	1	3	80000	500	»	»
5	Βάρη.......	100	600	300000	200000	500000	1	1	2	50000	200	»	»
6	Ν. Φώκαια ..	1600	8000	20000000	20000000	4000000	2	2	10	1500000	20000	Ἐφέσου	»
7	Κουζμπεγλῆ.	50	300	300000	200000	500000	1		1	35000	1000	»	»
8	Τσαρμακλῆ .	120	600	600000	600000	1200000	1	1	1	55000	2000	»	»
9	Ἀράπ Τσεφλὶκ	90	500	600000	400000	1000000	1	2	2	120000	5000	»	Μαινε.
10	Ἀλῆ Ἀγᾶ ..	450	2400	4000000	6000000	10000000	1	1	2	180000	26000	»	»
11	Σερέκιοϊ.....	500	3000	1000000	2000000	3000000	1	1		80000	8000	»	»
	Ὁλικόν ..	5220	27000	89800000	56500000	97300000	14	15	39	4280000	86200		

ΕΠΙΣΚΟΠΑΙ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ
ΘΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ

1) Ἐπισκοπαὶ καὶ Μητροπόλεις Θρᾴκης.

1) Δέρκων. 2) Σηλυβρίας. 3) Γάνου καὶ Χώρας. 4) Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως. 5) Ἡρακλείας. 6) Καλλιπόλεως. 7) Ἀδριανουπόλεως. 8) Αἴνου. 9) Μαρωνείας. 10) Ξάνθης. 11) Μετρῶν. 12) Τυρολόης. 13) Βιζύης. 14) Σωζουπόλεως. 15) Σαράντα Ἐκκλησιῶν. 16) Διδυμοτείχου. 17) Λιτίτσης. 18) Ἴμβρου.

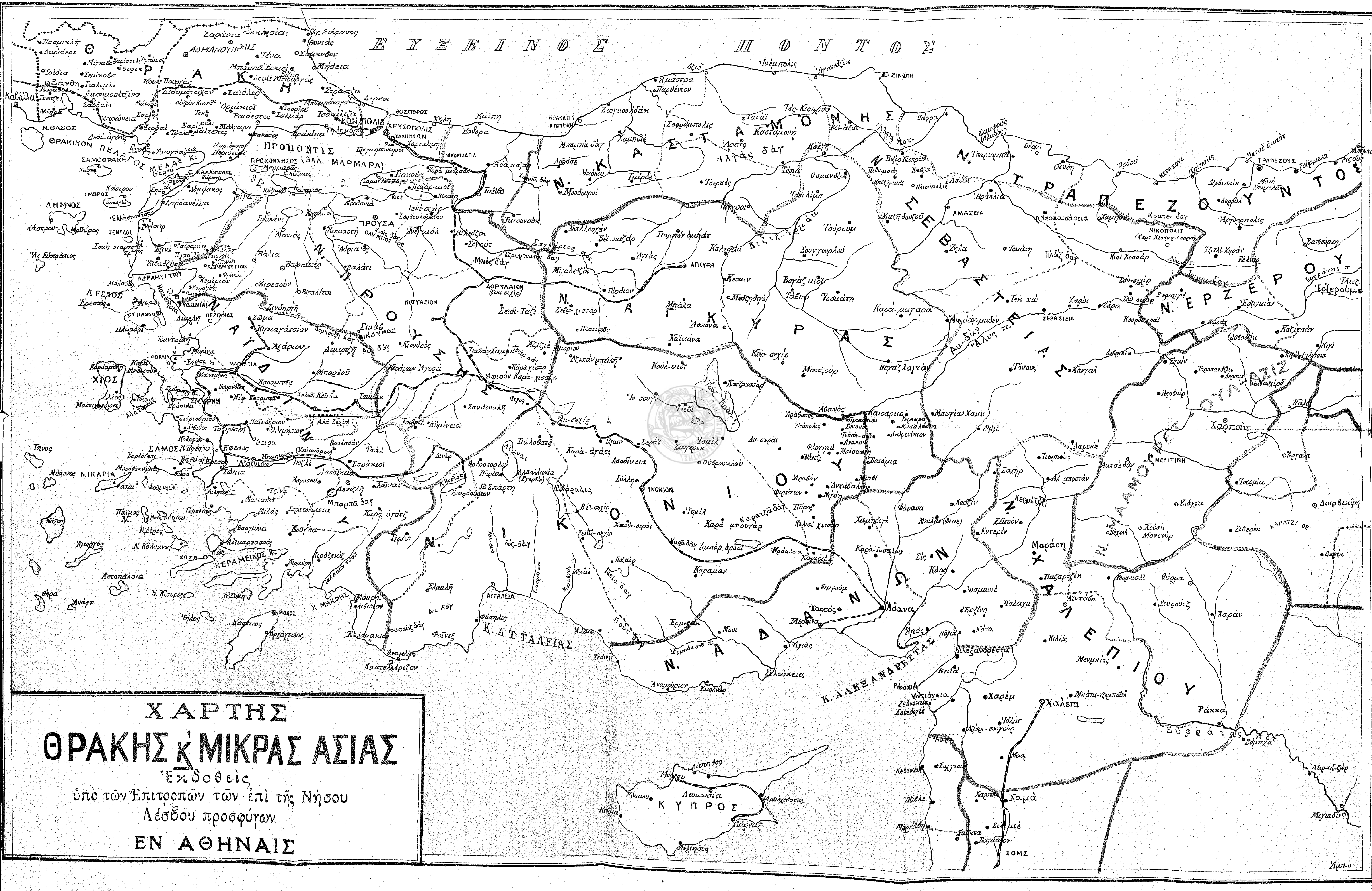
2) Ἐπισκοπαὶ καὶ Μητροπόλεις τῶν Νομῶν Ἀϊδινίου καὶ Προύσσης. — Πληθυσμός.

Οἱ δύο οὗτοι νομοὶ ἔχουσιν ἔκτασιν 144,950 τετραγων. χιλιομέτρων, ἤτοι κατὰ πολὺ μεγαλειτέραν τῆς νῦν Ἑλλάδος (παλαιᾶς τε καὶ νέας) καὶ ἀπαρτίζονται ἐκ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν χωρῶν: Μεσοβιθυνίας, Βιθυνίας, Μυσίας, Φρυγίας, Λυδίας, Πισιδείας, Καρίας καὶ Παμφυλίας. Σήμερον δέ, μετὰ τῶν διοικήσεων Χρυσοπόλεως, Νικομηδείας, Βίγας (Δαρδανελλίων) καὶ Καρασῆ (Βαλῆ-κεσέρ), αἵτινες ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος νομῶν διὰ λόγους στρατιωτικούς, ἀποτελοῦνται ἐκ 14 Μητροπόλεων, ἤτοι: Ἐφέσου, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας, Χαλκηδόνος, Προύσσης, Πισιδείας, Σμύρνης, Φιλαδελφείας, Προκοννήσου, Ἡλιουπόλεως, Κρήνης, Κυδωνιῶν καὶ Δαρδανελλίων.

Αἱ Μητροπόλεις αὗται περιλαμβάνουσι 460 Ἐλλησίας, 984 ἱερεῖς, 489 ἀρρεναγωγεῖα καὶ νηπιαγωγεῖα. Ἐν τοῖς σχολείοις διδάσκουσι μὲν 1369 καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι καὶ 371 διδασκάλισσαι καὶ νηπιαγωγοί, φοιτῶσι δὲ εἰς αὐτὰ 69274 μαθηταὶ καὶ 45;468 μαθήτριαι καὶ νήπια. Πρὸς συντήρησιν τῶν ἐκπαιδευτηρίων τούτων αἱ Κοινότητες δαπανῶσι κατ' ἔτος ἐξ ἰδίων 94,387 λίρας Τουρκίας ἤτοι 2.171,901 δραχμάς.

Ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῶν δύο τούτων νομῶν ἀνέρχεται εἰς 3,030,000. Ἐκ τούτων Ἕλληνες εἰσὶν 1,251,535, τὸ δ' ὑπόλοιπον Ἑλληνοκαθολικοί, Τοῦρκοι, Ἀρμένιοι, Ἑβραῖοι καὶ Εὐρωπαῖοι. Ὀφείλομεν δὲ νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀναφέρονται εἰς τὸν πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ ὀθωμανικοῦ Συντάγματος χρόνον καὶ ὅτι δέον σήμερον ν' αὐξηθῶσι κατὰ 20—25 ο/ο.

ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΧΑΡΤΗΣ
ΘΡΑΚΗΣ κ᾽ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ
Ἐκδοθεὶς
ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν ἐπὶ τῆς Νήσου
Λέσβου προσφύγων.
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ
ΠΡΟΠΟΝΤΙΣ
ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΚΥΠΡΟΣ
Κ. ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ
Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΤΤΑΣ
ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ Κ.